

Avrupa'da eğitime ilişkin temel veriler 2005

Avrupa'da eğitime ilişkin temel veriler 2005

Avrupa Birliği hakkında önemli ölçüde ek bilgiyi İnternet'te bulabilirsiniz. Bu bilgilere Europa sunucusu (<http://europa.eu.int>) aracılığıyla erişebilirsiniz.

Lüksemburg: Avrupa Toplulukları Resmi Yayınlar Bürosu, 2005

ISBN 92-79-01569-9

© ECSC-EC-EAEC, Brüksel • Lüksemburg, 2005

Ticari amaç gütmeksizin kaynak gösterilerek çoğaltılabilir.

EURYDICE
Türkiye Birimi
M.E.B. Strateji Geliştirme Başkanlığı
Giriş Kat B Blok No:1
Bakanlıklar/ANKARA
<http://eurydice.meb.gov.tr>

ISBN : 92-79-01569-9

ÖNSÖZ

Mart 2000'de kararlaştırılan Lizbon Stratejisi Avrupa'nın karşısına 2010 yılına kadar dünyanın bilgiye dayalı en rekabetçi ekonomisi olmak gibi üstün çaba gerektiren bir durum ve açık koordinasyon yöntemi denilen yeni bir işbirliği biçimi ortaya koydu. 2002 yılında Devlet ve Hükümet Başkanları eğitimin Lizbon hedefine ulaşma konusunda temel bir rol oynayacağını kabul ederek, Avrupa eğitim ve yetiştirme sistemlerinin 2010 yılına kadar dünyada bir kalite işareti olması gerektiğine karar verdiler.

Eğitim bakanları 2001 yılında Avrupa Birliği'nde eğitim ve yetiştirme sistemlerinin kalite ve etkinliğinin geliştirilmesi, bu sistemlerin herkesin erişebileceği bir hale getirilmesi ve eğitim ve yetiştirmenin daha geniş bir dünyaya açılması yönünde başlıca üç hedefi kabul ettiler. Bu amaçla, bir dizi ortak hedef belirleyen ve tanımlayan ve Üye Ülkelerin bu hedeflere erişme yolundaki ilerlemeleri gözlemleyebilmelerini mümkün kılan birbiriyle uyumlu ölçme araçları (istatistikler, göstergeler) sağlayan bir çalışma programı üzerinde anlaştılar.

Bu çalışma programında uygulanan açık koordinasyon yönteminin başarısının anahtarı nicel göstergelerin ve özet şeklinde tutarlı ve güvenilir nitel bilginin kullanılmasıdır. Bu sebeple, Komisyon yıllardır ilgili göstergeler ve bunların ortaya çıkardığı bilgi gereksinimlerini belirlemek için çalışmalar yapmaktadır.

Avrupa'daki Eğitim Sisteminin Temel Verileri raporunun 2005 baskısı Avrupa'daki eğitimin doğru ve ayrıntılı bir portresini sunmaktadır. Rapor, okuyucuları, eğitim sistemlerinin içinde geliştiği demografik eğilimler ve istihdam durumu, sistemlerin organize olma ve işlev gösterme şekilleri ve öğretmenlik mesleğinin rolü ve yapısı konusunda bilgilendirir. Rapor aynı zamanda insanların, bilgi toplumunun gerektirdiği başlıca nitelikleri edinmesini sağlayacak eğitim süreçlerini, farklı tür ve düzeylerdeki eğitim için göreceli talebi, ve öğrenci hareketliliğini inceler. Rapor ayrıca matematik, fen ve teknoloji alanlarındaki koşulların geliştirilmesine ve eğitim için ayrılan kaynakların miktarına ve bunların kullanımına ilişkin eğitici bilgiler sağlar.

Avrupa'da Eğitim İlişkin Temel Veriler raporu, Eurydice (Avrupa Eğitim Bilgi Ağı) Avrupa Birimi ve Eurydice Ulusal Birimler ile Eurostat (Avrupa Birliği İstatistik Bürosu) arasındaki yakın işbirliğinin ürünüdür. Benimsenen çalışma yöntemi raporun içeriğinin son derece güvenilir olmasını sağlamıştır. Çok çeşitli şemaların kısa bir özet şeklindeki yorumlarla birlikte kullanılması raporun okunabilirliği ve çekiciliğini daha da artırmıştır.

Bu yayındaki veri ve bilgilerin çeşitliliğinin, yararlarının ve ayrıntılarının ve birbirlerini destekleme şekillerinin, eğitimin kalitesi ve bu kalitenin yaşam boyu öğrenim bağlamında nasıl geliştiği konusunda ulusal ve Avrupa düzeyindeki tartışmalara önemli katkılar sağlayacağını umuyoruz.

Ján Figel'

Eğitim, Öğretim, Kültür ve
Çokdillilikten Sorumlu Komisyon Üyesi

Joaquín Almunia

Ekonomi ve Mali İşlerden Sorumlu Komisyon Üyesi

İÇİNDEKİLER

Önsöz	3
İçindekiler	5
Giriş	7
Başlıca Konular	13
Kodlar ve Kısaltmalar	25

A – KAPSAM	29
B – ÖRGÜTLENME	55
BÖLÜM I – YAPILAR	55
BÖLÜM II – HEDEFLER VE DEĞERLENDİRME	89
BÖLÜM III – KARAR VERME DÜZEYLERİ VE SÜREÇLERİ	103
C – KATILIM	127
D – KAYNAKLAR	161
BÖLÜM I – YATIRIM VE DONANIM	161
BÖLÜM II – ÖĞRETMENLER	201
BÖLÜM III – YÖNETİM PERSONELİ	249
E – EĞİTİM SÜREÇLERİ	259
BÖLÜM I – ÖĞRETİM SÜRESİ	259
BÖLÜM II – ÖĞRENCİLERİN GRUPLANDIRILMASI	277
BÖLÜM III – ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	295
F – MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ	307

Ekler	325
Sözlük ve İstatistiksel Araçlar	365
Çizelgeler Tablosu	373

Teşekkür bölümü	381
------------------------	------------

GİRİŞ

Avrupa'da Eğitime İlişkin Temel Veriler raporunun 6. baskısı Avrupa'daki eğitim sistemlerinin örgütlenme ve işleyişini açıklayan istatistiksel verilerin ve nitel bilgilerin bir birleşimi olma özelliğini sürdürüyor.

Ancak, mevcut 2005 baskısı tamamen konulara göre ayrılmış yeni yapısı, yeni bilgi kaynaklarının kullanımı, zaman serilerinin sayısındaki artış ve yeni İnternet tarama olanakları gibi bazı yeni özellikler içeriyor.

Önceki baskıdaki (2002) konulara göre ayrılmış iki bölüm şu anda bilgi ve iletişim teknolojileri ⁽¹⁾ ve Avrupa'daki okullarda dil öğretimi ile ilgili ⁽²⁾ farklı yayınların temelini oluşturmaktadır.

Bütün bu yenilikler Avrupa'daki eğitim sistemlerinin farklı ve ortak özelliklerini daha iyi anlamak amacıyla yapılmıştır. Bu yenilikler farklı okulların, buna eğitimin belirli bir boyutu ile ilgili daha ayrıntılı bilgi arayanlar kadar daha geniş bir açıyla ilgilenenler de dahil, gereksinimlerini daha etkin biçimde karşılamayı amaçlamaktadır.

Raporun Yapısı ve İçeriği

Raporun altıncı baskının yapısı ve göstergelerin seçimi konusunda Avrupa Eğitim Bilgi Ağı (Eurydice) ve Avrupa Birliği İstatistik Bürosu'na (Eurostat) danışılmıştır. Raporun içeriği, raporu hazırlama süresi ve bu süreçteki çalışma usulleri Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Müdürlüğü tarafından Ekim 2003'te düzenlenen ortak bir toplantıda kararlaştırılmıştır.

Bu raporda yer alan 153 gösterge konulara göre altı bölüm olarak düzenlenmiştir. Bu bölümlerin başlıklar *Kapsam, Yapılar, Katılım, Kaynaklar, Eğitim Süreçleri ve Mezunlar ve Nitelik Düzeyleri'dir*.

Her bölümde, bilgiler şu yapıda sunulmuştur: eğitim seviyeleri aşağıdan yukarıya doğru çıkararak, en genel bilgiden en spesifik olana doğru giderek ve yerel yönetim düzeyinden ulusal düzeye doğru yükselerek.

Raporun başında yer alan özet, okullara bu rapordaki başlıca konuları tanıtmakta ve yeni ortaya çıkan en belirgin eğilimleri kısaca gözden geçirmektedir. Bu raporda tartışılan çok sayıda konu arasında bazı tipik bağlantılar kurmak mümkün olmuştur ve bunlar kutular içinde vurgulanmışlardır.

Avrupa'da Eğitime İlişkin Temel Veriler 2005 Eurostat'ın sağladığı bazı zaman serilerinin dahil edilmesi ile genişletilmiştir. Zaman serileri özellikle Avrupa'daki eğitim sistemlerinin farklı yönlerini etkileyen gelişmeleri belirleme ve bunların mevcut durumlarını yakın geçmişteki durumlarıyla karşılaştırarak analiz etme konusunda yardımcı olmaktadır. Zaman serileri özellikle farklı eğitim kademelerindeki katılım oranları, yükseköğretimdeki öğrenci hareketliliği (Bölüm C), genel nüfusun eğitim düzeyi ve yükseköğretimden mezun olan kadınların sayısı ve bilim ve teknoloji alanlarındaki mezunlarının sayısı ile ilgili serilerdir. Dahası, mümkün olan yerlerde ve Eurydice'nin sağladığı bütün bilgilerde referans yılı izleyen iki sene içerisinde planlanan ve uygulanan her ulusal reform bir notla belirtilmiştir.

(1) Avrupa'daki Okullarda Bilgi ve İletişim Teknolojisi hakkında Temel Veriler. Brüksel: Eurydice, 2004.

(2) Avrupa'daki Okullarda Dil Eğitimi hakkında Temel Veriler. Brüksel: Eurydice, 2005.

Nicel ve nitel bilgilerin birbirini tamamlayan doğası da yeni iki bilgi kaynağından alınan girdilerle genişletilmiştir; rapor Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ve Eğitim Başarılarını Değerlendirme Derneği (IEA) tarafından düzenlenen sırasıyla PISA'nın (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Ajansı) bağlamsal anketlerinin (2000 ve 2003) ve PIRLS'nin (Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi) empirik anketlerinin bulgularını sunmaktadır. Bu göstergeler okullarda ve sınıflarda uygulamada olanları ortaya koyduğundan, Eurydice'den alınan materyali ilginç şekilde tamamlamaktadır. Bu verileri, okul özerkliği (Bölüm B), öğrencilerin ders süreleri ya da öğrencilerin gruplara ayrılma yolları (Bölüm E) gibi konulardaki resmi öneriler ve koşullarla bağlantılı şekilde görmek mümkün olmuştur. Aynı göstergeler, kapsanmayan alanlara odaklanarak veya Eurostat'ın sunduğu okullarla ilgili genel verilerin tersine aynı ülke içindeki okullar arasındaki farklılıklara değinerek Eurostat tarafından toplanan istatistiksel bilgileri de tamamlamaktadırlar.

Kaynaklar

Bu raporda başlıca üç bilgi kaynağı kullanılmıştır, bunlar Eurydice Bilgi Ağı ve Eurostat tarafından koordine edilen Avrupa istatistik sistemi ve sonucusu da uluslararası PISA/PIRLS veri tabanlarıdır.

Eurydice bilgi toplama

Eurydice göstergeleri, birincil olarak eğitimle ilgili yasalar, ulusal yönetmelikler veya diğer resmi belgelerden, ya da başka bir deyişle sadece merkezi mevzuat veya hukuksal metinlerden çıkartılan bilgileri sunar. Bu bilgiler, ortak tanımlara dayanarak, Eurydice Bilgi Ağı'ndaki Ulusal Birimler (genellikle eğitim bakanlıklarında bulunur) tarafından toplanır. Daha sonra bu bilgiler Eurydice Bilgi Ağı'nın Avrupa Birimi ve birlikte çalışan Ulusal Birimler tarafından incelenir ve karşılaştırması yapılır. Konu yerel merciler veya bireysel kuruluşlar için incelenir ve böylece merkezi düzey yönetmelik tarafından yönetilmez, bu da Çizelge'de açıkça belirtilmiştir.

Genel olarak bu bilginin türü niteldir, ve Avrupa'daki eğitimin genel görünümünü, veya eğitimin yapısına ya da işleyişine ilişkin bir dizi model veya tipik kalıplar ortaya koyar. Göstergelerden birkaçı nicel bilgi (öğretmenlerin emeklilik yaşı veya çalışma saatleri, maaşları, öğretim saatleri vs. gibi) vermektedir.

Göstergeler, ulusal eğitim sistemleri tarafından tanımlanan farklı eğitim kademelerini kapsar. Bazı ülkelerde okul öncesi eğitim ilkokullarda verilirken, bazılarında ilk ve ortaokul tek bir yapı altında birleştirilmiştir. Zorunlu eğitim genellikle ilkokul ve ortaokula karşılık gelir. Ancak, bazı ülkelerde bu okul öncesi eğitimle başlarken, diğerlerinde ortaöğretim kademesine kadar uzar. Bir göstergenin belirli bir ülkede atıfta bulunduğu eğitimin tam olarak kaç sene olduğunu öğrenmek isteyen okuyucular, her ülkenin eğitim yapısını gösteren Çizelge B1'e bakabilirler. Aynı şema ayrıca öğretim yıllarının Eurostat'tan gelen göstergeler için kullanılan Uluslararası Eğitim Standartı Sınıflandırması (ISCED) ile ilişkisini gösteriyor (ISCED tanımları için aşağıya ve İstatistik Araçları bölümüne bakınız).

Genel olarak Eurydice'den gelen bilgiler yalnızca kamu sektöründeki okullar için geçerlidir. Şemaların çoğu aynı zamanda üç ülkedeki (Belçika, İrlanda ve Hollanda) bağış alan özel (veya hükümete bağımlı) sektörü de kapsamaktadır; bu ülkelerde öğrencilerin çoğunluğu bu sektörde yer alan okullara gitmektedir. Hangi şemaların bütün ülkelerde bağış yardımı alan özel sektörü kapsadığı başlıkta açıkça belirtilmiştir.

Eurostat ve Avrupa İstatistik Sistemi (ESS)'inde istatistiksel veri toplama

Avrupa İstatistik Sistemi (ESS) tarafından gerçekleştirilen ve bu raporda kullanılan çeşitli Eurostat veri toplama uygulamaları aşağıdaki tabloda kısaca anlatılmıştır (ESS, AB üye ülkeleri, İzlanda, Liechtenstein ve Norveç'te resmi istatistikler toplayan Eurostat ve istatistik enstitüleri, bakanlıklar, kuruluşlar ve merkezi veri bankalarından oluşmaktadır). Daha detaylı açıklamalar 'Sözlük ve İstatistiksel Araçları' bölümünde yer almaktadır. Bu verilerin toplanması –söz konusu bilgilerin denetimi, onaylanması ve yayınlanması için gereken istatistiksel süreçler ve usuller de buna dahildir- farklı zaman çizelgelerine dayanmaktadır, ayrıca

referans yılları da farklıdır. Verileri okurken ve incelerken bu noktanın akılda tutulmasında yarar vardır. Bu verilerin toplanması ile sağlanan bütün bilgiler Eurostat NewCronos veritabanından Aralık 2004'te alınmıştır (Nisan 2005'te alınan Çizelge A3'teki bilgiler bu bakımdan bir istisna oluşturmaktadır).

UOE VERİ TABANI

Ortak UOE (UNESCO İstatistik Enstitüsü/OECD/EUROSTAT) anketleri, söz konusu üç kuruluş tarafından her yıl eğitim sisteminin temel özelliklerine ilişkin uluslararası düzeyde karşılaştırılabilir veriler toplamak amacıyla kullanılır.

DEMOGRAFIK VERİ TABANI

Ulusal demografik veriler ulusal istatistik birimlerine yollanan yıllık anketlerin cevaplarından toplanmaktadır. Yıllık ulusal nüfus tahminleri ya en son yapılan nüfus sayımı ya da nüfus kayıt dairelerinden toplanan veriler esas alınarak yapılmaktadır.

TOPLUM İŞ GÜCÜ ANKETİ (LFS)

Bu anket 1983'ten beri yıllık olarak gerçekleştirilmektedir. Avrupa Birliği'ndeki istihdam ve işsizlik istatistiklerinin temel kaynağıdır. Anket bireylere ve hane halkına uygulanmaktadır. Sorular temel olarak istihdam ve iş arama boyutlarını kapsamaktadır.

ULUSAL HESAPLAR

Avrupa Ulusal ve Bölgesel Hesaplar Sistemi ('ESA 1995' veya 'ESA' olarak kısaltılır ya da bazen 'sistem' olarak anılır) 'toplam ekonomi' (örneğin bir bölge, bir ülke ya da bir grup ülke), bunun bileşenleri ve diğer 'toplam ekonomiler' ile ilişkisinin sistematik ve detaylı bir tanımı için uluslararası olarak karşılaştırılabilir bir muhasebe çerçevesidir.

Bu farklı veri toplama sistemleri nüfus ve bunların nitelikleri, istihdam, işsizlik ve Avrupa Birliği nüfusunun eriştiği eğitim düzeyleri (Bölüm A), öğrenci katılım oranları ve eğitim sistemine yeni kayıt olan öğrenciler (Bölüm C), eğitim kadrosu ve eğitim harcamaları (Bölüm D) ve mezunlar (Bölüm F) hakkında istatistiksel bilgi sağlarlar.

Tüm bu Eurostat istatistik verilerine New Cronos Internet veri tabanından erişebilir:

http://epp.eurostat.cec.eu.int/porta l/page?_pageid=1996,45323734&_dad=portal&_schema = PORTAL &screen=welcomeref&open =/edtr/educ&language=en&product= EU_MASTER_education_training&root=EU_MAST ER_education_training&scrollto=0

PISA/PIRLS Uluslararası Veri Tabanları

Performans ölçümünün yanı sıra, PIRLS 2001 ve PISA 2000 ve 2003 uluslararası araştırmaları kendi bulgularına ışık tutabilecek olan okul ve aile kapsamındaki değişkenleri belirlemek amacıyla anketleri de içermektedir. Bu anketler PISA araştırması için okul müdürlerine ve öğrencilere, ve PIRLS araştırmasında öğretmenlere ve öğrencilerin ebeveynlerine gönderilmiştir. Mevcut yayında yer alan 30 gösterge bu araştırmalardan elde edilen veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

PISA

PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) 15 yaşına gelen öğrencilerin okuduğunu anlama, matematik ve fen bilgisindeki okur-yazarlık düzeylerini ölçmek amacıyla OECD gözetiminde yürütülen uluslararası bir taramadır. Veri toplama üç aşamada programlanmıştır; bunlar PISA 2000, PISA 2003 (bu raporu hazırlamak için kullanılmıştır) ve PISA 2006. Daha sonraki veri toplama işlemlerinin 2009 ve 2012 yıllarında gerçekleşmesi planlanmıştır. Araştırma ortaöğretim birinci ya da ikinci kademedeki olan 15 yaşındaki öğrencileri temsil eden örnekleme dayanmaktadır. Bu öğrencilerin hangi kademedeki kayıtlı olduklarını bilmek isteyen okuyucuların B1 ve C7 Bölümlerine bakmaları gerekir.

PIRLS

PIRLS (Uluslararası Okur-Yazarlık Çalışmasında İlerleme) 2001 yılında Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Derneği (IEA) tarafından gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin ilköğretim dördüncü sınıfta okuduğunu anlama konusundaki düzeylerini ölçmeyi amaçlamıştır. İkinci bir veri toplama uygulamasının 2006 yılında yapılması planlanmıştır. Araştırma ilköğretim dördüncü sınıfta bulunan ülkedeki 9 ya da 10 yaş grubunu temsil eden öğrenci örneklemesine dayanmaktadır. Bu öğrencilerin hangi yıl ilköğretime kaydolduklarını bilmek isteyen okuyucuların B1 ve C7 Bölümlerine bakmaları gerekir. 2001 yılında Slovenya'da ilköğretim üçüncü sınıftaki öğrenciler seçilirken, Birleşik Krallıkta beşinci sınıf öğrencilerinin seçildiğini belirtmek gerekir. Bu durum özellikle öğretim süresi ile ilgili göstergeleri yorumlarken dikkate alınmıştır.

Bu iki veri tabanından alınan bütün göstergeler hem kamu sektörü okullarını hem de bağış yardımı alan ya da diğer tip özel okulları kapsar. İstatistikî boyutlarla ilgili ayrıntılı bilgi 'Sözlük ve İstatistiksel Araçlar' bölümünde verilmiştir.

Coğrafi Kapsam

Avrupa'daki Eğitime İlişkin Temel Veriler raporu 20 Avrupa ülkesini kapsar, bunlar Socrates Programı altında Eurydice Bilgi Ağı'na dahil olan ülkelerdir. 2004 yılı başında Ağa katılan Türkiye buna bir istisnadır ve bir sonraki baskıya (2007) katkıda bulunacaktır.

Eurostat, OECD ve IEA verilerine gelince, sadece Socrates programında yer alan ülkelerin sonuçları bulunmaktadır. Eurostat veri toplama uygulamalarından bazılarında katılmayan ancak Socrates programına dahil olan ülkelerin verileri 'veri yok' şeklinde belirtilmiştir. Tam tersine, PISA ve/veya PIRLS araştırmalarına katılmayan ülkeler söz konusu veri kaynaklarıyla hazırlanmış histogramda çarpı işareti ile belirtilmiştir.

Bazı ülkelerin bölgelere ayrılan siyasi yapısı nedeniyle, kaynakları Eurydice, OECD ve IEA olan birtakım göstergeler verileri mümkün olan yerlerde yönetsel bölgelere göre (özellikle Belçika ve Birleşik Krallık söz konusu olduğunda) verilmiştir.

Ortaklıklar ve Metodoloji

Eurostat, Avrupa İstatistik Sistemi (ESS) tarafından onaylanan istatistiksel göstergelerin hazırlanması ve üretilmesi görevini üstlenmiştir. Avrupa Ekonomik Bölgesindeki ve iki aday ülkeye ilişkin istatistiksel veriler UOE (UNESCO İstatistik Enstitüsü/OECD/Eurostat) veri tabanı ve Eurostat veri tabanından alınmışlardır.

Özel eğitime gereksinim duyan çocuklarla ilgili gösterge (Çizelge C3), Avrupa Özel Gereksinimli Çocuk Eğitiminin Geliştirilmesi Ajansı ve bu Ajansın temsilciliğinin bulunmadığı ülkelerde Eurydice Ulusal Birimlerin ulusal ortakları/temsilcilerinin yardımı ile hazırlanmıştır.

Anketler, Eurydice verilerini toplamak amacıyla, Eurydice Avrupa Birimi'nin Eurydice Bilgi Ağı'ndaki Ulusal Birimlerle ortak bir çalışması sonucu hazırlanmıştır. Anketler yapılabirlik ve tutarlık yönlerinden Ulusal Birimlerle test edilmiştir. İstatistiksel olarak, Eurydice Avrupa Birimi aynı zamanda PISA 2000 ve PISA 2003 anketleri ve PIRLS 2001 anketindeki kapsama yönelik soru formlarının bulgularından yararlanmıştır.

Rapordaki istatistiksel ve betimleyici verilere dayanan tüm analitik içerik Eurydice Avrupa Birimi tarafından hazırlanmıştır. Son olarak, Eurydice Bilgi Ağı, Eurostat ve ESS'nin de işbirliği ile bütün raporun denetimini üstlenmiştir.

Eurydice Avrupa Birimi raporun nihai basımından ve yayına hazırlanmasından sorumlu olmuştur. Bu birim aynı zamanda haritaların, diyagramların ve diğer grafik materyallerinin hazırlanması ile ilgili bütün işlerden de sorumlu olmuştur. Eurostat Birimi E4 'Yapısal Fonlar – Coğrafi Bilgi Sistemi', NUTS istatistiksel verilerin sınıflandırılmasını içeren haritaların hazırlanmasında yardımcı olmuştur. Son olarak, raporun başında 'Başlıca Konular' başlığı altındaki özet tamamen Eurydice Avrupa Birimi'nin sorumluluğunda idi.

Bu toplu çalışmaya bir şekilde katkıda bulunmuş herkes raporun sonundaki listede belirtilmiştir.

Toplantılar ve İçerik Sunumu

Bu rapor, politika üreticiler için önemini yanı sıra, çok geniş bir kitleyi Avrupa'daki eğitim sistemi konusunda bilgilendirmek için hazırlanmıştır.

Raporun kolay danışılır ve herkes tarafından erişilebilir olması amacıyla içine eğitim sistemlerinin tanımı ve karşılaştırmasından ortaya çıkan başlıca noktalara ilişkin yorumlarla desteklenmiş histogramlar, haritalar ve diyagramlar içeren sayısız Çizelgeler yerleştirilmiştir.

Her nicel göstergeye ait değerler söz konusu diyagramın altındaki bir tabloda sunulmuştur. Veri içeren bir tablo boyutu itibarıyla formül şeklinde yayınlanamadıysa, okuyucular Eurydice web sitesinde (<http://www.eurydice.org>) bulunan eklere yönlendirilmiştir. Her çizelgenin açıklayıcı bir notu vardır ve ek notlarda hemen çizelgenin altında yer alır. Açıklayıcı not, gösterge ve çizelgenin doğru anlaşılması için gereken terminoloji ve kavramsal özelliklerle ilgili bütün ayrıntıları içerir. Ek notlar belirli ülkelerdeki durumun önemli yönleri ile ilgili dikkate alınması gereken bilgileri sunar.

Çizelgelerde ve tablolarda, ülkeler Avrupa Birliği Resmi Yayınlar Bürosu (EUR-OP) tarafından belirlenen protokol sırasına göre yer alır. Bunun anlamı söz konusu *Temel Veriler'in* belirli bir çevirisine göre değil kendi ana dillerindeki alfabetik sıralamaya göre yer alırlar.

Raporda kullanılan ülke isim kodları, istatistiksel kodlar ve kısaltmalar raporun başında belirtilmiştir. Kullanılan terimler ve istatistiksel araçlar sözlüğü raporun sonunda yer almaktadır.

Yayının sonunda bir de Çizelgeler Tablosu bulunmaktadır. Bu tablo her bölümde yer alan Şemaları ve her Şemanın kaynağını ve eğitim düzeyini (ISCEDO, ISCED 1-3 ve ISCED5-6) kapsamaktadır.

Elektronik Versiyon

Avrupa'da Eğitime İlişkin Temel Veriler raporunun bu altıncı baskısının elektronik versiyonuna Eurydice web sitesinden (<http://www.eurydice.org>) ücretsiz olarak erişilebilir.

Elektronik versiyonda, basılı versiyonda yer alan materyali tamamlayıcı bazı Çizelgeler de yer almaktadır. Bu ek Çizelgeler basılı versiyonda söz konusu Çizelgenin numarasının ardından 'a' harfi kullanılarak gösterilir (örneğin, Çizelge C15a).

Rapora Eurydice web sitesinden farklı erişim yolları ve usulleri ile ulaşılabilir. Web sitesini ziyaret eden kişi aşağıdakilere erişebilir, danışabilir ve yükleyebilir:

- Yayınlar listesi aracılığıyla raporun tamamı; bu durumda raporun tamamı PDF formatında yüklenebilir;
- Raporun belirli bölümleri başlıklara ayrılmış erişim yolu aracılığıyla; seçilen belirli başlık ya da alt başlığa bağlı olarak kullanıcılar rapora bölümler halinde ulaşabilir;
- Göstergeler taranırken doğrudan Çizelgelere ulaşılabilir; böyle durumlarda her Çizelge grafik içeriği ve yorumuyla birlikte ayrı olarak yüklenebilir.

Ek bölümler sadece Eurydice web sitesinde (<http://www.eurydice.org>) bulunmaktadır.

BAŞLICA KONULAR

A – OKUL ÖNCESİ EĞİTİM: EĞİTİM SİSTEMİNİN AYRILMAZ BİR ÖGESİ

Avrupa'daki çocukların büyük bir çoğunluğu devam zorunluluğu olmamasına karşın 4 yaşında bir okul öncesi eğitim kurumuna kaydolurlar. Okullar veya bu tür eğitim sağlayan diğer kurumlar her yerde bulunmaktadır, ancak kabul yaşı ülkeden ülkeye farklılık gösterir, bu yüzden kısmen katılım oranları da değişiklik gösterir. Bu kademede çalışan eğitim personeli ilköğretim öğretmenleri ile aynı niteliklere sahiptir.

- Okul öncesi eğitim için resmi olarak tanımlanan genel hedefler her yerde oldukça benzerlik gösterir ve çocukların bağımsızlığına, mutluluğuna, kendine güvenine, vatandaşlık kavramına, ve okul hayatı ve öğrenimine hazırlanmaya odaklanır. Avrupa ülkelerinin üçte ikisindeki resmi belgelerde çocukların zorunlu ilköğretime başlamadan önce belirli nitelikleri kazanmaları gerektiğinden söz edilir (B15).

- Eğitim personelinin büyük çoğunluğu yüksekokul, hatta üniversite mezunudur (D22).

Ancak, Avusturya'da Kindergartenpädagoginnen eğitimi ortaöğretim ya da ortaöğretim sonrası seviyede alınır.

Malta, okul öncesi eğitimde öğretmen olması beklenen adaylara sadece ortaöğretim düzeyinde eğitim verirken, Çek Cumhuriyeti ve Slovakya bu eğitimi hem lise hem de üniversite seviyesinde sunar.

Eğitim personelinin eğitimsel nitelikleri ile (D22) okul öncesi eğitimin yapısı (B2) arasında doğrudan bir ilişki yoktur. Eğitim personelinin eğitimi okul öncesi eğitimin Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğunda olduğu bazı ülkelerde (Çek Cumhuriyeti, Malta ve Slovakya) ortaöğretim sonrası düzeyde olduğu gibi böyle olmayan bazı ülkelerde de (Avusturya) eğitim personelinin eğitim düzeyi ortaöğretim düzeyinde de olabiliyor.

- Okul sisteminin bir parçası olsun ya da olmasın, okul öncesi eğitim üç yaş ve daha erken yaştan (B1) itibaren hemen hemen bütün ülkelerde mevcuttur. Ülkelerin çoğunda, dört yaşına kadar çocukların okul öncesi eğitime katılımı zorunludur veya eğilim hızla bu yönde gelişmektedir. Hemen hemen bütün ülkelerde katılım oranları %60'ı geçmektedir (C5).

Ancak, Yunanistan ve Liechtenstein'da okul öncesi eğitim sadece 4 yaşından itibaren mevcuttur.

Polonya ve Finlandiya'da okul öncesi eğitime katılım oranlarının (%50'nin altında) nispeten düşüklüğü devam etmektedir. İrlanda, Hollanda (Basisonderwijs) ve Birleşik Krallık'ta (Kuzey İrlanda) dört yaşındaki çocuklar ilköğretime kayıt olmaktadır.

B – OKUL SİSTEMLERİNDE ÇEŞİTLİLİK VE KAYITLARDAKİ ARTIŞ

Ortalama olarak, eğitimde kalınan süre, yasal minimum süreye göre önemli ölçüde daha uzundur. Bu durum, okul öncesi eğitime kayıt oranlarındaki artış ve aynı zamanda zorunlu eğitim sonrası kademelerdeki (özellikle yüksekokul eğitimi) geniş katılımın bir yansımasıdır. Zorunlu eğitim programı genelde aynı konuları içerir (E2 ve E3). Ancak, sözü edilen konular için ayrılmış eğitim zamanı ülkeler arasında büyük farklılıklar gösterir. Bazı ülkelerde, okulların bu konudaki özgürlükleri oldukça fazladır. Avrupa'da öğrencilerin çoğunluğunun 15 yaş civarında farklı branşlar veya eğitim tipleri arasından bir seçim yapmaları gerekir (B1). Bu seçimler ortaöğretim düzeyinde daha belirgindir. Sonuç olarak, farklı yaş gruplarından bu eğitim kademesinde kayıtlı olanların oranı oldukça yüksektir (C7).

- Ortalama olarak, zorunlu eğitim süresi 9 veya 10 yıl iken, okul beklentisi 17 yıldır (C12). 2002 yılında, toplam nüfusun %20 ve %25 arasındaki bir kesimi ya bir okula devam ediyor ya da eğitimle ilgili başkaca çalışmalar yapıyordu (C1).

Tam zamanlı zorunlu eğitim süresinin en fazla olduğu ülkeler; Macaristan (13 yıl), Hollanda (12 yıl) ve Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda, 12 yıl).

- Çoğu ülkede ilköğretime başlamak için tek ölçüt yaştır (B4) ve çoğu durumda zorunlu eğitim 5 veya 6 yaşında başlar (B1).

- Birçok ülkede ilköğretime başlama yaşı kavramsal yaş ile yakından ilgilidir (C6).

Bununla birlikte, Çek Cumhuriyeti, Letonya, Litvanya ve Macaristan gibi olgunluğun ek bir ölçüt olduğu ülkelerde, 7 yaşındaki çocukların %7 ila 10'u halen okul öncesi eğitime kayıtlı olmaktadır.

İskandinav ülkelerinde (Danimarka, Finlandiya ve İsveç) ve aynı zamanda Estonya, Polonya (2003/04 yılına kadar), Bulgaristan ve Romanya'da zorunlu eğitim 7 yaşında başlar. Bu durumun tam aksine, Lüksemburg ve Birleşik Krallıkta (Kuzey İrlanda) zorunlu eğitim 4 yaşında başlar.

Almanya, Avusturya ve Norveç gibi ülkelerde ilköğretime başlangıç çocuğun okul ile ilk tanışması olarak nitelendirilir. Bu ülkelerde, ilköğretim çağına gelmemiş yaş grubundaki çocuklar yalnızca Milli Eğitim Bakanlığının sorumluluğu altında olmayan eğitime yönelik programlara katılabilirler.(B2).

- Yabancı dil dersleri haricindeki dersleri, ve aynı zamanda bilgi ve iletişim teknolojisi ve din dersleri için ilk öğretim programı her yerde aynı zorunlu konulardan oluşur (E2) ve neredeyse her zaman dil öğrenimi ve matematik derslerine daha fazla zaman ayrılır. Önerilen zaman çizelgesinde sanatsal ve spor faaliyetlerine de yer ayrılır.

Belçika (Fransız ve Flaman Topluluklarda), İspanya, İtalya, Polonya, Portekiz, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Bulgaristan gibi ülkelerde okullar, öğretim zamanlarının önemli bir bölümünü nasıl kullanacaklarını belirleyebilme yetkisine sahiptirler (E2). Hollanda ve Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) bulunan okullar yukarıda sözü edilen öğretim zamanının nasıl kullanılacağı konusunda özgürce karar verme hakkına sahiptirler (B23).

İskandinav ülkeleri, Estonya, Macaristan ve Liechtenstein ise, matematik derslerinden ziyade, sanatsal etkinliklere (genellikle sanatsal ve/veya uygulamaya yönelik konuları içerenlere) daha çok zaman ayrılmasını önermektedirler.

- Zorunlu genel ortaöğretim öğretim programında, ilköğretime nazaran öğretim zamanı farklı konular üzerinde daha eşit bir şekilde dağıtılmıştır. Ancak, fen bilimleri, sosyal bilimler ve yabancı dil derslerine her zaman için daha fazla zaman ayrılır (E3).

Belçika (Flaman Topluluğu), İspanya, Hollanda (VMBO), Birleşik Krallık ve İzlanda gibi bir kaç ülkede ise esnek öğretim zamanı dikkate değer oranlardadır.

Çek Cumhuriyeti lise(gymnazium), Estonya, Slovenya ve Slovakya gibi yeni bazı üye ülkelerde eğitim programlarında fen bilimlerine ayrılan zaman diğer alanlara ayrılan zamandan daha fazladır. Letonya, Macaristan ve Portekiz'de sosyal bilimler alanındaki derslere daha fazla zaman ayrılır.

Avusturya'da (Hauptschule ve Polytechnische Schule) ve İtalya'da (Liceo artistico), bu saatler sanatsal etkinlikler doldurulmaktadır.

- Ülkelerin çoğunda, belili koşullar, koşullar altında ilköğretimde sınıf tekrarı vardır (E23). Genelde, öğrencilerin ilköğretimden ortaöğretime geçişleri ilköğretimdeki başarı durumlarındanadır (E25).

Bununla birlikte, 12 ülkede (Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Letonya, Macaristan, Portekiz, Slovenya, Slovakya, Finlandiya, İsveç, İzlanda ve Norveç), herhangi bir değişiklik yapmadan tek bir sistem üzerinde ilerlemek bir kural haline gelmiştir.

Bazı ülkelerde (Belçika, Yunanistan, İtalya, Kıbrıs, Litvanya, Polonya ve Bulgaristan), genellikle ortaöğretime başlamadan önce bir ilköğretim diploması alınması şart koşulur.

- Avrupa'daki genç nüfusun yarısı 15 yaşında ISCED (Uluslararası Eğitim Standartı Sınıflandırması) 2 kademesine kayıt olur. Çoğu ülkede neredeyse genç nüfusun hepsi 16 yaşına geldikleri zaman ISCED 3. kademesine geçiş yapar (C7).

Danimarka, Almanya, İspanya, Litvanya, Hollanda ve Portekiz gibi ülkelerde 17 yaşındaki öğrencilerin yaklaşık %10-15'i halen ISCED 2 kademesindedirler, söz konusu durum, bu seviyedeki olgunluk çalışmalarının daha fazla zaman aldığı bir göstergesidir.

Aşağıdaki iki faktör bazı gençlerin olgunluk yaşından daha yukarıda olmalarına karşın neden hala daha alt düzeyde bir eğitime devam ettiklerini açıklayabilir; olgunluk ölçütü nedeniyle ilköğretime geç başlama (B4) ve/veya sınıf tekrarı.

- Neredeyse bütün ülkelerde tam zamanlı zorunlu eğitim süresince öğrenciler aynı eğitim programını izlerler. (B1).

Sadece beş ülkede (Almanya, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya ve Liechtenstein) veliler çocukları için ilköğretimi bitirdikten sonra belirli bir eğitim türü seçerler.

Ortaokulun değişik branşlara ayrıldığı durumlarda, öğrencilerin iç değerlendirmeleri sınıf konseyine veya okul konseyine hazırlık aşamasında yardımcı olacak en iyi rehberdir (E25). Diğer ülkelerde, öğrenciler okulu başarı ile bitirmiş olmalı veya bir ilköğretim diplomasına sahip olmalı veya uygun yaşa gelmiş olmalılardır.

Okul yılların başlangıcında genel lise ve mesleki lise arasında bir seçim yapma durumunun ortaya çıktığı hallerde, sözü edilen durum ortaokul senelerinde gerçekleşen öğrenci dağılımını etkilemez (C9).

- Genel bir kural olarak, okul kademesi yükseldikçe dışsal değerlendirme de o kadar artmaktadır (E27 ve E28). Tüm ülkelerde ortaöğretim diplomasına sahip olmak yükseköğretime devam edebilmek için asgari gerekliliktir.

İrlanda ve Romanya'da tam zamanlı zorunlu okul diplomasını almak dışsal bir bitirme sınavına tabidir.

Bunun tersine, İspanya ve İsveç'te ortaöğretim diploması için sadece öğrencilerin öğrenim süresince yapılan değerlendirilmeleri kullanılmaktadır. Belçika, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Slovakya ve İzlanda'da ise, sözü konusu diplomanın alınması öğrencilerin öğrenim süresince yapılan değerlendirilmeleri yanında okulda yapılan bitirme sınavı ile desteklenmektedir.

Diploma alımının kısmen harici sınavlara bağlı olduğu ülkelerin neredeyse hepsinde elde edilen sonuçlar, izleme ve eğitim sistemleri idare etme konularında kullanılır (B21,E27veE28).

Avrupa Birliği üyesi 25 ülkede yaşları 20-24 arası olan nüfusun %75'i ortaöğretime başarıyla tamamlamışlardır (Avrupa Birliğine üye 10 yeni ülkede bu oran %87 dir).

Bununla beraber, yetenek düzeyi ve niteliklerdeki farklılıklar çok önemli bir yer tutar, ayrıca 20-24 yaş aralığındaki öğrencilerin %35'lik bir bölümü yükseköğretime doğrudan giriş hakkı vermeyen bir lise diplomasına sahiptir (F2veF5).

- Avrupa'daki 19 yaş okul nüfusu ISCED 3 ve 5 kademeleri arasında neredeyse eşit olarak bölünüyor . 18 ve 19 yaşlarındaki genç nüfus, ISCED 4 kademesindeki (C7) ortaöğretim öncesi yükseköğretim niteliğinde olmayan okullardan çok, yükseköğretime kayıt yaptırıyorlar (ISCED 5. seviye).Yükseköğretime yapılan kayıtlar öğrencilerin 20-24 yaşlarında olduğu dönemlerde doruk noktasına ulaşıyor (C16). Bu yaş aralığı genellikle yükseköğretimin olgunluk süresi ile uyum gösterir, kaldı ki, ilgili ülkeye de bağlı olarak öğrenciler genelde 24-26 yaşlarında bu eğitimi tamamlarlar (B1).

İskandinav ülkelerinde (Finlandiya hariç) ve Almanya'da öğrenci nüfusunun Avrupa'daki birçok yerden yaşça daha büyük olduğunu görüyoruz, öğrencilerin neredeyse %15'lik bir bölümü 30 yaş üzeridir.

- Öğrencilerin yaş ortalamasının yüksek olduğu ülkelerde yapılan mali yardımlar öğrencilerin ailelerine değil de doğrudan öğrencinin kendisine yapılır (D18). Öğrencilerin 25 yaşından önce öğrenimini tamamladığı bir çok ülkede dolaylı yardımlar aileye yapılır ve/veya bu yardımlar öğrencinin başarısız olduğu durumlarda geri çekilir.

C – KADINLARIN EĞİTİM DÜZEYİNDEKİ ARTIŞ

Genç bayanlar eğitim düzeyinin çitasını yukarıya çekme eğilimindedir, çünkü kendilerinden önceki nesillerin aksine günümüzün genç bayanlarının yükseköğretime giriş oranları çok daha fazladır (F4 ve F7). İdaha ileri düzeyde eğitim talebi ve zorunlu eğitimden sonra spesifik bir alanda ilerleme konusunda cinsiyetler arasında bir farklılık gözlenmektedir. Ancak, hala bütün sektörlerde istihdam ve mesleki sorumluluk anlamında kadınlar ve erkekler arasında bir eşitsizlik söz konusudur (A10).

- Oranlara bakıldığında, genç erkeklerin, genç bayanlara göre, genel ortaöğretimden çok mesleki ortaöğretime yöneldikleri gözlenmektedir. (C9). Zorunlu eğitimin sonunda erkek katılım oranlarında bayan katılım oranlarına göre daha hızlı bir düşüş gözlenmektedir (C10).

- Bayanlar, yükseköğretimde sayıca erkeklerden daha fazladır. Ayrıca bayanların fen bilimleri veya teknolojiye çok sosyal ve/veya ekonomik bilimleri tercih ettikleri gözlenmektedir. (C18 ve F9).

Ancak bazı ülkelerde, (İtalya, İsveç, Bulgaristan ve Romanya) bilimsel ve teknolojik çalışma alanlarında bayanları da benzer oranlarda olduğu görülmektedir.

Erkekler ve kadınlar arasında görülen ve çalışma alanlarının tercihinde farklılıklar ortaya çıkaran bu durum süreklilik arz ederse, fen bilimleri ve teknoloji alanlarında yükseköğretime devam edenlerin sayısı yükseköğretime devam edenlerin toplam sayısına göre çok daha yavaş artacaktır (C18 ve F10).

- Bayanlar, kendileri ile aynı eğitim düzeyinde olan erkeklere oranla kendilerinin iş bulma şansının daha düşük olduğunu düşünmektedirler (A9).

Bununla birlikte, yeni Üye Ülkelerde eğitim düzeyi düşük olan bayanlar bayanlara oranla işsizlikten daha ciddi boyutlarda etkilenmektedirler.

- Cinsiyete bakılmaksızın, yüksek bir eğitim düzeyine sahip olma halen işsizliğe karşı korunmada önemli bir öğedir. Yükseköğretim mezunları arasındaki işsizlik oranı, eğitim düzeyi daha düşük olanlara kıyasla daha düşüktür (A6).

Eğitimden iş gücü piyasasına geçiş tüm mezunlar için bir sorun oluşturmaktadır (A8), ve genelde ilk başlarda eğitim düzeyine göre daha düşük kalitedeki bir işi (A10), veya geçici bir işi (A12) kabul etmek gerekebilir.

D – ÖĞRENMEYİ YÖNETMEDE ÖĞRETMENLERİN ROLÜ VE ONLARIN MESLEKİ EĞİTİMİNE YÖNELİK ARTAN TALEP

İlk ve orta öğretim öğrencilerinin öğretmenleri yükseköğretim mezunudur (üniversite veya benzeri). Öğretim kademelerini ne kadar yüksek tutmak istiyorlarsa o derece uzun bir eğitimden geçmiş ve uzmanlaşmış olmaları ve aynı zamanda ardışık modeli takip etmeleri gerekir. İşte bu yüzden okullar ve öğretmenler genellikle kendi istedikleri ders kitaplarını ve öğretim yöntemlerini seçme hakkına sahiptir. Diğer bir taraftan, eğitim programı ile ilgili kendi fikirlerini söyleme konusunda çok az özgürdürler. Bu meslek dalı çok sayıda kadın öğretmenden oluşur ve çok sayıda öğretmenin emekliliği yaklaşmıştır.

- İlköğretim ve ortaöğretim kademesindeki öğretmen adaylarının çoğu ve ortaöğretim ikinci kademe öğretmeni olması beklenen öğretmenlerin hepsi ISCED 5A düzeyinde bir eğitim alırlar (D23-D25).

Dört ülke istisnai bir durum oluşturur. Belçika ve Avusturya'da (*Hauptschule*), ilkököl ve ortaokul eğitimi veren öğretmenler için eğitimler üniversite kapsamında olmayan yüksekokullar seviyesinde verilir (ISCED 5B). Lüksemburg ve Romanya'da ilkököl eğitimi veren öğretmenler için söz konusu durum benzerlik gösterir. Bununla birlikte, Romanya'da stajyer ilkököl öğretmenleri için lise eğitimi (ISCED 3) aracılığı ile oluşturulmuş bir eğitim rotası vardır.

- Gelecek nesil öğretmenlerin eğitim seviyeleri ne kadar yüksek olursa, öğretmen eğitiminin süresi ardışık model üzerindeki sonuçlara göre o kadar uzun olur. Bu olaya spesifik bir açıdan bakılacak olursa, öğretmenlere yönelik profesyonel eğitimler, öğretmenin üniversite eğitiminden sonra başlar (D21-D25) ve öğretmen eğitimlerinin bütünüyle kıyaslandığında bu profesyonel eğitimler çok küçük bir oran oluşturur.

Ancak, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Polonya, Slovakya ve Romanya gibi ülkelerde, bütün öğretmenlerin eğitimi genel liselerde pratik bileşenler ve teorik bilginin kombinasyonundan oluşur. Öğretmenlerin bir çoğu da Litvanya, Slovenya, Finlandiya ve İsveç'te uygulanan ortak modele göre eğitilir.

Avusturya'da *allgemein bildende höhere Schulende* deki potansiyel öğretmenler (genel lise) bir geçiş dönemi olan ve gittikçe ortak modele benzeyen ardışık sisteme göre eğitiliyorlar.

- Yeni öğretmenlere sınıf yardımı ve/veya özel yetiştirme biçiminde yapılan özel destek henüz çok yaygın değildir (D30). Avrupa ülkelerinin yarısında yeni öğretmenlere özel destek sağlanmaktadır.

- Ülkelerin birçoğunda öğretmenlerin kariyerlerindeki terfiler ve/veya maaş artışı için hizmet içi eğitim zorunlu veya gereklidir (D26 ve D27).

Sözü edilen hizmet içi eğitimlerin zorunlu veya seçmeli olması öğretmenlerin bu eğitime katılım oranında büyük farklılıklar yaratmamaktadır (D28). Bu katılım oranları genelde sayısız etmene bağlıdır; böyle bir eğitimin açılması ve bazı ülkelerde özerkliği olan okullarda hizmet içi eğitimlerin planlamaya tabi olması gibi (B23).

- Birçok ülkede öğretmenler merkezi veya yerel kuruluşlar tarafından işe alınır (B27).

Ancak, Avrupa Birliğine yeni üye olan ülkelerin beş tanesinde (Çek Cumhuriyeti, Estonya, Litvanya, Polonya ve Slovakya) Belçika, İrlanda ve Birleşik Krallıktaki okulların bazı kategorilerinde öğretmenlerin işe alımı okulların sorumluluğu altındadır.

- Avrupa ülkelerinin yarısında öğretmenler genel istihdam yasalarına göre işe alınır (D29).

Yalnızca Almanya, Yunanistan, İspanya, Fransa, Kıbrıs, Lüksemburg, Malta, Avusturya, Polonya (sadece iki kategori için) ve Portekiz'de öğretmenler devler memuru statüsündedir.

Öğretmenlerin istihdam statüleri genellikle nasıl istihdam edildiklerini belirler. Söz konusu devlet memurları olduğu zaman istihdam merkezleştirilmiştir, ve fakat söz konusu işçiler olunca yetkili mercii yerel otoriteler ve/veya okullardır (B27andD29).

- Neredeyse bütün ülkeler öğretmenlerin yasal olarak girmek zorunda oldukları ders saatleri belirlemektedirler. Hatta bazı ülkeler öğretmenlerin okul bünyesindeki diğer işlere ne kadar zaman ayırmaları gerektiğini bile belirler (D33).

Hollanda ve İsveç'te toplam çalışma saatleri okullar tarafından belirlenir. İsveç'te söz konusu çalışma saatleri yerel yetkililer ve işçi sendikasının ortak çalışması sonucunda imzalanan anlaşma gereğince belirlenir.

Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda'da) yalnızca hazır bulunma günleri (okulda veya herhangi bir yerde) ulusal düzeyde belirlenir.

- İlköğretimde (ilk 1-4/5 sınıfta) genellikle bir öğretmen bazı spesifik faaliyetlerde meslektaşlarından yardım almak kaydıyla bütün derslerden sorumludur (E1 2).

Ancak, farklı derslerin öğretmenler arasında dağılımı Danimarka ve İtalya'da ilköğretimde başlar ve takip eden yıllarda da devam eder.

- PIRLS (Uluslararası Okur Yazarlık Çalışmalarında İlerleme) araştırmalarına göre (2001), ilköğretimin dördüncü yılında okuma-yazma dersinde öğretmenler toplu öğrenmeyi bireysel öğrenme ile birleştirme eğilimindedirler. Derslerin gidişatını içerik veya öğretme yöntemlerine göre değil, öğrencilerin öğrenme hızlarına göre belirlerler (E1 7 ve E1 8).

İsveç, Birleşik Krallık (İngiltere ve İskoçya), İzlanda ve Norveç'te öğrenciler kendilerinin kapasitesine göre hazırlanmış olan programlar eşliğinde okuma-yazmayı öğrenirler. Öğretmenler farklı bir yaklaşım sergiler (içerik ve yöntem anlamında).

PIRLS (2001) araştırmalarına göre, içerik ve yöntem bakımından öğrencilere okuma-yazmayı öğretirken farklı bir yaklaşım sergileyen bu dört ülke aynı zamanda mevcut yıl ve izleyen yıl arasında otomatik ilerlemeyi denemektedir (E23). Toplu sınıf öğretimi uygulayan hemen hemen her ülke öğrenme zorlukları konusunda karşılaşılan güçlüklerle baş edebilmektedirler, örneğin çok nadir de olsa öğrencilerden o sınıfı yeniden okumalarını isteyebilirler.

- PIRLS araştırması (2001) ilköğretim dördüncü yılında her hafta dil bilgileri dersine ayrılan zamanın ülkeden ülkeye farklılık gösterdiğini ortaya çıkarmıştır (E4).

Konulara göre ders saatlerinin sabitlendiği durumlarda bile, ilköğretimin dördüncü sınıfında öğretmenler dil bilgisi dersleri için önerilen minimum gereklilikten daha fazla zaman harcamaktadırlar (B23 ve E4).

- Öğretmenlik mesleği, Avrupa'da faal nüfusun %2'sinden daha fazlasını temsil eder. Çoğunlukla 40 yaşını doldurmuş bayan öğretmenleri kapsar. Bütün ülkelerde daha yüksek eğitim kademelerinde bayan öğretmenlerin sayısında bir azalma gözlenmektedir (D40 ve D41).

Avrupa'da "eğitim" alanında öğrenim görmüş ve mezun olmuş kişilerin %70'i bayandır (Malta hariç). Eğitim alanında bayanların egemen olması yeni bir durum değildir. Önümüzdeki yıllarda da bayan öğretmenler ilk ve orta öğretim kademelerinde çoğunluğu oluşturacaktır.

- Hemen hemen her yerde resmi emeklilik yaşı 65 tir. Ancak, öğretmenlerin çoğu meslekte tamamlamak zorunda oldukları süre dolar dolmaz mesleği bırakmakta ve/veya minimum emeklilik yaşına geldikleri zaman tam emekli maaşı ile emekliye ayrılmaktadırlar (D46 and D47).

Yunanistan ve Kıbrıs'ta resmi emeklilik yaşı 60'tır, Portekiz'de ise (ens/no basico ikinci ve üçüncü seviyesi) resmi emeklilik yaşı 70'tir.

Avrupa'daki genç nüfusun sayısı farklı oranlarda düşmeye devam edecektir (A1 ve A3). Bu yüzden, önümüzdeki 10 yıl içerisinde okul sistemlerinin, okul çağına gelmiş öğrencilerin sayısındaki düşüş ve çok sayıda öğretmenin emekliye ayrılması gibi konulara çare bulması gerekir.

E – YÖNETİM İÇİN DAHA FAZLA SORUMLULUK VE BELİRLİ ALANLARDA OKULLARA DAHA FAZLA ÖZERKLİK

Bazı okullarda, okul müdürlerinin özel bir eğitimi tamamlamış olmaları gerekir. Müdürler nadiren yönetmek üzere atandıkları okul tarafından seçilirler. Müdürler, öğrencilerin eğitimi ile ilgili denetim konusunda karar verme özgürlüklerini (tamamen veya sınırlı) eğitim kadrosu ile, genel kaynak dağılımı konusunu ise üst yönetim ile paylaşırlar. Eğitim kadrosunun mali yönetimi ülkelerin yarısından fazlasında, özellikle işletme kaynakları ve menkullerle ilgili harcamaları ilgilendiren kararların daha dağıtılmış olduğu güney Avrupa'da, en yüksek yetkili makamın sorumluluğundadır.

- Haftalık program, öğretim yöntemleri, ders kitabı seçimi, ve gruplama ve öğrencilerin sürekli değerlendirilmesine ilişkin kararlar hemen hemen her zaman okulların kendileri tarafından verilmektedir (B23).

Sadece üç ülkede, bunlar Yunanistan, Kıbrıs ve Lüksemburg'tur, özerklik son derece sınırlıdır.

Sunulan eğitimin kalitesini iyileştirmek ve gözetmek için okulun değerlendirilmesine dair düzenlemeler okul özerkliği ile birlikte geliştirilmiştir.

- Okullar işletme kaynakları için aldıkları bütçenin kullanımına ilişkin bir hareket serbestisine sahiptirler. Buna karşılık, kamu fonlarınca finanse edilen sabit kıymetler (gayri menkuller) satın alma ve özel kredilerden fon artışı ve kullanımı sınırlıdır (B23).

Sadece Belçika'daki ilkokullar (Flaman Topluluğu) ve Hollanda'daki ortaokullar okul bütçesinin genel dağıtımını istedikleri şekilde gerçekleştirmekte tamamen özgürdürler.

- Birçok ülkede okulların boş kadrolara öğretmen almak konusunda en azından sınırlı yetkileri vardır. Yaklaşık 10 ülkedeki okullar bu konuda tamamen yetkilidir.
- Neredeyse hiçbir ülkede okullar müdürlerini seçme konusunda tamamen serbesttirler (B23).

İstisnalar şunlardır: Belçika (Flaman Topluluğu), Hollanda, Portekiz ve Birleşik Krallık (İngiltere ve Galler).

- Profesyonel öğretmenlik deneyimine ek olarak (neredeyse her ülkede şarttır), 12 ülkede aday veya yeni atanmış okul müdürleri öğretim, idare, mali yönetim ve insan kaynakları yönetimi konusunda özel kurslar görmek zorundadırlar. (D49).

Sadece Lüksemburg, Hollanda, İsveç ve İzlanda müdür olmak için profesyonel vasıflara ve deneyime dair resmi bir koşul bulunmayan ülkelerdir.

Okul müdürlerinin maaşlarının daha yüksek olması (öğretmenlere kıyasla) kısmen tamamlamak zorunda oldukları özel eğitim ve üstlendikleri ilave sorumluluklardan ileri gelmektedir. Müdür oldukları okulun büyüklüğü de göz önüne alınması gereken bir husustur (D51-D53).

Okul müdürlerinin ek kurslara gitmek zorunda olmaları ya da olmamaları söz konusu okulun sahip olduğu özerklik derecesi ya da müdürün yükümlü olacağı ilave sorumluluklar ile doğrudan ilgili değildir.

F - EĞİTİM İÇİN YAPILAN KAMU HARCAMALARI EĞİTİMİN DÜZEYİNE GÖRE ARTMAKTA VE BÜYÜK ÖLÇÜDE EĞİTİM PERSONELİ İÇİN YAPILAN HARCAMALARDAN OLUŞMAKTADIR

Avrupa'daki bütün ülkeler ulusal varlıklarının önemli bir bölümünü (ortalama olarak % 5) eğitim harcamaktadırlar (D1). Her yerde, eğitim personeli için yapılan harcamalar en büyük bütçe kalemini oluşturmaktadır (D 11). Öğretmenlerin ücretleri öğretim verdikleri düzeyden daha ziyade meslekteki öğretmenlik sürelerine bağlı kalmaktadır. Öğrenci başına yapılan yıllık eğitim harcaması verilen eğitimin düzeyi yükseldikçe atmaktadır. Öyle ki; lise sonrası yükseköğretim gören bir öğrenci için yapılan harcama ilköğretim gören öğrenciler için yapılan harcamanın 5 katı olabilmektedir. Aileler her yerde, en azından çocukları zorunlu eğitimlerini tamamlayacak yaşa erişinceye kadar, çocuk için verilen aile yardımlarını almaktadırlar.

- Bütçe kısıtlamalarına ve % 8 ile % 17 aralığında değişen tahsis olunan kaynakların bazı ülkelerde diğer ülkelere göre iki misli olmasına rağmen, eğitim bütün ülkelerde kamu harcamalarının önemli bir kalemini oluşturmaya devam etmektedir(D 2).

Yüzdesel olarak en yüksek oranda eğitim harcaması yapılan ülkeler Malta ve Hollanda ile birlikte üç İskandinav ülkesidir (Danimarka, Norveç ve İsveç).

Yeni Üye olan ülkelerde (Kıbrıs ve Malta hariç olmak üzere) öğretmenlerin iş gücü yüzdesi diğer ülkelerdeki iş gücü yüzdesi ile benzerlik göstermesine rağmen öğretmen ücretleri söz konusu ülkelerin GSYİH'leri (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla) ile karşılaştırıldığında diğer Üye Ülkelere göre çok düşüktür (D 40).

- Demografik olarak ağırlığı ve diğer eğitim düzeylerine göre daha düşük öğrenci/öğretmen oranı göz önünde tutulduğu zaman orta öğretim (ortaokul ve lise eğitimi) mevcut mali kaynakların üçte birinden fazlasını harcamaktadır. Bununla birlikte, vergi mükellefleri için öğrenci başına en fazla en yüksek maliyetli harcama lise sonrası eğitim için yapılmaktadır (D3 ve D5).

Yeni üye olan ülkelerde öğrenci başına yapılan harcamanın mutlak değeri eğitim sisteminin her seviyesinde diğer ülkelere göre daha düşüktür.

- Hemen hemen her yerde yüksek öğrenime kabul edilme için öğrencinin kendisi tarafından yapılan kişisel harcama gerekmektedir (kayıt ve/veya okul ücretleri, veya öğrenci dernek, kuruluşlarına vb. ödenen giriş, aidat ücretleri şeklinde). Öğrencilerin eğitim masraflarına kişisel katılımları söz konusu öğrencilerin okullarını bitirmek için okulda geçirdikleri süre teorik olarak eğitim görmeleri gereken süreden daha fazla olduğu zaman artmaktadır (D20).

Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Yunanistan, Kıbrıs, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya ve Birleşik Krallık (İskoçya) içinde bulunduğu 9 ülkede yüksek öğrenimlerini ilk kez gündüz eğitiminde yapan öğrenciler için yüksek öğrenime kayıt yaptırmak ve girmek ücretsizdir.

Öğrenciler için doğrudan yapılan mali katkı yüksek öğrenim için yapılan kamu harcamalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır (D 16 ve D 18).

- Özel eğitim kamu sektörü ile aynı düzeyde devlet yardımını çok nadiren almaktadır. Zorunlu eğitim (ISCED 1-4 düzeyleri) için Avrupa'daki öğrencilerin % 80'i devlet okullarına gitmektedir (B 7).

Belçika'da (Fransız ve Flaman Kesiminde) ve Hollanda'da devlet tarafından desteklenen özel okullar sırasıyla % 56.8 ve % 76.3 öğrenci oranları ile devlet okullarına nazaran daha fazla öğrenci kaydetmektedirler. Sabit sermaye kaynakları

(taşınmazlar) hariç olmak üzere, her iki ülkede de tarihsel nedenlerle özel ve devlet okullarının devlet tarafından finanse edilme miktar ve yöntemleri aynıdır.

Polonya, Finlandiya ve İsveç'te özel okul ve devlet okullarının devlet tarafından finanse edilmeleri aynı şartlara tabiidir. (D 9).

- Zorunlu eğitime kaydolma ve katılma bütün her yerde ücretsizdir ve bütün ülkelerde çocukların ilk ve zorunlu olan ortaöğrenimleri için aile yardımı verilmektedir. Birçok ülkede bu aile yardımları vergi indirim/muafiyetleri ile veya bazı zamanlar öğrenim bursları ile karşılanmaktadır (D 17).

İskandinav Ülkeleri, Malta (özel okullarda okul ücreti ödeyen aileler hariç olmak üzere), Avusturya ve Bulgaristan'da zorunlu eğitim süresince hiçbir vergi indirimi/muafiyeti veya öğrenim bursu mevcut değildir.

- Öğretmenlerin kişi başına GSYİH'nın bir oranı olarak ifade edilen temel brüt aylık ücretleri meslek kariyerlerinin başlangıcında düşük kalmaktadır. Mamafih, öğretmenlerin söz konusu temel brüt ücretleri bütün her yerde meslek hayatlarının süresiyle artarken, ülkelerin yarısında öğretmenlerin eğitim verdikleri öğretim seviyesiyle (ilk, orta, yüksek) seviyesiyle de artmaktadır (D 37- D 39).

Aynı seviye ve aynı süre ile eğitim almış öğretmenlerden değişik öğrenim seviyesinde eğitim verenler her zaman aynı ücretleri almamaktadırlar (D 23-D 25).

Üçü hariç olmak üzere 11 Yeni Üye Ülkenin tamamında (hariç olanlar Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve Malta), Yunanistan, Portekiz, Birleşik Krallık ve Bulgaristan'da öğretmenlere ödenen temel ücretler eğitim verdikleri eğitim kurumlarının düzeyinden (ISCED 1-3 Seviyesi) bağımsız olarak aynıdır.

G - ÖĞRENCİLERİN HEPSİ AYNI OKUL ALTYAPI VE OLANAKLARINDAN YARARLANMAMAKTADIRLAR

Okul ve sınıfların büyüklükleri hem ülkeler arasında hem de ülkelerin içinde çok geniş bir değişkenlik göstermektedir. Bazı okullar okul saatleri dışında çocuk bakımı hizmeti vermektedirler. Okulların bazılarının kendi okuma materyalleri yanı sıra kendi kütüphaneleri ve/veya okuma alanları bulunmakta ve hatta bazı okullar bilgisayar imkanlarını ve bütün bunlara ilaveten İnternet erişimlerini çok yaygınlaştırmış olabilmektedir. Henüz hem ülkeler arasında hem de ülkelerin içinde büyük farklılıklar bulunmaktadır.

- PISA 2003 ve PIRLS 2001'in araştırmalarına göre okulların büyüklüklerindeki çeşitlilik ortalama büyüklüklerinin en küçük olduğu ülkelerde en az olma eğilimini göstermektedir (B 10 ve B 11).
- PIRLS 2001 araştırmalarına katılan bütün ülkelerin ilköğretim kademesinde öğrencilerin çoğunluğu için okul saatleri öncesi ve/veya sonrasında çocuk bakım hizmetleri bulunmaktadır (B 12).

Çocuk bakım hizmeti Hollanda, Birleşik Krallık ve Romanya'da ilk öğretimin dördüncü yılında olan öğrencilerin üçte birinden daha azı için mevcuttur.

- Ülkelerin büyük bir çoğunluğunda resmi tavsiye kararları ile ilköğretimde sınıf başına düşen öğrenci sayısını sabit bir sayı olarak belirlemektedirler (E 14). PIRLS 2001 araştırmalarına göre değişik ülkelerde sınıfların büyüklükleri ilk öğretimin dördüncü yılında hemen hemen her zaman tavsiye kararının belirlemiş olduğu en fazla sayıdan az olmak üzere önemli ölçüde çok değişkenlik göstermektedir (E 16).

Bununla birlikte Estonya, Letonya ve Slovakya'da sınıf/grup başına tavsiye kararı ile belirlenmiş öğrenci sayısı yine de 30 rakamının üzerindedir.

- PISA 2000 ve 2003 araştırmaları arasında yapılan karşılaştırma okullardaki bilgisayarlaşmanın (D 12) ve İnternet erişiminin Avrupa'da son yıllarda çok yaygınlaştığını göstermektedir.

- Bilgisayarlaşma en hızlı Yunanistan ve Portekiz'de gelişmektedir. Günümüzde, ülkelerin çoğunluğunda devlet okullarında bilgisayar başına düşen 15 yaşındaki öğrencilerin sayısı 10'dan daha azdır

Mamafih 2003 yılında Slovakya'da devlet okullarında bilgisayar başına düşen 15 yaşındaki öğrencilerin sayısı 35 idi.

- Avrupa'da PIRLS 2001 araştırmasına katılan okulların hemen tamamında bir kütüphane bulunmakta idi. Kütüphanesi hiç olmayan okullarda ise sınıfların genellikle kendi okuma köşeleri bulunmaktadır (D 14). Bu okuma köşelerinde öğrenciler eğitim için kullanılan ders kitaplarına yardımcı, destek olacak geniş yelpazede yazılı malzemeye erişim imkanına sahip olmaktadır (D 15).

Almanya ve Kıbrıs'ta sınıflara ait okuma köşeleri okul kitaplıklarından daha yaygındır.

Yazılı materyallerin okumayı öğretmek için kullanılması en çok Fransa, İsveç ve Birleşik Krallıkta (İngiltere) yaygındır.

- Yükseköğretim için tesisler genellikle kentsel alanlarda konuşlanmış bulunduğundan öğrenciler belirli bölgelerde çok yoğun bir şekilde toplanabilmektedir. (CIS).

Bu nedenle yüksek öğrenime katılmak öğrencileri kendi ülkelerinin içinde hareketli (gezici) olmaya zorlamaktadır. Verinin yokluğuna rağmen yüksek öğretim altyapısının veya onun bölümlerinin mütevazı olarak geliştiği Kıbrıs, Lüksemburg ve Liechtenstein gibi ülkeler haricinde Avrupa'daki ülkelerde öğrencilerin uluslar arası hareketliliği (mobilitesi) düşük bir seviyede bulunmaktadır (C 20).

H - EĞİTİM SİSTEMİNİN KALİTESİ ÇOĞU ZAMAN ÖĞRENCİ VE OKUL DEĞERLENDİRİLMELERİ ARACILIĞI İLE İZLENMEKTEDİR

Eğitimin kalitesini artırmak için birçok ülke okul değerlendirmesi yapmaktadır (B 16). Okulların tek tek değerlendirme raporları çok az ülkede yayınlanmaktadır (B 19). Öğrencilerin dış sınavlarda ve/veya testlerde elde etmiş oldukları sonuçlar eğitimin kalitesini değerlendirmek için kullanılmaktadır.

- Okulların içeride ve dışarıda değerlendirilmeleri bir çok ülkede yaygınlaşma eğilimi göstermektedir (B 16). Bu değerlendirmelerin yanında çoğu zaman öğretmenlerin de bireysel değerlendirilmeleri yapılmaktadır.

Belçika (Fransızca ve Almanca konuşan kesimlerinde), Yunanistan, Fransa (ilköğretim düzeyinde), Lüksemburg (i ilköğretim düzeyinde) ve Bulgaristan'da okulların uluslararası değerlendirilmelerinin yeterince gelişmediği durumlarda dış değerlendirme büyük ölçüde öğretmenler üzerinde odaklanmaktadır.

- On bir ülke okul etkinliklerinin önemli bir bölümünü kapsayan standardize edilmiş bir değerlendirme listesi hazırlamışlardır (B 17 ve B 18).

Bir çok ülkede dış onaylama, belgeleme sınavları eğitim sisteminin genel durumunu analiz etmek için kullanılmaktadır. Ayrıca, eğitim sistemini izlemek için özel olarak tasarlanmış dış testler de Avrupa'da giderek artan bir önem kazanmaktadır (B 21 ve B 22).

Sadece Belçika (Almanca konuşan kesimi), Çek Cumhuriyeti, Almanya, Avusturya, Slovakya, Liechtenstein ve Bulgaristan eğitim sistemlerini değerlendirirken ne belgeleme, onaylama sınavlarını ne de testleri kullanmamaktadırlar.

- Ülkelerin çoğunluğu okul değerlendirmelerinin sonuçlarını eğitim sistemlerinin izlenmesine ve yönetilmesine yardımcı olmak için kullanmaktadırlar. Bununla birlikte söz konusu ülkeler gidişat bakımından bu söz konusu değerlendirmelerin bulgularını yayınlamamaktadırlar (B 19).

Altı ülke (Çek Cumhuriyeti, Hollanda, Portekiz, İsveç, Birleşik Krallık ve İzlanda) rutin olarak okul değerlendirmelerinin bulgu ve inceleme sonuçlarını yayınlamaktadır.

I- ANNE VE BABALARIN EĞİTİM SİSTEMİNİ YÖNETMEDEKİ ROLLERİ OLDUKÇA KISITLIDIR

Devlet kesimi tarafından verilen eğitimde çoğu ülkede anne ve babalar okul seçmekte serbest olmakla birlikte çoğu zaman kısıtlayıcı koşullar bulunmaktadır. Anne ve babalar okul yönetim makamlarında veya ulusal konseylerde esasen bir danışman işlevi görmektedirler. Anne ve babalar, onların bir okulun eğitim kalitesini diğeriyle karşılaştırabilmelerini mümkün kılacak resmi bilgiye çok nadiren ulaşma olanağı bulabilmektedirler.

- Kamu yetkilileri anne ve babanın okul seçiminde önemli rol oynamaktadırlar. Öğrencileri belirli bir okula yönlendirip anne ve babalara bir değişim talep etme fırsatı verebilirler veya tersine anne ve babanın ilk tercihini okulun mevcut kapasitesinin dolduğu gerekçesine dayanarak reddedebilirler (B 5).

Anne ve babalar sadece Belçika, İrlanda, Lüksemburg (ortaöğretim) ve Hollanda'da okul seçmekte tamamen serbesttirler.

Anne ve babaların Yunanistan, Fransa, Kıbrıs, Lüksemburg (ilköğretim) Malta, Portekiz ve Liechtenstein'da devlet kesiminin okullarında çok az seçim hakları bulunmaktadır.

Seçim serbestliği okullar arasında bir rekabet yaratma politikasının bir ögesi olabilir, fakat bunun kendisi yeterli değildir. Ülkelerin çoğunluğu okul seçme fırsatları olduğu zaman anne ve babaların bilgiye ulaşmalarını kısıtlayarak okul değerlendirmelerinin bulgularını, tespit sonuçlarını yayınlamamaktadır (B 19). Buna karşılık tam zıt bir uygulama olarak Hollanda, Portekiz ve Birleşik Krallıkta bu değerlendirme bilgilerinin anne ve babalara ulaşmasına özel bir önem verilmektedir.

- 1 Mayıs 2004'ten önce Avrupa Birliğine katılmış 15 ülkede (EU-15) ve Norveç'te anne ve babaları eğitim sisteminin temsilcileri veya diğer oyucuları ile birlikte kapsayan en azından ulusal veya merkezi katılımcı bir makam bulunmaktadır (B 26).

Bu uygulamaya zıt olarak ne Avrupa Birliğinin Yeni Üye Devletlerinin çoğunluğunda ne de Bulgaristan ve Romanya'da anne ve babanın temsil edildiği ulusal düzeyde konsey bulunmamaktadır. Ve ne de söz konusu organ Belçika'nın Almanca konuşan Topluluğunda, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık, İzlanda veya Lihtenştayn'da bulunmaktadır.

- Genel olarak, anne ve babalar öğretmenin işe alınma, sözleşmelerinin sona erdirilmesi ve eğitim içeriği ile ilgili alanlarda karar verme gücüne muhtemelen en az sahip kişilerdir. Onlar muhtemelen okul planlarının kararlaştırılması ve okuldaki günlük yaşamın kurallarının hazırlanması ile iştigal etmektedirler.

Anne ve babalar Belçika (Flaman Topluluğu tarafından yönetilen okullarda), Fransa, İrlanda, Hollanda (yetkili makamın takdirinde olmak üzere), Portekiz ve Birleşik Krallıkta öğretmenlerin işe alınmasında karar veren organlarda temsil edilmektedirler.

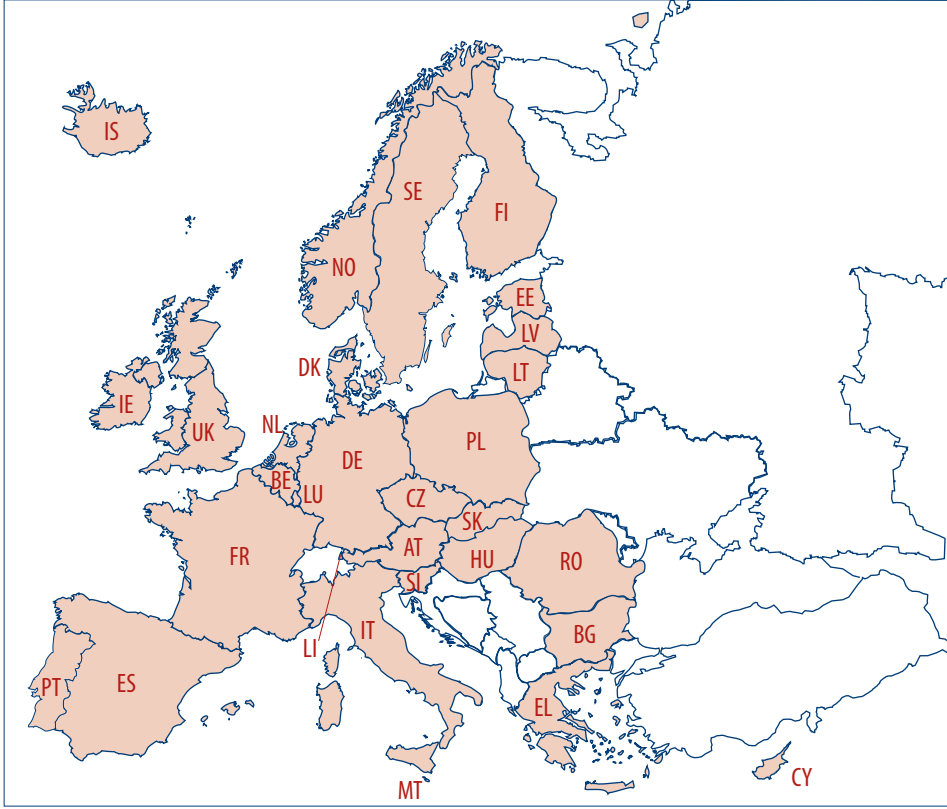
Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve kuzey İrlanda) okul yönetim organları aynı zamanda okul bütçesinin yönetimi ve müfredatın idare edilmesi ve denetlenmesinden de sorumludurlar.

KODLAR VE KISALTMALAR

Ülke Kodları

EU	Avrupa Birliği (1 Mayıs 2004)	SK	Slovakya
		FI	Finlandiya
BE	Belçika	SE	İsveç
BE fr	Belçika – Fransızca konuşan topluluk	UK	Birleşik Krallık
BE de	Belçika - Almanca-konuşan topluluk	UK-ENG	İngiltere
BE nl	Belçika – Flamanca konuşan topluluk	UK-WLS	Galler
CZ	Çek Cumhuriyeti	UK-NIR	Kuzey İrlanda
DK	Danimarka	UK-SCT	İskoçya
DE	Almanya		
EE	Estonya	On Yeni Üye Ülke	01 Mayıs 2004 itibarı ile Avrupa Birliğine katılan On Ülke (CZ, EE, CY, LV, LT, HU, MT, PL, SI, SK)
EL	Yunanistan		
ES	İspanya		
FR	Fransa		
IE	İrlanda	EFTA/EEA ülkeleri	Avrupa Ekonomik Alanının üyesi olan 3 Avrupa Serbest Ticaret Birliği ülkesi
IT	İtalya		
CY	Kıbrıs		
LV	Letonya		
LT	Litvanya	IS	İzlanda
LU	Lüksemburg	LI	Liechtenstein
HU	Macaristan	NO	Norveç
MT	Malta		
NL	Hollanda	Aday ülkeler	
AT	Avusturya		
PL	Polonya		
PT	Portekiz	BG	Bulgaristan
SI	Slovenya	RO	Romanya

Ülke kodları (devamı)

İstatistik kodlar

(:)	Veriler mevcut değil	(-)	Uygulanabilir değil
-----	----------------------	-----	---------------------

Kısaltmalar

Uluslararası konvansiyonlar

ESS	Avrupa İstatistik Sistemi
EU-15	01 Mayıs 2004 tarihinden önce Avrupa Birliğine katılmış 15 Üye Ülke
EU-25	01 Mayıs 2004 tarihinden sonra Avrupa Birliğine katılmış 25 Üye Ülke
Eurostat	Avrupa Topluluğu İstatistik Ofisi
GDP	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
GNI	Gayri Safi Ulusal Gelir
ICT	Bilgi İşlem Teknolojisi
ISCED	Uluslararası Eğitim Standartı Sınıflandırması
PIRLS	Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (IEA)
PISA	Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Ajansı (OECD)
PPP	Satın Alma Gücü Paritesi
PPS	Satın Alma Gücü Standardı
TIMSS	Uluslararası Matematik ve Fen Bilimlerinde Trendler

Orjinal Dilde Yer Alan Ulusal Kısaltmalar

AHS	<i>Allgemein bildende höhere Schule</i>	AT
ARGO	<i>Autonome Raad voor het gemeenschapsonderwijs</i>	BE nl
BTS	<i>Brevet de technicien supérieur</i>	FR, LU
CPGE	<i>Classes préparatoires aux grandes écoles</i>	FR
CSA	<i>Centri Servizi Amministrativi</i>	IT
DUT	<i>Diplôme Universitaire de Technologie</i>	LU
EUD	<i>Erhvervsuddannelse</i>	DK
FHL	<i>Fachhochschule Liechtenstein</i>	LI
GNVQ	<i>General National Vocational Qualifications</i>	UK
HAVO	<i>Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs</i>	NL
HBO	<i>Hoger Beroepsonderwijs</i>	NL
HF	<i>Højere Forberedelseeksamen</i>	DK
HHX	<i>Højere Handelseksamen</i>	DK
HTX	<i>Højere Teknisk Eksamen</i>	DK
IAP	<i>Internationale Akademie für Philosophie</i>	LI
IEES	<i>Institut d'études éducatives et sociales</i>	LU
IEK	<i>Institouto Epagelmatikis Katartisis</i>	EL
ISERP	<i>Institut supérieur d'études et de recherches pédagogiques</i>	LU
IST	<i>Institut Supérieur de Technologie</i>	LU
ITS	<i>Institute of Tourism Studies</i>	MT
IUT	<i>Instituts universitaires technologiques</i>	FR
KN	<i>Kolegium nauczycielskie</i>	PL
KY	<i>Kvalificerad Yrkesutbildning</i>	SE
LEA	<i>Local Education Authority</i>	UK-ENG/WLS
MAVO	<i>Middelbaar Algemeen Voortgezet Onderwijs</i>	NL
MBO	<i>Middelbaar Beroepsonderwijs</i>	NL
MCAST	<i>Malta College of Arts, Science and Technology</i>	MT
NAE	<i>National agency for education (Skolverket)</i>	SE
NKJO	<i>Nauczycielskie kolegium języków obcych</i>	PL
NPQH	<i>National Professional Qualification for Headship</i>	UK-ENG
NVQ	<i>National Vocational Qualifications (NVQ)</i>	UK
PQH	<i>Professional Qualification for Headship</i>	UK-NIR
STS	<i>Sections de techniciens supérieurs</i>	FR
TEE	<i>Technika Epagelmatika Ekpaideftiria</i>	EL
TEI	<i>Technologiko Ekpaideftiko Idryma</i>	EL

Orjinal Dilde Yer Alan Ulusal Kısaltmalar

UCAS	<i>Universities and Colleges Admissions Services</i>	UK
VBO	<i>Vorbereidend Beroepsonderwijs</i>	NL
VMBO	<i>Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs</i>	NL
VWO	<i>Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs</i>	NL
WO	<i>Wetenschappelijk Onderwijs</i>	NL
WOT	<i>Wet op het Onderwijstoezicht</i>	NL

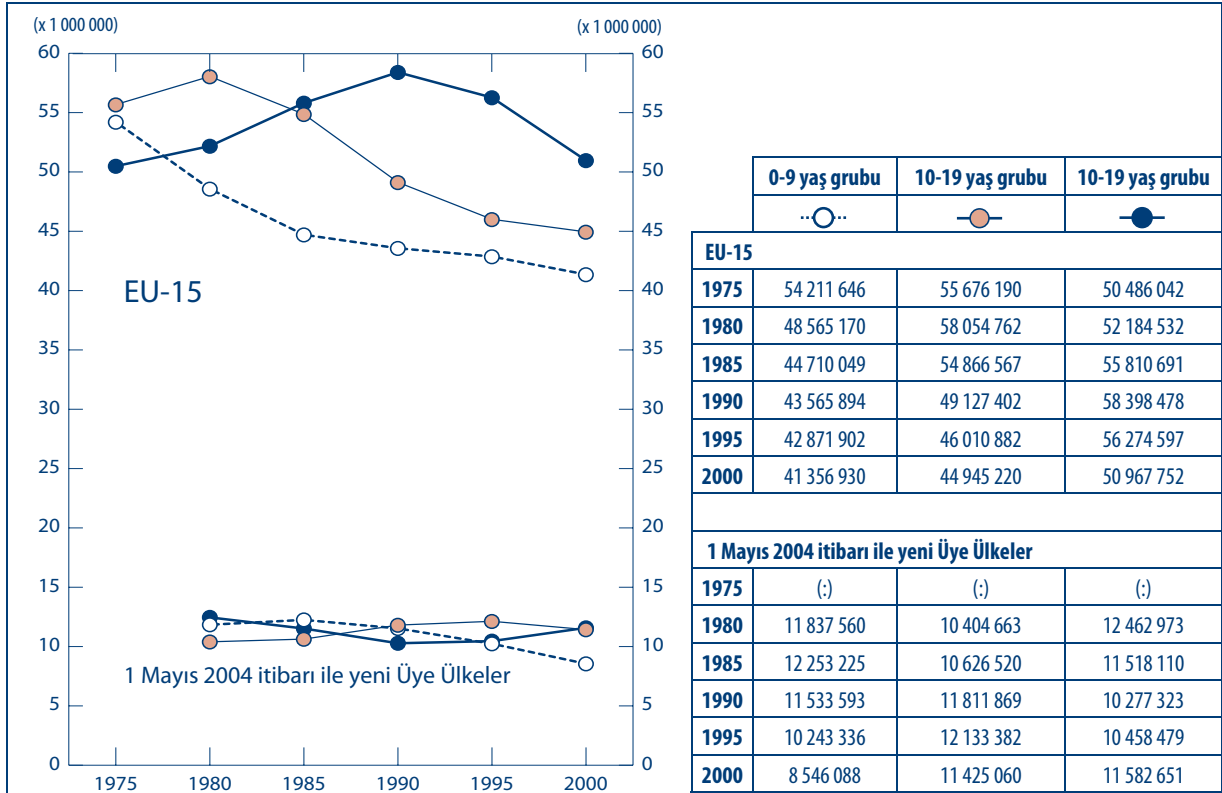
KAPSAM

AB ÜYE ÜLKELERİNDE GENÇ NÜFUSUN SAYISI FARKLI ORANLARDA AZALMAKTADIR

2000 yılında şu anda Avrupa Birliğini oluşturan 25 ülkede, 30 yaşın altında olan 168.8 milyon genç insan vardı. (EU-25). Bu rakam 1975 senesinden bu yana düzenli olarak azalıyor.

Avrupa Birliğine Mayıs 2004 tarihinden önce katılmış 15 AB Üye Ülkesinde (EU-15), 30 yaşın altındaki gençlerin sayısında görülen genel düşüş, her bir seçmen yaş grubundaki düşüşle ilgilidir. 0-29 yaş arasında demografik eğilimler, 1960'lı yıllardan bu yana bir çok EU-15 ülkesinde kayıt altına alınan doğum oranlarında gözlenen düşüşü yansıtmaktadır. EU-15 ülkelerinde bir bütün olarak, 30 yaş altındaki nüfus, yaş gruplarına göre yapılan ölçümlerde de bir değişikliğe yol açmıştır.

Çizelge A1: EU-15 ve yeni Üye Ülkeler içinde 0-9, 10-19 ve 20-29 yaş gruplarındaki genç nüfusta görülen değişiklikler, 1975-2000

Kaynak: Eurostat, nüfus istatistikleri .

Ek Bilgiler

Fransa: Veriler yalnızca yerleşik nüfus ile ilgili olup istatistiksel olarak düzeltilmemiştir; ve ayrıca yurt dışı departmanları da kapsamamaktadır. 1991 den 2001 yılına kadar olan veriler 1999 seçimlerinden alınmıştır.

Kıbrıs: Veriler hükümet kontrolü altındaki bölgelere dayanmaktadır.

Malta: 1985-2000 yılları arasındaki veriler yalnızca Malta ulusunun yerleşik nüfusuna dayanmaktadır.

Slovenya: 1975 ve 1980 verileri yalnızca 30 Haziran tarihli nüfusa dayanmaktadır

Açıklama

Ulusal verileri ekler bölümünde bulabilirsiniz.

Sözü edilen nüfus ilgili senenin 01 Ocak tarihine dayanır.

1 Mayıs 2004 tarihi itibarı ile on yeni Üye Ülke; Çek Cumhuriyeti, Estonya, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovenya ve Slovakya'dır.

1975-1980 yıllarından bu yana 0-9 ve 10-19 yaş gruplarındaki nüfus hacmi sürekli bir düşüş gösterirken, 1990 yılına kadar 20-29 yaş grubu nüfusunun hacminde önce bir artış gözlenmiş ancak daha sonra düşüşe geçmiştir. 1980'li yılların ortalarından itibaren o güne dek en küçük grup olan sözü edilen bu yaş grubu, 10-19 ve hatta 0-9 yaş grubunun egemen olduğu, çok güçlü bir şekilde temsil edilen bir grup haline gelmiştir.

Son 20 içerisinde yeni Üye Ülkelerin genç nüfus sayısında görülen değişiklikler EU-15'ten farklılık gösterir. Eğer daha öncekiler bir bütün olarak göz önünde tutulursa, 0-9 yaş grubundaki çocukların sayısında 1985 ve takip eden yıllarda bir düşüş başlamış ve 10-19 yaş grubu nüfusunda 1980 yılından 1995 yılına kadar bir artış gözlenmiş ve daha sonra bir düşüş söz konusu olmuştur. Bu sırada, 1980 ve 1990 yılları arasında 20-29 yaş grubundakilerin sayısında bir düşüş gözlemlendi (ki bu durum 1960'lı yıllardaki doğum oranlarındaki düşüşü yansıtmaktadır) ve sonra 1990'lı yıllarda yeniden artmaya başladı. Bu genel eğilim, belirli ülkeler arasındaki karşıt durumları ortaya koymaktadır. Böylece, aynı demografik eğilim, önceleri Çek Cumhuriyeti, daha sonra Estonya, Letonya ve Litvanya'da su yüzüne çıkarken, Polonya ve Slovakya süregelen yaygın tanımı yansıtmaktadır.

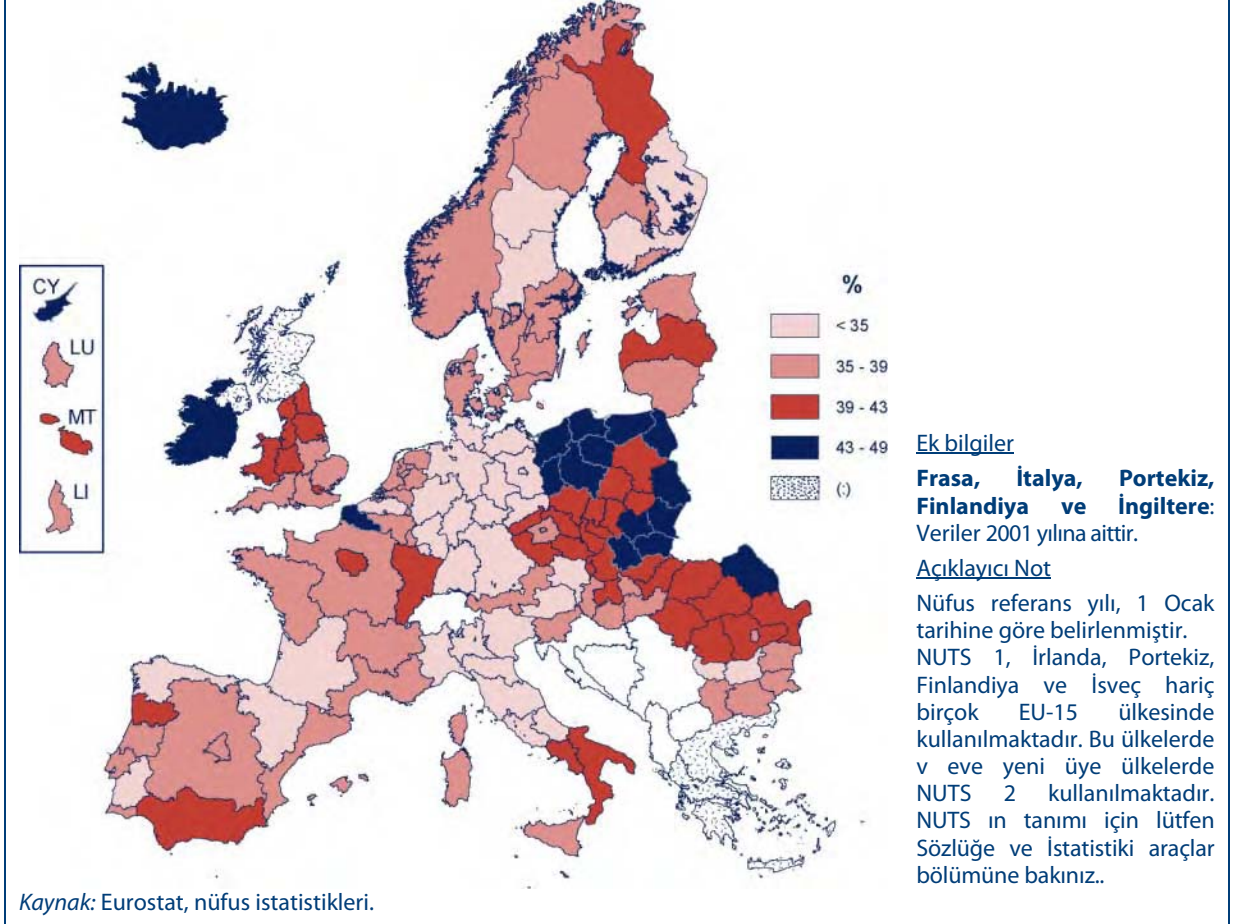
Avrupa Birliğinde, toplam nüfus üzerinden gençlerin oranına bakıldığında bölgesel anlamda önemli farklılıklarla karşılaşılır. Verilerin mevcut olduğu bölgelerin bir çoğunda, 30 yaşın üzerinde olanların oranı, genel nüfus oranlarında %35 ila %39 arasındadır ve bölgelerin çeyreğinde bu oran toplam nüfusun %35 altındadır. Bazı bölgelerde 30 yaşın altında olanlar toplam nüfusun %44 ünün üstünde hesaplanır. (<http://www.eurydice.org>'da Çizelge A1a).

30 YAŞIN ALTINDAKİ NÜFUSUN BÖLGESEL DAĞILIMI EŞİT DEĞİLDİR

30 yaşın altındaki nüfus, 1975 yılından bu yana şu anda Avrupa Birliğini oluşturan 25 ülkede sürekli olarak azalmaktadır (Şekil A1) ve toplam nüfusta gençlerin oranı bir bölgeden diğer bölgeye değişmektedir. Verilerin mevcut olduğu bölgelerin neredeyse yarısında 30 yaşın altında olanlar nüfusun %35 ila %39 unu oluşturmaktadır ve fakat bölgelerin dörtte birinde %35 in altında sayılmaktadır. Fransa, (deniz aşırı departmanı), İrlanda (Güney ve Doğu kesimleri ve Sınır ve Batı bölgeleri), Polonya (Lubuskie, Malopolskie, Podkarpackie, Pomorskie, Warmińsko-Mazurskie ve Wielkopolskie), Portekiz (Acores ve Madeira, haritada gösterilmemiştir), Slovakya (Stredne Slovensko ve Vychodne Slovensko) and Romanya (Kuzey-Doğu) gibi bazı ülkelerde 30 yaşın altındaki genç nüfus, nüfusun %44 ünü teşkil eder.

Bölgesel farklılıklar özellikle Avrupa'da (İspanya, İtalya ve Portekiz) Fransa'da ve Slovakya'da gözlenir. Genç nüfus oranı İspanyanın güneyinde biraz daha fazladır (Kanarya Adalarında, haritada gösterilmemiştir) ve toplam nüfusun %40 ını teşkil eder. Fransa'da, genç nüfusun ortalaması '39 dur ve Sud-Ouest'te %35 lerde ve deniz aşırı bölgelerde %50 leredir. İtalya'nın güney kesimlerinde genç nüfus oranı %39 lara çıkar ve hatta bu oranın üstüne çıkar ve fakat Nord Quest, Lombardia, Nord Est, Emilia-Romagna ve Centro bölgelerinde bu rakam %31 e düşer . Portekiz'in kuzeyinde ise (Acoresve Madeira, haritada gösterilmemiştir) 30 yaşın altındaki genç nüfus toplam nüfusun %40 ını teşkil eder fakat bu oran Lizbon'da ve aynı zamanda güney bölgelerde (Alentejo ve Algarve) %37 nin altındadır. Slovakya'da, Vychodne Slovensko bölgesinde genç nüfus toplam nüfusun %47 sini teşkil eder fakat bu oran Bratislavsky kraj bölgesinde %40 lara düşer.

Çizelge A1a: 0-29 yaş grubundaki genç nüfusun NUTS bölgesine göre oranı, 2002

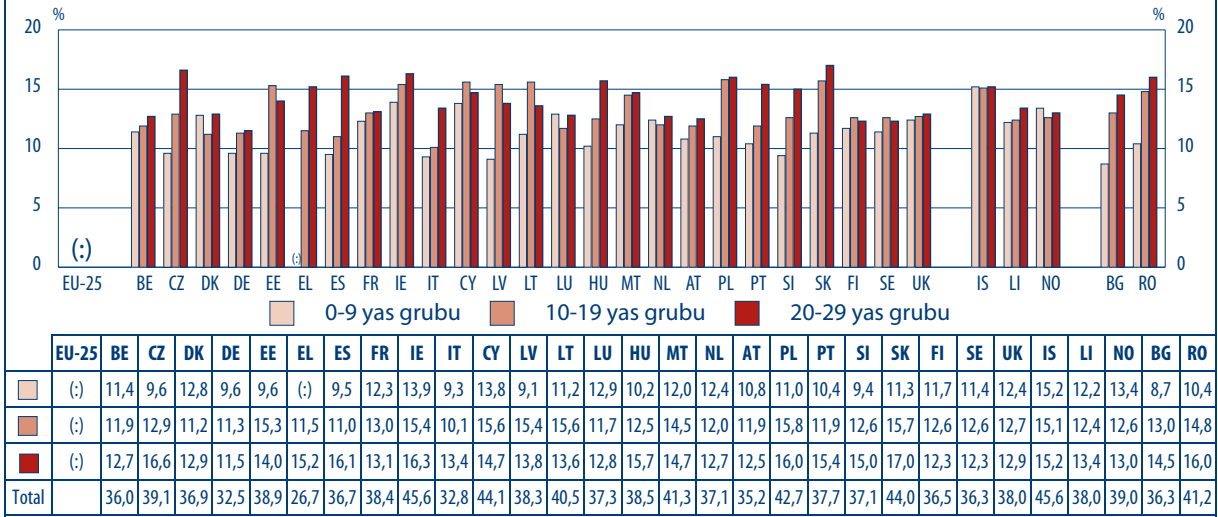

GENÇ NÜFUSUN ÇOĞUNLUĞU 20-29 YAŞ ARALIĞINDA

2002 yılında 30 yaşın altındaki genç nüfusta, üye ülkelerde 20-29 yaş grubu aralığında olanlar çoğunlukta idi ve bu rakamı 10-19 yaş grubu ve sonrasında 0-9 yaş grubu takip ediyordu. Bu eğilim 1990 lı yıllardan bu yana ortaya çıkmıştır. (Çizelge A1).

Süregelen demografik yapı, ilgili ülkeye göre büyük ve küçük kapsamda belirginleşir. Ancak, bazı ülkelerde bu durum farklılık gösterir. Bu yüzden, Baltık ülkeleri, Kıbrıs, Finlandiya ve İsveç'te 10-19 yaş grubu en fazla görülen gruptur ve doğum oranının diğer ülkelere nazaran daha erken bir zamanda düşmeye başladığını gösterir. Lüksemburg ve Norveç'te 0-9 yaş grubu en çok görülen gruptur. 1990'lı yıllarda, Danimarka ve Hollanda ile birlikte sözü edilen yaş grubunda bir artış kaydeden tek ülkeler bunlardır.

Bir bütün olarak ele alındığında, 2002 yılında 30 yaşın altındaki genç nüfus (yaklaşık %32) Almanya ve İtalya idi. İrlanda ve İzlanda % 45 ile en yüksek oranlara sahip oldular.

Çizelge A2: 0-9, 10-19 ve 20-29 yaş gruplarındaki genç nüfus oranı, 2002

Kaynak: Eurostat, nüfus istatistikleri.

Ek bilgiler

Yunanistan: Veriler geçicidir.

Fransa: Veriler yalnızca yerleşik nüfus için geçerlidir ve istatistiki olarak uyarlanmamıştır, ayrıca deniz aşırı departmanları içermemektedir.

Kıbrıs: Veriler hükümet kontrolü altındaki toprakları temsil eder.

Birleşik Krallık (ENG): 2002 yılına ait veriler eksiktir. Sunulan veriler 2001 yılına aittir.

Açıklama

Nüfus, referans yılı 1 Ocak tarihine aittir.

2015'E KADAR ÖZELLİKLE YENİ ÜYE ÜLKELER ZORUNLU OKULÇA ĞINDAKİ GENÇ NÜFUSUN SAYISINDAKİ AZALMADAN ETKİLENECEKTİR

5-14 yaş grubu için yapılan demografik tahminler ilköğretim (ISCED 1) ve ortaöğretim alt kademe (ISCED 2) gelecekteki öğrenci alımına dair güvenilir bir öngörü sağlıyor.

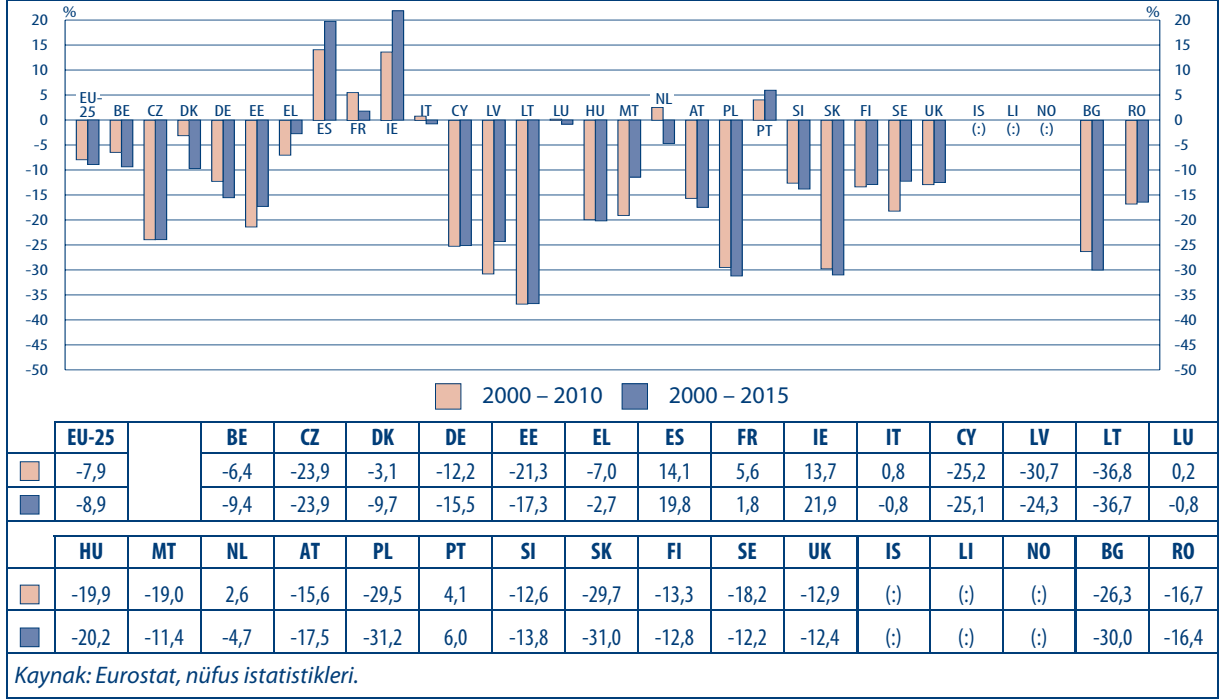
Bu tahminler eğitim sistemlerinin sağlam şekilde işleyişi için gerekli insan ve malzeme kaynaklarının planlanmasında kullanılabilir. Örneğin bu tahminler sayesinde gelecekteki öğretmen ihtiyacının ne olacağı belirleniyor ve böylece gerektiği zaman öğretmen işe almak üzere düzenlemeler yapılıyor. EU-25 içerisindeki 15 ülkede ihtiyatlı planlama politikası bulunuyor ⁽¹⁾.

Daha spesifik olarak, 5-9 ve 10-14 yaş grupları için yapılan nüfus öngörülleri özellikle, sırasıyla, ilköğretim (ISCED 1) ve ortaöğretim alt kademenin (ISCED 2) zorunlu yapıları söz konusu olduğunda yardımcı oluyor. Ancak, birkaç ülkede, bu yaş grupları zorunlu eğitime tabi olan bütün nüfus için geçerli olmuyor. Tahminlere göre 2015'te EU-25 içerisinde 5-9 yaş grubunda %9 ve 10-14 yaş grubunda %12'nin üzerinde bir düşüş gerçekleşecek.

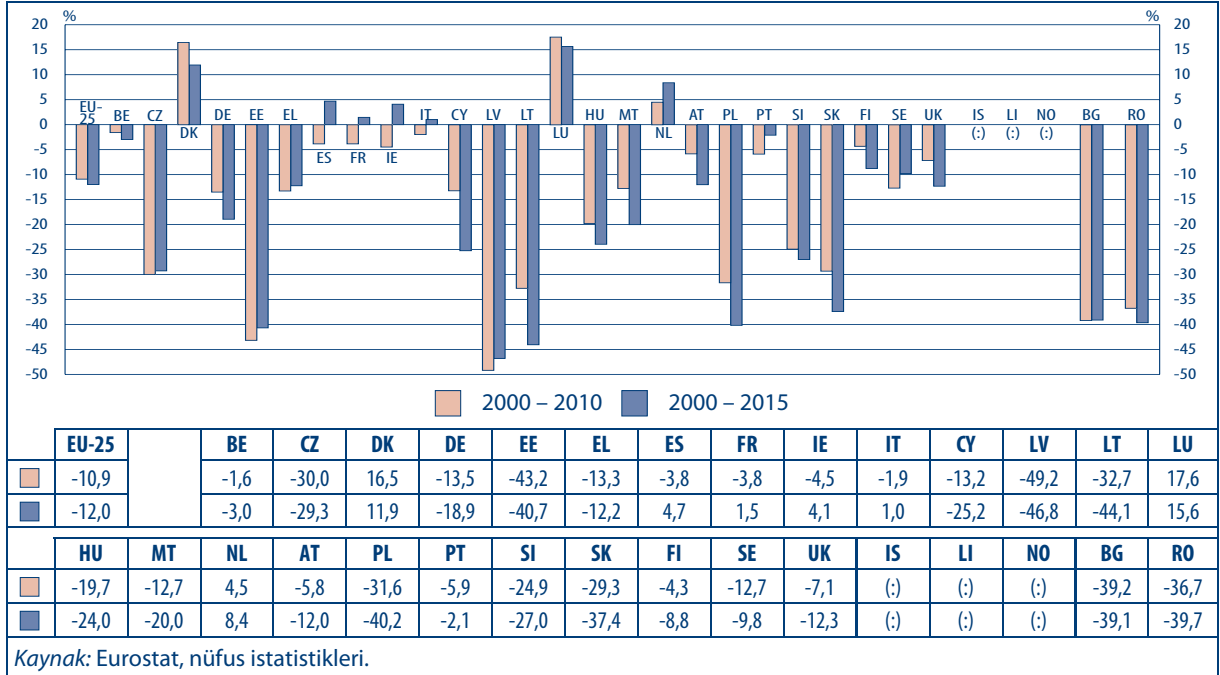
(1) Bakınız Bölüm 1. Avrupa'da öğretmenlik mesleği: Profil, trendler ve kaygılar. Rapor II: Arz ve talep. Genel alt orta eğitim. Brüksel: Eurydice, 2002

Çizelge A3a : 2000 ve 2010, ve 2000 ve 2015 yılları arasında 5-9 yaşlarındaki öğrencilerin sayısında büyüme oranının projeksiyonu

Çizelge A3b: 2000-2010 ve 2000-2015 yılları arasındaki 10-14 yaşlarındaki öğrencilerin sayısında büyüme oranının projeksiyonu

Açıklama (figures A3a et A3b)

Nüfus referans senenin 1 Ocak tarihine aittir. Bu veriler çok yakın geçmişe ait olduğu için (Nisan, 2005), ülkelere özgü notlar sadece Eurostat web sitesi <http://epp.eurostat.cec.eu.int> 'de bulunmaktadır.

İspanya, Fransa, İrlanda ve Portekiz hariç bütün ülkeler 2015 yılı itibariyle ISCED düzey 1 öğrencilerinin sayısında bir düşüş öngörüyorlar. İspanya ve İrlanda, en kayda değer artışın 2000-2015 arasında 5-9 yaş grubu arasında olmasını bekliyorlar. Bu sebeple ilköğretim ISCED 1 için gereken kaynakların her iki ülkede de artması bekleniyor.

Bazı ülkelerde 5-9 yaş grubunun büyüklüğünde düşüş daha sonraki bir aşamada başlayacak. İtalya, Lüksemburg ve Hollanda bu sebeple bu yaş grubunun sayılarında 2000-2010 seneleri arasında hafif bir artış, ardından 2010-2015 arasında, bu sayıyı 2000 senesindeki düzeyin altına indirecek, bir düşüş bekliyorlar.

Letonya, Polonya, Sloveky ve Bulgaristan, 2000-2015 arasında 5-9 yaşındaki öğrencilerin sayısında en azından %30'luk bir düşüş bekliyor. Çek Cumhuriyeti, Kıbrıs ve Litvanya'da söz konusu düşüş yaklaşık %25 olacak.

Ülkelerin çoğu aynı zamanda ortaokul çağındaki gençlerin sayısında da 2015 itibariyle bir düşüş gerçekleşeceğini tahmin ediyor. 10-14 yaş grubundakilerin sayısında beklenen düşüş özellikle yeni Üye Ülkelerde son derece çarpıcı; %20'yi ve üç Baltık ülkesinde ve Polonya'da %40'ı aşması bekleniyor.

Diğer yandan, Danimarka ve Lüksemburg'ta 10-14 yaş grubu 2000-2010 seneleri arasında büyüyecek ve ardından 2010-2015 arasında küçülecek. Ancak, bu grup 2015'te 2000'e göre yinede daha büyük olacak. Hollanda'da aynı yaş grubu tüm bu dönem boyunca büyüyecek.

İspanya, Fransa, İrlanda ve İtalya'da ortaöğretime kayıtlarda 2000-2010 seneleri arasında beklenen düşüşün ardından 2010-2015 arasında bir artış olacak, aynı zamanda 10-14 yaş grubunun büyüklüğü 2000'e göre daha büyüyecek.

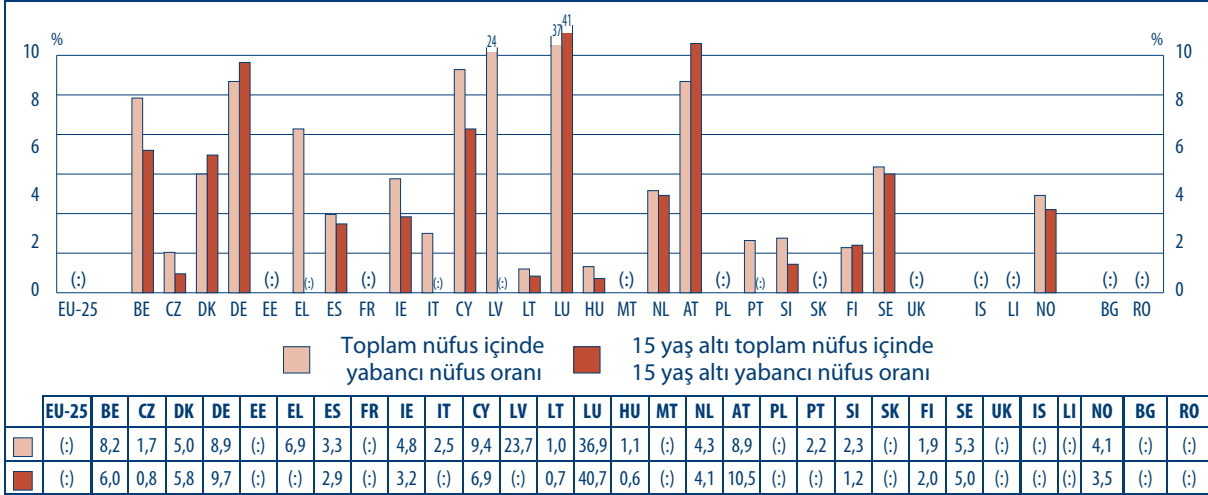
15 YAŞ ALTI YAŞ GRUBUNDA YABANCI UYRUKLULARIN ORANI ÜLKELERİN SADECE BİRKAÇ TANESİNDE %10'U AŞACAK

Hemen hemen bütün Üye Ülkelerde, 2002 yılında, yabancı uyruklu nüfus toplam nüfusun %10'unu temsil ediyordu. Mütakabil oranın %20'nin üzerinde olduğu Litvanya ve Lüksemburg bu duruma iki istisnadır.

Verilerin bulunduğu ülkelerin çoğunda 15 yaşın altındaki yabancı uyruklu genç insanların toplam nüfusa oranı yabancı uyruklu nüfusun toplam nüfusa oranından daha azdır. 15 yaş altındaki yabancı gençler, Danimarka, Almanya, Lüksemburg, Avusturya ve biraz daha az olmakla beraber Finlandiya'da toplam nüfusun içinde yer alan yabancıların sayısına göre oransal olarak daha fazladır. 15 yaş altı yabancılar grubu bu ülkelerden üç tanesinde en yüksek orandadır; Almanya ve Avusturya'da yaklaşık %10, Lüksemburg'ta yaklaşık %40'tır. Diğer ülkelerin hepsinde 15 yaş altı gruptaki genç yabancıların oranı %7'nin altındadır. Aslında, 15 yaş altı yabancıların yine 15 yaş altı toplam nüfusa oranı göçün yakın geçmişte trend haline geldiği ülkelerde çok düşüktür. Bu yüzden söz konusu oran Çek Cumhuriyeti, İspanya, Letonya, Macaristan, Slovenya ve Finlandiya'da %3'ün altındadır.

Çizelge A4: Yabancı nüfusun toplam nüfus ve 15 yaş altı nüfus içindeki oranı, 2002

Kaynak: Eurostat, nüfus istatistikleri.

Ek notlar

Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, İtalya, Letonya, Lüksemburg ve Avusturya: 2001 verileri.

Kıbrıs: Veriler hükümetin kontrolü altında olan bölgelere aittir.

Açıklama

Yabancı uyruklu nüfusun toplam nüfus içindeki oranı yabancı uyruklu toplam nüfusun 1 Ocak tarihindeki toplam nüfusa bölünmesi ve çıkan sonucun 100 ile çarpılmasıyla hesaplanmıştır.

15 yaş altı yabancı nüfusun 15 yaş altı toplam nüfus içindeki oranı 0-14 yaş grubundaki yabancı uyruklu nüfusun 0-14 yaş grubundaki toplam nüfusa bölünmesi ve çıkan sonucun 100 ile çarpılmasıyla hesaplanmıştır.

EĞİTİM SİSTEMİNİ TERKEDEN 15-24 YAŞ ARASI GENÇLER İŞSİZLİKTE ÖZELLİKLE ETKİLENMEKTEDİR

EU-25 içerisinde eğitim sisteminden ayrılmış 5-24 yaş arasındaki gençlerin %20'si işsizdir. Genç insanların işgücü piyasasına bütünleşmesini sağlamanın zorluğu, bu yaş grubu için işsizlik oranlarının AB ortalamasının oldukça altında olduğu Danimarka, İrlanda, Kıbrıs, Hollanda ve Avusturya hariç, tüm Avrupa Birliği ülkelerinde, süregelen bir durumdur.

Faal nüfusun standart tanımı şöyledir: faal nüfus en az bir saat çalışmış veya anket referans dönemi sırasında fiilen olarak iş arayan kişilerdir. Böylece, eğer kişi çalışmıyorsa işsizlik oranı hesaplanırken bu orana dahil edilir. Bu yüzden 15-24 yaş arasındaki gençlerin işsizlik oranı, kısmen, iş sahibi olma arzularını tatmin etmemiş olan 'öğrenci işçiler' olgusunu yansıtmaktadır. Öte yandan, eğitim sisteminden ayrılmış 15-24 yaş arası gençlerin işsizlik oranına 'öğrenci işçiler' olgusu dahil edilmemiş. sadece eğitim veya öğretimin herhangi bir türüne artık devam etmeyen genç insanlar dikkate alınmıştır.

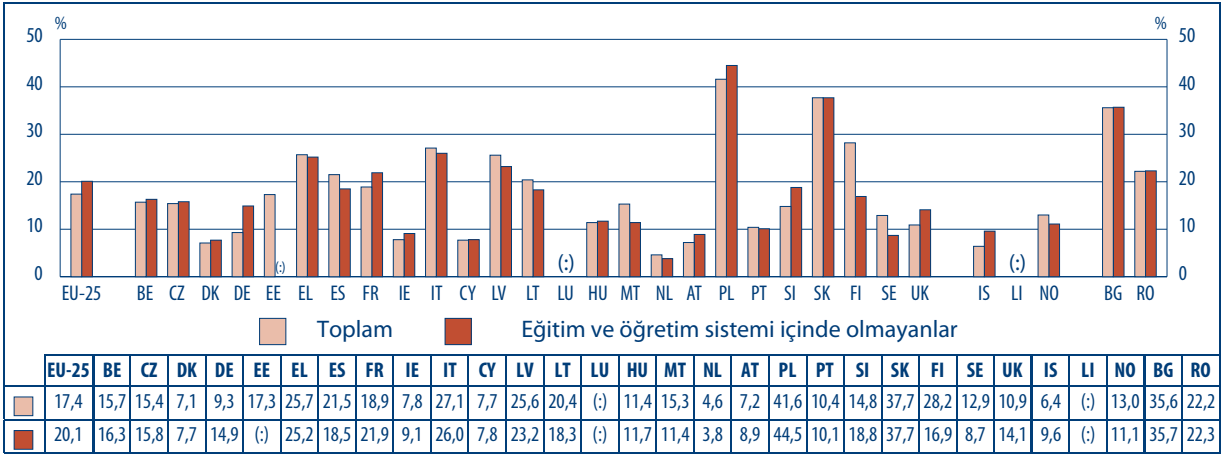
Bu iki işsizlik oranının karşılaştırılması farklı ülkelerde farklı sonuçlara ulaşılmasına neden olur. AB ülkelerinin çoğunluğunda eğitim sisteminden ayrılmış 15-24 yaş arası gençler arasında işsizlik oranı, 15-24 yaş arası nüfus oranından daha yüksektir. İki oran arasındaki en büyük farklılık Almanya, Fransa, Polonya, Slovenya, Birleşik Krallık ve İzlanda'da görülür. Bu şu gerçeği gösteriyor: bu ülkelerde diğer ülkelere kıyasla 'öğrenci işçilerin' eğitimlerini finanse edebilmek amacıyla yarı zamanlı işlere girmesi daha kolay oluyor. Öte yandan, eğitim ve öğretimdeki genç insanlar iş gücü piyasasında istihdam sağlamakta zorlanmıyorlar.

Bu 'öğrenci işçiler' herhangi bir eğitim ve öğretim sistemi içinde bulunmayan ve yarı zamanlı ya da diğer türde piyasaya herhangi bir şekilde entegre olmakta büyük zorluklar yaşayan 15-24 yaş arası gençlerle rekabet ediyorlar.

Tam tersine, diğer ülkelerde (İspanya, Litvanya, Letonya, Malta, Finlandiya, İsveç ve Norveç de dahil olmak üzere) 15-24 yaş arası gençler arasında işsizlik oranı eğitim sisteminden ayrılmış 15-24 yaş arası gençlere oranla daha yüksek. Bu sebeple söz konusu ülkelerde birçok 'öğrenci işçi' eğitimlerinin devamı ile bağdaşık iş bulmakta zorlanıyor.

Çizelge A5: 15-24 yaş grubundaki bütün gençler ve eğitim ve öğretim sisteminden ayrılmış 15-24 yaş grubu gençlerde işsizlik oranları, 2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü anketi.

Açıklama

İşsizlik oranı işsiz kişilerin sayısının aktif nüfusa bölünmesi ile hesaplanır. **Eğitim ve öğretim sisteminde olmayan gençlerin işsizlik oranını** hesaplamak amacıyla hala eğitim ve öğretimine devam eden gençler hesaba katılmamıştır (ne pay ne de payda olarak). Öte yandan bu gençler bir saat çalışmışlar ya da anket referans haftasında aktif olarak iş aramışlarsa aktif nüfus standart tanımına dahil edilmişlerdir. (Terimler ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız)

YAŞ VE EĞİTİM DÜZEYİ ARTTIKÇA İŞ BULMA ŞANSI DA YÜKSELİR

Avrupa'da istihdam durumunun çarpıcı özelliklerinden biri işsizlik oranlarının yaşla farklılık göstermesidir. Tüm Avrupa Birliği ülkelerinde (işsizlik oranlarının farklı yaş gruplarında benzer olduğu Almanya hariç) işsizlik oranı yaşla birlikte azalmaktadır. Yaş gruplarına göre işsizlik oranlarındaki farklılıkların incelenmesi sonucu 15-24 yaş grubunun 1992-2002 yılları arasında en yüksek işsizlik oranını kaydettiği görülmüştür (Çizelge A6a). Kısacası, 15-24 yaş grubundakilerin ilk işlerini bulabilmeleri büyük bir zorluk olarak karşılına çıkmaktadır.

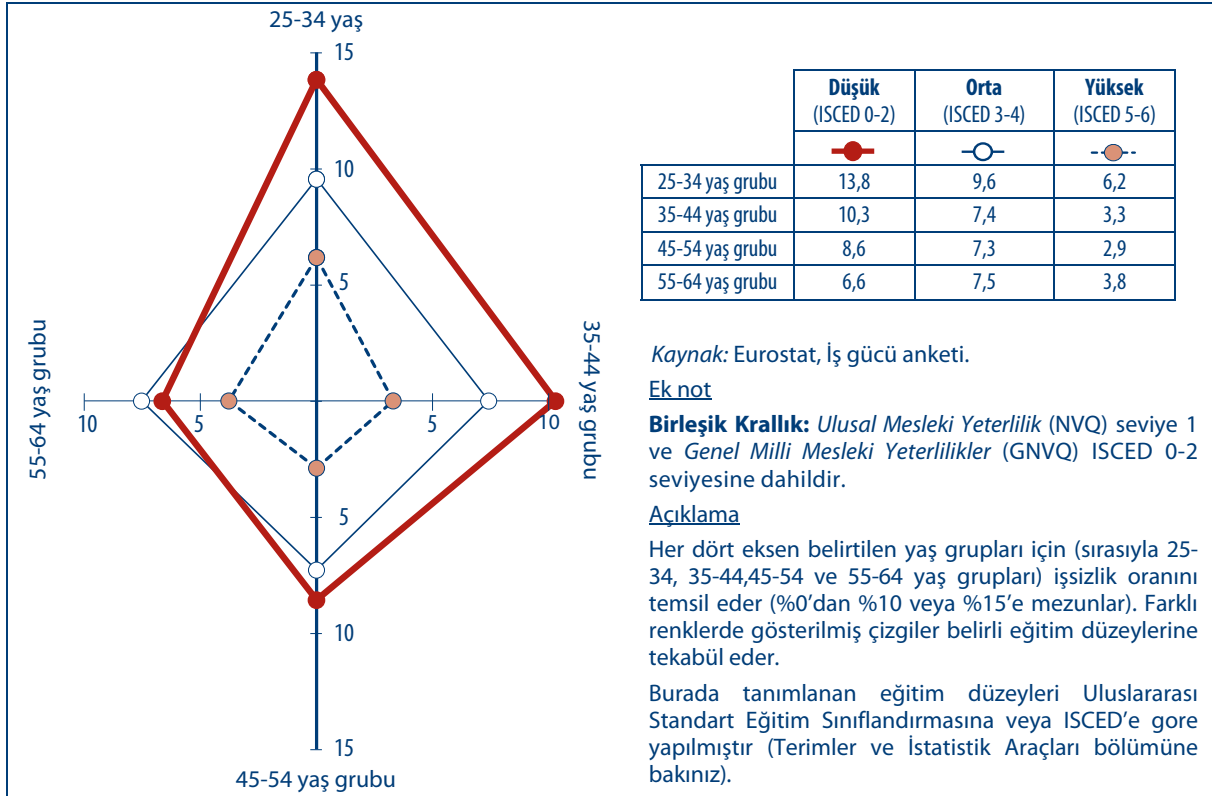
Yaş, Avrupa Birliği içerisinde iş bulabilmenin belirleyici faktörlerinden biri olmakla birlikte eğitim düzeyi de işsizlik açısından belirleyici bir faktördür. Aslından işsizlik düzeyi eğitim düzeyi ile birlikte dikkat çekici şekilde azalır.

Avrupa Birliği'nde 2002 yılında en iyi ihtimalle zorunlu eğitimi tamamlamış 25-64 yaş grubu arasında işsizlik oranı %10'lardaydı; bu rakam yüksekokul eğitimini tamamlamış kişilerin oranının iki katından fazladır. Ortaöğretim mezunları %8.1'lik işsizlik oranı ile orta bir grup oluşturur. Özetle eğitim düzeyi işgücü piyasasının önemli bir unsurudur ve yüksek eğitilmiş kişilere iş bulmaları için yardım eder.

İşsizlik oranları ve eğitim düzeyi arasındaki yukarıda anlatılan ilişki hemen hemen bütün ülkelerin özelliğidir (Çizelge A8a). Ancak, Yunanistan ve Portekiz'de (25-34 yaş grubu örneğinde) ve Romanya'da (bütün yaş gruplarında), lise mezunları en yüksek işsizlik oranı yaşayan gruptur. Eğitim düzeyi açısından işsizlik oranlarındaki en büyük değişiklikler beş üye ülke (Çek Cumhuriyeti, Litvanya, Letonya, Polonya ve Slovekye) ve Bulgaristan'da görülmektedir.

Çizelge A6: Yaş grubu ve eğitim düzeyine göre işsizlik oranı, EU-25, 2002

15-24 YAŞ ARASI GENÇLER ARASINDA İŞSİZLİK ORANI BİRÇOK AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKESİNDE EN DİŞE KAYNAĞI OLMAYA DEVAM EDİYOR

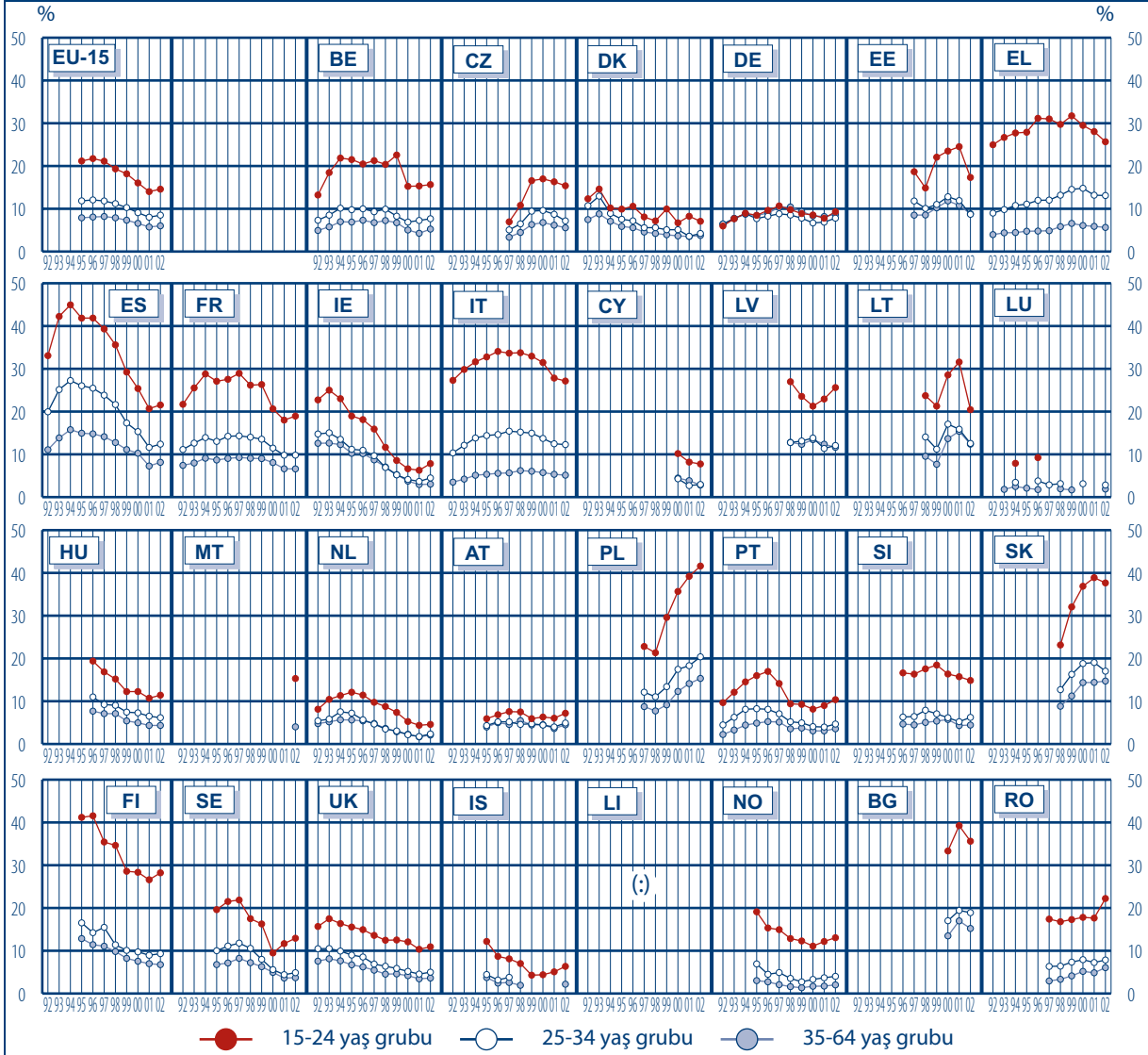
İşsizlik tüm Avrupa ülkelerini farklı derecelerde etkileyen sürekli bir olgudur. Ancak, insanlar işgücü piyasasındaki dengesizliklerden eşit olarak etkilenmiyor. İşsizlik oranları yaş ve eğitim düzeylerine göre değişiklik gösteriyor (Çizelge A6).

İşsizlik durumunun Avrupa'daki çarpıcı özelliği işsizlik oranının yaşla birlikte değişiklik göstermesidir. Bütün Avrupa Birliği ülkelerinde (işsizlik oranının farklı nesiller için oldukça benzer olduğu Almanya hariç) bu oran yaşla birlikte azalmaktadır. Yaş gruplarına göre işsizlik oranlarındaki değişikliklerin incelenmesi 15-24 yaş grubundakilerin 1992-2002 döneminde en yüksek oranları kaydettiğini açıkça göstermiştir; bu oran 35-64 yaş grubundakilerin işsizlik oranının iki katından fazlaydı. Bu sebeple 15-24 yaş grubundaki gençlerin ilk işlerini bulması büyük bir sorundur ve bu gençler için Avrupa Birliği ülkelerinin neredeyse yarısında ciddi bir zorluk teşkil etmektedir. Belçika, Estonya, Yunanistan, İspanya, Fransa, İrlanda, İtalya, Litvanya, Letonya, Polonya, Sloveky, Finlandiya, İsveç, Bulgaristan ve Romanya'da bu yaş grubunun işsizlik oranı söz konusu dönemde %20'nin üzerine çıkmıştır. Hatta bu ülkelerden bazıları (İspanya, İrlanda, Finlandiya ve İsveç) son yıllarda 15-24 yaş grubunun işsizlik oranlarında önemli ölçüde sürekli bir düşüş kaydederken, Polonya ve Sloveky gibi diğerleri henüz gençlerin işsizliğine karşı yapılan mücadelede herhangi bir başarı gösterememişlerdir. Ancak, 15-24 yaş grubundakilerin işsizlik oranı işsizlik oranının istatistiki tanımı sebebiyle çok farklı durumlar gizleyebilir; buna öğrenci işçileri, hayatında sadece bir saat bile çalışmış olan öğrenciler veya anketin yapıldığı referans senede aktif olarak iş arayanlar dahildir. İlgili her ülkede farklı ölçeklerde görülen bu olgu (Çizelge A5) verilerin kıyaslanabilir

K A P S A M

Çizelge A6a: Yaş grubu ve ülkelere göre işsizlik oranlarındaki (yüzde) trendler, 1992-2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü anketi.

Ek not

Portekiz: Örneklem metodunda bir değişiklik 1997 ve 1998 arasındaki verilerin karşılaştırılmasını sınırlamaktadır.

Açıklayıcı not

İşsizlik Uluslararası İş Örgütü yönetmeliği uyarınca tanımlanmıştır (Sözlük ve İstatistik Araçları bölümüne bakınız). İşsizlik oranı işsiz insan sayısının aktif nüfusa bölünmesi hesaplanmıştır.

Ulusal veriler eklede bulunmaktadır.

MEZUNLARIN İŞSİZLİK ORANLARI AVRUPA ÇAPINDA DÜŞMEYE DEVAM EDİYOR

1992-2002 yılları arasında, 25-64 yaş arası yükseköğretim mezunu kişiler arasında işsizlik oranı verileri mevcut olan bütün ülkelerdeki genel işsizlik oranından daha düşüktü. Bu duruma tek istisna 2001 ve 2002 yıllarında alışılmışın dışında bir işsizlik oranı kaydeden Danimarka'dır. Bu da gösteriyor ki yükseköğretim mezunu olmanın işsiz kalma şansını azalttığı fikri bütün Avrupa ülkelerinde yerleşmiş durumdadır.

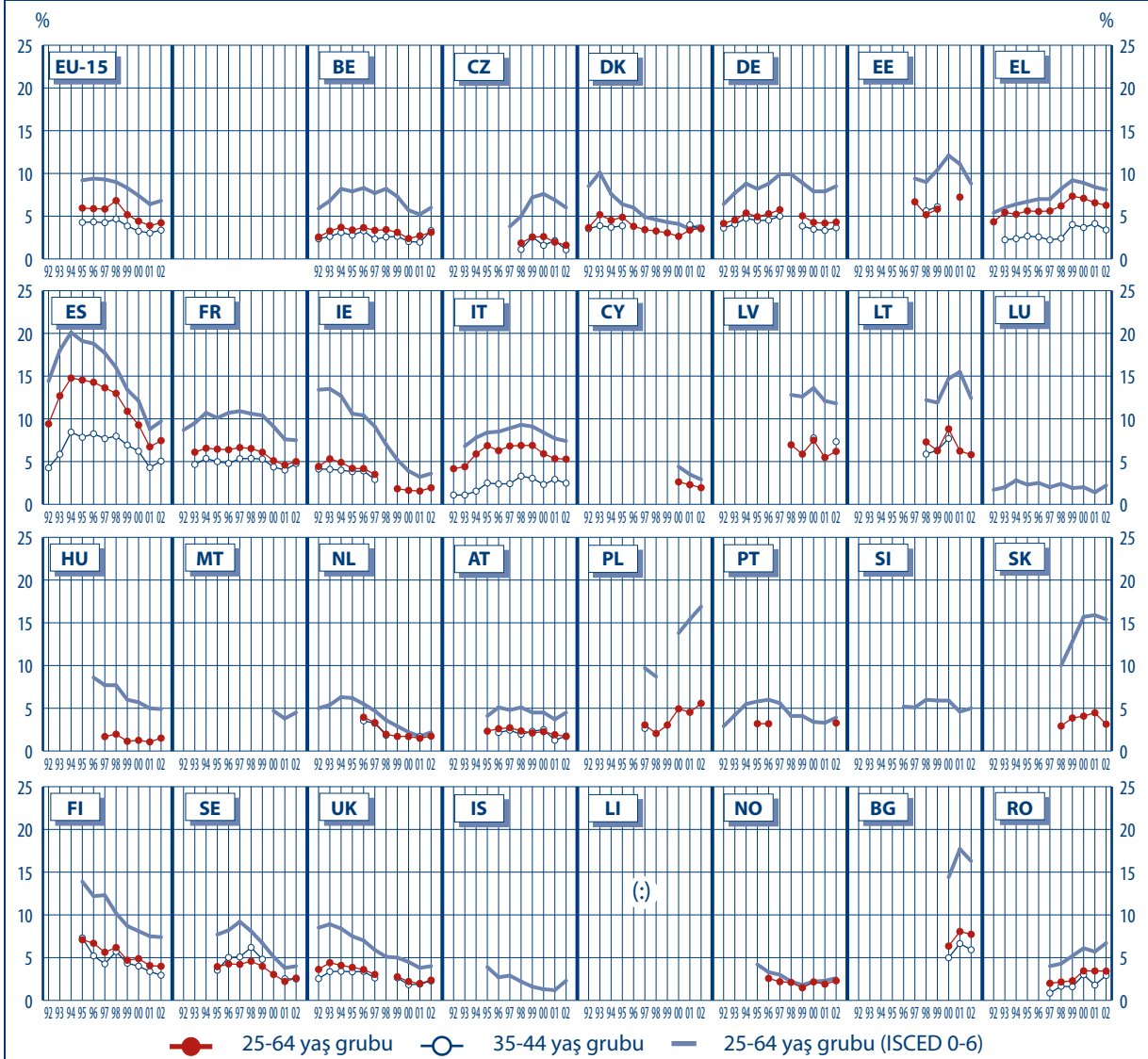
Mezunlarda işsizlik oranı on yıl boyunca (1992-2002) İspanya ve Litvanya hariç bütün ülkelerde %8'in altında kalmıştır. Aynı süre zarfında, Danimarka, Estonya, Letonya ve İsveç hariç bütün ülkelerde 35-44 yaş arası mezunlar arasında işsizlik oranı 25-64 yaş arası mezunlar için olduğundan daha düşüktür. Bu sebepten dolayı en genç ve en yaşlı çalışanlar işgücü piyasasındaki dönemsel dalgalanmalardan en çok etkilenenlerdir. Piyasanın durgun olduğu yerlerde şirketler çok az genç mezun işe alıyorlar ve en yaşlı çalışanları da işten çıkarıyorlar.

Yükseköğretim mezunu insanların işsizlik oranlarındaki değişiklikler verilerin mevcut olduğu çeşitli ülkelerde herhangi bir standart eğilim yansıtmamaktadır. Zaman içindeki farklı noktalarda ve 1990'lar boyunca daha uzun veya daha kısa sürelerde, Danimarka, İspanya, İrlanda, Hollanda, Finlandiya ve Birleşik Krallık gibi bazı ülkelerde mezunların işsizlik oranında neredeyse sürekli bir düşüş gözlemlenirken, Yunanistan, İtalya, Polonya ve Slovakya'da tam tersi bir durum söz konusuydu.

Bulgaristan ve Romanya da sırasıyla 2000 ve 1997'den beri mezunlar arasındaki işsizlik oranında neredeyse sürekli bir artış yaşamıştır.

Son olarak, mezunlar arasındaki işsizlik oranı eğilimlerindeki farklılıklar ve ortalama işsizlik oranı mezunların işsizlik karşısında daha az kırılgan oldukları varsayımının ağırlık kazanmasına sebep oldu. Ortalama işsizlik oranındaki düşüş, işsiz mezunlar için olduğu kadar diğer işsiz insanlar içinde bir faydadır (İspanya ve İrlanda), öte yandan ortalama işsizlik oranındaki artış mezunları diğerlerine göre daha az etkiler (Çek Cumhuriyeti, Estonya, Litvanya, Polonya ve Slovakya).

Çizelge A7: Yükseköğretim mezunları arasında yaş gruplarına göre işsizlik oranı trendleri (ISCED 5 ve 6), ve ülkelere göre genel işsizlik oranı trendleri, 1992-2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü anketi.

Ek notlar

Belçika, İtalya, Letonya, Litvanya, Polonya, Portekiz, Finlandiya, İsveç ve Bulgaristan: Anket özelliklerinde bir değişiklik (1993'te İtalya'da, 1998'te Portekiz'de, 1999'da Belçika, Polonya ve Finlandiya'da, 2001'de İsveç ve Bulgaristan'da, 2002'de Letonya ve Litvanya'da gerçekleşen) her örnekte önceki ve sonraki dönemden gelen verilerin mantıklı karşılaştırmasını sınırlar.

Polonya: 1999 verisi yılın ilk çeyreğine aittir.

Açıklama

İşsizlik oranı işsiz insanların sayısının aktif nüfus sayısına bölünmesi ile hesaplanır.

Bu Çizelgede eğitim düzeyleri Uluslararası Eğitim Standartı Sınıflaması, ya da diğer adıyla ISCED ile uyumlu olarak tanımlanmıştır (Terimler ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız).

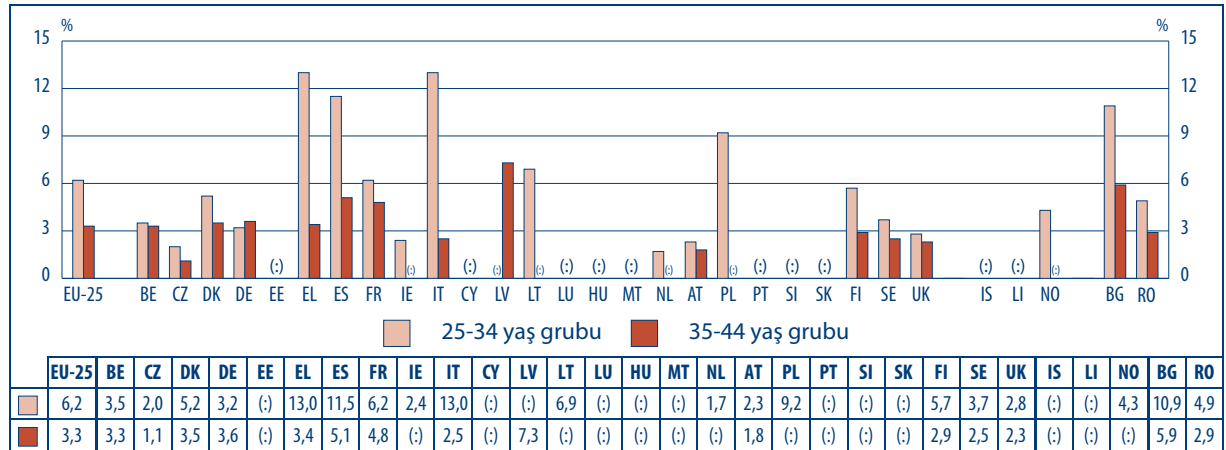

GENÇ MEZUNLAR DA İLK İŞLERİNİ GÜVENCE ALTINA ALMAKTA ZORLANIYORLAR

Yükseköğretim mezunu gençlerin (ISCED 5 ve 6) işgücü piyasasına entegrasyonu daha düşük eğitilmiş kişilere (Çizelge A7) oranla daha kolay görünse de, mezun olduktan sonra bu eğitim düzeyi de işsizliğe karşı bir güvence oluşturmamaktadır.

EU-25 içinde 2002'de daha genç mezunlar (25-34 yaş grubu) arasında işsizlik oranı 35-44 yaş grubu mezunlarından ortalama iki kat daha yüksekti. İşsizliğin diğerlerine nazaran daha genç mezunları etkileme eğilimi Almanya hariç tüm üye ülkelerde görülmektedir. Yunanistan ve İtalya'daki 25-34 yaş arası mezunlar bu durumdan özellikle etkilenmişlerdir. Bu ülkelerde söz konusu grup için işsizlik oranı 35-44 yaş grubu mezunlarından yaklaşık üç ila beş kat daha fazladır.

Çizelge A8: Yükseköğretim mezunları arasında, yaş gruplarına göre, işsizlik oranları (ISCED 5 ve 6), 2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü anketi.

Açıklama

İşsizlik oranı işsiz insanların sayısının aktif nüfus sayısına bölünmesi ile hesaplanır.

Bu Çizelgede eğitim düzeyleri Uluslararası Eğitim Standartı Sınıflaması, ya da diğer adıyla ISCED ile uyumlu olarak tanımlanmıştır (Terimler ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız).

K A P S A M

Çizelge A8a: Yaş gruplarına ve eğitim düzeylerine göre işsizlik oranları, 2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü anketi.

Veriler (Çizelge A8a)

	EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
25-34 yaş grubu																															
■	6,17	3,5	2	5,2	3,2	(:)	13	11	6,2	2,4	13	(:)	(:)	6,9	(:)	(:)	(:)	1,7	2,3	9,2	(:)	(:)	(:)	5,7	3,7	2,8	(:)	(:)	4,3	11	4,9
■	9,55	7,8	6,7	2,9	7,3	11	14	12	8,7	3,7	11	(:)	12	13	(:)	5,4	(:)	1,8	4,5	21	6,2	6,2	16	10,4	4,9	4,3	(:)	(:)	3,4	18	8,4
■	13,8	16	27	(:)	18	(:)	12	14	20	10	14	(:)	22	25	(:)	14	(:)	4,5	11	37	4,1	(:)	64	17,7	9,5	8,3	(:)	(:)	(:)	36	7,2
35-44 yaş grubu																															
■	3,3	3,3	1,1	3,5	3,6	(:)	3,4	5,1	4,8	(:)	2,5	(:)	7,3	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	1,8	(:)	(:)	(:)	(:)	2,9	2,5	2,3	(:)	(:)	(:)	5,9	2,9
■	7,41	5,2	5,3	3	8,1	10	8,1	7,8	5,6	(:)	4,4	(:)	15	14	(:)	4	(:)	2,2	4	17	(:)	(:)	13	7,1	4	2,8	(:)	(:)	3,4	15	8,1
■	10,3	11	22	8,2	14	(:)	8,2	12	12	6,2	8,9	(:)	25	(:)	(:)	13	(:)	2,5	6,7	29	4,2	(:)	47	12,2	6	6,8	(:)	(:)	(:)	30	6,9
45-54 yaş grubu																															
■	2,89	2,3	1,5	(:)	4,6	(:)	(:)	2,7	3,4	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	4,3	(:)	(:)	(:)	3,1	2	2,1	(:)	(:)	(:)	6,2	2
■	7,28	3,4	5	3,5	9,3	(:)	4,7	7,4	5,6	(:)	2,3	(:)	9,8	16	(:)	3,7	(:)	1,7	4,8	15	(:)	(:)	13	8,3	3,4	2,8	(:)	(:)	1,9	15	7,5
■	8,57	6,8	14	(:)	14	(:)	6,8	9,6	8,9	4,7	6	(:)	20	21	(:)	7,1	(:)	2,6	7,9	24	3,8	(:)	32	9,5	3,6	5	(:)	(:)	(:)	25	6,6
55-64 yaş grubu																															
■	3,78	(:)	2,1	(:)	7,1	(:)	(:)	(:)	4,5	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	5,2	1,9	1,9	(:)	(:)	(:)	(:)	3,6
■	7,53	(:)	3,5	4,9	12	(:)	(:)	5,9	5,6	(:)	2,1	(:)	9,2	12	(:)	(:)	(:)	(:)	6,4	12	(:)	(:)	15	8,1	5,2	3,5	(:)	(:)	(:)	15	2,8
■	6,64	4,4	11	(:)	14	(:)	3,8	8,2	5,5	(:)	5,8	(:)	14	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	8,3	11	3,6	(:)	34	8,9	5,1	3,9	(:)	(:)	(:)	20	0,9

Kaynak: Eurostat, İş gücü anketi.

Ek not

Birleşik Krallık: Ulusal Mesleki Yeterlilik (NVQ) seviye 1 ve Genel Ulusal Mesleki Yeterlilik (GNVQ). ISCED 0-2 eğitim düzeyleri olarak dahil edilmiştir.

Açıklayıcı not

İşsizlik oranı işsiz insanların sayısının aktif nüfus sayısına bölünmesi ile hesaplanır.

Bu şemada eğitim düzeyleri Uluslararası Eğitim Standartı Sınıflaması, ya da ISCED 1997 ile uyumlu olarak tanımlanmıştır (Sözlük ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız).

AYNI EĞİTİM DÜZEYİNE SAHİP KADINLARIN İŞSİZ KALMA OLASILIKLARI ERKEKLERDEN DAHA FAZLADIR

Yükseköğretim mezunu olmanın işsizliği engellemedeki etkisi erkekler için olduğu kadar kadınlar içinde geçerlidir. Ancak işsizlik erkekler ve kadınları eşit derecede etkilememektedir.

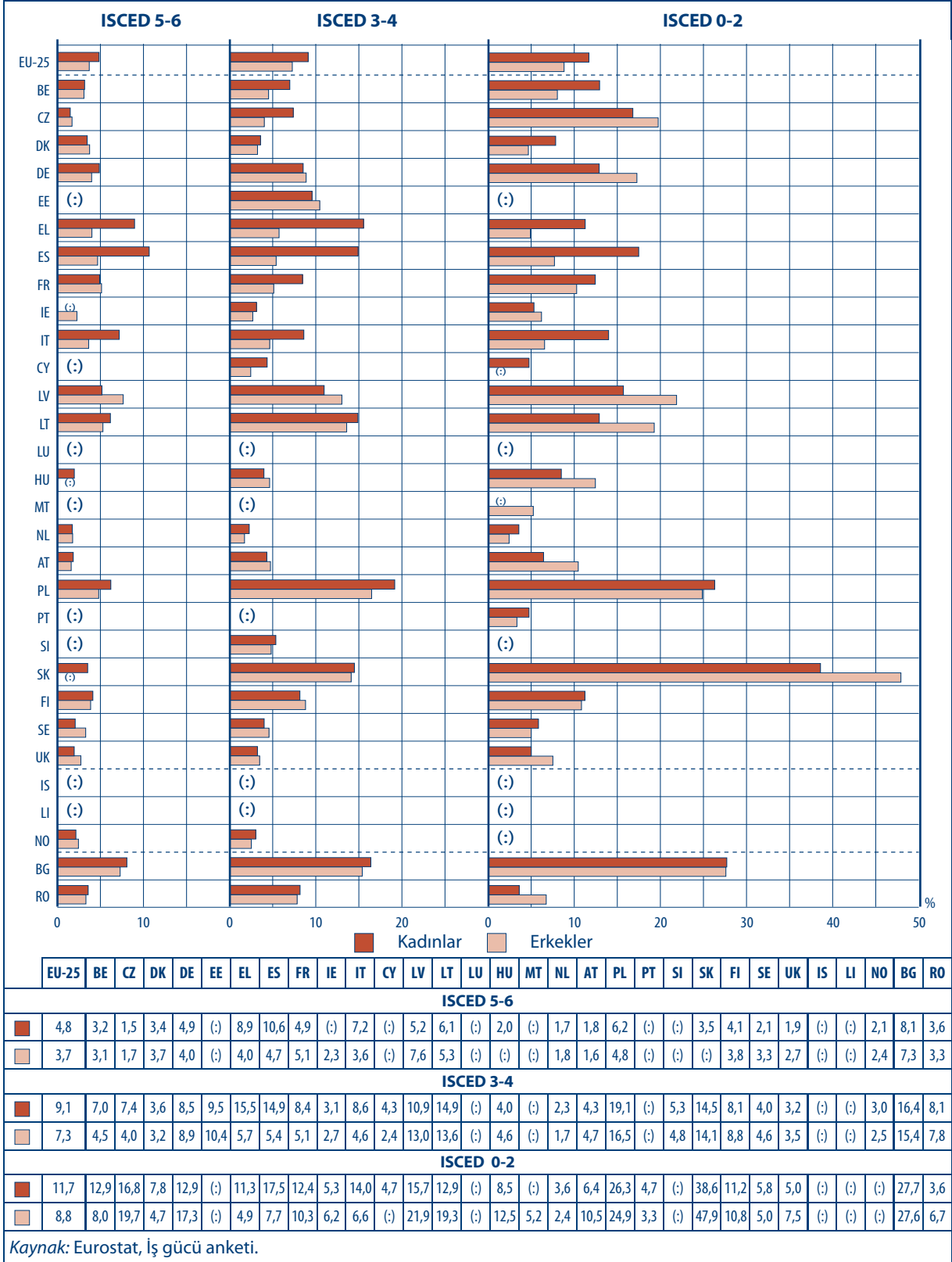
Eğitim düzeyleri yükseldikçe cinsiyetler arasındaki eşitsizlik azalsa da aynı eğitim düzeyine sahip kadınların işsiz kalma olasılığı ortalama olarak erkeklerden daha fazladır. Bu yüzden EU-25 içerisinde kadınlar arasında işsizlik oranı, söz konusu eğitim düzeylerine bakılmaksızın, erkeklerinkinden daha yüksektir. Avrupa Birliği içerisindeki yeni Üye Ülkeleri ayıran özellik; en düşük eğitim düzeyli erkekler (ISCED 0-2) arasında işsizlik oranının aynı kategorideki kadınlara göre daha yüksek olduğu gerçeğidir.

Ancak, bu durum ülke ülke incelendiğinde kadın ve erkeklerin bazı ülkelerde neredeyse eşit etkilendiği görülür. Yunanistan, İspanya ve İtalya'da kadınlar arasında işsizlik oranı erkeklere nazaran, söz konusu eğitim düzeylerine bakılmaksızın, çok daha yüksektir. Letonya ve Birleşik Krallık'ta ise tam tersine kadınlar arasında işsizlik oranı erkeklerinkinden her zaman daha düşüktür.

K A P S A M

Çizelge A9: Eğitim düzeyleri ve cinsiyete göre 25-64 yaş arası nüfusun işsizlik oranları, 2002

Ek not (Çizelge A9)

Birleşik Krallık: *Ulusal Mesleki Yeterlilik (NVQ)* seviye 1 ve *Genel Ulusal Meslek Yeterlilik (GNVQ)* ISCED düzey 0-2'ye dahildir.

Açıklama

İşsizlik oranı işsiz insanların sayısının aktif nüfus sayısına bölünmesi ile hesaplanır.

Bu Çizelgede eğitim düzeyleri Uluslararası Eğitim Standartı Sınıflaması, ya da ISCED ile uyumlu olarak tanımlanmıştır (Terimler ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız).

Geri kalan ülkelerde, farklılıklar aşağı yukarı söz konusu eğitim düzeyine bağlıdır. Çek Cumhuriyeti, Almanya, İrlanda, Litvanya, Macaristan, Avusturya ve Sloveky'a da en fazla ISCED 0-2 eğitim düzeyinde olan erkekler arasındaki işsizlik oranı benzer eğitim düzeyine sahip kadınlar arasındakinden daha yüksektir. Hatta bu ülkelerden bazılarında erkekler arasındaki işsizlik oranı yüksek düzeylere (Sloveky'a da neredeyse %50) ulaşabilir. Kadınların lehine olan bu dengesizlik Almanya, Estonya, Macaristan, Avusturya, Finlandiya ve İsveç'te eğitim düzeyi lise olan kadınlar için geçerli bir özelliktir.

Son olarak, mezunlara bakılacak olursa erkeklerin aleyhine olan dengesizlik Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Fransa, İsveç ve Norveç'te nispeten daha azdır.

— GENÇ YÜKSEKÖĞRETİM MEZUNLARI GENELLİKLE KENDİ EĞİTİM DÜZEYLERİNDEN DAHA DÜŞÜK NİTELİKLİ İŞLERİ KABUL ETMEKTEDİRLER —

Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunda devam eden yüksek işsizlik oranı yükseköğretim mezunu gençleri, iş hayatına atılabilmek için, o iş için aşırı nitelikli olsalar bile işi kabul etmeye mecbur ediyor. Ancak belirli bir yaşa eriştiklerinde eğitim düzeyleri ile daha yakın eşleşen konumlara ulaşabiliyorlar.

EU-25 içerisinde 25-34 yaş arası genç mezunların sadece %50'si 'profesyoneller ve yöneticiler' kategorilerinde bir iş sahibi olurken, 35-64 yaş arasındakiler için bu oran %62'ye çıkıyor. Yeni Üye Ülkelerde ve İzlanda'da önemli ölçüde sorumluluk gerektiren görevler genç mezunlar için daha kolay görünüyor, çünkü sırasıyla bunların %66 ve %68'i 35 yaşına varmadan yukarıda adı geçen kategorilerde istihdam ediliyorlar.

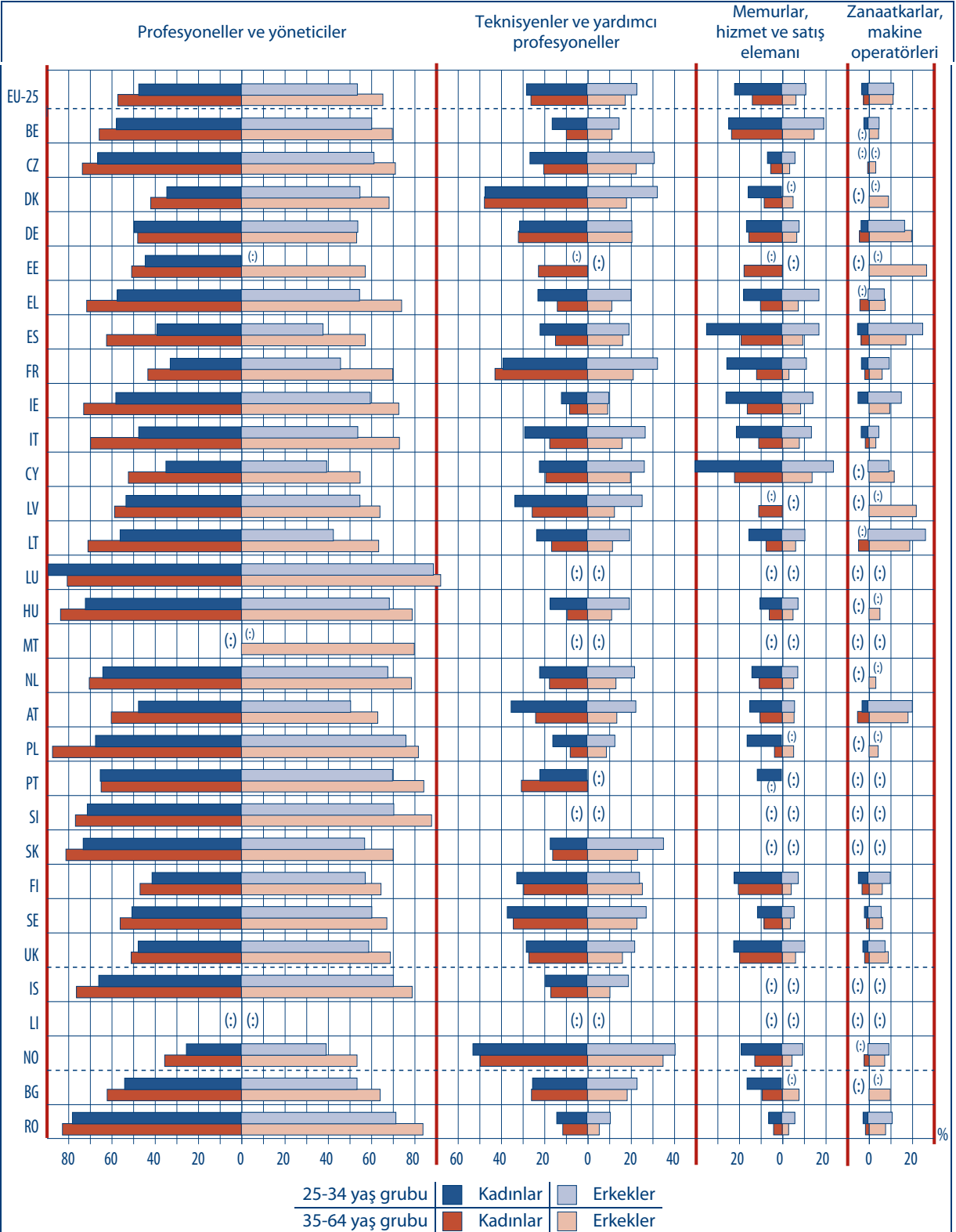
Bazı ülkeler, özellikle İspanya, Fransa ve Kıbrıs Avrupa Birliği ortalamasından oldukça uzakta bulunuyorlar. 'Yöneticiler' veya 'profesyoneller' söz edilen konumlarda bulunan genç mezunların yüzdesi %40'ın altında gibi oldukça düşük bir oranda seyrederken, aynı ülkelerde 35-64 yaşındakiler için aynı oran %54'ü geçiyor. Diğer uca bakılacak olursa, Almanya ve Lüksemburg'da bu konumları dolduran genç mezunların oranı 35-64 yaş grubundakilerden biraz daha yüksektir. Lüksemburg, Macaristan, Polonya, Portekiz ve Slovenya'da eğitim düzeylerini yansıtan bir işe sahip olan genç mezunların oranı AB ortalamasının oldukça üzerindedir.

'Teknisyen ve yardımcı profesyoneller' veya 'memurlar, hizmet ve satış elemanları' kategorilerindeki genç mezunların oranı 35-64 yaş grubundakilerden daha yüksektir. Nispeten az sayıda mezun 'zanaat ve makine operatörleri' kategorilerinde işe sahipler. Ancak, bu tür işlere sahip erkeklerin oranı Almanya, Estonya, İspanya, İrlanda, Letonya ve Avusturya'da son derece az: %10'un üzerindedir.

Genç bayan mezunlar hala eğitim düzeylerine denk işler bulmakta erkeklere nazaran daha fazla zorlanmaktadır. EU-25 içerisinde 25-34 yaş grubundakilerin yaklaşık %47'si 'profesyonel' veya 'yönetici' sınıfındalar, öte yandan aynı yaş grubunda ve aynı eğitim düzeyine sahip erkeklerde bu oran neredeyse %54.

Çizelge A10: Mezunların (ISCED 5 ve 6) meslek kategorisi, yaş grubu ve cinsiyete göre sınıflandırılması, 2002

K A P S A M

Veriler (Çizelge A10)																																
Yaş grubu	EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO	
Profesyoneller ve yöneticiler																																
25-34	K	47,4	57,7	66,4	34,4	49,5	44,4	57,3	39,0	32,8	58,0	47,4	34,8	53,3	56,0	89,2	72,1	(:)	64,0	47,5	67,4	65,2	71,2	73,1	41,2	50,5	47,6	65,9	(:)	25,3	53,9	78,1
	E	53,8	60,4	61,5	55,0	54,0	(:)	54,8	37,9	46,0	59,8	54,0	39,6	55,0	42,7	89,0	68,6	(:)	67,9	50,7	76,3	70,1	70,7	57,2	57,5	60,5	59,1	70,5	(:)	39,4	53,7	71,7
35-64	K	57,2	65,8	73,6	42,0	48,0	50,8	71,6	62,4	43,3	73,0	69,8	52,3	58,7	71,0	80,6	83,7	(:)	70,4	60,2	87,4	64,9	76,8	81,2	46,9	56,1	51,0	76,3	(:)	35,5	62,1	82,8
	E	65,4	69,8	71,2	68,3	53,3	57,3	74,1	57,3	70,0	72,8	73,1	54,9	64,1	63,5	92,2	79,0	80,0	78,7	63,1	81,9	84,4	88,0	70,2	64,6	67,3	68,9	79,0	(:)	53,5	64,2	84,0
Teknisyenler ve yardımcı profesyoneller																																
25-34	K	27,9	16,0	26,3	47,1	31,1	(:)	22,6	21,6	38,8	11,7	28,7	21,9	33,3	23,2	(:)	16,9	(:)	21,8	35,0	15,7	21,7	(:)	16,9	32,4	36,8	28,0	19,1	(:)	52,7	25,1	13,9
	E	23,1	14,9	31,2	32,6	20,8	(:)	20,4	19,5	32,7	10,1	27,0	26,6	25,6	19,8	(:)	19,7	(:)	22,1	22,7	13,0	(:)	(:)	35,5	24,4	27,5	22,2	19,3	(:)	40,9	23,3	10,9
35-64	K	26,2	9,8	20,3	47,7	32,0	22,7	14,0	14,8	42,8	8,3	17,5	19,3	25,6	16,6	(:)	9,3	(:)	17,6	24,0	8,0	30,6	(:)	16,1	29,5	34,3	27,1	17,0	(:)	49,6	25,9	11,4
	E	17,4	11,3	22,5	18,0	20,5	(:)	11,2	16,2	21,1	9,3	16,0	19,8	12,4	11,5	(:)	11,1	(:)	13,1	13,5	8,7	(:)	(:)	23,1	25,3	22,8	16,1	10,3	(:)	34,9	18,3	5,4
Memurlar, hizmet ve satış elemanları																																
25-34	K	21,7	24,4	6,5	15,3	16,2	(:)	17,5	34,7	25,3	25,7	20,9	40,0	(:)	15,1	(:)	9,9	(:)	13,7	14,7	15,9	11,2	(:)	(:)	21,9	11,1	22,1	(:)	(:)	18,6	15,9	5,8
	E	11,3	19,6	6,3	(:)	8,2	(:)	17,4	17,4	11,6	14,6	13,9	24,1	(:)	10,9	(:)	7,7	(:)	7,6	6,1	(:)	(:)	(:)	(:)	7,8	5,9	10,8	(:)	(:)	9,9	(:)	6,2
35-64	K	13,9	23,5	5,4	8,4	15,5	17,7	10,1	19,1	11,9	16,2	10,9	22,1	10,9	7,5	(:)	6,0	(:)	10,6	10,3	3,6	(:)	(:)	(:)	20,3	8,4	19,7	(:)	(:)	12,7	9,2	4,0
	E	6,2	14,6	3,3	4,9	6,6	(:)	7,3	9,4	3,0	8,4	7,8	13,7	(:)	6,1	(:)	4,9	(:)	5,2	5,4	5,2	(:)	(:)	(:)	4,1	3,7	6,1	(:)	(:)	4,5	7,7	2,9
Zanaatkarlar, makine operatörleri																																
25-34	K	2,9	1,9	(:)	(:)	3,2	(:)	(:)	4,8	3,0	4,6	3,1	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	2,7	(:)	(:)	(:)	(:)	4,4	1,6	2,3	(:)	(:)	(:)	(:)	2,2	
	E	11,8	5,1	(:)	(:)	16,9	(:)	7,5	25,3	9,8	15,4	5,0	9,7	(:)	26,6	(:)	(:)	(:)	(:)	20,5	(:)	(:)	(:)	(:)	10,3	6,1	7,9	(:)	(:)	9,7	(:)	11,2
35-64	K	2,6	(:)	0,7	(:)	4,5	(:)	4,3	3,7	2,0	(:)	1,8	(:)	(:)	4,9	(:)	(:)	(:)	(:)	5,4	(:)	(:)	(:)	3,3	1,2	2,1	(:)	(:)	2,3	(:)	1,7	
	E	11,0	4,3	3,0	8,9	19,6	26,5	7,4	17,0	6,0	9,5	3,1	11,6	21,8	18,8	(:)	5,0	(:)	3,1	18,0	4,2	(:)	(:)	(:)	6,1	6,2	8,9	(:)	(:)	7,2	9,8	7,6
K Kadınlar E Erkekler																																
<i>Kaynak: Eurostat, İş gücü anketi.</i>																																
Açıklama																																
Burada adı geçen meslekler, Uluslararası Çalışma Örgütü (Cenevre, 1990) tarafından başlatılan Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi'ne (ISCO-88) uygun olarak tanımlanmış ve Eurostat İş Gücü Anketi'nde (Terimler ve İstatistik Araçlar bölümü'ne bakınız) kullanılmıştır.																																
Yüzdeler istihdam edilen nüfus üzerinden hesaplanmıştır ve 'cevap vermeyenler' ve 'silahlı kuvvetler' kategorileri ISCO kod 0) paydalarda göz önüne alınmamıştır.																																
Burada adı geçen eğitim düzeyleri Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması, ya da ISCED'ye uygun olarak tanımlanmıştır. (Terimler ve İstatistik Araçlar bölümü'ne bakınız).																																

İstihdamı muhafaza etmek konusunda cinsiyetler arasındaki eşitsizlik yeni AB üyesi ülkelerde çok daha az belirgindir. Bu ülkelerde ortalama olarak, 25-34 yaş arası kadınların %65'inden fazlası 'yönetici' veya 'profesyonel' konumunda iken bu oran erkekler için %67'dir. Ortalama olarak, bu konuda erkekler ve kadınlar arasındaki farklılık yeni Üye Ülkelerde geri kalan Avrupa Birliği ülkelerine göre 3.6 kere daha düşüktür.

Öte yandan, 'teknisyen ve yardımcı profesyonel' veya 'memur, hizmet ve satış elemanı' olarak çalışan 25-34 yaş arası kadın mezunların oranı, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan hariç bütün ülkelerde erkeklere nazaran daha yüksektir.

GEÇİCİ İSTİHDAM DÜZEYLERİNDEKİ EĞİLİM TÜM EĞİTİM DÜZEYLERİ İÇİN ÇOK BENZER

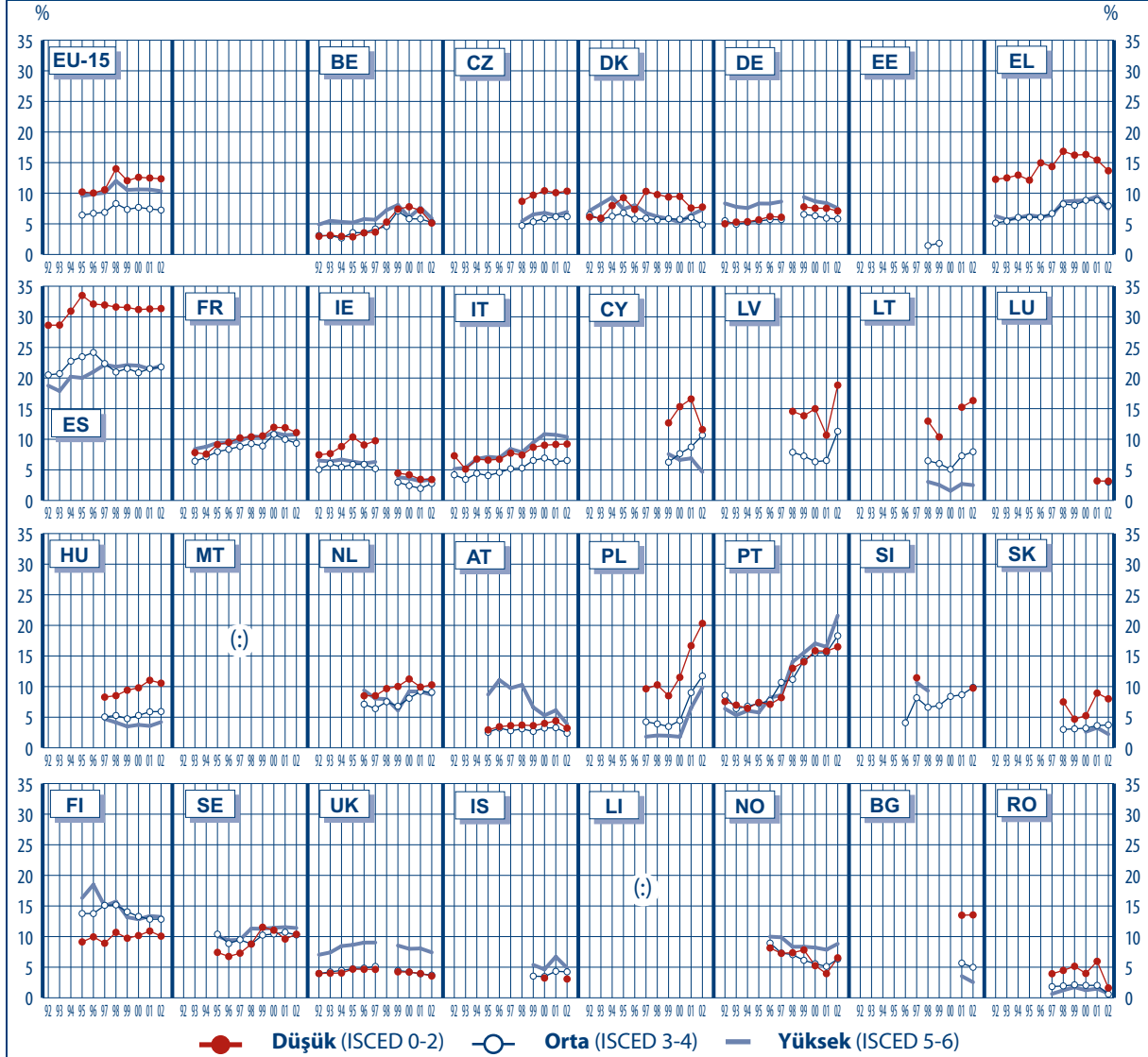
Genel olarak, geçici işlerde çalışan kişilerin yüzdesi 1992-2002 arasında AB üyesi ülkelerin çoğunda nispeten az değişiklik gösterdi. Ancak, Polonya, Portekiz ve Slovenya gibi bazı ülkelerde bu oran, söz konusu kişilerin eğitim düzeylerine bakılmaksızın yükseldi. Sadece İrlanda geçici istihdamda bir düşüş yaşadı. Daha spesifik olmak gerekirse, farklı eğitim düzeylerine sahip, çalışan insanlar arasında geçici istihdam düzeyindeki farklılıklar 1992'den 2002'ye kadar olan dönemde ülkelerin çoğunda (Kıbrıs, Avusturya ve Slovekyaya istisnaları hariç) nispeten az değişiklik göstermiştir.

Bazı ülkelerde geçici işte çalışmak çok yaygın değildir. Belçika, Almanya, Slovekyaya ve Birleşik Krallık'ta çalışan insanların %10'unundan azı söz konusu dönemde geçici işlerde çalışmıştır. Estonya'da çalışan insanların %5'inden azı geçici işte çalışmıştır. Buna karşılık, yukarıda adı geçen dönemde İspanya'daki geçici istihdam düzeyi %18'in üzerindeydi (eğitim düzeyi hesaba katılmaksızın).

Yine aynı dönemde, Yunanistan, yedi yeni AB üyesi ülke (Çek Cumhuriyeti, Kıbrıs, Litvanya, Letonya, Macaristan, Polonya ve Slovekyaya) ve Bulgaristan'da istihdam edilen en düşük nitelikli insanların geçici işlerde çalışması daha yüksek nitelikli kişilere göre daha olasıydı.

Burada yer alan istatistiklere bakarak işsizlik ve geçici istihdam konusundaki değişiklikler arasında bir ilişki olduğu sonucuna varmak mümkün değildir. Ard arda birkaç yıl boyunca işsizlik oranında bir düşüş kaydeden Danimarka, İrlanda, Finlandiya ve Birleşik Krallık gibi birtakım ülkeler geçici istihdam düzeyinde de bir düşüş kaydettiler. Yine de İspanya'da istihdam durumundaki iyileşme geçici istihdamdaki düşüşle ilişkili değildir. Aslında, Portekiz'de bunun tersi oldu; işsizlik oranında düşüş geçici istihdamdaki artışla aynı anda gerçekleşti.

Çizelge A11: 25-64 yaş arası geçici işte çalışan kişilerin yüzdelerindeki trendler, Eğitim düzeyleri ve ülkelere göre, 1992-2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü anketi.

Ek notlar

Belçika, İtalya, Litvanya, Letonya, Polonya, Portekiz, Finlandiya, İsveç ve Bulgaristan: Anket özelliklerinde bir değişiklik (1993'te İtalya'da, 1988'de Portekiz'de, 1999'da Belçika, Polonya ve Finlandiya'da, 2001'de İsveç ve Bulgaristan'da ve 2002'de Litvanya ve Letonya'da gerçekleşen) her örnekte önceki ve sonraki dönemden gelen verilerin mantıklı karşılaştırmasını sınırlar.

Almanya: Yüksek eğitim düzeyi hakkında (ISCED 5-6) 2002 verileri geçicidir.

Polonya: 1999 verileri yılın ilk çeyreğine aittir.

Birleşik Krallık: Ulusal Mesleki Yeterlilik (NVQ) seviye 1 ve Genel Ulusal Mesleki Yeterlilik (GNVQ) ISCED seviye 0-2 eğitim düzeyi olarak dahil edilmektedir.

Açıklama

Eğret hem işveren hem de çalışan için belirli bir tarih, belli bir görevin tamamlanması, veya geçici olarak değiştirilen bir elemanın geri dönüşü gibi bir objektif kritere uygun olarak sonlanması konusunda anlaşmışlarsa bu iş geçici addedilebilir. İş için vadeli bir anlaşma genellikle anlaşmanın hangi şartlarda sonlanacağını belirtir.

Ulusal veriler ekte yer almaktadır.

GEÇİCİ İŞLERDE ÇALIŞAN KADINLARIN SAYISI AYNI EĞİTİM DÜZEYİNDEKİ ERKEKLERE GÖRE DAHA FAZLADIR

2002 yılında çalışanların %9.4'ü geçici işe sahipti, en az nitelikli olanlar en çok etkilenenlerdi. AB ortalaması düşük eğitim düzeyli kişilerin (örneğin, en fazla ortaöğretim alt kademe eğitimini başarılı şekilde tamamlamış kişiler) %12'sinden fazlası geçici işlerde çalışırken, lise veya yüksekokul olmayan lise sonrası eğitimi (burada orta düzeye denk geliyor) başarıyla tamamlayanların %8'inden azının bu tür işlerde çalıştığını gösteriyor. yükseköğretim mezunlarında bu oran %10'dur. Ancak, Avrupa ortalaması bir ülkeden diğerine değişen son derece zıt durumları saklamaktadır (Çizelge A12a).

2002 yılında ülkelerin çoğunda geçici işlerde çalışan kadın sayısı aynı eğitim düzeyindeki erkeklere nazaran daha fazla idi. EU-25 içerisinde bu konuda kadın ve erkekler arasındaki farklılıklar eğitim düzeyi ile birlikte artmaktadır. Bu fark en düşük eğitimliler için yüzde 0.5 yüksekokul mezunları için yüzde 4.1 arasında değişiyor.

Bütün verilerin mevcut olduğu ülkeler arasında sadece Macaristan ve Polonya'da geçici işte çalışan erkeklerin sayısı kadınlara oranla, söz konusu eğitim düzeyi hesaba katılmaksızın, daha fazladır. Diğer ülkelerde (Almanya, Litvanya, Letonya, Portekiz, Slovekye, Bulgaristan ve Romanya) bu durum sadece aktif nüfusun bazı kategorilerinde görülür.

Ek notlar (Çizelge A12)

Almanya: ISCED 5 -6 yüksek öğretimde eğitim düzeyi ile ilgili 2002 verileri geçicidir.

Birleşik Krallık: *Ulusal Mesleki Yeterlilik (NVQ) seviye 1 ve Genel Ulusal Mesleki Yeterlilik (GNVQ) ISCED seviye 0-2 eğitim düzeyine dahildir.*

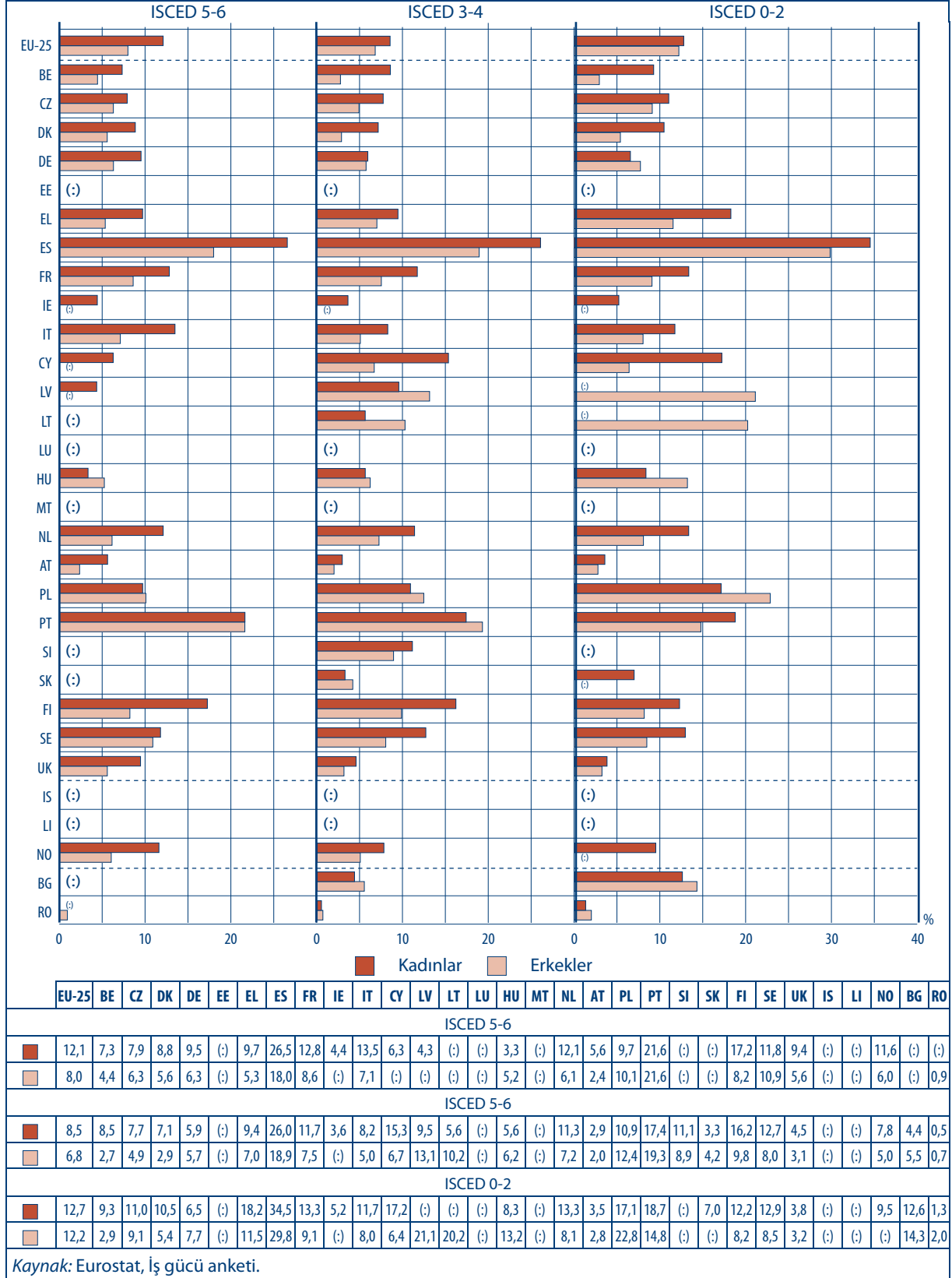
Açıklama

Eğer hem işveren hem de çalışan işin belirli bir tarih, belli bir görevin tamamlanması, veya geçici olarak değiştirilen bir elemanın geri dönüşü gibi bir objektif kritere uygun olarak sonlanması konusunda anlaşmışlarsa bu iş geçici addedilebilir. İş için vadeli bir anlaşma genellikle anlaşmanın hangi şartlarda sonlanacağını belirtir.

Burada adı geçen eğitim düzeyleri Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması, ya da ISCED'ye uygun olarak tanımlanmıştır. (Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümü'ne bakınız).

Çizelge A12: Geçici işte çalışan 25-64 yaş arası kişilerin eğitim düzeyi ve cinsiyete göre yüzdeleri, 2002

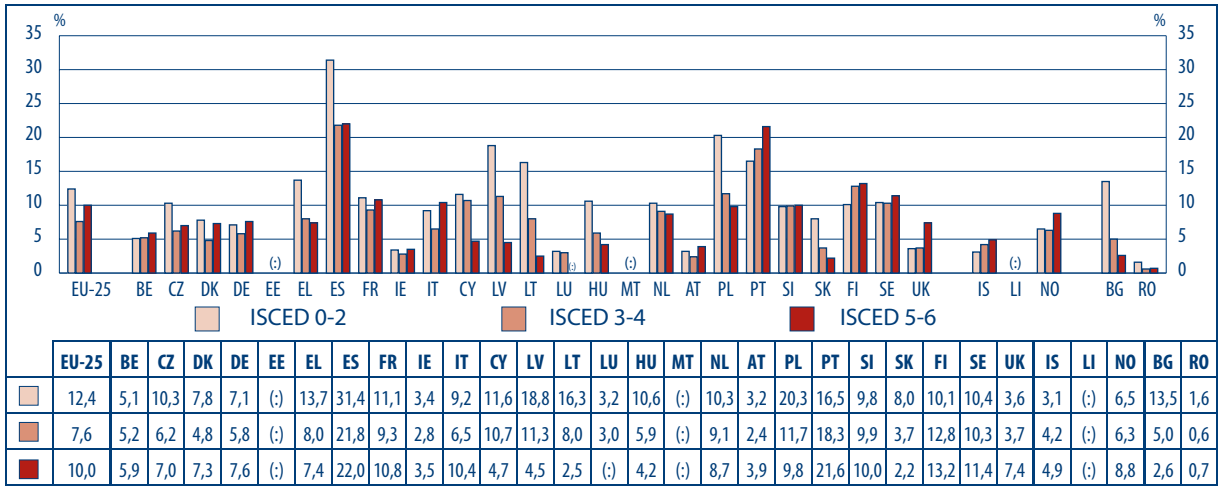
2002'DE ORTALAMA OLARAK, GEÇİCİ İŞTE ÇALIŞANLARIN ÇOĞU EN DÜŞÜK EĞİTİM DÜZEYİNE SAHİP KİŞİLERDİ

2002'de EU-25 içerisinde çalışanların %9.4'ü geçici işlerde çalışırken, istihdam kadınlar ve en düşük eğitim düzeyine sahip kişiler için daha az güvenilir durumdaydı (Şema A12). AB ortalaması, düşük eğitim düzeyli kişilerin (örneğin sadece ortaokulu bitirmiş olanlar) %12'sinin geçici işlerde çalıştığını, öte yandan lise veya yüksekokul olmayan lise sonrası eğitimi başarılı şekilde tamamlamış olanların %8'inin geçici işlerde çalıştığını gösteriyor (orta düzey). Mezunlar için aynı oran %10'du. Ancak, AB ortalaması bir ülkeden diğerine son derece belirgin değişiklikler gösteren durumları barındırır. Bazı ülkelerde geçici işlerde çalışma seviyesi, eğitim düzeyi hesaba katılmaksızın, %5'in altındadır; bunlar İrlanda, Lüksemburg, Avusturya, İzlanda ve Romanya'dır.

Bütün ülkelerde (Slovenya hariç) geçici işlerde çalışanların yüzdesi eğitim düzeyine bağlı olarak çok belirgin değişiklikler gösteriyor.

Genellikle yeni üye ülkelerden oluşan birinci grup ülkelerde (Yunanistan, Kıbrıs, Litvanya, Letonya, Lüksemburg, Macaristan, Hollanda, Polonya, Sloveky ve Bulgaristan), eğitim düzeyleri yükseldikçe geçici işlerde çalışanların yüzdesi azaldı. Kıbrıs, Litvanya, Letonya, Macaristan, Sloveky ve Bulgaristan'da eğitim düzeyi geçici istihdamın seviyesi düşürmede belirleyici unsur olarak ortaya çıkar. Bu ülkelerde mezunların geçici istihdamdaki payları en düşük eğitim seviyeli çalışanlardan (örneğin sadece ortaokulu bitirmiş olanlar) 2.5 ve 6.5 daha azdır.

Çizelge A12a: 25-64 yaş grubunda geçici işlerde çalışanların eğitim düzeylerine göre yüzdesi, 2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü anketi.

Ek notlar

Almanya: ISCED 5-6 yüksek öğretimde eğitim düzeyi ile ilgili 2002 verileri geçicidir.

Birleşik Krallık: Ulusal Mesleki Yeterlilik (NVQ) seviye 1 ve Genel Ulusal Mesleki Yeterlilik (GNVQ) ISCED seviye 0-2 eğitim düzeyine dahildir.

Açıklayıcı not

Eğer hem işveren hem de çalışan işin belirli bir tarih, belli bir görevin tamamlanması, veya geçici olarak değiştirilen bir elemanın geri dönüşü gibi bir objektif kritere uygun olarak sonlanması konusunda anlaşmışlarsa bu iş geçici addedilebilir. İş için vadeli bir anlaşma genellikle anlaşmanın hangi şartlarda sonlanacağını belirtir.

Burada adı geçen eğitim düzeyleri Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırmasına veya ISCED'e uygun olarak tanımlanmıştır. (Sözlük ve İstatistik Araçlar bölümü'ne bakınız).

K A P S A M

İkinci grup ülkelerde (Belçika, Portekiz, Finlandiya, Birleşik Krallık ve İzlanda) en düşük eğitim seviyeli çalışanlar geçici işlerde çalışanların oransal olarak en küçük grubunu oluşturur, bunları orta düzey eğitim seviyesi olanlar izler. Buna karşılık, yükseköğretim düzeyi olanların büyük bir bölümünün geçici istihdam payı diğer iki eğitim düzeyi kategorisindeki kişilere göre daha fazladır.

Son ülke kategorisinde, diğer iki kategoriye nazaran lise veya yükseköğretim olmayan lise (orta seviye) mezunlarından nispeten daha az çalışan geçici işlerde istihdam edilir. Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Almanya, Fransa, İrlanda, İtalya, Avusturya, Norveç ve Romanya'da bu oran %10'un altında. İsveç'te bu oran %10'un biraz üzerinde, İspanya'da ise %20'nin üzerine çıksa bile hala göreceli olarak küçük bir grubu oluşturuyor.

Verilerin mevcut olduğu ülkelerin yarısından fazlasında en düşük eğitim seviyesine sahip kişiler geçici istihdamdaki en büyük oranı teşkil eder, bu da en yüksek düzeyine %31'in üzerinde olarak İspanya'da ulaştı. Buna karşılık, orta düzey eğitimden mezunlar birçok ülkede geçici istihdamdan nispeten en az etkilenen gruptur.

ÖRGÜTLENME

BÖLÜM I - YAPILAR

ZORUNLU EĞİTİM ÖNCESİ VE SONRASI İÇİN ÇEŞİTLİ YAPISAL DÜZENLEMELER

Avrupa eğitim sistemlerinin örgütsel yapıları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar her ülke için Çizelge B1'deki diyagramlarda gösterilmektedir. Burada okul öncesi düzeyden (eğitim bakanlıkları veya diğer bakanlıkların sorumlu olduğu kuruluşlarda) doktora programları haricinde yükseköğrenime kadar verilmekte olan eğitimin tüm çeşitleri bulunmaktadır.

Okul öncesi düzeyde, tüm Avrupa ülkelerinin yarısında çocuklar eğitim sistemine (eğitim bakanlıklarının sorumlu olduğu kurumlarda) ilk defa 3 veya 4 yaşlarında kabul edilmektedir. Bazı ülkelerde ise (Belçika, Estonya, İspanya, Fransa, Letonya, Litvanya, Slovenya, İsveç) eğitim sistemindeki en küçük çocuklar bile daha erken yaşta okula başlayabilmektedir. Danimarka, Almanya (*Lander* in çoğunda), Avusturya, Finlandiya ve Norveç'te, çocuklara sadece eğitim bakanlığı dışında bir bakanlığın sorumlu olduğu kuruluşlarda eğitim verilmektedir. Bu eğitime üç yaşından itibaren, hatta bazı ülkelerde daha önce kabul edilmektedirler.

Okul öncesi bir eğitim kurumuna başlamak birçok ülkede zorunlu değildir, veliler arzu ettikleri takdirde çocuklarını böyle bir kuruma kaydettirebilmektedir. Kural olarak, 5 veya 6 yaşında eğitim zorunlu hale gelir ve bu genellikle ilkokula başlama yaşına denk gelmektedir, İrlanda, Letonya, Lüksemburg, Macaristan ve Hollanda ise bunun dışındadır. Eğitim sistemlerinde okul öncesi düzey bulunmayan İrlanda ve Hollanda'da çocuklar 4 yaşından itibaren "küçük çocuk sınıflarına" ve isteğe bağlı *basisonderwijs* yılına girebilirler. Lüksemburg'da okul öncesi eğitimin son iki yılı (*Spillschoul*) zorunludur. Macaristan'da 5 yaşın altındaki çocuklar onları okula giriş için hazırlayan okul etkinliklerine katılmak zorundadır. Estonya, Polonya (2003/04'e kadar), üç kuzey ülkesi (Danimarka, Finlandiya ve İsveç) ile Bulgaristan ve Romanya'da (yine 2003/04'e kadar) eğitim 7 yaşına kadar zorunlu değildir.

Ülkelerin çoğunda **tam zamanlı zorunlu eğitim dokuz veya on yıl sürmektedir** ve öğrenciler en az 15 veya 16 yaşına gelene kadar devam etmektedir. Ancak Letonya, Lüksemburg, Malta ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve İskoçya) tam zamanlı zorunlu eğitim 11 yıl, Hollanda ve Birleşik Krallık'ta (Kuzey İrlanda) 12 yıl, Macaristan'da ise 13 yıl sürmektedir.

Okuldan geçen yol ortaöğretimin ilk kademesinin sonuna, başka bir deyişle 14 veya 15 yaşına kadar genellikle bütün öğrenciler için aynıdır. İspanya, Polonya, Birleşik Krallık ve Romanya'da (yenilenmiş sistemde) 16 yaşına kadar temelde ortak bir müfredatla eğitime devam edilmektedir. Bazı ülkelerde bu temelde ortak genel eğitim, Potekiz ve Slovenya'da 15, Kuzey ülkeleri ve Estonya'da 16 yaşına kadar zorunlu eğitimin tamamını kapsayan tek bir yapı altında verilmektedir.

Ancak bazı ülkelerde ortaöğretimin ilk kademesinin başında veliler çocukları için belirli bir branş veya öğrenim türü seçmek zorundadır. Almanya'daki *Lander* çoğunda ve Avusturya'da bu yaş 10, Liechtenstein'da 11, Lüksemburg'da ise 12'dir. Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve Slovakya'da 14 veya 15 yaşına kadar zorunlu eğitim tek bir yapı altında verilmektedir. Ancak 10 yaşından itibaren belirli aşamalarda, bu ülkelerdeki öğrenciler birinci ve ikinci kademedeki ortaöğretim veren ayrı ortaokullara girebilirler.

Çizelge B1: Okul öncesi eğitimden yüksek öğrenime eğitim sistemlerinin yapısı (ISCED 0'dan 5'e), 2002/03

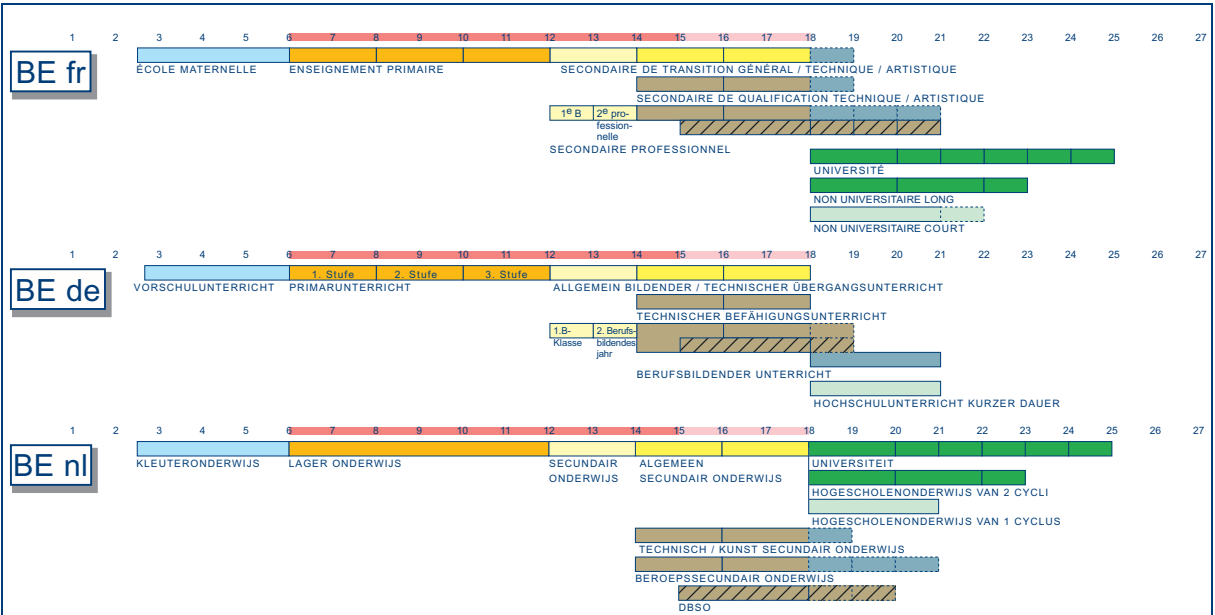
Açıklama

Burada gösterilen yaşlar derslere 'normal' kabul yaşlarını ve bunların süresini göstermektedir. Bu çizelge ve notlarda okula erken veya geç giriş, yıl tekrarı yapmak zorunda kalan öğrencilerin eğitim sürelerinin uzaması veya öğrenime ara verilmesi gibi durumlar dikkate alınmamıştır. Ortaöğretim sonrası eğitim ve yükseköğrenim için maksimum yaş verilmemiştir.

İstatistiksel veriler en son Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması'na uygun olarak eğitim düzeyine göre düzenlenmiştir (ISCED - UOE, 1997 versiyonu). Bu ISCED seviyeleri çeşitli ülkelerde tanımlandığı gibi (ve diyagramda açıklandığı gibi) her zaman eğitim düzeylerine denk gelmeyebilir. Bu tür durumlarda 0,1 ve 2 ISCED dağılımları diyagrama dahil edilmiştir. Bu ayrıntılar özellikle ilköğretim (ISCED 1) ile ortaöğretim birinci kademe (ISCED 2) arasında resmi bir ayırım yapmayan ve zorunlu eğitimi tek bir yapı altında vermekte olan ülkeler için gereklidir.

Eğitim diplomalı personel çalıştırmak zorunda olan 'eğitim odaklı' diye adlandırılan okul öncesi düzeyde eğitim veren kurumlar, eğitim bakanlığının sorumluluğunda olup olmadıkları dikkate alınmaksızın, diyagramda gösterilmiştir. (personelin eğitim diplomalı olma koşulu aranmayan) Yuvalar, oyun grupları ve kreşler burada gösterilmemiştir. Aynı örgütsel düzenlemelere tabi olan özel eğitim de dahil edilmemiştir⁽¹⁾.

Aşağıdaki şekilde doktora düzeyindeki ileri araştırma programları gösterilmemiştir (ISCED 6). Bu programlarla ilgili ayrıntılı bilgi ISCED 5'teki programlarla ilgili bilgiyle beraber Eurydice (2005'te)⁽¹⁾ bulunabilir.

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika: Ortaöğretimin ilk kademesini tamamlamamış öğrenciler için tam zamanlı zorunlu eğitim 16 yaşında sona ermektedir.

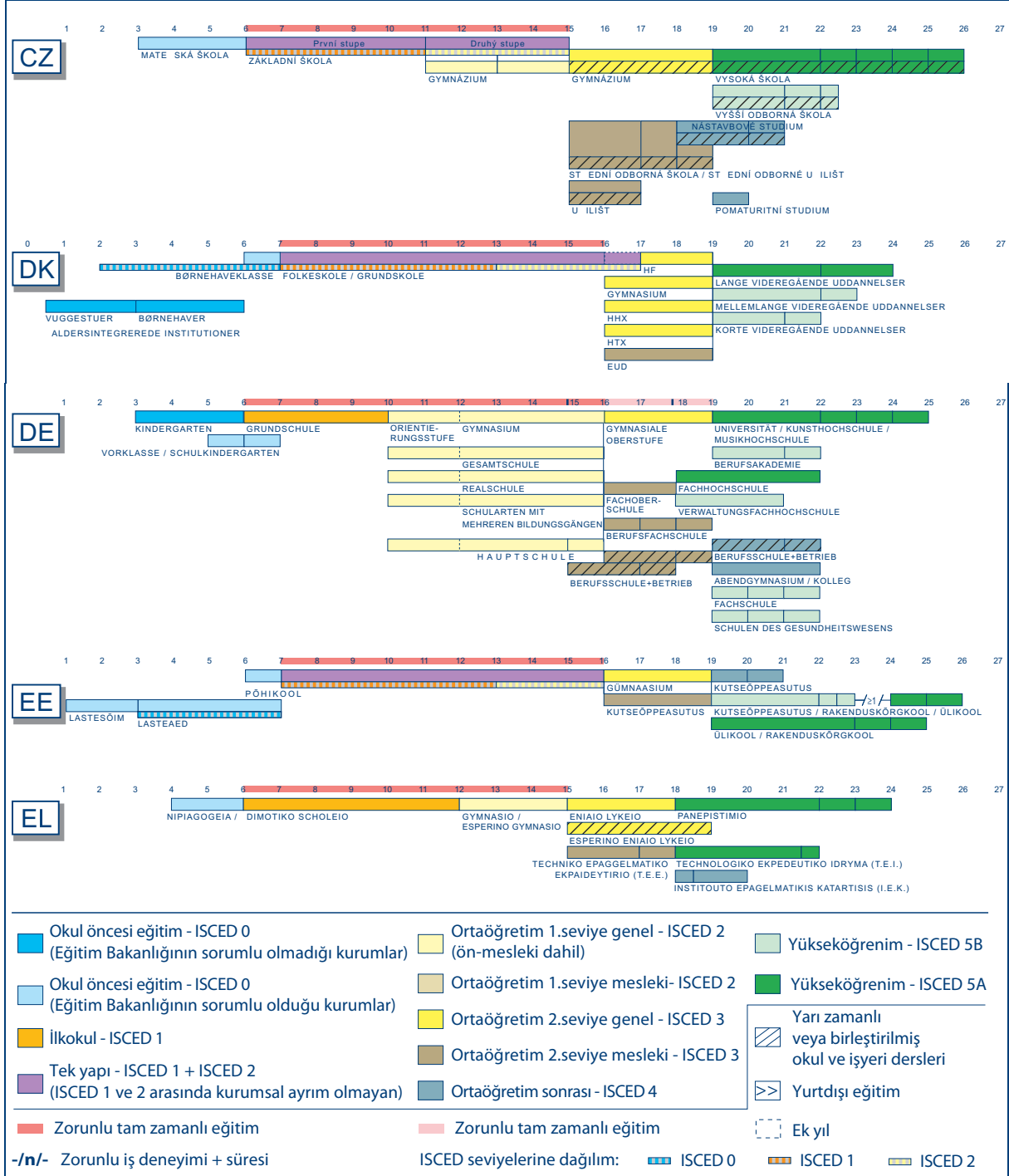
Belçika (BE de): 1999'dan beri eğitim yılı içinde 31 Aralık'ta 3 yaşını doldurmuş olan çocuklar okul öncesi eğitim veren kurumlara kabul edilmiştir.

(¹) Avrupa'da Yükseköğrenimin Yapısı Üzerine - 2004/05: Bologna Sürecinde Ulusal Eğilimler. Brüksel: Eurydice, 2005.

BÖLÜM I - YAPILAR

Çizelge B1 (devamı): Okul öncesi eğitimden yükseköğretime eğitim sistemlerinin yapısı (ISCED 0'dan 5'e), 2002/03

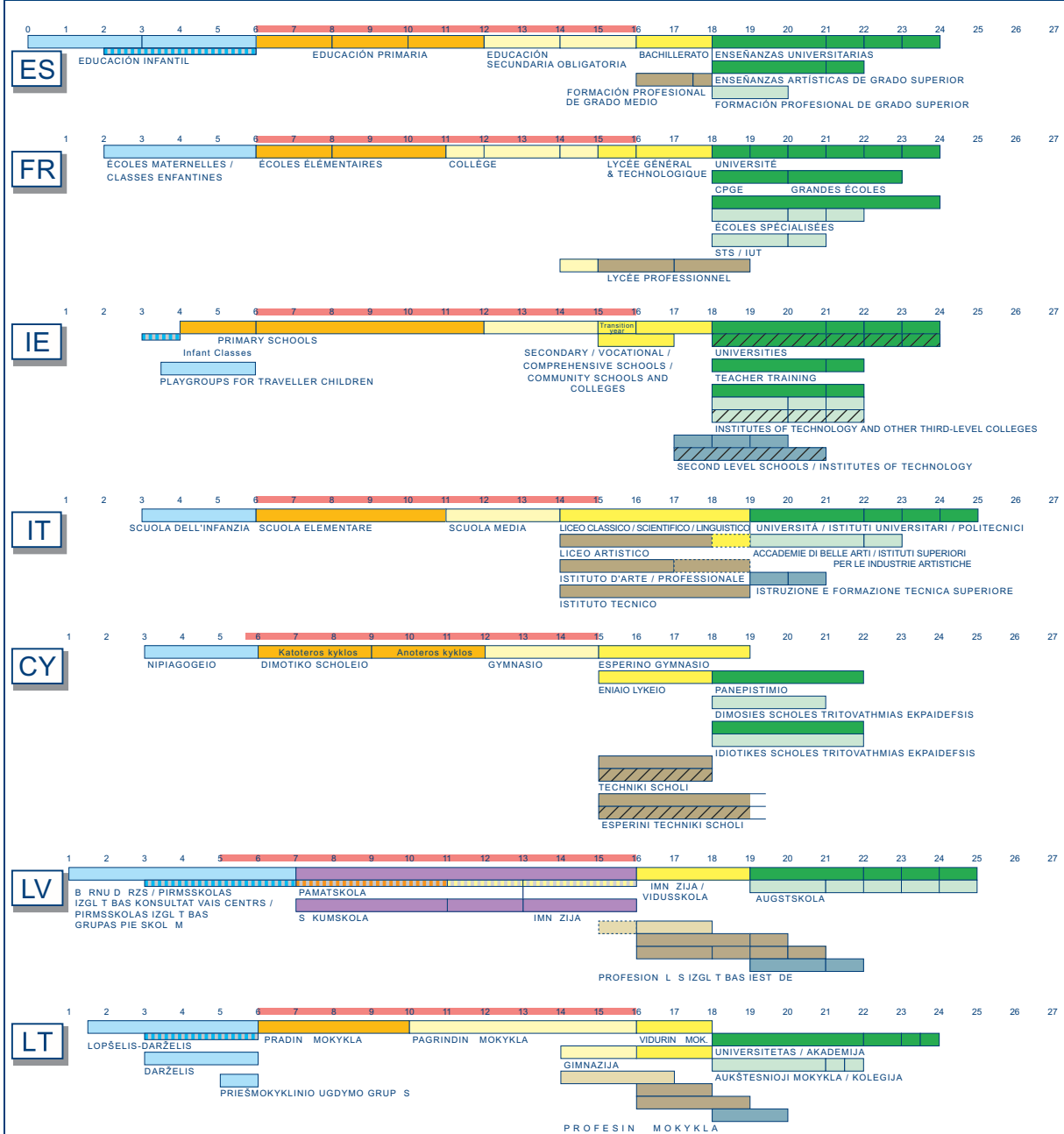
Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Almanya: Bazı *Lander* de, 5 yaşın altındaki çocuklar için *Vorklassen* vardır. Diğer çoğu *Lander* de, ilköğretime başlamak için gereken olgunluğa erişmemiş zorunlu eğitim yaşındaki çocuklar için *Vorklassen* veya *Schulkindergarten* vardır.

Yunanistan: Teknolojik eğitim kurumlarıyla (TEIs) ilgili 2001'de çıkan kanunda eğitim süresini dört yıl olarak belirlenmiştir; minimum eğitim süresi üç buçuk yıldır. Bu kuruluşlar ISCED seviye 5A olarak kabul edilmektedir.

Çizelge B1 (devamı): Okul öncesi eğitimden yükseköğretime eğitim sistemlerinin yapısı (ISCED 0'dan 5'e), 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

İspanya: *Ensenanzas artisticas de grado superior* daha geniş bir kategoriye dahil edilmiştir (*Ensenanzas de regimen especial de grado superior* adında).

İrlanda: ISCED 1997 *küçük çocuk sınıflarını* ISCED seviye 1 olarak sınıflandırır. Sadece *Erken başlanan okullar* ISCED 0 olarak kabul edilir. 2002/03 eğitim yılından beri, zorunlu eğitim 15 yerine 16 yaşında sona ermektedir.

İtalya: Üniversite sistemi reformu 2001/2002 akademik yılında yürürlüğe girmiştir.

Kıbrıs: 2004/05'ten itibaren, bir yıl okul öncesi eğitim (*prodimitiki*) zorunludur.

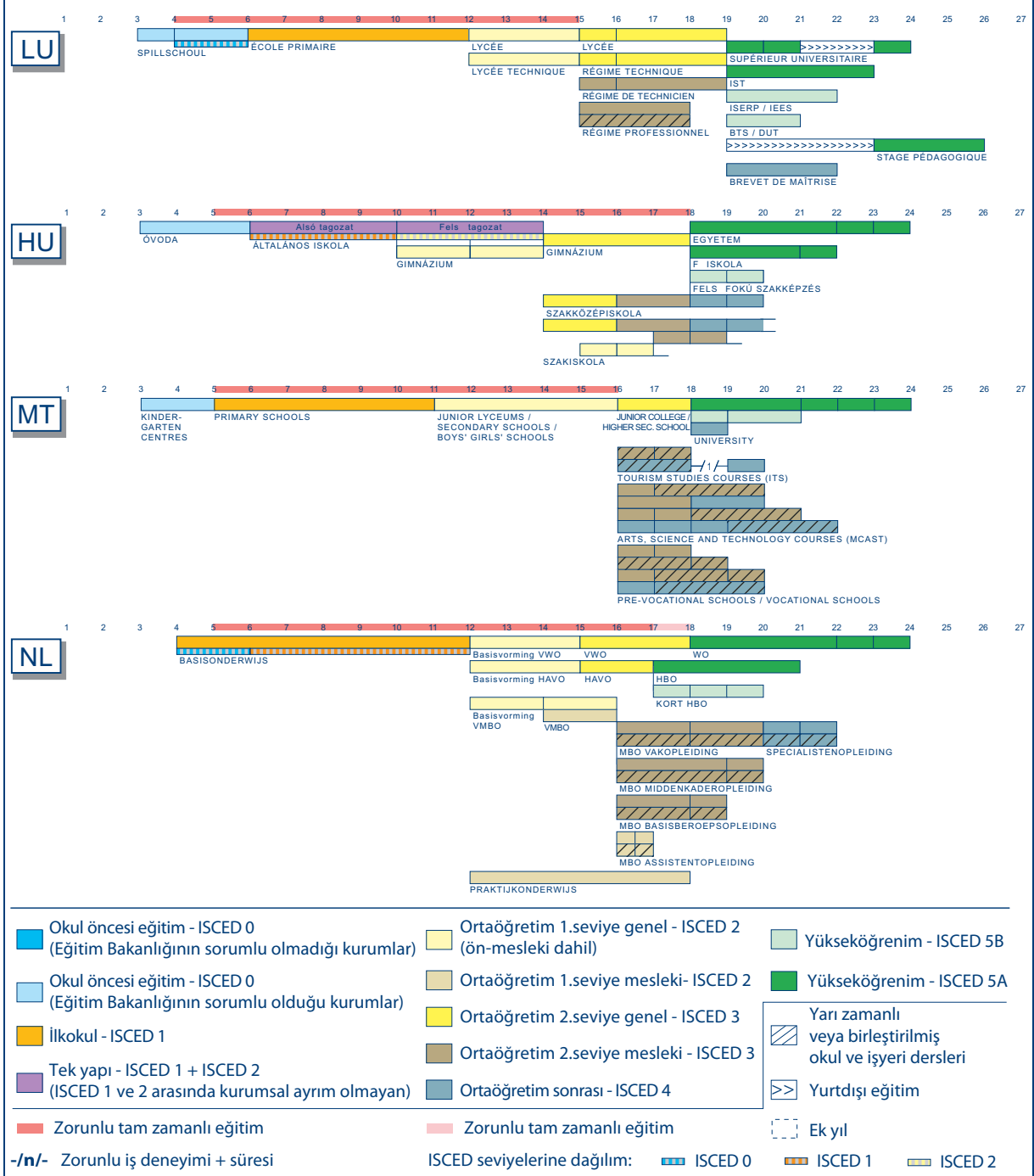
Letonya: 15 yaşına kadar temel eğitim sertifikası almamış kişiler temel mesleki eğitim müfredatı çerçevesinde gerekli dersleri 18 yaşına kadar alabilirler.

Litvanya: Mevcut mevzuat zorunlu eğitime başlama yaşını 6 veya 7 olarak belirtmektedir. 2003/04'ten itibaren Revize edilmiş eğitim yasasında 7 olarak geçmektedir.

BÖLÜM I - YAPILAR

Çizelge B1 (devamı): Okul öncesi eğitimden yükseköğretime eğitim sistemlerinin yapısı (ISCED 0'dan 5'e), 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Lüksemburg: Bazı belediyeler çocuklar 3 yaşına geldiğinde eğitim vermeye başlarlar.

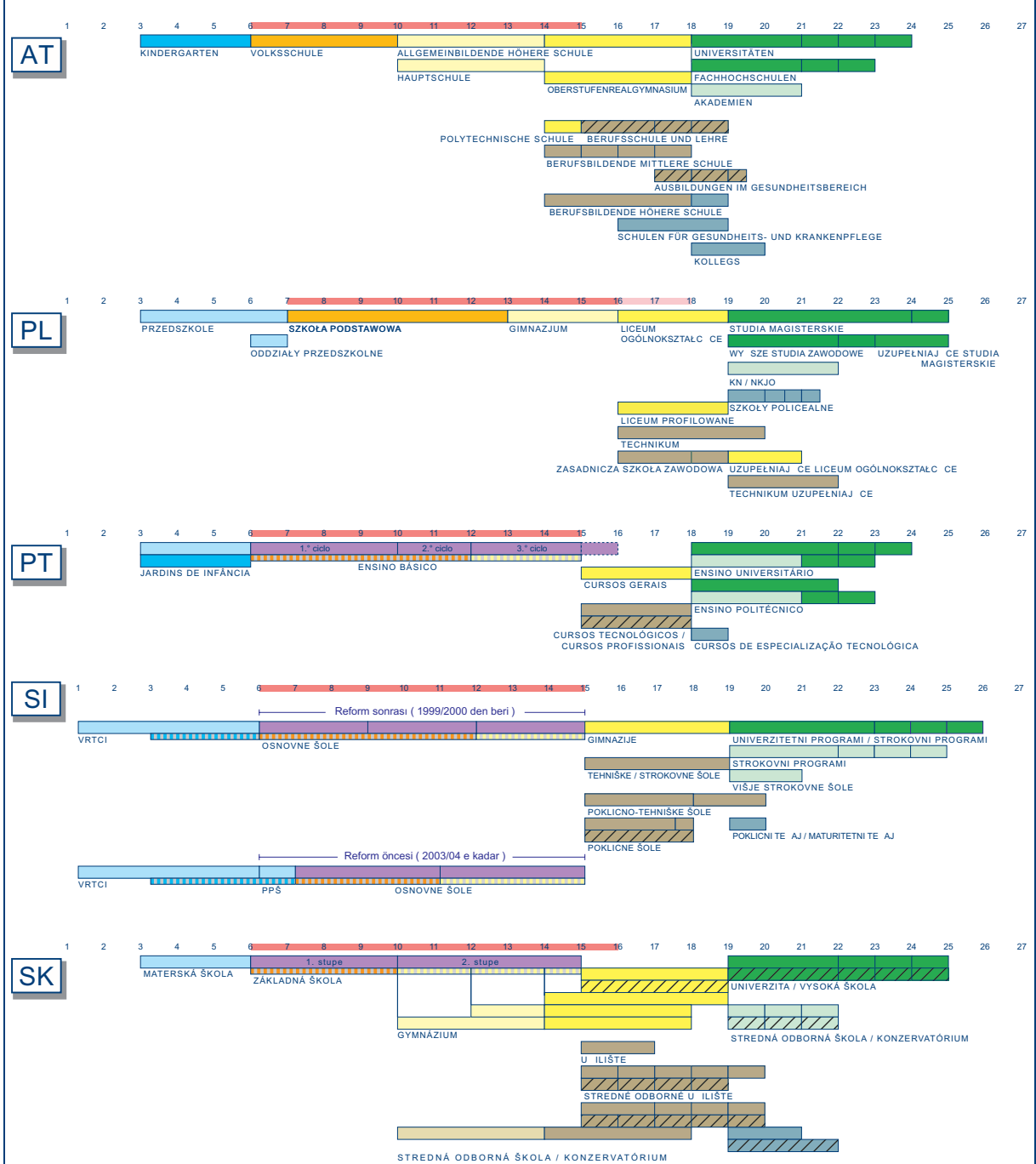
Malta: Malta Edebiyat, Fen ve Teknoloji Enstitüsü (MCAST) aşamalı olarak mesleki eğitimin tamamının sorumluluğunu devralmaktadır. İlk öğrencileri enrolled 2001/02'de kaydolmuştur.

Hollanda: Zorunlu okul öncesi eğitim yoktur. Şekilde *Basisonderwijs* (ilkokul) in ilk yıllarındaki durum gösterilmektedir. Zorunlu eğitim öğrencilerin 16 yaşına girdiği ve 12 yıl zorunlu eğitimi tamamlamış olduğu eğitim yılının sonunda sona erer.

ÖRGÜTLENME

Çizelge B1 (devamı): Okul öncesi eğitimden yükseköğretim eğitim sistemlerinin yapısı (ISCED 0'dan 5'e), 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Polonya: 2004/05'ten beri bir yıl okul öncesi eğitim zorunludur.

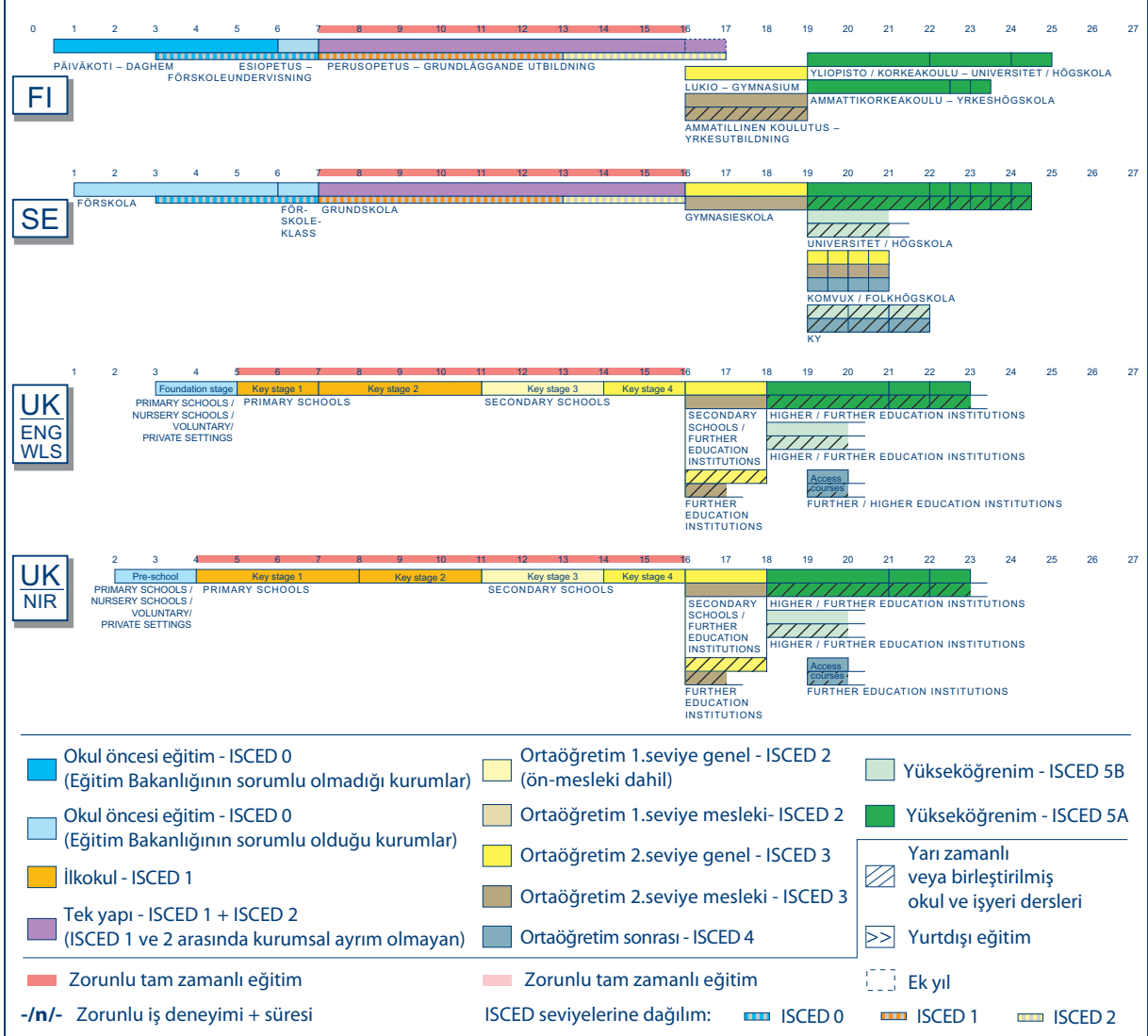
Portekiz: Dokuz yıllık zorunlu eğitimi başarıyla tamamlayamayan 15 yaşındaki gençler eğitim için 'ikinci bir şans' olarak *courses profissionais* seçebilirler.

Slovenya: Her düzeyde yarı zamanlı eğitim almak mümkündür. ISCED seviye 4 programları ikinci kademe ortaöğretim kurumları tarafından verilir ve sadece uluslararası istatistiklerde bu seviyede sınıflandırılır.

BÖLÜM I - YAPILAR

Çizelge B1 (devamı): Okul öncesi eğitimden yükseköğretime eğitim sistemlerinin yapısı (ISCED 0'dan 5'e), 2002/03

Kaynak: Eurydice.

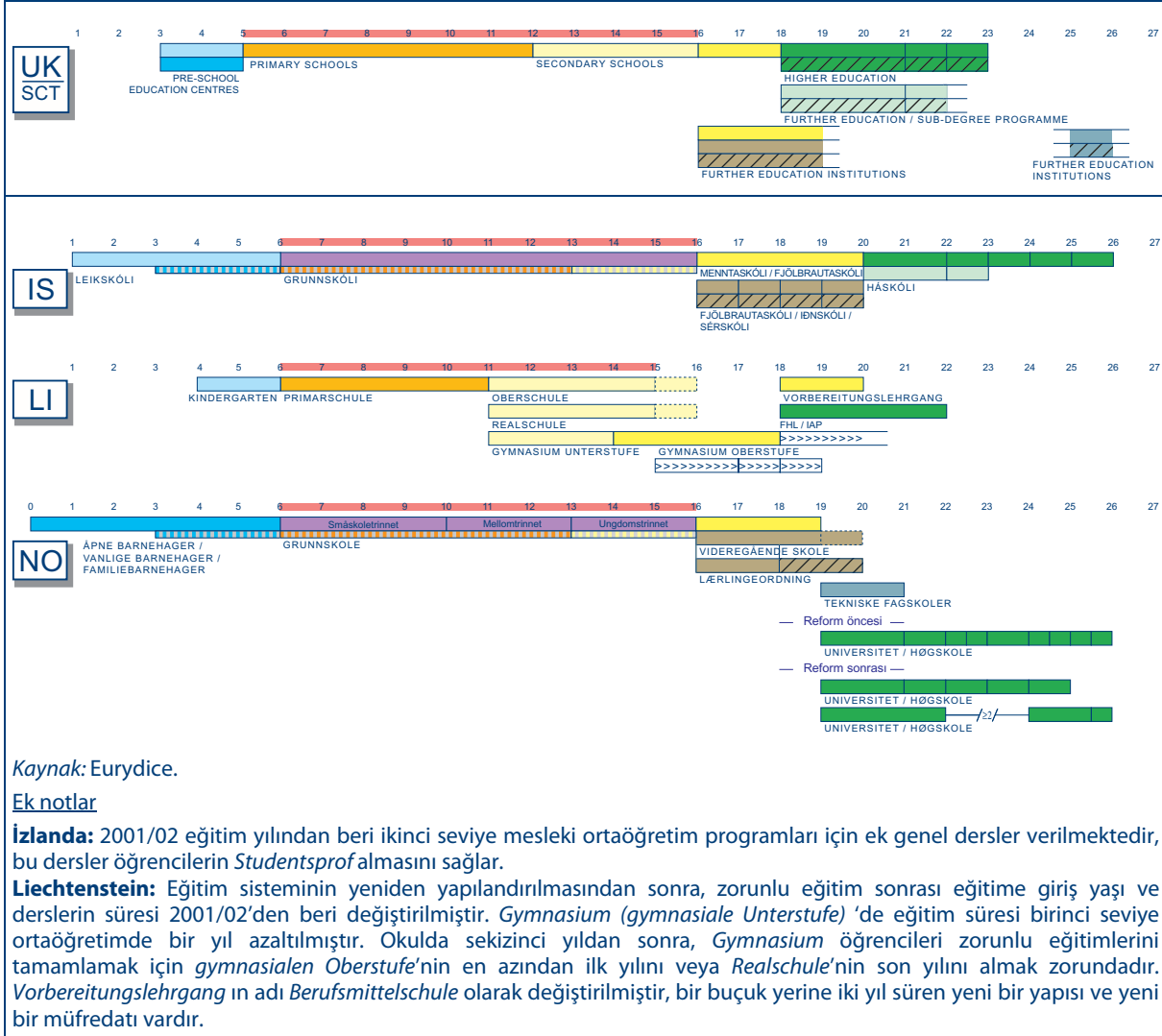
Ek notlar

Finlandiya: Birinci döngü dereceyi aldıktan sonra en az üç yıl iş deneyimi gerektiren ISCED 5A düzeyinde yeni bir ikinci döngü teknik okul derecesi teknik eğitim çerçevesinde 2005'e kadar bir deneme süresinde verilmeye başlanmıştır (ammattikorkeakoulu).

İsveç: KY, Komvux ve Folkhogskola da eğitim ISCED 4 seviyesinde olmayan bazı dersleri de içerir. Eğitimin süresi ve minimum öğrenci yaşı değişebilmektedir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Gönüllü ve özel okul öncesi eğitim kurumları (yuvalar, kreşler, oyun grupları) eğitim odaklı olarak kabul edilir, çünkü finansman almak için koşul olarak hükümetin direktiflerine uygun bir eğitim programı izlemeleri gerekmektedir. Galler'de 'küçük yaşlar için müfredat' 3 ile 5 yaş arasındaki çocuklar için uygulanmaktadır ve 2008'de uzatılmış bir kuruluş aşaması getirilecektir. Kuzey İrlanda'da da 2007'den itibaren uzatılmış bir kuruluş aşaması getirilecektir. İngiltere ve Galler'de çocuklar okul yılı içerisinde farklı zamanlarda zorunlu eğitim yaşına geldikleri için, key stage 1 (ISCED 1) başlamadan zorunlu eğitim yaşına gelen çocuklar için okullarda *reception class* (ISCED 0) oluşturulur; yılın tamamı veya bir bölümünde bu sınıf 4 yaşındakilere de açık olabilir. İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda'da ortaokullar yüksekokul ve eğitim kuruluşları ile ortak olarak, 14-16 yaşlarındaki gençlere bazı mesleki ve işle ilgili dersler vermektedir. Giriş dersleri resmi niteliği olmayan olgun öğrencileri (19+ ancak genellikle daha büyük) yükseköğretime hazırlar.

Çizelge B1 (devamı): Okul öncesi eğitimden yükseköğretime eğitim sistemlerinin yapısı (ISCED 0'dan 5'e), 2002/03

Zorunlu eğitimin bitişi genellikle birinci kademe ortaöğretimden ikinci kademe ortaöğretime geçişle veya eğitimin tek yapı altında tamamlanmasıyla aynı zamanda olmaktadır. Ancak Belçika, Fransa, İrlanda, İtalya, Hollanda, Avusturya, Slovakya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), Liechtenstein (*Gymnasium*) ve Bulgaristan'2'a, ortaöğretimde birinci seviyeden ikinci seviyeye geçiş tam zamanlı zorunlu eğitim bitmeden bir veya iki yıl önce gerçekleşir.

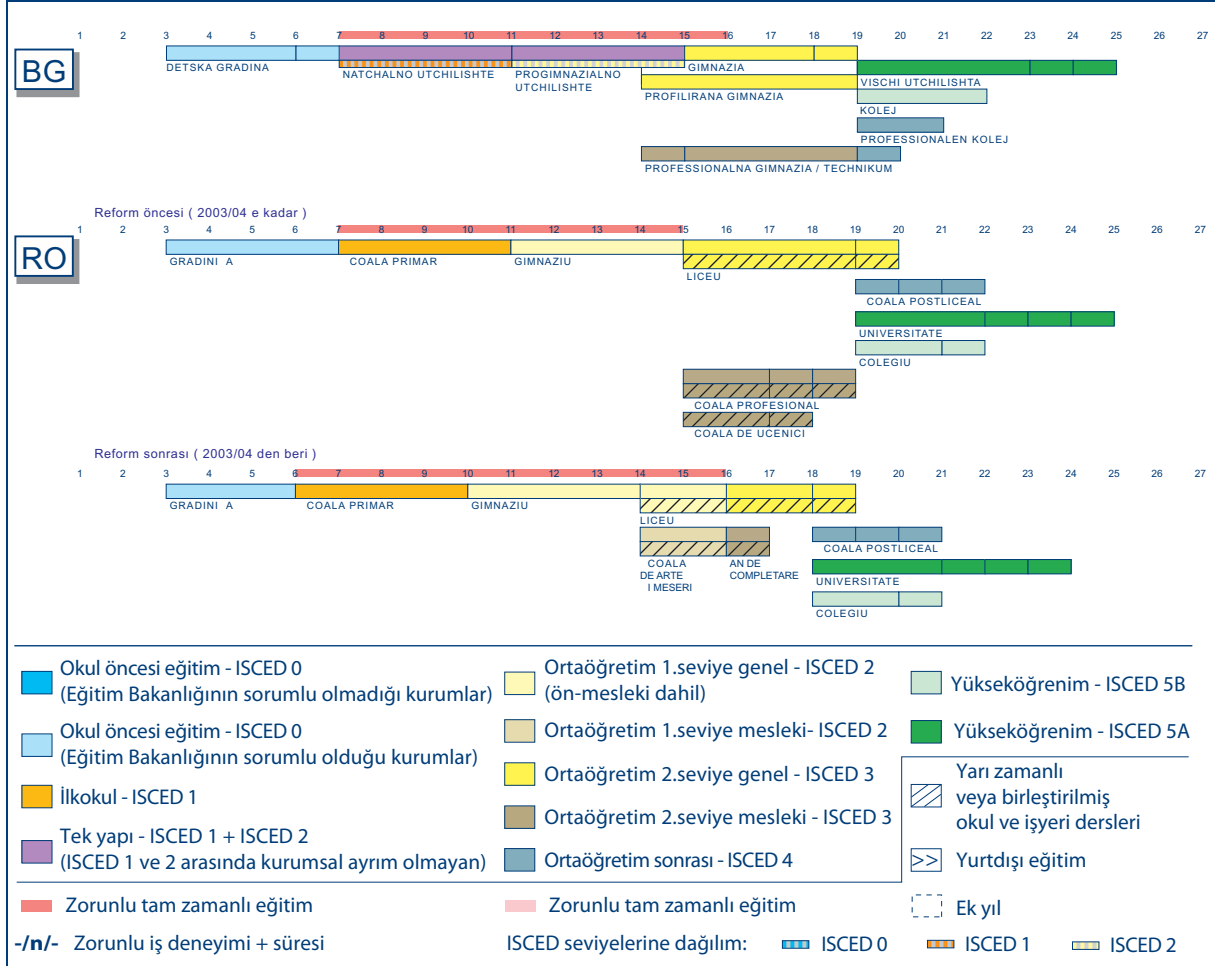
16 yaşından sonra gençler Belçika, Macaristan (tam zamanlı) ve Polonya'da iki yıl en azından yarı zamanlı olarak eğitimlerine devam etmek zorundadır, Almanya'da ise 15 veya 16 yaşından sonra genellikle 3 yıl bu zorunluluk vardır. Hollanda'da yarı zamanlı zorunlu eğitim sadece bir yıl sürer. Bu ülkelerde zorunlu eğitim ikinci seviye ortaöğretime kadar sürer veya bu eğitim seviyesinin sonunda tamamlanır.

İkinci kademe ortaöğretimde her ülkede farklı uygulama vardır. İsimleri ne olursa olsun, bunlar, öğrenciyi yükseköğretime hazırlayan genel eğitim programları ve hem iş yaşamına hem de eğitimin sürdürülmesine yönelik mesleki eğitim programları olarak iki temel kategoriye ayrılabilir.

BÖLÜM I - YAPILAR

Çizelge B1 (devamı): Okul öncesi eğitimden yükseköğretime eğitim sistemlerinin yapısı (ISCED 0'dan 5'e), 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Bulgaristan: 2002/03'ten beri *Technikum* mesleki eğitim programları verilmemektedir.

Birçok ülkede, bu farklı program türleri ayrı branşlar olarak düzenlenir ve öğrenci bu branşlardan birini seçmek zorundadır. Diğer ülkelerde, genel ve mesleki eğitimi programları aynı çerçevede ve bazen aynı kurum içerisinde verilmektedir. İrlanda'da hem genel hem de ön mesleki eğitimi kapsayan dersler genel eğitim dersleriyle birlikte verilir. Mesleki ve genel dersler İsveç ve Birleşik Krallık'ta aynı kuruluşlar tarafından verilmektedir (özellikle *ileri eğitim kurumlarında*). Bu kurumların öğrencileri mesleki veya genel dersleri alabilir, veya her ikisini birleştirebilirler.

Bazı ülkelerde **yükseköğrenim düzeyinde kabul edilmeyen ortaöğretim sonrası eğitim** verilmektedir. İlgili öğrenciler genellikle kaydolmak için resmi bir ikinci seviye ortaöğretim derecesi gerekmeksizin ikinci seviye ortaöğretimde bir dersi tamamlamışlardır. Ortaöğretim sonrası eğitimde dersler genellikle altı ay ile iki yıl arasında sürer ve genellikle yarı zamanlı olarak verilir. Bazıları iş piyasasına girişi sağlarken diğerleri yükseköğrenime giden yolda bir basamaktır.

Diyagramda **yükseköğretime** giriş yaşı ve verilen derslerin minimum süresi gösterilmektedir. Yükseköğrenime girişin sözkonusu ülkeye göre değişmekle beraber 18 veya 19 yaşından itibaren mümkün

olduğu ve gençlerin yükseköğrenime başladığı yaşın değişebildiği dikkate alınır, bu bilgi ancak bir rehber olabilir. Buna ek olarak genellikle öğrenciler daha uzun süre veya yarı zamanlı olarak da çalışabilirler.

Bu eğitim düzeyinde, bütün ülkeler **daha çok kuramsal nitelikli programlar** (ISCED 5A) vardır. Bu programlar öğrencilere beceri gerektiren mesleklere veya burada gösterilmeyen doktora düzeyinde ileri araştırma programlarına (ISCED 6) yönelmeleri için gereken nitelikleri kazandırmaktadır. Yunanistan ve Finlandiya haricinde, Avrupa'da yükseköğrenim ayrıca **daha pratik, teknik veya mesleki nitelikli** programları da kapsamaktadır (ISCED 5B). Genellikle bunlar kuramsal odaklı programlardan daha kısa sürelidir.

İlk yükseköğrenim derecesi için kuramsal odaklı dersler genellikle en az üç yıl sürer. Bu tür bir derecede önce uygulama odaklı bir derecenin alınmasını içeriyor veya sonrasında daha ileri bir dereceye giden bir orta aşamaya denk geliyorsa, derslerin minimum süresi üç yıldan az olabilir.

Tüm ülkelerde ve Bologna Sürecinin bir parçası olan reformlara uygun olarak, ülkelerin çoğunda yaklaşık aynı süre olan (üç yıl civarında) ilk dereceyi (lisans derecesine denk gelmektedir) genellikle ikinci bir derece izler (yüksek lisans derecesine denk gelmektedir).

Bazı Avrupa ülkelerinde eğitim sistemleri şu anda **yeniden düzenlenmektedir** veya 2000 yılından itibaren yeniden yapılmıştır. Bu düzenlemeler zorunlu eğitimin süresinin uzatılması, eğitimin yeniden yapılandırılması (mesleki veya ön mesleki eğitim dahil) veya yükseköğrenim derslerinin süresi ve yapısıyla ilgilidir.

Örneğin, tam zamanlı **zorunlu eğitim** İrlanda ve İtalya, ayrıca Kıbrıs ve Polonya (her ikisi de 2004/05'ten itibaren) ile Slovakya'da bir yıl, Letonya, Macaristan ve Romanya'da (2003/04'ten itibaren) iki yıl **uzatılmıştır**.

Eğitimin yeniden yapılandırılması sözkonusu ülkeye göre farklı eğitim düzeylerini etkilemektedir. Polonya'da 2000 yılından itibaren tek yapının yerini altı yıllık ilköğretim ve üç yıllık ikinci seviye ortaöğretim sistemi almıştır. Slovenya'da okul öncesi eğitimin son yılı tek yapıya dahil edilmiştir. Hollanda, Finlandiya ve Macaristan'daki düzenlemeler ise ortaöğretimin örgütlenmesiyle ilgilidir.

Yükseköğrenime ilişkin olarak, Lüksemburg 2004/05 akademik yılında faaliyete geçmesi beklenen bir üniversite yapısı kurmaktadır. Son olarak, Bologna Süreci çerçevesinde geliştirilen kriterlere uymak için (yükseköğrenimin iki temel eğitim 'döngüsüne' dayalı sistemleri arasındaki uyumu arttırmak amacıyla) tüm ülkelerde yeni düzenlemeler için girişimler başlatılmıştır ve çoğunda uygulanmaktadır. Estonya, Finlandiya ve Norveç'te bazı yükseköğretim programları öğrenciler ancak ilgili alanda ilk eğitim döngüsünü başarıyla tamamlayıp belirli bir süre iş deneyimi kazandıktan sonra ikinci eğitim döngüsüne girmelerine izin vermesi açısından farklıdır.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİME ÜÇ TEMEL YAPI

Avrupa'da ilköğretime başlamadan önce küçük yaştaki çocukların yararlanabileceği birçok olanak vardır. Eğitim diplomalı personel çalıştırmak zorunda olan kurumlar, eğitim bakanlığının sorumluluğunda olup olmadıkları dikkate alınmaksızın eğitim odaklı kurumlar kategorisine dahil edilmiştir. Bu kurumlara kabul edilme yaşı ülkeler arasında farklılık göstermektedir (Çizelge B1).

Eğitim bakanlığının sorumluluğunda olan ve dolayısıyla eğitim sistemine ait olan okul öncesi eğitim kurumlarında, bir grup çocuktan sorumlu olan personel her zaman eğitim alanında uzman özelliğine sahiptir. Kısmen eğitim bakanlığından başka bir kuruluş veya bakanlığın yetkisi altında verilen eğitimde ise, tersine, eğitim faaliyetinden sorumlu personel eğitim diplomalı olmak zorunda değildir. Çok küçük yaştaki çocukları kabul eden yuvalar, oyun grupları ve kreşlerde böyledir.

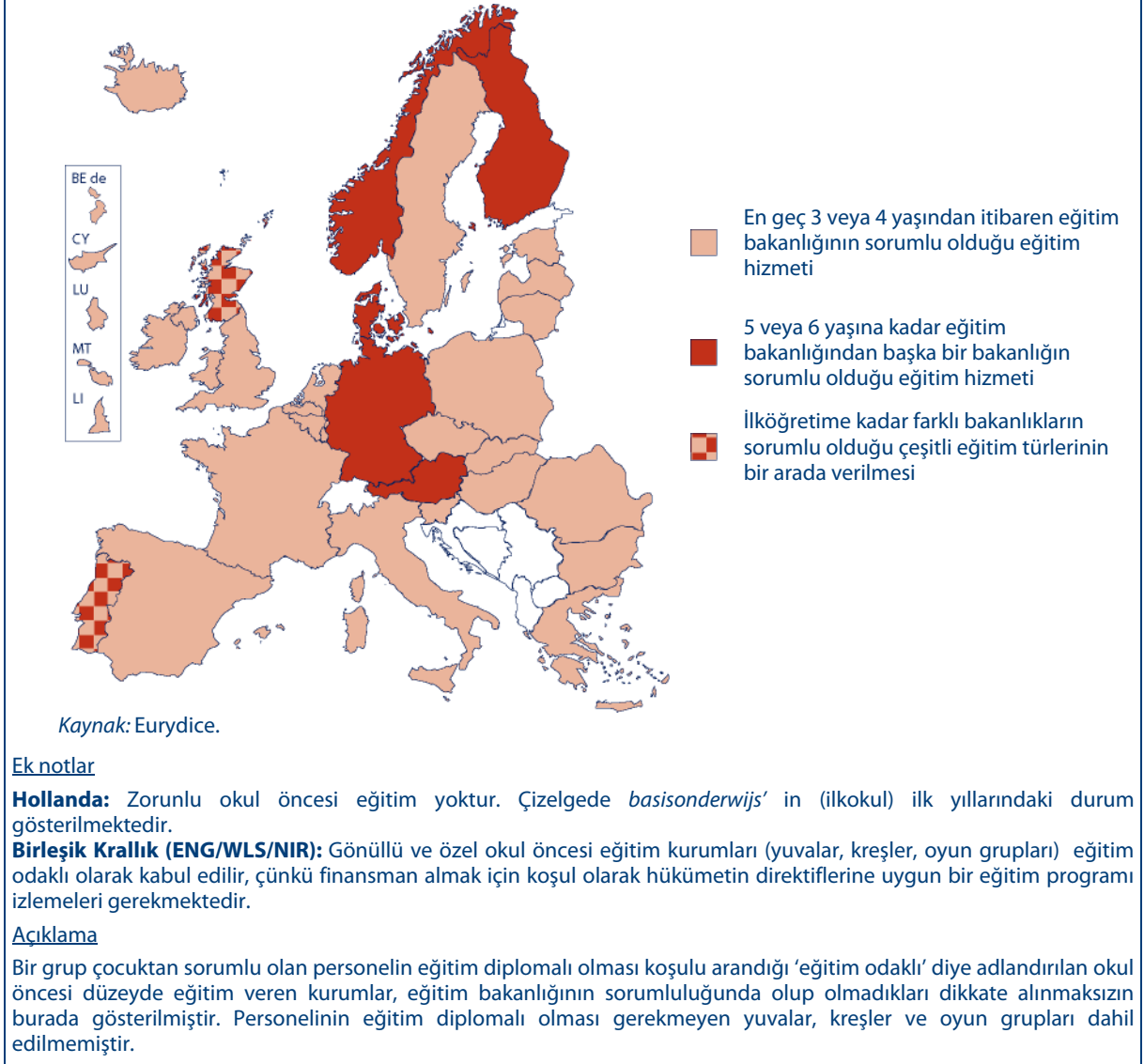
Genellikle eğitim odaklı kuruluşlar çocukları 3 yaşından itibaren kabul etmektedir. Danimarka, Finlandiya ve Norveç'te, çok küçük yaştaki çocuklara eğitim veren her türlü okul öncesi eğitim kurumu eğitim diplomalı personel çalıştırmak zorundadır.

Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) eğitim odaklı okul dışı kuruluşlarda çalışan personelin öğretmenlik niteliğine sahip olması zorunlu değildir, ancak eğitim kurumlarından finansman sağlayan kuruluşların en azından bir tane öğretmen vasfına sahip eleman çalıştırması önerilmektedir.

Okul öncesi eğitimin son iki yılının zorunlu olduğu Letonya, *Spillschoul'* un 4 yaşından itibaren zorunlu olduğu Lüksemburg, 5 yaşını doldurmuş çocuklar için *ovoda'* nın son yılının zorunlu olduğu Macaristan ve (2003/04'e kadar) 6 yaşından itibaren devamın zorunlu olduğu Slovenya hariç okul öncesi bir eğitim kurumuna devam etmek tüm ülkelerde isteğe bağlıdır (Çizelge B1). Polonya'da 2004/05'ten itibaren 6 yaşını doldurmuş çocuklar için okul öncesi sınıf (*oddziafy przedszkolne*) veya okul öncesi eğitimin son yılı (*przedszkole*) zorunludur. Birleşik Krallık'ta (Kuzey İrlanda) zorunlu ilköğretim 4 yaşında başlar.

Ülkelerin çoğunda, 3 yaşın altındaki çocuklara gençlik veya sosyal işler bakanlığının sorumluluğuna giren kreşler veya yuvalarda bakılmaktadır. Ancak bazı ülkelerde eğitim bakanlığının sorumlu olduğu yapı, bir ile bir buçuk yaş arasındaki (Estonya, İspanya, Letonya, Litvanya, Slovenya, İsveç ve İzlanda), iki ile iki buçuk yaş arasındaki (Belçika, Fransa ve Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda)) veya üç yaşındaki (İtalya, Birleşik Krallık ve yeni üye devletlerin çoğu) çocukların resmi olarak bakıldığı tek kurumdur. Diğer ülkelerde farklı eğitim türleri vardır ve çocuklar daha sonra okula başlarlar. Danimarka ve Finlandiya'da 6 yaşını doldurmuş çocuklar için okul öncesi sınıflar vardır. Alman *Lander* in çoğunda, Avusturya ve Norveç'te okul eğitimi zorunlu ilköğretime başlamaktadır. Danimarka ve İsveç'te veliler çocuklarını 6 yaşından sonra sırasıyla *folkeskole* ve *grundskola'*ya göndermeyi edebilirler.

Çizelge B2: Okul öncesi eğitim odaklı kurumlara kabul edilme yaşları ve koşulları (ISCED O), 2002/03

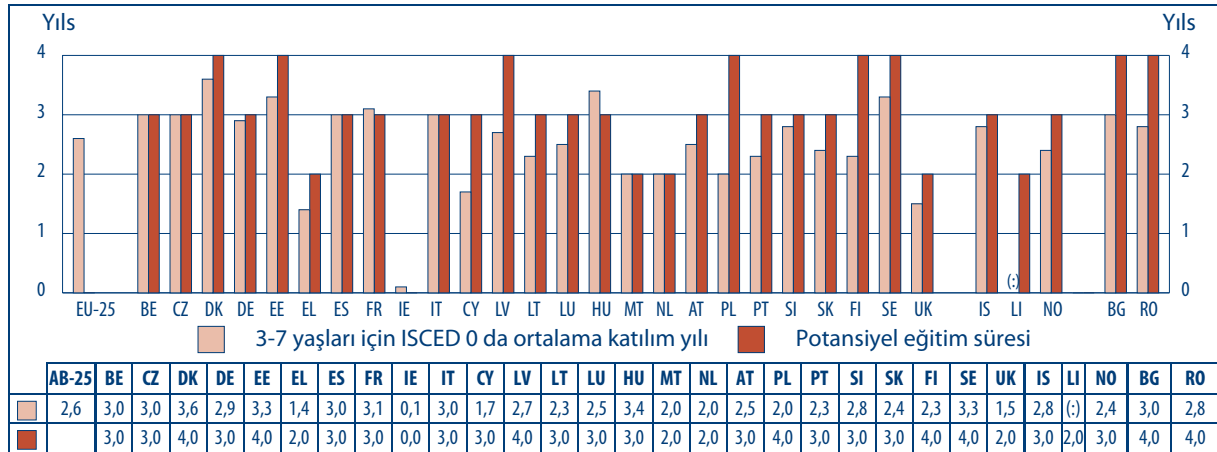

BÖLÜM I - YAPILAR

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN ORTALAMA FİİLİ SÜRESİ POTANSİYEL SÜRESİNDEN DAHA KISADIR

Avrupa ülkelerinin çoğunda, çocukların okul öncesi eğitim kurumlarına kayıtlı oldukları ortalama süre potansiyel eğitim süresinden daha kısadır. Bu ortalama süreyi okul öncesi eğitime minimum giriş yaşı, ilköğretimin zorunlu olduğu yaş ve okul öncesi eğitimin ücretsiz ve söz konusu ülkede yaygın olup olmadığına göre değişebilen okul öncesi eğitime katılım oranları gibi çeşitli faktörler etkileyebilir. Bu nedenle ortalama kayıt süresi resmi eğitim çok kısa olduğu için veya eğitim veren kurumlara kayıt az yaptırıldığı için çok kısa olabilir.

Çizelge B3: 3-7 yaş arasındaki çocukların okul öncesi eğitimde geçirdikleri sürenin (yıl) potansiyel eğitim süresiyle karşılaştırılması (ISCED O) 2001/02

Kaynak: Eurydice, Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri.

Ek notlar

Belçika: Verilere bağımsız özel kuruluşlar dahil değildir.

İrlanda: Sadece devletçe finanse edilen Erken Başlangıç birimleri ISCED 0 olarak kabul edilir. ISCED 0' da birçok çocuk kamu sağlığı ajansları tarafından finanse edilen ve özel okul öncesi eğitim merkezlerine kayıtlıdır ve çoğunun verileri eksiktir.

Hollanda: Eğitim yapısı açısından, zorunlu okul öncesi eğitim yoktur. Uluslararası istatistiksel veri toplama amacıyla *basisonderwijs* (ilkokul) in ilk yıllarında kayıtlı olan 4-6 yaşındaki çocuklar ISCED 0 seviyesinde kabul edilir.

İsveç: Okul öncesi sınıflar (*forskoleklass*) dahil edilmiştir.

Birleşik Krallık: Çizelge sadece okul kurumlarında kayıtlı olan çocuklarla ilgilidir. 3 yaşındaki çocukların yaklaşık %30'u eğitim odaklı okul olmayan kurumlarda kayıtlıdır. Nüfus verileri 2001 yılını yansıtmaktadır.

Açıklama

Çocukların eğitim odaklı bir kuruluşa devamının ortalama süresi 3 ile 7 yaş arasında farklı yaş gruplarının katılım oranlarını ekleyerek bulunur. Örneğin, Belçika'da 3 yaşındaki çocukların okul öncesi katılım oranı %98,2, 4 yaşındakilerin %99,2, 5 yaşındakilerin %97,8, 6 yaşındakilerin %4,8 ve 7 yaşındakilerin %0,2 dir. Okul öncesi eğitime ortalama katılım süresi şöyle hesaplanabilir: $(0,982 + 0,992 + 0,978 + 0,048 + 0,002) \times 1 \text{ yıl} = 3,00 \text{ yıl}$.

Resmi eğitim süresi 3 yaşından itibaren okul öncesi kurumların ilkökula başlamadan önce çocukları kaydedebilecekleri yıl sayısına eşittir.

Bir grup çocuktan sorumlu olan personelin eğitim diplomalı olması koşulu arandığı 'eğitim odaklı' diye adlandırılan okul öncesi düzeyde eğitim veren kurumlar, eğitim bakanlığının sorumluluğunda olup olmadıkları dikkate alınmaksızın burada gösterilmiştir. Personelinin eğitim diplomalı olması gerekmeyen yuvalar, kreşler ve oyun grupları dahil edilmemiştir.

Belçika, Çek Cumhuriyeti, Almanya, İspanya, Fransa, İtalya, Malta ve Hollanda (*basisonderwijs*' de) gibi bazı ülkelerde çocukların okul öncesi eğitimde geçirdiği zaman, potansiyel eğitim süresiyle hemen hemen aynıdır. Bu ülkelerin bazılarında, örneğin Belçika, İspanya, Fransa ve İtalya'da, bu çok küçük yaştaki çocukların okul öncesi eğitime yüksek katılım oranına (Çizelge C6) ve okul öncesi eğitimin ücretsiz olmasına bağlanabilir.

Yunanistan, İrlanda, Lüksemburg, Malta, Hollanda, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve İskoçya) ve Liechtenstein haricinde (Çizelge B1) birçok ülkede 3 yaşın altındaki çocuklara da okul öncesi eğitim verilmektedir. 4 yıl boyunca okul öncesi eğitime devam edilebilen sekiz ülkede ortalama devam süresi Polonya'da sadece 2 yıldan Danimarka'da 3.6 yıla kadar büyük bir farklılık gösterir. Okul öncesi eğitime 3 yıl devam edilebilen ülkelerde ortalama süre Kıbrıs'ta 1.7 yıldan Macaristan'da 3.4 yıla kadar çıkar.

Macaristan okul öncesi eğitimde geçen sürenin öngörülen eğitim süresinden fazla olduğu tek ülkedir. Bunun temel sebebi ilköğretime başlamadan önce hazırlık yılının zorunlu olmasıdır. Buna ek olarak, Macaristan'da çocuklar okula başlamaları gereken senenin Mayıs ayının sonunda (zorunlu eğitimin resmi olarak başladığı) altı yaşına girmiş olmalıdır. Bu nedenle 6 yaşına 31 Mayıs'tan sonra basan çocukların çoğu okul öncesi eğitime bir yıl daha devam etmekte ve (veliler bu kuraldan muaf tutulmak için başvurabilseler dahi) ilköğretime sonraki yıl başlamaktadır. Bu sabit tarih diğer ülkelerde her zaman yıl içinde daha sonraki bir tarihtir (Çizelge B4).

ZORUNLU İLKÖĞRETİME GİRİŞ İÇİN TEMEL ÖLÇÜT YAŞTIR

İki ölçüt –yani yaş ve olgunluk– çocukların zorunlu ilköğretime kabul edilip edilmeyeceğini belirlemektedir. Çocukların kaydolması gereken yaş ülkeler arasında farklılık gösterse de, tüm ülkeler için geçerli olduğundan yaş bu ölçütler arasında daha yaygın olanıdır. Ancak uygulamada birçok ülkede çocukların daha küçük bir yaşta ilköğretime başlaması mümkündür. Bazı ülkelerde ise zorunlu ilköğretime başlayıp başlamamaları gerektiğine karar verilirken çocukların olgunluğu dikkate alınır. Yaşla bağlantılı olarak çocukların katılım oranlarının ayrıntıları için bakınız Çizelge C6.

Bazı ülkelerde zorunlu eğitimin başlangıcının ilköğretimin başlangıcıyla çakışmadığı unutulmamalıdır (Çizelge B1). Üç ülkede (Letonya, Lüksemburg ve Macaristan) zorunlu eğitim okul öncesi aşamada başlar. Letonya ve Lüksemburg'da son iki yıl, Macaristan'da ise son yıl zorunludur.

Başka üç ülkede çocuklar zorunlu eğitim başlamadan önce ilköğretime kabul edilebilmektedir. İrlanda'da ilköğretimin ilk iki yılı (*infant classes*) ve Hollanda'da *basisonderwijs*' in ilk yılı için bu durum geçerlidir. İlköğretim okullarının genellikle *key stage 1* başlamadan önceki yılın tamamı veya bir bölümünde zorunlu eğitim öncesi öğrenciler için *reception class*'ta kontenjanları olduğu Birleşik Krallık'ta da (İngiltere ve Galler) durum böyledir.

Hemen hemen bütün ülkelerde zorunlu ilköğretim eğitim yılı ile aynı zamanda başlar. Yarısından çoğunda çocuklar **zorunlu yaşa** girdikleri takvim yılında okula başlamak zorundadır. Bazı ülkelerde eğitim yılının başlangıcından önceki eğitim yılının başlangıcıyla çakışan bir tarihte istenen yaşa girilmiş olması gerekmektedir. Birleşik Krallık'ta (İskoçya), Eylül ile Şubat arasında doğmuş olan çocuklar beşinci doğum günlerinden önceki Ağustos ayında başlayabilir veya okula başlamayı sonraki Ağustos'a kadar erteleyebilir.

Bazı ülkelerde (Çek Cumhuriyeti, Almanya, Estonya, Macaristan, Avusturya ve Portekiz'de olduğu gibi) ilköğretime başlamak için öngörülen yaşa belirli bir tarihten önce girmek gerekmektedir. Belirlenen tarihten sonra doğan çocukların zorunlu eğitime başlayabilmek için sonraki yıla kadar beklemeleri gerekmektedir. Bu okullarda çocukların bir bölümü okul öncesi eğitimin tamamlanması gereken yaştan sonra da okul öncesi eğitime devam etmektedir (Çizelge C6). Bu nedenle aradaki fark muhtemel öğrenme zorluklarının göstergesi olarak algılanmamalıdır.

Ülkelerin çoğunda çocukların **olgunluğu** sadece veliler zorunlu eğitim yaşından önce çocuklarını ilkokula kaydettirmek istediğinde dikkate alınır. Bunun aksine, Danimarka, Almanya, Avusturya, tüm yeni Üye Devletler (Estonya hariç) ve Liechtenstein' da olgunluk tüm çocukların zorunlu ilköğretime kabulü için göz önünde bulundurulmuş ek bir kriterdir. Farklı ülkelerde çocukların olgunluğunu değerlendirmek için tıbbi muayeneler, psikolojik muayeneler, yetenek testleri, eğitim ekibinin ve/veya potansiyel öğretmenin görüşü, baş öğretmen ve velilerin görüşü gibi farklı işlemler kullanılmaktadır.

Çizelge B4: İlköğretime giriş: İstenen yaşa girilen takvim yılı içinde belirlenen süreler, 2002/03

Zorunlu ilköğretime başlamak için çocukların aşağıdaki yaşlara girmeleri gerekmektedir

➤ **Takvim yılı boyunca herhangi bir tarihte,**

BE fr, BE de, BE nl, DK, EL, ES, FR, IE, IT, LV, LT, MT, NL, PL, SI, FI, SE, IS, NO, BG, RO

➤ **Belirli bir tarihten önce veya belirli bir tarihte,**

CZ (1/9), DE (according to the land, between 30/6and 30/9), EE (1/10), CY (1/9), LU (15/9), HU (31/5), AT (31/8), PT (15/9), SK (1/9), UK-ENG/WLS (31/8,31/12,31/3), UK-NIR (1/7), UK-SCT (between 1/3 and 1/8); LI (between 1/5 and 31/8)

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Almanya: *Lander'* de çocukların belirli koşullar altında eğitim yılı boyunca zorunlu eğitime başlamalarına izin verilebilir. Bu esneklik okulların çocukların olgunluğunu da dikkate almasını sağlar.

İtalya: Eğitim sistemini yenilemek amacıyla 2002/03'te Eğitim Bakanlığı tarafından 250 ilköğretim okulunu kapsayan bir deney başlatılmıştır. 28 Şubat 2003 tarihinde 6 yaşına basmış olan çocuklar ilköğretimin birinci sınıfına kaydedilmiştir. Reform yasasının Uygulanması için Kararname (53 No.lu 28 Mart 2003 tarihli) 2003 yılında onaylanmıştır. 2004/05'ten itibaren, çocukların okula başladıkları takvim yılında 31 Ağustos'ta 6 yaşına girmiş olmaları gerekmektedir. Sonraki takvim yılında 30 Nisan'dan önce 6 yaşına giren çocukların kaydedilmesi de mümkün olacaktır.

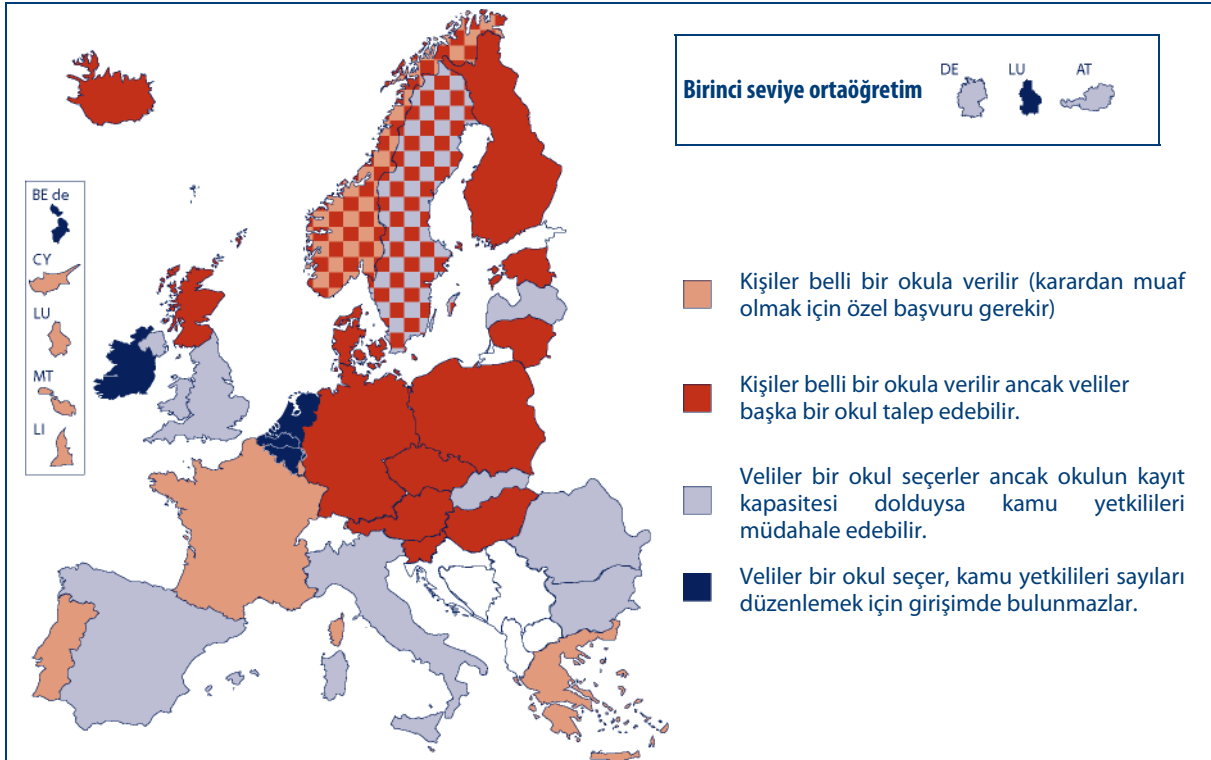
Hollanda: Zorunlu eğitim çocuğun 5 yaşına girdiği aydan sonraki ayın ilk eğitim gününde başlar.

Portekiz: Her yıl kayıt için belirlenen süre içinde çocuğun yaşadığı yerde bulunan okuldan ailesi veya velileri talepte bulunduğu takdirde 16 Eylül ile 31 Aralık arasında 6 yaşına giren çocuklar *ensino basico*'ya kabul edilebilirler.

ÇOĞU ÜLKEDE DEVLET OKULLARI ARASINDA SEÇİM YAPMA ÖZGÜRLÜĞÜ KISITLIDIR

Çocuklar farklı yollardan okullara dağıtılabılır ancak veliler normal koşullar altında çocuklarını devlet okuluna veya özel okula göndermeyi tercih edebilirler. Devlet okulları söz konusu olduğunda çocuklar kamu yetkilileri tarafından belirli bir okula gönderilebilir, zaman zaman ise veliler tercih ettikleri okulu seçebilirler. Ancak, bir okulun azami kayıt kapasitesi dolduğunda kamu yetkilileri genellikle çocukları başka okullara yönlendirirler.

Çizelge B5: Zorunlu eğitim için devlet okullarında velilerin seçim özgürlüğü, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Danimarka: Bazı belediyeler velilerin tercih ettikleri okulu seçmelerine izin vermektedir (ilgili belediyenin sınırları dahilinde).

Almanya: Ortaokullar söz konusu olduğunda, *Hauptschulen* ve *Berufsschulen*'in hizmet alanları vardır.

Estonya: Veliler bir okul seçebilir ancak boş yer yoksa çocuklar ilk kaydedildikleri okula gitmek zorundadır.

İrlanda: Resmi öğrenci/öğretmen oranları ve azami sınıf büyüklüğü koşulları okulun öğrenci kabul kapasitesini etkileyebilir. Alternatif yerleştirme arama sorumluluğu velilerdedir.

Macaristan: Veliler belirli bir okulu tercih edebilir (*altalános iskola*). Ancak bölgeden başvuranların hepsi kaydedilmeden okul kapasitesi dolduğunda, başvuranlar hizmet alanı içinde başka bir okula yönlendirilir.

Hollanda: İlköğretimde bazı belediyeler tarafından yönetilen bazı okulların kendi hizmet alanları vardır.

Finlandiya: Ancak kapasitesi dolmadıysa veliler başka bir okul seçebilirler.

İsveç ve Norveç: Velilerin tercih yapma özgürlüğü belediyeler arasında farklılık gösterir.

Birleşik Krallık(SCT): Veliler başka bir okul için istekte bulunursa (yerleştirme talebi olarak bilinir), eğitim otoritesi mümkün olduğunda bu isteği yerine getirmekle yükümlüdür.

Avrupa ülkelerinin çoğunda veliler de yetkililer gibi çocukların devlet okullarına dağılımıyla ilgili kararları farklı ölçülerde de olsa etkileyecek konumda olabilirler. Tüm ülkelerin üçte birinde çocuklar belirli bir okula verilir ancak veliler başka bir okul seçebilir. Diğer bir üçte birlik dilimde ise veliler belirli bir okul seçebilirler ancak kayıt kapasitesi dolduysa kamu yetkilileri müdahale edebilir.

Sadece Belçika, İrlanda, Lüksemburg (birinci kademe ortaöğretimde) ve Hollanda'da kamu yetkililerinin müdahalesi olmaksızın veliler çocukları için istedikleri okulu seçebilirler. Buna karşın, Yunanistan, Fransa, Kıbrıs, Lüksemburg (ilkokul düzeyi), Malta ve Portekiz gibi ülkelerde velilerin müdahalesine izin vermeden otoriteler öğrencileri okullara yerleştirir (özel muafiyet durumu hariç). Bu yerleştirmede otoriteler örneğin öğrencilerin (veya kardeşlerinin) daha önce o okula gidip gitmediğini veya ailelerinin ev veya işinin bulunduğu yeri dikkate alabilir.

ORTAÖĞRETİME ÖĞRENCİ KAYDI İÇİN ÖLÇÜTLER

PISA 2003 araştırmasında okul müdürlerinden alınan cevaplara göre, birçok ülkedeki okulların çoğunda bir öğrencinin ikamet yeri yüksek öncelikli bir faktör veya kayıt için önkoşuldur (Kuzey ülkeleri, güneydeki bazı ülkeler, Almanya ve Polonya).

İkamet koşulunun nadiren öne sürüldüğü başka ülkelerde kayıt yaptırırken önkoşul veya yüksek öncelikli bir faktör olarak öğrencilerin yeteneklerine (okul raporları veya yerleştirme testlerinde yansıtıldığı gibi) daha fazla önem verilir (Belçika, Çek Cumhuriyeti, Litvanya, Macaristan, Hollanda, Slovakya, Liechtenstein' daki Almanca konuşan ve Flaman Topluluklar). Öğrenciler kayıt yaptırırken yeteneğin dikkate alınması bütün bu ülkelerde ortaöğretimin farklı branşları olmasına bağlanabilir (Çizelge B1).

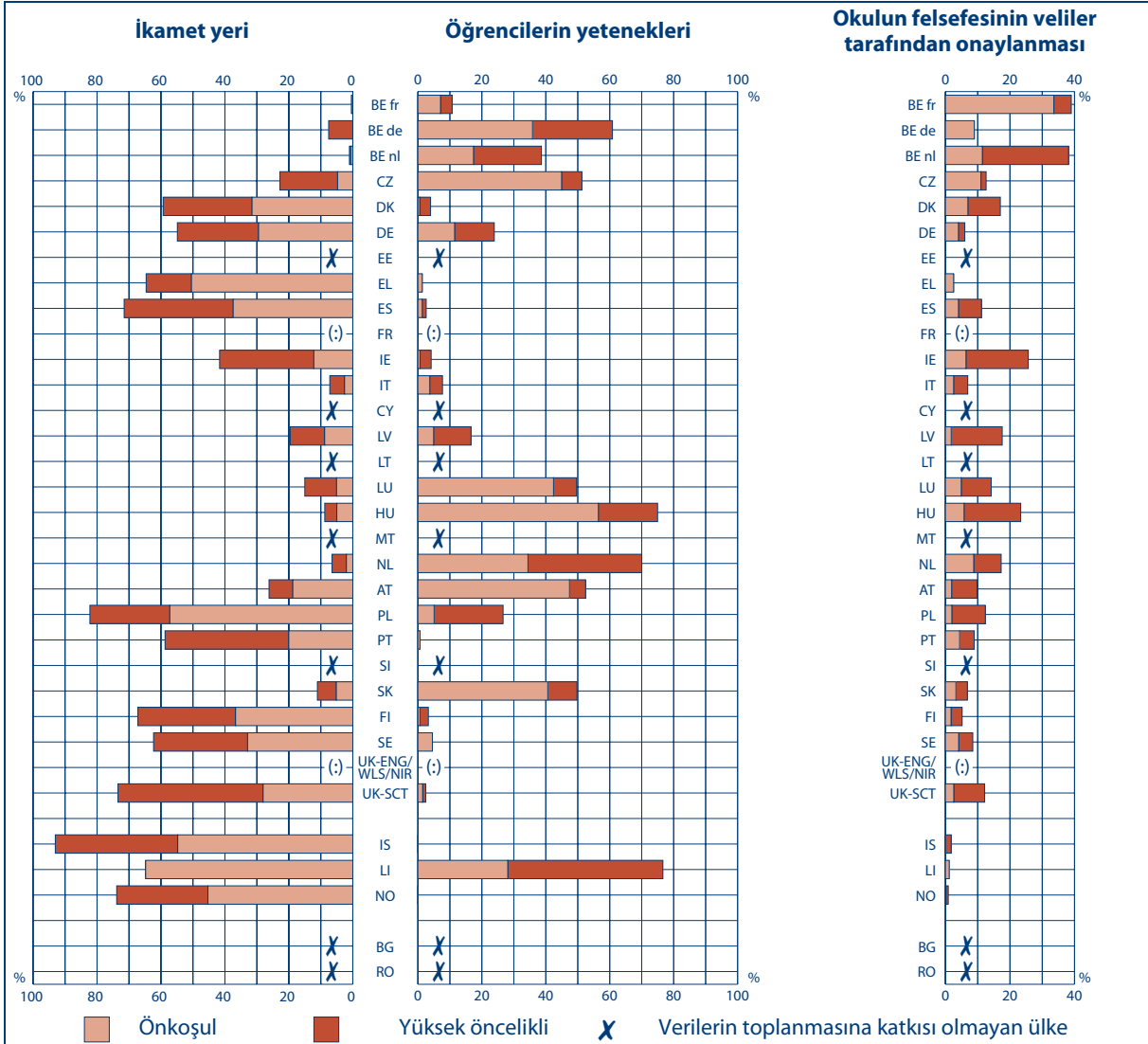
Belçika'daki Fransız topluluğunda ve İtalya da farklıdır çünkü okul müdürlerine göre bu koşulların ikisi de öncelik olarak görülmemektedir.

Okulun eğitim ve din felsefesinin velilerce kabul edilmesi gerçekte tüm ülkelerde bir giriş koşulu iken, okulların %40'ında bunun yüksek öncelikli bir faktör olduğu Belçika'nın Fransız ve Flaman toplulukları veya okulların üçte birinde bir önkoşul olduğu İrlanda ve Macaristan hariç, çok yaygın değildir.

Ö R G Ü T L E N M E

Çizelge B6: Giriş koşullarının okul müdürlerinin bildirdiğine göre coğrafi, akademik veya felsefi ölçütlere uygunluk olduğu okullara giden 15 yaşındaki gençlerin oranları, devlet okulları ve özel okullar, 2002/03

Kaynak: OECD, base de données PISA 2003.

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	
İkamet yeri																											
Önkoşul	0,4	0,0	0,6	4,8	31,5	29,5	50,5	37,4	(-)	12,2	2,6	8,8	5,1	5,0	2,0	18,8	57,2	20,0	5,1	36,7	32,9	(-)	28,1	54,8	64,8	45,3	
Yüksek öncelikli	0,0	7,5	0,4	18,0	27,8	25,4	14,2	34,1	(-)	29,5	4,6	10,8	10,0	3,8	4,5	7,4	25,0	38,7	5,9	30,5	29,4	(-)	45,4	38,3	0,0	28,5	
Öğrencilerin yetenekleri																											
Önkoşul	7,1	35,8	17,4	44,9	0,6	11,5	1,3	1,3	(-)	0,7	3,7	4,9	42,4	56,4	34,4	47,4	5,1	0,7	40,6	0,6	4,5	(-)	1,5	0,0	28,1	0,0	
Yüksek öncelikli	3,6	25,0	21,2	6,3	3,4	12,4	0,0	1,3	(-)	3,5	4,0	11,7	7,2	18,5	35,6	5,0	21,6	0,0	9,1	2,6	0,0	(-)	1,0	0,0	48,5	0,0	
Okulun felsefesinin veliler tarafından onaylanması																											
Önkoşul	33,6	9,0	11,4	11,0	7,0	4,0	2,5	4,0	(-)	6,4	2,5	1,8	4,9	5,8	8,8	1,9	2,0	4,4	3,3	1,8	4,1	(-)	2,6	0,0	1,2	0,2	
Yüksek öncelikli	5,4	0,0	26,7	1,6	10,1	2,0	0,0	7,1	(-)	19,3	4,4	15,8	9,3	17,6	8,5	7,9	10,4	4,5	3,5	3,4	4,4	(-)	9,6	1,8	0,0	0,7	

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Ek notlar (Çizelge B6)

Fransa: 2003'te 'okul' anketi okul müdürleri tarafından tamamlanmamıştı.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 2003'te yanıtlama oranının verilerin karşılaştırılabilirliğini sağlayacak kadar yüksek olmadığına karar verilmiştir. Bu, verilerin Çizelgede gösterilmemesini açıklamaktadır. (ikamet yeri = 23.1 - 38; öğrencilerin yetenekleri = 7.5 - 2.2; okulun felsefesinin veliler tarafından onaylanması = 10.7-6.9)

Açıklama

Okul müdürlerine gönderilen anketlerde onlardan öğrencileri kaydederken belirli bir yerde ikamet, akademik rapor (yerleştirme testleri dahil) veya okulun eğitim veya din felsefesini velilerin kabul etmesi gibi çeşitli faktörleri ne ölçüde dikkate aldıklarını göstermeleri istenmiştir. Cevap için verilen seçeneklerden ikisi burada gösterilmiştir, bunlar bu faktörlerin biri veya birden fazlasının önkoşul veya yüksek öncelikli olmasıdır.

Örnekleme prosedürü okulların ve öğrencilerin seçilmesini kapsamıştır (15 yaşındaki 35 öğrenci). Devam ettikleri okulun büyüklüğü dikkate alınmaksızın her öğrenciye aynı seçilme olasılığı sunulmak istenmiştir. Bu amaçla okullar, seçilme olasılıkları büyüklükleriyle ters orantılı olacak şekilde gösterilmiştir. Şeklin neden doğrudan söz konusu bir veya birkaç faktöre ilişkin olarak okulların oranlarını göstermek yerine, belirli bir okula giden öğrencilerin oranlarının verildiğini açıklamaktadır. OECD araştırmasıyla ilgili daha fazla bilgi için, Terimler Sözlüğü ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.

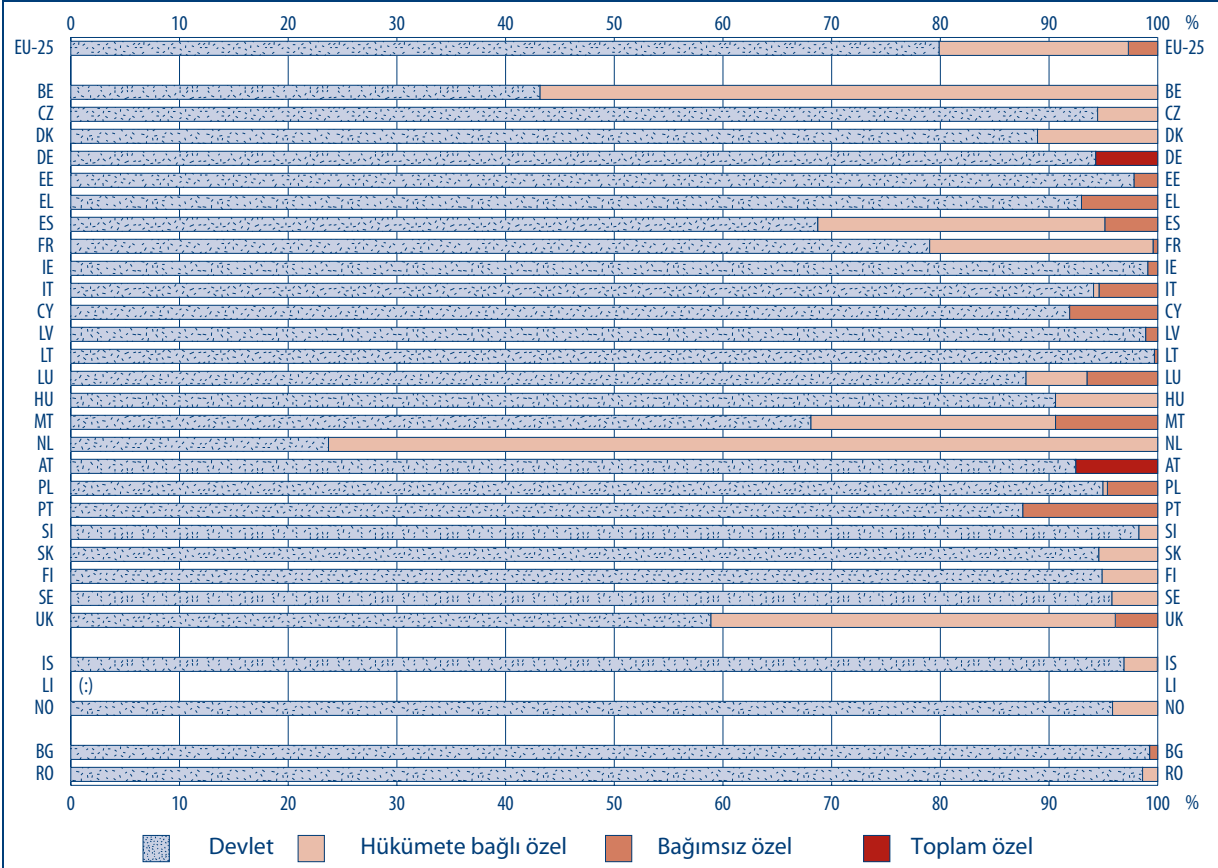
BAĞIMSIZ ÖZEL KURUMLARA KAYIT ORANI HEM İLK HEM DE ORTAÖĞRETİMDE DÜŞÜKTÜR

Hükümete bağlı özel okullarda oransal olarak daha fazla kişinin olduğu Belçika ve Hollanda hariç hemen hemen bütün Avrupa ülkelerinde öğrencilerin büyük çoğunluğu devlet okullarına gitmektedir. Hükümete bağlı özel okullara devam İspanya, Fransa, Malta (%21 ile 26 arasında) ve Birleşik Krallık'ta da (%37) oldukça yaygındır.

Yaklaşık bütün öğrencilerin (%98 veya daha fazla) devlet okullarına devam ettiği ülkeler İrlanda, Letonya, Litvanya, Slovenya, Bulgaristan ve Romanya'dır.

25 AB ülkesinde bağımsız özel okullara kayıtların oranı sadece ortalama %2.5 iken, devlet okullarında ise bu oran %85'tir. Portekiz'de bağımsız özel okul oranı en fazladır (%12.4), onu Malta (%9.4), Kıbrıs (%8.1) ve Yunanistan (%7) izlemektedir.

Çizelge B7: Devam ettikleri okulun türüne göre (devlet veya özel) öğrenci dağılımı (ISCED 1, 2, 3 ve 4) (2001/02)

	AB-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
Devlet	79,9	43,2	94,5	88,9	94,3	97,8	93,0	68,7	79,0	99,2	94,1	91,9	98,9	99,7	87,9	90,6	68,1	23,7	92,5	95,0	87,6	98,3	94,6	94,9	95,4	58,9	96,9	(-)	95,8	99,3	98,6
Hükümete bağlı özel	17,4	56,8	5,5	11,1	(-)	(-)	(-)	26,4	20,6	(-)	0,5	(-)	(-)	(-)	5,6	9,4	22,5	76,3	(-)	0,4	(-)	1,7	5,4	5,1	4,2	37,2	3,1	(-)	4,2	(-)	1,4
Bağımsız özel	2,7	(-)	(-)	(-)	(-)	2,2	7,0	4,9	0,4	0,9	5,4	8,1	1,1	0,3	6,5	(-)	9,4	(-)	(-)	4,6	12,4	(-)	(-)	(-)	(-)	3,9	0,0	(-)	(-)	0,7	(-)
Toplam özel	20,1	(-)	5,5	11,1	5,7	2,2	7,0	31,3	21,0	0,9	5,9	8,1	1,1	0,3	12,1	9,4	31,9	76,3	7,5	5,0	12,4	1,7	5,4	5,1	4,2	41,1	3,1	(-)	4,2	0,7	1,4

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek not

Belçika: Verilere bağımsız özel okullar dahil edilmemiştir.

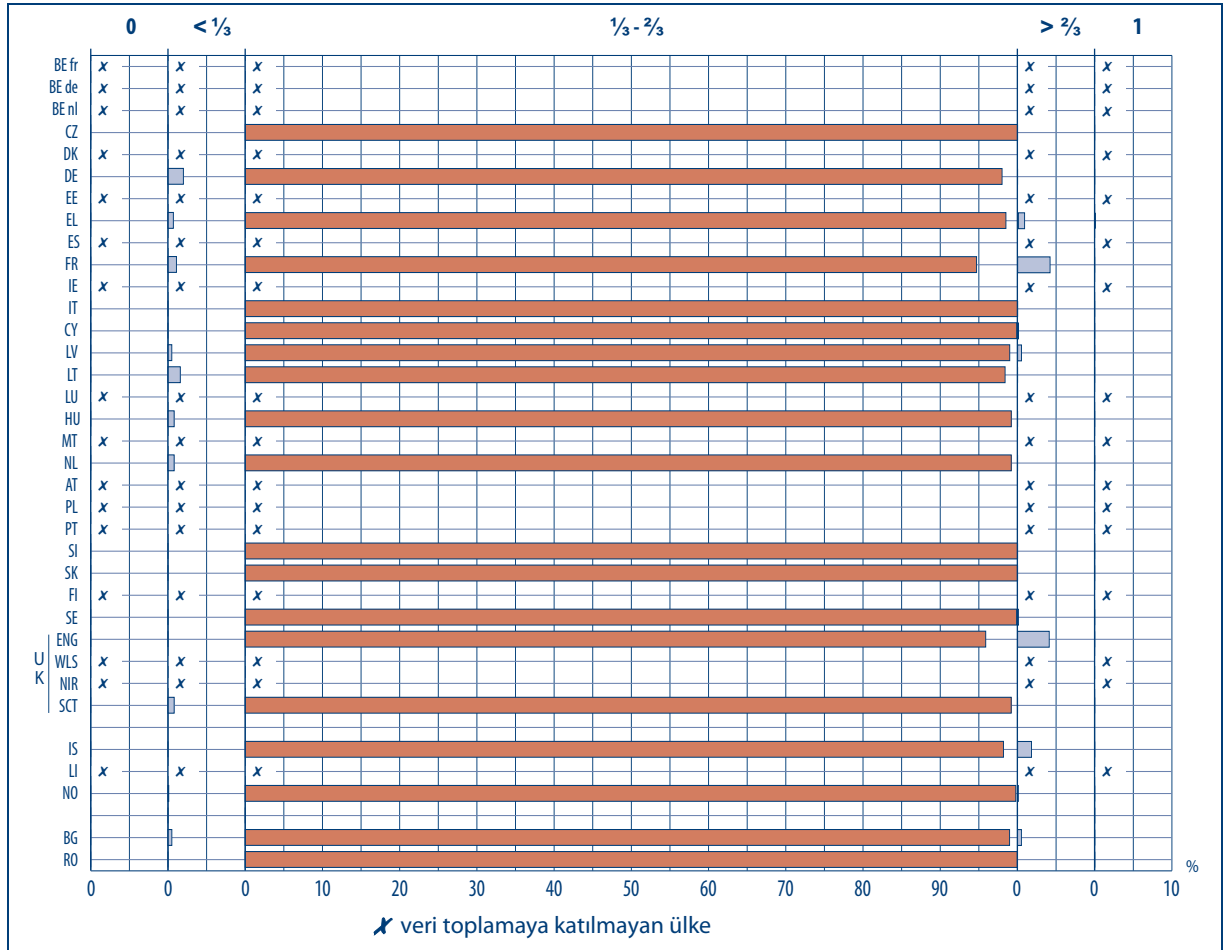
Açıklama

Devlet veya özel okula devamlarına göre öğrenciler farklı kategorilere ayrılmaktadır. Doğrudan kamu otoriteleri tarafından yönetilen kuruluşlar devlet okulu olarak sınıflandırılmıştır. Aksi takdirde özeldir. Özel kuruluşlar temel finansman kaynağına göre hükümete bağlı veya bağımsızdır. Finansmanın %50'den fazlasını kamu otoritelerinden karşılarısa hükümete bağımlı olarak adlandırılır. Bağımsız özel kuruluşlar finansmanın %50'den azını kamu sektöründen karşılar.

İLKÖĞRETİMDE NEREDEYSE HER ZAMAN ERKEK VE KIZ ÇOCUKLARA BERABER EĞİTİM VERİLMEKTEDİR

PIRLS 2001 araştırmasına katılan ülkelerde uygulanan sistem karma eğitimidir ve okullarda kız ve erkek sayısındaki dengeye yansımıştır. Araştırma örneklemindeki kişilerin (ilköğretimin dördüncü yılı) büyük çoğunluğu yaklaşık aynı sayıda kız ve erkek öğrencisi olan okullara devam etmekteydi. Mevcudun üçte ikisinden fazlasını kızların oluşturduğu okullara kayıtlı kişiler nispeten az sayıdaydı. Bazıları Fransa ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere) bulunuyordu. Mevcudun üçte ikisinden fazlasını erkeklerin oluşturduğu okullara devam eden kişiler ise daha da az sayıdaydı. Örnekleimde kimse sadece kızların veya erkeklerin devam ettiği bir okula kayıtlı değildi.

Çizelge B8: İlköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin devam ettikleri okullarda kız (ve erkek) oranlarının dokümü, devlet okulları ve özel okullar 2000/01

%	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Kız yok	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1A dan az kız	0,0	2,0	0,7	1,1	0,0	0,0	0,5	1,6	0,8	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,1	0,5	0,0
1A ile 2A arasında kız	100,0	98,0	98,5	94,7	100,0	99,9	99,0	98,4	99,2	99,2	100,0	100,0	99,9	95,9	99,2	98,2	99,8	99,0	100,0
2/3 ten fazla kız	0,0	0,0	0,8	4,2	0,0	0,1	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	4,1	0,0	1,8	0,1	0,5	0,0
Tamamı kız	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Açıklama (Çizelge B8)

Okul müdürlerine gönderilen ankette onlardan okullarındaki kız ve erkek öğrencilerin sayısını belirtmeleri istenmiştir. Örnekleme prosedürü okulların ve ilköğretimin dördüncü yılındaki bir sınıfın öğrencilerinin seçilmesini kapsamıştır. Devam ettikleri okulun büyüklüğü dikkate alınmaksızın her öğrenciye aynı seçilme olasılığı sunulmak istenmiştir. Bu amaçla okullar, seçilme olasılıkları büyüklükleriyle ters orantılı olacak şekilde gösterilmiştir. Şeklin neden doğrudan söz konusu bir veya birkaç faktöre ilişkin olarak okulların oranlarını göstermek yerine, belirli bir okula giden öğrencilerin oranlarının verildiğini açıklamaktadır.

PIRLS araştırmasıyla ilgili daha fazla bilgi için, Terimler Sözlüğü ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.

YALNIZCA BİRKAÇ ÜLKEDE SADECE KIZ VEYA ERKEKLERE EĞİTİM VEREN ORTAÖĞRETİM OKULLARI BULUNMAKTADIR

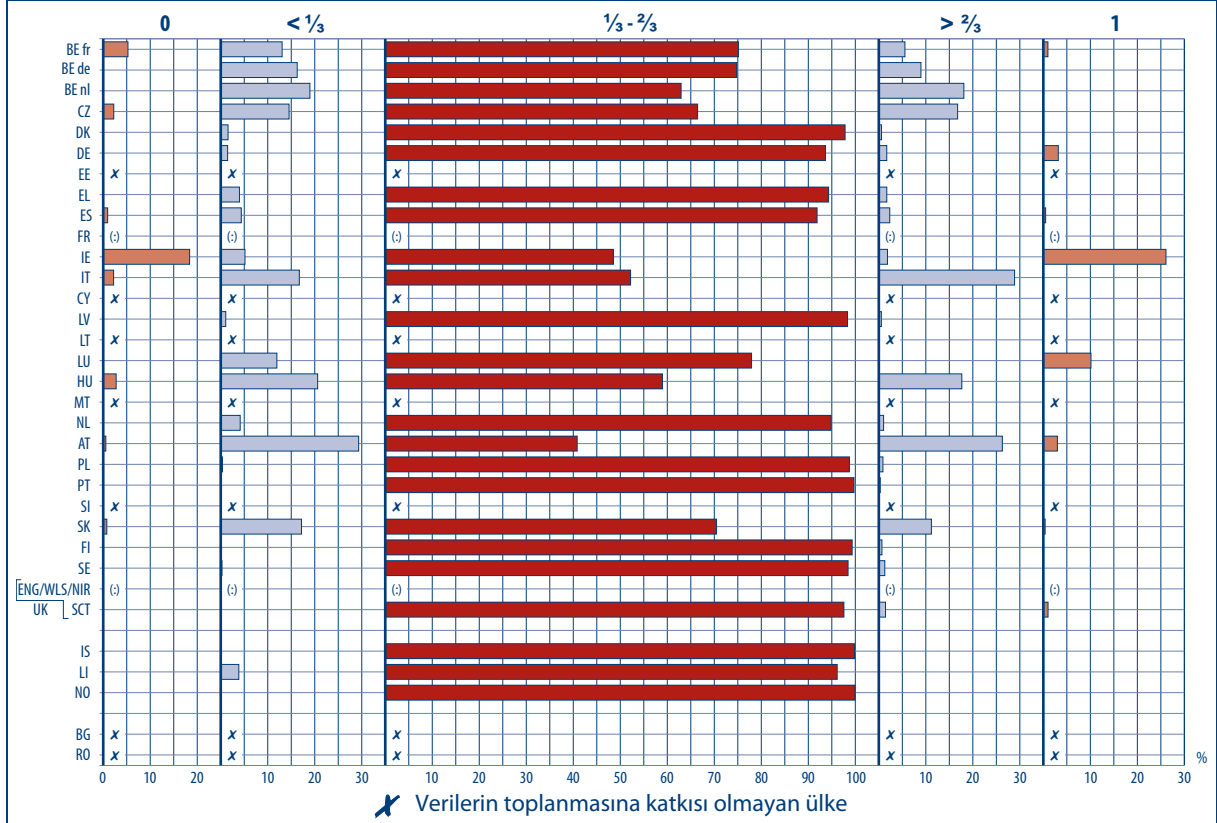
PISA 2003 araştırmasına katılan ülkelerde okulların çoğunluğu karma eğitim vermektedir.

Tüm Kuzey ülkeleri, Letonya, Portekiz, Polonya, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Liechtenstein'dan oluşan birinci grupta neredeyse tüm öğrenciler (%96'dan fazla) benzer oranda kız ve erkek öğrenciye sahip okullara devam etmekteydi. Öğrencilerin %90'dan fazlasının eşit oranda kız ve erkek öğrencisi olan okullara devam ettiği Almanya, Yunanistan, İspanya ve Hollanda'da da durum benzerdi. Bu durumun nedeni kısmen bu ülkelerde (Almanya, Hollanda ve Liechtenstein hariç) 16 yaşına kadar temeli ortak bir müfredat uygulanması olabilir (Çizelge B1). Dolayısıyla bu ülkelerde 15 yaşındaki gençlere teknik veya mesleki eğitim ya da başka uzmanlık dersi seçenekleri sunan okul yoktur. Tek yapıdan oluşan eğitim sistemleri olan ülkelerin çoğunda 15 yaşındaki gençlerin zorunlu eğitimlerini başladıkları okullarda tamamladıkları da dikkate alınmalıdır. Bu nedenle karma eğitim düzeyi daha küçük öğrencileri olan okullardakiyle benzerdir.

Diğer birkaç ülkede (özellikle İtalya, Macaristan ve Avusturya) okullardaki öğrencilerin cinsiyet dağılımı daha az dengelidir. Bu ülkelerde okul içinde farklı seçenekler sunulmaktadır, bazı okullar sadece teknik veya mesleki eğitim verdiği için bu dengesizliğe sebep olabilir. Aynı ülkelerde ayrıca 15 yaşındaki öğrencilerin ikinci kademe ortaöğretime kayıtlı oldukları unutulmamalıdır (Çizelge C7).

Sadece kızlara eğitim veren okul sayısı azdır (Lüksemburg'da birkaç özel okul), sadece erkeklere eğitim veren okul sayısı ise daha da azdır. İrlanda'daki okulların %44'ü sadece kızlar veya erkeklerden oluştuğu için özel bir durum oluşturmaktadır. Son olarak, belirli sınıflardaki cinsiyet dengesinin bütün okulu yansıtmayabileceği dikkate alınmalıdır. Örneğin, kız ve erkek öğrenciler farklı oranlarda ders seçimi yapabilirler veya beden eğitimi gibi bazı derslerde ayrılabilirler.

Çizelge B9: 15 yaşındaki öğrencilerin devam ettikleri okullarda kız (ve erkek) oranlarının dağılımı, devlet okulları ve özel okullar, 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU
Kız yok	5,3	0,0	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,9	(:)	18,4	2,2	0,1	0,0
1'A dan az kız	13,1	16,3	19,0	14,5	1,6	1,5	4,0	4,4	(:)	5,2	16,7	1,1	11,9
1'A ile 2'A arasında kız	75,1	74,8	62,9	66,4	97,8	93,7	94,3	91,9	(:)	48,5	52,2	98,3	77,9
2/3 den fazla kız	5,6	9,0	18,1	16,8	0,6	1,7	1,7	2,3	(:)	1,8	28,9	0,5	0,0
Tamamı kız	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,2	0,0	0,5	(:)	26,1	0,0	0,0	10,1
	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO
Kız yok	2,8	0,0	0,6	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	(:)	0,0	0,0	0,0	0,0
1'A dan az kız	20,6	4,1	29,3	0,4	0,0	17,2	0,0	0,3	(:)	0,0	0,1	3,8	0,1
1'A ile 2'A arasında kız	59,0	94,8	40,8	98,8	99,7	70,5	99,3	98,5	(:)	97,6	99,8	96,2	99,9
2/3 den fazla kız	17,7	1,0	26,3	0,9	0,3	11,2	0,7	1,3	(:)	1,4	0,1	0,0	0,0
Tamamı kız	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	(:)	1,0	0,0	0,0	0,0

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Ek notlar

Fransa: 2003'te, 'okul' anketi okul müdürleri tarafından tamamlanmamıştı.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 2003'te yanıtlama oranının verilerin karşılaştırılabilirliğini sağlayacak kadar yüksek olmadığına karar verilmiştir. Bu, verilerin Çizelgede gösterilmemesini açıklamaktadır. (0 % = 2.6; < 33 % = 0.5; > 33 % et < 66 % = 86.9; > 66 % = 1.5; 100 % = 8.5)

Açıklama

Okul müdürlerine gönderilen ankette onlardan okullarındaki kız ve erkek öğrencilerin sayısını belirtmeleri istenmiştir.

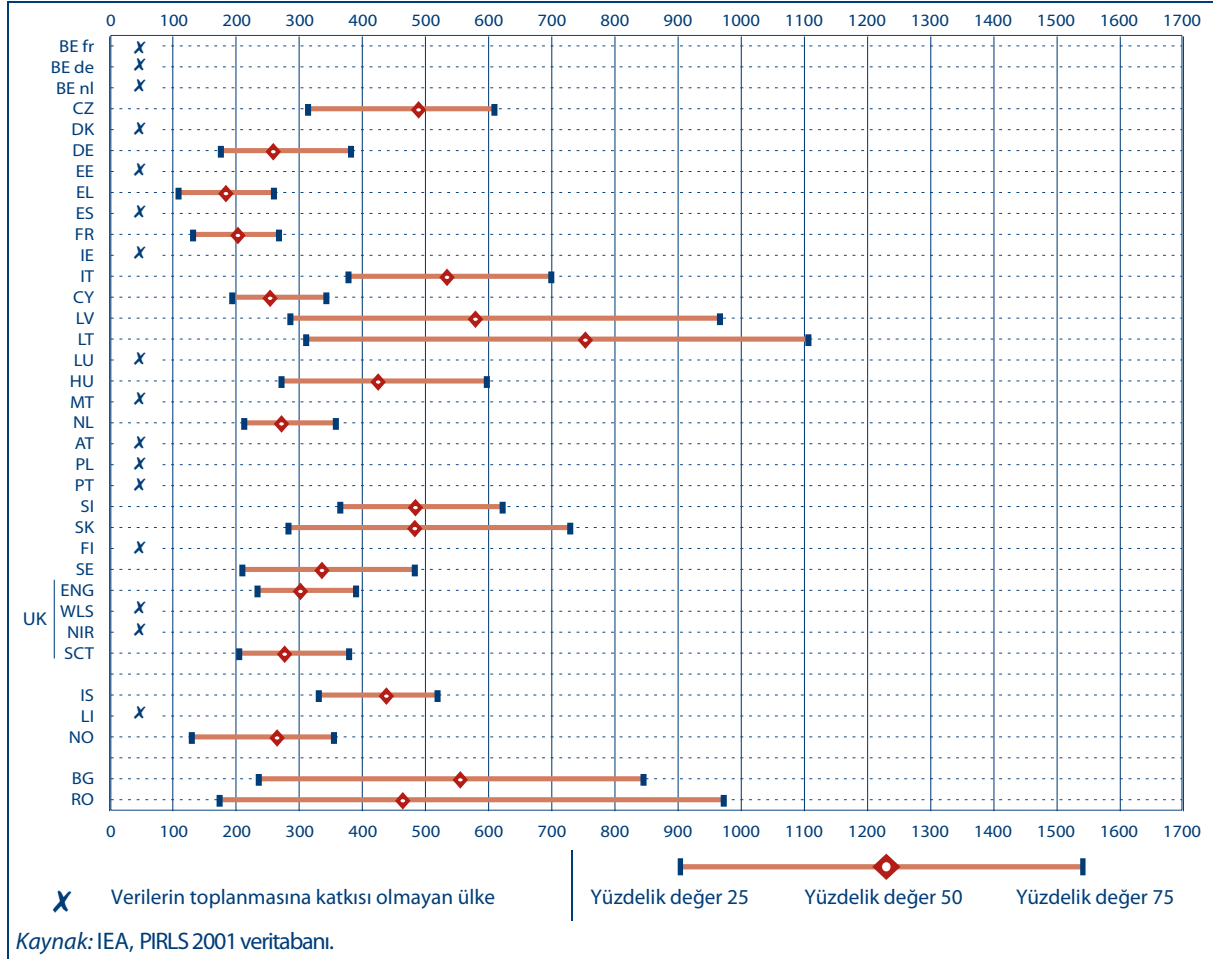
Açıklama (Çizelge B9 devamı)

Örnekleme prosedürü okulların ve öğrencilerin seçilmesini kapsamıştır (15 yaşındaki 35 öğrenci). Devam ettikleri okulun büyüklüğü dikkate alınmaksızın her öğrenciye aynı seçilme olasılığı sunulmak istenmiştir. Bu amaçla okullar, seçilme olasılıkları büyüklükleriyle ters orantılı olacak şekilde gösterilmiştir. Çizelgenin neden doğrudan söz konusu bir veya birkaç faktöre ilişkin olarak okulların oranlarını göstermek yerine, belirli bir okula giden öğrencilerin oranlarının verildiğini açıklamaktadır. PISA araştırmasıyla ilgili daha fazla bilgi için, Terimler Sözlüğü ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.

İLKÖĞRETİMDE ÖĞRENCİLER ORTALAMA 200 İLE 400 ARASINDA KAYIT ALAN OKULLARA DEVAM ETMEKTEDİR

PIRLS 2001 araştırmasına göre, ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin çoğu 200 ile 400 arasında öğrencisi olan okullara devam etmektedir. Büyük okullara devam sadece araştırmanın kapsadığı bazı ülkelerde önemli orandaydı (esas olarak Batlık ülkeleri). Örneğin, Fransa'da öğrenciler ortalama (kayıt) büyüklüğü 216 kişi olan okullara devam ederken Litvanya'da bu sayı 741 kişidir. Bu farklılıklar kısmen eğitimin yapısına (Çizelge B1) ve farklı seviyelerdeki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim alıp almadığına bağlı olarak ortaya çıkar. Fransa'da ilköğretim beş yıldır ve ilkokullar her zaman ortaokullardan ayrıdır. Litvanya'daki okulların çoğu hem ilköğretim hem de ortaöğretim vermektedir, bu da kapasitelerinin çok fazla olmasını açıklamaktadır.

Çizelge B10: İlköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin okulun büyüklüğüne göre dağılımı, (ortalama ve yüzdelik değer açısından) devlet okulları ve özel okullar, 2000/01

Veriler (Çizelge BIO)																			
(*)	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
10	106	106	58	80	245	144	137	140	166	131	257	140	133	188	121	171	78	126	83
25	314	176	109	132	378	194	286	311	272	213	365	283	210	234	205	331	130	236	174
50	489	259	184	203	534	254	579	753	425	272	484	483	336	302	277	438	265	555	464
75	609	382	260	268	699	343	966	1106	597	358	622	729	483	390	379	519	355	845	972
90	757	464	308	332	854	401	1202	1308	730	506	808	894	627	469	460	702	449	1114	1414
Ø	462	281	192	216	552	266	635	741	452	302	512	511	362	316	291	428	261	577	622

(*) Yüzdelerik değeri; Ø Ortalama büyüklük.
Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.
Açıklama
Okul müdürlerine gönderilen ankette onlardan okullarındaki kız ve erkek öğrencilerin sayısını belirtmeleri istenmiştir. Okuldaki toplam kayıt sayısını bulmak için bu iki rakam toplanmıştır.
Örnekleme prosedürü okulların ve ilköğretimin dördüncü yılındaki bir sınıfın öğrencilerinin seçilmesini kapsamıştır. Devam ettikleri okulun büyüklüğü dikkate alınmaksızın her öğrenciyeye aynı seçilme olasılığı sunulmak istenmiştir. Bu amaçla okullar, seçilme olasılıkları büyüklükleriyle ters orantılı olacak şekilde gösterilmiştir. Şeklin neden doğrudan söz konusu bir veya birkaç faktöre ilişkin olarak okulların oranlarını göstermek yerine, belirli bir okula giden öğrencilerin oranlarının verildiğini açıklamaktadır.
Araştırmada kullanılan örnekleme yöntemi büyük okulların daha fazla gösterilmesine sebep olmuştur. Okulların örneklenmesinden elde edilecek değerler biraz daha düşük olacaktır. PIRLS araştırmasıyla ilgili daha fazla bilgi ve yüzdelerik değeri kavramının tanımı için, Terimler Sözlüğü ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.
Daha açık olması için Çizelgede sadece dağılımda 25, 50 ve 75 yüzdelerik değerlerine karşılık gelen değerler gösterilmektedir. 10 ve 90 yüzdelerik değerleri için değerler Şeklin altındaki tabloda gösterilmiştir.

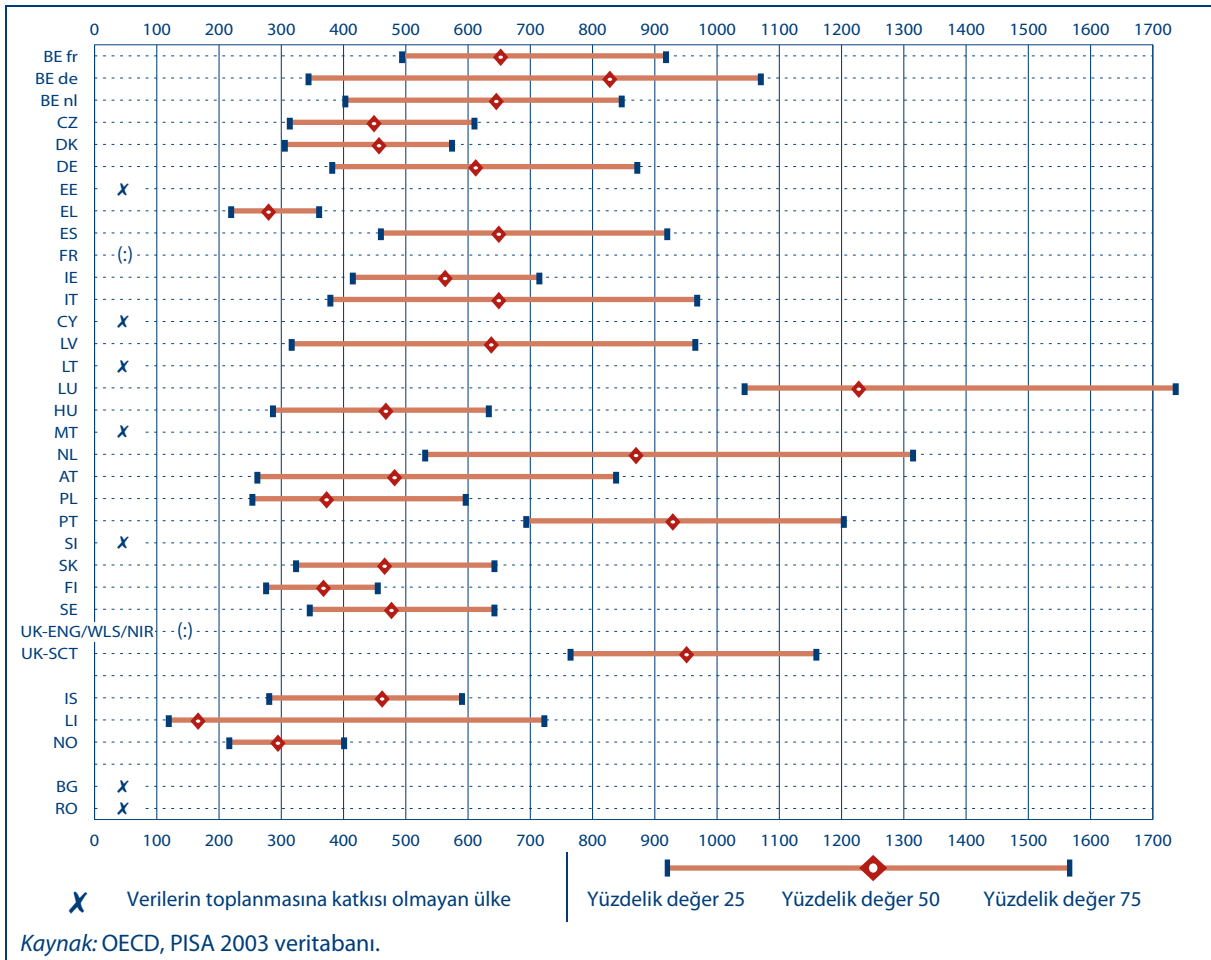
İlköğretimin dördüncü yılında öğrencilerin devam etmekte olduğu okulların büyüklüğü arasındaki farklar Letonya, Litvanya, Bulgaristan ve Romanya gibi ülkelerde çok büyük olmaktadır. Bazı öğrenciler 100'den az kayıt olan okullardayken diğerleri 1000'den fazla öğrencisi olan okullardadır. Diğer uçta Yunanistan, Fransa, Kıbrıs ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere ve İskoçya) ve daha az derecede Almanya ve Norveç'te okul büyüklüğünde daha az değişiklik görülür. Bu ülkelerde ortalama büyüklük de daha azdır.

ORTAÖĞRETİMDE OKULLAR GENELLİKLE İLKÖĞRETİM OKULLARINDAN DAHA BÜYÜKTÜR

PISA 2003 araştırmasına göre 15 yaşındaki gençler ülkeye göre ortalama büyüklüğü 300 ile 1500 arasında olan okullara devam etmektedir. Yunanistan, Finlandiya, Liechtenstein ve Norveç'te, öğrenciler genellikle çok küçük okullara gitmektedir. Lüksemburg'da ve daha az ölçüde Hollanda, Portekiz ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya) okullar çok daha büyüktür.

Yunanistan, Finlandiya ve Norveç gibi bazı ülkelerde öğrencilerin dağılımı dengelidir, bu da okulların büyüklüğünün benzerliğini yansıtmaktadır. Almanya, İtalya ve Birleşik Krallık (İskoçya) gibi diğer ülkelerde, 15 yaşındaki öğrencilere eğitim veren okulların boyutundaki farklılıklar, ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrencileri kabul eden okullardan çok daha büyük ve belirgindir (Çizelge B10). Ancak Letonya'da dağılım her iki durumda da çok geniştir. Bunun nedeni kısmen okulların çoğunun üç düzeyde eğitim vermesi (ISCED 1, 2 ve 3) ve dolayısıyla hem ilköğretimin dördüncü yılındaki hem de 15 yaşındaki öğrencileri kabul etmektedir.

Çizelge B11: 15 yaşındaki öğrencilerin okulun büyüklüğüne göre dağılımı (ortalama ve yüzdelik değer açısından), devlet okulları ve özel okullar, 2002/03

Veri (Çizelge B11)													
(*)	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU
10	404	274	264	217	120	258	169	326	(:)	320	216	166	671
25	495	345	404	315	307	383	221	461	(:)	416	380	318	1044
50	653	828	646	450	458	613	281	650	(:)	564	650	638	1227
75	918	1070	847	611	575	872	362	920	(:)	715	968	965	1735
90	1309	1106	1030	754	669	1090	543	1206	(:)	859	1196	1146	1966
Ø	749	692	644	482	433	675	317	737	(:)	583	707	656	1441
(*)	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO
10	188	372	134	161	521	220	176	268	(:)	545	117	86	164
25	288	532	263	255	694	325	277	347	(:)	765	282	121	218
50	469	870	483	374	929	467	369	478	(:)	951	463	168	296
75	634	1314	838	597	1203	643	456	643	(:)	1159	591	723	402
90	800	1715	1347	744	1535	802	572	833	(:)	1354	714	723	479
Ø	487	964	637	433	1000	495	379	532	(:)	965	440	309	313

(*) Yüzdellik değer; Ø Ortalama büyüklük.
Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.
Ek notlar
Fransa: 2003'te 'okul' anketi okul müdürleri tarafından tamamlanmamıştır.
Lüksemburg: 15 yaşındaki öğrencilerin devam ettiği bazı okullar hem genel hem de mesleki ortaöğretim vermektedir, bu da neden büyük olduklarını açıklar.
Hollanda: PISA da kullanılan okul büyüklüğü tanımı okulların boyutunun daha büyük olduğu ulusal tanımdan farklıdır.
Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 2003'te yanıtlama oranının verilerin karşılaştırılabilirliğini sağlayacak kadar yüksek olmadığına karar verilmiştir. Bu, verilerin Çizelgede gösterilmemesini açıklamaktadır. (pi 0 = 650; p25 = 829; p50 = 1060; p75 = 1387; p90 = 1548; 0 = 1097)
Açıklama
Okul müdürlerine gönderilen ankette onlardan okullarındaki kız ve erkek öğrencilerin sayısını belirtmeleri istenmiştir. Okuldaki toplam kayıt sayısını bulmak için bu iki rakam toplanmıştır.
Örnekleme yöntemi okulların ve ilköğretimin dördüncü yılındaki bir sınıfın öğrencilerinin seçilmesini kapsamıştır. Devam ettikleri okulun büyüklüğü dikkate alınmaksızın her öğrenciye aynı seçilme olasılığı sunulmak istenmiştir. Bu amaçla okullar, seçilme olasılıkları büyüklükleriyle ters orantılı olacak şekilde gösterilmiştir. Şeklin neden doğrudan söz konusu bir veya birkaç faktöre ilişkin olarak okulların oranlarını göstermek yerine, belirli bir okula giden öğrencilerin oranlarının verildiğini açıklamaktadır.
Araştırmada kullanılan örnekleme yöntemi büyük okulların daha fazla gösterilmesine sebep olmuştur. Okulların örneklenmesinden elde edilecek değerler biraz daha düşük olacaktır. PISA araştırmasıyla ilgili daha fazla bilgi ve yüzdellik değer kavramının tanımı için, Terimler Sözlüğü ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.
Daha açık olması için Çizelgede sadece dağılımda 25, 50 ve 75 yüzdellik değerlerine karşılık gelen değerler gösterilmektedir. 10 ve 90 yüzdellik değerleri için değerler Çizelgenin altındaki tabloda gösterilmiştir.

Farklı eğitim düzeylerinin tek bir okul içinde verilmesi okul büyüklüğünü etkilemektedir. Lüksemburg, Hollanda ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya) 15 yaşındaki gençleri kabul eden okullar genellikle hem birinci hem de ikinci kademe ortaöğretim vermektedir. Bunun aksine Finlandiya'da 15 yaşındaki öğrencilerin devam ettiği okullar küçüktür ve çoğunluğu sadece zorunlu eğitimin son yıllarında eğitim vermektedir (ISCED 2).

En yüksek kayıt sayısı olan okulların bir ülkenin en büyük şehirlerinde olması gerekmez. En büyük okullar nüfusu 15 000 ile 100 000 arasında olan küçük şehirler ve 100 000 ile 1 000 000 arasında olan orta büyüklükteki şehirlerde bulunabilmektedir (ek, Çizelge B11 a, www.eurydice.org).

Son olarak, bir ülkenin nüfus yoğunluğu (Bkz. ek, Çizelge B11b, www.eurydice.org) bazı durumlarda okul büyüklüğündeki farklılıkların açıklanmasına yardımcı olabilir. Okulların ortalama büyüklüğü ile km² başına düşen kişi sayısı arasında pozitif korelasyon (0.55) vardır.

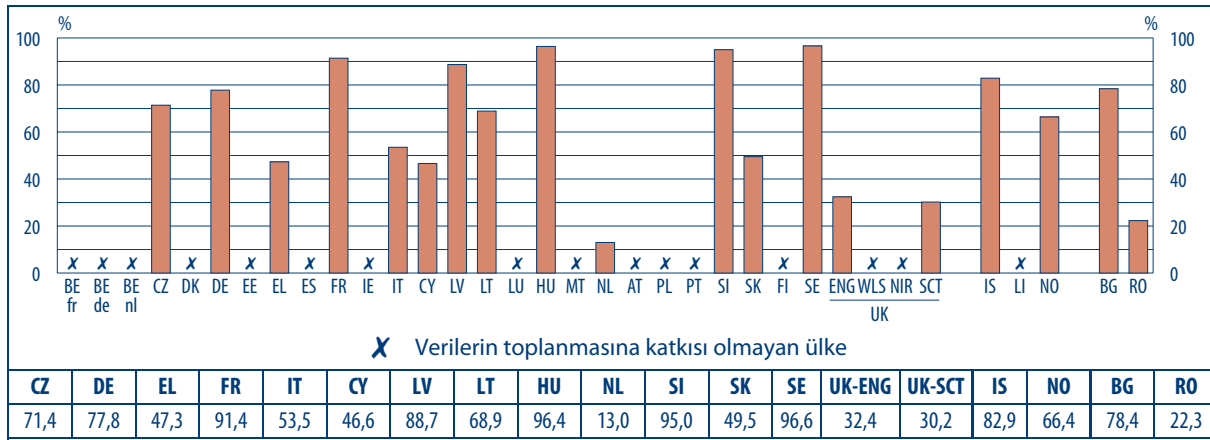
İLKOKULLARDAKİ ÖĞRENCİLERİN ÇOĞUNLUĞU İÇİN OKULDAN ÖNCE VEYA SONRA BAKIM HİZMETİ VERİLMEKTEDİR

PIRLS 2001 araştırmasının sonuçlarına göre, ders saatlerinden önce ve/veya sonra çocuk bakımı hizmeti her yerde vardır, ancak böyle bir hizmet veren bir okula devam eden öğrencilerin oranı (ilköğretimin dördüncü yılında) ülkeler arasında farklılık göstermektedir. Fransa, Macaristan, Slovenya ve İsveç gibi ülkelerde dördüncü yıl öğrencilerinin büyük çoğunluğu (%90'dan fazla) derslerden önce veya sonra bakıldıkları okullara devam etmektedir.

Slovenya veya Norveç gibi ülkelerde normal ders saatlerinden önce veya sonra belediye tarafından çocuk bakımı hizmeti verilmesi zorunludur. Bu tür bir hizmet doğrudan okul binasında verilmiyorsa başka binalarda verilmektedir.

Dersten önce veya sonra binalarında çocuk bakımı hizmeti veren okullara giden öğrencilerin en düşük sayıda olduğu ülkeler Yunanistan ve Kıbrıs (%40-50), Hollanda, Birleşik Krallık (İngiltere ve İskoçya) ile Romanya'dır (üçte birden az).

Çizelge B12: Ders saatlerinden önce veya sonra okul binasında çocuk bakım hizmeti veren, okullara devam eden ilköğretim dördüncü yılındaki öğrencilerin yüzdeleri, devlet okulları ve özel okullar, 2000/01

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Açıklama

Okul müdürlerine gönderilen anketlerde onlardan öğrencilere okul binasında okul dışı çocuk bakımı hizmeti (derslerden önce veya sonra) veriliip vermediğini belirtmeleri istenmiştir.

Örnekleme yöntemi okulların ve ilköğretimin dördüncü yılındaki bir sınıfın öğrencilerinin seçilmesini kapsamıştır. Devam ettikleri okulun büyüklüğü dikkate alınmaksızın her öğrenciye aynı seçilme olasılığı sunulmak istenmiştir. Bu amaçla okullar, seçilme olasılıkları büyüklükleriyle ters orantılı olacak Çizelgede gösterilmiştir. Şeklin neden doğrudan söz konusu bir veya birkaç faktöre ilişkin olarak okulların oranlarını göstermek yerine, belirli bir okula giden öğrencilerin oranlarının verildiğini açıklamaktadır.

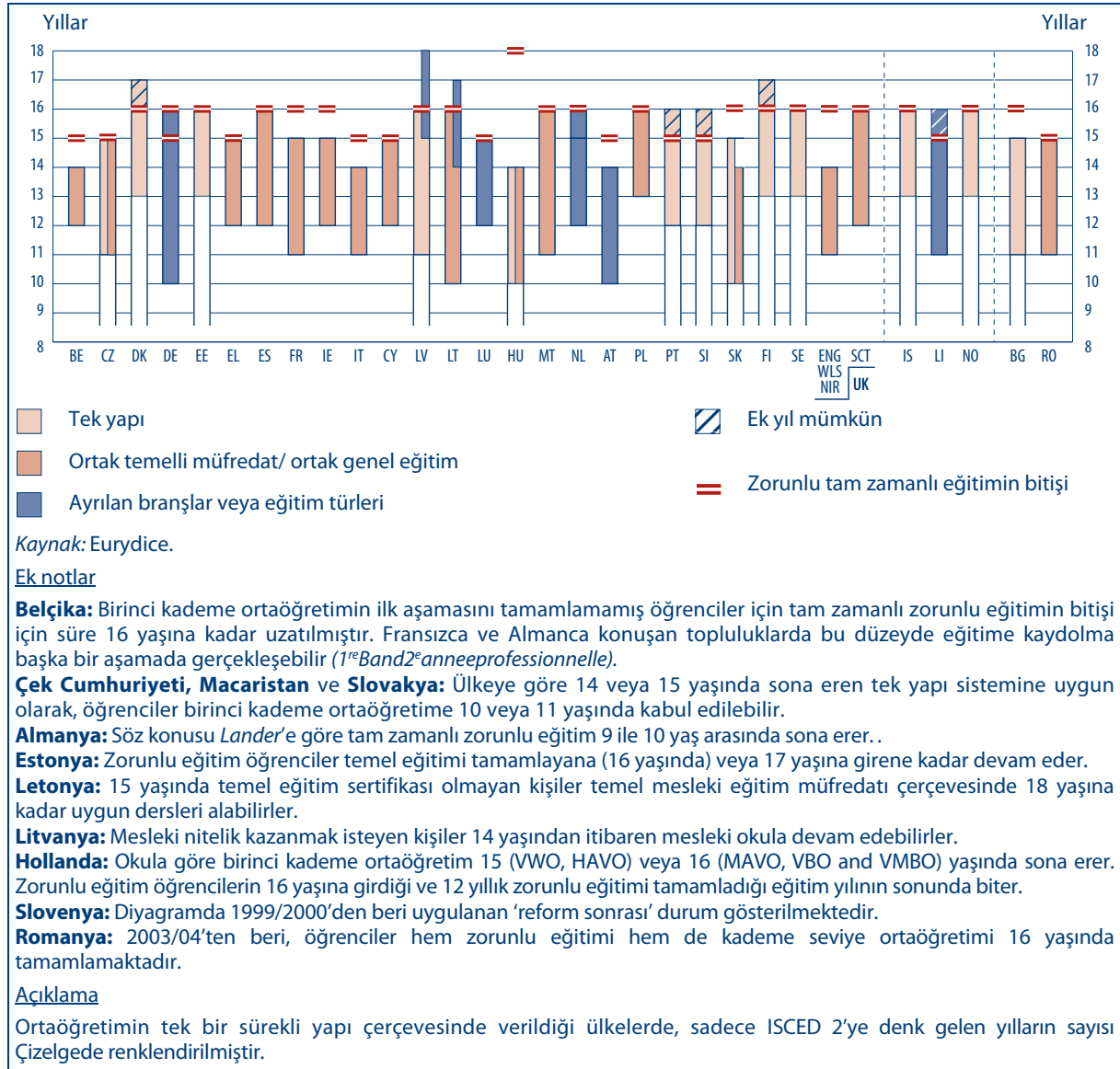
PIRLS araştırmasıyla ilgili daha fazla bilgi için, Terimler Sözlüğü ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.

ORTAÖĞRETİM BİRİNCİ KADEMENİN BİTİŞİ GENELLİKLE TAM ZAMANLI ZORUNLU EĞİTİMİN BİTİŞİYLE AYNI ZAMANA DENK GELİR

Bu bağlamda, ülkelerin tek bir yapısı, 'ortak bir temele' dayalı zorunlu entegre bir ortaöğretim sistemi veya farklı eğitim türleri oluşuna göre üç farklı örgütsel model vardır (Çizelge B1). Bazı yeni Üye Devletlerde (Çek Cumhuriyeti, Letonya, Litvanya, Macaristan ve Slovakya) üç modelin bir arada olduğu görülür.

Tek yapının uygulanan tek sistem olduğu tüm ülkelerde (Danimarka, Estonya, Potekiz, Slovenya, Finlandiya, İsveç, İzlanda, Norveç ve Bulgaristan), zorunlu eğitimin bir yıl sonra bittiği Bulgaristan hariç, (tek yapısı olan) eğitimin bitişi zorunlu eğitimin bitişiyle aynı zamana denk gelmektedir.

Çizelge B13: Tam zamanlı zorunlu eğitimin bitişinde öğrencilerin yaşları, ve birinci kademe ortaöğretim yapısı, 2002/03

Tüm Avrupa ülkelerinin neredeyse yarısında tüm öğrenciler birinci kademe ortaöğretim süresince aynı genel eğitim programı (ortak temel) izlemektedir. Bu ülkelerin yedi tanesinde birinci seviye ortaöğretimin bitişi tam zamanlı zorunlu eğitimin bitişiyle aynı zamana denk gelmektedir.

Belçika, Fransa, İrlanda, İtalya, Macaristan, Avusturya, Slovakya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve Bulgaristan'da, tam zamanlı zorunlu eğitimin bitişi birinci kademe ortaöğretimin bitişiyle aynı zamana denk gelmemektedir. Bunun yerine zorunlu eğitimin bir veya birden fazla yılı ikinci kademe ortaöğretimin bir bölümüdür. Bu nedenle – İrlanda ve Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) hariç – bu ülkelerdeki öğrencilerin tam zamanlı zorunlu eğitimin bitişinden bir veya iki yıl önce (Macaristan'da dört yıl) genel, teknik veya mesleki eğitimi seçmesi gerekmektedir.

Belçika'nın Fransızca ve Almanca konuşan toplulukları, Almanya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya ve Liechtenstein'da öğrenciler birinci kademe ortaöğretimin başında veya bitişinden önce **farklı eğitim veya okul türlerini** seçebilirler. Almanya'da öğrenciler farklı okullara devam etseler de uygun branşın seçilmesinin ertelenebilmesi için ilk iki yıl tamamen uyumlu müfredatlar izlenmektedir. Hollanda'da VMBO'da genellikle iki yıl, HAVO ve VWO'da ise üç yıl ortak temeli olan bir eğitim programı uygulanmaktadır. İlgili okulun türüne göre seviye değişmekle beraber her bireyin kazanması gereken asgari beceriler verilmektedir. Liechtenstein'daki üç tür birinci seviye ortaokulda *Realschule* veya *Gymnasium*'daki eğitimle desteklenen ortak bir temel eğitim programı uygulanmaktadır.

YÜKSEKÖĞRETİMDEKİ ÖĞRENCİ SAYISININ SINIRLANDIRILMASI: AÇIK GİRİŞ VEYA MERKEZİ SEÇİM

Avrupa'nın heryerinde yükseköğrenime giriş için aranan minimum koşul ikinci kademe ortaöğretim sertifikası veya ona denk bir sertifikadır. Birçok ülkede buna giriş sınavının geçilmesi, kişisel başarı raporunun verilmesi veya mülakata girilmesi gibi başka giriş işlemleri de eklenebilir. Bu tür prosedürler normalde giriş sayısını sınırlandırmak (aday sayısı kurumun kapasitesini aştığı için veya ulusal bir *numerus clausus* (sınırlanmış sayı) sisteminden dolayı), veya kurumu adayların sürdürmek istedikleri eğitime uygun niteliklere (örneğin, sanat, teknik veya tıp alanında) sahip olduğu konusunda ikna etmek olabilir.

Seçim prosedürleri ve mevcut kontenjanların sayısı üzerindeki kısıtlamalar öğrenci nüfusunun boyutunun ayarlanmasına önemli ölçüde katkıda bulunur. Yükseköğretimdeki öğrenci sayısını artırmayı amaçlayan siyasi iradenin, böyle bir artışın mali etkilerini dikkate alması gerekmektedir. Mevcut kontenjan sayısını kontrol etmenin nedenleri, belirli işlerle bağlantılı alanlarda çok fazla veya çok az kişi mezun olduğunda emek piyasası koşullarıyla da ilgili olabilir.

Seçim prosedürleri Avrupa içinde ve seçilen bölüme göre değişiklik göstermektedir.

Çizelge B14'te 2000'deki duruma benzer olarak, 2002/03 akademik yılı için uygulanan üç çeşit temel prosedür gösterilmektedir:

- **Ulusal düzeyde bir *numerus clausus* (sınırlanmış sayı) belirlenir.** Böyle durumlarda, hükümet mevcut kontenjan sayısını sınırlandırır ve seçim prosedürünü doğrudan yönetir. Bu *numerus clausus* tüm bölümler için belirlenebilir.
- Mevcut kontenjan sayısını sınırlandırmak için **kurumlar seçim prosedürlerini kendileri belirler.** Kurumlar, kapasitelerini veya kontenjanı sınırlandırmak için merkezi olarak belirlenen kriterleri dikkate alarak, bu prosedürleri uygulamayı tercih etmekte serbesttir. Sınırlandırma tüm bölümler veya bazıları için geçerli olabilir. Buna ek olarak, mevcut kontenjan dikkate alınmaksızın kurumlar becerileri doğrultusunda öğrencileri seçmeyi tercih edebilirler. Bu durum özellikle sanat, teknik ve tıp alanlarında meydana gelir.
- **Giriş tamamen sınırsızdır.** Birçok bölüme giriş için ikinci kademe ortaöğretim başarıyla tamamlandığında verilen sertifika veya dengi gerekir ve kurumlar tüm başvuruları kabul ederler. Belirli sayıda bölüm için bir *numerus clausus* (sınırlanmış sayı) oluşturulabilir.

Bazı ülkelerde, tüm bölümlerde kontenjanlar sınırlıdır. Yunanistan'da sınırlandırma ve seçim doğrudan ulusal düzeyde belirlenir.

En yaygın prosedür seçimin kayıt kapasitesi ve/veya ulusal olarak belirlenen ölçütler dikkate alınarak kurum tarafından yapıldığı uygulamadır. Bu ülkelerin büyük çoğunluğu ve özellikle tüm AB yeni üye devletleri ile Bulgaristan ve Romanya için geçerlidir. İrlanda, Finlandiya, İsveç ve Norveç'te, prosedürde azami kayıt veya mezun sayısına sınır koyan ulusal uygulamalar veya bakanlık ile ilgili üniversiteler arasındaki anlaşmalar da göz önünde bulundurulmaktadır.

Birleşik Krallık'ta öğrencilerin toplam sayısı merkezi olarak belirlense de, üniversiteler ve diğer yükseköğretim kurumları hangi öğrencileri ne tür ölçütlere göre kabul edeceklerine özgürce karar verirler. Adaylar kurumlar adına süreci yürüten *Universities and Colleges Admissions Service* (UCAS) aracılığıyla altı kurum/bölüme kadar başvuru yapabilirler. Başvurular genellikle finallerin sonuçları açıklanmadan yapıldığı için kurumlar bir aday kabul edip etmeyeceklerine daha çok tahmin edilen notlara göre karar verirler. Kontenjan teklifinde adayın alması gereken – kuruma ve bölüme göre değişen – notlar belirlenmiştir. Aday daha sonra bu notları alırsa kurum kontenjan teklifini onaylar.

İrlanda'da benzer bir kabul sistemi vardır. Kurum kontenjan sayısını ve giriş koşullarını belirler, hemen hemen bütün tam zamanlı lisans programlarına başvuru Merkezi Başvurular Ofisi'nden yapılır. Norveç'te *Samordna opptak* (Üniversite ve Yüksekokullar Kabul Servisi) tarafından kayıt yapıldıktan sonra, adayın (15 tercih arasından) ilk tercihi olan yükseköğretim kurumu, adayın tercih ettiği tüm kurumlar adına başvuruyu ele alır. Kabul edilirse aday sadece bir kabul teklifi alır – tercih listesinde en üstte yer alan kurum ve bilim dalı için – ancak rekabet ve ilgili kurumların kayıt kapasitesi de dikkate alınır.

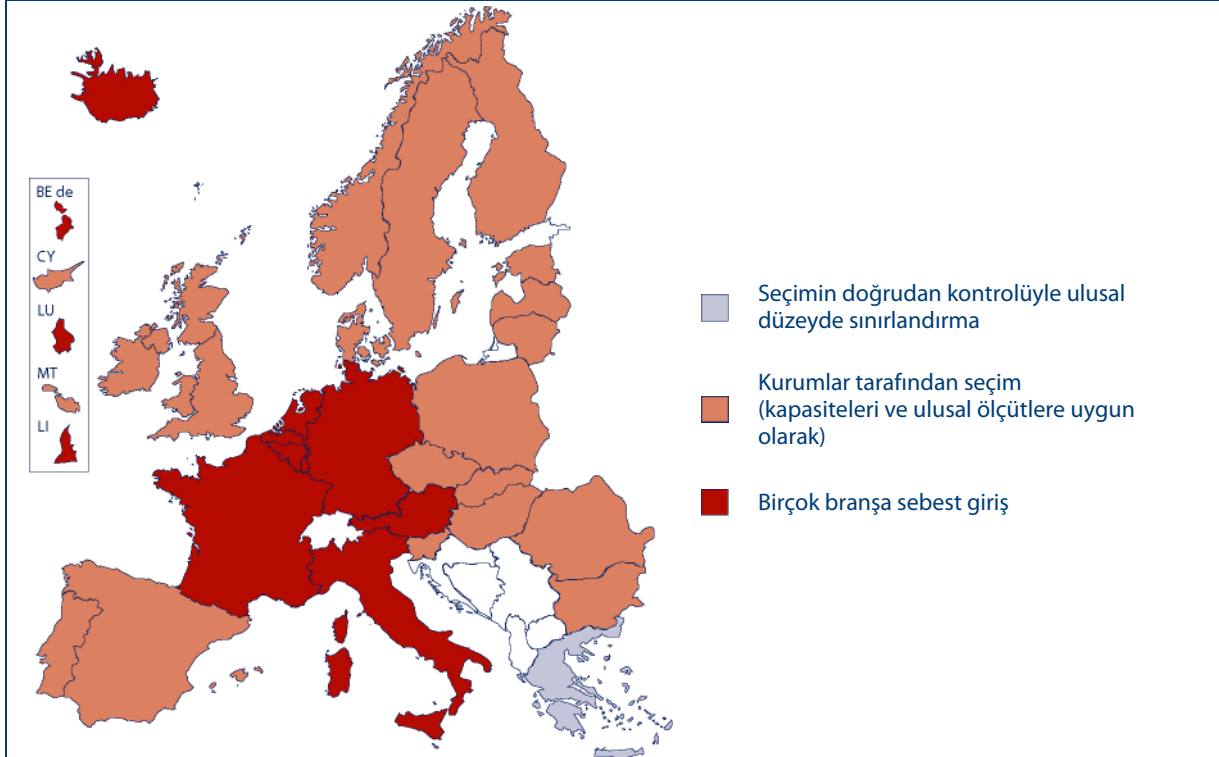
İspanya'da ulusal üniversite giriş sınavı (*Prueba de Aptitud para el Acceso a la Universidad*) bazı üniversite bölümleri için esas itibarıyla zorunlu değildir. Ancak, kurumların kapasitesi genellikle yapılan başvuru sayısından daha az olduğu için, giriş sınavını geçen öğrencilere öncelik verilmektedir.

Tüm yeni Üye Devletlerde bütün bölümler için kontenjan sayısı sınırlıdır. Kıbrıs'ta üniversite giriş sınavları Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından düzenlenir. Kurumlar farklı fakülteler için mevcut kontenjan sayısını belirler. Belirli bir fakülte için giriş sınavına katılacak öğrencilerin sayısında bir sınırlandırma yoktur. Malta, Polonya ve Slovakya'da tüm bölümler için kontenjan sayısını ve seçim prosedürlerini kurumlar belirler. Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya ve Macaristan'da her kurum kontenjan sayısı ve seçim prosedürlerine karar verir ancak finansman sağlanacak kontenjan sayısını hükümet belirler. Bu durum Romanya'da da

yaygındır. Slovenya'da kontenjan sayısını kurumlar tarafından belirlenir ancak hükümet tarafından onaylanır. Kabul prosedürleri kurumlar tarafından düzenlenir.

Bulgaristan'da kurumlar kayıt sayısını sınırlandıran ulusal standartları dikkate alarak öğrenci seçimini yapar.

Çizelge B14: Devlet ve devlet yardımı alan özel yükseköğretim kurumlarının birçok bölümünde kontenjanın sınırlandırılması

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Kıbrıs: Yükseköğretim sistemi yeniden düzenlenmektedir. Şu anda, üniversite giriş sınavına katılabilmek için öğrencilerin ikinci kademe ortaöğretimin sonunda aldıkları sınavı geçmeleri gerekmektedir. Yenilenen sistemde bu iki sınav yerine tek bir sınav yapılması planlanmaktadır.

Litvanya: Yükseköğretim Kurumları Ulusal Birliğine giren 13 üniversite tarafından 2001'den beri yeni bir kabul sistemi uygulanmaktadır. Sistem daha geniş bir program yelpazesi sunmaktadır. Tüm kurumlar yükseköğretim düzeyindeki her bölüm için kabul kotası belirlemektedir.

Lüksemburg: Ulusal bir kararın koşullarına göre sadece okul öncesi ve ilköğretim düzeyinde çalışacak öğretmen eğitime giriş sınırlıdır.

Portekiz: Yetenek testleri sadece bazı okullarda yapılmaktadır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Tıp, diş hekimliği ve ilköğretim öğretmeni eğitimi hariç öğrenci sayısında üst limit yoktur.

Açıklama

Her ülkeye dair ayrıntılı bilgi için eklere <http://www.eurydice.org> ve Focus on the Structure of Higher Education in Europe, 2004/05 : National Trends in the Bologna Process yayınına bakınız.

Son olarak, dokuz ülkede birçok bölüm için, özellikle genel üniversite bölümleri için giriş koşulu yoktur. Belçika'da çok güçlü bir serbest giriş geleneği vardır. Öğrencilerin sadece uygulamalı bilimler (inşaat mühendisliği), Fransız ve Flaman Topluluklarında bazı sanatsal bölümler ile Flaman Topluluğunda tıp ve diş hekimliği için giriş sınavına katılması gerekmektedir. 2003/04'ten beri Fransız Topluluk tarafından veterinerlik için de bir giriş sınavı uygulanmaktadır. Avusturya'da *Fachhochschulen* ve bazı akademiler daha seçici olsa da üniversiteler (*Universitäten derKunste* hariç) kayıt yaptıran bütün öğrencileri kabul etmekle yasal olarak yükümlüdür.

Serbest giriş esasının çoğunlukla uygulandığı ülkelerde bazı bölümlere giriş prosedürü farklıdır. Bölüme veya seviyeye göre kabul koşulları kapasitelerine göre kurumlar tarafından (Almanya, Hollanda ve İzlanda) veya *numerus clausus* sistemiyle hükümet tarafından belirlenir (Fransa, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda).

İtalya'da hangi fakültele serbest veya sınırlı olarak girileceğine üniversiteler karar verir. Üniversiteler dışında yükseköğretimde bölümlere giriş sistematik olarak kurumlar tarafından belirlenen giriş prosedürlerine dayanır. Hollanda'da yükseköğretim branşlarının tamamına giriş prensipte serbesttir. Ancak nitelikli aday sayısı emek piyasası ihtiyaçlarını aştığı taktirde kontenjan ulusal düzeyde sınırlandırılabilir. Aday sayısı kontenjanı aştığında da kurum tarafından böyle bir karar verilebilir. Bazı bölümler için bakanlık ortaöğretimde adayların belirli dersleri almış olması koşulunu getirebilir.

ÖRGÜTLENME

BÖLÜM II – HEDEFLER VE DEĞERLENDİRME

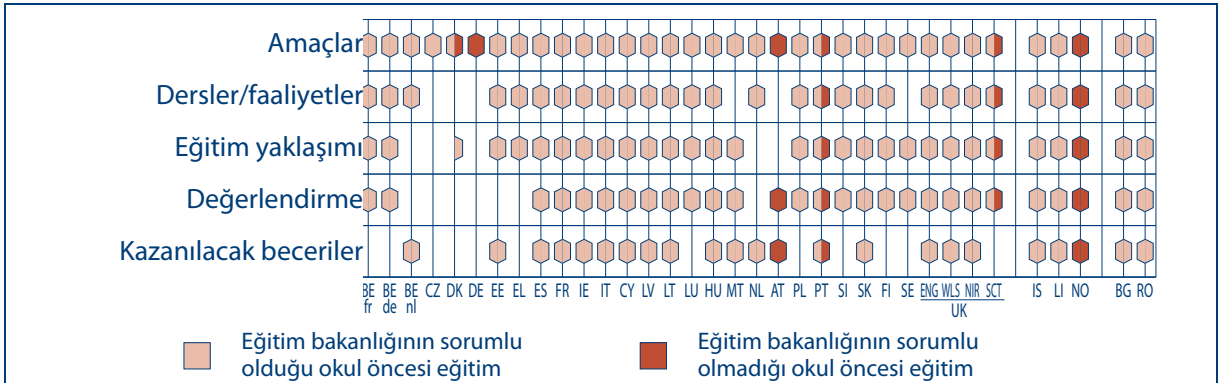
AVRUPA ÜLKELERİNİN YARIDAN FAZLASI ÇOCUKLARIN OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN SONUNDA KAZANMIŞ OLMASI GEREKEN BECERİLERİ BELİRLER

Avrupa’da eğitim bakanlığı veya diğer bakanlıkların sorumlu olduğu okul öncesi eğitim odaklı kurumlar, ülkelerin çoğunda 3 veya 4 yaşından itibaren çocukların bakımından sorumludur (Çizelge B1). Genellikle çocukların bu seviyede eğitim alması zorunlu değildir, ancak okul öncesi eğitimle ilgili resmi belgelerde genel amaçlara veya daha ayrıntılı hedeflere veya her ikisine de yer verilmektedir. Genel amaçlar söz konusu olduğunda kullanılan terimler her yerde benzerdir ve ‘gelişim’, ‘özerklik’, ‘sorumluluk’, ‘esenlik’, ‘özgüven’, ‘vatandaşlık’, ‘okul yaşamına hazırlık’, ‘öğrenmenin peşinde olma’ gibi ifadeleri içerir.

Ailelerle işbirliği yapılması da genellikle vurgulanmaktadır. Burada da ‘iletişim’, ‘bilgi’, ‘kavrama’, ‘işbirliği’, ‘diyalog’, ‘destekleme’, ‘karşılıklı yardım’, ‘katılım’, ‘velilerin eğitim stratejisi ve süreçlerine dahil edilmesi’, ‘süreklilik’, ‘tutarlılık’ gibi kavramlar yeniden karşımıza çıkmaktadır.

Çok sayıda program tam olarak hangi derslerin verilmesi veya hangi etkinliklerin yürütülmesi gerektiğini, ayrıca istenen eğitim yaklaşımlarını ve değerlendirme yöntemlerini belirtmektedir. Buna ek olarak, okul öncesi eğitimin sonunda veya zorunlu eğitime başlamadan kazanılmış olması gereken beceriler, ilgili kurumdan eğitim bakanlığı veya başka bir kuruluşun sorumlu olduğu dikkate alınmaksızın, Avrupa ülkelerinin üçte ikisinde açıkça ifade edilmektedir.

Çizelge B15: Eğitim odaklı okul öncesi kurumlar için resmi direktiflerin kapsamındaki alanlar, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika (BE fr, BE de): Okul öncesi eğitimin sonunda çocukların kazanmış olması gereken belirli beceriler yoktur. Ancak, okul öncesi eğitimde ve ilköğretimin ilk iki yılında kazanılması istenen beceriler belirlenmiştir.

Çek Cumhuriyeti: Ocak 2005’te yürürlüğe giren Okul Öncesi Eğitim için Eğitim Programı kazanılması gereken becerilerle ilgili bazı öneriler içermektedir.

Almanya: *Kinder- und Jugendhilfegesetz*’te federal düzeyde genel amaçlar ve mevzuat belirlenmiştir. *Vorklassen* ve *Schulkindergarten* burada dikkate alınmamıştır..

Ek notlar (Çizelge B15'nin devamı)

İrlanda: Burada gösterilen resmi direktifler ilköğretim sistemindeki *Early Start units* (3-4 yaşındaki çocuklar) ile *infant classes* (4-6 yaşındaki çocuklar) için geçerlidir.

Letonya: 2002'de yürürlüğe giren okul öncesi eğitim için yeni program 'değerlendirme' ile 'kazanılacak becerileri' kapsamaktadır.

Hollanda: Eğitim sistemi zorunlu okul öncesi eğitim içermez. Çizelgede *basisonderwijs*'in (ilkokul) ilk yıllarındaki durum gösterilmektedir.

Finlandiya: Burada gösterilen ulusal direktifler altı yaşındaki çocuklar için okul öncesi eğitimde geçerlidir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Gönüllü ve özel okul öncesi eğitim kurumları (kreşler, yuvalar ve oyun grupları) finansman için koşul olarak hükümetin direktiflerini izleyen bir eğitim programı uyguladıkları için eğitim odaklı olarak kabul edilir.

Açıklama

Burada sadece eğitim diplomalı personel çalıştırmak zorunda olan 'eğitim odaklı' okul öncesi eğitim kurumları gösterilmiştir. Kreşler, yuvalar ve oyun grupları (personelinin eğitim diplomalı olması gerekmeyen) gösterilmemiştir.

'Değerlendirme' kategorisi, yazılı bir belge ve/veya resmi bir değerlendirmenin verilmesi gerekmeksizin, çocukların ilerlemesinin gözleme dayalı olarak değerlendirilmesiyle ilgilidir.

'Eğitim yaklaşımı' kategorisi sadece öğretme yöntemlerini değil ayrıca çocukların faaliyetlerini yönlendirirken organizasyon ve uygun davranışları da kapsar.

ZORUNLU EĞİTİM VEREN OKULLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ ÇOK YAYGINDIR

Eğitimde kalite değerlendirme farklı düzeylerde gerçekleşebilir. Eğitim sisteminin genel olarak değerlendirilmesinin (Çizelge B21) yanı sıra, ülkeye göre bu değerlendirme öğretmenler, okullar veya yerel otoritelerle ilgili olabilir.

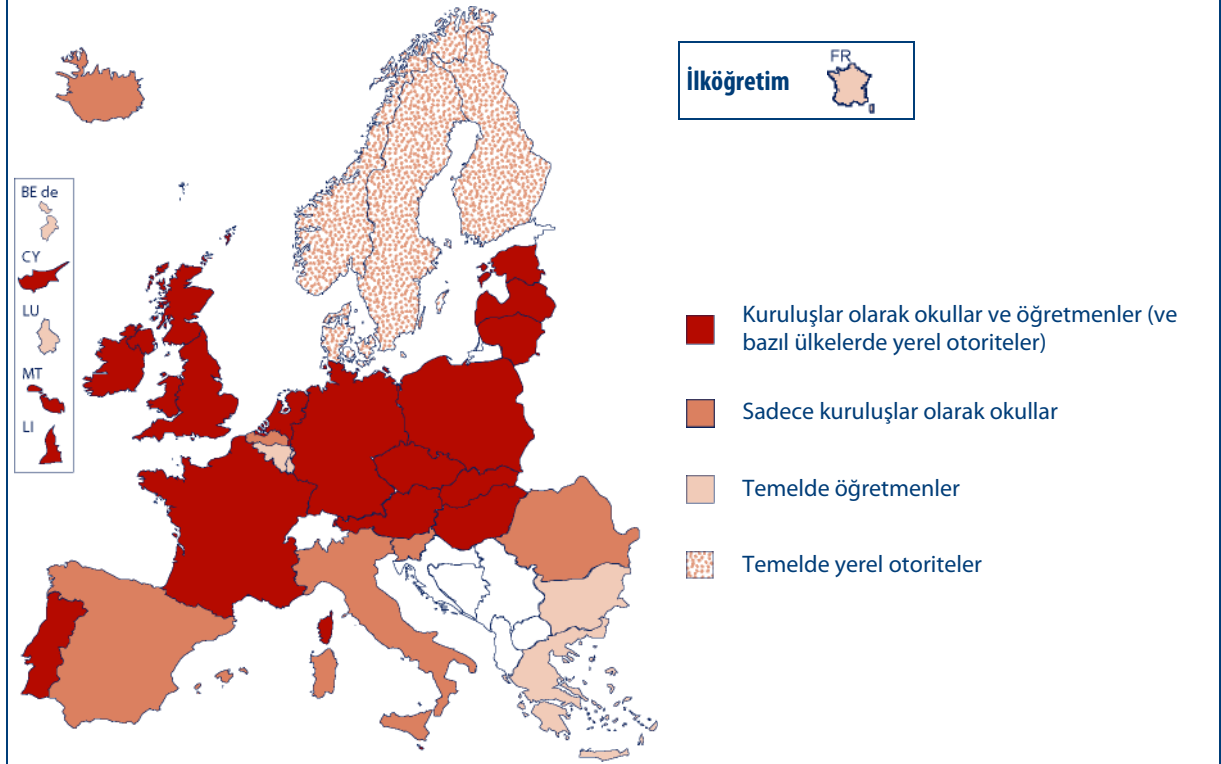
Birçok ülkede okullar değerlendirilmektedir ve bu değerlendirme öğretmenlerin de değerlendirilmesiyle desteklenebilir veya desteklenmeyebilir. Okullar genellikle bir denetim heyeti tarafından dışardan ve okul personeli tarafından ve bazen okul camiasının diğer üyeleri tarafından içerden değerlendirilir. İçsel değerlendirme zorunludur veya şiddetle önerilir. İlgili ülkelerin yaklaşık yarısı dışsal değerlendirme için ulusal kriterler oluşturmuşlardır (Çizelge B17).

Çek Cumhuriyeti, Estonya, Litvanya ve Polonya'da, yerel otoritelerin değerlendirme yaptığı Birleşik Krallık'ta olduğu gibi (Kuzey İrlanda hariç) okullar eğitim tedarikçisi tarafından da değerlendirilir. Litvanya ve Birleşik Krallık'ta, yerel otoritelerin kendileri merkezi yönetim tarafından değerlendirilmektedir. İtalya ve Malta'da okullar dahili değerlendirmeye tabi kurumlardır.

Sadece okulların değil öğretmenlerin de bireysel olarak değerlendirildiği ülkelerde, bundan genellikle her zaman okul müdürü sorumludur. Kıbrıs ve Fransa'da (ortaöğretim) öğretmenler düzenli olarak denetim heyeti tarafından değerlendirilir. Liechtenstein'da sadece denetim heyeti değerlendirme yapar.

Okulların değerlendirildiği başka ülkelerde, öğretmenler bireysel olarak değerlendirilmez. Ancak Belçika (Flaman Topluluğu), İspanya, İtalya, Slovenya ve Romanya'da, hizmette ilk yıllarının sonunda terfi için başvurduklarında olduğu gibi, istisnai durumlarda değerlendirilebilirler.

Çizelge B16: Eğitim sisteminin değerlendirmeye tabi bölümleri, zorunlu genel eğitim, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika (BE de): 1998'de çıkarılan bir kararname (halen tamamen uygulanmamaktadır) okulların kuruluşlar olarak dışardan değerlendirilmesi ile zorunlu içerden değerlendirmeyi sağlar.

Danimarka: 2000/01'den beri, tüm Eğitim Bakanlığına bağlı okullardan EVA sorumludur. Bu amaçla okulları değerlendirir, ayrıca seçilen okullar için bireysel değerlendirme de yapılabilir.

Lüksemburg: 2004/05'te, ortaokulların Eğitim Bakanlığı tarafından değerlendirilmesiyle ilgili yeni bir yaklaşım aşamalı olarak benimsenmiştir, dahili değerlendirme de tavsiye edilmektedir.

Finlandiya: Eğitim tedarikçileri (genellikle belediyeler) hizmetlerinin etkinliğini değerlendirmekle sorumludur ve ulusal değerlendirmelere katılmak zorundadır.

İsveç: 1990larda öncelikle yönetmeliklere uyulup uyulmadığını denetlemekle sorumlu olan Ulusal Eğitim Ajansı (NAE), 2003/04'ten beri, okul değerlendirme faaliyetlerini hızlandırmıştır.

Norveç: 2004/05'ten itibaren okulların belediyeler tarafından değerlendirilmesi zorunludur.

Açıklama

Okulların ve öğretmenlerin değerlendirilmesi ülkeye göre iç ve/veya dış denetçiler tarafından yürütülür. Ülkelerin çoğunda denetçinin kimliğine göre okulların kuruluşlar olarak dışal değerlendirilmesiyle ilgili iki veya bazen daha fazla yaklaşım vardır. Dışal değerlendirme yerel, bölgesel veya merkezi eğitim otoritesine rapor sunan denetçiler tarafından yapılır. Sadece birçok farklı okul faaliyetini kapsayan değerlendirmelere burada yer verilmiştir.

Okulların kuruluşlar olarak denetlenmesi okul mensuplarının bir veya daha fazlasını kişisel olarak sorumlu tutmaksızın personelin yürüttüğü faaliyetlere odaklanır. Bu tür bir değerlendirme okulun performansını ve sonuçlarını izlemeyi ve iyileştirmeyi amaçlar, bulgular kişisel atıflar içermeyen bir raporda sunulur. Okul müdürleri tüm okul faaliyetlerini kapsayan değerlendirmenin (kendi sorumluluklarında olmayanlar dahil) odak noktasında olduğunda ve bulgular ilgili okulun kalitesini arttırmak için kullanıldığında, bu okulun kuruluş olarak değerlendirilmesi olarak kabul edilir. Bunun tersine okul müdürlerinin sadece personel yönetimi veya kaynak yönetimi faaliyetleriyle ilgili olarak okul kurulu veya konseyi tarafından değerlendirildiği durumlar burada yer almaz.

Açıklama (Çizelge B16'nın devamı)

Bireysel olarak öğretmenlerin değerlendirilmesi okulların kuruluş olarak değerlendirilmesinden bağımsız bir süreçtir. Bireyler olarak gelişmeleri için onlara yol göstermek ve yardımcı olmak için bir karar oluşturmaktır. Gözleme tabii olan öğretmen yazılı veya sözlü olarak kişisel feedback alır.

Dahili değerlendirme okul mensupları, yani okul faaliyetlerine doğrudan katılan bireyler veya gruplar (örneğin okul müdürü, öğretmenler ve idari personel ile öğrenciler) veya okul faaliyetlerinde doğrudan payı olan kişiler tarafından (örneğin veliler veya yerel toplum temsilcileri) yürütülür.

İki grup ülkede, zorunlu eğitim veren okullar değerlendirme sisteminin merkezinde yer almaz.

Belçika (Fransızca ve Almanca konuşan topluluklar), Yunanistan, Fransa (ilköğretim), Lüksemburg (ilköğretim) ve Bulgaristan'da, denetim heyeti veya okul danışmanları tarafından yapılan dışsal değerlendirme öncelikle öğretmenlerle ilgilidir. Lüksemburg'da ortaöğretimde öğretmenler okul müdürleri tarafından değerlendirilir. Okulların kuruluşlar olarak dışsal değerlendirmesi bütün bu ülkelerde yapılırsa da, kapsamı kısıtlı konularla ilgilidir. Okullarda içsel değerlendirme çok yaygın değildir veya hiç yoktur.

İzlanda hariç Kuzey ülkelerinde, değerlendirme sisteminin merkezi yerel otoritelerdir, çünkü kendi eğitim hizmetlerini değerlendirmekle yükümlüdür ve merkezi eğitim otoriteleri veya milli eğitim kuruluşları tarafından değerlendirilir. Bu ülkelerde sorumluluklarını okullara devretme yetkisine sahiptir. Öğretmenler bireysel olarak değerlendirilmez. İçsel değerlendirme (kendini değerlendirme) çeşitli derecelerde her yerde vardır ancak her zaman zorunlu değildir.

2002/03'te okulların değerlendirme sisteminde önemli olmadığı bazı ülkelerde durum değişmektedir. Belçika'nın Almanca konuşan topluluğu, Danimarka, Lüksemburg (ortaöğretim), İsveç ve Norveç'te, okulların kuruluş olarak değerlendirilmesi (ve Lüksemburg'da içsel değerlendirme) giderek önem kazanmaktadır (1).

İÇSEL DEĞERLENDİRME BAZEN DIŞSAL DEĞERLENDİRMEİNİN STANDART ÖLÇÜTLERİNE DAYANIR

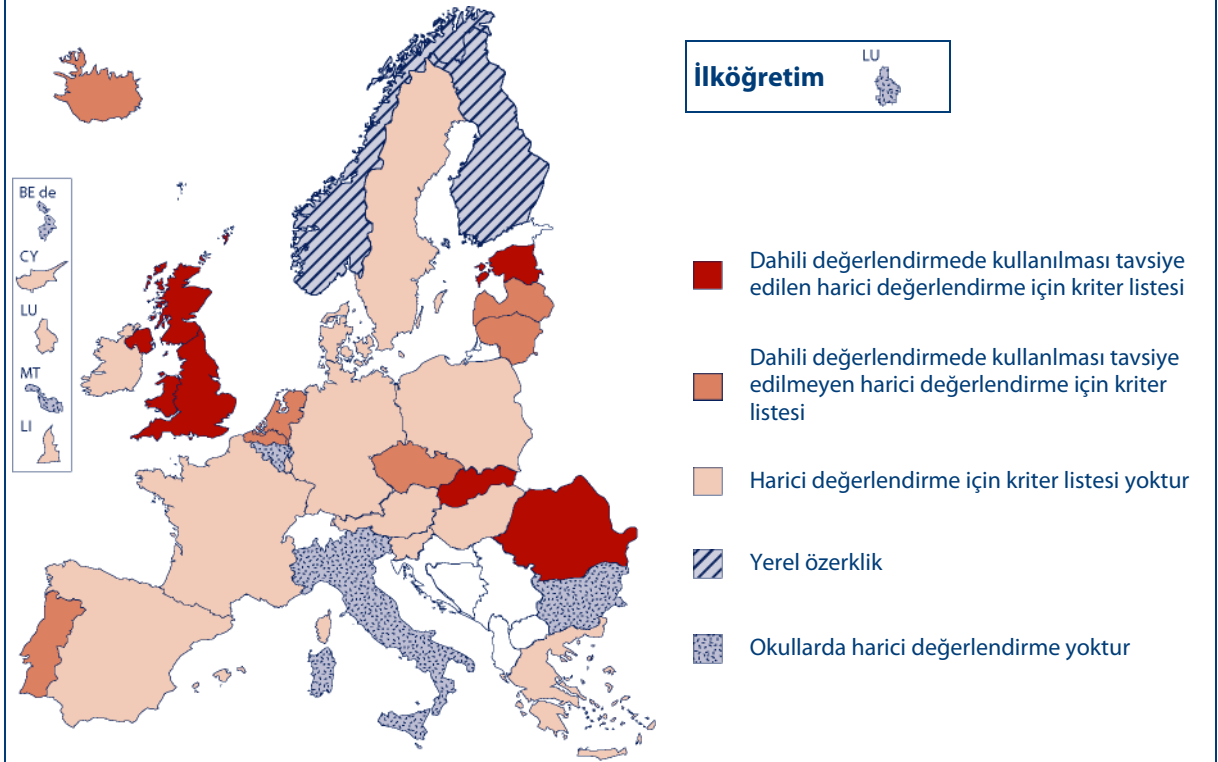
2002/03'te 11 Avrupa ülkesinde merkezi düzeye karşı doğrudan sorumlu olan denetçiler tarafından yürütülen okulların harici değerlendirmesi için standart kriter listeleri vardı. Daha çok 1990larda başlayan bu standardizasyon süreci bazı ülkelerde halen devam etmektedir (1). İrlanda, Polonya ve İsveç'te, standart kriter listeleri 2004/05'ten beri kullanılmaktadır.

Genellikle merkezi düzeyde denetçilerin önceden belirlenmiş kriter listeleri yoksa bunun nedeni, düzenlemelere uygunluk veya okul kalkınma planı gibi çok kısıtlı konularla ilgili okul faaliyetlerini değerlendirmeleridir. Bunun aksine bir ülke harici değerlendirmeye tabii okul faaliyetlerinin kapsamını genişletince standartlaştırılmış kriter listeleri oluşturma eğilimi göstermektedir. Bu durum özellikle İrlanda, Lüksemburg ve İsveç'te görülmektedir (değerlendirme Ulusal Eğitim Ajansı tarafından yapılmaktadır).

Merkezi veya en üst düzeye karşı doğrudan sorumlu olmayan denetçiler daha önceden merkezi düzeyde oluşturulmuş kriter listeleri kullanmak zorunda değildir. Polonya 2004/05'ten beri bunun dışındadır. Genellikle kriterler belirlenirken ulusal mevzuatın içeriği veya yerel otoritenin eğitimle ilgili hedefleri dikkate alınmaktadır.

(1) Avrupa'da Zorunlu Eğitim veren Okulların Değerlendirilmesi. *Eurydice Araştırmaları*. Brüksel: Eurydice, 2004.

Çizelge B17: Zorunlu genel eğitimde okulların değerlendirilmesi için (iç ve dış) standart kriter listeleri 2002/2003.

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika (BE de): Çizelge B16'daki nota bakınız.

Çek Cumhuriyeti, Estonya, Litvanya, Slovakya ve Birleşik Krallık (ENG/WLS, SCT): Dış değerlendirmeyle ilgili ifadeler merkezi düzeyde uygulanan değerlendirme için de geçerlidir.

Danimarka ve İsveç: Bu sadece belediyelerin değerlendirmesi için geçerlidir. İsveç'te NAE tarafından yürütülen değerlendirme için bir standart ölçütler listesi oluşturulmuştur. 2004/05'te yürürlüğe girecektir ve iç değerlendirme için kullanılması gerekmektedir.

İspanya: Dış değerlendirme için standart ölçütler listesi Endülüs, Katalonya, Kanarya Adaları ile Castile-La Mancha'da vardır. Katalonya'da dış değerlendirme ölçütlerinin iç değerlendirme için de kullanılması gerekmektedir, Castile-La Mancha'da ise aynı kriterler hem iç hem de dış değerlendirme için kullanılmaktadır.

İrlanda: Dış değerlendirme için ölçütler 2003/04'te geliştirilmiştir ve iç değerlendirme için de kullanımı önerilmektedir.

Litvanya: 2004/05'ten itibaren 2002'de oluşturulan ortak iç ve dış değerlendirme ölçütleri kullanılmaktadır.

Lüksemburg: 2004/05'te kabul edilen ortaokul ve liselerde dış değerlendirmenin yeni uygulaması için bir standart ölçütler listesi hazırlanmaktadır.

Polonya: 2004/05'te bölgesel denetim heyeti (*kuratorium*) tarafından yürütülen dış değerlendirme için bir standart ölçütler listesi oluşturulmuştur.

Finlandiya: Çizelge B16'daki nota bakınız.

İzlanda: İç değerlendirme yöntemlerini değerlendirmek için bir standart ölçütler listesi oluşturulmuştur ancak okulların değerlendirilmesi için söz konusu değildir.

Norveç: 2004/05'ten itibaren okulların belediyeler tarafından dış değerlendirmesi zorunludur.

Romanya: Çizelge denetim heyeti tarafından üretilen değerlendirme ölçütleriyle ilgilidir, değerlendirme için ulusal komisyon tarafından belirlenen değerlendirme ölçütleri ve üniversite öncesi eğitimin akreditasyonu ile ilgili değildir.

Açıklama (Çizelge B17)

Ülkelerin çoğunda denetçinin kimliğine göre okulların kuruluşlar olarak dış değerlendirilmesiyle ilgili iki veya bazen daha fazla yaklaşım vardır. Dış değerlendirme yerel, bölgesel veya merkezi eğitim otoritesine rapor sunan denetçiler tarafından yapılır. Sadece birçok farklı okul faaliyetini kapsayan değerlendirmelere burada yer verilmiştir.

Açıklama (Çizelge B17'nin devamı)

İç değerlendirme okul camiasının mensupları yani okul faaliyetlerine doğrudan katılan (okul müdürü, öğretmenler ve idari personel ve öğrenciler gibi) veya bu faaliyetlerde doğrudan payı olan kişiler (veliler veya yerel toplum temsilcileri) tarafından yürütülür.

Ölçüt bir karar oluşturmak için kullanılır. İki bölümden oluşur, bunlar parametre (veya değerlendirilen görevin ölçülebilir bir yönü) ile parametrenin ölçüldüğü istenen standart (kıstas, kural, düzenleme veya)

Standart ölçütler listeleri eğitim için merkezi (veya en üst) düzeyde denetim yönetim kurulu veya eğitimden sorumlu bakanlık düzeyinde ya da yönetsel bölümler tarafından oluşturulur.

Dış değerlendirme listeleri ayrıca iç değerlendirme için de kullanıldığında, bu genellikle merkezi (veya en üst düzey) eğitim otoriteleri tarafından çıkarılan bir tavsiye üzerine olur.

Bazı ülkelerde ölçüt listeleri sık sık gözden geçirilmektedir. Bu nedenle Çek Cumhuriyeti ve Birleşik Krallık (İskoçya) 2002'de yeni ölçüt listeleri basmıştır. Hollanda'da okulların ve eğitimin denetim yasasının çıkarılmasının ardından (2002'de yürürlüğe giren *Wet op het Onderwijstoezicht*, veya WOT), *Toezichtkader* adı verilen yeni bir değerlendirme çerçevesi denetçiler tarafından kullanılan ölçütleri yeniden tanımlamıştır. Letonya'da kullanılan ölçüt listeleri farklı düzenlemelere tabiydi ve değerlendirmenin odağına göre değişmekteydi. 2004/05'te bu uygulamalar daha ayrıntılı bir ölçüt listesiyle değiştirilmiştir. Birleşik Krallık'ta (İngiltere), 2003'ten itibaren yeni ölçütler yürürlüğe konmuştur; Eylül 2005'ten itibaren uygulanan daha temel bir okul değerlendirme sistemi reformunun bir bölümü olarak yeniden revize edilmiştir.

Ulusal listelere göre dış değerlendirmenin standardizasyonunun yanı sıra, Estonya, Slovakya, Birleşik Krallık ve Romanya bu listelerin okulların iç değerlendirmesi için kullanılmasını önermektedir. 2004/05'ten itibaren Litvanya, Slovakya ve İsveç'te bu uygulama zorunludur. Bu nedenle iç değerlendirme ölçütleri de bir ölçüde standardizasyondan geçmektedir.

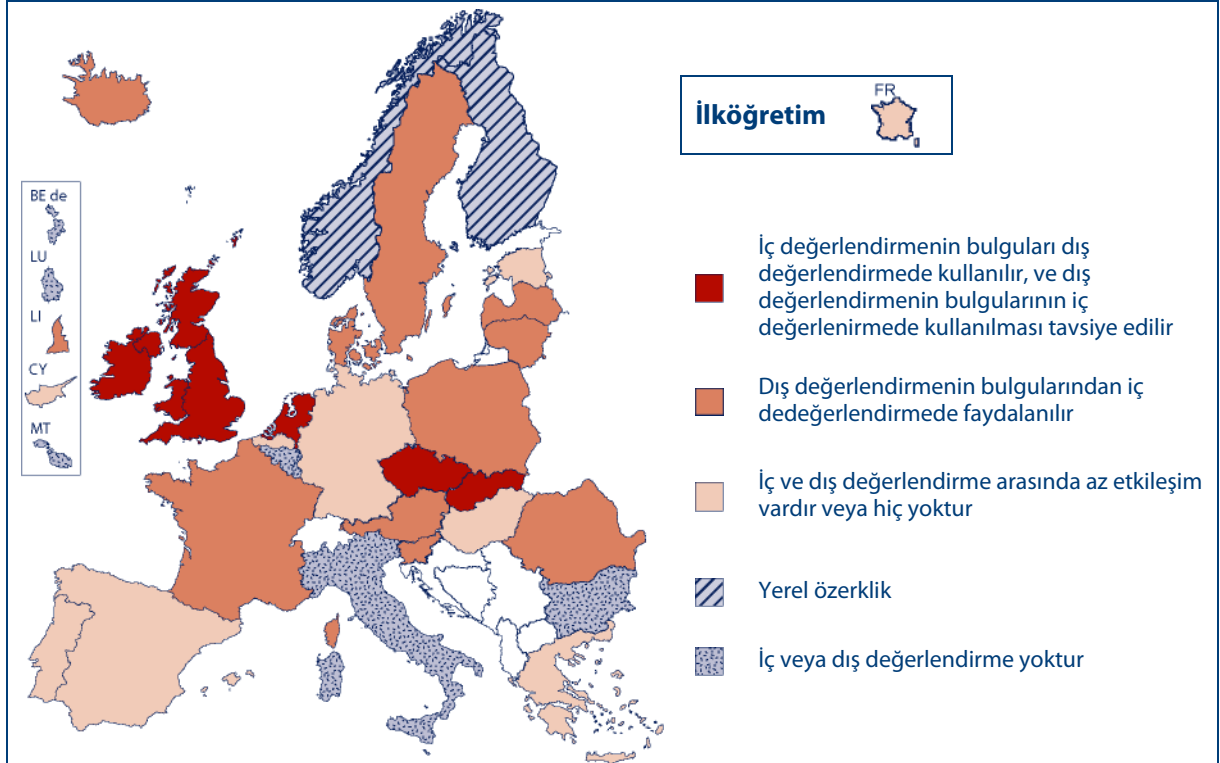
Dış değerlendirme ölçütlerinin dahili değerlendirmede kullanılması bu iki değerlendirme türü arasındaki tutarlılığın artırılmasını sağlamaktadır. Bu tutarlılık dış değerlendirme dış değerlendirmenin bulgularından faydalandığında kısmen anlamlıdır (Çizelge B18). Bu, Estonya hariç, dış değerlendirme ölçütlerinin iç değerlendirme için kullanılmasını öneren veya öngören ülkeler için geçerlidir.

İÇ DEĞERLENDİRMEDE ELDE EDİLEN BULGULAR GENELLİKLE DIŞ DEĞERLENDİRME İÇİN KULLANILIR

Okulların iç ve dış olarak iki çizelgede değerlendirilmesi Avrupa'da yaygınlaşmıştır. Bu iki değerlendirme türü arasında söz konusu ülkeye göre etkileşim olabilir veya olmayabilir. Etkileşim olduğunda, iki tür etkileşimden söz edilebilir, bunlar bulguların karşılıklı olarak kullanılması veya iç değerlendirmeden elde edilen bulguların dış değerlendirmede kullanılmasıdır.

İlk ülke grubunda bulgular karşılıklı olarak kullanılmaktadır. İç değerlendirme raporları genellikle dış değerlendirme yapanların bir okulu ziyaret etmeden önceki araştırmada dikkate aldıkları unsurlardan birini oluşturur, bu raporlar okulun koşullarından haberdar olmalarını sağlar. Hollanda'da iç değerlendirme dış değerlendirmenin odak noktasıdır. Aynı zamanda bu ülkelerdeki okullardan kendi iç değerlendirme süreçlerini yürütürken dış değerlendirmenin bulgularını da kullanmaları istenir. Çek Cumhuriyeti, İrlanda, Slovakya ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) bu bulgular denetim raporları halinde onlara iletilir.

Çizelge B18: Okulların dış ve iç değerlendirilmesi arasındaki ilişkiler, zorunlu genel eğitim, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika (BE de): Çizelge B16'daki nota bakınız.

Belçika (BE nl): 2003/04'ten beri, denetçiler herhangi bir yönetmeliğin koşullarına uygun olmadığı halde iç değerlendirmenin bulgularından faydalanmaktadır.

Çek Cumhuriyeti ve Slovakya: Bu sadece denetim heyeti tarafından dış değerlendirme yapıldığında geçerlidir.

Danimarka ve İsveç: Bu sadece belediyelerin değerlendirmesinde söz konusudur. 2004/05'ten itibaren İsveç'te NAE iç değerlendirmenin bulgularından faydalanmaktadır.

Almanya: İç değerlendirmenin zorunlu olduğu bazı *Länder*'de iç değerlendirmenin bulguları dış değerlendirme için de kullanılır.

Fransa: Çizelgede okul müdürü tarafından yürütülen iç değerlendirmeyle okul müdürü tarafından yürütülen dış değerlendirme arasındaki ilişkiler gösterilmektedir (birinci kademe ortaöğretim).

Letonya: Değerlendirme reformundan sonra (2004/05), dış değerlendirme sürecinde oluşturulan tüm hükümler iç değerlendirmede kullanılmaktadır.

Lüksemburg: 2002/03'te, ilkokullar değerlendirilmiyordu, ortaöğretimde de dış değerlendirme yoktu. 2004/05'te kabul edilen değerlendirme yaklaşımlarıyla iç ve dış değerlendirme bulgularından karşılıklı olarak yararlanması planlanmaktadır.

Macaristan: Çizelge sadece öğretim programı odaklı iç değerlendirme ve yönetimle ilgili olan belediyelerin zorunlu dış değerlendirmesi gösterilmektedir.

Finlandiya: Çizelge B16'daki nota bakınız.

Norveç: 2002/03'te sadece iç değerlendirme gerçekleştirilmiştir. 2004/05'ten itibaren okulların belediyeler tarafından dış değerlendirmesi zorunludur.

Açıklayıcı not

Ülkelerin çoğunda denetçinin kimliğine göre okulların kuruluşlar olarak dış değerlendirilmesiyle ilgili iki veya bazen daha fazla yaklaşım vardır. Dış değerlendirme yerel, bölgesel veya merkezi eğitim otoritesine rapor sunan denetçiler tarafından yapılır. Sadece birçok farklı okul faaliyetini kapsayan değerlendirmelere burada yer verilmiştir.

İç değerlendirme okul camiasının mensupları yani okul faaliyetlerine doğrudan katılan (okul müdürü, öğretmenler ve idari personel ve öğrenciler gibi) veya bu faaliyetlerde doğrudan payı olan kişiler (veliler veya yerel toplum temsilcileri) tarafından yürütülür.

Hollanda'da ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya), dış değerlendirme bulguları *kwaliteitskaarten* (kalite kartları) adı verilen farklı bir formatta ve her ortaokul ile lise için müfettişler tarafından hazırlanan performans kayıtları olarak okullara gönderilir. İki tür doküman da okullar hakkında müfettişlerin kararlarını ve özellikle benzer özellikleri olan okul gruplarının performansıyla veya bütün okulların sonuçlarıyla bağlantılı olarak öğrencilerin başarı durumları ile ilgili verileri içerir.

İkinci okul grubunda dış değerlendirme yapanlar iç değerlendirmenin sonuçlarını kullanırlar (okul tarafından hazırlanan belgelerde kayıtlıdır), ancak okulların kendilerini değerlendirirken dış değerlendirmenin verilerini kullanmaları tavsiye edilmemektedir. Avusturya ve İzlanda'da (eğitim bakanlığına bağlı dış değerlendirme yapanlar söz konusu olduğunda) iç değerlendirme dış değerlendirmenin odağıdır. Buna 'meta değerlendirme' denir.

Son olarak bazı ülkelerde iç ile dış değerlendirme arasındaki etkileşim çok zayıftır veya yoktur. Belçika (Flaman Topluluk), Almanya (çoğu Lander'de), Estonya, Yunanistan, İspanya, Kıbrıs, Macaristan ve Portekiz'de, bir değerlendirme türünün bulgularının diğeri tarafından kullanılmasıyla ilgili yönetmelikler veya merkezi tavsiyeler yoktur. Bu durumun sebebi iç değerlendirmenin tam olarak gelişmemesi veya iç ve dış değerlendirmenin farklı okul faaliyetleriyle ilgili olmasıdır (örneğin, öğretim ile yönetim). Belçika'nın Flaman Topuluğunda durum değişmektedir.

Bu üç grup ülkenin her birinde iç ve dış değerlendirme arasındaki etkileşim değerlendirme ölçütlerinin kullanımına da yansiyabilir. Bazı ülkelerde okulların standart (dış) değerlendirme ölçütlerinin merkezi olarak belirlenen listelerini kendilerini değerlendirmek üzere kullanmaları veya bunun zorunlu hale getirilmesi tavsiye edilmektedir (Çizelge B17).

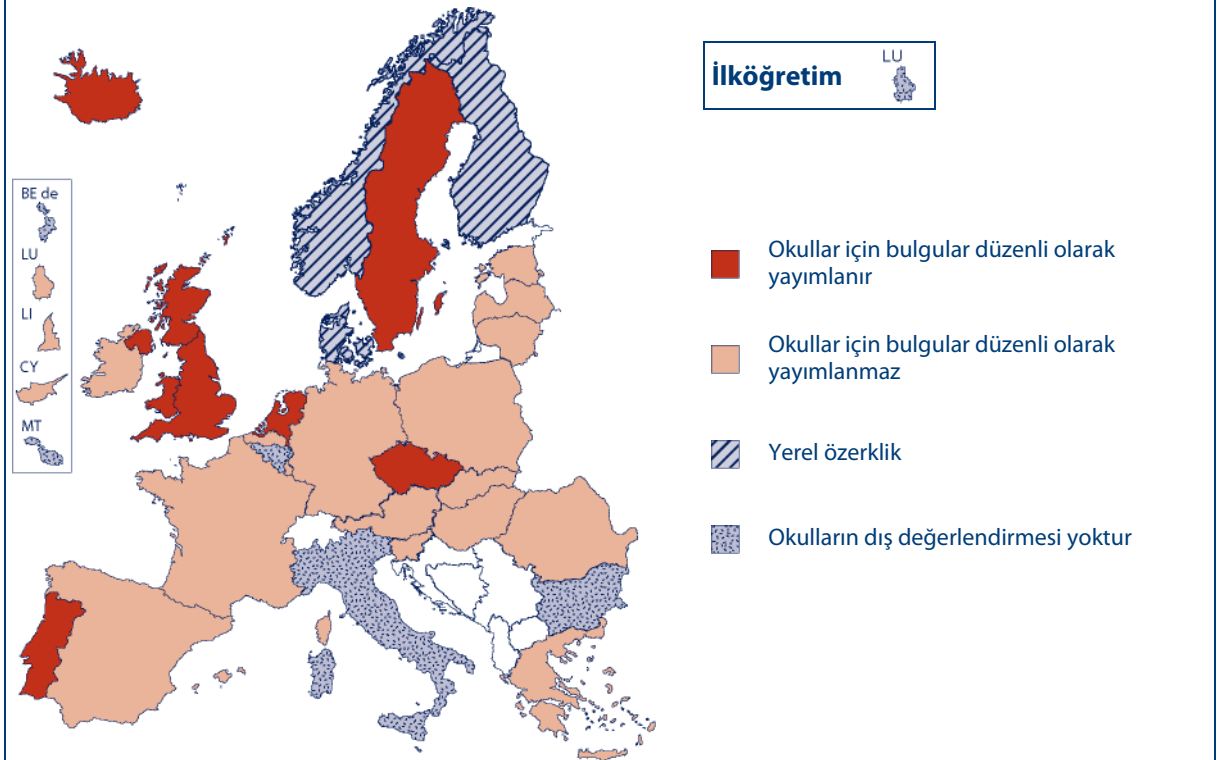
OKUL DEĞERLENDİRME BULGULARININ YAYIMLANMASI YAYGIN BİR UYGULAMA DEĞİLDİR

Değerlendirme raporlarında olduğu gibi okulların dış değerlendirmesinden elde edilen bulguların düzenli olarak yayımlanması yeni bir uygulamadır ve Avrupa'da pek yaygın değildir. Genel olarak 1990'larda başlamıştır, ancak Birleşik Krallık'ta (İngiltere) 1980'lerde de uygulanmaktaydı.

Çek Cumhuriyeti, Hollanda, Portekiz, İsveç, Birleşik Krallık ve İzlanda'da okulların dış değerlendirmesinden elde edilen bulgular, değerlendirme merkezi otoritelere karşı sorumlu dış denetçiler tarafından yapılırsa (çoğunlukla denetçiler) yayımlanır. İsveç ve İzlanda'da yerel düzeydeki değerlendirme sonuçları da düzenli olarak yayımlanır. Macaristan ve Polonya'da karar yerel ve bölgesel düzeylerde alınır ve değerlendirmeler zaman zaman yayımlanır.

Portekiz hariç, merkezi düzeyde yürütülen okul değerlendirmeleri denetim kurulunun veya eğitim bakanlığının web sayfasında yayınlanır. Hollanda ve Birleşik Krallık'ta da bu bilginin velilere ulaşmasına özellikle önem verilmektedir. Bu Portekiz için de geçerlidir. Hollanda'daki her okul velilerin, bir bölümü denetim kurulunun değerlendirme raporundan olmak üzere çeşitli türlerde bilgiler içeren bir tür temel veri olan *kwaliteitskaart*'ten fikir almasına izin verir. Portekiz ve Birleşik Krallık'ta denetim raporları tüm velilere ve resmi olarak onları temsil edilen kişilere gönderilir.

Çizelge B19: Okulların dış değerlendirilmesinden elde edilen verilerin yayınlanması, zorunlu genel eğitim, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika (BE nl) ve Slovakya: Sonuçlar yayımlanmaz ancak istendiğinde bakılabilir.

Çek Cumhuriyeti, Estonya, Slovakya ve Birleşik Krallık (ENG/WLS, SCT): Çizelge sadece merkezi düzeyde yürütülen dış değerlendirmeyle ilgilidir. Yerel otoriteler tarafından yürütülen değerlendirmenin bulgularının yayımlanmasıyla ilgili merkezi yönetmelik yoktur. Durum değişebilir.

İspanya: Harita Endülüs, Katalonya, Kanarya Adaları, Bask Bölgesi ve Castile-La Mancha ile ilgilidir.

Letonya: Okulların *gymnasium* statüsüne ulaşmak için gerekli operasyonel standartlara uygun işleyip işlemediğini kontrol etmek için yapılan 2003'teki denetimin sonuçları yayımlanmıştır.

Litvanya: Denetim kurulu değerlendirmesinin sonuçları okullar uygulanan yönetmeliklere uymadığında yayımlanır.

Lüksemburg: İlkokullar dış değerlendirilmeye tabi tutulmaz. 2004/05'te başlatılan ortaokul ve liselerin dış değerlendirilmesinden elde edilen bulgular yayımlanmamaktadır.

Finlandiya: Çizelge B 16'daki nota bakınız.

İzlanda: Harita sadece okulların kuruluşlar olarak dış değerlendirilmesini göstermektedir. İç değerlendirme yöntemlerinden elde edilen bulgular yayımlanmamaktadır.

Norveç: 2004/05'ten itibaren okulların belediyeler tarafından dış değerlendirilmesi zorunludur, bulgular düzenli olarak yayımlanmaktadır.

Açıklama

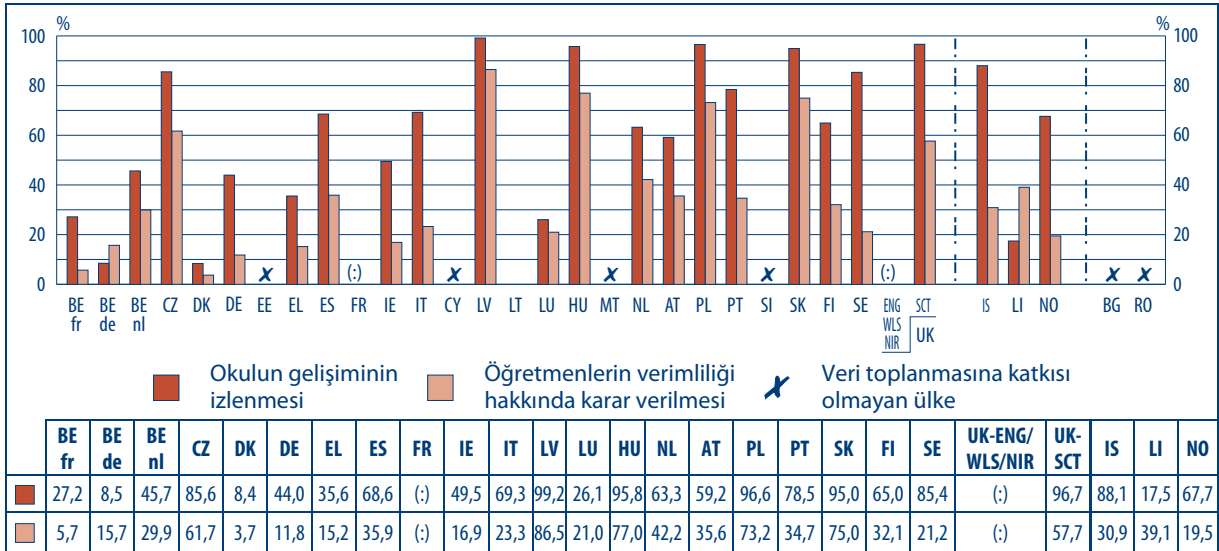
Ülkelerin çoğunda denetçinin kimliğine göre okulların dış değerlendirilmesiyle ilgili iki veya bazen daha fazla yaklaşım vardır. Dış değerlendirme yerel, bölgesel veya merkezi eğitim otoritesine rapor sunan denetçiler tarafından yapılır. Sadece birçok farklı okul faaliyetini kapsayan değerlendirmelere burada yer verilmiştir.

Okulların dış değerlendirilmesinin sonuçlarının yayımlanması her okul için bulguların yayımlanması anlamına gelir.

ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME VERİLERİ OKULUN KENDİNİ DEĞERLENDİRMESİ İÇİN KULLANILIR

Okul müdürlerine göre öğrencilerin sonuçlarının okulun iç değerlendirmesinde dikkate alınması çok yaygın bir uygulamadır. PISA 2003 araştırmasının kapsamında 15 yaşındaki gençlerin yarısından fazlası bunun geçerli olduğu okullara devam etmektedir

Çizelge B20: Okul müdürlerine göre, kendi gelişimini izlemek veya öğretmenlerini değerlendirmek için öğrencilerin performansını kullanan okullara devam eden 15 yaşındaki öğrencilerin oranları, devlet okulları ve özel okullar, 2002/03

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Ek notlar

Fransa: 2003'te, 'okul' anketi okul müdürleri tarafından doldurulmamıştır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 2003'te yanıtlama oranının verilerin karşılaştırılabilirliğini sağlayacak kadar yüksek olmadığına karar verilmiştir. Bu verilerin Çizelgede neden gösterilmediğini açıklar. (Okulun gelişiminin izlenmesi = 97,3; öğretmenlerin verimliliğinin izlenmesi = 88,5)

Açıklama

Okul müdürlerinden onlara gönderilen ankette 15 yaşındaki öğrencilerin değerlendirilmesinin okulun bir önceki yıldan bir sonraki yıla gelişimini izlemek veya öğretmenlerin verimliliğiyle ilgili karar vermek için kullanılıp kullanılmadığını göstermeleri istenmiştir. Sonuç olarak burada gösterilen öğrenci değerlendirmeleri okulda yapılan veya dışarıda düzenlenen sınavların sonuçlarıdır. Sonuçlar okul içerisinde incelenmektedir. Öğretmenlerin verimliliğinin değerlendirilmesi bireysel veya toplu olarak olabilir. Okul müdürü tarafından her yıl öğretmenlerin değerlendirilmesi gibi eğitim otoriteleri tarafından düzenlenen uygulamalar veya okul içinde yürütülen daha gayriresmi uygulamalarla ilgili olabilir.

Örnekleme prosedürü okulların ve öğrencilerin seçilmesini kapsamıştır (15 yaşındaki 35 öğrenci). Devam ettikleri okulun büyüklüğü dikkate alınmaksızın her öğrenciye aynı seçilme olasılığı sunulmak istenmiştir. Bu amaçla okullar, seçilme olasılıkları büyüklükleriyle ters orantılı olarak Çizelgede gösterilmiştir. Çizelgenin neden doğrudan söz konusu bir veya birkaç faktöre ilişkin olarak okulların oranlarını göstermek yerine, belirli bir okula giden öğrencilerin oranlarının verildiğini açıklamaktadır. PISA araştırmasıyla ilgili daha fazla bilgi için, Terimler Sözlüğü ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.

Çek Cumhuriyeti, Letonya, Macaristan, Polonya, Slovakya, İsveç, Birleşik Krallık (İskoçya) ve İzlanda'da, kendini değerlendirme amacıyla öğrencilerin sonuçlarını kullanan okulların sayısı çok yüksektir ve 15 yaşındaki gençlerin en az %85'ini etkilemektedir. Bu yüksek oranların sebebi okulların iç değerlendirmesinde öğrencilerin performansına verilen ve bu ülkelerin bazılarında merkezi eğitim otoriteleri tarafından da vurgulanan önemdir.

Birleşik Krallık'ta (İskoçya) iç değerlendirme sırasında okullara ulusal sınavlarda öğrencilerin performansı ile ilgili eğitim otoritelerinden aldıkları göstergeleri dikkate almaları şiddetle tavsiye edilmektedir. Benzer tavsiyeler daha düşük bir düzeyde Letonya'da da söz konusudur. İsveç'te Ulusal Eğitim Ajansı okullara değerlendirmenin sonunda hazırlanan kalite raporlarında öğrencilerin performansını dikkate almalarını tavsiye etmektedir. İzlanda'da iç değerlendirme için eğitim otoriteleri okullara ulusal sınavlarda öğrencilerin performansına dayalı göstergeler sunmaktadır. Diğer yandan Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Slovakya'da merkezi ve bölgesel eğitim otoriteleri öğrenci değerlendirmeyi bu amaçla kullanmak isteyen okulların bunu tamamen kendi inisiyatifleriyle yapmaları için iç değerlendirme için okullara bu tür göstergeler sunmazlar. Macaristan'da okulların iç değerlendirmesi belirli konularda uzmanlar tarafından hazırlanan testlerde öğrencilerin performansına dayanabilir.

Bütün bu ülkelerde öğrencilerin performansı öğretmenlerin verimliliği ile ilgili kararlar verilmesinden çok okulların performansının değerlendirilmesinde kullanılmaktadır. Sadece dört ülkede (Letonya, Macaristan, Polonya ve Slovakya) 15 yaşındaki gençlerin %70'inden fazlası performanslarını öğretmenlerin verimliliğinin değerlendirilmesinde kullanan okullara devam etmektedir. Bu nedenle genel olarak bu ülkelerde okul düzeyindeki değerlendirmelerde öğrenci performansına daha fazla önem verilmektedir, bu okulların gelişimi veya öğretmenlerin verimliliğini değerlendirmek anlamına gelebilir. Diğer ülkelerde (İspanya, Finlandiya, İsveç, İzlanda ve Norveç) öğretmenlerin değerlendirilmesi için öğrenci performansının daha az kullanılmasının nedeni öğretmenlerin bireysel olarak okullar tarafından değerlendirilmesini kamu mevzuatında zorunlu olmamasıdır.

Belçika'nın Fransızca ve Almanca konuşan toplulukları, Danimarka, Lüksemburg ve Liechtenstein'da, araştırma kapsamındaki 15 yaşındaki gençlerin üçte birinden azının değerlendirmesi okulların gelişimini izlemeye kullanılmaktadır. Okulların iç değerlendirme prosedürleri bu bulguyu açıklayabilir. Belçika'daki Fransız topluluğunda okulların iç değerlendirmesi yaygın değildir, öte yandan Lüksemburg'da ortaöğretimde 2002 yılında başlatılmıştır. Belçika'daki Almanca konuşan toplulukta ve Danimarka'da 2002/03'te iç değerlendirme zorunlu değildi. Bu ülkelerde öğretmenlerin verimliliğini değerlendirmek için öğrencilerin performansını kullanmak yaygın değildir.

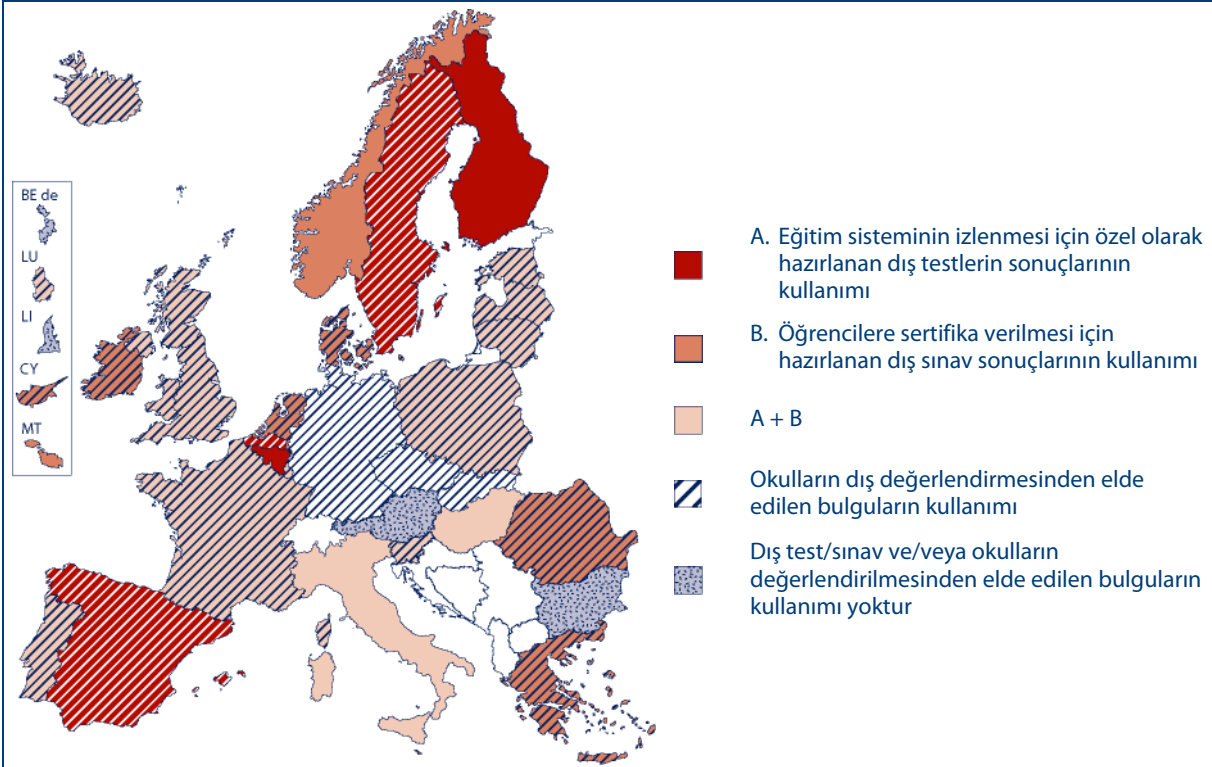
EĞİTİM SİSTEMLERİNİN İZLENMESİ İÇİN ÇEŞİTLİ BİLGİ KAYNAKLARI KULLANILMAKTADIR

Bir eğitim sistemi izleniyorsa yakalamaya çalıştığı standart ve hedeflerin açık olarak tanımlandığı ve düzenleyici mekanizmaların da buna uygun şekilde izin verdiği söylenebilir.

Böyle bir izlemenin sistemin yakından incelenmesi, kalitesinin raporlanması ve performansını arttırmak için gelişmesini sağlaması gibi çeşitli amaçları vardır. Okul düzeyinde (Çizelge B16) veya yerel, bölgesel ya da ulusal düzeyde gerçekleşebilir. Ülkeye ve düzeye göre farklı ölçütler esas alınabilmektedir. Okul gelişim (veya eylem) planları, okulun iç değerlendirmesinin sonuçları, dış sınavlar, özel olarak hazırlanan performans göstergeleri, yeterlik eşikleri veya nihai gereklerin belirlenmesi, ulusal veya uluslararası değerlendirmeler (PIRLS, TIMSS, PISA, vb.) veya uzmanlara ya da özel bir otoriteye dayanılmasıyla (örneğin bir yeniliği izlemek için oluşturulan bir konsey) bağlantılı olabilir.

Ülkelerin çoğu ne şekilde olursa olsun bu uygulamayı gerçekleştirmektedir ve birçoğu bunun için özel kurullar oluşturmuştur.

Çizelge B21: Öğrencilerin değerlendirilmesiyle ilgili verilerin kullanımı ve ilk ve ortaöğretim düzeyinde eğitim sistemlerinin izlenmesi, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika (BE nl): Farklı derslerde ilk ve ortaöğretimin sonunda ulaşılmaması gereken hedeflere öğrencilerin ulaşım ulaşmadığını belirleyen dış testler Mayıs 2002'den beri uygulanmaktadır.

Litvanya: Eğitim sisteminin izlenmesi için hazırlanan dış testler 2001/02'de matematik ve Litvanya dilinde, 2003/03'te de doğa bilimleri ve sosyal bilimlerde uygulanmaya başlanmıştır. Zorunlu eğitimin farklı yılları için çeşitli şekillerde uygulanır. (örneğin 4 ve 8. sınıflar bahar 2005'te sınava girmiştir).

Lüksemburg: 2002/03'te, eğitim sisteminin izlenmesi için hazırlanan dış testler genel ve teknik ortaöğretimin üçüncü yılında Almanca, Fransızca ve matematikte uygulanmaya başlanmıştır.

Macaristan: 2001'de eğitim sisteminin izlenmesi için hazırlanan dış testler okuma ve matematikte uygulanmaya başlanmıştır. Zorunlu eğitimin farklı yılları için çeşitli biçimlerde uygulanır. (örneğin 6, 8 ve 10. sınıflar 2004'te sınava girmiştir)

Malta: Eğitim sisteminin izlenmesi için hazırlanan dış testler düzenli olarak uygulanmaz. Ancak, ulusal okur-yazarlık araştırmasının bir bölümü olarak, bu tür testler Mart 1999 ve Mart 2003'te aynı grup öğrencilere sırayla ilköğretimin ikinci ve beşinci yıllarında uygulanmıştır.

Polonya: 2001/02'de, ilköğretimin sonunda dış testler ve zorunlu eğitimin sonunda sertifikalı değerlendirme için dış sınavlar uygulanmaya başlanmıştır. Mayıs 2005'te, ikinci kademe ortaöğretimin sertifikalı değerlendirme için sonunda dış *olgunluk sınavı* uygulanmaya başlanmıştır.

Slovenya: 2002/03'te ilk kez ulusal sınavlarla zorunlu eğitimin ilk üç yıllık aşamasının sonunda öğrencilerin Slovence ve matematik bilgisi ölçülmüştür. 2005/06'da ikinci aşamanın bitiminde bu iki ders ile yabancı dil bilgileri ölçülecektir.

Norveç: Bahar 2004'ten beri, temel becerilerde dış testlerin uygulanması (okuma, yazma, matematik ve İngilizce) tüm ilk ve ortaöğretim okullarda başlatılmıştır (zorunlu eğitimin dördüncü, yedinci ve son yılında, ayrıca ikinci kademe ortaöğretimin ilk yılında).

Bulgaristan: Ulusal Eğitim Enstitüsü 1, 2, 5, 9. yıllarda (eğitim sisteminin izlenmesi için hazırlanan dış testler) ve 4 ile 8. yıllarda (dış sertifika sınavları) öğrencilerin Bulgar dili ve edebiyatı ile matematikteki başarısını ölçmek için bir metodoloji oluşturma sürecindedir.

Romanya: 2002/03'te, üniversite öncesi eğitimin durumuyla ilgili bir rapor hazırlandı. Bu rapor birinci ve ikinci kademe ortaöğretimin sonunda sertifikalı değerlendirme için yapılan sınavlarda öğrencilerin sonuçlarını içermekteydi.

Açıklama Notu (Çizelge B21)

“Eğitim sistemini izlemek üzere özellikle tasarlanan dış testlerin sonuçlarının kullanımı” bir dış değerlendirmede belirli bir yaş grubundaki tüm öğrenciler (veya öğrencileri temsil eden bir örnek grup) tarafından elde edilen ortalama sonuçlara dair ulusal düzeydeki verilerin kullanımına atıfta bulunur. Bu değerlendirme, yılın başında alınan tanı testleri veya standart ulusal testler şeklindedir. Pek çok durumda, elde edilen sonuçlar belirli bir eğitim seviyesinde elde edilmesi gereken beceriler veya bilgi birikimi ile karşılaştırılır.

“Öğrencilerin diplomaları için tasarlanan dış sınavların sonuçlarının kullanımından” belirli bir eğitim seviyesinin yeterli derecede tamamlandığını işaretlemek üzere dış sınavlara girdiklerinde bütün öğrenciler tarafından elde edilen ortalama sonuçlara dair ulusal seviyedeki verilerin kullanımı kastedilmektedir. Okulları değerlendirmede münhasıran kullanılan ve yalnızca okul veya yerel makamlar tarafından yayınlanan dış sınav sonuçları, burada dikkate alınmamaktadır.

Uluslararası değerlendirme projeleri amacıyla alınan testler burada dikkate alınmamaktadır.

Eğitim sistemlerini merkezi veya ulusal seviyede izlemek amacıyla, Estonya, Fransa, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Polonya, Portekiz, Slovenya, Birleşik Krallık ve İzlanda burada incelenen üç bilgi kaynağına dayanmaktadır. Bu kaynaklar eğitim sistemini izlemek üzere özellikle tasarlanmış dış sınavlarda öğrencilerin aldıkları sonuçlara dair ulusal veriler; tasdikli değerlendirmelerde kullanılan dış sınavlarda aldıkları sonuçlarına dair ulusal veriler ve nihai olarak, okulların dış değerlendirmelerinden elde edilen bulgulara dair raporlardır. Söz konusu ülkelerin büyük bir bölümü bu kaynaklardan en az ikisini kullanmaktadır.

Ülkelerin yarısından çoğunda, tasdikli değerlendirme için dış sınavların sonuçları, belirli bir zamanda eğitim sisteminin durumu ile ilgili genel bir inceleme yürütmek için kullanılır ve zaman zaman okullar arası değerlendirmelerle - ve sınıflandırma- ile sonuçlanır. Genel olarak, söz konusu sınavlar ya mecburi eğitim döneminin sonunda, ya da lise eğitiminin bitiminde yapılır. Sadece Malta’da ilk öğretimin bitiminde öğrencilerin Liseye devam edebilmeleri için dış sınav yapılmaktadır. Orta öğretimdeki tasdikli değerlendirme düzenleme yöntemleri ve aynı zamanda, ilgili eğitim yılları ve ders programları ülkeden ülkeye değişmektedir (Çizelge E27 ve E28).

Estonya, İrlanda, Letonya, Malta, Hollanda, Slovenya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) Norveç ve Romanya, tasdikli değerlendirme için gerek mecburi öğretim veya orta okul eğitiminin sonunda gerekse lise eğitiminin sonunda dış sınavlar yapmaktadır. Danimarka ve Polonya dış sınavları mecburi eğitimin sonunda uygularken, Yunanistan, Kıbrıs, Litvanya, Lüksemburg ve Macaristan dış sınavların sonuçlarını lise eğitiminin tamamlanmasında yapılan tasdik edilmiş değerlendirmeler için kullanmaktadır.

Okulların dış değerlendirmelerine dair bulgular bir bütün olarak, söz konusu değerlendirmelerin düzenli bazda yapıldığı ülkelerde sıklıkla eğitim sisteminin izlenmesinde kullanılmaktadır. (Çizelge B16). İstisnalar Avusturya, Macaristan ve Lihtenştayndır. Bütün diğer ülkelerde, merkezi ve/veya yerel seviyede okul değerlendirmelerine ait bulgular, sistemin izlenmesi için kullanılır. Merkezi seviyeden sorumlu olan değerlendirmeciler, eğitim yetkilileri tarafından kullanılan genel bir rapor hazırlarlar. Kıbrıs, Letonya ve İzlanda da ulusal bir rapor üretilmemekte, ve eğitim yetkilileri bağımsız okullarla ilgili değerlendirme raporlarına bakarak karara varmaktadır. Değerlendiricilerin yerel veya bölgesel seviyede sorumlu oldukları durumlarda, merkezi eğitim yetkililerinin ilgili değerlendirme bulgularını kullanmasına olanak sağlayan düzenlemeler bir ülkeden diğerine değişmektedir. Danimarka ve İsveç’te, belediyeler tarafından yapılan değerlendirmelerin bulguları, eğitim alanında uzmanlaşmış bir ulusal kuruluş tarafından işlenir ve akabinde merkezi eğitim makamları tarafından kullanılır.

EĞİTİM SİSTEMİNİ İZLEMELER İÇİN ÖZEL OLARAK TASARLANMIŞ DİŞ TESTLER GİDEREK YAYGINLAŞMAKTADIR

Eğitim sistemini izlemek üzere tasarlanmış olan dış testler (Çizelge B21) Avrupa'da giderek önem kazanmaktadır. 1999/2000'den bu yana, yedi ülkede (Belçika'nın Flaman Toplumu, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Polonya, Slovenya ve Norveç) bu tür testler yapılmaktadır. Bunlar, eğitimin pek çok noktasında öğrencilerin öngörülen ulusal bilgi seviyesinde ne kadar uzmanlaştıklarını ölçme imkanı sağlamaktadırlar. Pek çok durumda, söz konusu testler öğrencilerin tümü tarafından alınmaktadır. Belçika'nın Flaman Toplumu, Estonya, İspanya, İtalya, Litvanya, Macaristan, Portekiz ve Finlandiya öğrenci örnekleri kullanmaktadır.

Üç ülkede, dış testler öğretmenlerin, eğitim sırasında sonuçları dikkate almalarını sağlamak üzere okul yılının başında verilmektedir, ve bu testlerin amacı tam anlamıyla "durum saptamaya dayalıdır". Diğer yerlerde, okul yılı içinde veya bitiminde verilmekte ve sistemin etkinliğini yargılamak üzere kullanılmaktadır. Lüksemburg ve Polonya'da, testler, anılan sıraya göre, orta öğretimin üçüncü yılında ve ilk öğretimin son yılında olmak üzere okul eğitimi boyunca bir kere yapılmaktadır. Diğer ülkelerde, genellikle ilk ve/veya orta öğretim sırasında çeşitli kereler, ya da tek yapılı eğitim süresinde birden fazla olmak üzere yapılmaktadır. Ya bir seviyedeki belirli eğitim aşamalarının sonunda (Çizelge B1), ya da eğitimin kilit aşamalarında yapılmaktadır.

Çizelge B22: Eğitim sisteminin ilk ve ortaöğretim seviyelerinin izlenmesi için özellikle tasarlanmış dış testlerin organizasyonu, 2002/03

Testlerin yıl boyunca alındığı noktalar	Yalnızca yılın başında		Yıl içinde diğer zamanlarda																															
	Öğrenci örnekleri	Bütün öğrenciler test edilmiştir	Öğrenci örnekleri	Bütün öğrenciler test edilmiştir																														
Okul eğitimi boyunca testlerin sıklığı	Bir veya daha fazla seviyede birden fazla sınıf		Belirli bir seviyede bir sınıf																															
	BE	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	ENG	WLS	NIR	SCT	IS	LI	NO	BG	RO

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Macaristan: Her sene ilgili gruplardaki bütün öğrenciler test edilir, ancak sadece her okuldaki örnek öğrenci gruplarının test sonuçları ulusal değerlendirmenin bir parçasıdır.

Portekiz: 2002/2003 döneminden itibaren dış testler örnekleme yolu ile öğrencilere uygulanmaktadır.

Slovenya: Dış testler, zorunlu eğitimin birinci ve ikinci aşamalarının tamamlanmasıyla birlikte bütün öğrenciler tarafından alınabilmektedir, ancak bu testlerin alınması zorunlu değildir.

Norveç: 2004 yılının baharından itibaren, temel beceriler (okuma, yazma, matematik ve İngilizce) üzerindeki dış testlerin uygulanması bütün ilköğretim okullarında ve liselerde (zorunlu eğitimin dördüncü, yedinci ve son yılının tamamlanmasının yanı sıra lise eğitiminin ilk yılında) başlatılmıştır.

Açıklama

Özellikle eğitim sisteminin izlenmesi için tasarlanmış olan "Dış testlerin sonuçlarının kullanılması"ndan bir dış değerlendirmede belirli bir yaş grubundan olan bütün öğrenciler (veya örnekleme yolu ile örnek olarak alınan öğrenciler) tarafından elde edilen ortalama sonuçların verisinin ulusal seviyede kullanılması kastedilmektedir. Söz konusu bu değerlendirme öğrenim yılının başlangıcında alınan "tanı" testleri, veya standart ulusal testler şeklinde olabilmektedir. Çoğu durumda, elde edilen sonuçlar eğitimin belirli bir aşamasında elde edilmiş olması gereken beceri veya bilgi ile karşılaştırılır.

Buradaki "seviye" terimi ile okul eğitiminin ilk ve orta öğretim alt bölümleri kastedilmektedir. Orta okul ve lise bu terimde iki ayrı seviye olarak göz önünde tutulmamaktadır. Buradaki tekil yapının tek bir seviye olması düşünülmüştür (ÇizelgeB1).

"Bir veya daha fazla seviyedeki muhtelif sınıflar" ile 2002/03 eğitim yılında değişik sınıflandırmalar deneyen ülkelerin yanı sıra her sene alternatif olarak bir veya daha fazla sınıflandırma deneyen ülkelere atıfta bulunulmaktadır.

ÖRGÜTLENME

BÖLÜM III – KARAR VERME DÜZEYLERİ VE SÜREÇLERİ

OKULLAR BÜTÜN KARAR VERME ALANLARI İÇİN DEĞİŞİK DÜZEYLERDE YÖNETSEL ÖZERKLİĞE SAHİPTİR

Burada tamamen öğretme ve öğrenme ile ilgili faaliyetten okul yönetimi ile ilgili faaliyete kadar olan geniş bir aralıkta dağılım gösteren okul faaliyetlerinin kapsamlı altı alanı dikkate alınmıştır. Bu alanların her biri daha sonra toplamda 44 olmak üzere daha fazla detaylandırılmış faaliyetlere bölünmüştür.

Burada belirtilen altı alanın tamamında önemli değişim olduğu açıktır. Okullar, okul sistemlerinin yüksek ölçüde özerkleştirildiği Macaristan, Hollanda ve Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) bile hiçbir zaman bütün alanlarında tam anlamıyla özerk olmamışlardır. Aynı şekilde her yerde bulunan okullar, her ne kadar özerklik Yunanistan, Kıbrıs ve Lüksembourg'da çok kısıtlanmışsa da, bazı alanlarda kısmen de olsa özerkliğe sahip bulunmaktadır. Aynı zamanda ilköğretim ve orta öğretimin birinci kademesinde (orta okul) karar verme yetkilerinin kapsamında genel olarak çok az farklılık bulunmaktadır.

Okullarda karar alma özerkliğinin derecesi genellikle açık seçik olarak alınması gereken kararın niteliğine bağlı olmamaktadır. Bir başka deyişle, eğitim kapsamı ve süreçleri ile ilgili konular özel fonların kullanımı gibi daha çok yönetim ile ilişkili diğer konular ile karşılaştırıldığında belirgin olarak daha fazla bağımsız bir profil göstermemektedir.

Okul özerkliğinin kapsamı aynı zamanda bir alanda bile önemli ölçüde değişiklikler gösterebilmektedir. Örneğin, eğitimin sağlanması geniş ölçüde okullarda eğitim ve öğretimin düzenlenmesi yöntemine bağlı kalmaktadır. Bu; yıl başına okulda geçirilen toplam gün sayısı olarak ifade edildiği zaman, ortaya çıkan sonuç oldukça çarpıcı olmaktadır. Bu konu, sadece dört ülkenin okullara sınırlı ölçüde özerklik vermesi ile okulların karar vermesine (bütün 44 konu dikkate alındığında) en az imkan tanınmış alandır. Oysa, bu durumun tersine eğitim haftası süresince konuların zaman olarak programlanması konusunda karar alınması, sadece dört ülkede tam özerklik (üç ülkede orta öğretim düzeyinde) olmamakla birlikte, hemen tamamen münhasıran okulun karar verme kapsamında bir konudur.

Öğretim kapsam ve süreci alanı içindeki üç husus hemen her yerde okul yönetimi özerliğinde tanımlanmaktadır. Öğretim yöntemleri bu hususların içinde en önde gelenleridir (altı ülke kısıtlı özerkliğe sahip bulunmaktadır). Ders kitaplarının seçimi de okulların en azından bazı özerkliklerinin bulunduğu bir konudur (sadece Yunanistan, Kıbrıs ve Lüksembourg'un (ilk öğretim seviyesinde) herhangi bir özerklikleri bulunmamaktadır). Almanya, Letonya ve Lüksemburg dışında tüm ülkelerin en azından öğrencilerin sürekli değerlendirmelerine göre bazı karar verme yetkileri bulunmakla birlikte eğitim programlarının kapsamı bakımından sınırlı bir özerklik eğilimi bulunmaktadır.

Okulların öğrencileri bir arada gruplandırma konusundaki kriterlere gelindiğinde de özerklikleri (çoğu durumlarda tam özerklik) bulunmaktadır. Bu durumun aksine, öğrencilerin kayıta seçilme kriterleri okulların karar verme kapsamının tamamen dışında veya sınırlı bir özerkliğe sahip olma (sadece Çek Cumhuriyeti, İtalya ve Macaristan'daki okulların seçim kriterleri üzerinde karar vermek için tam özerklikleri vardır) eğilimi göstermektedir.

İnsan kaynakları alanı belki de okul karar verme süreci kapsamındaki en belirgin farklılıkların olduğu alandır. Bu durum öğretmenleri işe almada değişik yönetim seviyelerinin sorumlu olması faktörünün bir sonucu olabilir (Çizelge B27).

Birçok ülkede okulların, öğretmen açıkları için hangi öğretmenlerin işe alınması ve özellikle öğretmenlerin işten ayrılmasında yeni öğretmenleri işe alınması konusunda okulun tepe yöneticisinin atanması veya öğretmen sayılarına karar verilmesine göre daha geniş bir karar verme alanları bulunmaktadır. Bir öğretmenin hizmet sözleşmesinin feshedilmesi konusuna gelince okulların genel olarak ya aynı seviyede ya da nispeten daha az (tam olmak yerine kısıtlı) özerklikleri bulunmaktadır.

Hizmet içi öğretmen eğitiminin planlanması, okulların 15 ülkenin tam özerkliğe, ve diğer 15 ülkede de kısıtlı özerklik veya yetki devrine sahip olması ile birlikte Avrupa'da okulların özerkliğe sahip olmaları konusunda çok belirgin bir husustur.

Fon temin edilmesi hususunda kamu fonlarının okulun genel bütçesi (bütün mevcut kaynaklar, ve uygulanabilir olduğu durumlarda sermaye kaynakları anlamına gelmektedir) için tahsis edilmesi ile süre giden operasyonel kaynaklar (işletme (cari) giderler, malzemeler vs. anlamına gelmektedir) için tahsis edilmesi arasında bir fark olduğu belirgindir. Genel olarak okulların genel bütçeleri bakımından süre giden operasyonel kaynaklarına göre daha az özerklikleri bulunmaktadır. Genel bütçeleri bakımından Belçika'nın Flaman Topluluğundaki ve Hollanda'daki ilk ve orta öğretim okullarının tam, Estonya, Macaristan, Hollanda (ilköğretim seviyesinde) ve Birleşik Krallıktaki okulların ise sınırlı özerklikleri bulunmaktadır. Danimarka, Finlandiya, İsveç ve Norveç'te her iki bütçenin tahsis edilmesi konusu ile ilgili kararların yetkileri yerel makam tarafından devredilebilmektedir.

Menkul eşyaların (sınıf donanım ve malzemeleri) edinilmesinin (iktisap edilmesi) özerklik derecesi karışık bir görünüm gösterirken, -okulun menkul eşya kaynaklarının bir kısmını oluşturduğu mütalaa edilebilecek-bilgisayar donanımlarının sağlanması her zaman bu duruma benzememektedir. Bazı ülkelerdeki okulların (Belçika'nın Fransızca ve Almanca konuşan Topluluklarında, İtalya, Kıbrıs, Estonya, Malta ve Slovakya (ilköğretim seviyesinde) bilgisayar edinilmesi konusunda daha az özerklikleri bulunurken Çek Cumhuriyeti ve Yunanistan'daki okulların daha fazla özerklikleri bulunmaktadır.

Ülkelerin çoğunda okulların taşınmaz (bina) edinilmesinde özerkliklileri bulunmamaktadır. Bununla birlikte bazı istisnalar bulunmaktadır. Macaristan, Slovakya ve Bulgaristan'daki okulların bu hususta tam özerklikleri bulunurken, İrlanda, Hollanda (yetkili bir otorite olabilir), Slovenya ve Birleşik Krallıktaki okulların sınırlı özerklikleri vardır.

Sonuç olarak, ülkelerin büyük bir çoğunluğunda okulların fon temini için özel kaynaklar aramaları konusunda tam bağımsızlıkları bulunmaktadır. Sadece Yunanistan, Fransa, Lüksemburg, Finlandiya, İzlanda ve Norveç'te bulunan okulların bu alanda tam özerklikleri yoktur. Bununla birlikte, okullar genellikle özel krediler almayabilirler ; sadece Belçika'nın Flaman Topluluğu, İtalya, Hollanda (orta öğretim seviyesinde), Bulgaristan ve Romanya'daki okulların bu konuda bu şekilde hareket etmeleri için tam özerklikleri bulunmaktadır.

Özel fonların kullanımı konusuna gelindiğinde, eğitim kadrosu dışındaki personelin işe alınması ve taşınmazların edinilmesi (kendileri için mevcut olan özel temin edilmiş fon limitleri içinde) konularına nazaran operasyonel eşya ve hizmet, menkul eşya edinimi konularında okulların önemli ölçüde serbestlikleri bulunmaktadır. Bununla birlikte, çoğu eğitim sistemi okullara özel fonların eğitim kadrosunun işe alınmasında kullanılması için serbest hareket etme izni vermemektedir.

Çizelge B23: Devlete ait ilk ve orta öğretimde okulların özerkliği (44 husus için), 2002/03

		Eğitimin sağlanması																																											
	Yıl başına gün sayısı	[Hexagons]																																											
	Yıl başına saat sayısı	[Hexagons]																																											
	Hafta başına saat sayısı	[Hexagons]																																											
	Konu başına saat sayısı	[Hexagons]																																											
	Bir dönemin süresi	[Hexagons]																																											
	Derslerin başlangıç ve bitişleri	[Hexagons]																																											
	Konuların hafta boyunca zaman programlanması	[Hexagons]																																											
		BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO																																											
		Öğretim kapsamı ve süreçler																																											
	Ders kitapları	[Hexagons]																																											
	Yöntemler	[Hexagons]																																											
	Öğretim Programlarının Kapsamı	[Hexagons]																																											
	Seçmeli dersler	[Hexagons]																																											
	Minimum müfredatın yanı sıra zorunlu dersler	[Hexagons]																																											
	Öğrencilerin sürekli değerlendirilmesi	[Hexagons]																																											
	Öğrencinin bir yıl daha aynı sınıfı okuyup okumaması	[Hexagons]																																											
	Diploma sınavlarının kapsamı	[Hexagons]																																											
		BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO																																											
		Okul yönetmelikleri ve organizasyon																																											
	Okul kuralları	[Hexagons]																																											
	İhraç ve geçici uzaklaştırma faaliyetleri	[Hexagons]																																											
	Kayıtta öğrenci seçimi kriterleri	[Hexagons]																																											
	Öğrencileri gruplandırma kriteri	[Hexagons]																																											
		BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO																																											
İlk	Orta	[Light Brown]	Özerklik Yok	[Dark Brown]	Tam Özerklik	[Hexagon with X]	Uygulanabilir değil																																						
		[Medium Brown]	Sınırlı Özerklik	[Hexagon with Square]	Yerel makam tarafından devredilebilen karar verme yetkileri																																								
Kaynak: Eurydice.																																													

Çizelge B23 (devamı): Devlete ait ilk ve orta öğretimde okulların özerkliği (44 husus için), 2002/03

Mali ve materyal kaynakları (kamusal fonlar)	
Genel okul bütçesi tahsisi (personel, işletme ve/veya sermaye kaynakları)	
Devam eden operasyonel kaynaklar için bütçe tahsisi	
Eğitim malzemelerinin sağlanması (özellikle ders kitapları)	
Bilgisayar donanımlarının sağlanması	
Taşınmazların (binalar) sağlanması	
Menkullerin sağlanması (sınıf donanımları ve malzemeleri)	
Süre giden bakım onarım, büyük tamiratlar	
BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO	
İnsan kaynakları	
Okulun müdürünün atanması	
Öğretmen sayısının belirlenmesi	
Öğretmen açıklarının yerine öğretmen alımı	
Eksik öğretmenlerin yerine işe alma	
Öğretmenlerinin işlerine son verme	
Performansa dayalı maaş artışı	
Fazla mesai için maaş ayarlaması	
Haftalık ders saati sayısı	
Her hafta öğretmenlerin okulda buldukları saat sayısı	
Hizmet içi eğitimin planlanması	
BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO	
Özel fonlar	
Bağış ve sponsor araştırması	
Hizmet ve fon sağlama	
Borçlar	
Mal ve hizmet alımı için özel fonların kullanımı	
Menkul alımı için özel fonların kullanımı	
Eğitim dışı kadro için özel fonların kullanımı	
Taşınmaz alımı için özel fonların kullanılması	
Eğitim kadrosu için özel fonların kullanılması	
BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO	

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar (Çizelge B23)

Belçika (BE fr, BE de): İlköğretim seviyesinde, müfredat hafta başına 28 öğrenim saatinden oluşmaktadır (Fransızca konuşan Belçika topluluğunda en az sayı) ve böylece seçmeli dersler için zaman boşluğu bulunmamaktadır..

Belçika, İrlanda ve Hollanda: Bu ülkelerdeki okulların çoğu özel yardım alan kesimde bulunmaktadır ve bu nedenle bu ülkelerin verileri durumu tam olarak temsil etmemektedir(Açıklamana bakınız). Özel yardım alan okulların bu alanlarda genellikle daha fazla özerklikleri bulunmaktadır.

Çek Cumhuriyeti ve Yunanistan: İlköğretim seviyesinde seçmeli konular bulunmamaktadır.

Çek Cumhuriyeti, İspanya, Avusturya, Slovakya ve Finlandiya: Zorunlu eğitimde diploma için hiçbir değerlendirme sınavı bulunmamaktadır.

Almanya, Estonya, Yunanistan, Macaristan, Litvanya, Malta ve Hollanda: İlköğretimde diploma için değerlendirme sınavı bulunmamaktadır.

Estonya: Genel bütçenin (personel, operasyonel ve/veya sermaye kaynaklarının) tahsis edilme yöntemindeki reform belediye okullarında 2001 yılı Ocak ayından, devlet okullarında ise 2003 yılı Ocak ayından itibaren sınırlı özerklik ile sonuçlandı.

Kıbrıs: Okullarda eğitim kadrosu dışında kalan bazı personelin istihdamı doğrudan okul işlerinde destek olan veliler birliği (okul aile birliği) tarafından yapılır.

Lüksemburg: Okul müdürü (en üst yöneticisi) pozisyonu ilk öğretim seviyesinde bulunmamaktadır. 2004/05 öğretim yılından itibaren okullar bütçelerini bağımsız olarak yönetmeyi seçebilirler, ve bu durumda özel fonlara başvurabilirler.

Hollanda: Bütün okullar bir okula mahsus olan ve böylece o okulu temsil eden veya birçok okulu temsil edebilen bir yetkili makam (*yetkili makam*) tarafından idare olunur ve yönetilirler.

Birleşik Krallık (ENG/WLS): Okulların azınlıkta kalan bir kısmı (*vakıf ve gönüllü yardım alan okullar*) kendi kabul kriterlerini düzenlerler, bununla birlikte bu kabul kriterlerinin okula kabul hakkındaki ulusal yasaları göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Gönüllü bağış alan okulların okul bütçesinin sermaye kaynakları için tahsis edilmesinde tam özerklikleri bulunabilir.

Birleşik Krallık (NIR): Kabul kriterleri *Eğitim ve Kütüphane Kurulu'nu (Education and Library Board)* veya *Devlet Yardımı alan Okullar için Katolik Konseyi'ni (Catholic Council for Maintained Schools)* temsil eden başkanlar (*gubernörler*) kurulu tarafından düzenlenir. Menkul eşyalar için yapılan harcamaların belirli bir limitin üzerinde olanları *devlet yardımı alan ve devlet tarafından kontrol edilen okullar için Eğitim ve Kütüphane Kurulu'nun (Education and Library Board)* sorumluluğundadır.

Birleşik Krallık (SCT): Eğitim müfredatı resmi değildir, ve yönergeler okullar ve yetkili eğitim makamlarının okullarının ve topluluklarının özel koşullarına uyması için serbest bir şekilde yorumlanması ve uyarlanması için düzenlenmektedir.

Açıklama

Özel sektördeki yönetime ilişkin olarak durumların geniş kapsamlı bir çeşitlilik arz ettiği hallerde, bu gösterge sadece devlet okullarındaki durumlarda göz önünde tutulur. Devlet okulları kamu veya devlet makamları tarafından doğrudan kontrol edilen ve yönetilen söz konusu bu göstergeleri dikkate alırlar. Özel kesim veya resmi olmayan makamlar tarafından idare edilen okullar tamamen kamu makamları tarafından finanse edildiklerinde bile bu konuda hariç tutulmuşlardır.

Okullar okulun en üst yöneticisi veya yönetim organları vasıtasıyla temsil edilen kuruluşlar olarak mütalaa edilirler. Okul yönetim organı ancak okul düzeyinde konumlanmışsa dikkate alınmaktadır. Bununla birlikte yerel makamları temsil eden kişiler gibi okul dışından kişiler de okul yönetim organı içinde bulunabilirler. Durumlara bağlı olarak, eğitim yetkili makamı bir kamu, yerel veya merkezi bir mercii olabilir.

Söz konusu bu gösterge yerel, bölgesel ve merkezi eğitim makamları bakımından okul özerkliğinin derecesini göstermektedir. Ebeveynler ve diğer okul paydaşları ile ilgili olarak okul tarafından kullanılan özerklik gösterilmemiştir. Benzer şekilde, okul içinde okulun iç konuları ile ilgili (okul personeli arasında) düzenlenmiş olan karar verme yöntemi dikkate alınmamıştır.

“Özerklik yok”, sürecin belirli bir aşamasında okula danışılabilir olursa dahi, kararların sadece yetkili eğitim makamı tarafından verildiği anlamına gelmektedir. **“Tam özerklik”** ulusal/yerel mevzuat veya düzenlemeler tarafından oluşturulan sınırlar dahilinde okulun kararları tek başına aldığı anlamına gelmektedir. Bağlayıcı bir hükmü olmaksızın yetkili eğitim makamları tarafından yapılan bir öneri okul özerkliğini sınırlandırmamaktadır.

“Sınırlı Özerklik” birbirinden farklı dört durumu ihtiva etmektedir , diğer bir deyişle:

- okul kararı yetkili eğitim makamı ile birlikte almaktadır veya önerisini onay için söz konusu makama yönlendirmektedir;
- okul kararını daha önceden yetkili eğitim makamı tarafından kararlaştırılan seçenekler kümesi içinden birini seçerek almaktadır;
- okul incelediği hususlara ilişkin bazı kararlar bakımından özerktir ancak bu kararlar için eğitim makamına başvurmalıdır, veya kararların kalan bölümleri söz konusu olduğunda - özerk değildir-;
- okul prensip olarak özerktir, bununla birlikte kararlarında sıkı bir şekilde resmi önerileri izlemeye teşvik edilmekte, yönlendirilmektedir.

Açıklama (Çizelge B23 devamı)

“Yerel makam tarafından devredilebilen karar verme yetkileri” yerel makamların karar vermeden sorumlu oldukları ve karar verme yetkilerini yasal olarak kendi yetkileri dahilinde okul seviyesine devretmeleri anlamına gelmektedir.

Münferit hususlar ile ilgili mevcut bulunan ayrıntılı bilgi aşağıdaki gibidir:

Yıl başına kaç saat olduğu: Çizelge E1

Konu başına kaç saat olduğu: Çizelgeler E2 ve E3

Öğrencilerin bir yılı tekrar okuması gerekip gerekmediğinin kararları :Çizelge E23

Diploma için belgelendirme sınavının kapsamı: Çizelgeler E25 ve E27

Bilgisayar ekipmanının edinilmesi: Çizelgeler D12 ve D13

Okulda öğretmenlerin hazır bulunduğu saatler:Çizelgeler D33 ve D34

OKUL MÜDÜRLERİ OKUL DÜZEYİNDE KAPSAMLI KARAR VERME YETKİSİNE SAHİPTİR

PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) araştırması 2003’ün bir bölümü olarak, okulun en üst yöneticilerinden (müdürlerinden) okullarındaki birçok alan içinde en fazla sorumluluğun nerede bulunduğunu belirlemeleri istenmiştir. toplanan verinin niteliği ve kategorisi farklı olduğundan (çünkü Çizelge B23 sadece devlet kesimi okullara hitap ederken PISA araştırması sadece özel kesime ait olan okulları kapsamaktadır) doğrudan karşılaştırma yapmak mümkün olmadığı halde onların cevapları okul özerkliğine dair resmi düzenlemeler konusundaki analizlere ilginç bir farklılık (uyum içinde çok seslilik) katmıştır (Çizelge B23).

En önemli fark okul faaliyetlerinin belirgin bazı alanlarının “önemli bir okul sorumluluğu olmadığını” ifade eden cevapların oranı ile sorumluluğun niteliğini okul yönetim kurulu, okulun en üst yöneticisi, okul içindeki bir bölümün şefi ve öğretmenlerin kendi içlerinde sahip bulunulan sorumluluklar bakımından bölen diğer cevapların oranı arasındaki farktır.

Sonuçlar PISA ülkelerindeki en üst okul yöneticilerinin alanların çoğunluğunu okulun karar verme kapsamında olarak göz önünde tuttıklarını göstermektedir. Gerçekten, Hollanda ve Macaristan’da raporla bildirilen kararların hemen tamamı bu seviyede yer almaktadır. Bu konuya çok az istisna merkezleştirilmiş eğitim sistemlerinde tekabül etmektedir, ancak merkezleştirilmiş eğitim sistemlerinde bile, bir veya daha fazla alanın bir dereceye kadar okulun hakimiyet alanı içinde kalmasıyla birlikte resim tam olarak net değildir.

Öğretmenin işe alınması ve işten çıkarılması genel olarak en fazla okulun temel sorumluluğunda olmayan faaliyet alanları olarak bildirilmiştir. Bu durum Almanya, Yunanistan , İspanya, İtalya, Lüksemburg, Avusturya ve Portekiz için söz konusudur. Bu ülkelerde öğretmenler eğitim için en-üst düzey yetkili makam tarafından işe alınmaktadır (Çizelge B27). Raporlarında öğretmenin işe alınmasında okulun dahil olmasını bildiren bu ülkelerin çok az sayıdaki en üst okul yöneticileri çok muhtemeldir ki özel sektörün içinde yer almaktadır. Birleşik Krallıktaki (İskoçya) cevaplar öğretmenlerin işten çıkarılmasında okulun daha az ilgisinin bulunduğunu göstermektedir. Bu durumun aksine, öğretmenin işe alınması ve işten çıkarılması hemen tamamen Çek Cumhuriyeti, Estonya, Polonya, Slovakya, İsveç ve İzlanda’da yer alan okulların en üst yöneticisinin münhasır sorumluluklarında bulunmaktadır.

Çizelge B24: Altı alanda karar verme sorumlulukları bulunan ve okul müdürü tarafından tanımlanmış olan kişi ve yetkililere göre 15 yaşındaki öğrencilerin tahlili, kamu ve özel sektör birlikte, 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EE	%	
Okulun asıl sorumluluğu değil								X	100
Okul Kurulu								X	100
Okul Müdürü								X	100
Öğretmenler veya zümre başkanı								X	100
a	İşe alınacak olan öğretmenlerin seçimi				e	Öğrenci kayıtları ile ilgili kararlar			
b	Öğretmenlerin işten çıkarılması				f	Kullanılacak ders kitaplarının seçimi			
c	Öğrenci disiplin politikalarının tesis edilmesi								
d	Öğrenci değerlendirme politikalarının tesis edilmesi				X	Veri toplamaya katkıda bulunmayan ülke			
Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı									

Çizelge B24 (devamı): Altı alanda karar verme sorumlulukları bulunan ve okul müdürü tarafından tanımlanmış olan kişi ve yetkililere göre 15 yaşındaki öğrencilerin tahlili, kamu ve özel sektör birlikte, 2002/03

	Okulun asıl sorumluluğu değil	Okul Kurulu	Okul Müdürü	Öğretmenler veya zümre başkanı	
a	İşe alınacak olan öğretmenlerin seçimi			e	Öğrenci kayıtları ile ilgili kararlar
b	Öğretmenlerin işten çıkarılması			f	Kullanılacak ders kitaplarının seçimi
c	Öğrenci disiplin politikalarının tesis edilmesi				
d	Öğrenci değerlendirme politikalarının tesis edilmesi			X	Veri toplamaya katkıda bulunmayan ülke

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı

Çizelge B24 (devamı): Altı alanda karar verme sorumlulukları bulunan ve okul müdürü tarafından tanımlanmış olan kişi ve yetkililere göre 15 yaşındaki öğrencilerin tahlili, kamu ve özel sektör birlikte, 2002/03

	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	%
Okulun asıl sorumluluğu değil		X					X		
Okul Kurulu		X					X		
Okul Başkanı		X					X		
Öğretmenler veya zümre başkanı		X					X		
a	İşe alınacak olan öğretmenlerin seçimi				e	Öğrenci kayıtları ile ilgili kararlar			
b	Öğretmenlerin işten çıkarılması				f	Kullanılacak ders kitaplarının seçimi			
c	Öğrenci disiplin politikalarının tesis edilmesi								
d	Öğrenci değerlendirme politikalarının tesis edilmesi				X	Veri toplamaya katkıda bulunmayan ülke			
Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı									

Çizelge B24 (devamı): Altı alanda karar oluşturma sorumlulukları bulunan ve okul müdürü tarafından tanımlanmış olan şahıs ve yetkililere göre 15 yaşındaki öğrencilerin tahlili, kamu ve özel sektörler birleşik halde, 2002/03

	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	BG	RO	%	
Okulun asıl sorumluluğu değil			(:)					X	X		
Okul Kurulu			(:)					X	X		
Okul Başkanı			(:)					X	X		
Öğretmenler veya öğretmenlik bölümü başkanı			(:)					X	X		
a	İşe alınacak olan öğretmenlerin seçimi					e	Öğrenci kayıtları ile ilgili kararlar				
b	Öğretmenlerin işten çıkarılması					f	Kullanılacak ders kitaplarının seçimi				
c	Öğrenci disiplin politikalarının tesis edilmesi										
d	Öğrenci değerlendirme politikalarının tesis edilmesi					X	Veri toplamaya katkıda bulunmayan ülke				
Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı											

BÖLÜM III - KARAR VERME DÜZEYLERİ VE SÜREÇLERİ

Veri (Çizelge B24)																										
Okul için temel bir sorumluluk değil																										
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
a	36,5	26,4	2,3	1,7	2,6	82,4	96,1	64,0	(:)	14,3	92,5	0,8	100,0	0,0	0,5	77,8	0,0	91,9	0,4	30,1	0,5	(:)	13,5	0,0	18,6	35,8
b	31,4	45,8	4,4	1,7	35,5	93,7	96,1	63,8	(:)	29,8	92,3	0,0	100,0	2,1	0,7	91,8	0,8	92,6	0,0	64,5	17,0	(:)	85,8	0,4	18,6	53,9
c	4,7	0,0	1,6	0,0	2,1	4,5	96,1	1,2	(:)	0,0	0,1	2,4	0,0	0,0	0,5	2,6	0,0	44,9	0,9	0,1	0,0	(:)	1,1	0,0	0,0	12,6
d	13,6	13,2	0,4	1,7	16,8	12,5	100,0	3,8	(:)	2,7	0,2	13,2	94,9	0,0	1,2	23,1	0,0	46,7	10,8	1,0	2,6	(:)	3,5	0,0	13,6	38,1
e	15,1	23,2	6,1	3,9	17,4	20,6	0,0	27,2	(:)	4,1	9,7	0,6	0,0	0,3	0,8	26,9	2,6	17,5	3,7	28,9	36,9	(:)	53,4	19,4	29,3	76,0
f	3,8	0,0	0,4	0,1	0,3	1,5	100,0	0,0	(:)	0,0	0,0	4,3	94,9	0,0	0,5	1,2	0,0	0,0	5,9	0,0	0,0	(:)	0,0	0,4	0,0	1,7
Okul yönetim kurulu																										
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
a	6,8	4,8	24,6	1,7	69,6	9,1	3,7	13,1	(:)	64,2	0,1	8,5	0,0	48,3	7,3	0,6	0,6	3,1	11,2	13,0	3,7	(:)	9,4	12,1	76,3	12,1
b	19,7	9,8	48,1	1,9	24,5	1,9	3,7	13,6	(:)	66,1	0,1	17,0	0,0	42,2	34,4	0,6	1,3	2,6	21,9	15,4	12,9	(:)	3,8	18,4	76,3	5,5
c	50,1	51,4	14,7	6,6	77,4	71,1	3,3	67,5	(:)	40,4	87,9	75,9	100,0	68,1	6,9	75,7	23,9	41,1	30,2	20,2	8,4	(:)	5,2	1,0	7,7	35,4
d	35,2	24,8	8,7	2,1	46,0	25,0	0,0	18,6	(:)	15,1	7,4	32,5	5,1	65,3	0,0	6,9	19,2	20,0	8,8	15,7	5,5	(:)	1,6	0,1	13,3	6,2
e	10,4	0,0	4,9	2,6	7,6	2,3	3,7	53,2	(:)	45,7	22,9	12,8	5,1	49,2	2,6	6,1	4,3	79,9	15,9	2,5	6,5	(:)	1,2	12,7	65,7	3,5
f	10,2	42,0	0,5	0,2	51,2	40,6	0,0	11,1	(:)	0,0	3,0	20,9	0,0	18,6	1,8	37,2	3,0	0,7	3,2	2,8	1,1	(:)	0,0	0,0	95,0	29,2
Okulun müdürü																										
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
a	55,5	68,7	73,1	96,6	27,8	8,4	0,2	22,1	(:)	21,5	6,8	86,3	0,0	51,7	90,2	21,7	99,4	4,9	88,4	56,4	95,3	(:)	77,1	87,9	5,0	52,1
b	48,9	44,5	46,9	96,4	38,6	4,5	0,2	22,3	(:)	4,1	7,6	82,0	0,0	55,7	64,9	7,7	97,9	4,8	78,1	19,5	70,2	(:)	10,4	81,3	5,0	40,5
c	39,5	48,6	79,2	89,0	18,6	9,8	0,5	20,5	(:)	41,3	5,6	15,3	0,0	8,3	81,8	18,5	19,3	1,6	58,0	58,3	69,7	(:)	87,7	93,9	60,7	35,0
d	39,9	47,1	82,7	73,9	29,3	15,0	0,0	22,1	(:)	55,8	18,7	28,9	0,0	6,6	77,5	26,8	25,2	0,9	44,0	47,4	40,6	(:)	73,0	82,3	35,2	33,0
e	71,6	76,8	85,8	93,5	71,6	76,9	96,3	19,3	(:)	46,7	51,1	85,7	94,9	46,0	80,9	65,4	88,6	2,6	79,4	68,2	54,8	(:)	45,4	67,6	5,0	18,6
f	20,1	3,7	33,7	38,8	13,4	5,5	0,0	9,7	(:)	9,9	3,9	24,1	0,0	6,2	49,6	16,0	14,0	0,0	25,8	28,5	8,2	(:)	2,1	30,3	5,0	28,8
Öğretmenler veya zümre başkanı																										
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
a	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	(:)	0,0	0,6	4,4	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	(:)	0,0	0,0	0,0	0,0
b	0,0	0,0	0,6	0,0	1,5	0,0	0,0	0,3	(:)	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	(:)	0,0	0,0	0,0	0,0
c	5,7	0,0	4,4	4,4	1,9	14,6	0,0	10,9	(:)	18,3	6,5	6,4	0,0	23,6	10,7	3,2	56,8	12,4	10,9	21,4	22,0	(:)	6,1	5,1	31,7	17,1
d	11,3	15,0	8,2	22,3	8,0	47,6	0,0	55,6	(:)	26,4	73,8	25,4	0,0	28,0	21,3	43,2	55,7	32,4	36,5	35,8	51,2	(:)	21,9	17,6	37,9	22,7
e	2,8	0,0	3,1	0,0	3,4	0,2	0,0	0,3	(:)	3,5	16,3	1,0	0,0	4,5	15,7	1,6	4,5	0,0	1,0	0,3	1,8	(:)	0,0	0,3	0,0	1,9
f	65,8	54,4	65,4	61,0	35,1	52,4	0,0	79,1	(:)	90,1	93,0	50,7	5,1	75,2	48,2	45,7	83,0	99,3	65,1	68,8	90,6	(:)	97,9	69,3	0,0	40,3
a	İşe alınacak öğretmenlerin seçimi										d	Öğrenci değerlendirme politikalarının oluşturulması														
b	Öğretmenin işten çıkarılması										e	Öğrencilerin okul kayıtları ile ilgili kararlar														
c	Öğrencilerin disiplin politikalarının oluşturulması										f	Kullanılacak ders kitaplarının seçimi														

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Ek Notlar

Fransa: 2003 yılında okul "soru formu"nun doldurulması okulun en üst yöneticileri tarafından tamamlanmamıştır.

Birleşik Krallık (İngiltere/Galler/İskoçya//Kuzey İrlanda): Verinin karşılaştırılabilir olmasını garanti etmek için 2003 yılındaki cevaplandırma oranının çok düşük olduğu dikkate alındı. Bu verinin (Okul için temel bir sorumluluk değil: a = 0.0; b= 2.0; c = 0.0; d= 0.0; e = 30.8; f= 0.0; Okul Yönetim Kurulu: a = 58.7; b= 83.4; c = 55.8; d= 28.0; e = 33.0; f= 0.7; Okulun en üst yöneticisi; a = 38.9; b= 14.0; c = 41.2; d= 62.6; e = 33.9; f= 0.3; Öğretmenler veya eğitim bölümünün şefi; a = 2.3; b= 0.6; c = 3.0; d= 9.4; e = 2.3; f= 99.0) neden dolayı çizelgede gösterilmediğini açıklamaktadır.

Açıklama (Çizelge B24)

Okulun en üst yöneticilerine gönderilen soru formlarında onlardan ana sorumlulukları olanların (öğrenciler, eğitim zümre, okulun en üst düzey yöneticisi veya okul yönetim kurulu) okul sorumluluğu içine giren karar verme alanlarını göstermeleri istendi. Okulun en üst yöneticilerinin aynı alan için iki cevap verdikleri durumlarda – örneğin, okul yönetim kurulu ve okulun en üst düzey yöneticisi – sadece karar oluşturmada daha üst yetkiye haiz olan merci gösterilmektedir (verilen örnekte, bu okul yönetim kurulu olacaktır). Örnekleme prosedürü, okul ve ardından öğrenci seçimleri (15 yaşında 35 öğrenci) ile ilgilidir. Her öğrencinin, devam ettiği okulun büyüklüğüne bakılmaksızın seçilmesi için aynı olasılık sunulmasına çalışıldı. Bu amaçla, okullar seçilme ihtimalleri büyüklükleri ile ters orantılı bir şekilde olacak bir yöntemle değerlendirildi. Bu şeklin neden dolayı okulların oranlarını doğrudan söz konusu faktörlerden bir veya diğeri ile ilişkilendirilerek gösterilmediğini, ve ilgili belirli tür okullara devam eden öğrencilerin oranlarını gösterdiğini açıklamaktadır. PISA araştırması ile ilgili daha fazla bilgi için, lütfen Terimlerin Açıklaması ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız.

Fransa ve Belçika'nın Almanca konuşan Topluluğundan gelen cevaplar okulun en üst yöneticilerinin bu konuya yüksek bir düzeyde dahil olduklarını (özellikle öğretmenlerin işe alınması bakımından) göstermektedir. Bu veri resmi düzenlemelerdeki verilere göre farklılık göstermektedir (Çizelge B23). İlke olarak devlet kesiminde yer alan okulların öğretmenin işe alınmasında herhangi bir özerkliği bulunmamakta ve öğretmenlerin işten çıkarılmasında ise sınırlı özerklikleri bulunmaktadır. PISA araştırmasında incelenen ve öğretmenlerin işe alınmasının ve işten çıkarılmasının okulların kendi sorunu olan, özel yardım alan okulların büyük bir oranı bu farkı oluşturmaktadır.

Bazı hallerde okul dışındaki yetkili mercilerin (Avusturya, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Norveç) veya okul yönetim kurullarının (İspanya, İrlanda ve Macaristan) sorumluluğunda olmakla beraber, hemen hemen bütün ülkelerde, öğrenci kayıtları ile ilgili kararların okul müdürlerinin kararında olması gerektiği bildirilmiştir. Bu konu Portekiz ve Lihtenştayn'da tamamıyla okulun yönetim kurulunun sorunudur. Aynı şekilde, bu bilgiler bazı ülkelerde resmi düzenlemelerden çıkarılan verilere göre farklılaşmaktadır (Çizelge B23).

Her ne kadar bazı zamanlarda aynı zamanda öğretmenlerin (özellikle Polonya) veya daha sıklıkla okul yönetim kurullarının da (Fransa, Belçika'nın Almanca konuşan kesimi, Danimarka, Almanya, İspanya, İtalya, Letonya, Lüksemburg, Macaristan ve Avusturya) sorunu olmakla birlikte, okul müdürleri, genellikle öğrenci disiplin politikaları ile ilgili sorumluluğu kendilerine isnat etmektedirler.

Öğretmelerin veya eğitim bölümünün şefinin hemen her ülkede ve bazen İspanya, İrlanda, İtalya, Macaristan, Polonya, Portekiz, İsveç ve Birleşik Krallık (İskoçya) gibi ülkelerde daha fazla olmak üzere ders kitaplarının seçiminde temel sorumlulukları bulunduğu raporda bildirildi. Raporda, onların aynı zamanda öğrenci değerlendirme politikalarının tesis edilmesine karar verilmesinde önemli işlevleri olduğu bildirildi (İtalya ve daha az ölçüde İspanya ve Polonya). Bu nedenle, bazı ülkelerde (örneğin, İspanya ve İtalya), bu alanlardaki okul özerkliğinin çok belirgin bir biçimde öğretmen özerkliğine bağlı olduğu neticesi çıkarılabilir. Bununla birlikte, bir kez daha tekrarlamamız gerekmektedir ki, bütün bu söz konusu sonuçlar okul özerkliğine dair resmi düzenleme ile tamamen uyumlu değildir (Çizelge B23).

Bazı ülkelerde okulların en üst yöneticileri çoğu zaman okulun en üst yöneticileri lehine olmak üzere raporlarında okul yönetim kurullarına çok sınırlı sorumluluklar atfetmişlerdir. Çek Cumhuriyeti, Hollanda, Slovakya, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık (İskoçya) ve İzlanda'nın cevapları bu durumu göstermektedir.

İspanya, İtalya, Portekiz ve Lihtenştayn'da okulun en üst yöneticisinin faaliyetin altı alanının hiçbirinde karar verme yetkisi hemen hiç yokmuş gibi algılanmaktadır. Bu söz konusu ülkeler diğer karar verici taraflar arasındaki açık ve seçik sorumluluk bölüştürmesini bildirme (öğrencinin okula kaydolmasının çeşitli karar verici makamlar arasında sorumluluğun paylaşıldığı tek alan olduğunu bildiren İtalya gibi) eğilimindedirler.

OKUL SEVİYESİNDE VELİ TEMSİLCİLERİ OLAN ORGANLAR ÇOĞU KEZ KARAR VERME SÜRECİNDE YER ALMIYORLAR

Velilerin okul seviyesinde karar vermedeki işlevleri velilerin okulun yönetsel kurullarında mı yoksa yönetim organlarında mı yer aldıklarına bağlı olmaktadır. Durum böyle iken ebeveynlerin etkileri karar verilen alanların erimi içinde önemli ölçüde değişmektedir. Ebeveynlerin karar verme yetkileri olabilir veya bir danışman işlevi üstlenebilirler, veya ne karar verme yetkilerini ne de danışmanlık işlevlerini kullanmayabilirler. Finlandiya, İsveç ve daha az bir ölçüde Birleşik Krallıkta (İskoçya) okul seviyesinde veli temsilcilerinin de dahil olduğu organlara verilen yetkiler ilgili okula bağlı kalmaktadır.

Çek Cumhuriyeti, Yunanistan ve İzlanda'da genel olarak ebeveynlerin ya karar verme ya da danışman niteliğinde okul seviyesindeki organlar vasıtası ile çok az yetkileri bulunurken, Slovakya, Bulgaristan ve Romanya'da ebeveynler sadece iki alan bakımından yetkiye haizdirler. Bu durumun aksine, okul seviyesinde içinde ebeveynlerin dahil olduğu ve hemen her alanda yetkiye sahip okul seviyesindeki organlar Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve Norveç'tir.

Genel olarak, ebeveynlerin içinde bulunduğu okul seviyesindeki organların en az karar oluşturma alanlarının öğretmen işe alınması, öğretmen hizmet sözleşmelerinin feshedilmesi ve eğitimin kapsamı ile ilgili konulardır. Bu organlar en fazla okul planına karar verilmesi ve günlük okul faaliyetleri için kurallar düzenlenmesine dahil olmaktadır.

Ebeveyn temsilciler okulun öğretim planı veya okul eylem planının oluşturulmasında hemen her ülkede ya karar verme yetkileri ile (sekiz ülkede)ya da –daha yaygın olarak- danışman işlevi ile (15 ülkede) katkı sağlamaktadırlar. Sadece Danimarka, Fransa, Kıbrıs ve Portekiz'de ebeveyn temsilcilerinin bu alanda hiçbir söz hakkı bulunmamaktadır.

Bu durumun tersine olarak ebeveynlerin Avrupa'nın yarısından daha fazla sayıdaki eğitim sistemi içinde öğrencilerin ihraç edilmesi veya geçici olarak uzaklaştırılmaları bakımından verilen kararlarda resmi hiçbir etkileri bulunmamaktadır, ve sadece üç ülkede (Belçika (Almanca konuşan Topluluk), Estonya ve Avusturya'da danışmanlık işlevleri bulunmaktadır. Yedi ülke ebeveyn temsilcilerine bu alanda tam karar verme yetkilerine erişim vermektedir.

Okulun günlük faaliyetlerini yöneten kurallar bakımından durum oldukça karışıktır. Okul seviyesindeki organlarda içinde yer alan ebeveynler için dokuz eğitim sisteminde karar verme yetkileri mevcut olup, ve diğer on bir ülkede ise ebeveynler için danışmanlık işlevi bulunmaktadır. Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Fransa, Kıbrıs, Portekiz, Slovenya ve Slovakya'da ise ebeveynler için ne karar verme yetkisi ne de danışmanlık işlevi bulunmamaktadır.

Öğretmenlerin işe alınması ve onların eğitim hizmet sözleşmelerinin feshedilmesi genel olarak içinde ebeveyn temsilcilerin bulunduğu okul seviyesindeki organların konusu değildir (Çizelge B23). Sadece Belçika (Flaman Topluluğu), Fransa, Portekiz ve Birleşik Krallıkta birimlerin bu alanda karar verme yetkileri bulunmaktadır. Bu Norveç'te bir danışmanlık işlevidir. Bu tür düzenlemeler öğretmenlerin hizmet sözleşmelerinin feshedilmesindeki yetkilere göre çok az farklılıklarla hemen aynı yetkilerle yansıtılmaktadır.

Benzer bir şekilde, eğitimin kapsamı ile ilgili kararlar da çok nadiren içinde ebeveyn temsilcilerin bulunduğu okul seviyesindeki organları ilgilendiren bir konu olmaktadır. Sadece Almanya, Estonya, Fransa ve Macaristan bu konuda danışmanlık işlevi sunmaktadırlar ve sadece Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve Norveç karar verme yetkileri sunmaktadır.

Çizelge B25: beveynlerin dahil olduğu okul konseyi/kurulları tarafından kullanılan sekiz alandaki yetkiler, zorunlu eğitim, 2002/03

Okul eğitim planı, okul eylem planı	BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO		
Okulun günlük faaliyetlerini düzenleyen kurallar	BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO		
Öğrencinin ihracı veya uzaklaştırılması	BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO		
Öğretim içeriğini ilgilendiren konular	BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO		
Seçmeli dersleri verilmesi	BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO		
Ders kitapları, eğitim yazılımı v.b. alımı	BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO		
Öğretmenlerin işe alınması	BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO		
Öğretmenlerin hizmet sözleşme	BE BE BE CZ DK DE EE EL ES FR IE IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT SI SK FI SE ENG WLS NIR SCT UK IS LI NO BG RO		
İlköğretim	Ortaöğretim	Karar verme yetkisi	Karar verme yetkisi ve danışmanlık işlevi yok
Uygulanabilir değil	Danışmanlık işlevi	Yetki ilgili okula bağlı	

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar

Belçika (BE nl): Özel yardım alan okulların organlarında bulunan ebeveynlerin öğretmenlerin işe alınması ve hizmet sözleşmelerinin feshedilmesi hususunda karar verme veya istişari yetkileri bulunmamaktadır.

Yunanistan: İlköğretimdeki öğrenciler okuldan ihraç edilmeyebilirler veya geçici olarak uzaklaştırılmayabilirler.

İtalya: Orta öğrenim düzeyinde öğrencilerin okuldan atılmaları veya geçici olarak uzaklaştırılmaları kararı okul düzeyindeki organlar tarafından verilmektedir. Bu organdaki ebeveynlerin katılımları okulun iç düzenlemelerine bağlıdır. İlk öğretim düzeyinde okuldan ihraç ve geçici uzaklaştırma kuralları düzenlenmemiştir, ve uygulamada da çok nadir karşılaşılmaktadır.

Slovenya: Ölumsuz davranış gösteren öğrencilerle ilgili şikayetler bu hususta bu öğrencilerin nakli ile ilgili karar verme yetkileri bulunan okul kurullarına yapılabilmektedir.

Slovakya: İçinde en az dört ebeveyn temsilcisinin bulunduğu okul kurullarının yetkileri devlet yönetimi tarafından 2003 yılında yasal düzenleme ile genişletildi ve eğitimde özyönetim 1 Ocak 2004 tarihinde yürürlüğe girdi.

İsveç: 2003 yılından itibaren okullar artık mahalli okul planlarını vermekle yükümlü değildirler.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Okul yönetim organı günlük faaliyetler kurulları için genel ilkeleri oluşturur. Bu kurullar müdür (başöğretmen) tarafından uygulanır. Yönetim organının personel konularında genel sorumluluğu bulunmaktadır, bununla birlikte genellikle personelin işe alımını yönetim grubunun dışına, okulun en üst yöneticisine delege etmektedir. İngiltere’de bu hususta yeni düzenlemeler Eylül 2003 itibarıyla yürürlüğe girmiştir. İngiltere ve Galler’de öğrencinin geçici olarak uzaklaştırılması veya okuldan ihraç edilmesi kararı okulun en üst yöneticisi tarafından verilmektedir, bununla birlikte bu kararın yönetim organı tarafından onaylanması gerekmektedir. Kuzey İrlanda’da okuldan ihraç etme kararı *tamamen mahalli eğitim makamı tarafından finanse edilen okullar (controlled schools)* hariç olmak üzere her kategoride başkanlar kurulu (gubernörler kurulu) tarafından verilmektedir.

Birleşik Krallık (SCT): Kıdemli, deneyimli öğretmenleri atama sorumluluğu Yerel Makamlarla paylaşılmaktadır.

Okulda hangi seçmeli derslere karar verilmesi konusuna içinde ebeveyn temsilcilerin bulunduğu okul seviyesindeki organların katkı sağlayıp sağlamaması hususu (eğitimsel seviyeler arasındaki değişikliklerle birlikte (Belçika’nın Almanca konuşan Topluluğu, Fransa ve Portekiz) nispeten daha karışık bir tablodur. 13 ülkede söz konusu organların danışmanlık işlevleri veya karar verme yetkileri bulunmamaktadır. Karar verme yetkisi Almanya, Fransa (ilköğretim seviyesi), Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve Norveç’te bulunurken ebeveynlerin Belçika(Flaman Topluluğu), İtalya, Litvanya, Macaristan, Polonya, Portekiz (ilköğretim seviyesi) ve Slovakya’da istişari işlevleri bulunmaktadır.

Okulların ders kitapları edinme konusunda çok geniş özerklikleri bulunmalarına rağmen (Çizelge B23), içinde ebeveyn temsilcilerin bulunduğu okul seviyesindeki organlar bu hususta verilen kararlara katılmamaktadırlar. Bu konuda ebeveyn temsilcilerini ders kitaplarının seçimi ile ilgili karar verme sürecinin içine dahil eden

Almanya, İspanya, Avusturya, Portekiz ve Norveç'teki kuruluşlar istisna oluştururken Belçika, üç Baltık ülkesi, Fransa, İtalya ve Birleşik Krallıkta (İskoçya) kuruluşlar ebeveynleri istişari görüşleri için bu konuya dahil etmektedirler.

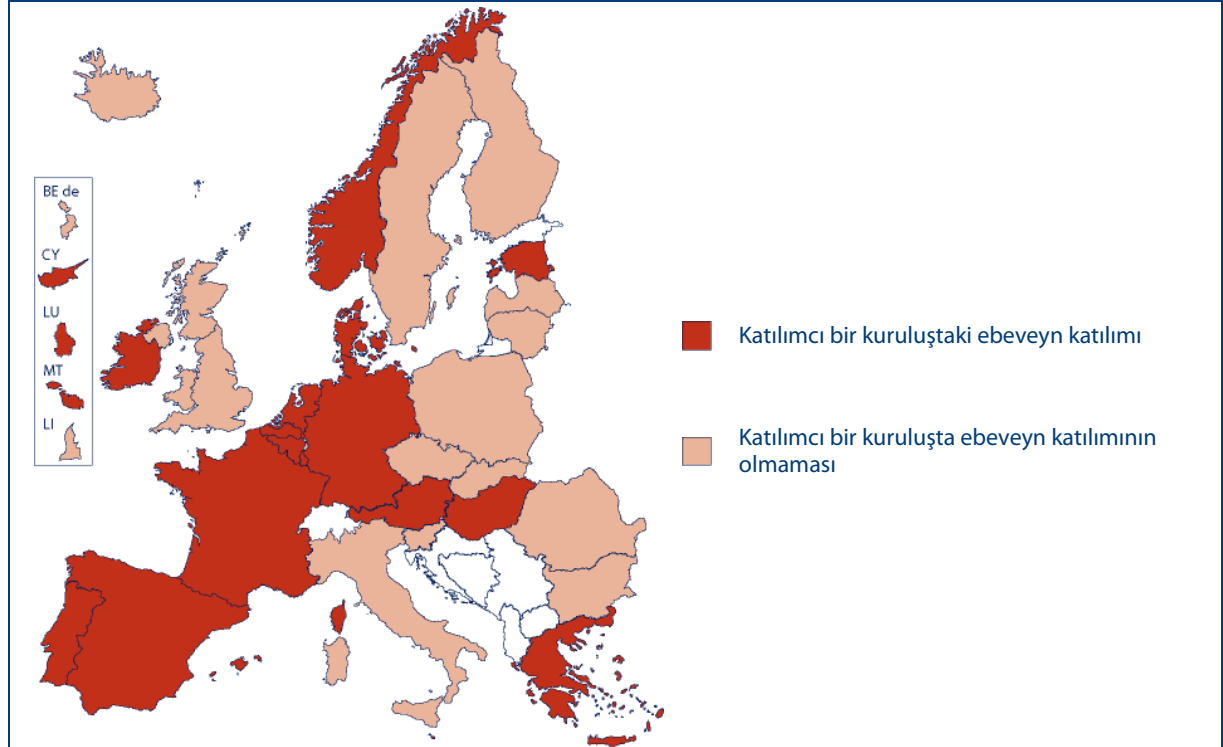
MERKEZİ SEVİYEDE KATILIMCI KURULUŞLAR ARACILIĞI İLE EBEVEYNLERDEN GÖRÜŞ ALINMASI OLDUKÇA YAYGINDIR

AB-15 ülkelerinin çoğunda ve Norveç'te, eğitim sisteminin içindeki diğer oyuncuların yanında ebeveynleri de dahil eden en azından bir ulusal veya merkezi katılımcı kuruluş bulunmaktadır. Bu kuruluşlar var oldukları durumlarda, danışman sıfatıyla hareket etmekte ve karar oluşturma sorumlulukları bulunmamaktadır.

Bu durumun aksine olarak yeni AB üye ülkelerinin büyük bir çoğunluğunun yanı sıra Romanya ve Bulgaristan'da ebeveynlerin temsil edilmiş olduğu ulusal düzeyde kurullar bulunmamaktadır. Bu durum aynı zamanda Belçika'nın Almanca konuşan topluluğunda, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık ve Lihtenştayn için de söz konusudur.

İtalya'da merkezi seviyede bir kuruluş bulunmakla birlikte ebeveynleri kapsamamaktadır.

Çizelge B26: Katılımcı kuruluşlara ebeveynlerin katılımı, zorunlu eğitim, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar

Almanya: Durum bir *eyaletten* diğerine değişiklik göstermektedir. Okulun yasaları ve eğitim sisteminin yönetimi *Eyaletin* sorumluluğunda bulunmaktadır.

Polonya: Ebeveynleri dahil eden bir ulusal kurul 1991 yılının kanununda çıkarılmış olmakla birlikte henüz kuruluşu tamamlanıp uygulaması başlatılmamıştır.

Açıklama

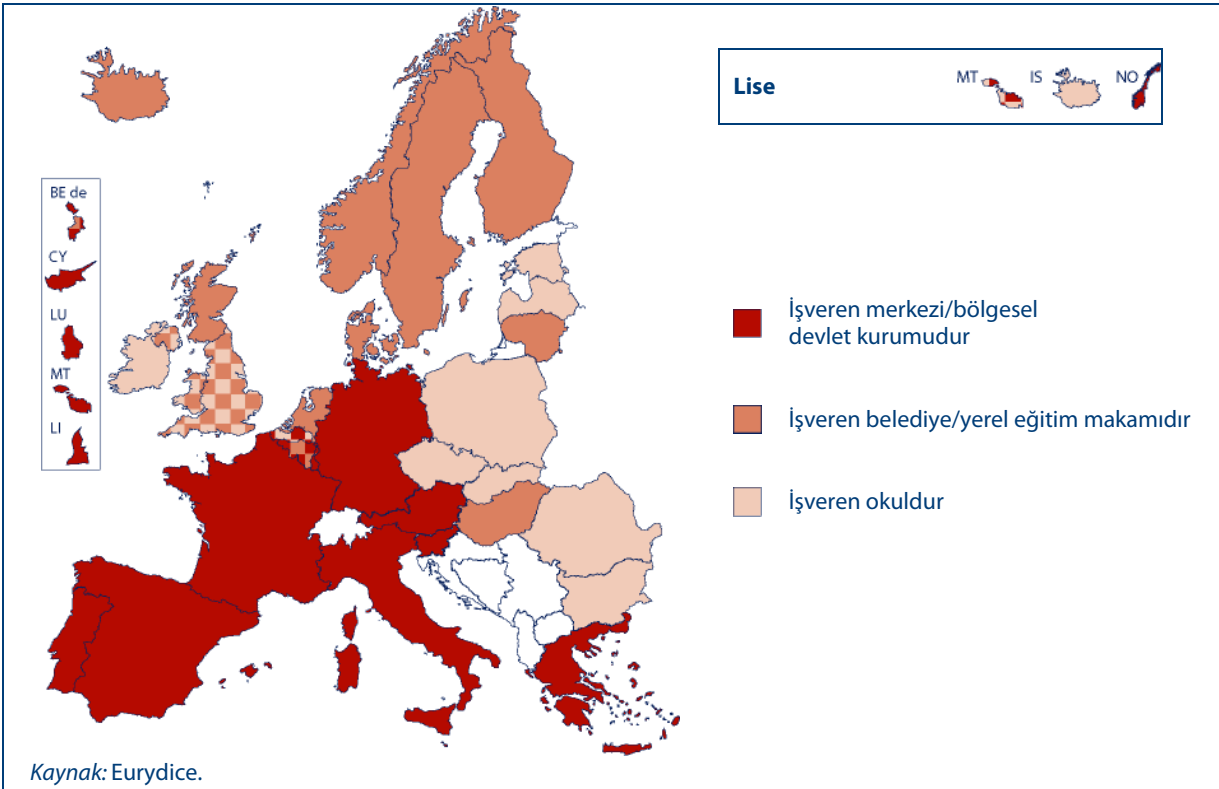
Tamamen ebeveynlerden oluşan kuruluşlar gösterilmemiştir.

İLK VE ORTA ÖĞRETİM SEVİYELERİNDE ÖĞRETMENLERİN İŞVERENLERİNİN AYNI KİŞİLER OLMA EĞİLİMİ BULUNMAKTADIR

Öğretmenlerin istihdam edildikleri yönetim seviyesi öğretmenlerin istihdam durumları ile yakından bağlantılıdır (Çizelge D29). Bütün kariyerlerini memur olarak geçirecek öğretmenlerin işe alımı eğitim için en üst seviyede makama tekabül eden merkezi veya bölgesel yetkili makamlar tarafından yapılmaktadır. Bu durum Almanya, Yunanistan, İspanya, Fransa, Kıbrıs, Lüksemburg, Malta, Avusturya ve Portekiz’de söz konusudur. Kuzey ülkelerinin yanında Litvanya ve Birleşik Krallıkta (İzlanda ve Norveç’te lise seviyesinde ve İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda’nın bütün okullarında olmamakla birlikte) işveren yerel yetkili makamdır. Hollanda’da kamu kesimi okullarında çalışan öğretmenler *yetkili otorite (bevoegd gezag)* diye bilinen belediye üst yetkilisi tarafından işe alınırlar. AB’nin yeni üye ülkelerinin çoğunluğunun yanı sıra İrlanda ve okulların bazı kategorilerinde olmak üzere Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) okullar öğretmenlerin işe alınmalarından sorumludurlar.

Öğretmenlerin işe alınması konusunda karar verme süreçlerinde okulların dahil olmasının kapsamının (Çizelge B23) aynı zamanda bu bilgi ile yakın bir ilişkisi vardır, zira işveren öğretmeni tayin etmede sorumluluğu olan yetkili anlamında alınmaktadır. Bununla birlikte, okullar işverenin okul seviyesinde konuşlanmadığı (Litvanya, Hollanda, Slovenya, Finlandiya, İsveç ve Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) okulların bazı kategorileri için) yerlerde bile okulların tam olarak özerkliği bulunmaktadır. Bu öğretmenlerin atanması için daha yüksek bir makamın resmi sorumluluğu olmasına rağmen okulların öğretmenlerini seçme konusunda serbest olmaları anlamına gelmektedir.

Çizelge B27: İlk ve ortaöğretim kurumları öğretmen istihdam sorumluluğunun yönetim seviyesi, 2002/03

Ek Notlar (Çizelge B27)

Belçika (BE fr, BE de): Kamu kesimi okullarında çalışan öğretmenler ya kendi Toplulukları (eğitimin en üst seviyesi olan) tarafından ya da belediyeler veya bölgeler tarafından atanabilmektedir. Özel yardım alan kesimde çalışan öğretmenlerin işe alınması kendi yetkili makamları tarafından yapılmaktadır. Bu son durum Çizelgede gösterilmemiştir.

Belçika (BE nl): Kamu kesiminde çalışan öğretmenlerin özerk bir kamu kuruluşu olan *Autonome Raad voor het gemeenschapsonderwijs* (ARGO) tarafından işe alınmasına alışılmıştır. Günümüzde 28 okul grubu öğretmenleri bölgesel seviyede işe almaktadırlar. Belediyeler tarafından düzenlenen okullarda görev yapan öğretmenler de aynı zamanda yerel seviyede işe alınabilmekte iken, desteklenen özel okulların öğretmenleri yetkili makam (okul yönetim kurulu) tarafından işe alınmaktadır.

Çek Cumhuriyeti ve Slovakya: Ocak 2003'ten itibaren bütün okulların yasal kuruluşlar olması gerekmektedir, ve bu nedenle öğretmenlerin işe alınmasından sorumludurlar.

Almanya: Kariyerlerini devlet memuru olarak geçirmeyecek olan öğretmenlerin azınlığı bakımından öğretmenlerin iş kontratlarını yapacak taraf ya Eyalet ya da belediye olabilir.

İtalya: Öğretmenler bölgesel seviyede Bölgesel Okul Dairesinin idari işlevlerini üstlenen CSA ((*Centri Servizi Amministrativi*)) tarafından işe alınmaktadır.

Malta: Lise seviyesinde Eğitim Bölümünün içine giren okullardaki öğretmenlerin işe alınmasından merkezi yetkili makam sorumlu iken bu okulların özerk kuruluşlar olması halinde okulun kendisi sorumlu olmaktadır..

Hollanda: Öğretmenler halk eğitimi için belediye üst düzey yetkilisi ve özel yardım alan eğitim kesimi için özel kanunla yönetilen idari organ olan (the *bevoegdgezag*) yetkili makam tarafından işe alınmaktadır

Avusturya: İlköğretim seviyesinde ve temel eğitim veren ortaokullarda (*Hauptschulen*) çalışan öğretmenler Eyalet tarafından işe alınırlar. Lisede (*allgemein bildende höhere Schulen*) çalışan öğretmenler ise merkezi hükümet (*Bund*) tarafından işe alınırlar.

Birleşik Krallık(ENG/WLS/NIR): İngiltere ve Galler'de *vakıf ve gönüllü desteklenen okulların* yönetim organları işverendir, ve öğretmenlerin işe alınmaları için hizmet sözleşmelerini akdetme yetkileri bulunmaktadır. *Devlet tarafından finanse edilen ve denetlenen okullar ve gönüllü yardım ve belediye tarafından finanse edilen okullarda* yerel eğitim makamı (LEA) işverendir. Kuzey İrlanda'da okulun kategorisine bağlı olarak *Eğitim ve Kütüphane Kurulu, Devlet Yardımı alan Okullar için Katolik Konseyi, veya başkanlar (gubernörler) kurulu* işverendir.

Açıklama

"İşveren makam" terimi ile çalışma koşullarını belirleyerek (diğer ortaklarla işbirliği yaparak, eğer uygunsa) ve bu koşulların yerine getirilmesini sağlayarak öğretmenlerin atanmasından doğrudan sorumluluğu olan yetkili makam kastedilmektedir. Her ne kadar bu maksatla olan fonlar yetkili makamın bütçesinden doğrudan çıkmıyor olabilsede dahi bu terim öğretmen maaşlarının ödenmesinin sağlanmasını da kapsamaktadır. Bu konudaki sorumluluğun okulun kendi içindeki okulun en üst yöneticisinde veya okul yönetim kurulunda (büyük bir ölçüde veya daha az ölçüde) olan kaynakları yönetme sorumluluğundan ayırt edilmesi gerekmektedir.

Birçok ülkede, merkezi hükümet eğitim için en üst seviye yetkili makamdır. Bununla birlikte Belçika, Almanya'da Lander ve İspanya'daki Özerk Toplulukların hükümetleri olmak üzere üç durumda kararın verilmesi değişik bir seviyede olmaktadır.

Birçok durumda, öğretmenin görev yaptığı eğitim makamı ile onların işe alınmasından sorumlu organ arasında bir ilişki bulunmamaktadır. Bu durumun istisnaları lise eğitimi seviyesinde Malta (bazı durumlarda) ve İzlanda'dır. Bu ülkelerde işveren okullardır. Avusturya'da lise düzeyindeki bütün öğretmenler merkezi seviyede işe alınırlarken Norveç'te lise öğretmenlerinin istihdamından Bölge/İl Eğitim Komitesi sorumludur.

ZORUNLU EĞİTİMDE GÖREV ALAN EĞİTİM PERSONELİNE YÖNELİK HARCANALARIN MERKEZİ OLARAK BELİRLENMESİ EĞİLİMİ VARDIR

Ülkelerin bir çoğunda, okulların zorunlu eğitim vermeleri için tahsis olunmuş kamu harcamalarının toplam miktarını ilgilendiren kararlar kaynağın kategorisine göre merkezi ve/veya yerel hükümetler tarafından verilmektedir (Çizelge D10). Bununla birlikte bazı ülkelerde, söz konusu bu organlar sadece eğitim harcamalarının toplam miktarlarının kararlarını vermekteler ve kaynağın özel kategorileri ile ilgili kararlar okul seviyesinde alınmaktadır. Durumlara bağlı olarak, belirli bir kaynağın finanse edilmesi için olan miktar ya okullar arasında en uygun şekilde paylaşılması bakımından toplam bir meblağ olarak ya da her bir okula ayrı olarak uygulandığında ihtiyaç duyulan toplam finansman seviyesini veren bir formül vasıtasıyla tespit edilmektedir. Bununla birlikte söz konusu olan bu iki değişik prosedür arasında hiçbir ayırım yapılmamaktadır.

Çoğunluğu Güney Avrupa'da olmak üzere Avrupa ülkelerinin yarısından fazlasında eğitim personeli için tahsis olunan kamu harcamalarının genel seviyesi merkezi hükümet ve/veya eğitim ilgili en üst seviye yetkili makam tarafından karşılanmaktadır.

Kuzey ülkelerinde, Macaristan, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Bulgaristan'da eğitim kadrosunun kamu giderleri seviyesi yerel idarelerin sorumluluğundadır. Estonya, Polonya, Slovenya ve Birleşik Krallıkta (İngiltere ve Galler) söz konusu harcamalara kısmen yerel kısmen de merkezi olarak belirlenmektedir.

Tahsis olunması gereken kamu harcamalarının genel seviyesi ile ilgili karar verme prosedürleri eğitim kadrosu dışındaki personel, operasyonel kaynaklar ve menkul eşyalar için birlikte incelenmelidir. Genel olarak, bu kararlar yerel seviyede alınmakta veya merkezi ve yerel makamlar arasında paylaşılmaktadır. Bununla birlikte, söz konusu kararlar Belçika (Fransızca ve Almanca konuşan Topluluklar), İrlanda, Kıbrıs, Malta, Hollanda, Portekiz ve Slovakya'da merkezileştirilmiş olarak kalmıştır.

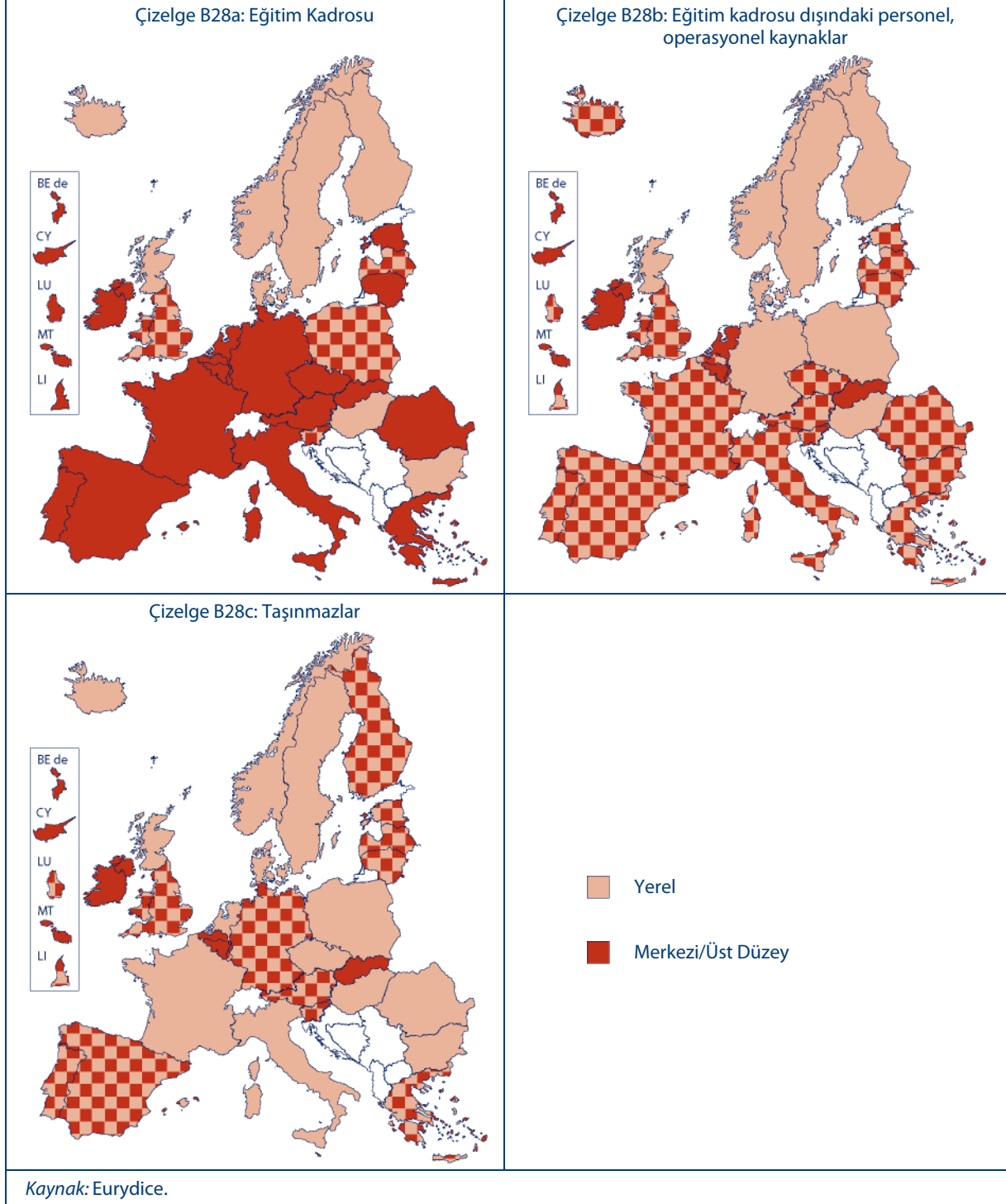
Birçok ülkede karar verme yerel ve merkezi yönetimler arasında paylaşılmaktadır. Kararların verilmesi genel olarak şu ilkeye uygun olarak paylaşılmaktadır: eğitim donanımı ve malzemesinin (menkul eşya üst başlığının altında bulunan bilgisayarlar dahil olmak üzere) bir kısmı veya tamamının edinimini amaçlayan kaynaklarla ilgili kararlar merkezi olarak alınırken kalan bölüm ile ilgili kararlar yerel olarak alınmaktadır. İlgili ülkeye göre merkezi olarak belirlenen kaynakların payı çok büyük ölçüde değişmektedir. Bu gruptaki ülkelerin bir kısmında okul ders kitapları her zaman merkezi olarak üretilmekte ve dağıtılmaktadır.

Birleşik Krallıkta (kararların merkezi hükümet seviyesinde alındığı Kuzey İrlanda haricinde) okullara tahsis olunan kamu harcamalarının nihai miktarı merkezi hükümetin yönergelerini izleyerek yerel yetkili makam seviyesinde belirlenmektedir. Personel, operasyonel kaynaklar ve taşınabilirler bakımından okul bütçesinin nasıl dağıtılacağına ilişkin kararlar okul seviyesinde verilmektedir.

Olayların önemli bir kısmında, sabit varlıklar (taşınmazlar) için tahsis edilen kamu kaynaklarının genel miktarlarının belirlenmesinden sorumlu olan yönetsel makamlar operasyonel kaynaklar ve menkuller (eğitim ekipmanı ve malzemeleri hariç olmak üzere) için olan miktarların da belirlenmesinden sorumludurlar. Bununla birlikte, birçok ülke bu kurala istisnalar oluşturmuşlardır. Almanya (Eyaletin sorumluluğu), Lüksemburg (ilköğretim), Slovenya, Finlandiya'da ve Lihtenştayn'da ortaöğretimde en üst seviyedeki yetkili makam taşınmazlar için tahsis edilecek miktarın belirlenmesine tamamen veya kısmen dahil olmakta, ancak operasyonel kaynaklara karışmamaktadır.

Bunun tam tersinin de uygulanabileceğine dikkat edilmesi gerekmektedir. Hollanda'da belediyenin merkezi hükümetten aldığı çok sayıda kritere dayandırılmaktadır. Mamafih belediyeler, bu miktarları kendi kararları dahilinde kullanabilirler ve diğer bütçeleri ile birleştirilebilirler. Sonuç olarak, hükümet diğer kaynaklar için toplam miktarı belirlerken belediyeler sabit varlıklar için tahsis olunan toplam miktarı etkin şekilde belirleyebilirler. Nihayetinde, Çek Cumhuriyeti, Fransa, İtalya, İzlanda, Bulgaristan ve Romanya'da operasyonel kaynaklar için tahsis edilen kamu harcamalarının toplam miktarının belirlenmesi geniş anlamda yerel ve merkezi yetki düzeyinde paylaşılırken, taşınmazlar belediyelerin münhasır muhafazasında bulunmaktadır.

Çizelge B28: Zorunlu eğitim veren okullar için tahsis edilen kamu kaynaklarının toplam miktarını belirleyen kararı veren makamların konumları, kamu kesimi veya eşdeğeri, 2002/03

Çizelge B28a, B28b ve B28c için Ek Notlar

Belçika (BE fr, BE de): Okulların belediyeler ve eyaletler tarafından yönetilmeleri durumunda, eyaletler Topluluklar tarafından tahsis edilen yardımların yanı sıra bütçenin özellikle operasyonel kaynaklara ve taşınırlara ayrılıp ayrılmayacağına karar verebilir (Çizelge B28b).

Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Estonya, Letonya, Litvanya, Slovenya, İzlanda, Bulgaristan ve Romanya: Tüm eğitim malzeme ve donanımı olmasa dahi kitaplar ve/veya görsel-işitsel donanım veya bilgisayarlar, için ayrılan miktarlar merkezi seviyede tespit edilmektedir (Çizelge B28b).

Çek Cumhuriyeti: Yerel makam diğer operasyonel kaynak ve menkul eşyadan sorumlu iken, merkezi makamlar eğitim kadrosu dışında kalan personel için tahsis olunan miktarın belirlenmesinden sorumludurlar (Çizelge B28b).

Almanya: Eyaletler (en üst karar verme düzeyi) yerel idarelerin taşınmazlar için fonlarını tahsis etmelerine göre okul geliştirme planlarını yayınlırlar (Çizelge B 28c).

Estonya: Devlet belirli okullara Ulusal Yatırım Programı vasıtasıyla kaynak tahsisi yapar ve yerel yönetim kendi bütçesinden benzer özellikteki okullar için tahsisler yapar. Bu iki süreç birbirleri ile bağlantılı değildir. (Çizelge B28c).

Yunanistan: Taşınmazlar için olan sorumluluk Eğitim Bakanlığı ve Ekonomik İşler Bakanlığı (merkezi düzey) ve Valilikler (yerel düzey) tarafından paylaşılırlar (Çizelge B28c).

İspanya: İlköğretimde, yerel idare Çizelge B28b'ye ilişkin olan bazı kaynaklardan sorumludur. Orta öğretimde sorumluluk münhasıran ilgili Özerk Topluluklarda bulunurken ilköğretimde sermaye kaynakları için olan sorumluluk Özerk Topluluk ve yerel makamlar arasında paylaşılır (Çizelge B28c).

Fransa: Orta okul eğitiminde, merkezi seviye eğitim personeli dışında kalan personelin kaynaklarından sorumludur.(Çizelge B28b).

İtalya: Yerel seviye kendi bütçelerinden bazı operasyonel kaynakları (örneğin ilkokullar için ders kitapları) temin etmekten sorumludurlar (Çizelge B28b).

Letonya: Merkezi seviye ücretlerin miktarını ve ödeme prosedürlerini belirlemektedir, ve yerel yönetim ulusal bütçeden ayrılmış olan sübvansiyonları tahsis etmekte ve bunları yerel gelirlerle desteklemektedir (Çizelge B28a). Benzer şekilde hem merkezi hem de yerel seviyeler taşınmazlarla ilgili harcamaların toplam miktarını paylaşmaktadırlar. (Çizelge B28c).

Litvanya: Öğretim ve yönetim kadrosu, sosyal pedagoglar ve kütüphaneciler, ders kitapları ve diğer eğitim yardımları için kişi başı modeline dayanan yeni bir finansman sistemi 2002 yılından itibaren yürürlüktedir.(Çizelge B28a ve B28b). Fonlar merkezi hükümet tarafından tahsis edilmektedir. Diğer kaynak kategorileri (eğitim personeli dışında kalan diğer personel, operasyonel kaynaklar, taşınır ve taşınmaz mallar) belediyelerin sorumluluğunda kalmaktadır.

Lüksemburg: Yerel seviye ilk öğretimde Çizelge B28b ve c'ye ilişkin kaynaklardan ve merkezi seviyenin sorumluluğu ise ortaöğretim içindir.

Macaristan: Yerel yönetimler vermiş oldukları bütün hizmetler için eğitim hizmetleri de dahil olmak üzere yardımları merkezi yönetimden bloklar halinde (personel, operasyonel ve sermaye harcamaları için ayrılmış bir şekilde) almakta olup, eğitim için tahsis olunacak meblağı belirlerler. Öğretim kadrosu için olan miktarı merkezin düzenleme ve yönetmeliklerine göre belirlerler. Yerel yönetimler daha sonra fonları her bir okul için büyük yardım blokları halinde tahsis ederler. Çeşitli kaynak kategorilerine tahsis edilecek fonların nihai miktarlarını okullar belirlemekte olup belki de personele daha yüksek ücret ödeyebilirler..

Avusturya: İlköğretimde ve ortaöğretim birinci kademedede (*Hauptschulen*) ve *Politeknik Okullarda* (*Polytechnische Schulen*) yerel seviye öğretim kadrosu dışında kalan personel, operasyonel ve sermaye kaynaklarından sorumludur (Çizelge B28b ve c); genel eğitim veren ortaokul ve liselerde (*ofallgemein bildende höhere Schulen*) sorumluk merkezi seviyede olmaktadır.

Polonya: Öğretim kadrosu için kaynak düzeyini belirlerken, yerel makamlar ücretler, sınıf büyüklükleri ve öğrenci/öğretmen oranları ile ilgili mevzuatı uygulamak durumundadırlar, bununla birlikte bu miktarı kendi gelirlerinden destekleyebilirler (Çizelge B28a).

Portekiz: İlköğretim sunan okullarda yerel seviye operasyonel kaynaklar ve menkul eşyalardan (Çizelge B28b) ve sermaye kaynaklarından (Çizelge B28c)sorumludur.

Slovenya: Yerel seviye, merkezi seviyenin de bazı yardımları ile taşınmazlar için fonlama temin etmektedir. Eğitim Bakanlığı ihale açmakta ve yerel yatırım programlarını duyurulmuş bulunan öncelik kriterlerine göre onaylamaktadır. (Çizelge 28c).

Finlandiya: Taşınmaz yatırımları için hükümetten finans temin edilmesi için projenin Eğitim Bakanlığı tarafından ulusal finansman planının bir bölümü olarak bütçeye uygun olarak onaylanması gerekmektedir.(Çizelge B28c).

Çizelge B28a, B28b ve B28c için Açıklamalar (devam)

İsveç: 2001 ve 2006 arasında, merkezi hükümet belediyelere okul personelinin istihdam edilmesi için belirli koşulları karşılayan özel bir tahsis sağlamaktadır. 2006'dan sonra bu tahsis genel hükümetin her bir belediyeye yapacağı tahsisin bir bölümü olacaktır (Çizelgeler B28 a ve b).

Birleşik Krallık (İngiltere/Galler): Yerel eğitim makamları kendi alanlarında zorunlu eğitim için harcanacak olan toplam meblağı tespit etmektedirler (merkezi hükümetin yardımlarını ve yerel vergileri kullanarak, ve merkezi hükümetin yönergelerini dikkate alarak).

Birleşik Krallık (İngiltere/Galler//Kuzey İrlanda): Genel bir bütçe personel giderlerini, operasyonel masraflarını ve menkul eşyalarını karşılamak için kendisine ayrılan tahsisatı serbest olarak kullanan okullara delege edilmektedir. Ek olarak okullar merkezi hükümetten özel eğitim öncelikleri için doğrudan finansman temin etmektedirler.(Çizelgeler B28a ve b). Sermaye Fonunun önemli bir kısmı okullara ve yerel eğitim makamlarına (LEA's) bir formül esasına göre tahsis edilmektedir. (Çizelge B 28c).

Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda): Eğitim Bakanlığı *Eğitim ve Kütüphane Kuruluna* blok halinde bir yardım sağlamaktadır.

Lihtenştayn:İlköğretimde, yerel seviye Çizelge B28b'ye ilişkin kaynaklardan sorumludur. Bu sorumluluk sermaye kaynakları için yerel ve merkezi seviyeler arasında paylaşılırken orta öğretim seviyesi söz konusu olduğunda merkezi seviyede bulunmaktadır.(Çizelge B28c).

Açıklama:

Kaynak kategorileri şu şekilde ele alınmaktadır: eğitim kadrosu, eğitim kadrosu haricindeki personel, eğitim için gerekli operasyonel kaynaklar, diğer operasyonel kaynaklar, taşınır ve taşınmazlar. Finansal verinin toplanması bu altı kategoriyi üç ana kategori halinde gruplandırmaktadır, diğer bir deyişle personel için cari harcamalar, diğer cari harcamalar ve sermaye harcamaları. Bununla birlikte idari karar verme bakış açısından, kategorileri daha değişik gruplandırmak daha yararlı olabilmektedir, diğer bir deyişle a) eğitim kadrosu, b) eğitim kadrosu dışında kalan personel, operasyonel kaynaklar ve taşınır ve c) taşınmazlar.

Cari harcamalar süre giden yılda kullanılan ve yıllık olarak yenilenmesi gereken malları ve hizmetleri kapsamaktadır. Sermaye harcamaları bir yıldan daha fazla süren varlıkları içermektedir. Sermaye harcamaları ile donanım, mobilyalar ve bilgisayarların (taşınır) yanı sıra inşaat, yenileme veya binalara yapılan önemli tamiratlar kastedilmektedir. Bununla birlikte belirli bir sabit miktarın altındaki küçük harcamalar operasyonel giderlere dahil edilmektedir.

Hedef nüfusla desteğin özel programlarına (etnik azınlıkların öğrencileri için eğitim eylem bölgeleri, programları gibi) ilişkin okullar için kaynaklar bu Çizelgenin içine dahil edilmemişlerdir.

Birçok ülkede merkezi hükümet eğitim için en üst seviye makamdır. Bununla birlikte üç durumda karar verme değişik seviyede gerçekleşmektedir, diğer bir deyişle Belçika'daki Toplulukların hükümetlerinde, Almanya'daki eyaletlerde ve İspanya'nın Özerk Topluluklarında.

Sadece kamu kesimindeki okullar göz önünde tutulmuştur. Bununla birlikte, üç ülke (Belçika, İrlanda ve Hollanda) destek alan özel okullarda öğrencilerin önemli bir miktarını kaydettiklerinden ve kamu kesimindeki okullarda eşdeğer olarak nitelendirildiklerinden dahil edilmişlerdir.

Ayrıntılı planların karşılaştırılması açısından, bir taraftan eğitim kadrosunun parasının sağlanmasına ilişkin kararların merkezi hükümet veya tam anlamıyla eğitimden sorumlu bölgesel kuruluşlar tarafından alınması eğilimi bulunmakta, diğer taraftan ise operasyonel kaynaklar (geniş anlamda) için fon sağlanmasına ilişkin kararların yerel makamlarla paylaşılması gerekmektedir. Kararların değişik yönetsel seviyeler arasında paylaşılması yöntemleri analiz edildiğinde; her bir ana kaynak kategorisinin (personel kadrosu, operasyonel kaynaklar ve sermaye) doğrudan eğitime tahsis olunmayan kaynakların belirlenmesine ilişkin kararların sorumluluğunun merkezi olmaktan çıkarılarak dağıtılması yönündeki eğilimin daha çok olduğu açıktır.

KAYNAK MİKTARLARINI BELİRLEME VE DAĞILIMINA İLİŞKİN KARARLARIN AYNI SEVİYEDE ALINMASI EĞİLİMİ VARDIR

Ülkelerin çoğunluğunda zorunlu eğitim için tahsis edilen kamu kaynaklarının toplam seviyesini belirleyen makam (B28) aynı zamanda kaynakların okullara nasıl dağıtılacağına da karar vermektedir. Bu makam ilgili ülkeye bağlı olarak merkezi, bölgesel veya yerel seviyede konumlanabilmektedir.

İrlanda ve Birleşik Krallıkta (Kuzey İrlanda), yerel makamlar kaynakların okullara nasıl dağıtılacağına karar verirken merkezi hükümet bütün kategorilere göre kaynakların toplam miktarlarını belirlemektedir. Benzer bir durum Estonya'da öğretim kadrosu için ve Çek Cumhuriyetinde operasyonel kaynakların yanı sıra bütün personel için mevcut bulunmaktadır. Letonya'da, yerel makamlar merkezi hükümet tarafından eğitim kadrosu dışında kalan personel ve taşınmazlar hariç olmak üzere her şey için belirlenen kaynakların nasıl dağıtılacağına karar vermekte iken Yunanistan'da öğretim kadrosu dışında kalan bütün kaynak kategorileri için karar vermektedirler.

Diğer durumlarda, merkezi hükümet kaynakların miktarını belirlemekte ancak bu kaynakları okullar arasında dağıtmak için coğrafi olarak dağıtılmış yönetime isnat etmektedir (eğitim bakanlığının bir birimi veya merkezi hükümetin yerel olarak konuşlanmış bir şubesi). Bu durum bütün kaynak kategorilerinde Fransa, İtalya, Kıbrıs, Polonya, Portekiz, Avusturya (özellikle genel eğitim veren ortaokul ve liselerde (*ofallgemein bildende höhere Schulen*) ve Romanya için bazı kategorilerin yanı sıra Slovakya'da bulunmaktadır. Taşınmazlar hemen hiçbir zaman bu tip düzenlemelere tabii olmamaktadırlar (Sadece Portekiz ve Slovakya istisna olmak üzere).

Çizelge B29: Zorunlu eğitimde kamu harcamalarının toplam miktarlarına karar veren seviyeye ilişkin olarak okullar arasında kaynakların dağılımından sorumlu olan karar verme seviyesinin konumu, kamu kesimi veya eşdeğeri, 2002/03

	UK																																					
	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR		IE		IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT		PL	PT		SI	SK	FI	SE	ENG/WLS/SCT	NIR		IS	LI	NO	BG	RO		
								(a)	(b)	(a)	(b)										(a)	(b)	(a)	(b)							(a)	(b)						
A		■																																				
B		■																																				
C		■																																				
D																																						
E																																						

A = Öğretim Kadrosu
D = Taşınır

B = Öğretim Kadrosu Dışındaki Personel
E = Taşınmazlar

C = Operasyonel Kaynaklar

Okullar arasındaki dağılımına ilişkin alınan kararlar aşağıdaki Çizelgelerde alınmaktadır:

■ = Kaynakların toplam miktarını belirleyen seviye ile aynı seviyede Çizelge B28)

■ = kaynakların miktarını belirleyen seviyeden daha alt bir seviyede bu seviyeye doğrudan raporlama yapan seviyede

■ = kaynakların miktarını belirleyen seviye ile bağlantısı olmayan daha alt bir seviyede

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar (Çizelge B29)

Almanya, Finlandiya ve Lihteştayn: Hem en üst seviye hem de yerel seviye taşınmazlar için toplam kaynakların belirlenmesine dahil olmaktadır, bununla birlikte bunların okullar arasında dağılımı fiili olarak sadece yerel makamlar tarafından yapılmaktadır.

Yunanistan: Eğitim kadrosu dışında kalan personel, operasyonel masraflar ve menkul eşyaların kaynakları yerel seviyede belediyeler (Belediye Eğitim Komitesi tarafından) tarafından belirlenmektedir. Taşınmazlar için belirlenen kaynaklar Valilikler tarafından yönetilmektedir (yerel seviye).

Fransa: a) ilköğretim; b) ortaöğretim

İrlanda: b) a) Bütün okullar, meslek yüksek okulları ve devlet tarafından finanse edilen okullar hariç, b) Meslek yüksek okulları ve devlet tarafından finanse edilen okullar Meslek Yüksek Okulu Eğitim Komitesine sorumludurlar.

Kıbrıs: Bakanlığa sorumlu olan yerel okul kurulu eğitim kadrosu dışında kalan personel kaynaklarını, operasyonel kaynakları ve taşınmazlar için olan bazı kaynakları dağıtmaktadır.

Macaristan: Yerel yönetimler her bir okula toplu büyük parça halinde tahsis etmektedirler. Okullar kaynakların çeşitli kategorilerine dağıtılacak nihai miktarları belirlerler.

Avusturya: a) *İlkokul (volksschulen)* Ortaokul (*Hauptschulen*) ve *Politeknik Okullar (Polytechnische Schulen)*; b) özellikle genel eğitim veren ortaokul ve liseler (*ofallgemein bildende höhere Schulen*)

Portekiz: a) ilk aşama *ofensinobdsico*; b) ikinci ve üçüncü aşama *ofensinobdsico*.

Slovakya: Kitaplar hariç bütün kaynakların dağılımı coğrafi olarak merkezi olmayan bir şekilde dağıtılmıştır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS): Ayrı sermaye fonu Yerel Eğitim Makamı ve merkezi hükümet tarafından sağlanmaktadır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Personel maliyetleri, operasyonel giderler ve menkullerin giderlerini karşılamak için genel bir bütçe münferit okullara tahsis edilmiştir. Okullar bu fonları nasıl harcayacaklarını belirlemede serbesttirler.

Birleşik Krallık (NIR): a) Doğrudan Eğitim Bakanlığı tarafından finanse edilen entegre edilmiş okullar (*Grant-maintained integrated schools*) ve ilkokul sonrası *gönüllü grammar okulları*) b) Devlet tarafından finanse edilen ve denetlenen okullar (*Controlled and maintained*) sermaye fonu Kurullar tarafından yapılırken merkezi hükümet entegre edilmiş okullar, devlet okulları ve gönüllü *grammaokullarını* finanse etmektedir.

Romanya: Personel ve ders kitapları ayrılan kaynakların dağılımı coğrafi olarak merkez dışına dağıtılmıştır.

Açıklama

Kaynak kategorileri şu şekilde ele alınmaktadır: eğitim kadrosu, eğitim kadrosu haricindeki personel, eğitim için gerekli operasyonel kaynaklar, diğer operasyonel kaynaklar, menkul eşyalar ve taşınmazlar. Finansal verinin toplanması bu altı kategoriyi üç ana kategori halinde gruplandırmaktadır, diğer bir deyişle personel için cari harcamalar, diğer cari harcamalar ve sermaye harcamaları. Bununla birlikte idari karar verme bakış açısından, kategorileri daha değişik gruplandırmak daha yararlı olabilmektedir, diğer bir deyişle a) eğitim kadrosu, b) eğitim kadrosu dışında kalan personel, operasyonel kaynaklar ve menkul eşya ve c) taşınmazlar.

Sadece kamu kesimindeki okullar göz önünde tutulmuştur. Bununla birlikte, üç ülke (Belçika, İrlanda ve Hollanda) destek alan özel okullarda öğrencilerin önemli bir miktarını kaydettiklerinden ve kamu kesimindeki okullarda eşdeğer olarak nitelendirildiklerinden dahil edilmişlerdir.

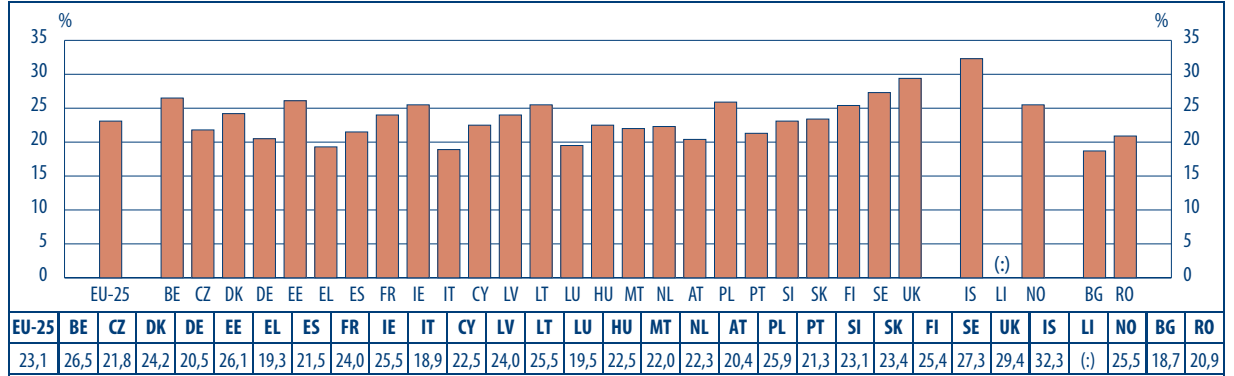
KATILIM

AVRUPA'DAKİ NÜFUSUN YAKLAŞIK DÖRTTE BİRİ ÖĞRENCİ

Avrupa ülkelerinin çoğunluğunda öğrencilerin genel nüfusa oranı % 20 ile % 25 arasındadır. Bu oran Belçika, Estonya, İrlanda, Litvanya, Polonya, Birleşik Krallık ve Kuzey ülkelerinde (Danimarka hariç) % 25'in üzerindedir. İzlanda % 30 oranı ile belirgin bir şekilde yüksek bir oran sergilemektedir. Tam tersine, öğrencilerin oranı Yunanistan, İtalya, Lüksemburg ve Bulgaristan'da % 20 oranının altındadır.

Ulusal demografik yapıların okula katılım oranları ile bir bağlantısı bulunmaktadır. Daha genç nüfus okula daha fazla oranda kayıtlıdır. Avrupa'daki durum şöyledir; 0-9 yaş grubu en az kalabalık gruptur, bu grubu 10-19 yaş grubu izlemektedir. 20 ile 29 yaş arasında oransal olarak daha fazla genç insan bulunmaktadır. Genelde İzlanda İrlanda birlikte gençler bakımından en yüksek oranları sergilemektedir. (Çizelge A2).

Çizelge C1: Okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar öğrencilerin (ISCED 0'dan 6'ya) toplam nüfus içindeki oranı, 2001/02

Kaynak: Eurostat, JOE ve nüfus istatistikleri

Ek notlar

Belçika: Bağımsız özel gruplarla ilgili veriler hariç tutulmuş buna karşılık "toplumsal ilerleme" için olan eğitim dahil edilmiştir.

Almanya, Slovenya ve Romanya: ISCED 6 verileri hariç tutulmuştur.

Yunanistan: Nüfus verileri geçicidir.

Fransa: Denizaşırı bölümlerin (*Departements d'outremer*) verileri hariç tutulmuştur..

İrlanda: ISCED 0 düzeyinde kamu kesiminin eğitimi bulunmamaktadır. Çok sayıda çocuk özel kuruluşlarda okul öncesi eğitim almaktadır ancak veride bu bilgilerin önemli bir kısmı bulunmamaktadır.

Kıbrıs: Yükseköğretim öğrencilerinin çoğu ülke dışında okumaktadır ve okula kayıt olma verilerine dahil edilmemiştir, bununla birlikte nüfus verilerine dahil edilmiştir. Bu nedenle gösterge tahminlerin altındadır.

Lüksemburg: Yükseköğretim öğrencilerinin çoğu yurtdışında okumaktadır, bu nedenle dahil edilmemiştir. Aynı zamanda ISCED 1, 2 ve 3 düzeyindeki öğrenciler de yurt dışında okumaktadırlar ve bu nedenle veriye dahil edilmemiştir.

Birleşik Krallık: Nüfus verileri 2001 yılına aittir.

Açıklama

Okula kayıt verisi sahibinin kim olduğundan bağımsız olarak ulusal eğitim sistemlerini kapsamaktadır. Nitelik kazandırmaya yönelik ve düzenli eğitim programlarına benzer veya düzenli eğitim programlarının kapsamına benzer konuları kapsayan yetişkin eğitim programlarının yanı sıra bütün düzenli eğitim programları veriye dahil edilmiştir. Öğrenim kurumları ve öğrencilerin gereksinimlerinden bağımsız olmak üzere bütün özel eğitim programları dahil edilmişlerdir. Tamamen iş bazlı ve resmi eğitim makamının denetimi olmayanlar hariç olmak üzere bütün çıraklık eğitim programları dahil edilmişlerdir. Kısmi ve tam gün öğrencileri dahil edilmişlerdir. Okula kayıtlı öğrenciler birden çok programa kayıt olsalar dahi sadece bir kez sayılmışlardır.

Avrupa ortalaması mevcut veri üzerinden hesaplanmıştır (Birleşik Krallıkta 2002 ortalaması için 2001 yılı nüfus verileri kullanılmıştır.).

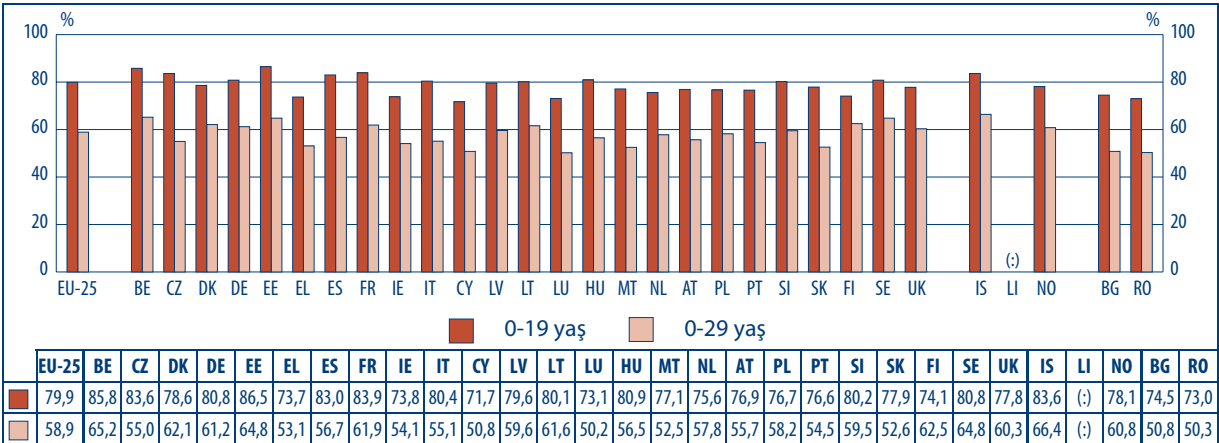
KATILIM

19 YAŞ SONRASI KATILIM ORANLARI BELİRGİN BİÇİMDE DÜŞMEKTEDİR

0-19 ve 0-29 yaş grupları okula kayıt olmada Avrupa'nın tamamında 0-29 yaş grubunda belirgin bir biçimde düşüş göstermektedir, bu düşüş Avrupa ülkelerinin çoğunluğunda ortalama % 20 seviyesinde iken Çek Cumhuriyeti, İspanya ve İtalya'da % 25'in üzerindedir. Bu duruma ters olarak bu düşüş Finlandiya'da iki yaş grubu arasında sadece yüzde 12'dir.

Devam edilen eğitim programından bağımsız olarak daha az sayıda gencin 19 yaşından sonra eğitim programlarına katıldığı anlamına gelmektedir. Avrupa Birliğindeki ortalama 0-29 yaş grubu için % 60'ın altındadır (ve 0-19 yaş grubu için % 80'nin çok az altındadır). Katılımdaki bu düşüş kesinlikle zorunlu eğitimin sona ermesiyle ilgilidir (Çizelge C10). Sadece çok az ülkede (Belçika, Estonya, İsveç ve İzlanda) katılım oranları 0-29 yaş grubu için % 65 dolayındadır.

**Çizelge C2: 0-19 ve 0-29 yaş grubundaki öğrencilerin oranları,
2001/02**

Kaynak: Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri

Ek Notlar

Belçika: Bağımsız özel gruplara ilişkin veriler hariç tutulmuş buna karşılık "toplumsal ilerleme" için olan eğitim dahil edilmiştir.

Almanya, Slovenya ve Romanya: ISCED 6 verileri hariç tutulmuştur.

İrlanda: ISCED 0 düzeyinde kamu kesiminin eğitimi bulunmamaktadır. Çok sayıda çocuk özel kuruluşlarda okul öncesi eğitim almaktadır ancak verilerde bu bilgilerin önemli bir kısmı bulunmamaktadır.

Kıbrıs Yüksek öğrenim öğrencilerinin çoğu ülke dışında okumaktadır ve okula kayıt olma verisine dahil edilmemiştir, bununla birlikte nüfus verisine dahil edilmiştir. Bu nedenle gösterge tahminlerin altındadır.

Lüksemburg: Yükseköğretimdeki öğrencilerin çoğu yurt dışında okumaktadırlar ve veriye dahil edilmemişlerdir. Aynı zamanda ISCED 1, 2 ve 3 seviyesindeki öğrencilerin çoğunluğu yurt dışında okumakta olup okul kayıt verisine dahil edilmemişler ancak nüfus verisine dahil edilmişlerdir. Bu nedenle yaş itibarıyla olan bütün katılım oranları normal değerlerin altındadır. ISCED 5 seviyesinde yaş itibarıyla olan veri eksiktir.

Birleşik Krallık: Nüfus verisi 2001 yılına aittir.

K A T I L I M

Açıklama:

0-19 ve 0-29 yaşlarında kamu ve özel kurumlarda ISCED seviyesinde olan bütün öğrenciler değerlendirmeye dahil edilmişlerdir. Öğrenci adetleri nüfus içinde tekbül ettikleri yaş grupları itibariyle dağıtılmışlardır. Nüfus verisi 1 Ocak 2002 tarihine aittir.

Okula kayıtlarla ilgili verinin toplanması sahibinin kim olduğundan bağımsız olarak ulusal eğitim sistemlerini kapsamaktadır. Nitelik kazandırmaya yönelik ve düzenli eğitim programlarına benzer veya düzenli eğitim programlarının kapsamına benzer konuları kapsayan yetişkin eğitim programlarının yanı sıra bütün düzenli eğitim programları veriyeye dahil edilmiştir. - okul öncesi eğitim dahil edilmiştir. Okul öncesi eğitim en az üç yaşında olan çocukların eğitim ve gelişme ihtiyaçlarını karşılamak için planlanmıştır. Öğrenim kurumları ve öğrencilerin gereksinimlerinden bağımsız olmak üzere bütün özel eğitim programları dahil edilmişlerdir. Tamamen iş bazlı ve resmi eğitim makamının denetimi olmayanlar hariç olmak üzere bütün çıraklık eğitim programları dahil edilmişlerdir.

ÖZEL EĞİTİME GEREKSİNİMİ OLAN ÖĞRENCİLERİN ORANININDAKİ EĞİLİMLER AYRI OLARAK NET BİR YAPI GÖSTERMEMEKTEDİR

Özel eğitim ihtiyacı (ÖEi) bulunan öğrencilere eğitim verilmesi Avrupa'nın tamamındaki bütün ülkelerde özel sınıflar ve okulların (ayrı öğrenim) yanı sıra ana okullarında da yapılmaktadır. Özel eğitim ihtiyacının olduğu belirlenen öğrencilerin ana okul ve ayrı yerlerdeki dağılımı öğrencilerin ihtiyaçlarını belirleyen ve değerlendiren sistem ve yöntemler aracılığı ile yapılmaktadır. Bu nedenle, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere özel eğitim verilmesinin oranları ülkeler arasındaki özel eğitim ihtiyacı içinde olan öğrencilerin fiili oluş derecesi farklılığını yansıtmamasından ziyade değerlendirme ve finansman temin edilmesindeki farklılıkları yansıtmaktadır.

Özel eğitim ihtiyacı alanında, her ne kadar bunun özel eğitim ihtiyacı içinde bulunan bütün öğrenciler için uygun olduğu hususunda herkes mutabık değilse de ideal durumun özel eğitim ihtiyacı içindeki öğrencilerin zorunlu ana eğitime dahil edilmeleri olduğu konusunda genel bir mutabakat bulunmaktadır. Bu nedenle, eğitimde kalite konusunun sadece ayrı olarak eğitim gören özel eğitim ihtiyacı bulunan öğrencilerin oranlarındaki artışlar olarak değerlendirilmemesi gerektiğinin unutulmaması çok önemlidir. Genel bir mekana yerleştirmek her zaman kaliteli eğitim sağlanmasını garanti etmemektedir, aksine ayrı bir mekanda eğitim verilmesi bazı öğrenciler için daha uygun bir şekilde sonuçlanabilmektedir.

1996-2004 döneminde ayrı eğitim verilmesi Özel Eğitim İhtiyacı Olanlar (SEN) için değişik ulusal politikaları yansıtmaktadır. Zorunlu eğitim yaşındaki toplam nüfus içerisinde özel eğitim ihtiyacı olanlar:

- Yunanistan, İspanya, İtalya, Kıbrıs, Portekiz, İzlanda ve Norveç'te % 1'den daha azını;

- diğer on üç eğitim sisteminde % 1 ile % 3 arasında;

- Belçika'nın Fransız ve Flaman Topluluğu, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Estonya, Letonya, Macaristan, Slovakya ve Finlandiya'da ise % 3'ten daha fazlasını oluşturmaktadır.

Özel eğitim ihtiyacı olanların tanım yöntemleri ve dolayısıyla özel eğitim ihtiyacına göre geliştirilen eğitim türleri her bir ülkede farklıdır. Özel eğitim verilen öğrencilerin oranları bakımından ülkeler arasında doğrudan karşılaştırmalar yapmak uygun değildir. Bununla beraber ayrı olarak eğitim verilen öğrencilerin oranlarındaki eğilimler özel eğitim ihtiyacı bulunan öğrencilerin 1996 ile 2004 yılları arasında genel toplam içindeki gelişmeleri bakımından faydalı bir göstergedir. Ayrı eğitim verilen özel eğitim ihtiyacı içindeki öğrencilerin oranında artış gösteren ülkelerin adedi bu konuda hemen hiçbir değişiklik görülmeyen bir çok ülke ile birlikte özel eğitim ihtiyacı bulunan ve ayrı eğitim gören öğrenci oranları azalan ülkelerin adedi ile benzerlik göstermektedir.

Almanya ve İrlanda özel eğitim ihtiyacı içinde olarak nitelendirilen öğrencilerin toplam sayılarında bir artış bildirmişlerdir. Her iki ülkede de kapsamlı eğitim okullarındaki özel eğitim ihtiyacı bulunan öğrencilerin sayısında bir artış bulunmaktadır. Almanya'da özel eğitim ihtiyacı olan ve ayrı eğitim verilen öğrencilerin

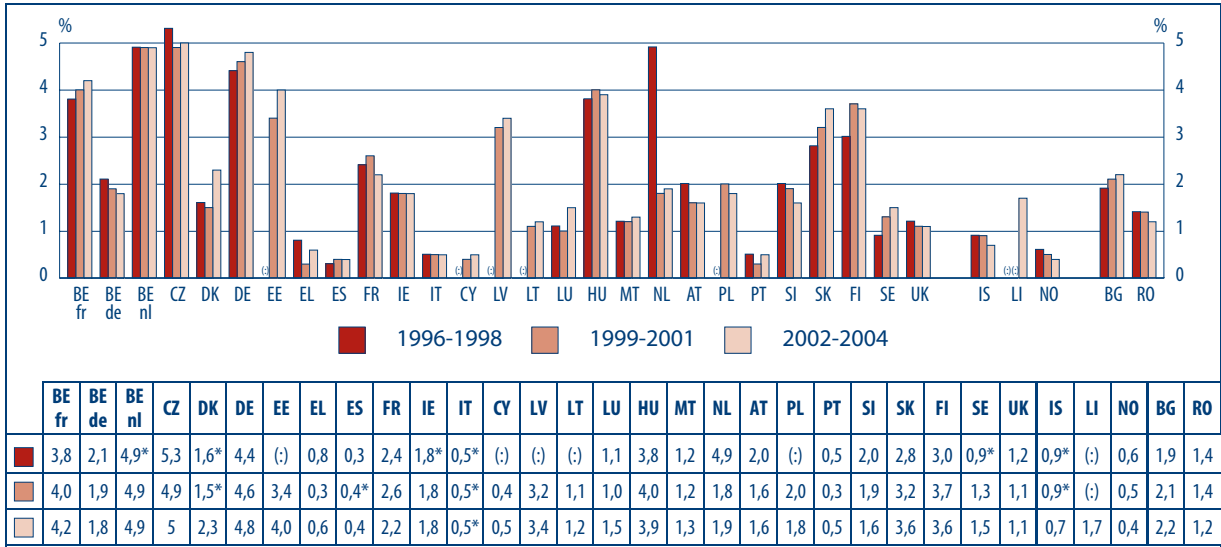

K A T I L I M

yüzdesinde Çizelge C3'te görülen artış Almanya'da toplam öğrenci sayısının azalmakta olduğu gerçeği ile açıklanmaktadır.

1993'ten sonra Avusturya'daki ebeveynler çocuklarını kapsamlı eğitime dahil etme yasal hakkına sahip oldular, bu özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin ana öğretimdeki sayılarının artması ve ayrı eğitim görenlerin sayılarının azalması ile sonuçlandı. Avusturya'daki doğum oranlarının sürekli olarak düşmesinin bir sonucu olarak okula başlayanların sayısında düşüş (az bir düşüş) olmasına rağmen 1993 yılından itibaren Avusturya'da özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin sayısında sürekli bir artış oldu.

Çizelge C3: Ayrı olarak eğitilen özel ihtiyaçlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısı içindeki oranlarındaki eğilimler, zorunlu eğitim, 1996-2004

* Tahmini veri

Kaynak: European Agency for Development in Special Education ve Eurydice.

Ek notlar

Belçika(BE nl) ve İrlanda: En son yayınlanan veri 1996/98 için olup Belçika Flaman Topluluğunda %3.8 ve İrlanda'da %1.2'dir, ancak bu veri zorunlu eğitim sonrası yaşlardaki öğrencileri de kapsamaktadır.

Danimarka: 1996-1998 ve 1999-2001 verileri zorunlu eğitim sonrası yaştaki öğrencileri kapsamaktadır.

Yunanistan: 1999-2001 için olan veri zorunlu eğitim sonrası okullar da dahil olmak üzere bütün okulları kapsamaktadır.

Fransa ve Finlandiya: 1996 – 1998 için olan veri 1994/95 öğretim yılına aittir.

Hollanda: Ayrı eğitim gören öğrencilerin oranındaki belirgin azalma 1998 yılında mevzuat ve düzenlemelerdeki değişikliklerden kaynaklanmaktadır. Hafif derecedeki öğrenme engeli olan ve zihni yetersizlik içinde olan öğrenciler için ayrı olan okullar şimdi ana okul sisteminin bir parçasıdır. Bu okullar yaklaşık olarak 74.000 öğrenciye eğitim vermekte idiler. Bu öğrencilerin ayrı ve kapsamlı okullara dağılımı ile ilgili veri mevcut değildir.

K A T I L I M

Açıklama

Bu göstergede, zorunlu eğitimde ayrı merkezlerde eğitim gören özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin oranı zorunlu eğitim yaşındaki öğrencilerin toplam sayısına göre hesaplanmıştır. Söz konusu veri eğitim bakanlığı rakamlarından özel ve kamu eğitimini göstermektedir, ancak yardım almayan özel okullarda okuyan öğrenciler bu veriye dahil edilmemişlerdir.

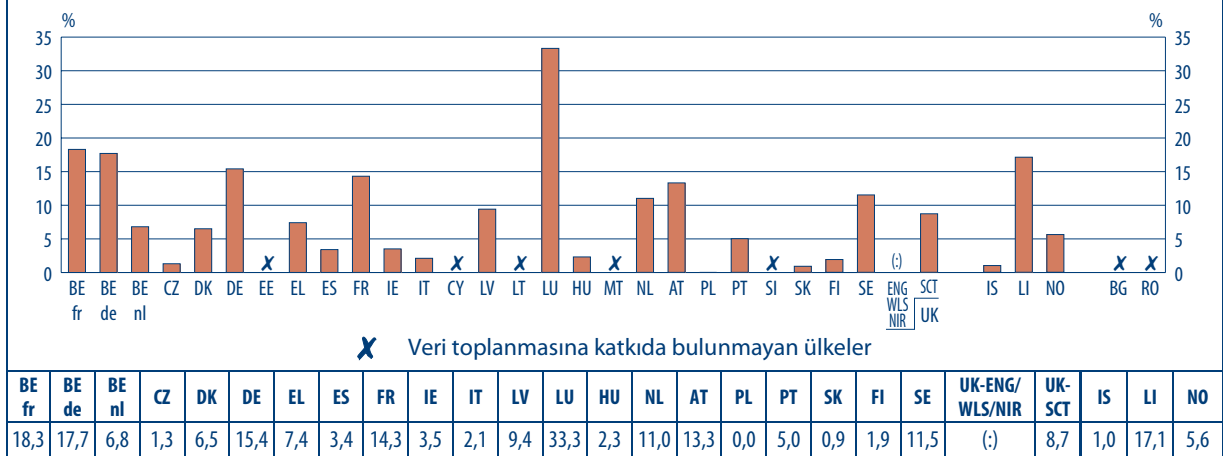
Özel eğitim ihtiyacı için olan istatistiksel veri birbirinden farklı olduğundan, gösterge referans yıllarının dizilimini göstermemekte, ancak ulusal temsilcilerin verdikleri kendilerinde mevcut olan üçer aylık dönemlerin verisini göstermektedir.

Ayrı (bazen "tefrik edilmiş" olarak da sözü edilen) eğitimin ulusal tanımları değişmekle birlikte, burada tanım öğrencinin okul haftasının çoğunu ayrı bir okul veya sınıfta geçirmesi olarak uygulanmaktadır. Her bir ülkedeki özel eğitim ihtiyacının yasal tanımları National Overviews of Special Education on the National Pages of European Agency sayfalarda <http://www.european-agency.org> bulabilmek mümkündür.

GÖÇMEN GEÇMİŞİ OLAN ÖĞRENCİLERİN 15 YAŞ OKUL ÖĞRENCİLERİNİN TOPLAM NÜFUSU İÇİNDEKİ ORANI BAZI ÜLKELERDE %15 ÜZERİNDEDİR

PISA 2003 araştırmasına göre, ebeveynleri yurt dışında doğmuş olan 15 yaşındaki öğrenciler Belçika (Fransızca ve Almanca konuşan Topluluklar), Almanya, Fransa, Hollanda, Avusturya, İsveç ve Lihtenştayn'da bu yaşta toplam okul öğrenci sayısının % 10'u ile % 20'si arasında oluşturmaktadır. Göçmen geçmişi bulunan öğrencilerin oranı 15 yaş okul öğrencileri arasında Lüksembourg'da üçte bir oranına ulaşmıştır.

Çizelge C4: Göçmen geçmişi öğrencilerin 15 yaşındaki toplam öğrenci nüfusu içindeki oranı, kamu ve özel sektör birlikte, 2002-03

X Veri toplanmasına katkıda bulunmayan ülkeler

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı

Ek Not:

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 2003 yılında cevap verme oranı verinin karşılaştırılabilir olmasını sağlaması bakımından çok düşük olarak değerlendirilmişti. Bu verinin (göçmen öğrencilerin oranı= 7.9) neden dolayı Çizelgede gösterilmediğini izah etmektedir.

Açıklama

Öğrencilerin soru formlarında öğrencilerden kendilerinin doğum yerlerinin yanı sıra anne ve babalarının da doğum yerlerini belirtmeleri istenmişti. Göçmen geçmişi öğrencilerin kategorisi anne ve babalarının yurt dışında doğduğunu belirten öğrencilerin kendi doğum yerlerinden bağımsız olarak oluşturulmuştur.

Örnekleme prosedürü önce okulları daha sonra öğrencileri seçmeyi kapsıyor (15 yaşında 35 öğrenci) Her öğrenciyi okuduğu okulun büyüklüğünden bağımsız olarak aynı seçilme ihtimalinin olmasına çalışılmıştır.

PISA araştırması ile ilgili daha ayrıntılı bilgi için, bkz. Sözlük ve İstatistiksel Araçlar.

K A T I L I M

Verinin mevcut olduğu diğer ülkeler göçmen geçmişli 15 yaşındaki öğrenciler hususunda çoğu durumlarda % 5 oranının altında oranlar ile belirgin olarak düşük oranlar göstermektedir.

Bu katılım oranları toplam nüfusun içerisinde yabancı gençlerin oranını gösteren demografik veri ile tutarlılık göstermekte (Çizelge A4) ve göç konusundaki tarihi eğilimleri yansıtmaktadır. (1).

OKUL ÖNCESİ EĞİTİME 4 YAŞINDA KATILIM ARTIYOR, ANCAK HALA BAZI DEĞİŞKENLİKLER SÖZKONUSU

Avrupa'nın hemen her yerinde okul öncesi eğitim verilmektedir. Okul öncesi eğitime kayıt hemen hemen her zaman gönüllüdür. Sadece iki ülke dört yaşında çocuklar için okul öncesi eğitimi zorunlu kılmıştır: Lüksemburg ve Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda) okul öncesinde verilen eğitime başlamanın kavramsal yaşı bütün eğitim sistemlerinde ülkeden ülkeye değişmektedir (Çizelge B1).

Okul öncesi eğitime katılım oranları mevcut eğitime bağlıdır. Dört yaşındaki çocukların katılım eğilimleri verilen eğitim ayırımı seviyelerini yansıtmaktadır. Her AB'ye 1 Mayıs 2004'te katılan ülkelerdeki ne kadar veriler 1999/2000 yılından bu yana mevcutsa da, Avrupa'nın her yerindeki genel eğilim, okul öncesi eğitime kaydolan 4-yaşındaki çocukların sayısında artış yönündedir.

2001/02'de, Belçika, İspanya, Fransa, İtalya, Hollanda ve Birleşik Krallıkta tüm 4 yaşındaki çocuklar okul öncesi eğitime kayıt yaptırmıştır. Belçika, Fransa ve Hollanda'da geleneksel olarak bu yaştaki tüm çocuklar kayıt olmakta iken, (özellikle) İspanya ve Birleşik Krallıkta veriler katılım oranlarında 1979/80'den bu yana çok ciddi bir artış olduğunu göstermektedir.

Danimarka, Macaristan, Malta, İzlanda ve Lihtenştayn'da %90'ının üzerinde bir oranda, nerdeyse tam katılım bulunmaktadır. Bu grup ülkede katılımdaki artış özellikle Danimarka'da görülmektedir. Danimarka'da katılım oranı 1979/80'de %50'nin üzerinde artmıştır.

Bütün diğer ülkelerde, Polonya ve Finlandiya haricinde, 4 yaşındaki çocukların üçte ikisinden fazlası 2001/02'de okul öncesi eğitime kayıt yaptırmıştır. Bu grup ülkelerde, Portekiz ve İsveç'te en yüksek katılım artışı görülmektedir; 1979/80'de %18'in biraz üzerindeyken, 2001/02'de sırasıyla, %78.7 ve %77.8'e yükselmiştir. Tam tersine olarak, Polonya ve Finlandiya'da 2001/02'de 4 yaşındaki çocukların yarısından daha azı okul öncesi eğitime kayıt yaptırmıştır (Polonya'da bu yaş grubundaki çocukların yaklaşık üçte biri, ve Finlandiya'da %44'ü).

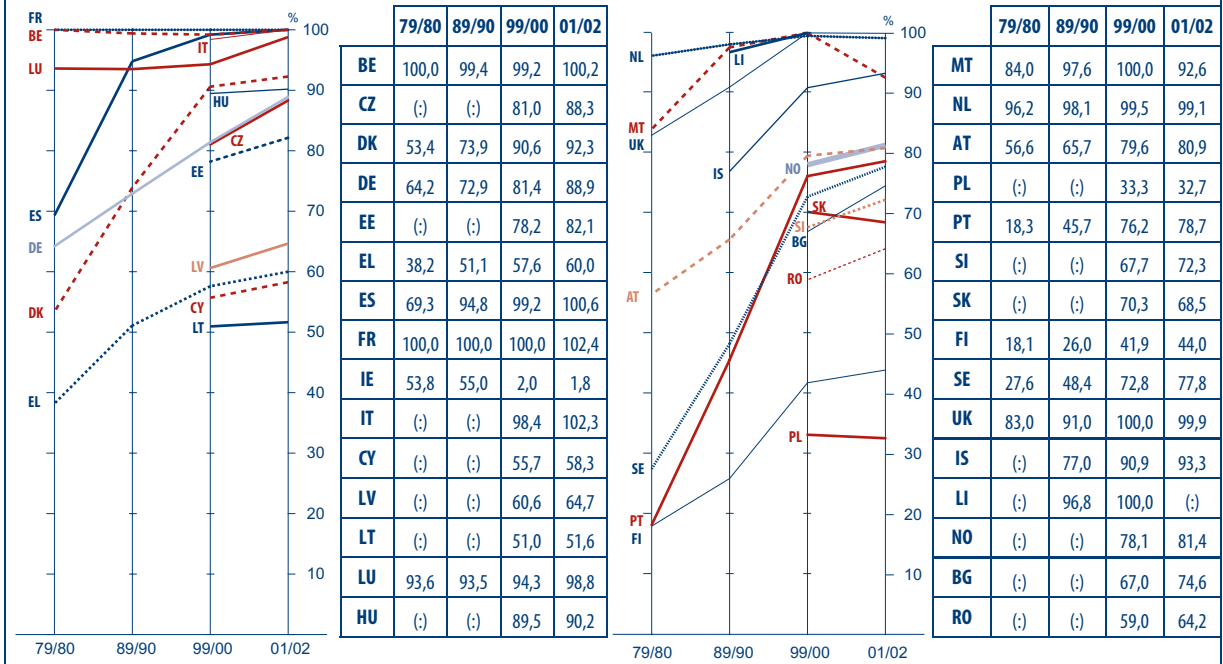
Son olarak, İrlanda'da 4 yaş grubundaki çocukların pek çoğu ilkökul eğitimine başlamış durumdadır.

(1) Bu konu üzerinde daha ayrıntılı bilgi için Integrating Immigrant Children into Schools in Europa başlıklı araştırmanın 2. Bölümüne bakınız. Eurydice Surveys. Brussels: Eurydice, 2004

K A T I L I M

Çizelge C5: 1978/80'den 2001/02'ye kadar 4-yaş grubu çocukların okul öncesi eğitime (ISCED 0) katılım oranlarındaki değişim

Kaynak: Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri.

Ek notlar

Belçika: Verilere bağımsız özel kuruluşlar dahil edilmemiştir.

Almanya: 1979/80 ve 1989/90 verileri Federal Cumhuriyetin önceki bölgesine aittir.

İrlanda: ISCED 0 seviyesinde kamu kesimi tarafından sağlanan eğitim hizmeti bulunmamaktadır. Çocukların pek çoğu ilköğretim öncesi müfredatı özel kurumlarda izlemektedir, ancak veriler büyük bir bölümü kapsamamaktadır. Zaman serisi, ISCED 76'da okul öncesi olarak sınıflandırılan (tipik süresi bir yıl) ISCED 97 programları ile kısımlıdır.

Birleşik Krallık: 2001/02 nüfus verileri 2001'e aittir.

Açıklama

Okul öncesi eğitim (ISCED 0) en küçük 3 yaş grubundaki çocukların eğitim ve gelişim ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanmıştır. Okul öncesi eğitim için eğitim konusunda özel yeterlikli personel işe alınmalıdır. Eğitim konusunda özel yeterlikli kadro zorunluluğu bulunmayan, gündüz yuvaları, oyun grupları, ve gündüz bakım evleri dahil edilmemiştir.

Gösterge, okul öncesi eğitim alan 4-yaş grubu çocuk sayısı, toplam nüfustaki 4 yaş grubu çocuk sayısına bölünerek hesaplanmıştır.

Bazı ülkelerde, kayıt oranı %100'den fazla görünmektedir. Bunun sebebi yıl içinde değişik tarihlerde yapılan farklı araştırmalardan elde edilen iki farklı veri grubu üzerinden hesaplanmış olmasıdır (nüfus ve eğitim). Rakam 100'ü göstermek üzere oransal olarak aşağı doğru yuvarlanmıştır.

Nüfus verileri referans alınan yılın 1 Ocak tarihine aittir.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİME KAYIT ÇOCUKLARIN YAŞIYLA BİRLİKTE ARTMAKTADIR

Avrupa Birliği ve EFTA/EEA ülkelerinde, zorunlu ilköğretimin başlamasından bir yıl önce, tüm çocukların yaklaşık dörtte üçü okul öncesi eğitime kaydolmaktadır. Bu oran, AB-15 ülkelerinde biraz daha yüksektir.

Çocukların okul öncesi eğitime başlama yaşları ülkeden ülkeye değişmektedir. Eğitim genellikle, en az 3 veya 4 yaşında olan çocuklar için verilmektedir (Çizelge B1). Avrupa ülkelerinin yarısından fazlasında bu yaşlarda okul öncesi eğitime toplu halde katılım (%80'nin üzerinde) söz konusudur.

Yunanistan, Portekiz, Slovakya ve Romanya'da, çocukların çoğu okul öncesi eğitime 5 yaşında başlamaktadır. Polonyalı, Finlandiyalı ve İsveçli çocuklar ise bir yıllık okul öncesi eğitime 6 yaşlarında kaydolmaktadırlar. Az sayıdaki ülkede (Letonya, Litvanya ve Bulgaristan), okul öncesi eğitime toplu halde katılım görülmemektedir, ve çocukların yaklaşık dörtte biri okul sistemine ilk kez okul eğitimi seviyesinde dahil olmaktadır.

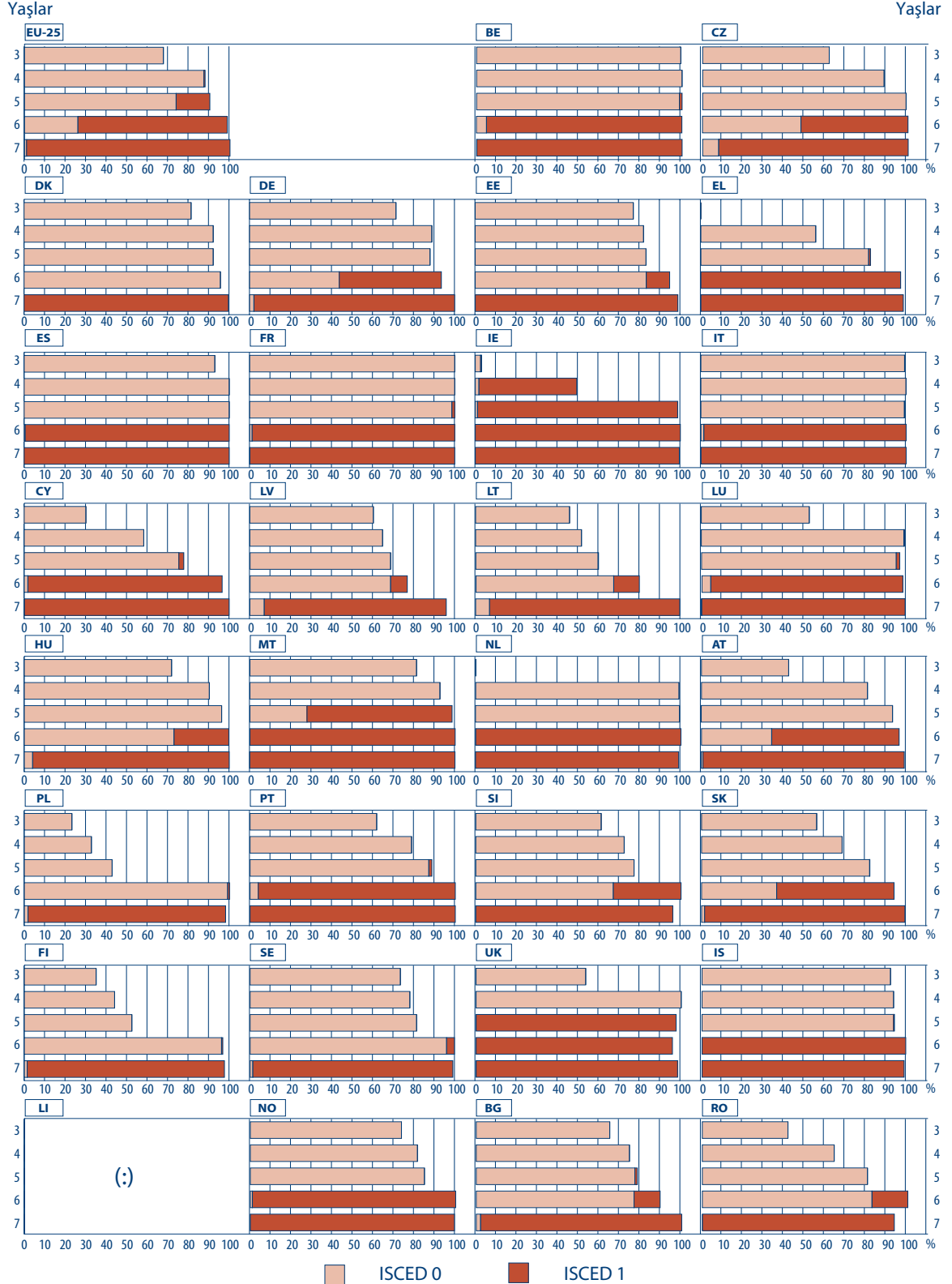
Belçika, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, İspanya, Fransa, İtalya, Kıbrıs, Lüksemburg, Portekiz, İzlanda ve Norveç'te pek çok çocuğun okul eğitimine geçişi 6 yaşında olmaktadır. Bu ülkelerde, çok az sayıda çocuğun 6 yaşında okul öncesi eğitimde kaldığı (%4 civarında) Belçika, Kıbrıs, Lüksemburg ve Portekiz hariç, katılım oranları bu sebeple, okul eğitimine teorik başlama yaşı ile çakışmaktadır. Almanya, Avusturya ve Slovakya'da 6 yaş grubu çocukların yaklaşık %40'ı hala okul öncesi eğitimdedir. İrlanda'da, tüm çocukların yarısı, 4 yaşında okul eğitimine kayıt olmaktadır; bu sayısı 5 yaşında, çocukların tamamının kaydolması seviyesine yükselmektedir. Birleşik Krallık'taki 5 yaşındaki çocukların tamamı ve Malta'daki 5 yaşındaki çocukların yaklaşık %70'i okul eğitimine kayıt yaptırmaktadır.

Üç Baltık ülkesinde ve aynı zamanda Danimarka, Macaristan, Polonya, Slovenya (reform öncesi müfredat), Finlandiya, İsveç, Bulgaristan ve Romanya'da pek çok çocuk için okul eğitimine başlama yaşı 7'dir. Ancak, Çek Cumhuriyeti, Letonya, Litvanya ve Macaristan'da bazı 7 yaş grubu çocuklar okul öncesi eğitimde kalmaktadır. Çek Cumhuriyeti ve Macaristan'da bu durum, belirli bir tarihten sonra doğan çocukların zorunlu okul eğitimine başlamak için bir yıl beklemeleri gerektiği koşulu ile açıklanabilir. Çek Cumhuriyetinde, bu durum ayrıca, zorunlu eğitimin (ebeveynlerin talebi ve okul yönetiminin kararı ile) çocukların yaklaşık %20'si için uzatılmasına da bağlıdır. Letonya ve Litvanya'da okul eğitimine başlamanın ertelenmesi, çocukların yeterli olgunluk seviyesine ulaşamamalarına bağlıdır (Çizelge B4).

KATILIM

Çizelge C6: Yaşa göre okul öncesi ve ilköğretime katılım oranları (ISCED 0 ve 1). 2001/02

Kaynak: Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri.

K A T I L I M

Ek notlar (Çizelge C6)

Belçika: Verilere bağımsız özel kuruluşlar dahil edilmemiştir.

İrlanda: ISCED 0 seviyesinde kamu kesimi tarafından sağlanan eğitim hizmeti bulunmamaktadır. Çocukların pek çoğu okul öncesi müfredatı özel kurumlarda izlemektedir, ancak veriler büyük bir bölümü kapsamamaktadır.

Slovenya: Reform sonrası müfredat okullara, çocukların zorunlu eğitime 6 yaşında kayıt yaptırılmalarına olanak sağlamıştır. 2000/01'de okullar reform öncesi veya sonrası müfredatı benimseme kararını alabilmektedirler.

Birleşik Krallık: Nüfus verileri 2001 yılına aittir.

Açıklama

Ayrıntılı verilere <http://www.eurydice.org> 'daki eklerden ulaşılabilir.

Okul öncesi eğitim (ISCED 0) en küçük 3 yaş grubundaki çocukların eğitim ve gelişim ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanmıştır. Okul öncesi eğitim için eğitim konusunda özel ehliyetli personel işe alınmalıdır. Eğitim konusunda ehliyetli kadro zorunluluğu bulunmayan, gündüz yuvaları, oyun grupları, ve gündüz bakım evleri dahil edilmemiştir.

ISCED 1 programları, okuma, yazma ve matematik konularında temel eğitim ve bununla birlikte diğer konuların basit anlatımlarını vermek üzere tasarlanmıştır.

Bu gösterge ISCED 0 ve 1 seviyelerine, 3 ile 7 yaş arasındaki her yaş için katılım oranlarını ve küçük yaşlarda eğitime kayıt modellerini göstermektedir.

Bazı ülkelerde, kayıt oranı %100'den fazla görünmektedir. Bunun sebebi yıl içinde değişik tarihlerde yapılan farklı araştırmalardan elde edilen iki farklı veri grubu üzerinden hesaplanmış olmasıdır (nüfus ve eğitim). Rakam 100'ü göstermek üzere oransal olarak aşağı doğru yuvarlanmıştır

Nüfus verileri referans alınan yılın 1 Ocak tarihine aittir.

GENÇ İNSANLARIN ÇOĞU LİSE EĞİTİMİNE 16 YAŞINA KADAR KAYDOLMAKTADIR

Yaşları 15 ila 19 arasında değişen genç insanlar için okuldan yüksek öğrenime doğru giden bu yol, Avrupa'daki eğitim sisteminin farklı örgütsel yapılarını yansıtmaktadır (Çizelge B1). Bazı ülkelerde, ISCED 2'nin süresi, daha yüksek öğrenim seviyelerine geçişe hazırlamak üzere belirgin şekilde uzundur. Diğer ülkelerde, ISCED 3 ve onu izleyen seviyelere geçiş genellikle daha genç yaşlarda olmaktadır.

Ortalamada, Avrupa Birliği'ndeki genç nüfusun yaklaşık yarısı ISCED 2 seviyesine 15 yaşında kaydolmaktadır. 19 yaşında, katılım oranları, yarısından hemen azının ISCED 3'e, ve diğer yarısının da ISCED 5'e kaydolduğunu göstermektedir. Avrupa'daki ülkelerin pek çoğunda ISCED 3'e geçiş, tüm veya hemen hemen tüm genç insanlar için 16 yaşında gerçekleşmektedir. Belçika, İtalya, Kıbrıs, Avusturya ve Slovenya'da bu geçiş, nerdeyse tümüyle 15 yaşında tamamlanmaktadır. Birleşik Krallıkta ise, 15 yaşındakilerin tamamı ISCED 3'e kayıt olmuş durumdadır.

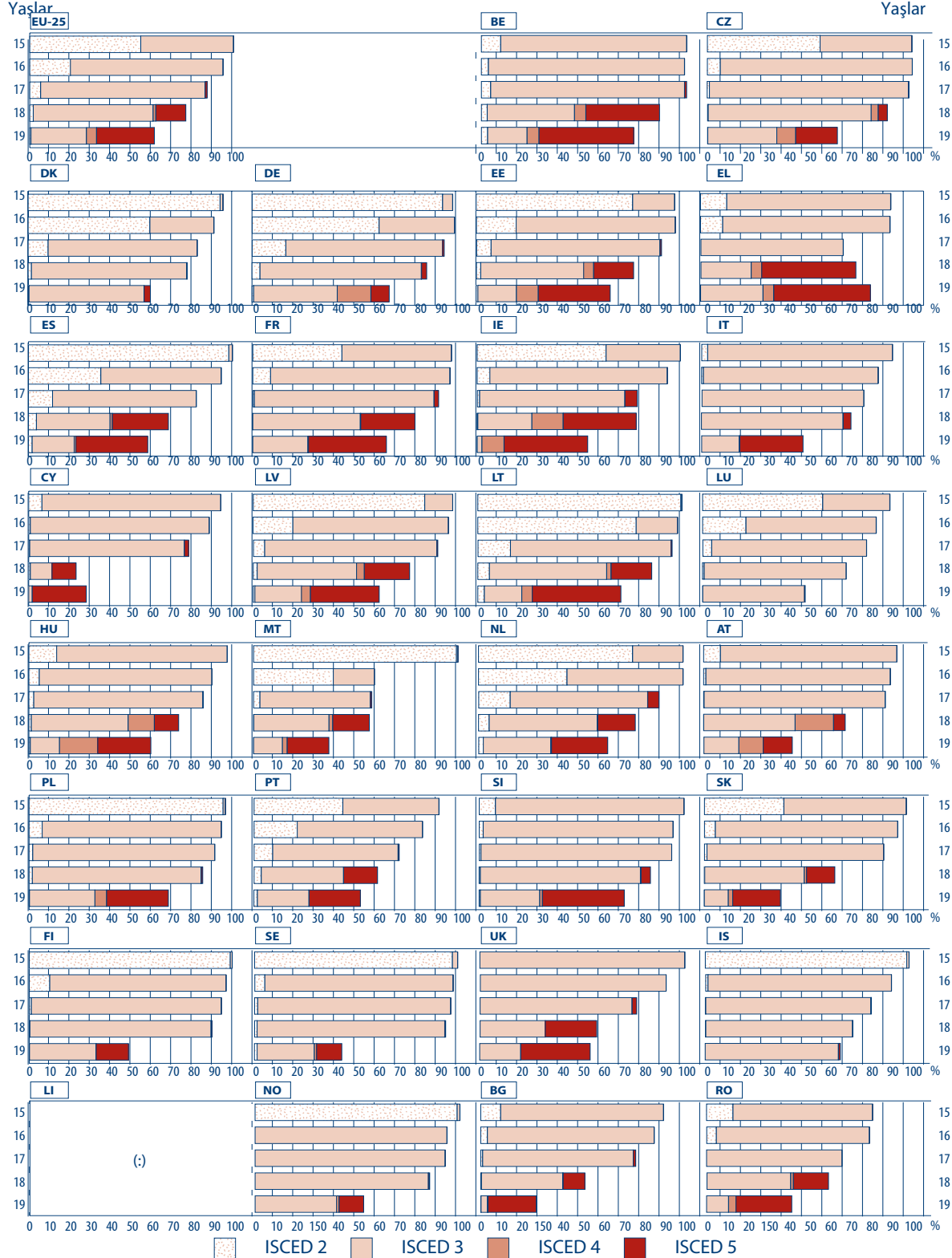
Bazı ülkelerde, ISCED 2'den geçiş daha ileri yaşlarda olmaktadır. Danimarka, Almanya, İspanya, Litvanya, Malta, Polonya, Finlandiya, İsveç, İzlanda ve Norveç'te ISCED 2'ye 15 yaşında katılım oranı %90'ının üzerindedir. Danimarka, Almanya, İspanya, Litvanya ve Portekiz'de 17 yaşındaki öğrencilerin yaklaşık %10'u halen ISCED 2'de kayıtlıdır. Bu durum, bu ülkelerdeki orta okul eğitiminin süresinden (Danimarka'da 16 veya 17 yaşına kadar devam etmektedir) ve/veya öğrencilerin ulaşmaları gereken seviyedeki başarısızlıklarından ötürü bir yılı tekrar etmek zorunda kalmalarından kaynaklanmaktadır.

Belçika, Lüksemburg, Macaristan ve - özellikle - Hollanda'da, öğrencilerin bir bölümü, 17 yaşında, her ne kadar bu ülkelerde (Belçika ve Macaristan'da) 14, veya (Lüksemburg'da) 15 yaşında biten, bu eğitim seviyesinin kavramsal süresi kısaysa da, hala ISCED 2 seviyesindedir. Hollanda'da, VMBO (16 yaş), MBO *Assistentopleiding* (17), veya *Praktijkonderwijs*'e (18) kaydolan öğrenciler haricinde, ISCED 2, bütün öğrenciler için 15 yaşına kadar sürmektedir. Bütün bu ülkelerde, bir okul yılının tekrarı mümkündür (Çizelge E23) ve öğrenciler bir veya daha fazla yılı tekrar edebilirler.

KATILIM

Çizelge C7: Ortaöğretim birinci kademeden (orta okul) yükseköğretime kadar yaşa göre katılım oranları (ISCED 2 ve 5), 2001/02

Kaynak: Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri.

K A T I L I M

Ek notlar (Çizelge C7)

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil değildir. 'sosyal ilerleme' için eğitim gören öğrenciler dahildir.

Kıbrıs: Yüksek öğrenim seviyesindeki öğrencilerin çoğu yurt dışında okumaktadır ve bu öğrenciler kayıt verilerine dahil edilmemekte ancak nüfus verilerinde sayılmaktadır. Bu suretle, oran tahminin altındadır.

Lüksemburg: Yüksek öğrenim seviyesindeki öğrencilerin çoğu yurt dışında okumaktadır ve dahil edilmemiştir. Aynı zamanda yurt dışında ISCED 1, 2 ve 3 seviyelerinde eğitim gören öğrenciler kayıt verilerine dahil edilmemiş ancak nüfus verilerine dahil edilmişlerdir, dolayısıyla, yaşa göre olan bütün katılım oranları tahminlerin altındadır. ISCED 5 seviyesinde yaşa göre veri bulunmamaktadır.

Avusturya: ISCED 3 17-yaşındakiler ISCED 4'e dahil edilmiştir.

Birleşik Krallık: Nüfus verileri 2001 yılına aittir.

Açıklama

Ayrıntılı verilere <http://www.eurydice.org> 'daki eklerden ulaşılabilir.

Kayıtlarla ilgili verilerin toplanması, sahibinin kim olduğundan bağımsız olarak ulusal eğitim sistemlerini kapsamaktadır. Bütün resmi eğitim programları dahil edilmiştir. Konu kapsamı resmi eğitim programları ile aynı olan, veya benzer vasıfların kazanılmasına yol açan ve ilgili resmi programlara karşılık gelen bütün yetişkin eğitim programları dahil edilmiştir. Özel eğitim programlarının tümü, öğrencilerin ve eğitim kurumlarının normal ve özel ihtiyaçlarından bağımsız olarak dahil edilmiştir. Herhangi bir resmi eğitim yetkilisinin gözetiminde yapılmayan ve tamamıyla iş bazlı olan eğitimler haricinde çiraklık programları dahil edilmiştir.

Bazı ülkelerde, kayıt oranı %100'den fazla görünmektedir. Bunun sebebi yıl içinde değişik tarihlerde yapılan farklı araştırmalardan elde edilen iki farklı veri grubu üzerinden hesaplanmış olmasıdır (nüfus ve eğitim). Rakam 100'ü göstermek üzere oransal olarak aşağı doğru yuvarlanmıştır

Nüfus verileri referans alınan yılın 1 Ocak tarihine aittir

Bazı ülkeler, yaşları 16 veya 16 ile 19 arasındaki bütün gençlerin eğitime kayıtlı olduğu, özellikle uzun süreli ISCED 3 seviyesi ile nitelendirilmektedir. Bu durum, İtalya, Lüksemburg ve İskandinav ülkeleri için geçerlidir. Danimarka'da ISCED 3 seviyesine giriş daha aşamalıdır, ancak, gençler 19 yaşlarında hala bu seviyede kayıtlıdır. Tam tersine, Belçika, Macaristan, Avusturya ve Slovenya'da, ISCED 3 seviyesine giriş genellikle daha erken yaşlarda gerçekleşmektedir (15 yaşında) ve ardından ISCED 4 ve 5 seviyelerine giriş de göreceli olarak daha erken olmaktadır; pek çok genç bu seviyelere 19 yaşında kayıt olmaktadır.

Avrupa'nın hemen her yerinde, Almanya ve Avusturya haricinde, 18 veya 19 yaşında ISCED 4'e kaydolun öğrenci sayısı ISCED 5'e kaydolunlardan fazladır. Ancak, bazı ülkelerde (Danimarka, Kıbrıs, Hollanda, Finlandiya, İzlanda ve Lihtenştayn) bu yaş için ISCED 4 seviyesinde belirgin bir eğitim verilmemektedir (Çizelge B1).

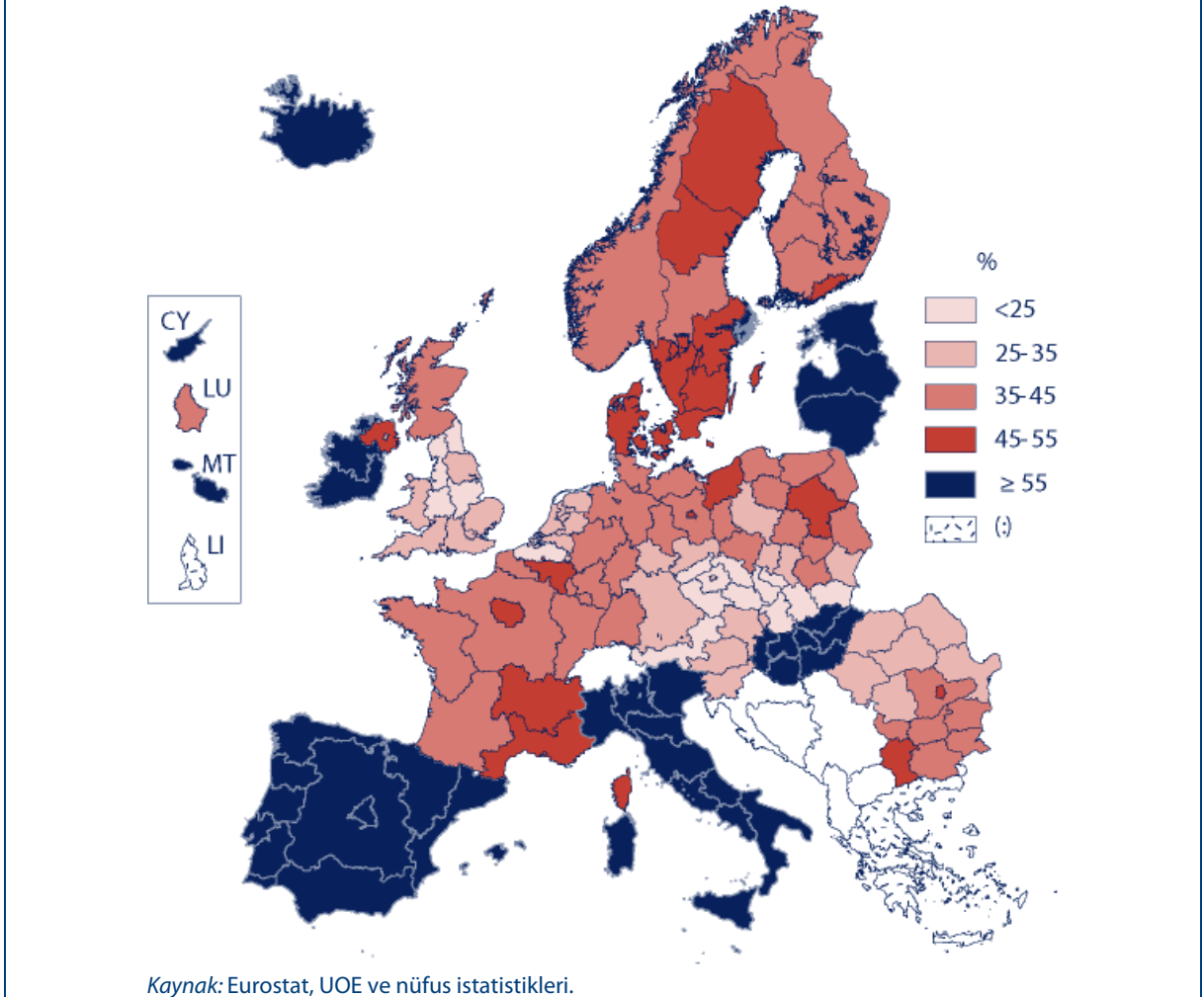
PEK ÇOK ÜLKEDE GENEL EĞİTİME KAYIT BÖLGESEL DÜZEYDE KARŞILAŞTIRILABİLİR

Her ne kadar ülkeler arasında, genel lise eğitime (mesleki eğitim öncesi dahil) kaydolun öğrencilerin yüzdelerine göre dikkate değer değişimler varsa da (Çizelge C9), bu öğrencilerin dağılımı ulusal seviyede bölgeler arasında oldukça tekdüzedir. Bir başka deyişle, yüksek ulusal katılım oranı genellikle yüksek bölgesel oranlar anlamına gelmektedir. Bölgeler arasındaki en düşük ayırım Macaristan'da görülmektedir (yüzdeler, Kozep-Magyarország'da %90'dan, Kozep-Dunantul'da %85'in biraz üzerinde olacak şekilde değişmektedir).

Belçika, Almanya, Birleşik Krallık ve Bulgaristan bu genel tablonun istisnalarıdır. En büyük eşitsizlik Belçika'da görülmektedir, bölgelerdeki yüzdeler, Flander'de %24'ten, Başkent Brüksel bölgesinde %54 aralığında değişmektedir. Almanya'da bölgelerdeki yüzdeler %30.5'ten (Bavyera) %48'e (Berlin) değişmekte, ve Birleşik Krallıkta, ülkenin geri kalanında olduğu gibi, Kuzey İrlanda'daki (%50) ve İskoçya'daki (%37.5) öğrencilerin büyük bir oranı mesleki orta öğrenimden ziyade genel eğitime kaydolmaktadır. Son olarak, Bulgaristan'da Severen Tsentralen bölgesinde öğrencilerin %36'sı genel lise eğitime kaydolurken, aynı oran Yugozapaden'de %52'dir.

Çizelge C8: NUTS bölgeleri itibariyle genel eğitim programına devam eden lise öğrencilerinin (ISCED 3) yüzdeleri, 2001/02

Kaynak: Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri.

Ek notlar

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil değildir. Fransız Topluluğunda 'sosyal ilerleme' için kaydolan öğrenciler bölgesel verilere dahil edilmemiştir, sonuç olarak genel lise öğrencilerinin yüzdeleri tahminlerin biraz altındadır.

Birleşik Krallık: ISCED 4, mesleki ISCED 3'e dahil edilmiştir.

Açıklama

Bu gösterge, tam zamanlı ve yarı zamanlı, genel ve mesleki lise eğitimine kaydolan öğrenci sayısını, bölgedeki tüm lise eğitimi alan öğrencilere oranı şeklinde göstermektedir.

Bütün resmi eğitim programları dahil edilmiştir. Konu kapsamı resmi eğitim programları ile aynı olan, veya benzer niteliklerin kazanılmasına yol açan ve ilgili resmi programlara karşılık gelen bütün yetişkin eğitim programları dahil edilmiştir. Herhangi bir resmi eğitim yetkilisinin gözetiminde yapılmayan ve tamamıyla iş bazlı olan eğitimler haricinde çıraklık programları dahil edilmiştir.

İrlanda, Portekiz, Finlandiya, İsveç haricinde, bütün AB-15 ülkelerinde NUTS 1 seviyesi kullanılmaktadır. Bu ülkelerde ve yeni Üye Ülkelerde, NUTS 2 seviyesi kullanılmaktadır.

Bölgeler NUTS sınıflandırmasına uygun olarak tanımlanmıştır (Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız)

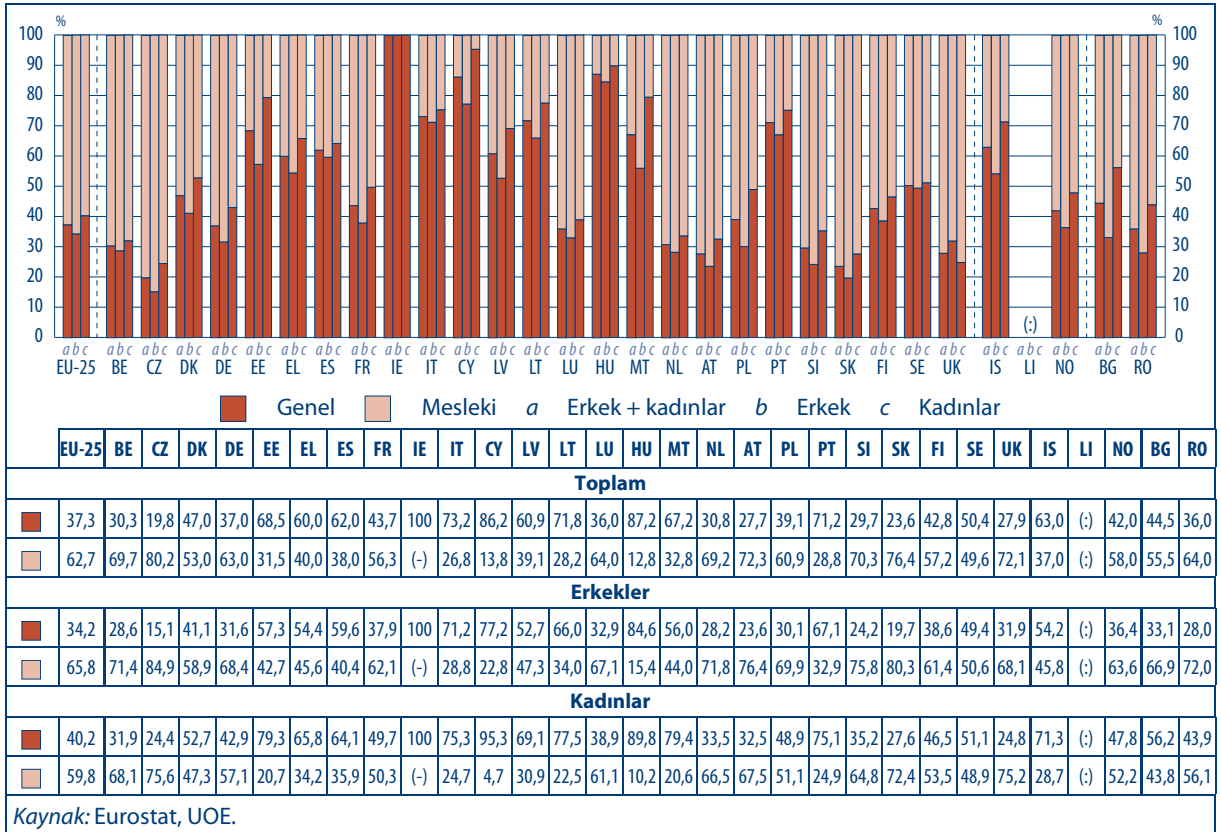
LİSE DÜZEYİNDE MESLEKİ EĞİTİMDE GENEL EĞİTİME GÖRE DAHA FAZLA ÖĞRENCİ MEVCUTTUR

Avrupa'daki en çok görülen durum lise seviyesinde (mesleki eğitim öncesi genel ile birlikte dahil edilmiştir) meslek eğitiminde genel eğitimden daha fazla öğrencinin bulunmasıdır. Bununla birlikte 13 ülkede bu durum geçerli değildir. Estonya, Yunanistan, İspanya, İtalya, Kıbrıs, Letonya, Macaristan, Malta, Portekiz ve İzlanda'da öğrencilerin daha yüksek bir yüzdesi genel eğitime kayıtlıdır. İrlanda'da ayrı bir mesleki eğitim bulunmadığından bütün öğrenciler genel eğitimde bulunurken, İsveç ve daha az bir ölçüde de Danimarka'da her iki tedrisata kayıtlı öğrenciler hemen hemen eşittir.

Belçika, Çek Cumhuriyeti, Hollanda, Avusturya, Slovenya, Slovakya ve Birleşik Krallıkta mesleki lise eğitiminde istisnai yüksek oranlar (bütün öğrencilerin üçte ikisinden fazlası) bulunmaktadır.

Katılım oranlarının dağılımı cinsiyetlere göre yapıldığında, modelin özellikle genç erkekler için belirginleştiği görülmektedir. Mesleki eğitimde erkek öğrencilerin kaydı genel olarak yüksektir. Neredeyse ülkelerin tamamında erkek öğrencilerin mesleki eğitime katılımları ile kız öğrencilerin katılımı arasında erkek öğrenciler lehine en azından yüzde 10'luk bir fark bulunmaktadır. Kıbrıs'taki durum özellikle çok çarpıcıdır. Bu ülkede erkek öğrencilerin mesleki lise eğitimine katılımları kız öğrencilerin beş katıdır (genel eğitime katılım ile kıyaslandığı zaman meslek eğitimine katılım genel oranının düşük olmasına rağmen). Sadece Belçika, İspanya, İtalya ve İsveç'te cinsiyete göre dağılım yüzde beşten daha az farklarla göreceli olarak daha dengeli bir dağılım göstermektedir.

Çizelge C9: Lise (ISCED 3) öğrencilerinin eğitim programının yönelimi (genel veya mesleki) ve cinsiyet göre dağılımı, 2001/02

K A T I L I M

Ek notlar (Çizelge C9)

Belçika: Bağımsız özel kurumlar ilgili veriler bulunmamakta buna karşın “toplumsal ilerleme” için yapılan eğitim verilerin içinde yer almaktadır.

Birleşik Krallık: Meslek öncesi meslek içine dahil edilmiştir. ISCED 4, ISCED 3’e dahil edilmiştir.

Açıklama

Bu gösterge genel ve mesleki lise eğitimine kayıt olmuş erkek ve kızların sayılarını lise eğitimindeki bütün öğrencilere (ISCED 3) oranı olarak göstermektedir. Meslek öncesi eğitim genel eğitimin içine dahil edilmiştir.

Okula kayıtlarla ilgili verinin toplanması sahibinin kim olduğundan bağımsız olarak ulusal eğitim sistemlerini kapsamaktadır. Nitelik kazandırmaya yönelik ve düzenli eğitim programlarına benzer veya düzenli eğitim programlarının kapsamına benzer konuları kapsayan yetişkin eğitim programlarının yanı sıra bütün düzenli eğitim programları veriyeye dahil edilmiştir. -. Okul öncesi eğitim dahil edilmiştir. Okul öncesi eğitim en az üç yaşında olan çocukların eğitim ve gelişme ihtiyaçlarını karşılamak için planlanmıştır. Öğrenim kurumları ve öğrencilerin gereksinimlerinden bağımsız olmak üzere bütün özel eğitim programları dahil edilmişlerdir. Tamamen iş bazlı ve resmi eğitim makamının denetimi olmayanlar hariç olmak üzere bütün çıraklık eğitim programları dahil edilmişlerdir

Mesleki eğitim katılımcılarının ek bir eğitime gerek kalmaksızın doğrudan belirli mesleklere girmesini hazırlayan eğitimi kapsamaktadır. Genel programlar belirli kategorideki meslekler için tasarlanmamış olup, program içeriğinin yüzde 25’inden daha azı teknik veya meslekidir. Meslek öncesi eğitimler en az yüzde 25 mesleki veya teknik içeriklidir, bununla birlikte esasen katılımcılarını iş dünyasına tanıtmak için planlanmış olup belirli bir mesleki veya teknik nitelik kazandırmaya yönelik değildirler.

Hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı öğrenciler dahil edilmişlerdir. Tablo insan sayılarını göstermektedir.

ZORUNLU EĞİTİMİN SONA ERMESİ İLE ERKEK KATILIMCILARIN ORANLARI BİRÇOK ÜLKEDE DAHA HIZLI AZALMAKTADIR

Zorunlu eğitim genel olarak ortaöğretim birinci kademe ortaöğretimin (orta okul) tamamlanması ile veya lise eğitimi sırasında sona ermektedir. Zorunlu eğitimin üst yaş limiti bir ülkeden diğerine farklılıklar göstermektedir (Çizelge B1) ve toplam ve cinsiyet olarak dört ayrı noktada: zorunlu eğitimin bitmesinden bir yıl önce, zorunlu eğitimin bittiği zaman, ve zorunlu eğitim döneminin bitiminden bir ve iki yıl sonrası olarak gösterilen katılım oranlarını analiz ederken bu hususun unutulmaması gerekmektedir.

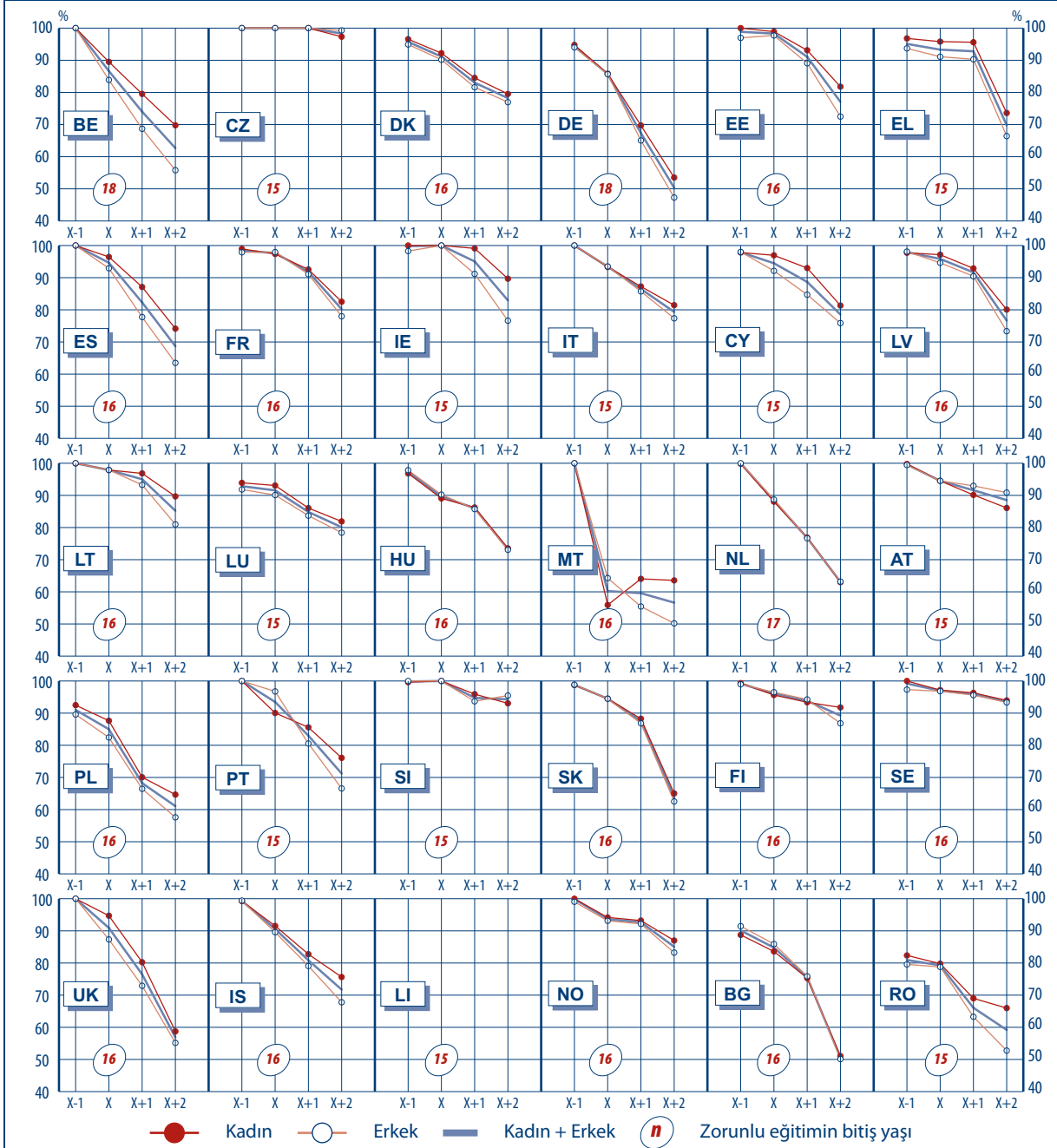
Verinin mevcut olduğu 29 Avrupa ülkesinde katılım oranları zorunlu eğitimin sonunda tedrici olarak düşmektedir. Bununla beraber düşüşün kapsamı bir ülkeden diğerine değişiklikler göstermektedir. Katılım oranları Çek Cumhuriyeti, Fransa, İrlanda, Litvanya, Lüksemburg, Avusturya, Slovenya, Finlandiya, İsveç ve Norveç’te daha yavaş azalmaktadır; bu ülkelerde zorunlu eğitimin bitişinden sonra hala %80’ler seviyesinde sürmektedir. Bu durumun tersine Almanya ve Bulgaristan’da ikinci yıl itibariyle gençlerin sadece % 50’si hala okula kayıtlı bulunmaktadır.

Ülkelerin çoğunda genç kızlar eğitimde genç erkeklere göre daha uzun süre kalmaktadırlar. Bu eğilim özellikle zorunlu eğitimin bitişinden iki yıl sonra kızların katılım oranlarının erkeklere göre yaklaşık olarak yüzde on veya daha fazla Belçika, İspanya, İrlanda, Malta, Portekiz ve Romanya’da belirgindir. Bu konudaki istisnalar erkek öğrencilerin katılım oranlarının belli belirsiz daha yüksek olduğu Çek Cumhuriyeti ve Avusturya’dır. Macaristan ve Hollanda’da katılım oranları her iki cinsiyet grubu için de aynıdır.

KATILIM

Çizelge C10. Zorunlu eğitim sonrası, toplam ve cinsiyetlere göre dağılmış katılım oranlarının dağılımı, 2001/02

Kaynak: Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri.

Ek notlar

Belçika: Veride bağımsız özel kurumlar bulunmamakta buna karşın "toplumsal ilerleme" için yapılan eğitim verinin içinde yer almaktadır

İrlanda: Zorunlu eğitimin bitiş yaşı 5 Temmuz 2002 tarihinde yürürlüğe giren Eğitim Refahı Kanunu 2000 den sonra 16 yaşına yükseltildi.

Kıbrıs: Yüksek öğrenimdeki öğrencilerin çoğu yurt dışında eğitim görmekteler ve kayıt verisinin içine dahil edilmemişlerdir. Bununla birlikte nüfus verisinin içinde yer almaktadırlar, bu nedenle gösterge normal değerinin altında bulunmaktadır.

K A T I L I M

Ek notlar

Lüksemburg: Yüksek öğretimdeki öğrencilerin çoğu yurt dışında öğrenim görmektedirler ve veriye dahil edilmemişlerdir. Aynı zamanda ISCED 1, 2 ve 3 seviyesindeki öğrencilerin çoğunluğu yurt dışında okumakta olup okul kayıt verisine dahil edilmemişler ancak nüfus verisine dahil edilmişlerdir. Bu nedenle yaş itibarıyla olan bütün katılım oranları normal değerlerin altındadır. ISCED 5 seviyesinde yaş itibarıyla olan veri eksiktir.

Macaristan: Okula 1 Eylül 1998 tarihinde veya daha sonra başlayan öğrencilerin zorunlu eğitimleri 18 yaşını doldurdukları yılda sona erecektir..

Birleşik Krallık: Nüfus verisi 2001 yılına aittir..

Açıklama

Ayrıntılı verilere <http://www.eurydice.org> 'daki eklerden ulaşılabilir.

Bu gösterge zorunlu eğitimin sonunda her bir ülkedeki (bütün ISCED seviyelerinde) eğitime kayıt oranlarını göstermektedir. Bütün tam zamanlı ve yarı zamanlı öğrenciler dahil edilmiştir, tablo insan sayılarını göstermektedir.

Okula kayıtlarla ilgili verinin toplanması sahibinin kim olduğundan bağımsız olarak ulusal eğitim sistemlerini kapsamaktadır. Nitelik kazandırmaya yönelik ve düzenli eğitim programlarına benzer veya düzenli eğitim programlarının kapsamına benzer konuları kapsayan yetişkin eğitim programlarının yanı sıra bütün düzenli eğitim programları veriye dahil edilmiştir. - Okul öncesi eğitim dahil edilmiştir. Okul öncesi eğitim en az üç yaşında olan çocukların eğitim ve gelişme ihtiyaçlarını karşılamak için planlanmıştır. Öğrenim kurumları ve öğrencilerin gereksinimlerinden bağımsız olmak üzere bütün özel eğitim programları dahil edilmişlerdir. Tamamen iş bazlı ve resmi eğitim makamının denetimi olmayanlar hariç olmak üzere bütün çıraklık eğitim programları dahil edilmişlerdir. Nüfus verisi için referans tarihi 1 Ocak 2002'dir.

15-24 YAŞINDAKİLERİN YARISINDAN FAZLASI EĞİTİM VEYA YETİŞTİRMEYE BİR ŞEKİLDE KAYITLIDIRLAR

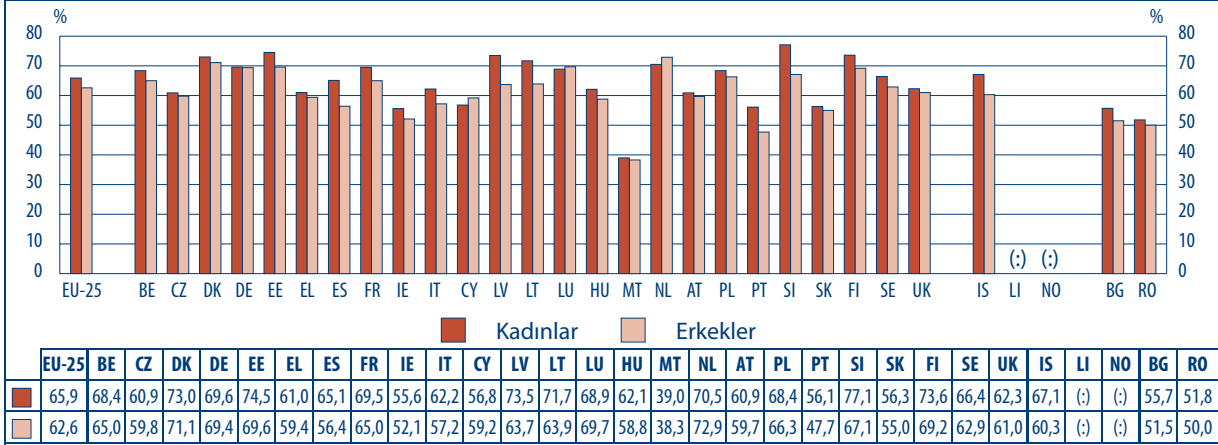
Avrupa'nın her yerinde, Malta istisna olmak üzere 15-24 yaşları arasındaki genç nüfusun en azından yarısı eğitim veya yetiştirmeye bir şekilde kayıtlı bulunmaktadır. Bu oran Danimarka, Estonya, Hollanda, Slovenya ve Finlandiya'da % 70'in üzerine çıkmaktadır.

Avrupa Birliğinde bu yaş grubundaki kadınların ortalama olarak yaklaşık % 66'sı eğitim veya yetiştirmeye dahildirler. Bu oran erkeklerde ise % 62'dir. Sadece üç ülkede (Kıbrıs, Lüksemburg ve Hollanda) erkeklerin oranı kadınlara göre biraz daha yüksektir. Cinsiyetler arasındaki kayıt oranı farklılıkları genellikle farklılığın %10 civarında olduğu İspanya, Letonya ve Slovenya hariç olmak üzere yüksek değildir.

K A T I L I M

Çizelge C11: 15-24 yaşları arasındaki genç nüfusun eğitim-yetiştirmeye katılım oranları, 2002

Kaynak: Eurostat, Labour force survey

Ek notlar

Fransa: Katılım için referans süresi bir haftadır.

Kıbrıs: Araştırmaya genel olarak ülkede yaşayan fakat yurt dışında eğitim gören öğrenciler katılmamıştır

Norveç: Veri gösterilmemiştir, çünkü sadece mevcut veya gelecek muhtemel iş için önemli eğitim veya yetiştirmeyi ilgilendiren veri toplanmıştır. (diğer bir deyişle eğitim başlangıcı hariç tutulmuştur)

Açıklama

Eğitim gören bir kişi, anket öncesinde dört haftalık bir süreçte bir tür eğitim yada yetiştirmeye tabi tutulmuştur. Toplanan veriler, ankete katılan kişinin şu andaki yada gelecekteki istihdamı ve devam edeceği herhangi bir eğitim-öğretim süreci ile ilgili olsun yada olmasın her türlü eğitim yada mesleki yetiştirme ile ilgilidir.

ORTALAMA OLARAK OKUL BEKLENTİSİ SÜRESİ 17 YILDIR

Okul beklentisi tipik olarak 5 yaşındaki bir çocuğun eğer mevcut kayıt yapıları değişmeden aynen kalırsa yaşamı süresince okul sistemine kayıtlı olması beklenen yılların tahmini sayısıdır. Okul yaşamının uzunluğu mevcut durumda güncel olarak eğitim sisteminde kayıtlı olan kişilerin yapılarına uygun kayıt modellerini öngörmek için kullanılabilir.

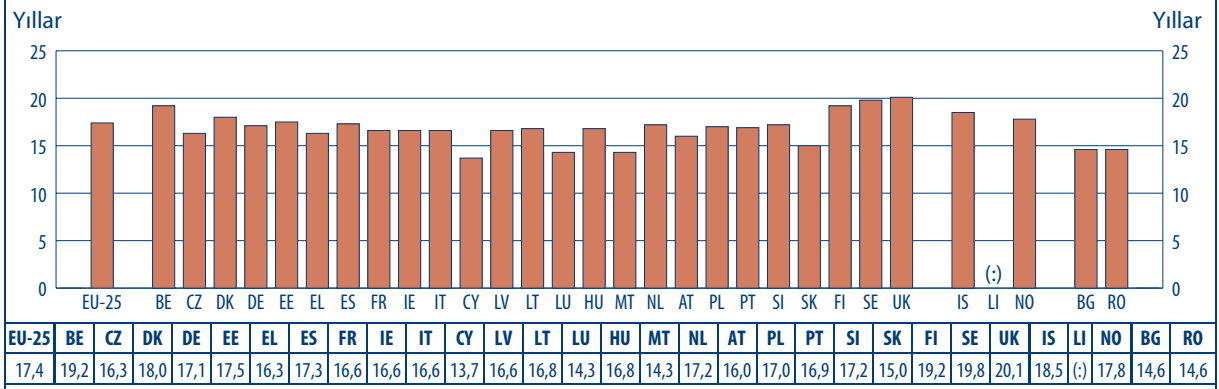
5 yaşında bir çocuğun yaşamı boyunca devam etmesi beklenen eğitim yıllarının sayısı Kıbrıs, Lüksemburg ve Malta'da (bu ülkelerdeki gençlerin çoğu yurt dışında eğitim gördükleri ve veriye dahil olmadıkları halde) 14'ten Belçika, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık ve İzlanda'da 19 yıla kadar değişmektedir. Okul yaşamının en uzun olduğu ülke Birleşik Krallıktır, ve Avrupa Birliğinin yeni Üye Ülkelerinde (EU-15) Avrupa Birliğine 1 Mayıs 2004 tarihinden önce katılmış (AB-15) ülkelerine kıyasla okul yaşamı ortalama olarak yaklaşık olarak bir yıl daha kısadır.

Söz konusu bu veriler zorunlu eğitimin süresi (Çizelgeler B1 ve B 13), kişilerin eğitimde kalma eğilimleri (Çizelge C11), öğrencilerin okulun veya çalışmanın belirli yıllarını tekrarlamaları, yarı zamanlı kayıtlar ve bazı yetişkin eğitim program çeşitleri referans alınarak yorumlanmalıdır.

K A T I L I M

**Çizelge C12: 5 yaşındakiler için Okul Beklentisi Süresi (ISCED 0'dan 6'ya)
2001/02**

Kaynak: Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri

Ek notlar

Belçika: Veride bağımsız özel kurumların bilgisi bulunmamaktadır.

Almanya, Romanya ve Slovenya: İleri düzeydeki yüksek öğrenim araştırma programları (ISCED 6 seviyesi) hariç tutulmuştur.

İrlanda: ISCED 0 düzeyinde kamu kesiminin eğitimi bulunmamaktadır. Çok sayıda çocuk özel kuruluşlarda okul öncesi eğitim almaktadır ancak veride bu bilgilerin önemli bir kısmı bulunmamaktadır.

Lüksemburg: Yükseköğretimdeki öğrencilerin çoğu yurt dışında okuyorlar ve veriye dahil edilmemişlerdir. Aynı zamanda ISCED 1, 2 ve 3 seviyesindeki öğrencilerin çoğunluğu yurt dışında okumakta olup okul kayıt verisine dahil edilmemişler ancak nüfus verisine dahil edilmişlerdir. Bu nedenle yaş itibarıyla olan bütün katılım oranları normal değerlerin altındadır. ISCED 5 seviyesinde yaş itibarıyla olan veri eksiktir.

Birleşik Krallık: Nüfus verisi 2001 yılına aittir.

Açıklama

Okul beklentisi süresi 5 yaşında bir çocuğun tipik olarak eğitimi mevcut kayıt modelleri değişmeden aynen kalırsa yaşamı boyunca eğitim sisteminde kayıtlı olmayı beklediği yılların tahmini sayısıdır.

Tek bir yılın kayıt olma oranlarının toplanması (yıllarla ifade olunan) o dönemleri kapsayan okul yaşam süresinin tahmini sayılarını vermektedir. Bu tür bir tahmin, mevcut kayıt olma modelleri değişmez kaldığı takdirde doğru olur. Tahminler, kişi sayısı verilerine dayanmaktadır, dolayısıyla tam zamanlı ve yarım zamanlı çalışmalar arasında bir fark bulunmamaktadır.

Net kayıt oranları, belirli bir yaş veya yaş grubundaki öğrenci sayılarının (ISCED 0 ila 6'ya karşılık gelen) nüfustaki aynı yaş veya yaş grubunda bulunan insan sayısına bölünmesiyle hesaplanır. Yaşları "bilinmeyen" öğrenciler için, net kayıt oranı, bu tür öğrencilerin sayısının 5-64 yaş arası toplam nüfusa bölümü ve 60 (yıl) ile çarpımı ile tahmini olarak hesaplanır.

AVRUPA BİRLİĞİNDE EĞİTİM SİSTEMLERİNDE KAYITLI OLANLARIN %15'İNDEN FAZLASI YÜKSEKÖĞRETİMDEDİR

2002 yılında Avrupa Birliğinde 16 milyonun üzerinde öğrenci yüksek öğrenime kayıtlıdır veya toplam öğrenci sayısının %15'inin biraz üzerinde öğrenci yüksek öğretim sisteminde okumaktadır.

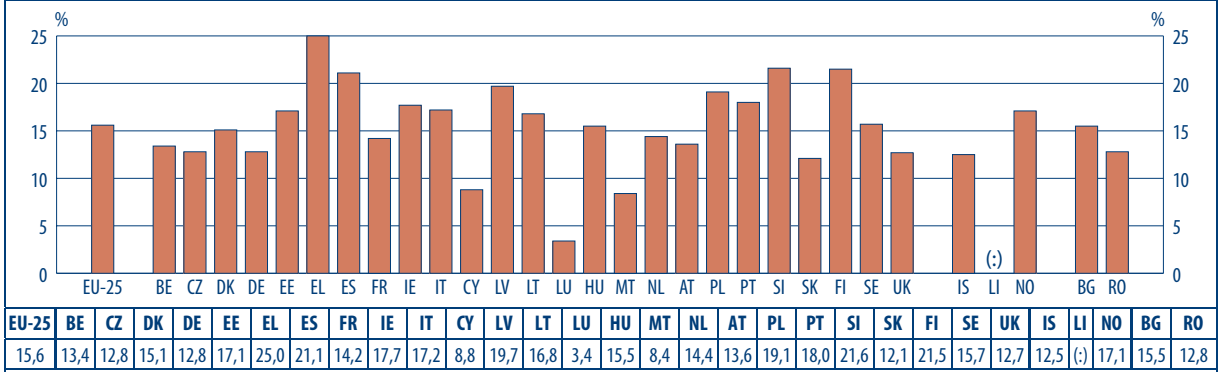
Yunanistan, İspanya, Slovenya ve Finlandiya'da, yüksek öğrenimdeki öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı % 20'nin üzerinde iken, bu oran Kıbrıs, Lüksemburg ve Malta'da % 10'dan daha azdır. Kıbrıs ve Lüksemburg'un durumu büyük ölçüde bu ülkedeki öğrencilerin yurt dışında eğitim görmelerine atfedilebilir. (Çizelge C20). Diğer ülkelerde öğrencileri oranı AB ortalaması civarında değişmektedir. Bu oranlar %12.1 (Slovakya) ve % 19.7 (Letonya) arasında değişmektedir.

Bu göstergiyi yorumlarken, her bir ülkenin kendi şartları ve çevresine özgü değişik faktörlerin dikkate alınması önemlidir. Buradaki özel ilinti demografik değişkenlikler (Çizelge A2 ve C14), eğitimin yapısı (örneğin, okul öncesi eğitimin verilmesi, zorunlu eğitimin ve yükseköğretimin değişken süreleri (Çizelge B1), yüksek öğrenim kurumlarının mevcut öğrenci kapasiteleri, ve kabul kısıtları (Çizelge B14).

K A T I L I M

Çizelge C13: Bütün öğrencilerin yüzdesel oranı olarak yüksek öğrenimdeki öğrenciler (ISCED 5 ve 6) 2001/02

Kaynak: Eurostat , UOE.

Ek Notlar

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil edilmemiştir. " Toplumsal İlerleme" için eğitim gören öğrenciler dahil edilmiştir.

Almanya, Slovenya, Romanya: ISCED 6 dahil edilmemiştir.

İrlanda ISCED 0 düzeyinde kamu kesiminin eğitimi bulunmamaktadır. Çok sayıda çocuk özel kuruluşlarda okul öncesi eğitim almaktadır ancak veride bu bilgilerin önemli bir kısmı bulunmamaktadır.

Kıbrıs ve Lüksemburg: Öğrencilerin çoğu yurtdışında okumaktadır ve verileri dahil edilmemiştir.

YÜKSEKÖĞRETİMDEKİ ÖĞRENCİLERİN SAYILARI BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR

1998'den 2002'ye kadar olan dönem boyunca, Avrupa Birliğinde yüksek öğrenimdeki öğrencilerin sayıları istikrarlı bir şekilde artmıştır. EU-15 Ülkelerinin öğrencilerinin bu dönemdeki yıllık büyüme hızı %2'nin üzerinde idi. Avrupa Birliğinde bu dönemin tamamında öğrenci sayıları toplam olarak %16 oranında artmıştır..

Yeni Üye Ülkeler, Yunanistan, İsveç, İrlanda, Lüksemburg, İzlanda ve Romanya öğrenci sayılarının artışında 1998-2002 yılları arasında belirgin bir artış kaydettiler. Bütün bu ülkelerde öğrencilerin sayıları EU-15 (1 Mart 2004'ten sonra üye olan ülkeler) ortalama oranından daha yüksek bir oranda büyüdüler. Artış Letonya, Lüksemburg, Polonya ve Romanya'da % 50'nin üzerinde oldu. Diğer ülkelerde büyüme bu grupta % 20'nin üzerinde idi.

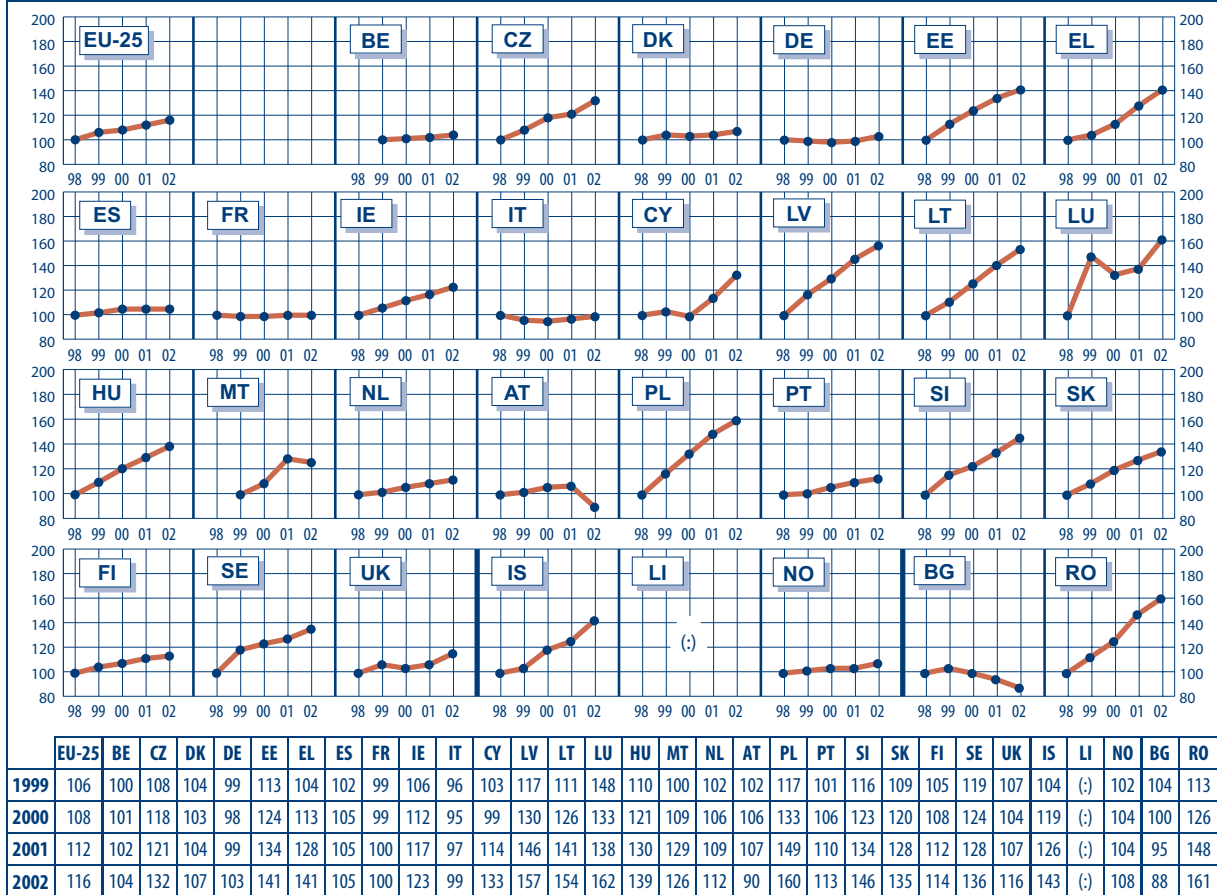
Sayılarıdaki artış Belçika, Danimarka, Almanya İspanya, Hollanda, Portekiz, Finlandiya, Birleşik Krallık ve Norveç'te daha sakinidir. Bu ülkelerdeki artış 1998-2002 yılları arasında %16'dan daha fazla olmadı, bununla birlikte bu ülkelerin bir kısmında bu artış oranı öncesine göre daha yüksek olmuş olabilir. Fransa ve İtalya'da öğrenci kayıt seviyeleri aynı kalma eğilimi gösterdi.

1998-2002 yılları arasında Avusturya ve Bulgaristan öğrenci nüfuslarında mutlak sayı olarak bir düşüş yaşandı. 2002 yılında Avusturya'daki bu ani düşüş, yüksek öğrenimde 2001/2002 döneminde okul ücret ve harçlarının artırılmasının sonucu olarak ortaya çıktı. Bu düşüşün öncesinde öğrenci sayıları 1998-2001 yılları arasında sürekli olarak artmakta idi. Bulgaristan'daki durum ise farklı idi; kayıtlardaki düşüş 1999 yılında başladı ve 2002'ye kadar sürekli bir şekilde düşüş gösterdi.

KATILIM

Çizelge C14: Endeksteki trend, yüksek öğrenimdeki öğrenci sayıları için 1998 ile karşılaştırma (ISCED 5 ve 6), 1998-2002

Kayna: Eurostat,UOE

Ek notlar

EU-15:1998 yılı Belçika ve Malta için 1999 yılı verilerini içeriyor.

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil edilmemiştir. " Toplumsal İlerleme" için eğitim gören öğrenciler dahil edilmiştir.

Almanya, Slovenya, Romanya: ISCED 6 dahil edilmemiştir.

Kıbrıs ve Lüksemburg: Öğrencilerin çoğu yurtdışında okumaktadır ve verileri dahil edilmemiştir.

Açıklama

Yıllık büyüme endeksi ilgili yılın öğrenci sayısını 1998 yılındaki öğrenci sayısına bölerek ve çıkan sonucu 100 ile çarparak hesaplanmıştır.

1998 = 100 Belçika ve Malta'nın durumları hariç olmak üzere (1999).

ISCED 5 ve 6'nın bütün tam zaman ve yarı zamanlı öğrencileri dahil edilmiştir.

ÖĞRENCİ NÜFUSUNUN YOĞUNLUĞU BAZI BÖLGELERDE ÇARPICIDIR

EU-15 ülkelerinde, yüksek öğrenime kaydolun öğrencilerin yüzdeleri toplam öğrenci sayısı ile karşılaştırıldığında, bir bölgeden diğerine belirgin şekilde değişmektedir (Çizelge C15a).

Belirli bir bölgedeki yüksek öğrenim öğrencilerinin oranı, aynı bölgedeki toplam nüfusla karşılaştırıldığında, bazı bölgelerdeki yüksek öğrenci yoğunluğu net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Karşılaştırmadan açık bir şekilde görüldüğü üzere, bazı bölgeler, toplam nüfusa göre olan paylarından çok daha büyük oranda öğrenci yüzdesi çekmektedir, öte yanda, diğer bölgelerde, ilgili bölgenin demografik gücü ile kıyaslandığında karşılık

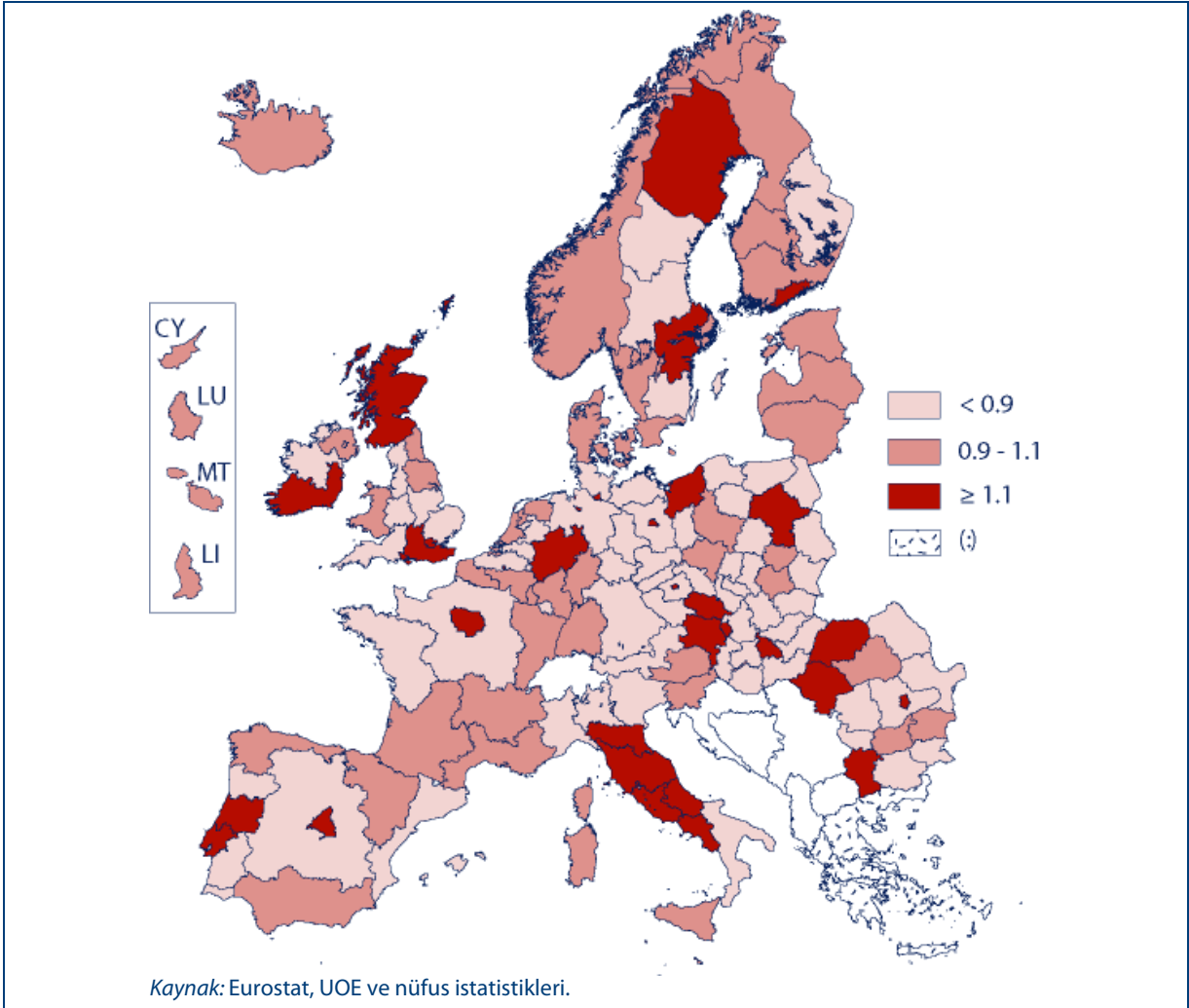

K A T I L I M

gelen oran çok daha mütevazıdır. Gösterge, öğrencilerin nereden geldiklerine veya nerede yaşadıklarına dair verilerden değil, nerede okudukları ile ilgili verilerden türetilmiştir. Sonuç olarak üniversite ve diğer yüksek öğrenim kurumları bulunan bölgeler - genellikle büyük şehirler veya büyük yerleşim birimleri - değişmez olarak 1'in üzerinde skora sahiptir. Bu durum, yüksek öğrenim altyapısının bölgeler arasındaki eşitsiz dağılımının ve bunun doğal sonucu olarak da, öğrencilerin bölgelerarası hareketinin güçlü bir göstergesidir.

Birçok ülkede, bazı bölgelerde nüfus büyüklüklerine göre çok az sayıda öğrenci bulunmaktadır. Çek Cumhuriyeti'nde (Prag'ın su havzası bölgesine bağlı olan Střední Čechy), Finlandiya'da (Ahvenanmaa/Aaland), ve Bulgaristan'da (Severozapaden), öğrencilerin bölgesel oranları bölgenin toplam nüfustaki payının en az üçte biridir. Diğer uçta ise, yoğun kentsel alanları içeren bölgeler veya - ekseriya - başkentler çok yüksek sayıda öğrenci çekmektedirler. Belçika'da (Brüksel), Çek Cumhuriyeti'nde (Prag), Slovakya'da (Bratislava) ve Romanya'da (Bükreş), parantez içinde belirtilen bölgelerdeki öğrenci nüfusunun oranı, aynı bölgelerin toplam nüfustaki paylarından iki veya daha fazla kat fazladır.

Çizelge C15: NUTS bölgeleri itibariyle, yüksek öğrenim öğrencilerinin (ISCED 5 ve 6) nüfus içindeki paylarının oranı, 2001/02

K A T I L I M

Ek notlar (Çizelge C15)

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil değildir. Fransız Topluluğundaki bölgesel verilere göre olanların haricinde 'sosyal ilerleme' için eğitime kaydolun öğrenciler dahil edilmiştir.

Almanya, Slovenya ve Romanya: ISCED 6. seviye dahil edilmemiştir.

Fransa, İtalya, Portekiz, Finlandiya ve Birleşik Krallık: 2001 nüfusu.

Kıbrıs: Yüksek öğrenim seviyesindeki öğrencilerin çoğu yurt dışında okumaktadır ve bu öğrenciler kayıt verilerine dahil edilmemekte ancak nüfus verilerinde sayılmaktadır. Bu suretle, oran tahminin altındadır.

Açıklama

Bu göstergede, "ülkenin, bölgede kaydolun yüksek öğrenim öğrencilerinin oranı" "ülkenin bölgedeki nüfus oranına" bölünür. Dolayısıyla, bir bölge öğrenci nüfusu itibarıyla ülke ortalamasının üzerinde temsil ediliyorsa 1'in üzerinde bir skor alır, eğer ülke ortalamasının altında temsil ediliyorsa 1'den düşük bir skor alır; her iki durumda da, bölgenin toplam nüfus içerisindeki oranı dikkate alınmaktadır.

ISCED 5 ve 6. seviyelerdeki bütün öğrenciler (tam ve yarı zamanlı) dahil edilmektedir. Kayıt verileri 2001/02 akademik yılına, ve nüfus verileri 1 Ocak 2002 tarihine aittir. Sonuç olarak, gösterge, yüksek öğrenime kayıt olmadaki bölgesel farklılıktan ziyade, yüksek öğrenim kurumlarının bölgelerdeki eşitsiz dağılımını gösterme eğilimindedir.

NUTS 2 seviyesinin kullanıldığı İrlanda, Portekiz, Finlandiya, İsveç, ve yeni Üye Ülkeler hariç, bütün AB-15 ülkelerinde NUTS 1 seviyesi kullanılmaktadır.

Bölgeler NUTS sınıflandırmasına uygun olarak tanımlanmıştır (Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız)

ÖĞRENCİLERİN EŞİT OLMAYAN BÖLGESEL DAĞILIMI

Avrupa Birliği içerisinde, yüksek öğrenime kayıt yaptıran öğrencilerin tüm öğrencilere göre yüzdesel oranı, bir bölgeden diğerine büyük ölçüde değişmektedir. Gösterge, öğrencilerin nereden geldikleri ya da nerede yaşadıklarına ait verilere göre değil, nerede okuduklarına dair verilere dayanmaktadır. Netice itibarıyla, üniversite ve diğer yüksek öğrenim kurumları olan bölgeler - genellikle büyük şehirler veya büyük yerleşim birimleri - yüksek oranlar kaydetmektedir. Sonuç olarak, gösterge, yüksek öğrenime kayıt olmadaki bölgesel farklılıktan ziyade, yüksek öğrenim kurumlarının bölgelerdeki eşitsiz dağılımlarını ve öğrencilerin bazı bölgelerdeki yoğunluklarını gösterme eğilimindedir (Çizelge C15).

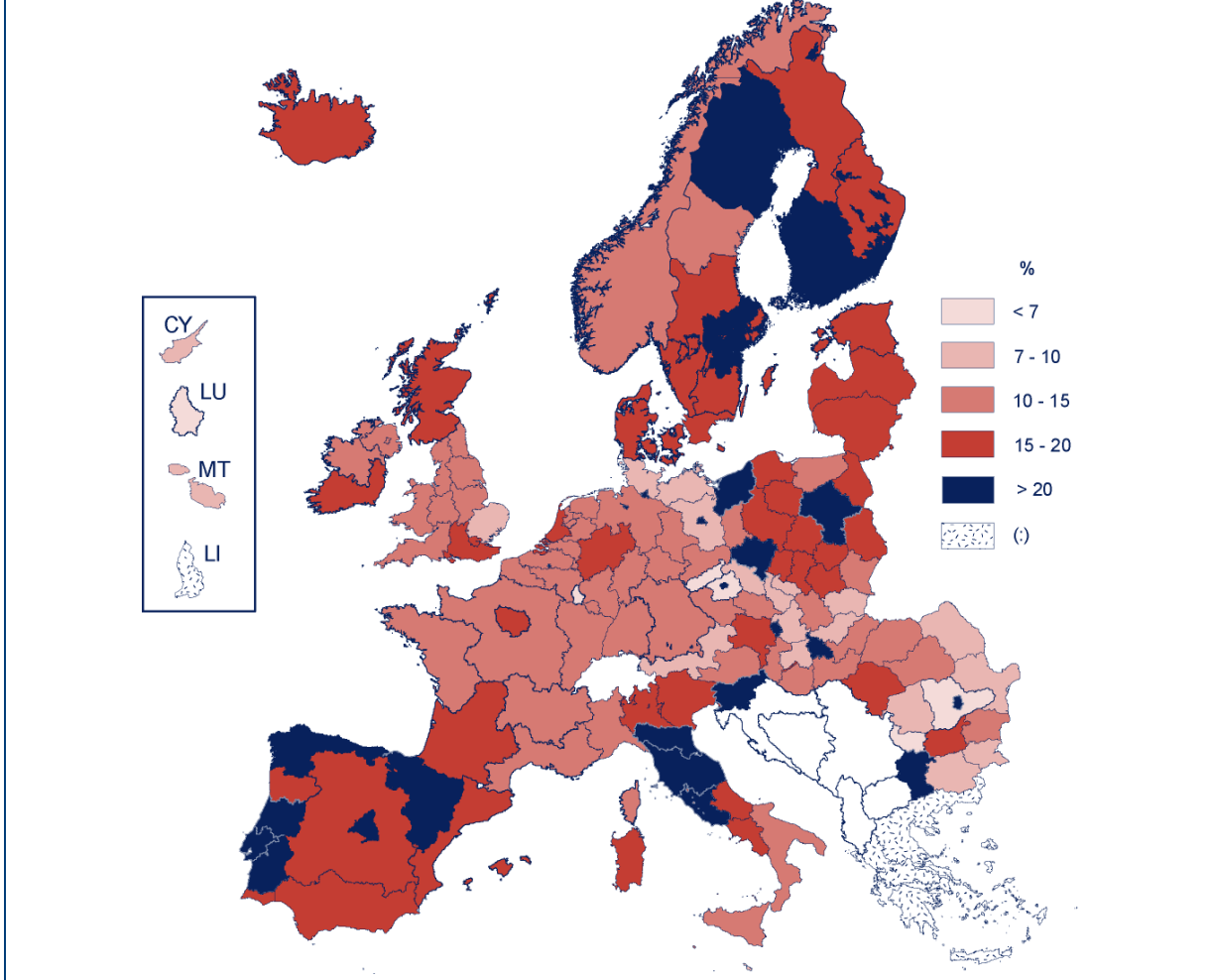
Bölgesel seviyede, öğrencilerin en yüksek oranları (%25'in üzerinde), Belçika (Brüksel Başkent bölgesi), Çek Cumhuriyeti (Prag), İtalya (Emilia Romagna), Macaristan (Közep-Magyarország), Polonya (Mazowieckie), Portekiz (Lisboa e vale do tejo), Slovakya (Bratislavský kraj), Bulgaristan (Yugozapaden) ve Romanya'dadır (Bükreş).

Tam tersine, bazı bölgeler özellikle düşük öğrenci yüzdelere sahiptir. Bu sebepten ötürü, Çek Cumhuriyeti (Střední Čechy and Severozapad), Fransa (deniz aşırı *departements*), Portekiz (Madeira), Finlandiya (Ahvenanmaa/Aaland), Bulgaristan (Severozapaden) ve Romanya'da (Sud) öğrencilerin oranları %7'nin altındadır. Bu bölgelerin çoğunda hiç ya da çok az sayıda yüksek öğrenim kurumu bulunmaktadır.

KATILIM

Çizelge C15a: NUTS bölgeleri itibariyle yüksek öğrenim gören öğrencilerin bütün öğrencilere oranı (ISCED 5 ve 6), 2001/02

Kaynak: Eurostat, UOE.

İlave notlar

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil değildir. Fransız Toplumunda 'sosyal ilerleme' için kaydolmuş öğrenciler bölgesel verilere dahil edilmemiştir.

Çek Cumhuriyeti: Sadece tam zamanlı öğrenciler dahil edilmiştir.

Almanya, Slovenya ve Romanya: ISCED seviye 6 dahil edilmemiştir.

İrlanda: ISCED seviye 0 için kamu-kesiminin sağladığı eğitim hizmeti bulunmamaktadır. Çocukların büyük bir kısmı özel kurumlarda ilköğretim almaktadır, ancak veride bu bilgilerin önemli bir bölümü bulunmamaktadır.

Kıbrıs ve Lüksemburg: Öğrencilerin çoğu yurtdışında okumaktadır ve dahil edilmemiştir.

Birleşik Krallık: ISCED seviye 0'a sadece okullara kaydolmuş öğrenciler dahil edilmektedir.

Açıklama notu

Gösterge, bir bölgede yüksek öğrenime kaydolmuş (ISCED 5 ve 6) öğrencilerin sayısı ile bölgedeki eğitim sistemine (ISCED 0-6) kaydolmuş toplam öğrenci sayısına bölünmesi ile hesaplanır. Bütün öğrenciler (tam zamanlı ve yarım zamanlı) dahil edilmiştir.

Bütün resmi eğitim programları dahil edilmiştir. Konu kapsamı resmi eğitim programları ile aynı olan, veya benzer vasıfların kazanılmasına yol açan bütün yetişkin eğitim programları, özel eğitim olarak dahil edilmiştir. Herhangi bir resmi eğitim yetkilisinin gözetiminde yapılmayan ve tamamıyla iş bazlı olan eğitimler haricinde çıraklık programları dahil edilmiştir.

NUTS 2 seviyesinin kullanıldığı İrlanda, Portekiz, Finlandiya, İsveç, ve yeni Üye Ülkeler hariç, bütün EU-15 ülkelerinde NUTS 1 seviyesi kullanılmaktadır. Bölgeler NUTS sınıflandırmasına uygun olarak tanımlanmıştır (Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız).

— YÜKSEKÖĞRETİME KATILIM ORANI 20-24 YAŞ GRUBUNDA EN YÜKSEKTİR —

Avrupa'da yüksek öğrenime en yüksek katılım oranı 20-24 yaş grubundadır. Ancak, ilgili ülkeye bağlı olan öğrencilerin yaşlarına göre yapılan analizlerde değişik modeller bulunmaktadır, bu analizler, ISCED 3 düzeyinden ISCED 5 düzeyine transfer olan genç nüfus ve ISCED 5'te yapılan çalışmaların süresine bağlı olarak ulusal farklılıkların vurgulanmasına hizmet eder.

Katılım oranlarındaki tepe noktalar değişik yaşlarda görülmektedir ve değerleri, belirli yaşlara ve ülkelere bağlı olarak, daha az ya da daha fazla ölçüde düşmektedir.

Ülkelerin çoğunluğunda, en yüksek katılım oranı, öğrenciler 20 yaşında iken ortaya çıkmaktadır. Bazı ülkelerde katılım oranı tepe noktasına daha yüksek yaşlarda erişmektedir - Almanya, Avusturya, Finlandiya, İsveç, İzlanda, ve Norveç'te 22, ve Danimarka'da 24. Bu durum çeşitli ülkelerdeki yüksek öğrenime kabul edilme yaşlarının farklılığının yansımasıdır. Sekiz ülkede (Belçika, Fransa, İrlanda, Kıbrıs, Malta, Slovakya, Birleşik Krallık ve Romanya) katılım oranı dört yıl zirve yaptıktan sonra, %60 veya daha yüksek oranda keskin bir çizelgede düşmektedir. Bu ülkelerde; 26 yaşındakilerin katılım oranı %10'un altındadır. Diğer ülkelerde (Almanya, Estonya, Yunanistan, İspanya, İtalya, Letonya, Litvanya, Portekiz, Slovenya, Finlandiya, İsveç, İzlanda ve Norveç) oran daha yavaş düşmektedir; zirve yaptıktan altı yıl sonra %10 veya üzerinde kalmaktadır. Almanya'da 22 ila 26 yaşları arasında katılım oranı sadece %25 düşmektedir.

Genel olarak, yaşa bağlı göre kadın ve erkeklerin yüksek öğrenime katılım oranları pek çok ülkede benzer bir yol izlemektedir. Hemen her yerde, Almanya, Kıbrıs, Hollanda, Avusturya, Polonya ve Portekiz haricinde, genç kadın ve erkeklerin oranı en yüksek seviyesine aynı yaşta ulaşmaktadır. Bu altı ülkede erkekler arasındaki katılım en yüksek noktasına kadınlardan iki yıl sonra erişmektedir. Bunun nedenlerinden birisi erkeklerin askerlik veya kamu hizmetlerini tamamlama yükümlülükleridir (Hollanda hariç, bu ülkede her iki mecburi görev de bulunmamaktadır).

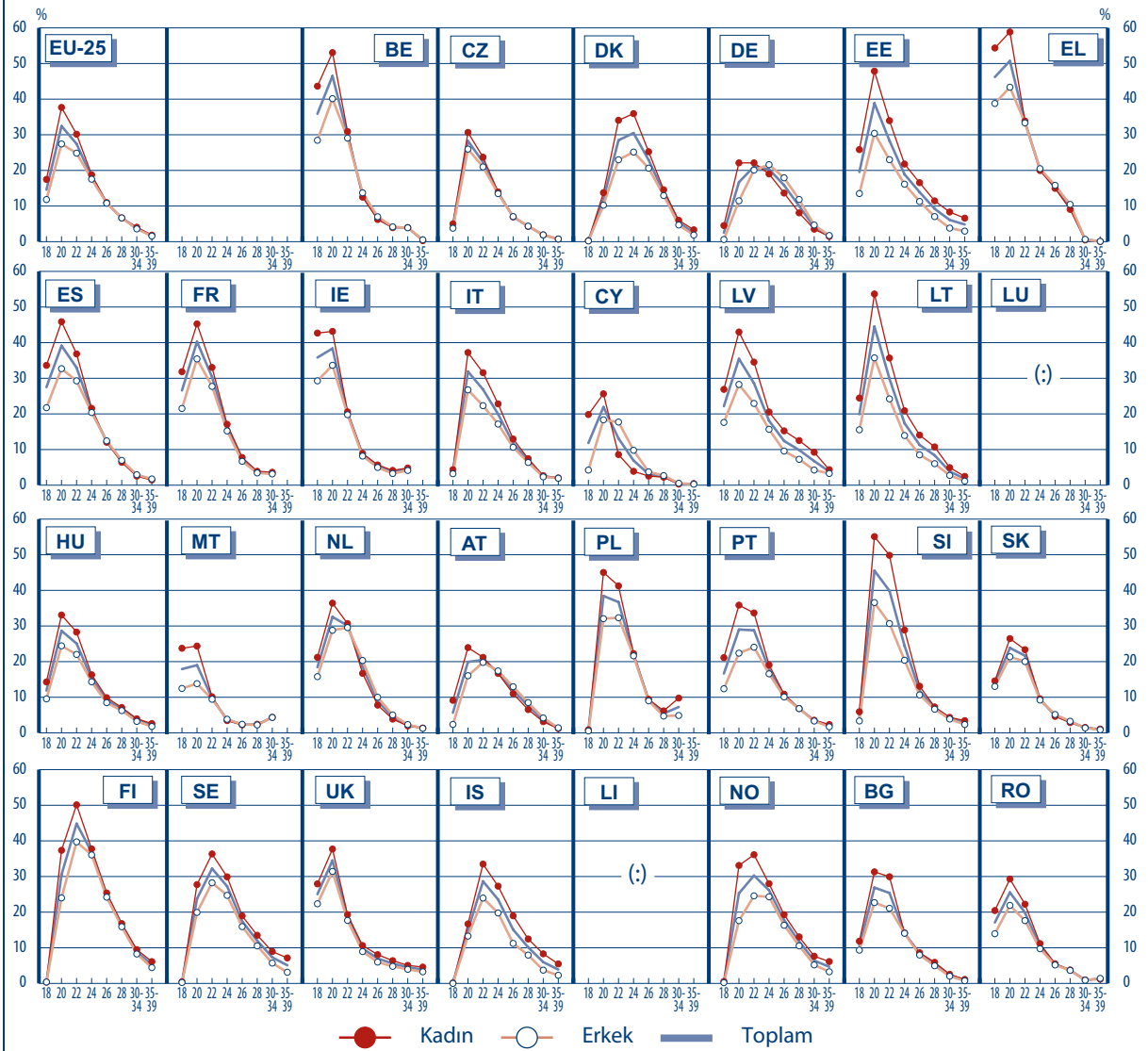
Kadınların katılım oranları genelde erkeklerden daha yüksektir, bu fark, özellikle ülkelerin yarısında, yani, Belçika, Danimarka, Estonya, Yunanistan, İspanya, Fransa, İrlanda, Letonya, Litvanya, Malta, Portekiz, Slovenya, Finlandiya, İzlanda ve Norveç'te, belirgindir. 1970'ten bu yana, yüksek öğrenime kaydolan kadınların sayısı erkeklerden daha yüksektir (Almanya hariç). İrlanda'da bu durum 1995/96'dan bu yana söz konusudur. Bu eğilim 1998 ila 2002 arasında devam etmiştir (Çizelge C16a).

Kadınlarla erkekler arasındaki katılım oranlarındaki farklılıklar, yaşa bağlı olarak, neredeyse sıfırlandığı noktaya kadar düşmektedir. Bazı ülkelerde, özellikle Belçika, Almanya, Yunanistan, İspanya, Kıbrıs, Hollanda ve Avusturya'da, 24 yaşından sonra erkeklerin katılım oranı kadınlarınkinden daha yüksektir.

KATILIM

Çizelge C16: Yaş ve cinsiyete göre yükseköğretime katılım oranları (ISCED 5 ve 6), 2001/02

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek notlar

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil değildir. 'sosyal ilerleme' için eğitim gören öğrenciler dahildir.

Almanya, Slovenya ve Romanya: ISCED 6 düzeyi dahil edilmemiştir.

Yunanistan: Yüksek katılım oranı, kısmen, Yunanistan'daki yüksek sayıda/orandaki Kıbrıslı öğrencilere atıf olunabilir.

İrlanda: 30-34 yaş grubuna 35 yaş ve üzeridekiler dahildir.

Kıbrıs: Yüksek öğrenim seviyesindeki öğrencilerin çoğu yurt dışında okumaktadır ve bu öğrenciler kayıt verilerine dahil edilmemekte ancak nüfus verilerinde sayılmaktadır. Bu suretle, oran tahminin altındadır.

Lüksemburg: Öğrencilerin çoğu yurt dışında okumaktadır ve dahil edilmemektedir. Lüksemburg'da okuyan öğrencilerin yaş ve cinsiyete göre olan analizleri mevcut değildir.

Birleşik Krallık: Nüfus verileri 2001'e aittir.

Açıklama

Belirli yaştaki veya belirli yaş gruplarındaki kız ve erkek öğrenciler toplam nüfusta karşılık gelen yaş veya yaş gruplarındaki erkek ve kadın sayısına bölünmektedir. ISCED 5 ve 6 seviyelerdeki bütün (tam ve yarı zamanlı) öğrenciler dahildir. Nüfus verileri 1 Ocak 2002 tarihine aittir.

HEMEN TÜM ÜLKELERDE YÜKSEK ÖĞRENİM GÖREN KADINLAR SAYIYA ERKEKLERDEN FAZLADIR

Estonya, Malta ve Romanya'da 1998 ve 2002 arasında, her 100 erkeğe karşılık kayıt yaptıran kadın sayısında %15'leri aşan ciddi bir artış yaşanmıştır. İspanya, Fransa, Litvanya ve Finlandiya'da oran çok az değişmiştir. Bulgaristan'da ciddi bir şekilde düşmüş, ve Kıbrıs ve Letonya'da daha az bir düşüş görülmüştür (yalnızca 2001 ve 2002'de).

Yıllık değişimler genel eğilimle uyuşmayan büyük çelişkiler göstermektedir. Bunun sonucu olarak, oran Avrupa ülkelerinin yarısında muntazam bir artış göstermektedir. Diğer yarısında, her 100 erkeğe karşılık kayıt yaptıran kadınların sayısı sürekli olmamakla birlikte artmıştır (Kıbrıs ve Bulgaristan hariç).

Dolayısıyla, 2002 yılında Almanya haricindeki tüm ülkelerde yüksek öğrenime erkeklerden daha fazla sayıda kadın kaydolmuştur. Avrupa Birliğinde, her 100 erkeğe karşılık 119 kadın yüksek öğrenime kayıt yaptırmaktadır. Sayısal üstünlük, her 100 erkeğe karşılık yaklaşık 172 kadının kayıt yaptırdığı İzlanda'dadır. Baltık ülkelerinde de AB ortalamalarının üzerinde bir oran kaydedilmiştir; her 100 erkeğe karşılık yaklaşık Estonya ve Letonya'da 160 kadın, Litvanya'da da 153 kadın kayıt yaptırmıştır. Belçika, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Yunanistan, İspanya, Hollanda, Avusturya, Slovakya, Finlandiya, Bulgaristan ve Romanya'da oranlar AB ortalamasının altındadır.

Kadınların yüksek öğrenime erkeklerden daha fazla sayıda kayıt yaptırıyor olmaları, kadınların artan profesyonel faaliyetlerine ve iş gücü piyasası vasıflarının gereksinimlerine atıf olunabilir. Ancak, eğitimin doğasından kaynaklanan diğer faktörlerle de ilgilidir. Çek Cumhuriyeti, Hollanda, Avusturya, Slovenya, Finlandiya, ve Bulgaristan haricindeki pek çok ülkede, kız öğrencilerin, zorunlu eğitimi tamamlama kuramsal yaşından bir iki sene sonra katılma oranları erkeklere nazaran daha yüksektir (Çizelge C10). Bütün ülkelerde (Birleşik Krallık hariç) iş gücü piyasası için vasıf kazandıran meslek okullarında eğitim gören erkek öğrencilerin (ve bu suretle yüksek öğrenim görmeye daha az yeltenen) oranı kız öğrencilerden daha yüksektir (Çizelge C9).

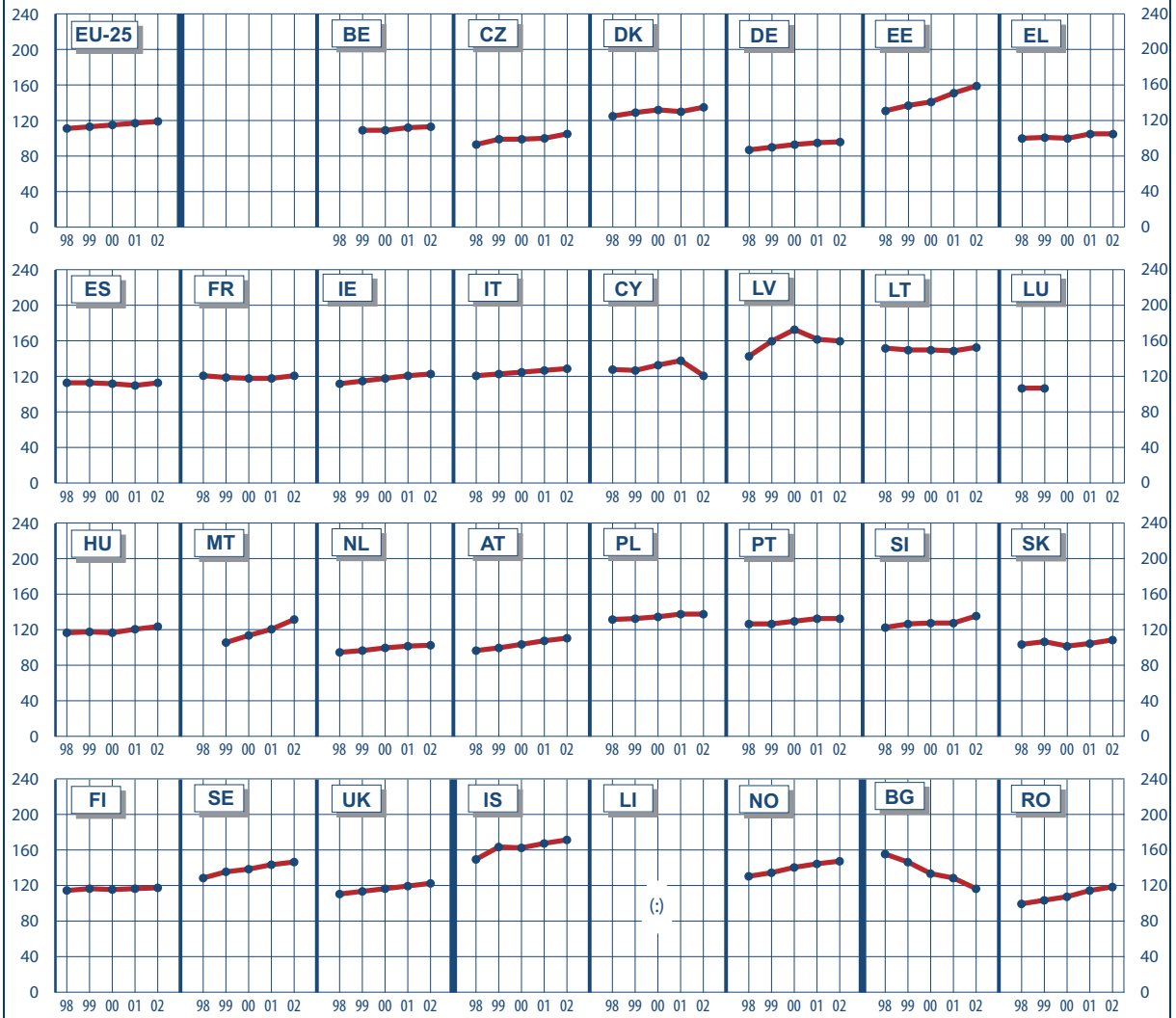
Bütün Avrupa ülkelerinde genel lise eğitim vasıflarına haiz kız öğrencilerin sayısı aynı eğitimi alan erkek öğrenci sayısından fazladır (Çizelge 3). 1998 ve 2002'de, lise eğitimi almış kız öğrencilerin erkek öğrencilerle karşılaştırıldığındaki sayısal üstünlükleri, İrlanda, Litvanya, İsveç ve İzlanda haricindeki tüm ülkelerdeki, yüksek öğrenime kayıt olmadaki sayısal üstünlüklerinden çok daha çarpıcı boyuttadır.

Yüksek öğrenimdeki çoğunluğu temsil eden kadınların, her 100 erkeğe karşılık kadın mezunların sayısına da açık bir etkisi olmaktadır (Çizelge 7).

K A T I L I M

Şekil C16a: Yüksek öğrenime kaydolun her 100 erkeğe karşılık kadın sayısındaki eğilimler (ISCED 5 ve 6), 1998-2002

	EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
1998	111	(:)	93	125	87	131	100	113	121	112	121	128	143	152	107	117	(:)	95	97	132	127	123	104	115	129	111	150	(:)	131	156	100
1999	113	109	99	129	90	137	101	113	119	115	123	127	160	150	107	118	106	97	100	133	127	127	107	117	136	114	164	(:)	135	147	104
2000	115	109	99	132	93	141	100	112	118	118	125	133	173	150	(:)	117	114	100	104	135	130	128	102	116	139	117	163	(:)	141	134	108
2001	117	112	100	130	95	151	105	110	118	121	127	138	162	149	(:)	121	121	102	108	138	133	128	105	117	144	120	168	(:)	145	129	115
2002	119	113	105	135	96	159	105	113	121	123	129	121	160	153	(:)	124	132	103	111	138	133	136	109	118	147	123	172	(:)	148	117	119

Kaynak: Eurostat, UOE.

İlave notlar

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil değildir. 'sosyal ilerleme' için eğitim gören öğrenciler dahildir.

Almanya, Slovenya ve Romanya: ISCED seviye 6 dahil edilmemiştir.

Kıbrıs ve Lüksemburg: Öğrencilerin çoğu yurtdışında okumaktadır ve dahil edilmemiştir.

Açıklama notu

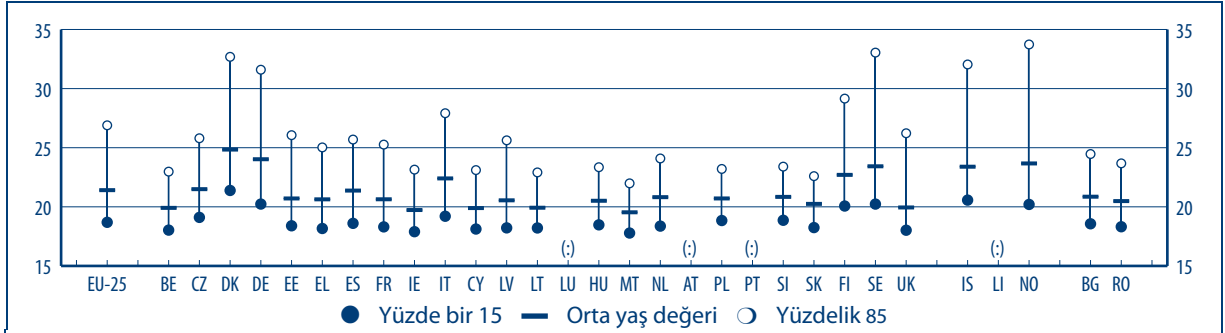
ISCED 5 ve 5. seviyelerdeki tüm (tam zamanlı ve yarım zamanlı) öğrenciler dahil edilmiştir. Yüksek öğrenime kaydolun her 100 erkeğe karşılık gelen kadın sayısının oranı, kaydolun kadın öğrencilerin sayıları karşılık gelen erkek öğrenci sayısına bölünmesi ve sonucun 100'le çarpılması ile bulunur.

AVRUPA'DA ÖĞRENCİ NÜFUSUNUN YAŞLARA GÖRE DAĞILIMI GENİŞ ÖLÇÜDE DEĞİŞİKLİK GÖSTERMEKTEDİR

2002 yılında, Avrupa'daki yükseköğretime devam eden tam zamanlı öğrencilerin yarısı 21,5 yaşından daha büyüktür. Öğrenci yaşlarının orta noktası Malta'da 19,5'den Danimarka'da 25'e kadar değişmektedir. Yükseköğretime devam eden öğrencilerin yaşlarına göre dağılımları geniş ölçüde değişmektedir. Bazı ülkelerde, yaş aralığı oldukça sınırlıdır ve öğrencilerin büyük bir kısmı göreceli olarak gençtir (Belçika, İrlanda, Kıbrıs, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovenya, Slovakya ve Romanya), diğer ülkelerde spektrum daha geniş olup daha yüksek yaş gruplarını içerebilir. Bu model İskandinav ülkeleri ve Almanya'da tipiktir. Yarı zamanlı öğrenciler dikkate alındığında (Çizelge C16), yükseköğretimdeki yaş spektrumu daha da belirgindir.

**Çizelge C17: Yükseköğretimde tam zamanlı öğrencilerin yaşa göre dağılımı
(ISCED 5 ve 6), 2001/02**

	EU-15	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
●	18,7	18,0	19,1	21,4	20,2	18,4	18,2	18,6	18,3	17,9	19,2	18,1	18,2	18,2	(:)	18,5	17,8	18,4	(:)	18,8	(:)	18,9	18,2	20,1	20,2	18,0	20,6	(:)	20,2	18,6	18,3
—	21,4	19,9	21,5	24,8	24,0	20,7	20,6	21,4	20,6	19,7	22,4	19,9	20,6	19,9	(:)	20,5	19,5	20,8	(:)	20,7	(:)	20,8	20,2	22,7	23,4	19,9	23,4	(:)	23,7	20,9	20,5
○	26,9	23,0	25,8	32,7	31,6	26,1	25,0	25,7	25,3	23,1	27,9	23,1	25,6	22,9	(:)	23,4	22,0	24,1	(:)	23,2	(:)	23,4	22,6	29,2	33,0	26,2	32,0	(:)	33,7	24,5	23,7

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek notlar

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil değildir.

Almanya, Slovenya ve Romanya: ISCED seviye 6 dahil edilmemiştir.

Kıbrıs: Öğrencilerin çoğu yurtdışında okumaktadır ve dahil edilmemiştir.

Açıklama

Orta yaş, öğrenci nüfusunu ikiye ayıran yaştır. Nüfusun yüzde birlik 15'ine karşılık gelen yaş, öğrencileri, %15'i söz konusu yaştan daha genç, ve % 85'i daha yaşlı olmak üzere iki gruba ayıran yaştır.

Yaş dağılımının genellikle geniş bir aralığa yayıldığı ve orta yaşın en yüksek olduğu en yaşlı tam zamanlı öğrencileri içeren ülkelerdir. İskandinav ülkeleri ve Almanya'da, yaşları 20'nin altında olan öğrenciler yükseköğretime devam eden öğrencilerin sadece %15'ini oluşturur. Finlandiya'da, öğrencilerin % 15'inden fazlasının yaşı 29'dan büyüktür. Danimarka, Almanya, İsveç, İzlanda ve Norveç'te öğrencilerin %15'inin yaşı 31'den büyükken, Belçika, İrlanda, Kıbrıs, Malta ve Birleşik Krallıkta öğrencilerin yarısının yaşları 20'nin altındadır. Çeşitli ülkelerde tam zamanlı öğrenciler arasındaki yaş farklılıklarının muhtelif sebepleri bulunmaktadır.

K A T I L I M

Orta öğretimin farklı yaşlarda tamamlanması, yükseköğretim programlarının uzunluğu (Çizelge B1), mali yardım için belirlenen kamu politikaları tarafından teşvik edilen öğrencilerin alışılmış finansal bağımsızlıkları (Çizelge D18) ⁽²⁾, yardım için belirlenen kamu politikaları tarafından teşvik edilen öğrencilerin alışılmış finansal bağımsızlıkları (Çizelge D18) ve genelde profesyonel deneyim kazanmış olanları (ve bu sebepten ötürü pek çok öğrenciden yaşça büyük olanları) yarım zamanlı (part-time) çalışmaya yönelmeleri, yurtdışında deneyim kazanmaya harcanan süre, ve sonuç olarak askerlik yapma yükümlülüğü.

KIZ ÖĞRENCİLER 'EĞİTİM' 'BEŞERİ BİLİMLER VE SANAT' VE 'SAĞLIK VE SOSYAL' ALANLARINDA ERKEKLERDEN SAYICA DAHA FAZLADIR

Genelde, kız öğrenciler yüksek öğrenimde çoğunluktalar (Çizelge C16a, [hppt://www.eurydice.org](http://www.eurydice.org)), ancak katılanların cinsiyete göre dağılımı ilgili bölüme göre ciddi farklılıklar göstermektedir. Avrupa Birliğinde ortalamada, üç alanda kadınların kayda değer üstünlükleri bulunmaktadır (kayıtların %66'dan fazlası), bunlar "eğitim", "beşeri bilimler ve sanat" ve "sağlık ve sosyal bilimler" alanlarıdır. Bu alanlarda, verilerin bulunduğu tüm ülkelerde kadınlar sayıca erkeklerden çok daha fazla durumdadır. Her ne kadar kadınlar sosyal bilimler, işletme ve hukuk alanlarına çoğunluktularsa da (Danimarka, Almanya ve Hollanda haricinde), fark yukarıda sözü geçen üç alana göre daha azdır.

Diğer uçta ise, "mühendislik, üretim ve inşaat" alanlarına kayıt olanların %77'den fazlası erkektir. Kıbrıs ve Hollanda'da bu alandaki erkeklerin oranı %88'in üzerindedir. Aynı alanda kadınların oranı, her ne kadar azınlık ise de, en yüksek, Danimarka, Estonya, Litvanya, İsveç'te %30 civarında, ve Bulgaristan'da %35'lerdedir. Erkek öğrenciler ayrıca "fen bilimleri, matematik ve bilgisayar" alanlarında da net bir üstünlüğe sahiptir, bu alanlarda kayıtların %62'sini erkek öğrenciler yaptırmaktadır. Sadece Portekiz, Bulgaristan ve Romanya'da kız öğrencilerin bu alanlarda çok az bir üstünlükleri vardır, İtalya'da da oranlar eşittir.

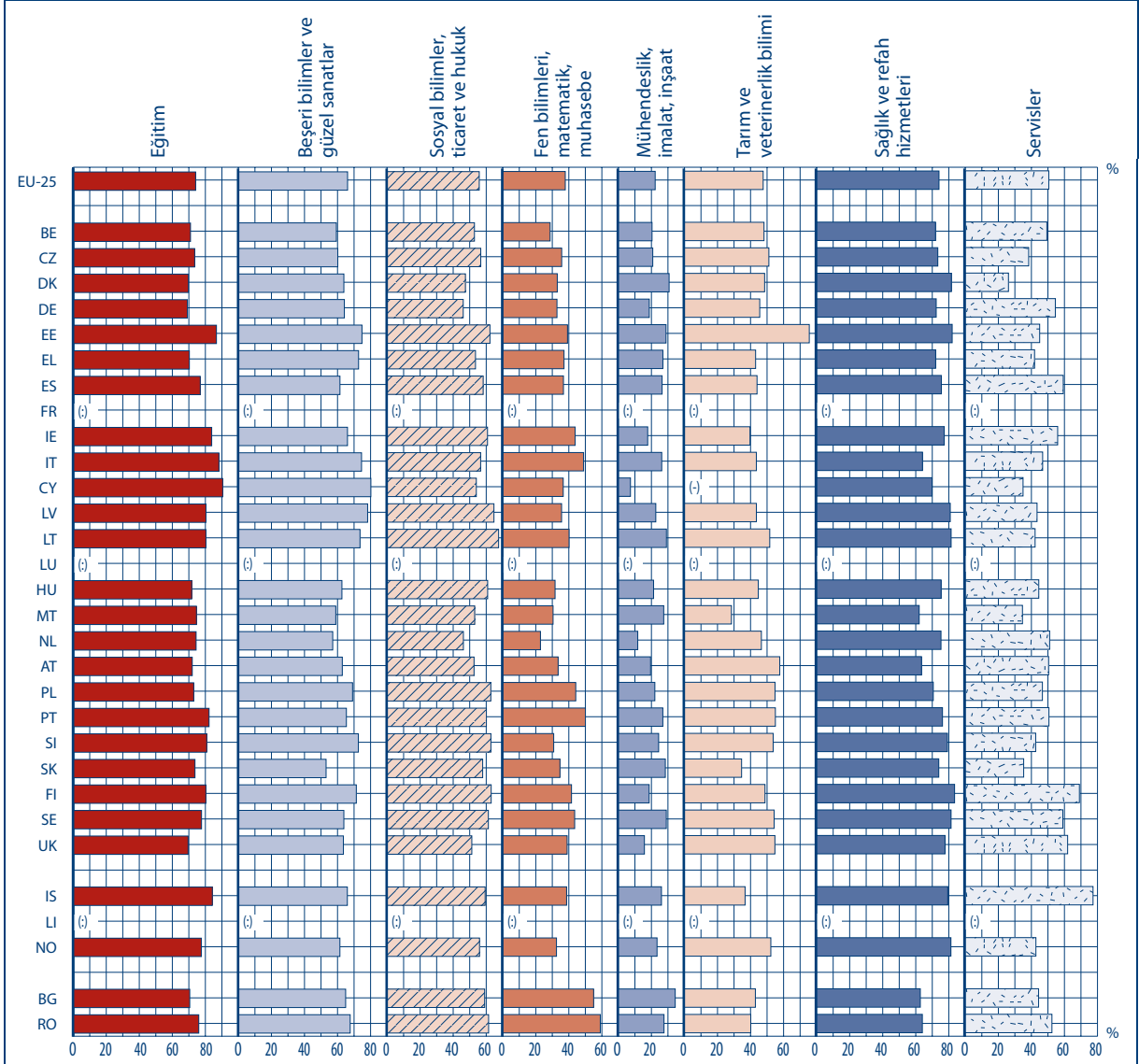
Ortalamada, Avrupa Birliğinde, yüksek öğrenim gören kız ve erkek öğrenciler "hizmet" alanlarına hemen hemen eşit oranlarda kayıt yaptırmaktadır, ve erkeklerin "tarım ve veterinerlik bilimlerinde" çok az bir üstünlükleri bulunmaktadır. Bazı ülkeler bu konularda Avrupa ortalamalarından ciddi biçimde farklılıklar göstermektedir. Örneğin, Danimarka'da "hizmet" alanlarına kaydolananların ancak dörtte biri kız öğrencilerken, Estonya'da "tarım ve veterinerlik bilimlerine" kaydolananların hemen hemen %76'sı kız öğrencilerdir.

⁽²⁾ Avrupa'da Yüksek Öğrenimdeki Öğrenciler için Mali Destek. Trendler ve veritabanları. *Eğitimde Temel Konular, Cilt 1*. Brüksel: Eurydice, 1999.

KATILIM

Çizelge C18: Yükseköğretimde değişik alanlara kaydolun kız öğrencilerin yüzdeleri (ISCED 5 ve 6), 2001/02

Alan	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO	
Eğitim	74,3	71,2	73,7	69,9	69,3	86,9	70,5	77,1	(:)	84,0	88,4	90,7	80,6	80,5	(:)	71,9	74,8	74,6	72,2	73,1	82,4	81,0	73,9	80,5	77,9	69,7	84,4	(:)	77,8	70,7	76,2
Beşeri bilimler ve güzel sanatlar	66,3	59,5	60,3	64,0	64,3	75,0	72,9	61,6	(:)	66,2	74,7	80,3	78,4	73,8	(:)	62,8	59,1	57,3	63,1	69,3	65,6	72,8	53,3	71,6	64,0	63,8	66,2	(:)	61,6	65,1	67,9
Sosyal bilimler, ticaret ve hukuk	56,0	53,1	56,9	47,6	46,3	62,5	53,7	58,3	(:)	61,0	56,8	54,2	64,9	67,7	(:)	61,1	53,2	46,4	52,8	63,0	60,3	63,0	58,1	63,2	61,5	51,5	59,6	(:)	56,2	59,3	61,7
Fen bilimleri, matematik, muhasebe	38,0	28,9	35,9	33,2	33,0	39,4	37,3	36,9	(:)	44,0	49,1	36,8	35,8	40,3	(:)	31,9	30,7	23,0	33,7	44,4	50,3	31,0	34,8	41,8	43,7	39,2	38,9	(:)	32,7	55,2	59,3
Mühendislik, imalat, inşaat	22,4	20,5	21,0	30,9	18,9	29,0	27,1	26,6	(:)	17,9	26,4	7,5	22,8	29,3	(:)	21,5	27,6	11,9	19,6	22,2	27,1	24,5	28,6	18,8	29,2	15,9	26,3	(:)	23,6	34,6	27,8
Tarım ve veterinerlik bilimi	47,8	48,3	51,2	48,6	45,7	75,7	43,2	44,0	(:)	39,8	43,6	(-)	43,7	51,8	(:)	44,8	28,6	46,7	57,8	54,9	55,2	53,8	34,7	48,9	54,4	54,9	36,8	(:)	52,4	43,1	40,3
Sağlık ve refah hizmetleri	74,1	72,0	73,4	81,7	72,5	82,1	72,1	75,6	(:)	77,3	64,2	70,0	81,0	81,5	(:)	75,4	62,2	75,4	63,6	70,7	76,3	79,3	74,0	83,6	81,5	77,9	79,5	(:)	81,4	62,9	64,1
Servisler	50,5	49,4	38,4	26,1	54,5	45,0	41,9	59,3	(:)	55,9	46,8	35,0	43,4	42,3	(:)	44,5	34,6	51,1	50,5	46,7	50,7	42,7	35,4	69,1	59,1	62,0	77,4	(:)	42,8	44,4	52,5

Kaynak: Eurostat, UOE.

K A T I L I M

Ek notlar (Çizelge C18)

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil değildir. 'sosyal ilerleme' için eğitim gören öğrenciler dahildir.

Almanya, Slovenya ve Romanya: ISCED 6 seviyesi dahil değildir.

Kıbrıs: Yüksek öğrenim seviyesindeki öğrencilerin çoğu yurt dışında okuduklarından dahil edilmemektedir.

Açıklama

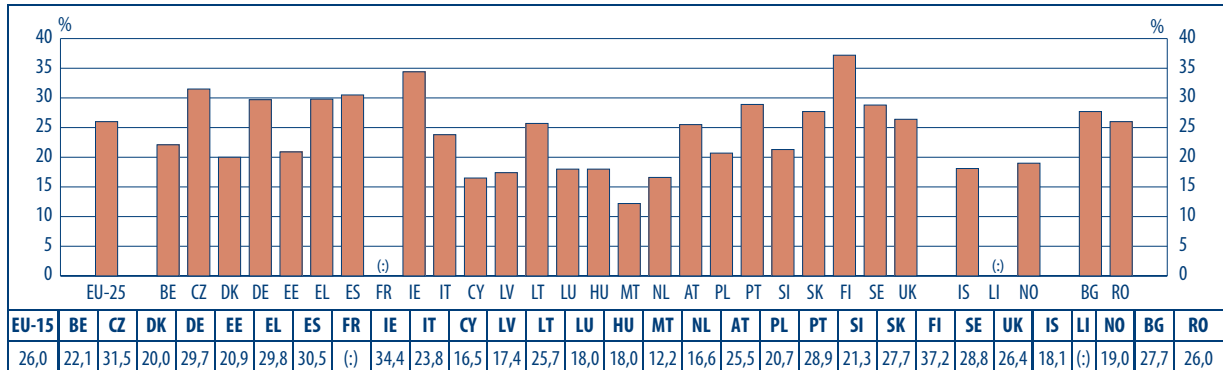
Bu gösterge, bir bölüme kayıt yaptıran kız öğrencilerin sayılarının, aynı bölüme kaydolun toplam öğrenci sayısına bölünmesi ve çıkan sonucun 100'le çarpılması ile hesaplanır.

BÜTÜN ÖĞRENCİLERİN DÖRTTE BİRİ BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA KARIYER YAPMAYI AMAÇLIYOR

Avrupa Birliğinde, bütün öğrencilerin dörtte birinden biraz fazlası fen bilimleri, matematik ve bilgisayar bölümlerine kayıt yaptırmaktadır. Oranlar, Malta'da %12 ile Finlandiya'da %37 arasında değişmektedir.

Dört ülkede (Çek Cumhuriyeti, İspanya, İrlanda ve Finlandiya), bu bölümlere kayıt yaptıranların oranı %30'un üzerinde iken, sekiz ülkede (Kıbrıs, Letonya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Hollanda, İzlanda ve Norveç) oranlar %20'nin altındadır. Bu kayıt oranları, orta vadede yaşları 20-29 arasında olan her 1000 ikamet sahibinin arasındaki bilim ve teknoloji mezunlarının sayısına da yansımaktadır (Çizelge F10).

Çizelge C19: "Fen bilimleri, matematik ve bilgisayar" ve "mühendislik ve inşaat" alanlarına kayıtlı öğrencilerin yüzdeleri, (ISCED 5 ve 6), 2001/02

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek notlar

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil değildir. 'sosyal ilerleme' için eğitim gören öğrenciler dahildir.

Almanya, Slovenya ve Romanya: ISCED 6 dahil değildir.

Kıbrıs ve Lüksemburg: Yüksek öğrenim seviyesindeki öğrencilerin çoğu yurt dışında okuduklarından dahil edilmemektedir.

Açıklama

Gösterge, yüksek öğrenim gören öğrencilerden (ISCED 5 ve 6) 'fen bilimleri, matematik ve bilgisayar' ve 'mühendislik, üretim ve inşaat' bölümlerine kayıt yaptıran öğrencilerin sayılarının toplam yüksek öğrenim gören öğrenci sayısına bölünmesi ve çıkan sonucun 100'le çarpılması ile hesaplanır.

YÜKSEKÖĞRETİMLERİNİ BİR BAŞKA AVRUPA ÜLKESİNDE S ÜRDÜREN ÖĞRENCİLERİN ORANI SINIRLI KALMAKTADIR

Avrupa Birliği içerisinde, 1998 ile 2002 yılları arasında, yüksek öğrenime kayıt yaptıran öğrencilerin yaklaşık %2'si eğitimlerinin en az bir yılını bir başka AB Üye Ülkesinde, aday ülkede veya EFTA/EEA ülkelerinden birisinde tamamlamışlardır. Bu süre içinde yurtdışında eğitim gören öğrencilerin oranı %5 artmıştır. İstatistikler yurtdışında bir üniversiteye en az bir yıllığına kayıt yaptıranları içermektedir ve sadece öğrencilerin milliyetlerine dayanmaktadır. Bu, ev sahibi ülkede kalıcı ikameti bulunan yabancı öğrencilerin, her ne kadar yüksek öğrenim seviyesinde ülke dışına çıkmıyor olsalar da, yabancı öğrenci statüsünde değerlendirildikleri anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, Çizelge C20, öğrenci hareketleri ile ilgili geniş manada bilgi vermemekte ve dikkatli yorumlanması gerekmektedir. Gerçekte, pek çok ülke durumunda, burada gösterilen veriler Avrupa hareketlilik programlarına katılan öğrencileri dikkate almamaktadır.

2002 yılında, Avrupa'da en çok 'hareket' eden öğrenciler Kıbrıs ve Lüksemburg'lu öğrencilerdir. Bu öğrencilerin büyük çoğunluğu kendi ülkelerindeki sınırlı yüksek öğrenim olanaklarından ötürü yurt dışında eğitim görmektedirler. Malta ve İzlandalı öğrencilerin de %10'dan fazlası yurt dışında bir başka AB ülkesinde okumaktadır. Polonyalı ve Birleşik Krallık mensubu öğrenciler, bir diğer Avrupa Birliği veya EFTA/EEA ülkesinde eğitim gören en düşük yüzdeye sahip öğrencilerdir, bunların oranı %1'den fazla değildir.

1998'den 2002'ye kadar, Çek, Fransız, Maltalı, Slovak ve Bulgar öğrenciler artan sayıda diğer Avrupa ülkelerinde eğitim görmeye başlamıştır. Bir başka Avrupa ülkesinde eğitimini tamamlayan Bulgar öğrencilerin oranı üç kat, Slovak öğrencilerin iki buçuk kat, ve Çek, Fransız ve Maltalı öğrencilerin oranı da yaklaşık bir buçuk kat artmıştır. Aynı dönemde, yurt dışında okuyan Sloven, İsveçli ve Birleşik Krallık mensubu öğrencilerin oranı hemen hemen değişmemiştir. Bunun tersine, yurt dışına okumaya giden Yunanlı, İrlandalı, Kıbrıslı, Lüksembourglu ve İzlandalı öğrencilerin sayısı eskiye oranla çok daha düşmüştür. Bu eğilim, söz konusu ülkelerdeki toplam öğrenci sayısındaki yüksek artışa (Çizelge C14) ve bununla birlikte artan yüksek öğrenim olanaklarına (Yunanistan, Kıbrıs, Lüksemburg ve İzlanda'da) atfedilebilir.

Açıklama (Çizelge C20)

Bir başka ülkedeki yüksek öğrenim kurumlarında kısa dönemli (bir akademik yıldan kısa) eğitim gören ve ülkelerindeki kurumlarda kayıtlı olmaya ve/veya kayıt ücretlerini ödemeye devam eden öğrenciler, ev sahibi ülkede yabancı öğrenci statüsünde değerlendirilmemektedir.

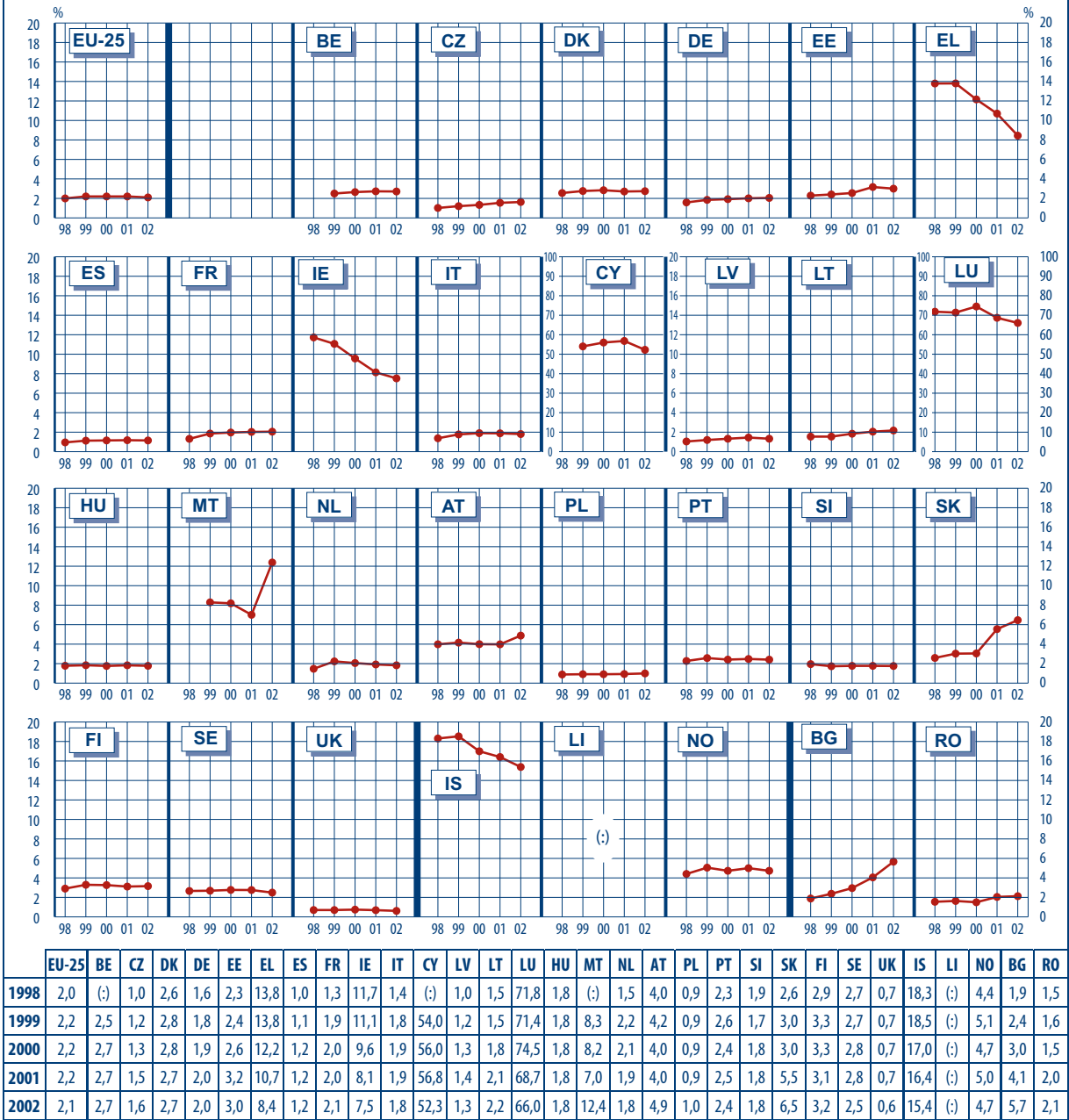
Bir milliyete mensup, yurt dışında okuyan öğrenci sayısı, ev sahibi ülkelerden alınan bu milliyetteki öğrenci sayılarının toplanmasıyla hesaplanır. Bu sayı daha sonra bu milliyete mensup toplam öğrenci sayısına bölünür (kendi ülkelerinde okuyan öğrenciler dahil). Bazı ülkelerdeki öğrencilerin milliyetlerine göre dağılımlarını gösteren verilerin eksikliği bazı ülkeler için değerlerin tahminin altında kalmasına yol açmaktadır.

Yabancı öğrenci verileri vatandaşlığına bağlıdır. Bu, bir ev sahibi ülkede kalıcı ikameti olan ve başka bir ülkenin vatandaşı görünen öğrencilerin, veri toplamada yabancı öğrenci olarak sayıldıkları ve raporlandıkları anlamına gelmektedir.

KATILIM

Çizelge C20: Bir başka AB Üye Ülkesinde, aday ülkede veya EFTA/EEA ülkesinde yüksek öğrenim gören (ISCED 5 ve 6) öğrencilerinin yüzdeleri 1998-2002

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek notlar

Belçika: Bağımsız özel kuruluşlar dahil değildir. 'sosyal ilerleme' için eğitim gören öğrenciler dahildir.

Almanya, Slovenya ve Romanya: ISCED 6 dahil edilmemiştir.

Yunanistan: 2002'de, ISCED 5B seviyesindeki yabancı öğrenciler dahil edilmemiştir. 1998-2001 arasında, yabancı öğrencilere ait veriler mevcut değildir.

İrlanda: tam-zamanlı öğrenciler dahil edilmiştir.

Kıbrıs: 1999-2001 arasında, Yunanistan'da veri bulunmadığından, Yunanistan'daki Kıbrıslı öğrencilere ilişkin ulusal veriler dahil edilmiştir.

KAYNAKLAR

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

EĞİTİME YAPILAN KAMU HARCAMALARI — AVRUPA ÜLKELERİNİN NEREDEYSE YARISINDA GSYİH'NİN % 5-6'SINI OLUŞTURMAKTADIR

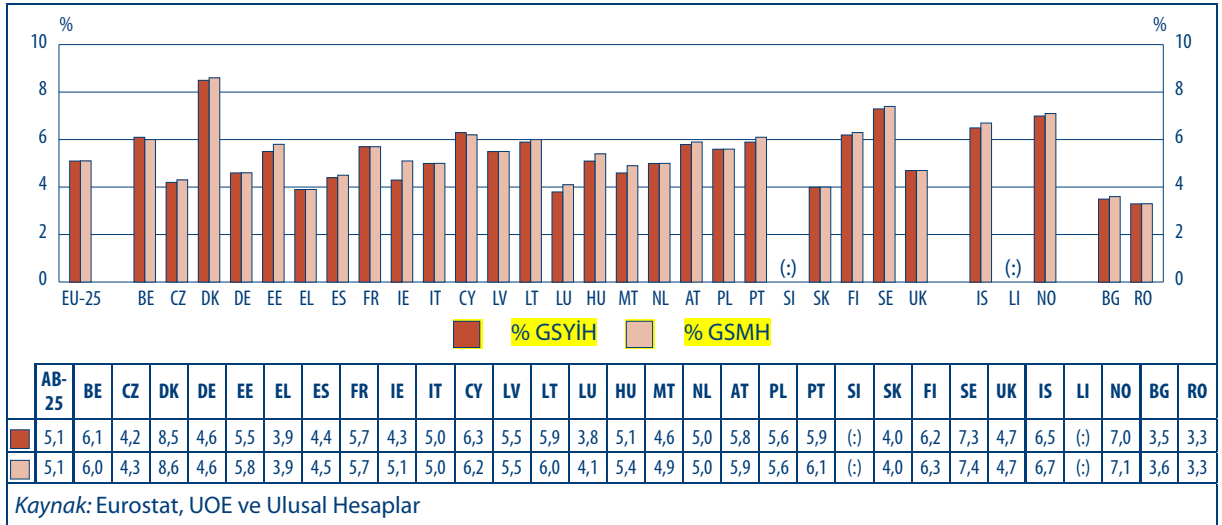
Genelde, AB-25 ülkelerinde eğitime ayrılan Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) payı, 1995-2001 döneminde sabit kalmıştır. Dolayısıyla, Avrupa'nın eğitime yatırmaya devam ettiği miktar, artan zenginliğine oranla sabit bir yüzde olarak kalmıştır. Avrupa seviyesindeki bu istikrar ülkeler arasındaki farklılıkları gizlemektedir. Bazıları yukarıda sözü geçen dönemde çarpıcı değişikliklere uğramış ve pek çok ülkede yıllık %10'dan fazla değişim ortaya çıkmıştır (Çizelge D1a).

Eğitime yapılan toplam kamu harcamaları bütün Avrupa ülkelerinde büyük bir toplu çabanın ürünüdür. Eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının GSYİH içindeki payı cinsinden hesaplanabilir. AB-25 ülkelerinde 2001 yılında eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının GSYİH içindeki payı %5.1 seviyesindedir.

Ülkelerin hemen hemen yarısında, eğitime yapılan toplam kamu harcamaları payı %5 ile %6 arasında değişmektedir. Ancak, bazı ülkeler arasında, GSYİH oranı olarak çok büyük farklar bulunmaktadır, yaklaşık iki katına varan oranda değişmektedir. Danimarka ve İsveç'te, bu oran %7'nin üzerinde iken, Bulgaristan ve Romanya'da %3.5'tan fazla değildir.

Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) dikkate alındığında, Estonya, İrlanda, Lüksemburg, Macaristan, Malta ve İzlanda gibi son derece açık ekonomilerde eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının payının daha doğru ve net bir tablosunu elde etmek mümkündür. Bu ülkelerde eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının GSMH içerisindeki payı, GSYİH içindeki payından çok daha yüksektir. Diğer yerlerde bu paylar birbirine çok yakındır. Eğitime ayrılan toplam kamu harcamalarının GSMH içindeki payları, Romanya'da %3.3 ile Danimarka'da %8.6 arasında değişmektedir.

Çizelge D1: Eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının (ISCED 0 ila 6) GSYİH ve GSMH içindeki yüzdeleri, 2001

KAYNAKLAR

Ek notlar (Çizelge D1)

Danimarka: ISCED 4'e yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Fransa: Denizaşırı birimler dahil edilmemiştir.

Kıbrıs: Yurt dışındaki Kıbrıslı öğrencilere sağlanan finansal destekler dahil edilmiştir.

Lüksemburg: ISCED 5 ve 6'ya yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Portekiz: Yerel seviyede yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Birleşik Krallık: GSYİH'da yapılan ayarlamalar 1 Nisan 31 Mart arasındaki mali yıla göre yapılmaktadır.

İzlanda: ISCED 0'a yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Açıklama

Genel olarak, kamu sektörü eğitim harcamalarını, okulların mevcut ve sermaye harcamalarından doğrudan sorumlu olmak (okulların doğrudan kamu tarafından finanse edilmesi), veya öğrencilere ve ailelerine mali destek vererek (kamu bağışları ve kredileri) ve özel sektör veya kar amacı gütmeyen kuruluşların eğitim faaliyetlerini sübvans ederek (hane halkı veya firmalara transferler) finanse etmektedir. Eğitim kurumlarının kamu kesimi tarafından doğrudan fonlanması ve hane halklarına veya firmalara yapılan transferler toplam kamu eğitim harcamalarına dahil edilmiştir.

Eğitime yapılan toplam kamu harcamaları Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) ve Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) ilişkilidir. Sonuçlar 100'le çarpılır.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) ile Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) arasındaki fark, küçük açık ekonomilerde, bölgede üretim tesisleri kuran yabancı yatırımcıların elde ettikleri karları kendi memleketlerine göndermelerindeki hacim ve artış nedeniyle belirgin şekilde artmaktadır (Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız).

Burada tanımlanan eğitim seviyeleri Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırılması, veya ISCED'le uyumludur (Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız).

PEK ÇOK AVRUPA ÜLKESİNDE GSYİH'NİN EĞİTİME AYRILAN YÜZDESİ YILLIK OLARAK BÜYÜK DEĞİŞİKLİKLER GÖSTERMEKTEDİR

GSYİH'dan eğitime ayrılan paylardaki eğilim, eğitim yatırımlarına tahsis edilen ulusal zenginliklerin paylarının zaman içinde artıp artmadığının ve yatırıma teşvik edilmesinin ulusal zenginliğe göre değişen oranda olup olmadığının değerlendirilmesinde kullanılabilir.

Genel olarak, AB-25 ülkelerinde GSYİH'dan eğitime ayrılan pay, 1995'ten 2001'e kadar olan dönemde hemen hemen değişmeden kalmıştır. Bu istikrar, ülkeler arasındaki farklılıkları gizlemektedir. Bazıları bu dönemde piyasa dalgalanmaları yaşamıştır. Per çok ülkede GSYİH'dan eğitime ayrılan harcama payı, yıllık olarak %10'un üzerinde değişmektedir. 2001'de, bütün ülkelerin hemen hemen yarısında, GSYİH'dan eğitime ayrılan toplam kamu harcama payı %5 ila %6 arasında değişmektedir (Çizelge D1).

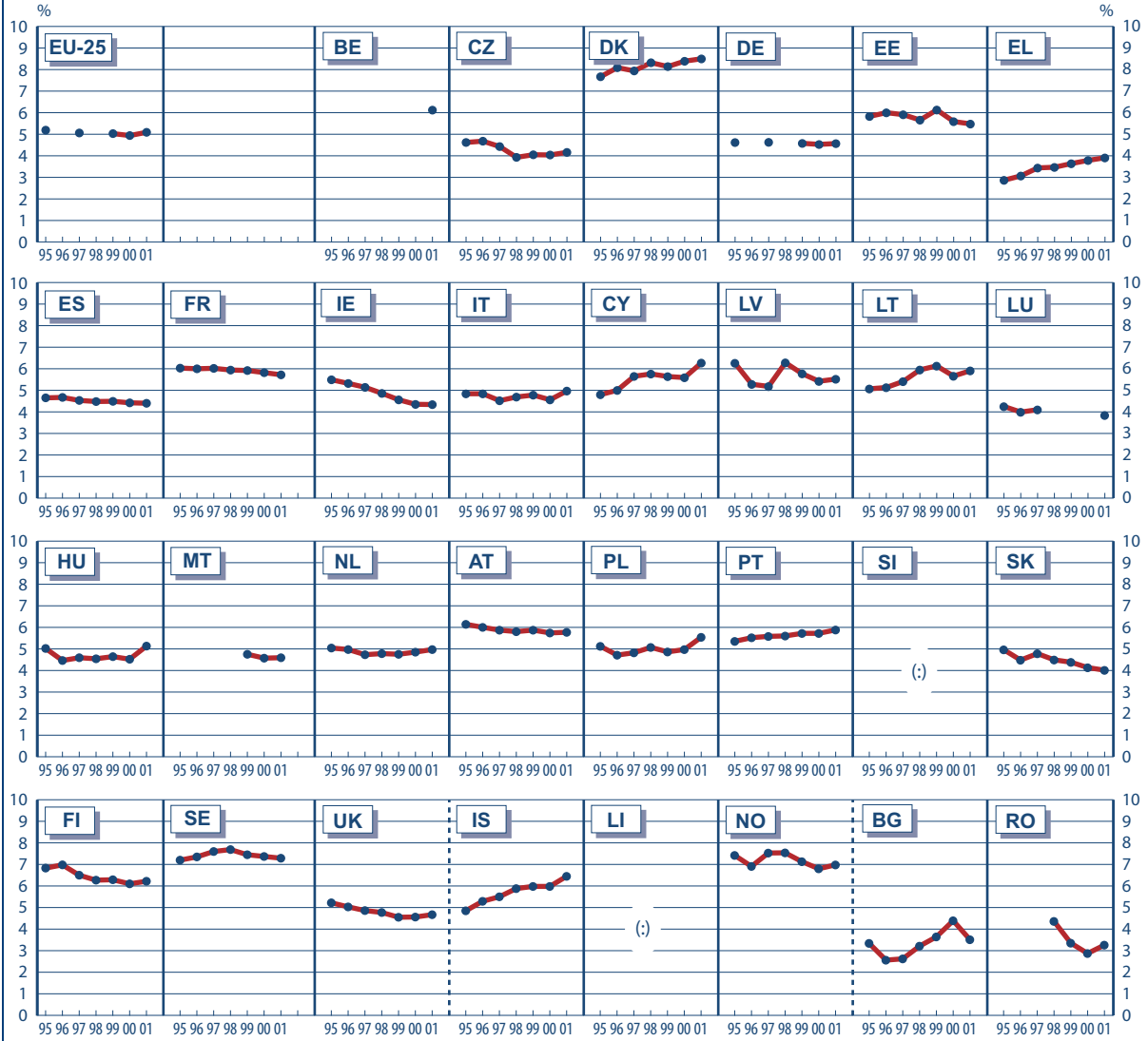
İrlanda ve Slovakya'da, GSYİH'dan eğitime ayrılan toplam kamu harcama payında %18'e varan büyük bir düşüş olmuştur. Çek Cumhuriyeti, Letonya, Lüksemburg ve Birleşik Krallıkta, her birisi %10 civarında düşüş kaydetmişlerdir. Diğer ülkelerde (Estonya, İspanya, Fransa, Hollanda, Avusturya, Finlandiya ve Norveç), eğitime yapılan yatırımlarda göreceli olarak çok daha düşük azalmalar görülmüştür. Ancak, bu ülkelerin bazılarında (İrlanda, Letonya, Lüksemburg, Slovakya ve Finlandiya), bu durum, 1995-2001 döneminde GSYİH'lerinin sabit şekilde artmasından ötürü itiraz kaydı ile değerlendirilmiştir.

Tam tersine olarak, Yunanistan, Kıbrıs ve İzlanda'da, GSYİH'dan eğitime ayrılan toplam kamu harcama paylarında %30'un üzerinde bir artış görülmektedir. Danimarka, Litvanya ve Portekiz'de ilgili artışlar %10'un üzerinde veya ona yakın olarak kaydedilmiştir.

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Çizelge D1 a: Ülkeler bazında, GSYİH içindeki yüzdelere göre eğitime yapılan toplam kamu harcamalarındaki değişiklikler, 1995-2001

	EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
1995	5,2	(:)	4,6	7,7	4,6	5,8	2,9	4,7	6,0	5,5	4,9	4,8	6,3	5,1	4,3	5,0	(:)	5,1	6,2	5,1	5,4	(:)	5,0	6,8	7,2	5,2	4,9	(:)	7,4	3,4	(:)
1996	(:)	(:)	4,7	8,1	(:)	6,0	3,1	4,7	6,0	5,3	4,9	5,0	5,3	5,1	4,0	4,5	(:)	5,0	6,0	4,7	5,5	(:)	4,5	7,0	7,4	5,1	5,3	(:)	6,9	2,6	(:)
1997	5,1	(:)	4,4	7,9	4,6	5,9	3,4	4,5	6,0	5,2	4,5	5,7	5,2	5,4	4,1	4,6	(:)	4,8	5,9	4,8	5,6	(:)	4,8	6,5	7,6	4,9	5,5	(:)	7,5	2,6	(:)
1998	(:)	(:)	3,9	8,3	(:)	5,7	3,5	4,5	5,9	4,9	4,7	5,8	6,3	6,0	(:)	4,6	(:)	4,8	5,8	5,1	5,6	(:)	4,5	6,3	7,7	4,8	5,9	(:)	7,6	3,2	4,4
1999	5,0	(:)	4,0	8,1	4,6	6,1	3,6	4,5	5,9	4,6	4,8	5,7	5,8	6,1	(:)	4,7	4,8	4,8	5,9	4,9	5,7	(:)	4,4	6,3	7,5	4,6	6,0	(:)	7,2	3,7	3,4
2000	4,9	(:)	4,0	8,4	4,5	5,6	3,8	4,4	5,8	4,4	4,6	5,6	5,4	5,7	(:)	4,5	4,6	4,9	5,8	5,0	5,7	(:)	4,1	6,1	7,4	4,6	6,0	(:)	6,8	4,4	2,9
2001	5,1	6,1	4,2	8,5	4,6	5,5	3,9	4,4	5,7	4,3	5,0	6,3	5,5	5,9	3,8	5,1	4,6	5,0	5,8	5,6	5,9	(:)	4,0	6,2	7,3	4,7	6,5	(:)	7,0	3,5	3,3

Kaynak: Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar.

İlave notlar

Çek Cumhuriyeti: 2001'de, ISCED 0 ila 5B seviyeleri için yapılan idari operasyon harcamaları (ofisler) dahil edilmemiştir.

Danimarka: ISCED 4 seviyesi için yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Fransa: Denizaşırı birimler dahil edilmemiştir.

İrlanda: 2001'de Ulusal Eğitim Temsilciliği tarafından yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Kıbrıs: Yurt dışından Kıbrıslı öğrencilere sağlanan finansal destekler dahil edilmiştir.

KAYNAKLAR

İlave notlar (Çizelge D1 a'nın devamı)

Lüksemburg: ISCED 5 ve 6. seviyelere yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Portekiz: yerel seviyede yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Birleşik Krallık: GSYİH'da yapılan ayarlamalar 1 Nisan 31 Mart arasındaki mali yıla göre yapılmaktadır.

İzlanda: ISCED 0 seviyesine yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Açıklama notu

Genel olarak, kamu sektörü eğitim harcamalarını, okulların mevcut ve sermaye harcamalarından doğrudan sorumlu olmak (okulların doğrudan kamu tarafından finanse edilmesi), veya öğrencilere ve ailelerine mali destek vererek (kamu bağışları ve kredileri) ve özel sektör veya kar amacı gütmeyen kuruluşların eğitim faaliyetlerini sübvans ederek (hane halkı veya firmalara transferler) finanse etmektedir. Eğitim kurumlarının kamu kesimi tarafından doğrudan fonlanması ve hane halklarına veya firmalara yapılan transferler toplam kamu eğitim harcamalarına dahil edilmiştir.

Eğitime yapılan toplam kamu harcamaları Gayri safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) ile ilişkilidir. Sonuç 100'le çarpılır.

Gayri safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) ile Gayri safi Milli Gelir (GSMG) arasındaki fark, küçük açık ekonomilerde, bölgede üretim tesisleri kuran yabancı yatırımcıların elde ettikleri karları kendi memleketlerine göndermelerindeki hacim ve artış nedeniyle belirgin şekilde artmaktadır. Eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının Gayri safi Milli Gelir (GSMG)'deki payları karşılaştırılmıştır. 1995 - 2001 arasındaki bu veriler eklerde verilmektedir.

Burada tanımlanan eğitim seviyeleri Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırılması, veya ISCED'le uyumludur (Terimlerin Açıklaması ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız).

1995-2001 DÖNEMİNDE EĞİTİME YAPILAN TOPLAM KAMU HARCAMALARI GENELDE SÜREKLİ OLMUŞTUR

AB-25 ülkelerinde, 1995 ile 2001 arasında eğitime yapılan toplam kamu harcamaları bir miktar artmıştır. Avrupa Birliği içerisinde, eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının payının, toplam kamu harcamaları ile karşılaştırılması %9.5'lik bir büyüme hızını tescil etmektedir.

Verilerin alındığı hemen tüm ülkelerde, kamu otoritelerinin eğitime yaptıkları finansal katkı (toplam kamu harcamalarının oranı olarak) 1995 ile 2000 arasında artmıştır. Danimarka, Yunanistan, Litvanya, İsveç ve İzlanda'da %20 civarında artmış, ve bu ülkelerin eğitimdeki yüksek kamu yatırım seviyelerini sürdürmelerini sağlamış (Danimarka, Litvanya, İsveç ve İzlanda), veya nispeten çok düşük bir seviyeden yükselmesini sağlamıştır (Yunanistan).

Letonya ve Slovakya yukarıda sözü edilen eğilimin istisnalarıdır. Bu ülkelerde, 1995 ile 2001 arasında toplam kamu harcamalarından eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının payı düşmüştür. Bu suretle toplam kamu harcamalarındaki artış, eğitime yapılan toplam kamu harcamalarındaki artıştan fazla olmuştur.

Diğer Avrupa ülkelerinin pek çoğunda, her ne kadar 1995 ile 2001 arasında görece olarak belirgin yıllık farklılıklar olsa da, eğitime ayrılan toplam kamu harcamalarının payı hemen hemen aynı seviyede kalmıştır.

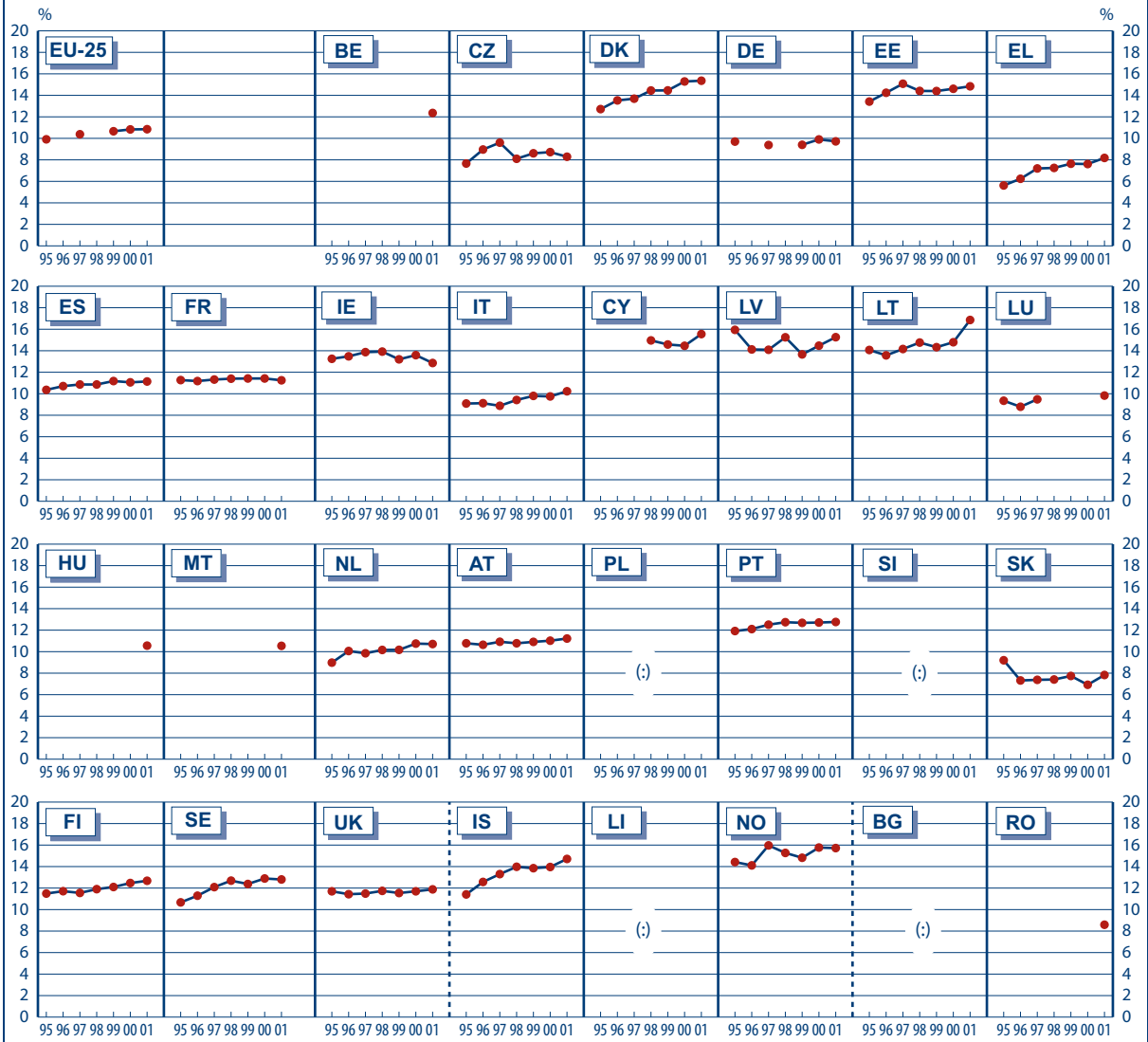
Bazı ülkelerde, söz konusu farklılıklar, eğitim bütçelerinde oluşan büyük değişikliklerden ziyade, ekonomik ve para birliğine olan taahhütlerinden kaynaklanan ulusal bütçe kısıtlamalarına atfedilebilir.

2001'de, ortalama olarak ülkelerin büyük çoğunluğunda eğitim yatırımları kamu harcamalarının %10'undan büyük bir oranı oluşturmaktadır. Az sayıda ülkede (Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Slovakya ve Romanya) durum daha az cesaret vericidir. Bu ülkelerde eğitime ayrılan kamu harcamalarının oranı %8'ler civarındadır (Çizelge D2a, <http://www.eurydice.org>).

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Çizelge D2: Ülkeler bazında, eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının (ISCED 0 ila 6) toplam kamu harcamaları il karşılaştırılmasındaki değişimler, 1995-2001

	AB-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
1995	9,9	(:)	7,7	12,7	9,7	13,4	5,6	10,4	11,3	13,3	9,1	(:)	15,9	14,1	9,4	(:)	(:)	9,0	10,8	(:)	11,9	(:)	9,2	11,5	10,7	11,7	11,4	(:)	14,4	(:)	(:)
1996	(:)	(:)	9,0	13,5	(:)	14,2	6,2	10,7	11,2	13,5	9,1	(:)	14,1	13,6	8,8	(:)	(:)	10,1	10,6	(:)	12,1	(:)	7,3	11,7	11,3	11,4	12,6	(:)	14,1	(:)	(:)
1997	10,4	(:)	9,6	13,7	9,4	15,1	7,2	10,9	11,3	13,9	8,9	(:)	14,1	14,2	9,5	(:)	(:)	9,8	10,9	(:)	12,5	(:)	7,4	11,6	12,1	11,5	13,3	(:)	16,0	(:)	(:)
1998	(:)	(:)	8,1	14,4	(:)	14,4	7,3	10,9	11,4	13,9	9,4	15,0	15,2	14,8	(:)	(:)	(:)	10,2	10,8	(:)	12,7	(:)	7,4	11,9	12,7	11,7	14,0	(:)	15,3	(:)	(:)
1999	10,7	(:)	8,6	14,5	9,4	14,4	7,6	11,2	11,4	13,2	9,8	14,6	13,7	14,3	(:)	(:)	(:)	10,2	10,9	(:)	12,7	(:)	7,7	12,1	12,4	11,5	13,9	(:)	14,8	(:)	(:)
2000	10,8	(:)	8,7	15,3	9,9	14,6	7,6	11,1	11,4	13,6	9,7	14,5	14,5	14,8	(:)	(:)	(:)	10,7	11,0	(:)	12,7	(:)	6,9	12,5	12,9	11,7	14,0	(:)	15,8	(:)	(:)
2001	10,8	12,4	8,3	15,4	9,7	14,8	8,2	11,1	11,2	12,9	10,2	15,5	15,3	16,9	9,8	10,6	10,5	10,7	11,2	(:)	12,8	(:)	7,8	12,7	12,8	11,9	14,7	(:)	15,7	(:)	8,6

Kaynak: Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar.

Ek notlar

Çek Cumhuriyeti: 2001'de, ISCED 0 ile 5B seviyeleri için yapılan yönetsel operasyon harcamaları (ofisler) dahil edilmemiştir.

Danimarka: ISCED 4 için yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Almanya: *Treuhand*'in tasfiyesinin bir kerelik etkisi hariç 1995'teki toplam kamu harcamaları

Fransa: *Departements* dahil edilmemiştir.

İrlanda: 2001'de Ulusal Eğitim Temsilciliği tarafından yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

KAYNAKLAR

Ek notlar (Çizelge D2 a'nın devamı)

Kıbrıs: Yurt dışındaki Kıbrıslı öğrencilere sağlanan finansal destekler dahil edilmiştir.

Lüksemburg: ISCED 5 ve 6. seviyelerine yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Portekiz: Yerel seviyede yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Birleşik Krallık: Toplam kamu harcamalarında yapılan ayarlamalar 1 Nisan 31 Mart arasındaki mali yıla göre yapılmaktadır.

İzlanda: ISCED 0 seviyesi için yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Açıklama

Eğitime yapılan toplam kamu harcamaları (bütün eğitim seviyelerinde) eğitim kurumlarının doğrudan kamu kesimi tarafından fonlanmasını ve hane halklarına ve firmalara yapılan transferleri içerir. Toplam kamu harcamalarının yüzdesi olarak ifade edilir, bütün yönetsel seviyeler için (kısaca, merkezi, bölgesel ve yerel seviyeler ve aynı zamanda sosyal güvenlik sistemi) toplam bütçedeki eğitim harcamalarının payını gösterir.

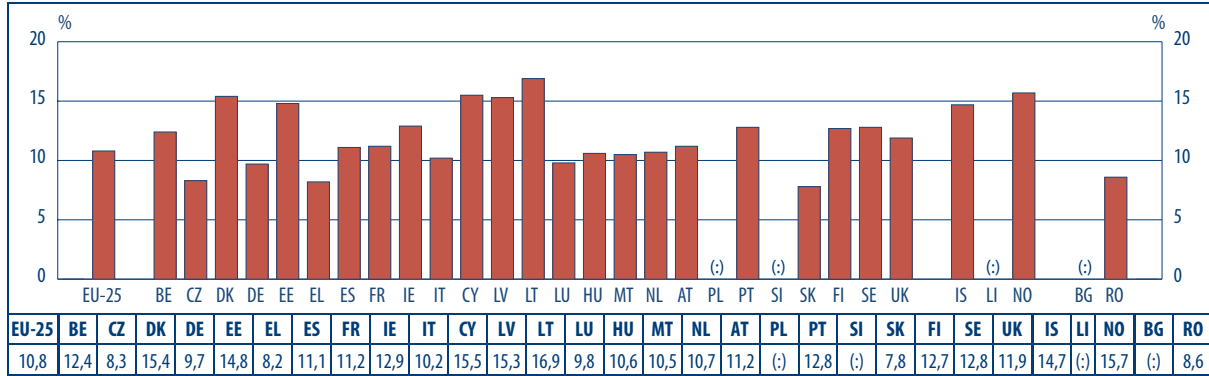
Burada tanımlanan eğitim seviyeleri Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırılması, veya ISCED'le uyumludur (Terimler ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız).

ORTALAMADA, TOPLAM KAMU HARCAMALARININ %10'U EĞİTİME AYRILMAKTADIR

2001'de Avrupa'daki ülkelerin büyük bir çoğunluğunda eğitime yapılan toplam kamu harcamaları, toplam kamu harcamalarının ortalama olarak %10'undan fazlasını oluşturmaktadır. AB-25 ülkelerinde, bu pay 1995 ile 2001 arasında hafifçe yükselmiştir (Şekil D2).

Eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının toplam kamu harcamalarındaki en yüksek oranı, %15'in üzerinde olan Danimarka, Kıbrıs, Letonya, Litvanya ve Norveç'tedir. Az sayıda ülkede (Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Slovakya ve Romanya) ilgili oran daha düşüktür. Bu ülkelerde oran %8 civarındadır.

Şekil D2a: Toplam kamu harcamaları payı olarak eğitime ayrılan toplam kamu harcamaları, (ISCED 0-6), 2001

Kaynak: Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar.

İlave notlar

Çek Cumhuriyeti: 2001'de, ISCED 0 ila 5B seviyeleri için yapılan idari operasyon harcamaları (ofisler) dahil edilmemiştir..

Danimarka: ISCED seviye 4 için yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Fransa: Denizaşırı *departements* dahil edilmemiştir.

İrlanda: 2001'de *Ulusal Eğitim Temsilciliği* tarafından yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Kıbrıs: Yurt dışındaki Kıbrıslı öğrencilere sağlanan finansal destekler dahil edilmiştir.

Lüksemburg: ISCED 5 ve 6. seviyelerine yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Portekiz: Yerel seviyede yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Birleşik Krallık: GSYİH'da yapılan ayarlamalar 1 Nisan 31 Mart arasındaki mali yıla göre yapılmaktadır.

İceland: Expenditure on ISCED level 0 is not included.

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Açıklama notu (Şekil D2a)

Eğitime yapılan toplam kamu harcamaları (bütün eğitim seviyelerinde) eğitim kurumlarının doğrudan kamu kesimi tarafından fonlanmasını ve hane halklarına ve firmalara yapılan transferleri içerir. Toplam kamu harcamalarının yüzdesi olarak ifade edilir, bütün idari seviyeler için (kısaca, merkezi, bölgesel ve yerel seviyeler ve aynı zamanda sosyal güvenlik sistemi) toplam bütçe bütçedeki eğitim harcamalarının payını gösterir.

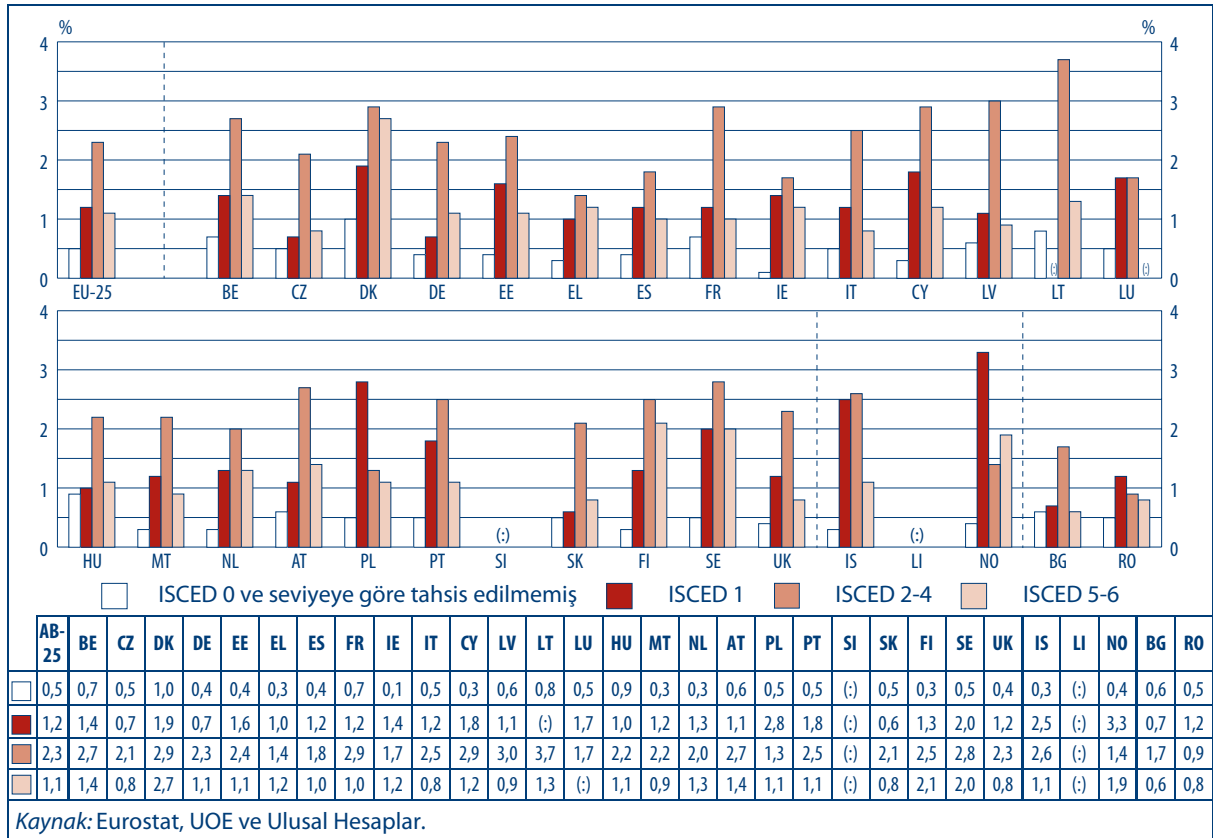
Burada tanımlanan eğitim seviyeleri Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırılması, veya ISCED'le uyumludur (Terimlerin Açıklaması ve İstatistiki Araçlar bölümüne bakınız).

EĞİTİME YAPILAN TOPLAM KAMU HARCAMALARININ ÜÇTE BİRİNDEN FAZLASI ORTAÖĞRETİME YAPILMAKTADIR

Bütün Avrupa ülkelerinde, orta öğretime yapılan toplam kamu harcamaları GSYİH'dan, diğer eğitim seviyelerine yapılan harcamalardan daha fazla pay almaktadır. Bütün Avrupa Birliği ülkelerinde orta öğretim, eğitime yapılan toplam fonlamanın %34 ila %63'ü arasında bir pay almaktadır. Çek Cumhuriyeti, Almanya, Fransa, İtalya, Letonya ve Slovakya, bu eğitim seviyesi, eğitime yapılan toplam fonlamanın %50 veya daha fazlasını oluşturmaktadır. Orta öğretime kamu kesimi tarafından yapılan fonlamanın payı, bir ülkeden diğerine, bu eğitim seviyesinin kavramsal süresine (Çizelge B1) ve öğrenci katılım oranlarına (Çizelge C7) bağlı olarak değişmektedir.

Yunanistan, Litvanya, Polonya, İzlanda, Norveç ve Romanya'da bu durum, eğitime yapılan toplam kamu harcamaları her zaman eğitim seviyelerine göre uygun şekilde dağıtılamadığından, dikkatli şekilde yorumlanmalıdır.

Çizelge D3: Eğitim kademesine göre, eğitime ayrılan toplam kamu harcamalarının (ISCED 1, 2-4 ve 5-6) GSYİH'daki yüzdeleri 2001

Kaynak: Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar.

KAYNAKLAR

Ek notlar (Çizelge D3)

Danimarka: ISCED 4 için yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Yunanistan: ISCED 0 için yapılan harcamalar ISCED 1 için yapılan harcamalara dahil edilmiştir.

Fransa: Denizaşırı *departements* dahil edilmemiştir.

Kıbrıs: Yurt dışındaki Kıbrıslı öğrencilere sağlanan finansal destekler dahil edilmiştir.

Litvanya:: ISCED 1 için yapılan harcamalar ISCED 2-4 için yapılan harcamalara dahil edilmiştir.

Lüksemburg: Kamu kesimi okulları için, ISCED 0 için yapılan harcamalar ISCED 1 için yapılan harcamalara dahil edilmiştir; ve kamu kesiminden bağımsız özel kurumlar için ISCED 2 için yapılan harcamalara dahil edilmiştir.

Polonya ve Romanya: ISCED 2 için yapılan harcamalar ISCED 1 için yapılan harcamalara dahil edilmiştir.

Portekiz: Yerel seviyede yapılan harcamalar dahil edilmemiştir.

Birleşik Krallık: GSYİH'da yapılan ayarlamalar 1 Nisan 31 Mart arasındaki mali yıla göre yapılmaktadır.

İzlanda: ISCED 0 ile ilgili harcamalar dahil edilmemiştir. ISCED 4 için yapılan harcamalar kısmen ISCED 5 ve 6. seviye harcamalarına dahil edilmiştir.

Norveç: ISCED 0 ve 2 ile ilgili harcamalar, ISCED 1 için yapılan harcamalara dahil edilmiştir.

Açıklama

Genel olarak, kamu sektörü eğitim harcamalarını, okulların mevcut ve sermaye harcamalarından doğrudan sorumlu olmak (okulların doğrudan kamu tarafından finanse edilmesi), veya öğrencilere ve ailelerine mali destek vererek (kamu bağışları ve kredileri) ve özel sektör veya kar amacı gütmeyen kuruluşların eğitim faaliyetlerini sübvans ederek (hane halkı veya firmalara transferler) finanse etmektedir. Eğitim kurumlarının kamu kesimi tarafından doğrudan fonlanması ve hane halklarına veya firmalara yapılan transferler toplam kamu eğitim harcamalarına dahil edilmiştir.

Burada tanımlanan eğitim seviyeleri Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırılması, veya ISCED 1 e uyumludur (Terimler ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız).

İlköğretim (ISCED 1), Avrupa ülkelerinin yarısında, toplam eğitim bütçesinden en çok pay alan ikinci seviyeyi oluşturmaktadır. Danimarka ve Yunanistan'da, orta ve yüksek öğretim hemen hemen eşit paylar almaktadır. Belçika, Hollanda ve İsveç'te eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının GSYİH'daki payları ilk ve yüksek öğretim seviyeleri için aynıdır. Geri kalan ülkelerde, yüksek öğrenim eğitim bütçesinden ikinci en büyük payı almaktadır.

YENİ AB ÜYE ÜLKELERİNDE ÖĞRENCİ BAŞINA DÜŞEN BİRİM MALİYET DİĞER AVRUPA ÜLKELERİNE GÖRE DAHA DÜŞÜKTÜR

Öğrenci başına düşen yıllık birim maliyet bir ülkeden diğerine çok değişmektedir. Kamuya ait eğitim kurumlarında öğrenci başına yapılan harcamalar yeni AB Üyesi Ülkelerde (Kıbrıs ve Malta haricinde) diğer ülkelere nazaran daha düşüktür.

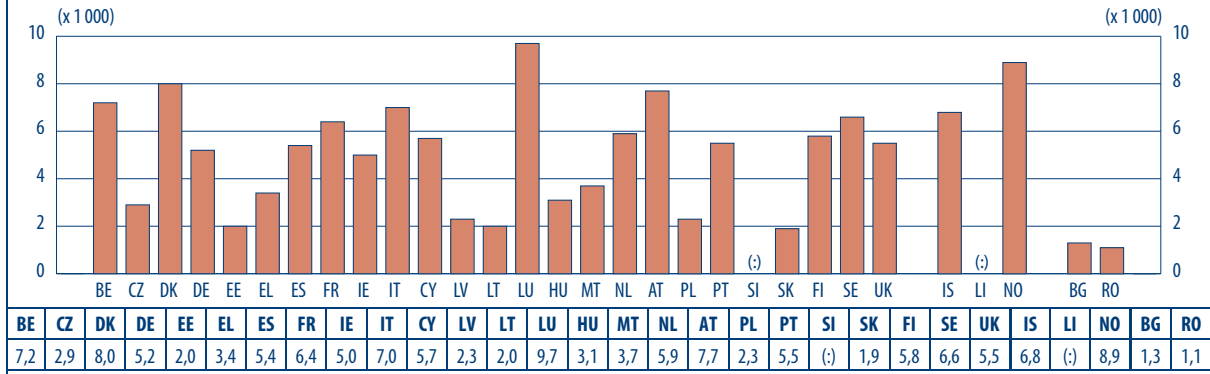
Yeni Üye Ülkelerde (Kıbrıs ve Malta hariç), bu yıllık birim maliyetlere göre olan farklılıklar daha sınırlıdır ve ikiye bir oranına erişmemektedir: Macaristan'da bir öğrencinin yıllık maliyeti SAP göre 3 052 EUR iken, Slovakya'da SAP göre 1 917 EUR'dur.

Bu iki grup ülke içinde, yıllık birim maliyetlerdeki değişiklikler kayda değer kalmaya devam etmektedir. EU-15 ülkelerinde, bir öğrencinin yıllık birim maliyeti kabaca 1 ile 3 arasında değişen bir faktöre göre, satın alma paritesine (SAP) göre Yunanistan'da 3 359 EUR'dan Lüksemburg'da 9 664 EUR'ya değişen aralıkta farklılaşmaktadır.

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Çizelge D4: Öğrenci başına (ISCED 0'dan 6'ya) kamu sektöründeki yıllık harcama (SAP bin EURO), 2001

Kaynak: Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar.

Ek notlar

Danimarka ve İtalya: ISCED 4'e ilişkin harcamalar dahil edilmemiştir.

Estonya: Özel harcamalar kısmen dahil edilmiştir.

Fransa: Yurt dışı bölümlerin harcamaları dahil edilmemiştir.

Letonya, Hollanda ve Birleşik Krallık: Çizelge kamu ve özel kesim için yapılan harcamaları göstermektedir.

Litvanya: Çizelge kamu kesiminin kamu ve özel kesim için harcamalarını göstermektedir.

Lüksemburg: ISCED 5 ve 6'ya ilişkin harcama dahil edilmemiştir.

Malta ve Portekiz: Tam zamanlı kayıtların sayısı tam-zamanlı kayıtlar artı yarı zamanlı kayıtların yarısına eşit olduğu varsayımına dayanan bir tahmindir.

Portekiz: Yerel seviyedeki harcama dahil edilmemiştir. ISCED 0 seviyesindeki öğrenciler dahil edilmemiştir.

İzlanda: ISCED 0 seviyesine ilişkin harcama dahil edilmemiştir.

Açıklama

Kamu kurumlarındaki öğrenci başına harcama merkezi, bölgesel ve yerel yönetimin, ev halkının ve diğer özel kuruluşların (iş kesimi ve diğer kar amacı gütmeyen kuruluşların) öğrenci başına harcadıklarını ölçmektedir. Yıllık harcama personel harcamalarının yanı sıra cari harcamaları ve sermaye harcamalarını kapsamaktadır. Gösterge toplam yıllık harcamanın tam zamanlı eşdeğer öğrencilerin toplamına bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Yıllık harcama değişik ulusal fiyat seviyelerinin yarattığı karışıklığı ortadan kaldırmak için satın alma paritesi, (SAP-PPS) (Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız) olarak ifade edilmektedir. Satın alma paritesi Euro olarak ifade edilmektedir. Burada eğitim seviyeleri Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardı veya ISCED olarak ifade edilmektedir. (Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız)

ÖĞRENCİ BAŞINA MALİYET EĞİTİM KADEMESİ İLE BİRLİKTE ARTMAKTADIR

Öğrenci başına yıllık harcamanın eğitim kademesi itibarıyla analiz edilmesinde, öğrenci başına yapılan toplam harcamada ülkeler arasında aynı farklılıklar gözlemlenmektedir (Çizelge D4). EU-15 ülkeleri öğrenci başına ilgili eğitim seviyesinden bağımsız olarak yeni Üye Ülkelerden daha fazla harcama yapmaktadırlar.

Öğrenci başına eğitim kademelerine göre yıllık harcamaların dağılımı şöyle iki bulguyu işaret etmektedir: ülkelerin çoğunluğunda birim maliyet eğitimin kademesinin artmasıyla birlikte artmaktadır, ve ülkeler arasındaki değişkenlikler artmaktadır. Kıbrıs'ta yüksek öğrenimde öğrenci başına yıllık harcamanın yüksek seviyesi Kıbrıs'ta Üniversite inşaatı nedeniyledir. Yunanistan, Litvanya, Lüksemburg, Polonya, Norveç ve Romanya'da durum dikkatli bir şekilde yorumlanmalıdır, çünkü eğitime yapılan kamu harcamaları bu ülkelerde her zaman eğitim kademesine göre dağıtılamamaktadır.

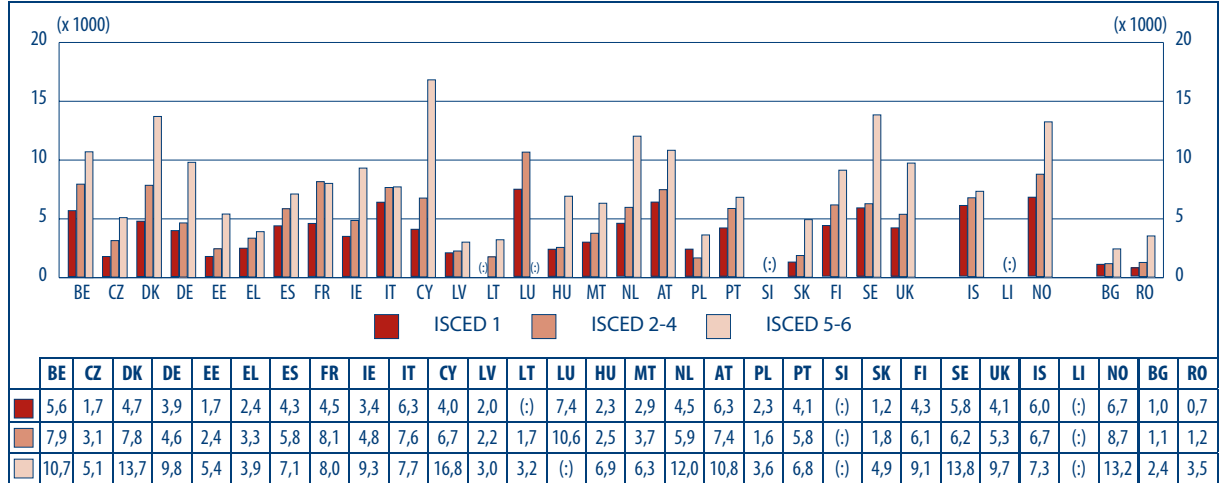
Polonya hariç, bütün ülkelerde orta öğretimde öğrenci başına yıllık maliyet (ISCED 2-4) ilk öğretimden (ISCED 1) daha fazladır. Bu miktar Çek Cumhuriyeti ve Fransa'da ilköğretim için harcananın iki mislidir. Bir oran kullanılarak yüksek öğrenimdeki bir öğrenci için yapılan yıllık harcamanın ilk öğretimdeki bir öğrenci ile

KAYNAKLAR

karşılaştırılmasında yüksek öğrenim için yapılan harcama 1.2 kat ile (İtalya ve İzlanda) ve 5 kat (Romanya) arasındadır (Çizelge D5a, <http://www.eurydice.org>).

Çizelge D5: Kamu kesimi kurumlarında öğrenci başına ve eğitim seviyesine göre yıllık harcama ISCED 1,2-4 ve 5-6, SAP olarak EURO (bin), 2001

Kaynak: Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar.

Ek notlar

Danimarka ve İtalya: ISCED 4'e ilişkin harcamalar dahil edilmemiştir.

Estonya: Özel harcamalar sadece kısmen dahil edilmiştir

Yunanistan ve Lüksemburg: ISCED 0'a ilişkin harcama ISCED 1 harcamasına dahil edilmiştir.

Fransa: Yurt dışı bölümlerin harcamaları dahil edilmemiştir.

Letonya, Hollanda ve Birleşik Krallık: Çizelge kamu ve özel kesim için yapılan harcamaları göstermektedir.

Litvanya: Çizelge kamu kesiminin kamu ve özel kesim için harcamalarını göstermektedir.. ISCED 1'e ilişkin harcama ISCED 2-4 harcamasına dahil edilmiştir.

Malta ve Portekiz: Tam zamanlı kayıtların sayısı tam-zamanlı kayıtlar artı yarı zamanlı kayıtların yarısına eşit olduğu varsayımına dayanan bir tahmindir..

Polonya, Norveç ve Romanya: 1. ISCED 2'ye ilişkin harcama ISCED 1'e ilişkin harcamaya dahil edilmiştir.

Portekiz: Yerel seviyedeki harcama dahil edilmemiştir.

İzlanda: ISCED 4'e ilişkin harcama kısmen ISCED 5 ve 6'ya dahil edilmiştir.

Açıklama

Kamu sektörü kurumlarındaki öğrenci başına harcama merkezi, bölgesel ve yerel yönetimin, ev halkının ve diğer özel kuruluşların (iş kesimi ve diğer kar amacı gütmeyen kuruluşların) öğrenci başına harcadıklarını ölçmektedir. Yıllık harcama personel harcamalarının yanı sıra cari harcamaları ve sermaye harcamalarını kapsamaktadır. Gösterge toplam yıllık harcamanın tam zamanlı eşdeğer öğrencilerin toplamına bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Yıllık harcama değişik ulusal fiyat seviyelerinin yarattığı karışıklığı ortadan kaldırmak için satın alma gücü standardı, veya SAP (PPS) (Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız) olarak ifade edilmektedir. Satın alma paritesine göre Euro olarak ifade edilmektedir. Burada eğitim seviyeleri Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardı veya ISCED olarak ifade edilmektedir. (Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız)

YÜKSEK ÖĞRENİMDEKİ HER BİR ÖĞRENCİ HER BİR ÜLKEYE İLK ÖĞRETİMDEKİ BİR ÖĞRENCİDEN ÇOK DAHA FAZLASINA MAL OLMAKTADIR

Yüksek öğrenim ile ilk okul eğitimi arasındaki öğrenci başına birim maliyet farkı eğitimin diğer seviyeleri arasındaki farktan çok daha fazladır. (Çizelge D5). Yüksek öğrenimdeki öğrenci başına yapılan yıllık harcama ile ilk öğretimdeki öğrenci başına yapılan yıllık harcamanın karşılaştırılmasında bir oran kullanarak bu iki eğitim seviyesi arasındaki farklılıkları maliyet bakımından özetlemek mümkündür.

Yüksek öğrenimdeki bir öğrencinin yıllık maliyeti ilk öğretimdeki bir öğrencinin yıllık maliyetine nazaran 1.2 kat ile (İtalya ve İzlanda) 5 kat (Romanya) arasında olmak üzere daha fazladır.

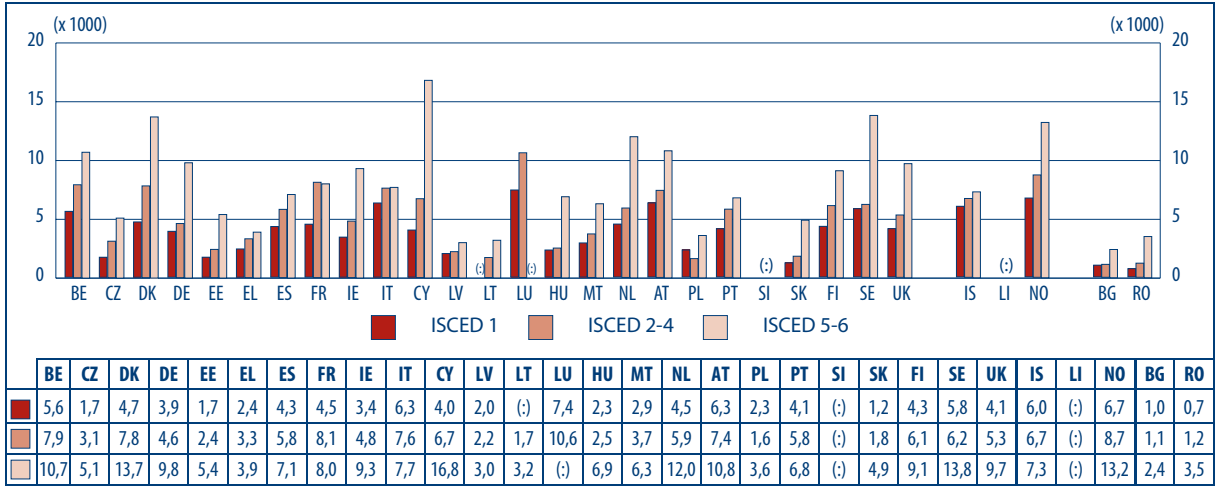

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Yüksek öğrenim ve ilk öğretim arasındaki yukarıdaki yıllık birim maliyet farklılıkları Kıbrıs, Slovakya ve Romanya'da ve bir dereceye kadar Çek Cumhuriyeti, Estonya ve Macaristan'da en yüksektir. Bu ülkelerde yüksek öğrenimdeki bir öğrencinin maliyeti ilköğretimdeki bir öğrencinin maliyetine nazaran en az üç kat daha yüksektir. Bu durumu kısmen aynı ülkelerde ilköğretime yapılan finansman temininin özellikle düşük olması etmenine atfedebiliriz.(Çizelge D5). Kıbrıs'ta, Kıbrıs Üniversitesi'nin yapıyor olması yüksek öğrenimdeki öğrenci başına olan yüksek harcama seviyesini, ve böylece yüksek öğrenimdeki öğrenci ile ilköğretim öğrencisi arasındaki yüksek maliyet farkını kısmen açıklamaktadır.

Diğer ülkelerde, yüksek öğretim ile ilköğretim arasındaki maliyet farklılığı belirgin miktarda olmakla birlikte daha sınırlıdır. Böylece, Belçika, Danimarka, Almanya, İrlanda, Malta, Hollanda, Finlandiya, İsveç ve Birleşik Krallıkta yüksek öğrenimdeki bir öğrenci ilköğretimdeki bir öğrenciye kıyasla en az iki kat daha fazla maliyetli olmaktadır.

Çizelge D5a: Kamu sektörü kesiminde (ISCED 5 ve 6) seviyelerindeki öğrencinin yıllık maliyetinin ISCED 1 seviyesindeki bir öğrencinin yıllık maliyetine oranı,2001 1,2001

Kaynak: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi , UOE ve Ulusal Hesaplar.

İlave Notlar

Estonya: Özel harcama kısmen dahil edilmiştir.

Yunanistan Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standart 0'a ilişkin harcama Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standart 1 harcamasına dahil edilmiştir.

Fransa: Yurt dışı bölümlerin harcamaları dahil edilmemiştir.

Letonya, Hollanda ve Birleşik Krallık: Şekil kamu ve özel kesim için yapılan harcamaları göstermektedir. .

Malta ve Portekiz: Tam zamanlı kayıtların sayısı tam-zamanlı kayıtlar artı yarı zamanlı kayıtların yarısına eşit olduğu varsayımına dayanan bir tahmindir..

Polonya, Norveç ve Romanya : 1. Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standart 2' ye ilişkin harcama Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standart 1' e ilişkin harcamaya dahil edilmiştir.

Portekiz: Yerel seviyedeki harcama dahil edilmemiştir.

İzlanda: Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standart 4' e ilişkin harcama kısmen Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standart 5 ve 6'ya dahil edilmiştir.

Açıklama Notu(Çizelge D5a)

Kamu sektörü kurumlarındaki öğrenci başına harcama merkezi, bölgesel ve yerel yönetimin, ev halkının ve diğer özel kuruluşların (iş kesimi ve diğer kar amacı gütmeyen kuruluşların) öğrenci başına harcadıklarını ölçmektedir. Yıllık harcama personel harcamalarının yanı sıra cari harcamaları ve sermaye harcamalarını kapsamaktadır.Gösterge toplam yıllık harcamanın tam zamanlı eşdeğer öğrencilerin toplamına bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Yıllık harcama değişik ulusal fiyat seviyelerinin yarattığı karışıklığı ortadan kaldırmak için satın alma gücü standardı, veya SAGS (PPS) (Terimlerin Açıklaması ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız) olarak ifade edilmektedir. Satın alma Gücü Standardı Euro olarak ifade edilmektedir. Burada eğitim seviyeleri Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardı veya ISCED olarak ifade edilmektedir. (Terimlerin Açıklaması ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız).

EĞİTİM İÇİN ÖĞRENCİ BAŞINA AYRILAN GSYİH'NİN PAYI EĞİTİM KADEMESİNİN ARTMASI İLE BİRLİKTE ARTMAKTADIR

Öğrenci başına yapılan harcama ile kişi başına Gayrı Safi Yurt İçi Hasılanın (GSYİH) nın karşılaştırılması toplam nüfusuna oranla öğrenci nüfusu ve okul büyüklüğü bakımından bir ülkenin zenginliği ile ilişkili olarak eğitim için tahsis edilen kaynakların değerlendirilmesinin derinleştirilmesinin yöntemlerinden birisidir (Çizelge C1).

Belirli ülkelerde (Danimarka, İsveç ve Norveç) kaydedilen yüksek oranlar önemli kamu yatırımlarına atfedilebilir (Çizelge D 1), bununla birlikte okul nüfusunun göreceli olarak büyüklüğünden kaynaklanan gereksinimler dolayısı ile de olabilir. Bu ülkelerde öğrenci başına yapılan eğitim harcaması kişi başına GSYİH ile karşılaştırıldığında belirlenen oranlar diğer ülkelerin rakamları ile karşılaştırılabilir olmaktadır. Bu durumun aksine, eğitim için tahsis edilen GSYİH'nin daha mütevazı olduğu Kıbrıs ve Portekiz'de, öğrenci başına yapılan kamu yatırımları GSYİH'nin üçte birini temsil etmektedir. (Çizelge D6a, <http://www.eurydice.org>).

Ayrıca, ülkelerin çoğunda, kamu kesimi kurumları tarafından eğitim için öğrenci başına tahsis edilen GSYİH'nin payı öğrenim seviyesi arttıkça artmaktadır.

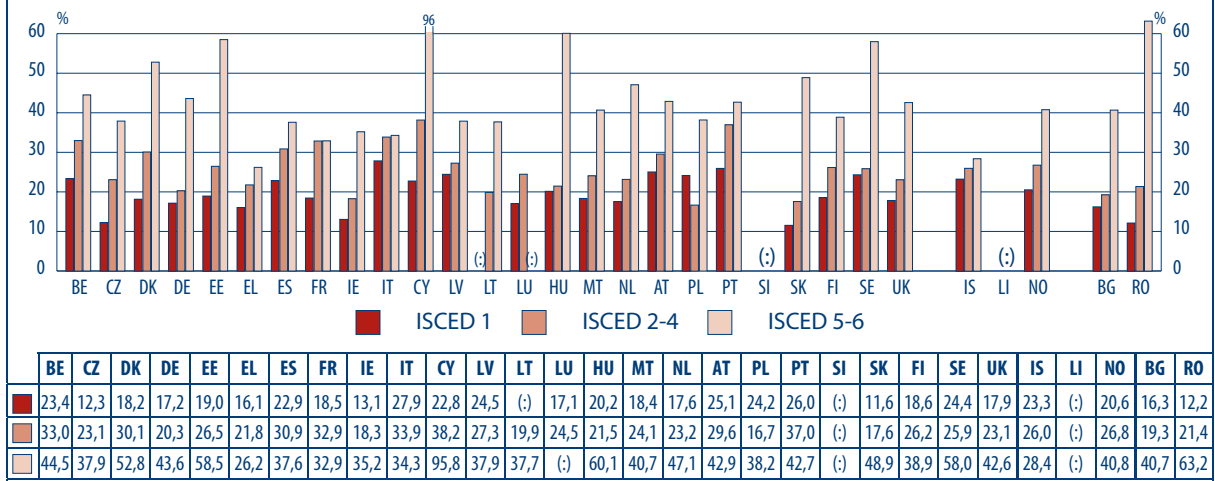
İlk ve orta eğitimde öğrenci başına eğitim harcamaları kişi başına GSYİH olarak oranı bütün Avrupa ülkelerinde yaklaşık olarak bir ve iki arasında bir çarpan arasında değişmektedir. İlköğretim durumunda, bu oranlar %12'den (Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Romanya) % 28'e kadar (İtalya) bir aralıkta, ve orta öğretimde %18'den (İrlanda ve Slovakya'da) %38'e (Kıbrıs) kadar olan aralıklarda değişmektedir.

Yüksek öğrenimde ise ülkeler arasındaki farklılıklar daha belirgin bir hale gelmektedir. Kıbrıs % 96 ile normal olmayan bir yüksek oran kaydederken (Kıbrıs'ta üniversite binası inşaatı için olan harcamalar nedeniyle) Yunanistan kişi başına GSYİH'nin eğitim harcamalarındaki oranı olarak en düşük payı sadece % 26'lık bir oran ile kaydeden ülkedir.

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Çizelge D6: Kamu kesimi kurumlarda eğitim seviyesine göre (ISCED 1,2-4 ve 5-6) öğrenci başına yıllık eğitim harcamasının kişi başına GSYİH ile karşılaştırılması, 2001

Kaynak: Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar.

Ek notlar

Danimarka ve İtalya: ISCED 4'e ilişkin harcama dahil edilmemiştir.

Estonya: Özel harcama sadece kısmen dahil edilmiştir

Yunanistan ve Lüksemburg: ISCED 0'a ilişkin harcama ISCED 1 harcamasına dahil edilmiştir.

Fransa: Yurt dışı bölümlerin harcamaları dahil edilmemiştir.

Letonya, Hollanda ve Birleşik Krallık: Çizelge kamu ve özel kesimi için yapılan harcamaları göstermektedir.

Litvanya: Çizelge kamu kesiminin kamu ve özel kesim için harcamalarını göstermektedir. ISCED 1'e ilişkin harcama ISCED 2-4 harcamasına dahil edilmiştir.

Malta ve Portekiz: Tam zamanlı kayıtların sayısı tam-zamanlı kayıtlar artı yarı zamanlı kayıtların yarısına eşit olduğu varsayımına dayanan bir tahmindir..

Polonya, Norveç ve Romanya: 1. ISCED 2'ye ilişkin harcama ISCED 1'e ilişkin harcamaya dahil edilmiştir.

Portekiz: Yerel seviyedeki harcama dahil edilmemiştir.

Birleşik Krallık Harcama 1 Nisan'dan 31 Mart'a kadar olan takvim yılını mali yıl ile uyumlu hale getirmek için (2001-2000) GSYİH deflatörü kullanılarak düzenlenmiştir.

İzlanda: ISCED 4'e ilişkin harcama kısmen ISCED 5 ve 6'ya dahil edilmiştir.

Açıklama

Kamu kesimi kurumlarında öğrenci başına yıllık harcamayı kişi başına GSYİH'ya kıyas ederek gösteren mevcut gösterge, aynı zamanda toplam milli servete oranla eğitim için tahsis edilen kaynakların (kadro ve diğer cari ve sermaye harcamaları dahil olmak üzere) kamu kesimi kuruluşları vasıtasıyla finanse edilmesi ile de ilgilidir.

Değişik büyüklükteki ekonomilerin faaliyet düzeylerini kişi başına GSYİH'yı kullanarak karşılaştırmak mümkündür.

Gösterge toplam yıllık harcamanın tam zamanlı öğrencilerin eşdeğer sayısına bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Çıkan rakam kişi başına düşen GSYİH'ya bölünmekte ve sonra 100 ile çarpılmaktadır.

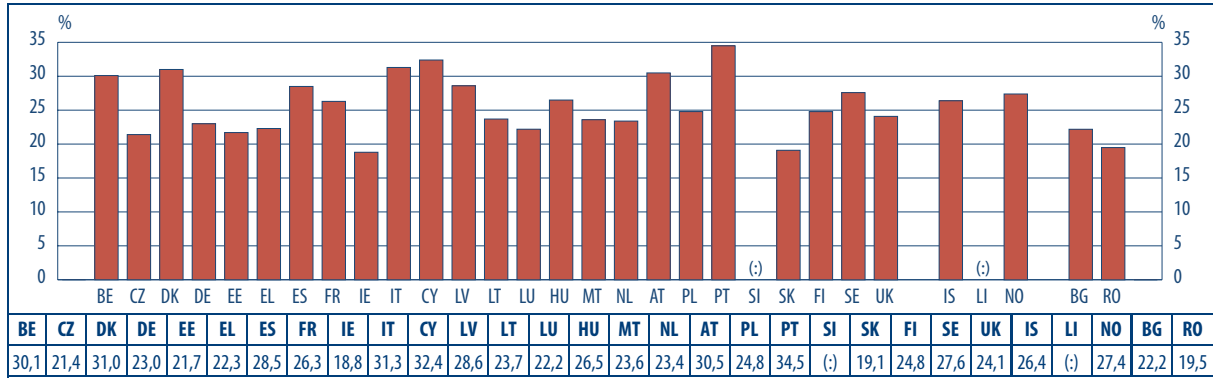
Yıllık harcama değişik ulusal fiyat seviyelerinin yarattığı karışıklığı ortadan kaldırmak için satın alma gücü standardı, veya SAP (PPS) (Terimler ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız) olarak ifade edilmektedir. SAP Euro olarak ifade edilmektedir. Burada eğitim seviyeleri Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardı veya ISCED olarak ifade edilmektedir. (Terimler ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız)

KAMU KESİMİ KURULUŞLARININ ÖĞRENCİ BAŞINA YILLIK HARCAMALARI HEMEN BÜTÜN AVRUPA ÜLKELERİNDE GSYİH'NİN % 20'SİNDEN FAZLASINI OLUŞTURMAKTADIR

Öğrenci başına eğitim harcamasının kişi başına GSYİH ile karşılaştırılması bir ülkenin milli serveti bakımından eğitime tahsis edilen kaynakların değerlendirilmesinin derinleştirilmesindeki yöntemlerden birisidir. Öğrenci başına harcama kişi başına GSYİH ile ilişkilendirildiğinde, Danimarka, İsveç ve Norveç'te kaydedilen oranlar diğer ülkelerin oranları ile karşılaştırılabilir duruma gelmektedir.

Çizelge D6a: Kamu kesimi kuruluşlarının öğrenci başına yaptıkları yıllık harcamanın kişi başına GSYİH ile karşılaştırılması , 2001

Kaynak: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi , UOE ve Ulusal Hesaplar

İlave Notlar

Danimarka ve İtalya: Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standart 4'e ilişkin harcama dahil edilmemiştir.

Estonya: Özel harcama sadece kısmen dahil edilmiştir

Fransa: Yurt dışı bölümlerin harcamaları dahil edilmemiştir.

Letonya, Hollanda ve Birleşik Krallık: Çizelge kamu ve özel kesimi için yapılan harcamaları göstermektedir.

Litvanya: Çizelge kamu kesiminin kamu ve özel kesim için harcamalarını göstermektedir

Lüksemburg: Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standart 5-6 seviye harcamaları dahil edilmemiştir.

Malta ve Portekiz: Tam zamanlı kayıtların sayısı tam-zamanlı kayıtlar artı yarı zamanlı kayıtların yarısına eşit olduğu varsayımına dayanan bir tahmindir.

Portekiz: Yerel seviyedeki harcama dahil edilmemiştir.

Birleşik Krallık Harcama 1 Nisan'dan 31 Mart'a kadar olan takvim yılını mali yıl ile uyumlu hale getirmek için (2001-2000) GSYİH deflatörü kullanılarak düzenlenmiştir.

İzlanda: Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standart 0' a ilişkin harcama dahil edilmemiştir.

Açıklama Notu

Kamu kesimi kurumlarında öğrenci başına yıllık harcamayı kişi başına GSYİH'ya kıyas ederek gösteren mevcut gösterge, aynı zamanda toplam milli servete oranla eğitim için tahsis edilen kaynakların (kadro ve diğer cari ve sermaye harcamaları dahil olmak üzere) kamu kesimi kuruluşları vasıtasıyla finanse edilmesi ile de ilgilidir.

Değişik büyüklükteki ekonomilerin faaliyet düzeylerini kişi başına GSYİH'yı kullanarak karşılaştırmak mümkündür.

Gösterge toplam yıllık harcamanın tam zamanlı öğrencilerin eşdeğer sayısına bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Çıkan rakam kişi başına düşen GSYİH'ya bölünmekte ve sonra 100 ile çarpılmaktadır.

Yıllık harcama değişik ulusal fiyat seviyelerinin yarattığı karışıklığı ortadan kaldırmak için satın alma gücü standardı, veya SAGS (PPS) (Terimlerin Açıklaması ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız) olarak ifade edilmektedir. Satın alma Gücü Standardı Euro olarak ifade edilmektedir. Burada eğitim seviyeleri Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardı veya ISCED olarak ifade edilmektedir. (Terimlerin Açıklaması ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız)

EĞİTİMİN ÖZEL OLARAK FİNANSE EDİLMESİ OLDUKÇA MARJİNAL BİR ÖLÇEKTE GERÇEKLEŞMEKTEDİR

Eğitim harcamaları iki farklı kaynaktan -kamu ve özel- finanse edilmektedir. Kamu kesiminin harcamaları kamu kesimi tarafından doğrudan yapılan (ilgili yönetim kademesinden bağımsız olarak) bütün eğitim hizmeti alımlarını kapsarken özel harcamalar okul eğitimi ücret ve harçlarının (ve diğer bütün ödemelerin) başta hane halkı olmak üzere iş kesimi ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar tarafından ödenmesini kapsamaktadır.

Eğitim harcamaları büyük ölçüde kamu fonları ile finanse edilmektedir. Gerçekten de neredeyse ülkelerin tamamında eğitim harcamalarının en azından % 80'i (bütün eğitim seviyeleri toplu halde olmak üzere) devlet bütçesinden finanse edilmektedir.

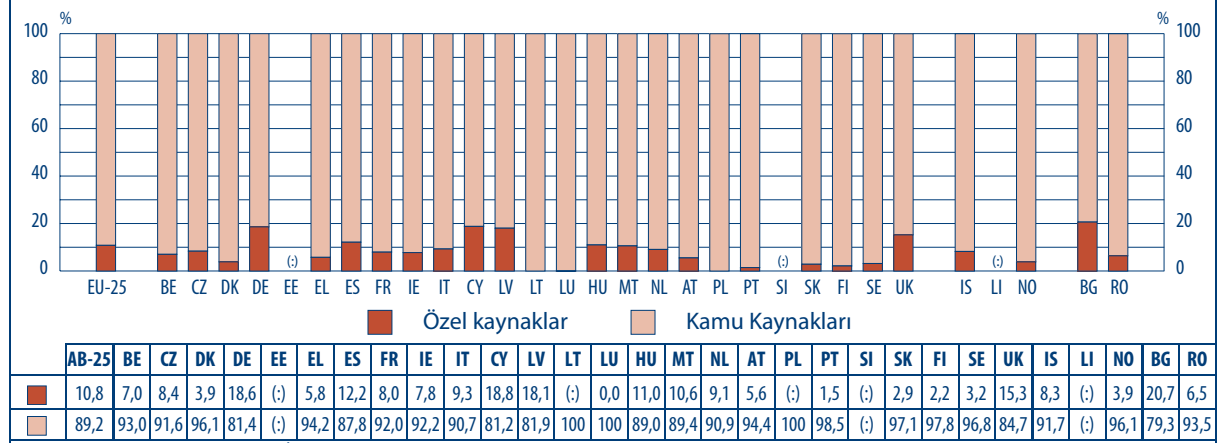
Almanya, İspanya, Kıbrıs, Letonya, Macaristan, Birleşik Krallık ve Bulgaristan'da devletin (kamu kesiminin) eğitim harcamalarını finanse etmesi AB ortalamasından (% 89.2) biraz düşüktür. Özel kaynaklara ilişkin bütün verilerin mevcut olmadığı ülkelerde de durum belki de benzerdir ve özel kesimin payı bu veriler temin edilemediğinden dolayı normal değerlerin altında gösterilmiştir (Çizelge D7'nin ek notlarına bakınız). Bu nedenle, bu ülkelerde özel kesimin fonlama payı en yüksektir. Almanya, Kıbrıs, Letonya ve Bulgaristan'da söz konusu fonlama yaklaşık olarak % 20'lere tekabül etmektedir. Özel fonlama oranı diğer şeylerin arasında aynı zamanda okul öncesi eğitime kayıt olmanın paralı olup olmadığına (Çizelge D8), yüksek öğrenimdeki kayıt veya eğitim ücret ve harçlarının varlığına (veya başka bir şekilde oluşuna) (Çizelge D19) ve uygulanabilir olduğu yerlerde bu söz konusu ücretlerin miktarına bağlı olmaktadır.

Eğitimin finanse edilmesinin ilgili kaynakları (kamu ve özel), her ülkede aynı zamanda okulların fon temin etmedeki özgürlükleri, ki zorunlu eğitim veren okullar bu fonları tahsis edebilirler (Çizelge B23), ve yardım alan özel okulların finanse edilmesi ile de ilgilidir (Çizelge D 9).

KAYNAKLAR

Çizelge D7: Özel ve kamu kaynaklarından yapılan eğitim harcamalarının (ISCED 0'dan 6'ya) oranı, 2001

Kaynak: Avrupa Topluluğu İstatistik Ofisi, UOE

Ek notlar

Danimarka, Yunanistan, Letonya, Lüksemburg, Malta, Portekiz, Slovakya, İzlanda, Norveç, Bulgaristan ve Romanya: "Diğer özel kuruluşlar" kategorisinin organları (diğer bir deyişle özel işler ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar) tarafından kurumlara yapılan ödemeler dahil edilmemiştir.

Danimarka: ISCED 4'e ilişkin harcamalar dahil edilmemiştir.

Fransa: Yurt dışı bölümler dahil edilmemiştir..

Lüksemburg: ISCED 5 ve 6'ya ilişkin harcama dahil edilmemiştir.

Portekiz: Yerel seviyedeki harcama dahil edilmemiştir.

İzlanda: ISCED 0'a ilişkin harcama dahil edilmemiştir.

Açıklama

Gösterge kurumlar (özel ve kamu) için tahsis edilen kamu ve özel harcamaların payını göstermektedir. Kamu veya özel kesimin harcamalarının nihai oranı kamu ve özel kesim tüketicilerinin eğitim hizmetleri için doğrudan eğitim harcamalarının yüzdesine tekabül etmektedir. Nihai kamu harcamaları kamu sektörü tarafından eğitim kaynaklarının doğrudan satın alınmasını ve eğitim kurumlarına ve diğer özel kuruluşlara yapılan transferleri kapsamaktadır. Nihai özel harcamalar kurumlara yapılan eğitim ücreti ve diğer bütün ödemeleri içermektedir.

Eğitim düzeyleri Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırmasına veya ISCED'e göre yapılmaktadır (Terimler ve İstatistiksel Araçlar Bölümüne bakınız.).

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI ÇOĞU ZAMAN ÖZEL KAYNAKLARDAN KATKILAR SAĞLAMAKTADIRLAR

Ülkelerin büyük bir çoğunluğunda, eğitime yönelik okul öncesi kuruluşlar, devlet yetkilileri veya özel birimler tarafından yönetilip yönetilmediklerinden bağımsız olarak ücretlidirler.

Belçika ve Lüksemburg okul öncesi eğitimin herkes için parasız olduğu yegane ülkelerdir. Çok az ülkede (Yunanistan, Fransa, İrlanda, İtalya, Bulgaristan ve Romanya) özel sektörde kayıtlar paralı iken kamu kesiminin sağladığı okul öncesi eğitim parasızdır. Birleşik Krallıkta da kamu tarafından verilen eğitim parasızdır. Özel sektörde eğitimin verilmesi eğitimin tamamıyla devlet tarafından finanse edilmesi ile mümkündür, aksi takdirde paralıdır.

Altı ülkede, kamu kesiminin okul öncesi eğitim kurumlarına kayıt olma bazen parasızken bazen de bir ücret (ihtiyaç sahibinin gelirine bağlı olarak) ödenmesini gerektirmektedir. Özel kesim eğitimin gereği olarak (Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Slovakya'da olduğu gibi), veya ilgili kuruma bağlı olarak (İspanya, Litvanya ve Portekiz'de olduğu gibi) ailelerden katkı isteyebilmektedir.

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Parasız okul öncesi eğitim ile katılım oranları arasında doğrudan hiçbir ilişki görülmemektedir (Çizelge C5 ve C6). Kayıt olmanın paralı olduğu bazı ülkelerde yüksek katılım oranları bulunurken ücretsiz olduğu bazı ülkelerde görece olarak daha düşük katılım oranları (en azından kamu kesiminde) görülmektedir.

Çizelge D8: Eğitime yönelik kuruluşlarda ücretli ve ücretsiz olarak verilen okul öncesi eğitim, 2002/03

		BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
Ücretsiz	Kamu	•	•				•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	⊗		•	•		•	•		•		•		•	•
	Özel	•						•						•	⊗	•	•	⊗			•			•		•					
Ücretli	Kamu		•	•	•	•	•	•				•		•				⊗	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•		
	Özel		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	⊗	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

⊗ Okul öncesi eğitim veren bu tarz kuruluş bulunmamaktadır

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

İspanya: İlkokul öncesi eğitimin ilk aşamasında (kamu veya destek alan özel) ebeveynler hiçbir zaman kayıta para ödememektedirler. Bununla birlikte yemekler, ilave eğitim faaliyetleri, eğitim malzemeleri vs. için para ödenmesi söz konusu olabilmektedir.

İrlanda: Sadece devlet tarafından finanse edilen Erken Başlama Birimlerindeki (çok az sayıda öğrenci için hizmet vermektedir) öğrenciler devlet tarafından ücretsiz eğitim almaktadırlar.

Lüksemburg: Okul öncesi eğitim kurumlarının tamamı devlet kesimindedir..

Malta: Devlet bağımlı olan özel sektör kuruluşlarında kayıt ücretsizdir.

Hollanda: 4 yaşından sonra öğrenciler *basisonderwijs* (ilkokulun) ilk sınıflarında eğitim almaktadırlar.

Avusturya: Dokuz yaşından birinde ilkokul öncesi eğitim sabahları ücretsiz olarak verilmektedir.

Finlandiya: Altı yaşındakiler için eğitim verilmesi, özel veya kamu kesimi tarafından düzenlendiğinden bağımsız olarak ücretsizdir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Gönüllü ve özel okul öncesi eğitim tesisleri (gündüz yuvaları, okul öncesi gruplar) finansman temin etmenin koşulu olarak devletin yönergelerini izleyen eğitim programları verdiklerinden burada eğitime yönelik olarak dikkate alınmışlardır. Bu tesisler haftalık olarak iki buçuk saatlik çalışma sürelerini ücretsiz olarak vermek için finanse edilmektedirler. Para ödenmesi karşılığı ilave saatlerde de çalışmalar verebilmektedirler.

Açıklama

Kadrosundaki elemanlarda eğitim vermek için nitelikleri bulunan ve eğitime yönelik olarak isimlendirilen okul öncesi kuruluşları burada gösterilmişlerdir. Kadrosundaki elemanlarda eğitim verme nitelikleri bulunmayan gündüz kreşleri, gündüz yuvaları ve oyun bahçe ve köşeleri burada gösterilmemiştir.

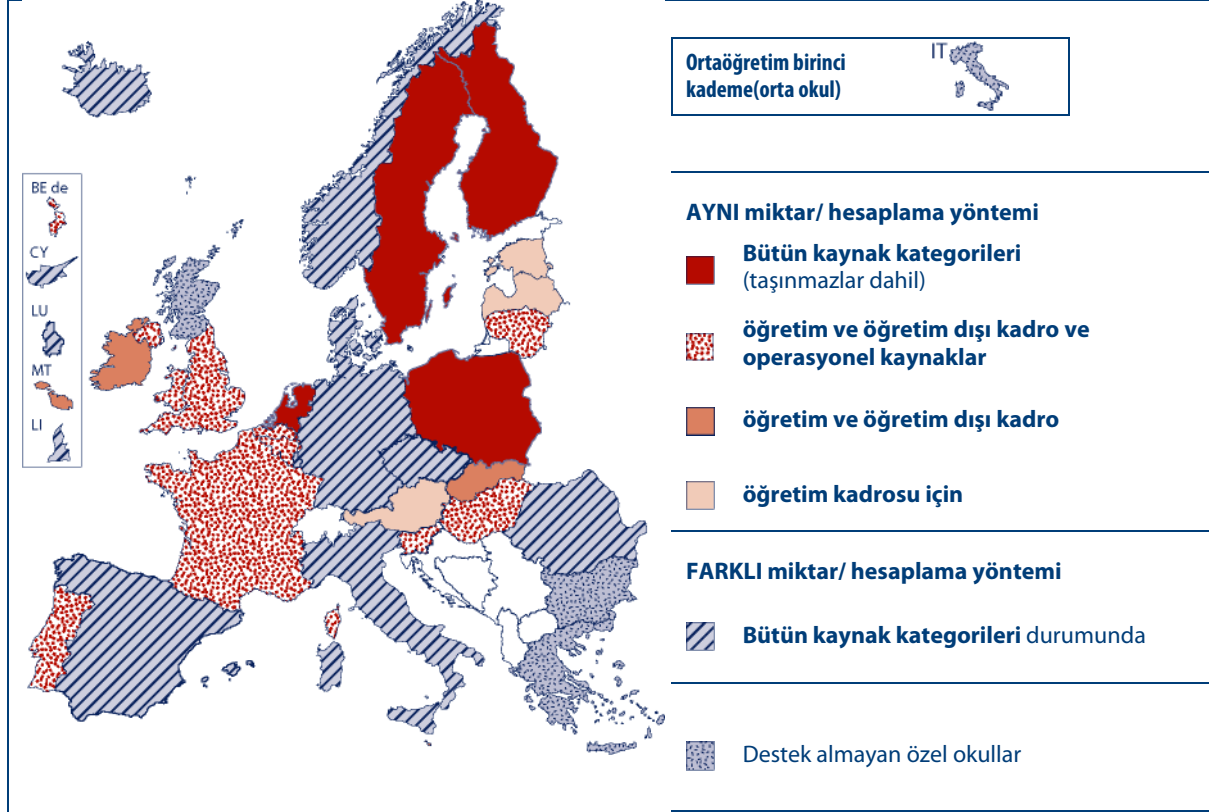
ISCED 0 seviyesi olarak nitelendirilen 4 ile 6 yaşındaki öğrencilere eğitim veren ilkokullar dahil edilmemişlerdir. Okul öncesi bir eğitim kurumunun ücretli olması, öğrencilerin ebeveynlerinden çocuklarının eğitim programında yer alması için talep edilen kayıt ücreti anlamına gelmekte olup yemeklere veya belirli bir eğitim (özel veya ilave) için ödenen ücret anlamına gelmemektedir.

BAZI ÜLKELERDE ÖZEL OKULLAR İLE DEVLET OKULLARI AYNI SEVİYEDE FİNANSE EDİLMEKTEDİR

Bazı ülkelerde, destek alan özel okullar alınan miktarlar bakımından kamu kesimindeki okullar ile aynı şekilde finanse edilmektedirler. Böylece, Hollanda, İsveç ve Polonya'da devlet tarafından yönetilen okullara sağlanan sübvansiyon ile özel okullara sağlanan sübvansiyon arasında miktar olarak bir farklılık bulunmamaktadır. Benzer bir şekilde Finlandiya'da da kamu ve destek alan özel okullara aynı fonlama ilkeleri uygulanmaktadır.

Bazı AB ülkeleri (Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Almanya, İspanya, İtalya –ilkokullar için- Kıbrıs ve Lüksemburg), üç EFTA/EEA (Avrupa Serbest Ticaret Birliği/ Avrupa Ekonomik Alanı) ülkesi ve Romanya destek sağlanan özel okullara sübvansiyonlar vermektedir. Bu sübvansiyonların miktarları ve hesaplama yöntemleri bu kaynağın dahil olduğu kategoriden bağımsız olarak kamu kesimi okullarına uygulananlardan farklı olmaktadır.

Çizelge D9: Destek alan özel okullara ilk ve orta öğretim için yapılan devlet finansmanın kamu kesimi okulları ile(miktar ve hesaplama yöntemleri açısından) karşılaştırılması, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar

Belçika: Destek alan özel kuruluşlar kendilerine operasyonel kaynaklar için yapılan tahsisi okulların iller veya belediyeler tarafından yönetildikleri gibi ve öğretim dışı personel için daha fazla kaynak alan Topluluk okullarının aksine öğretim dışı kadronun ücretlerinin ödenmesi için kullanabilirler.

Almanya: Ya Eyalet belirli biri istatistiksel veri ile ve ilgili okulun türüne göre düz oranda bir sübvansiyon tahsis eder veya alternatif olarak okullar kendi finansal gereksinimlerini maddeler halinde hazırlarlar ve karşılığında bu ihtiyaçlarının belirli bir oranını karşılamak üzere sübvansiyon alırlar.

İtalya: Özel orta öğretim okulları projeler için veya özel eğitim ihtiyacı içindeki öğrenciler bu okullardan eğitim alırlarsa yardım (bağış) alırlar

Litvanya: Kadro ve bir takım operasyonel kaynaklar söz konusu olduğunda kişi başı modeline dayanan yeni bir fonlama sistemi 2002 yılından itibaren mevcuttur (Çizelge B 28). Sadece bu modele dahil olan kaynaklar kamu kesimindekilerle aynı sübvansiyonları alırlar.

Portekiz: Çizelge ebeveynlerle kontratı olan destek alan özel okulları göstermektedir. Finansör anlaşmaları bulunan destek alan özel okullar kaynağın kategorisinden bağımsız olarak bazen kamu kesimi okulunun almış olduğu sübvansiyondan daha az sübvansiyon almaktadırlar.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Destek alan okullar kamu kesimi okulları ile aynı baz üzerinden tekrarlanan finansman almaktadırlar. İngiltere ve Galler'de yeni tesis yapımı için olan tahsislerde farklılıklar (hem miktar hem de metot/formül) bulunmaktadır, ve destek alan özel okullar bu maliyetleri küçük bir bölümüne katılmak durumundadırlar. Kuzey İrlanda'da destek alan özel okullar Eğitim Bakanlığı ile sermaye fonlaması sözleşmesi imzaladığı vakalar haricinde sermaye harcamalarının küçük bir bölümüne katkıda bulunmak zorundadırlar.

Açıklama

Devlet (kamu) okulları doğrudan veya dolaylı olarak bir devlete ait eğitim makamı tarafından yönetilir. Özel okullar (destek alanlar veya destek almayanlar) doğrudan veya dolaylı olarak devlete ait olmayan bir kuruluş (kilise, ticari meslek birliği, özel bir işletme veya bir başka organ) tarafından yönetilirler. Doğrudan devlet finansmanı almayan okullar göz önünde tutulmamışlardır.

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

İrlanda ve Birleşik Krallıkta özel veya bağımsız olarak tanımlanan okullar yardım(destek) alan okullar değildirler. Çizelgede İrlanda ve Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) için gösterilen destek alan özel okullar her iki ülke de kamu kesiminin bir parçası olarak göz önünde tutulmuşlardır.

Genel olarak, destek alan özel okullar merkezi hükümetten doğrudan finansman temin etmektedirler. Bu kamu kesimi okul kaynaklarının bir veya birden fazla belirli kategorilerine yerel makamların katkıda bulunduğu, yardım ettiği tüm ülkelerde fonlama kaynağının farklı olması anlamına gelmektedir (Çizelge B 28). Bununla birlikte, belirli istisnaların kaydedilmesi gereklidir. Estonya, İsveç ve Birleşik Krallıkta (İngiltere ve Galler) yerel makamlar hem destek alan özel okulların hem de devlet okullarının finanse edilmesinden sorumludurlar. Birleşik Krallıkta (kuzey İrlanda) Eğitim ve Kütüphane Kurulları (*Education and Library Boards*) destek alan özel okulların bir kategorisini finanse ederken, diğerleri doğrudan merkezi hükümet tarafından finanse edilmektedir. Hollanda'da destek alan özel okullar ve devlet (kamu kesimi) okulları aynı devlet makamları tarafından finanse edilmektedir.

EĞİTİMİN FİNANSE EDİLMESİNDE BÖLGELERİN İŞLEVİ ÇOK AZDIR

Eğitimin finanse edilmesinde değişik yönetsel seviyeler için içinde bulunmaktadırlar. Böylece, merkezi, bölgesel veya yerel yönetim makamlar biriktirmiş oldukları fonların bir kısmını kendilerinin nihai kullanıcıları olan diğer yönetsel seviyeler (genel olarak merkez dışında dağıtılmış olarak bulunan) için hazır bulundurarak yeniden dağıtmaktadırlar. İdari makamlar itibarıyla başlangıçta mevcut olan fonlar ile ve nihai olarak onları kullanan idari makamların kullandıkları fonları karşılaştırarak bu finansal transferlere katkıda bulunanları belirleyebilmek mümkündür.

Hemen ülkelerin tamamında eğitim için tahsis edilen fonlar ya merkezi ya da yerel seviyeler tarafından kullanılmaktadır. Bu finansal kaynakların yönetimi kaynakların % 70'inden fazlasının merkezi seviyede hazır bulundurulduğu ve kullanıldığı Yunanistan, Fransa, İrlanda, İtalya, Kıbrıs, Lüksemburg, Malta, Hollanda ve Slovakya'da merkezileştirilme eğilimindedir.

Eğitim bütçesinin ana kaynağı ve kullanıcısı olma eğiliminde bulunan sadece üç ülke bulunmaktadır, şöyle ki Belçika, Almanya ve İspanya. Bu ülkelerde eğitime tahsis edilen fonların % 70'inden fazlası bölgesel seviyede (her birinde eğitim için en üst düzeyi oluşturan Belçika'nın Topluluklarında, Almanya'nın Eyaletlerinde ve İspanya'nın Özerk Topluluklarında) oluşturulmakta ve kullanılmaktadır.

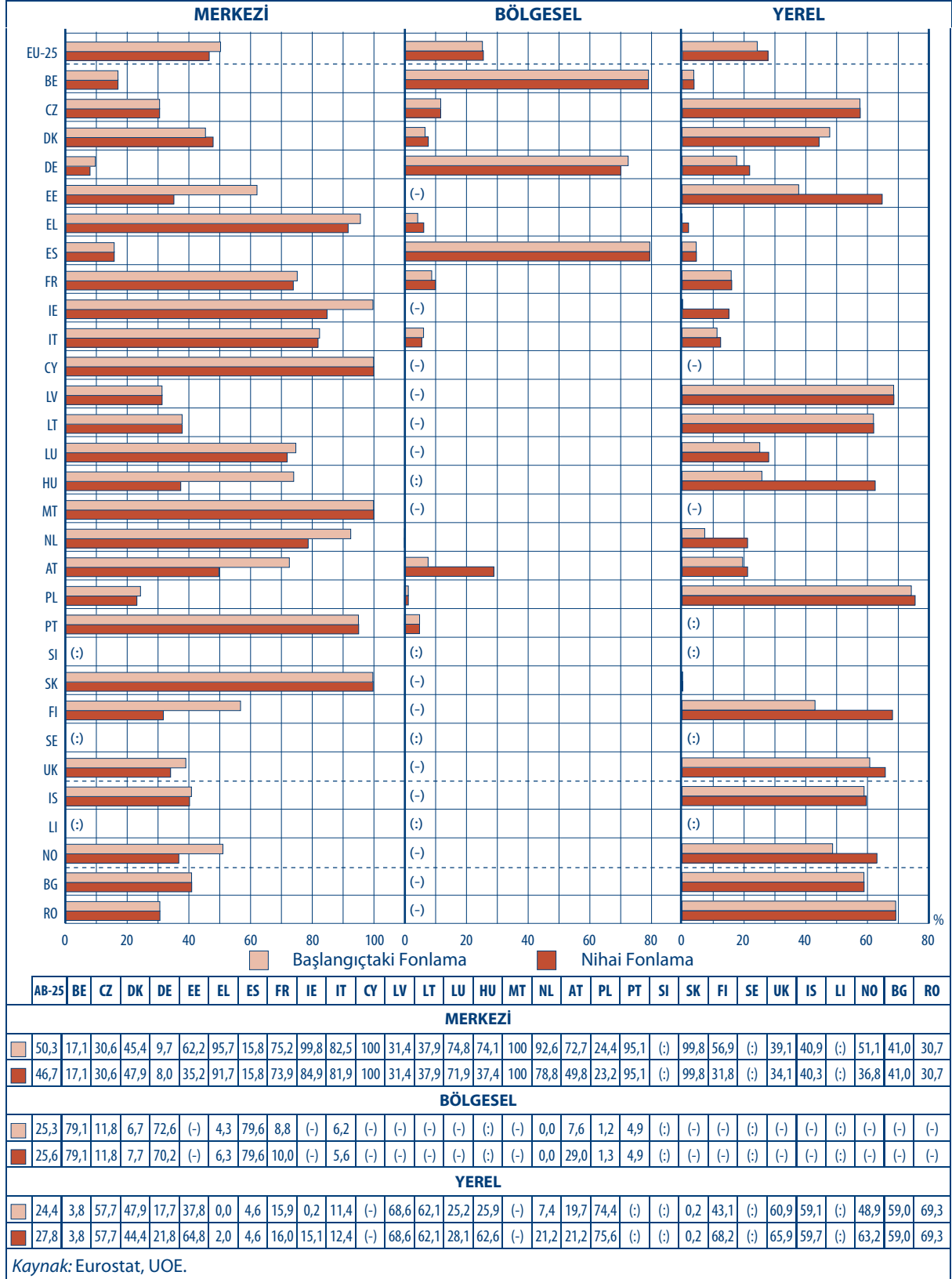
Avusturya'da durum biraz daha karmaşıktır. Kaynakların yaklaşık olarak %73'ü merkezi seviye tarafından oluşturulurken, bunların ancak %50'si merkezi seviye tarafından harcanmaktadır. Finlandiya'da merkezi yönetim fonlarının ancak %32'sini kullandığı halde fonların % 57'si merkezi yönetimden gelmektedir.

Bulgaristan, İzlanda, Romanya ve Birleşik Krallığın yanı sıra yeni AB Üye Ülkelerinin yaklaşık olarak yarısında (Çek Cumhuriyeti, Letonya, Litvanya ve Polonya) eğitimin finanse edilmesi merkezin dışında dağıtılmıştır (desantralize edilmiştir). Bu ülkelerde eğitime tahsis olunan fonları temin eden ve kullananlar yerel seviyelerdir. Bu durum, bu ülkelerdeki bölgelerin finansman temini prosedürlerinde hiç yer almadığı (Çek Cumhuriyeti ve Polonya hariç) eğitim siteminin örgütsel yapısına atfedilebilir.

KAYNAKLAR

Çizelge D10: Transferlerden önce ve sonra yönetim seviyesine göre eğitimin kamu kaynaklarından fonlanması (ISCED 0 'dan 6'ya), 2001

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Ek notlar (Çizelge D10)

Danimarka: ISCED 4'e ilişkin harcama dahil edilmemiştir.

Fransa: Yurtdışı birimler dahil edilmemiştir.

Kıbrıs: Yurtdışındaki Kıbrıslı öğrenciler için olan finansal destek dahil edilmiştir.

Letonya: Eğitim harcamaları maksadıyla merkezi ve yerel seviyeler arasında yapılan bütçe transferleri yerel harcama içine dahil edilmiştir.

Lüksemburg: ISCED 5 ve 6'ya ilişkin harcamalar dahil edilmemiştir.

Macaristan: Bölgesel idari harcama yerel idare harcaması içine dahil edilmiştir.

Portekiz: Yerel seviyedeki harcama dahil edilmemiştir.

İsveç: ISCED 0,1 ve 2-4'e ilişkin olan harcamaların idari seviye itibariyle dağılımının yapılması mümkün değildir.

İzlanda: ISCED 0'a ilişkin harcama dahil edilmemiştir.

Açıklama

Eğitim için tahsis olunan fonlar merkezi, bölgesel ve yerel idari seviyeler arasında transfer edilmektedir. Net akışlar burada gösterilmektedir. Başlangıç fonlaması her bir idari seviye tarafından hazır bulundurulmuş (temin edilen) toplam eğitim kaynaklarının payını temsil etmektedir. Nihai fonlama her bir idari seviye tarafından üstlenilen toplam harcama payını göstermektedir. Finansman temin etmenin iki türü özel kesime doğrudan yapılan kamu harcaması ve transferlerini kapsamaktadır.

Eğitim seviyeleri Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardına veya ISCED'e (Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız) uygun olarak tanımlanmıştır.

Bulgaristan ve Romanya'nın yanı sıra Belçika, Çek Cumhuriyeti, İspanya, Litvanya, Portekiz ve Slovakya'da değişik idari seviyeler arasında hiçbir net transfer bildirilmemiştir.

Verinin mevcut olduğu diğer bütün ülkelerde merkezi idari makamlardan bölgesel veya yerel seviyelere kaynak transferleri (kaynakların % 48'inin yerel seviyede temin edildiği ve sadece % 44'ünün yerel seviye tarafından kullanıldığı Danimarka haricinde) bildirilmiştir. Kalan diğer bütün ülkelerde merkezi yönetimler net olarak yardım sağlayanlar ve bölge ve yerel seviye münhasıran bütçe transferlerinin net lehdarları iken sadece Almanya ve İtalya'da merkezi ve bölgesel yönetimler tarafından yapılan bütçe transferleri münhasıran yerel seviye tarafından kullanılmaktadır.

PERSONEL MALİYETLERİ BÜTÇEDEKİ EN BÜYÜK KALEMİ OLUŞTURMAKTADIR

Kamu kesimi okulları ve kurumsal harcama iki ana başlıktan oluşmaktadır: şöyle ki cari ve sermaye harcamaları. Cari harcamalar personel ücretlerini ve personel bağlantılı giderleri ve bina bakım ve onarımı, okul malzeme ve ekipmanı ve operasyonel mal ve hizmetler gibi diğer cari harcamaları kapsamaktadır. Bu ana başlıklar incelendiğinde hiç şüphesizdir ki personel harcamaları en başta gelen kategoridir.

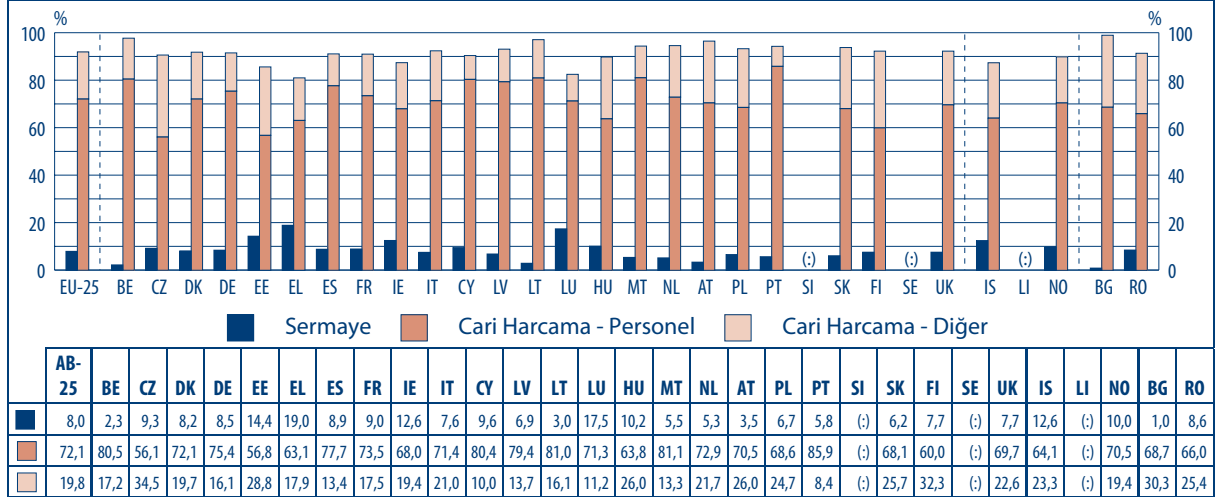
Devlet kesimi kuruluşları tarafından yapılan cari harcamalar ülkelerin çoğunluğunda toplam cari harcamaların % 85'inden fazlasını oluşturmaktadır. Bu konuda toplam harcamaların % 80' ninden biraz fazlasını oluşturan cari harcamalarla Yunanistan ve Lüksemburg birer istisna teşkil etmektedir. AB-25'te toplam yıllık harcamaların ortalama % 72'sini oluşturan personel masrafları bütün ülkelerde toplam eğitim harcamalarının en önemli payını oluşturmaktadır. Belçika, Kıbrıs, Litvanya, Malta ve Portekiz'de onların payı % 80'den fazladır.

Bununla birlikte sermaye harcamalarının paylarında ülkeler arasında hala büyük farklılıklar bulunmaktadır. Belçika, Litvanya ve Bulgaristan gibi bazı ülkeler bütün kaynaklarını hemen hemen cari harcamalara tahsis etmekte ve böylece sermaye harcamaları toplam harcamanın % 3'üne veya daha az bir oranına sınırlanmaktadır. Diğer aşırı uçta ise sermaye harcamasının oranı Yunanistan'da yaklaşık olarak % 20'ye ulaşmakta ve Lüksembourg'da ise % 17.5 dolayında bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Çizelge D11: Kamu kesimi kuruluşlarda yıllık toplam giderlerin önemli harcama kategorileri arasında dağılımı (ISCED 0'dan 6'ya), 2001

Kaynak: Avrupa Topluluğu İstatistik Ofisi,

İlave Notlar:

Fransa: Yurtdışı birimler dahil edilmemiştir.

Litvanya: Kamu harcamalarının devlet kesimi ve özel kurumlarda kategoriler itibariyle dağılımı

Hollanda: Harcamaların devlet kesimi ve özel kuruluşlarda kategoriler itibariyle dağılımı

İsveç: Cari ve sermaye harcamaları ayrı ayrı tespit edilememektedir.

Açıklama Notu

Okullar ve diğer kurumlar itibariyle toplam harcama genellikle cari ve sermaye harcamaları olarak bölünebilmektedir. Cari harcamalar kendi arasında personel harcamaları (giderleri) ve diğer cari harcamalar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Harcamanın dağılımı öğretmen maaşları ve öğrenci/öğretmen oranına ve aynı zamanda kurumların kendi tesislerine sahip olup olmadıklarına veya tesisleri kiralayıp kiralamadıklarına, veya verdikleri eğitimi destekleyen öğrencilerine ders kitapları veya hizmetler (yemekler, konaklama imkanları) gibi imkanlar sunup sunmadıklarına bağlı olarak değişmektedir.

OKULLARIN EĞİTİM ÜCRETLERİ İLE FİNANSE EDİLDİĞİ ÜLKELERDEKİ ÖZEL OKULLARDA BİLGİSAYAR OLANAKLARI DAHA İYİ

Bilgisayar olanakları okul kaynaklarının göstergeleridir. PISA 2003 araştırmasına okulun en üst yöneticileri tarafından bildirilen bilgisayar sayıları ülkelerin yarısında, bilgisayar imkanlarının 15 yaşındaki bir öğrencinin devlet okuluna veya özel bir okula devam etmesine bağlı olarak değiştiğini ortaya koymaktadır.

Farklılıklar Belçika'nın Almanca konuşan ve Flaman Topluluklarında, İspanya, İrlanda ve Avusturya'da devlet okullarındaki öğrencilerin destek alan özel okullardaki öğrencilere göre biraz daha iyi imkanlara (yaklaşık olarak bir buçuk misli civarında daha geniş kapsamlı) imkanlara sahip olduğunu işaret etmektedir.

Diğer yedi ülkede istatistiki olarak belirgin olan farklılıklar özel okullardaki öğrencilerin daha iyi imkanlara sahip olduğunun göstergesidir. Bununla birlikte bu ülkelerin önemli bir çoğunluğunda, özel eğitimin verilen eğitimin gerçekte çok küçük bir oranı oluşturduğu ve mütevazı de olsa bir şekilde sübvansede edildiğine dikkat edilmesi gerekmektedir. Söz konusu olan okullar eğitim ücretleri ile finanse edilen okullardır.

11 ülkede tespit edilen farklılıklar rakamsal olarak çok belirgin değildir, bu nedenle iki sektör arasındaki imkanların farklı oluştuğuna karar verilemez.

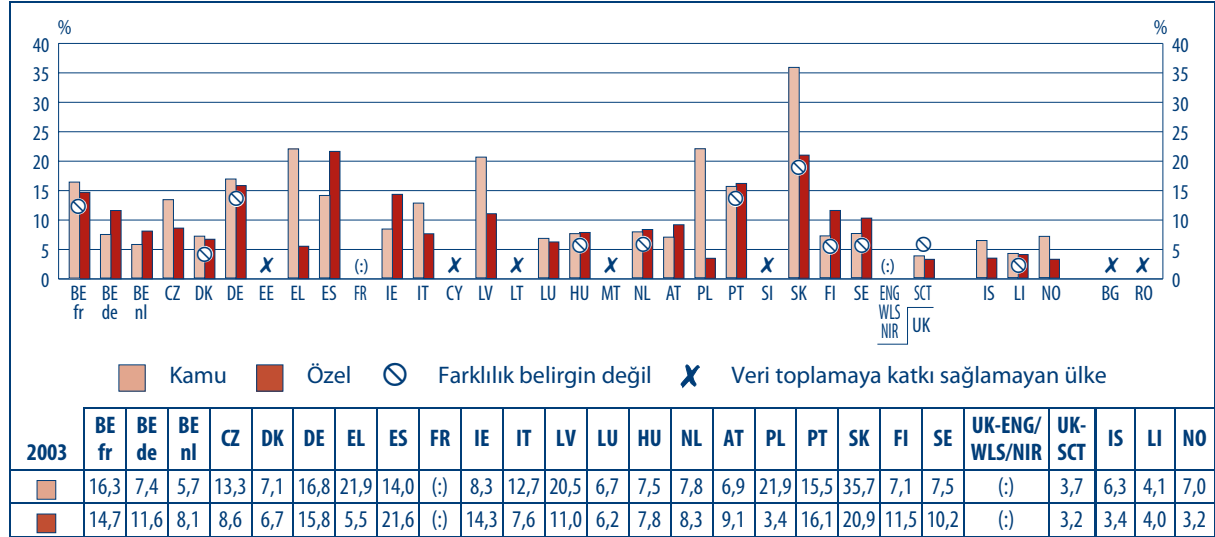
2000 verileri ile 2003 verisinin karşılaştırılması Avrupa Birliğindeki ülkelerde üç yıl önce göreceli olarak düşük bilgisayarlaşma oranı olan ülkeler olan Yunanistan, Letonya, Polonya ve Portekiz'de kayda değer değişimler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu ülkelerin tamamı şimdi her 20 öğrenci için bir bilgisayar seviyesini elde

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

ederlerken, Portekiz'de bu rakam 15 öğrenciye bir bilgisayar seviyesine ulaşmıştır. AB ülkelerini çoğunluğunda, cari seviye her on, veya hatta her beş öğrenciye bir bilgisayar seviyesindedir.

Çizelge D12: 15 yaşında öğrencilerin devam ettiği kamu veya özel okullarda bilgisayar başına ortalama öğrenci sayısı 2002/03

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Devlet okullarında bilgisayar başına ortalama öğrenci sayısı

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	BG	RO
2000	16,4	⊛	7,5	20,2	8,5	22,8	⊛	61,6	21,0	12,2	13,0	15,6	⊛	33	⊛	9,8	12,1	⊛	(:)	10,0	29,1	64,8	⊛	⊛	9,1	8,8	8,3	⊛	6,9	5,6	10,7	7,4	6,6	46,9	51,4
2003	16,3	7,4	5,7	13,3	7,1	16,8	⊛	21,9	14,0	(:)	8,3	12,7	⊛	20,5	⊛	6,7	7,5	⊛	7,8	6,9	21,9	15,5	⊛	⊛	7,1	7,5	(:)	(:)	(:)	3,7	6,3	4,1	7,0	⊛	⊛
2000	(:)	10,6	10,0	110	⊛	⊛	15,3	12,3	6,9	⊛	6,8	3,5	8,7	3,1	2,9	4,6	14,5																		
2003	8,3	9,1	3,4	16,1	⊛	20,9	11,5	10,2	(:)	(:)	(:)	3,2	3,4	4,0	3,2	⊛	⊛																		

Özel okullarda bilgisayar başına ortalama öğrenci sayısı

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	BG	RO
2000	18,2	X	11,5	11,2	7,8	20,7	⊛	13,5	27,0	12,2	16,6	10,4	⊛	14,7	⊛	8,0	10,1	⊛	(:)	10,6	110	⊛	⊛	15,3	12,3	6,9	⊛	6,8	3,5	8,7	3,1	2,9	4,6	14,5	
2003	14,7	11,6	8,1	8,6	6,7	15,8	⊛	5,5	21,6	(:)	14,3	7,6	⊛	11,0	⊛	6,2	7,8	⊛	7,8	6,9	21,6	(:)	⊛	⊛	7,1	7,5	(:)	(:)	(:)	3,2	3,4	4,0	3,2	⊛	⊛
2000	(:)	10,6	10,0	110	⊛	⊛	15,3	12,3	6,9	⊛	6,8	3,5	8,7	3,1	2,9	4,6	14,5																		
2003	8,3	9,1	3,4	16,1	⊛	20,9	11,5	10,2	(:)	(:)	(:)	3,2	3,4	4,0	3,2	⊛	⊛																		

Kaynak: OECD, PISA 2000 ve 2003.

İlave Notlar

Fransa: 2003 yılında "okul soru formları" okulun en üst yöneticileri tarafından tamamlanmamıştır.

Hollanda: 2000 yılında cevap oranı verinin karşılaştırılabilirliğini sağlamak bakımından çok düşük olarak değerlendirilmiştir. Bu verinin (kamu okulları= 8,7; özel okullar= 11) neden dolayı Çizelgede gösterilmediğini açıklamaktadır. PISA'nın yayınlanmasından sonra bu ülkede bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Düşük cevap oranına rağmen bulgular örneğin aynı kaldığını göstermiştir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 2003 yılında cevap oranı verinin karşılaştırılabilirliğini sağlamak bakımından çok düşük olarak değerlendirilmiştir. Bu verinin neden Çizelgede gösterilmediğini izah etmektedir..

KAYNAKLAR

Açıklama (Çizelge D12)

Devlet (kamu) okulları doğrudan veya dolaylı olarak bir devlete ait eğitim makamı tarafından yönetilirler. Özel okullar (destek alanlar veya destek almayanlar) doğrudan veya dolaylı olarak devlete ait olmayan bir kuruluş (kilise, ticari meslek birliği, özel bir işletme veya bir başka organ) tarafından yönetilirler.

Okulun en üst yöneticilerinden gönderilen soru formlarında okullarındaki bilgisayar sayılarını belirtmeleri istenmiştir.

Örnekleme prosedürü önce okulları daha sonra öğrencileri seçmeyi (15 yaşında 35 öğrenci) içermekte idi. Her bir öğrenciye seçilmeleri için devam ettiği okulun büyüklüğünden bağımsız olarak aynı ihtimalin verilmesine çaba gösterildi. Bu amaçla okullar kendi büyüklüklerinin tersine bir ihtimalle seçilme şansları artacak bir şekilde değerlendirildiler.

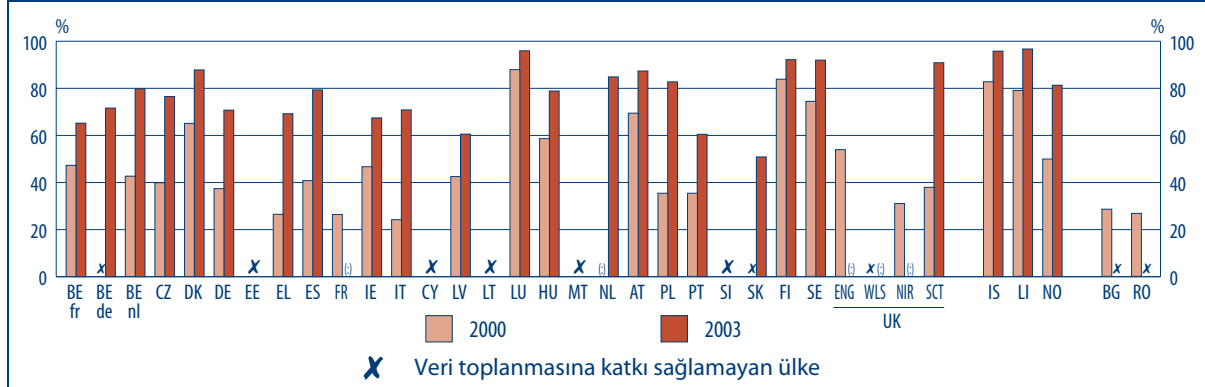
Bilgisayarlaşma oranlarında kamu ve özel okullar arasında belirgin fark olan ülkeler Belçika'nın Almanca konuşan ve Flaman Toplulukları, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, İrlanda, İtalya, Letonya, Lüksemburg, Avusturya, Polonya, İzlanda ve Norveç'tir. Özel okulların düşük oranına ilişkin standart hatanın derecesi (eklere bakınız <http://www.eurydice.org>) diğer ülkelerde tespit edilen farkın rakamsal bakımdan belirgin olmadığı anlamına gelmektedir.

PISA araştırmasına dair daha fazla bilgi için Terimler ve İstatistiksel Araçlar Bölümüne bakınız.

İNTERNET BAĞLANTILI BİLGİSAYAR SAYISI ARTIYOR

İnternet bağlantılı bilgisayarların ortalama oranı bilgisayarlaşmanın kalitesi ile ilgili bir fikir sağladığından okul kaynakları için bilgisayar başına öğrenci sayısının (Çizelge D 12) daha ötesinde bir göstergedir.

Çizelge D13: 15 yaşındaki öğrencilerin devam ettiği okullarda internet bağlantılı bilgisayarların ortalama oranlarındaki değişimler kamu ve özel okullar toplu olarak, 2000/2003

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	BG	RO
2000	47,2	☼	42,6	39,8	65	37,3	☼	26,4	40,7	26,3	46,6	24,1	☼	42,4	☼	87,8	58,5	☼	(:)	69,3	35,3	35,3	☼	☼	83,7	74,3	53,8	X	30,9	37,8	82,6	78,9	49,8	28,5	26,7
2003	65,2	71,6	79,8	76,5	87,8	70,7	☼	69,2	79,3	(:)	67,4	70,8	☼	60,5	☼	95,9	78,8	☼	84,8	87,3	82,7	60,4	☼	50,8	92,1	91,9	(:)	(:)	(:)	90,8	95,7	96,6	81,2	☼	☼

Kaynak: OECD, PISA 2000 ve 2003.

İlave Notlar

Fransa: 2003 yılında "okul soru formları" okulun en üst yöneticileri tarafından tamamlanmamıştır.

Hollanda: 2000 yılında cevap oranı verinin karşılaştırılabilirliğini sağlamak bakımından çok düşük olarak değerlendirilmiştir. Bu verinin (ortalama oran. 45.1) neden dolayı çizelgede gösterilmediğini açıklamaktadır. PISA'nın yayınlanmasından sonra bu ülkede bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Düşük cevap oranına rağmen bulgular örneğin aynı kaldığını göstermiştir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 2003 yılında cevap oranı verinin karşılaştırılabilirliğini sağlamak bakımından çok düşük olarak değerlendirilmiştir.

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Açıklama (Çizelge D13)

Okulun en üst yöneticilerinden kendilerine gönderilen soru formlarında okullarındaki internet bağlantılı bilgisayarların oranlarını belirtmeleri istendi. Çizelge bu oranların ortalamalarını ülkeler itibarıyla göstermektedir.

Örnekleme prosedürü önce okulları daha sonra öğrencileri seçmeyi (15 yaşında 35 öğrenci) içermekte idi. Her bir öğrenciye seçilmeleri için devam ettiği okulun büyüklüğünden bağımsız olarak aynı ihtimalin verilmesine çaba gösterildi. Bu amaçla okullar kendi büyüklüklerinin tersine bir ihtimalle seçilme şansları artacak bir şekilde değerlendirildiler

PISA araştırmasına dair daha fazla bilgi için Terimler ve İstatistiksel Araçlar Bölümüne bakınız.

PISA 2003 araştırmasında yer alan ülkelerde, okullarda bulunan bilgisayarlardan en azından %60'ının internet bağlantılı olduğu bildirildi. Bu oran İzlanda ve Lihtenştayn'ın yanı sıra Lüksemburg, Finlandiya, İsveç ve Birleşik Krallıkta (İskoçya) % 90'ının üzerine çıktı.

2000 ve 2003 yılları arasında bütün ülkelerde belirgin değişiklikler vardır. Bu değişiklikler çok önemli ölçüde olup Belçika'nın Flaman Topluluğunda, Almanya, Çek Cumhuriyeti ve İspanya'da 2000 yılı ile kıyaslandığında 2003 yılında internet bağlantılı bilgisayar oranı hemen hemen iki misli ve Yunanistan, İtalya, Polonya ve Birleşik Krallıkta (İskoçya) ise bu söz konusu oran iki ile üç misli arasındadır.

İLKÖĞRETİM OKULLARININ ÇOĞUNUN KÜTÜPHANESİ VAR

Öğretmenler tarafından PIRLS 2001 araştırmasında verilen cevaplara göre, ilköğretimin dördüncü yılında kütüphanesi olan bir okula (sınıf okuma köşesi olan veya olmayan) devam eden öğrencilerin oranı %100'e yakındır. Bununla birlikte çok az ülkede oranlar %80 civarındadır. Almanya ve Kıbrıs alışılmamış bir şekilde göreceli olarak çok düşük oranlar bildirdiler (% 40'tan daha düşük). Mamafih, bu nispi olarak okul kütüphanesinin sınırlı olması başka bir yerde benzeri bir hizmet bulunmadığı anlamına gelmemektedir. Örneğin Almanya'daki yerel makamlar çocuklar için de bölümler ihtiva eden çok sayıda kütüphane işletmektedirler.

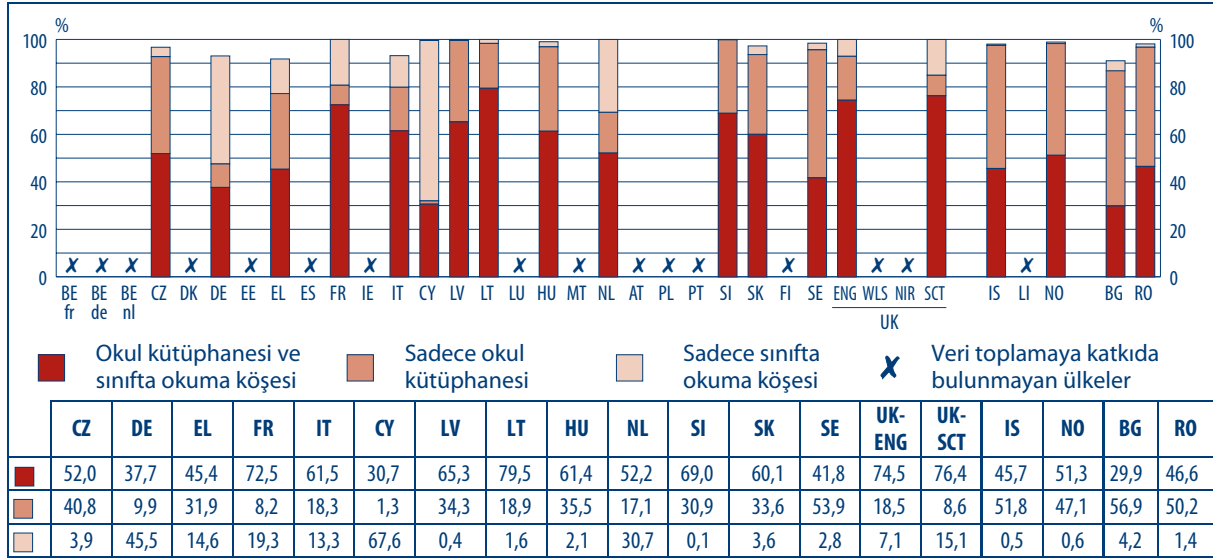
Bir okulda bir kütüphanenin mevcudiyeti okul kaynaklarının sınıfta veya bir başka bir şekilde bir okuma köşesinin varlığı ile ilişkili olarak göz önünde tutulması gereken bir göstergesidir. Genel olarak, kütüphanesi olmayan okulların sınıf okuma köşeleri bulunmaktadır. Öğretmenlere göre okullarında kütüphane veya sınıflarında okuma köşesi bulunmayan öğrencilerin yüzdesi çoğu ülkede sifra yakındır. Almanya, Yunanistan, İtalya ve Bulgaristan'da bu oran % 7 ile % 9 arasında değişmektedir.

Almanya, Kıbrıs ve nispeten daha az bir ölçüde Hollanda'da, okul kütüphanesi olmasına nazaran sınıflara kitap temin edilmesi diğer ülkelere göre çok daha yaygındır. Sadece sınıf okuma köşesi olan okullara devam eden öğrencilerin oranı çok yüksektir.

KAYNAKLAR

Çizelge D14: Öğretmenlere göre ilkokulun dördüncü sınıfında okuyan ve bir okul kütüphanesine ve/veya bir sınıf kitaplığına veya okuma köşesine erişim imkanı olan öğrencilerin oranları

Kaynaklar: IEA, PIRLS 2001 veritabanı

Açıklama

Öğretmenlerden kendilerine gönderilen soru formlarında ilk olarak okulda kütüphane olup olmadığını, ikinci olarak ise sınıfın bir kitaplığı veya okuma köşesi olup olmadığını belirtmeleri istendi.

Okulun bir kütüphanesinin olup olmadığı sorusu aynı zamanda okulun en üst yöneticilerine gönderilen soru formlarında da gündeme getirildi. Ülkelerin çoğunluğunda okulun en üst yöneticilerinden gelen cevapların analizinde öğretmenlerden gelen cevaplarla tam olarak aynı verinin elde edildiği görüldü. Farklılığın gözlemlendiği Yunanistan, İtalya ve Kıbrıs vakalarında, okulun en üst yöneticilerinin öğretmenlere göre biraz daha düşük seviyede kütüphane imkanı raporlandığı tespit edildi.

Örnekleme prosedürü ilk önce okulu ve daha sonra ilkokulun dördüncü sınıfında okuyan öğrencileri seçmeyi içermekte idi. Her bir öğrenciye seçilmeleri için devam ettiği okulun büyüklüğünden bağımsız olarak aynı ihtimalin verilmesine çaba gösterildi. Bu amaçla okullar kendi büyüklüklerinin tersine bir ihtimalle seçilme şansları artacak bir şekilde değerlendirildiler. Bu neden dolayı Çizelgenin doğrudan belirli bir cevap veren öğretmenlerin oranlarının değil de öğretmenleri söz konusu cevabı veren öğrencilerin oranını gösterdiğini izah etmektedir.

OKUMA ÖĞRETİMİ İÇİN ÇEŞİTLİ OKUMA MATERYALLERİ MEVCUTTUR

PIRLS 2001 araştırmasında yer alan ülkelerdeki hemen hemen bütün okullarında öğrenciler arasında okuma becerisini geliştirmek için yazılı malzemelerin çeşitliliği ortak bir özelliktir. Avrupa'daki öğrencilerin çoğunluğu bu tür malzemeye okulda ders kitapları, çocuk kitapları, gazeteler veya dergiler şeklinde ulaşabilme imkanına sahip görünmektedirler.

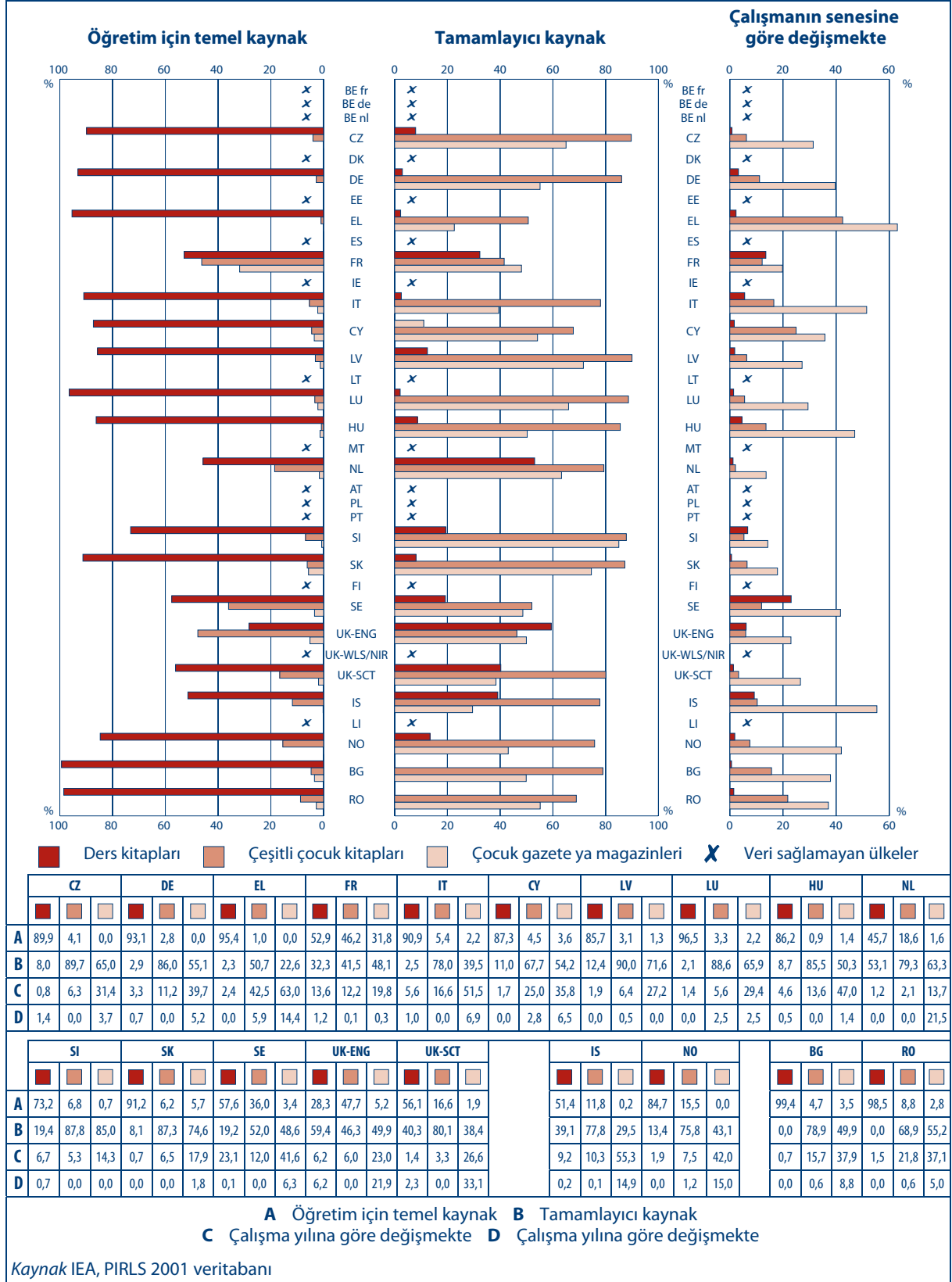
Bununla birlikte, bir okulda bu gibi öğretim kaynaklarının mevcudiyeti onların kullanımı zorla kabul ettirme anlamına gelmez. Genel bir kural olarak, ders kitapları okumayı öğretmek için temel bir kaynak olarak kullanılırken, çocuk kitapları daha çok yardımcı malzeme olarak işe yaramaktadır. Çocuk gazeteleri ve dergileri de tamamlayıcı bir işlev yapar gibi görünmektedirler, ancak sayı olarak çok daha az okulda. Okulun en üst yöneticilerine göre, diğer iki tür malzemeye göre çalışma senesine bağlı olarak değişen şekilde oransal olarak daha fazla gazete veya dergi kullanılmaktadır.

Az sayıda ülke bu konuda istisna teşkil etmektedir. Fransa, Hollanda, İsveç, Birleşik Krallık ve İzlanda temel öğretim malzemesi olarak ders kitaplarına daha az ölçüde isnat etmektedirler; bu ülkelerdeki öğretmenler çocuk kitaplarını daha fazla kullanmaktadırlar, ve Fransa'da ise çocuk gazeteleri ve dergilerini kullanmaktadırlar.

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Çizelge D15: Okuma malzemelerinin ilkokulun dördüncü sınıfındaki öğrencilerin kullanımına göre sınıflandırılması, özel ve kamu kesimi birlikte, 2000/01

KAYNAKLAR

Açıklama Notu (Çizelge D15)

Okulun en üst yöneticilerinden kendilerine gönderilen soru formlarında değişik okuma malzemelerinin (ders kitapları, çocuk kitapları ve çocuk gazeteleri veya dergileri) ilk dört senede temel okuma malzemeleri olarak kullanılıp kullanılmadığının veya kullanımları öğrenim yılına göre değişebilecek bu söz konusu malzemelerin ilave malzeme veya kaynaklar olarak işe yarayıp yaramadığının belirtilmesi istenmiştir.

Örnekleme prosedürü ilk önce okulu ve daha sonra ilkokulun dördüncü sınıfında okuyan öğrencileri seçmeyi içermekte idi. Her bir öğrenciyi seçmeleri için devam ettiği okulun büyüklüğünden bağımsız olarak aynı ihtimalin verilmesine çaba gösterildi. Bu amaçla okullar kendi büyüklüklerinin tersine bir ihtimalle seçilme şansları artacak bir şekilde değerlendirildiler. Bu neden dolayı Şeklin doğrudan belirli bir cevap veren okulun en üst yöneticilerinin oranlarını değil de en üst yöneticiler cevap veren öğrencilerin oranlarını gösterdiğini açıklamaktadır.

PIRLS araştırması ile ilgili daha fazla bilgi istiyorsanız, Terimler ve İstatistiki Araçlar bölümüne bakınız.

ÖĞRENCİLERE SAĞLANAN MALİ DESTEK YÜKSEKÖĞRETİMDE TOPLAM KAMU HARCAMALARININ ÖNEMLİ BİR BÖLÜMÜNÜ OLUŞTURMAKTADIR

Öğrencilere mali destek için bütün ülkelerde kamu (devlet sistemleri) ihdas edilmiştir, bununla birlikte bu mali desteklerin nitelikleri, desteğin veriliş şekli ve eğitim kademeleri bir ulusal sistemden diğerine değişmektedir. (Çizelge D 17 ve D 18). Doğrudan mali destek sadece zorunlu eğitime kaydolmuş öğrencilerin ailelerine yardım sağlamamakta bununla birlikte aynı zamanda gençleri bu aşamanın ötesinde öğrenimlerine devam etmeleri için teşvik etmektedir. Öğrenciler için doğrudan mali yardım böylelikle fırsat eşitliği için bir araç oluşturan bir kamu harcaması eğitimde oluşturmaktadır. AB ülkeleri ortalamada kamu harcamalarının yaklaşık olarak % 5'ini öğrenciler için doğrudan yardım için tahsis etmektedirler.(Çizelge D16a).

Bununla birlikte, söz konusu bu destek eğitimin değişik kademelerinde eşit olarak dağılmamaktadır. Öğrencilere ilk, orta ve orta eğitim sonrası doğrudan tahsis edilen mali yardım toplu halde yüksek öğrenim için tahsis edilen yardım ile karşılaştırıldığında çok belirgin olan eşitsizlikler ortaya çıkmaktadır. Yüksek öğrenim kademesinde yapılan doğrudan yardım oranının Avrupa ortalaması % 13'ün üzerinde iken, ilk ve orta öğrenimdeki öğrencilere yapılan yardımın oranı % 3'e ancak ulaşabilmektedir.

Eğitimin iki önemli kademesine göre (ISCED 0-4 ve ISCED 5 ve 6) gider tahsisinde belirgin bir farklılık Polonya hariç olmak üzere bütün ülkelerde gözlemlenmektedir. Hemen her yerde, yüksek öğrenimdeki öğrenciler için doğrudan destek toplam kamu harcamalarında ilk ve orta eğitime yapılan desteğin oranına göre çok daha yüksek bir pay oluşturmaktadır. Bu durumun tersine Estonya'da ilk ve orta eğitimde olanlar iki kat daha fazla pay almaktadırlar. Polonya'da ise eğitimin her iki önemli kademesine yapılan mali destek payı hemen hemen aynıdır.

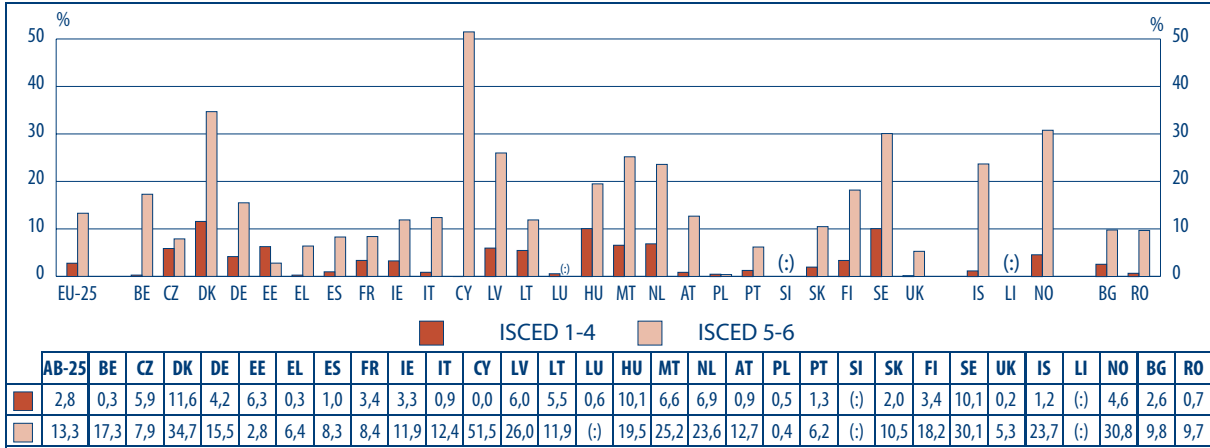
İlköğretim kademesindeki öğrencilere doğrudan yapılan eğitim harcaması desteği bütün Avrupa Ülkelerinde % 7'den daha azdır. Bu konuda Danimarka % 11.6 ile en yüksek payı oluşturmaktadır. Diğer aşırı uçta ise bazı Avrupa Birliği Üye Ülkeleri (Belçika, Yunanistan, İtalya, Kıbrıs, Lüksemburg, Avusturya, Polonya ve Birleşik Krallık) % 1'den daha az seviyeler kaydetmektedir.

Yüksek öğrenimde, oran genel olarak toplam harcamanın % 10'unun üzerindedir. Estonya ve Polonya sırası ile % 2.8 ve 0.4 oranları ile daha düşük seviyelere sahiptir. Danimarka, Kıbrıs, İsveç ve Norveç yüksek öğrenimdeki öğrenciler için doğrudan mali destek olarak % 30'dan daha fazla bir pay tahsis etmektedirler.

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Çizelge D16: Eğitim kademelerine göre, toplam kamu harcamalarının bir yüzdesi olarak öğrencilere doğrudan sağlanan devlet desteği (bağış ve krediler), (ISCED 1-4 ile ISCED 5-6 karşılaştırması)

Source: Eurostat, UOE

Ek Notlar

Çek Cumhuriyeti, Estonya, Yunanistan, İspanya, Fransa, İrlanda, Lüksemburg, Malta, Avusturya, Polonya, Birleşik Krallık, Bulgaristan ve Romanya: Devlet kaynaklarından verilen öğrenci kredileri mevcut değildir.

Danimarka: ISCED 4'e ilişkin harcama dahil edilmemiştir.

Yunanistan: ISCED 0'a ilişkin harcama ISCED 1'e dahil edilmiştir.

Fransa: Yurtdışı birimler dahil edilmemiştir.

Kıbrıs: Yurtdışındaki Kıbrıslı öğrenciler için yapılan mali destek dahil edilmiştir.

Lüksemburg: ISCED 5-6'ya ilişkin harcama dahil edilmemiştir. ISCED 0'a ilişkin harcama 1-4 seviyesine dahil edilmiştir.

Portekiz: Yerel seviyedeki harcama dahil edilmemiştir. Bölgesel idari makamlardan olan öğrenci mali desteği dahil edilmemiştir.

İzlanda: ISCED 4 ve ISCED 5-6 seviyelerine kısmen dahil edilmiştir. Öğrencilere yapılan bağış ve hibeler bulunmamaktadır.

Açıklama

Öğrencilere mali yardım (bütün eğitim kademeleri toplu halde) devlet tarafından ilgili öğrencinin durumuna bağlı olarak öğrenim bağışları, krediler, aile tahsisatları şeklinde finanse edilen fonların transferlerine tekabül etmektedir. Mevcut gösterge öğrencilere yapılan toplam desteği ölçmemektedir, zira öğrenciler özel bankalardan da kredi olarak finansal destek alabilmektedirler. Öğrenciler belirli sosyal hizmetlerden (sübvans edilen yemekler, ulaşım, sağlık ve konaklama imkanları gibi) veya vergi muafiyetin de yararlanabilmektedirler. Eğitim sistemlerindeki farklılıklar nedeniyle öğrenciler için olan maddi destek bir ülkeden diğerine değişebilmektedir.

ÖĞRENCİLER İÇİN YAPILAN MALİ DESTEK DEVLETİN EĞİTİM HARCAMALARININ ÖNEMLİ BİR PARÇASINI OLUŞTURMAKTADIR

Devletin mali destek sistemleri bütün ülkelerde tesis edilmiştir, bununla birlikte bu desteklerin kesin nitelikleri, desteğin verilmesini yöneten koşullar ve verilen eğitim seviyeleri bir ulusal sistemden diğerine farklılıklar göstermektedir (Çizelge D17 ve D18).

Doğrudan mali destek sadece zorunlu eğitime kaydolmuş öğrencilerin ailelerine yardım sağlamamakta bununla birlikte aynı zamanda gençleri bu safhanın ötesinde öğrenimlerine devam etmeleri için teşvik etmektedir. Öğrenciler için doğrudan mali yardım böylelikle fırsat eşitliği için bir vesile oluşturan bir kamu yatırımını eğitimde oluşturmaktadır...

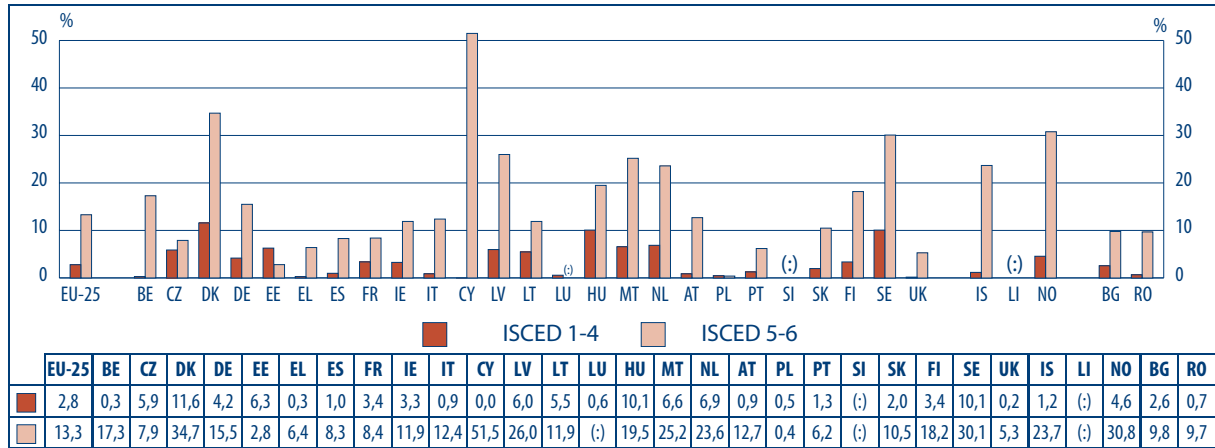
AB ülkeleri ortalama eğitim için olan toplam devlet harcamalarının yaklaşık olarak % 5'ini öğrencilere doğrudan mali destek için tahsis ediyorlar, bununla birlikte desteğin miktarı eğitimin farklı seviyelerinde değişmektedir. (Çizelge D 16).

KAYNAKLAR

Ülkelerin hepsi öğrencileri desteklemek amacıyla eğitim için toplam devlet harcamalarından aynı payı tahsis etmemektedirler. Danimarka ve İsveç söz konusu eğitim desteği için öğrencilere devlet harcamalarından yaklaşık olarak sırasıyla % 20 ve % 15 tahsis ederken, Avrupa'daki ülkelerin yarıdan çoğu AB-25 ortalamasından daha düşük bir pay tahsis etmektedirler. Bu farklılıklara devlet desteğine ilişkin verinin ulusların sistemleri arasındaki farklılıklardan dolayı kıyaslanabilir olmaması nedeniyle ihtiyat kaydıyla bakılması gerekmektedir. Burada incelenen rakamlar öğrenciler için devlet tarafından doğrudan yapılan desteklere ilişkindir. Harcamaya dair veri aynı zamanda öğrenim bakişlarını ve öğrencilere ve ailelerine sağlanan bir takım tahsisatların yanı sıra bazı durumlarda öğrenci kredilerini de içermektedir. Diğer taraftan vergi muafiyeti (Çizelge D 18) dikkate alınmamıştır.

Çizelge D16a:Eğitime dair toplam devlet harcamasının oranı olarak öğrencilere doğrudan sağlanan destek, ISCED 0-6,2001

Kaynak: Eurostat, UOE.

İlave Notlar

Çek Cumhuriyeti, Estonya, Yunanistan, İspanya, Fransa, İrlanda, Lüksemburg, Malta, Avusturya, Polonya, Birleşik Krallık, Bulgaristan ve Romanya: Devlet kaynaklarından verilen öğrenci kredileri mevcut değildir.

Danimarka: Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardı 4'e ilişkin harcama dahil edilmemiştir.

Yunanistan: Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardı 0'a ilişkin harcama Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardı 1'e dahil edilmiştir.

Fransa: Yurtdışı birimler dahil edilmemiştir.

Kıbrıs: Yurtdışındaki Kıbrıslı öğrenciler için yapılan mali destek dahil edilmiştir.

Lüksemburg: Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardı 5-6'ya ilişkin harcama dahil edilmemiştir. Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardı 0'a ilişkin harcama 1-4 seviyesine dahil edilmiştir.

Portekiz: Yerel seviyedeki harcama dahil edilmemiştir. Bölgesel idari makamlardan olan öğrenci mali desteği dahil edilmemiştir.

İzlanda: Uluslararası Eğitim Sınıflandırması Standardı seviye 0 dahil edilmemiştir. Öğrenim bakişları bulunmamaktadır.

Açıklama Notu

Öğrencilere mali yardım (bütün eğitim seviyeleri toplu halde) devlet tarafından ilgili öğrencinin durumuna bağlı olarak öğrenim bakişları, krediler, aile tahsisatları şeklinde finanse edilen fonların transferlerine tekabül etmektedir. Mevcut gösterge öğrencilere yapılan toplam desteği ölçmemektedir, zira öğrenciler özel bankalardan da kredi olarak finansal destek alabilmektedirler. Öğrenciler belirli sosyal hizmetlerden (sübvans edilen yemekler, ulaşım, sağlık ve konaklama imkanları gibi) veya vergi muafiyetini de yararlanabilmektedirler. Eğitim sistemlerindeki farklılıklar nedeniyle öğrenciler için olan maddi destek bir ülkeden diğerine değişebilmektedir.

ZORUNLU EĞİTİMDEKİ ÖĞRENCİLERİN AİLELERİNE DESTEK AVRUPA'NIN HER YERİNDE BULUNMAKTADIR

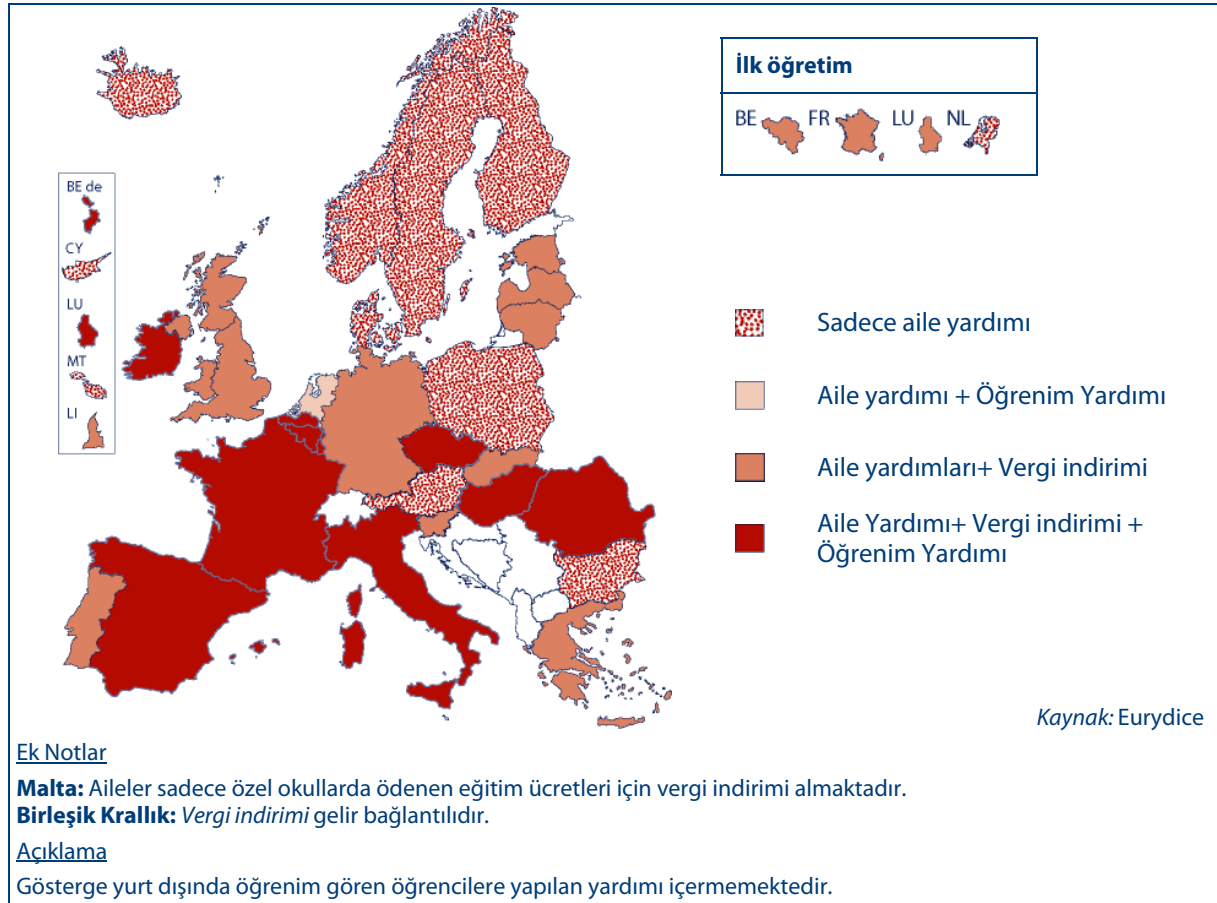
Ailelere yapılan yardım istisnasız bütün Avrupa ülkelerinde mevcut bulunmaktadır. Genel olarak, çocuk doğduğu zaman başlamakta ve zorunlu eğitimin sonuna kadar ödenmektedir (yüksek öğrenimdeki öğrencilere sağlanan destek için Çizelge d 18'e bakınız)..

Bütün durumlarda, verilen miktarlar ilgili çocukların sayı ve yaşlarına göre değişmektedir, ve bir kural olarak ihtiyacı olsun olmasın herkese verilmektedir. Bununla birlikte, Çek Cumhuriyeti, İtalya, Portekiz, Slovakya, İzlanda ve Bulgaristan'da miktarlar aile gelirlerine göre orantılıdır. Ayrıca, İspanya, Çek Cumhuriyeti, Malta, Polonya, Slovenya ve Slovakya'da gelirleri belirli bir düzeyin üzerinde olan aileler yardım almamaktadırlar.

Vergi indirimi Kuzey ülkeleri, Hollanda ve Malta hariç olmak üzere ülkelerin çoğunluğunda bulunmaktadır. Aile yardımlarının aksine, vergi indirimi genellikle çocukların sayı ve yaşından bağımsız olarak verilmektedir. Bu kurala istisna teşkil eden az sayıda ülke bulunmaktadır. Estonya'da bu indirim ancak üçüncü çocuğun doğması ile birlikte geçerli olurken Belçika, Yunanistan, Lüksemburg ve Romanya'da çocukların sayısı dikkate alınmaktadır.

Zorunlu eğitim çağındaki çocuklara öğretim yardımı sadece çok az ülkede mevcut bulunmaktadır. Bu ülkelerin dördünde (Belçika, Fransa, Lüksemburg ve Hollanda) bu yardımlar sadece orta okul eğitiminden ileriye doğru bulunmakta ve her zaman ailenin gelir durumuna göre belirlenmektedir.

Çizelge D17: Çocukları ilk ve orta öğretimde bulunan ailelere sağlanan yardım türleri, 2002/03

— AVRUPA’NIN HEMEN HER YERİNDE YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ YAŞAM GİDERLERİNİ KARŞILAMAK İÇİN YARDIM YA DA KREDİ ALMAKTADIRLAR —

Burada yüksek öğrenimdeki öğrenciler için üç çeşit mali destek göz önünde tutulmuştur. Bunlar, ilk olarak geçim koşullarını sağlamak için öğrenim yardımları ve/veya öğrenci kredileri, ikinci olarak öğrencilerin ailelerine yardım (vergi indirimi ve aile yardımları şeklinde) ve üçüncü olarak da kayıt veya öğrenim ücret ve harçlarının ödenmesine destektir (muafiyet, indirimler veya ücretlerin ödenmesi için kredilerin verilmesi). Son yardım şekli öğrenim ücret ve harçlarının bulunduğu ülkelerde uygulanmaktadır. (Çizelge D 19 ve D 20).

Bu yardımın değişik türleri birleştirildiğinde finansal destek olarak dört ana modelde sonuçlanmaktadır ve bir yüksek öğrenim kurumunda veya muadilinde ilk yeterliğin alınması ile sonuçlanmaktadır..

İlk yardım şekli Kuzey ülkelerinde ve Birleşik Krallıkta (İskoçya) bulunmaktadır. Yüksek öğrenim bu ülkelerde ücretsizdir. Öğrenciler öğrenim için ücret ödememekte ve geçim giderlerini sağlamak için yardım (bağışlar ve/veya krediler şeklinde) yardım almaktadırlar. Aynı model ön lisans için gündüz eğitimine devam eden tam zamanlı öğrencilerin çoğunluğu için Macaristan, Malta ve Polonya’da da bulunmaktadır. Bu ülkelerin tamamında öğrenciler mali açıdan bağımsız olarak değerlendirilmekte ve bu öğrencilerin ailelerinin hiç birisi mali yardım almamaktadır. Bu modelin bir değişik versiyonu İzlanda ve Bulgaristan’da mevcuttur. Bu ülkelerde öğrenciler kayıt ücretleri ödemekte ancak bu ücretleri karşılayacak özel destek almamaktadırlar (Çizelge D 20).

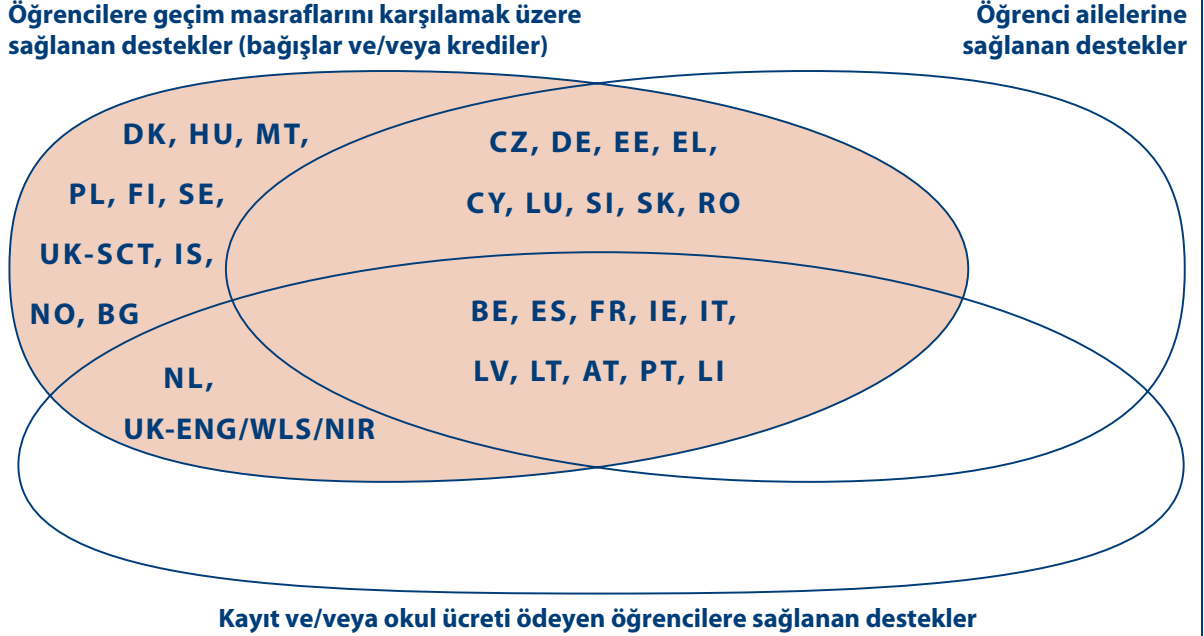
İkinci model Çek Cumhuriyeti, Almanya, Estonya, Yunanistan, Kıbrıs, Lüksemburg, Slovenya, Slovakya ve Romanya’da bulunmaktadır. Bu birinciden özellikle bağış ve kredilerin yanı sıra öğrencilerin aileleri için mali yardım içermesi ile ayrılmaktadır. Bu yardım hem aile yardımlarını hem de vergi indirimini kapsamaktadır. İlgili ülkeye bağlı olarak, bağışlar veya krediler doğrudan öğrencilere veya ebeveynlerine geçim standartlarını karşılamak amacıyla verilmektedir.

Üçüncü model içlerinde en az yaygın olanıdır, ve öğrencileri okul ücretlerini ödedikleri Hollanda ve Birleşik Krallıkta bulunmaktadır. Bu model öğrenim ücretlerinin yanı sıra geçim giderlerinin karşılanması mali yardımı ile nitelendirilmektedir. Buradaki öğrencilerin ebeveynleri özel bir şekilde yardım almamaktadırlar. Hollanda’da öğrencilere verilen miktar onların eğitim ücretlerinin bir kısmını karşılamak için hesaplanmaktadır. Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), eğitim ücretlerindeki miktar ihtiyaç sahibinin gelirine göre belirlenir.

Dördüncü model üç tipte destek içerir ve Belçika, İspanya, Fransa, İrlanda, İtalya, Letonya, Litvanya, Avusturya, Portekiz ve Lihtenştayn’da uygulanır. Bu ülkelerin tümünde, yüksek öğrenim kurumları kayıt ve/veya okul ücreti almaktadır. Destek, ihtiyaç sahibi ailelerin gelirine göre öğrencilere verilen okul yardımlarını, aile ödeneklerini (İtalya ve Lihtenştayn haricinde), öğrenci ebeveynlerine vergi indirimlerini ve kayıt ve/veya okul ücretlerini ödeme yardımlarını ihtiva eder. Ücretlerin ödenmesi ile ilgili yardımlar, ödemelerden tamamen veya kısmen muafiyet sağlanması, özel bağışlar, veya gerek okul ücretini gerekse geçim masraflarını karşılayacak krediler şeklindedir. Letonya, ve Litvanya’da, devlet sübvansiyonu olmayan yüksek öğrenim kurumlarında okuyan ve göreceli olarak yüksek miktarlarda okul ücreti ödeyen öğrenciler (Çizelge D20), diğer ihtiyaçların yanında söz konusu ücretleri de ödemek üzere kredi alabilirler.

Çizelge D18: Kamu sektörü veya eşitinde gündüz eğitime devam tam-zamanlı öğrencilere sağlanan finansal destek, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Çek Cumhuriyeti: Aile ödenekleri ihtiyaç sahibinin gelirine göre belirlenir. Asgari geçim düzeyinin üç katından fazla geliri olan aileler ödenek alamaz.

Estonya ve Romanya: Devlet sübvansiyonu olmayan ve eğitim masraflarına katılan öğrenciler ücretlerin ödenmesi hususunda yardım alamazlar..

Letonya ve Litvanya: Devlet sübvansiyonu olan yerlerdeki öğrenciler okul ücreti ödemezler (sadece göreceli olarak düşük bir kayıt ücreti öderler) Sübvansiyon edilmeyen öğrenciler eğitim ücretlerini öderler ve finansal destek alabilirler.

Lüksemburg: Öğrencilerin büyük çoğunluğu yurt dışında okumaktadır. Aldıkları finansal yardım, evsahibi ülkede ödedikleri kayıt ücretlerini kapsamaktadır.

Açıklama

Kayıt ücretleri her öğrencinin kayıt ve/veya diploması ile ilgilidir ve ihtiyaç sahibinin gelirine göre alınır. "Okul ücreti" ifadesi ülkeden ülkeye değişik kavramları kapsar. Bazı ülkelerde yalnızca öğrenciler tarafından ödenen tutarlara aittir. Diğerlerinde, karşılığı tüm veya çoğunluk öğrencilerin adına resmi makamlar tarafından ödenen yüksek öğrenim kurumları tarafından verilen eğitim bedeline aittir. Rakam, sadece birinci durumla ilişkilidir. İkinci durum burada ücretsiz eğitime eşdeğer olarak dikkate alınmaktadır.

Pek çok ülkede, kamu sektörüne ait yüksek öğrenim kurumlarındaki kapasite sınırlıdır. Dolayısıyla, öğrenciler özel eğitim kurumlarına girmekte ve okul ücreti ödemektedirler. Her ne kadar, bazı durumlarda bu ödemeleri karşılamak üzere finansal destek alsalar da, söz konusu durumlar burada ele alınmamıştır.

BÜTÜN ÜLKELERİN ÜÇTE BİRİNDE YÜKSEK ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLER KAYIT VEYA OKUL ÜCRETİ ÖDEMEMEKTEDİR

Birinci grup ülkede, ilk yeterlik eğitimine devam eden öğrenciler yüksek öğrenim ücretlerine katılmamakta ve özel zorunlu bir katılım bedeli ödememektedirler. Dolayısıyla, yüksek öğrenime giriş ücretsiz olarak değerlendirilmektedir. Bu durum, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Yunanistan, Kıbrıs, Lüksembourg, Malta ve Birleşik Krallıkta (İskoçya) ve aynı zamanda, öğrencilerin yalnızca kayıt ücreti ödedikleri Macaristan ve Polonya'da geçerlidir. Bu ülkelerin bazılarında, her ne kadar az sayıdaki bazı öğrencilerin ödeme yapmaları gerekseyse de, ilk yeterliğe kaydolan pek çok öğrenci için verilen eğitim ücretsizdir. Polonya ve Malta'da sadece gündüz eğitimleri ücretsizdir, gece eğitimleri için ücret ödenmesi gerekmektedir.

Finlandiya, İsveç ve Norveç'te öğrenciler yalnızca, ya kendi öğrenci kuruluşlarına ya da, sübvansiyon edilen hizmetler (barınma, yiyecek, kültürel hizmetler, vs.) şeklinde öğrencilere destek veren kuruluşlara katılım bedeli öderler.

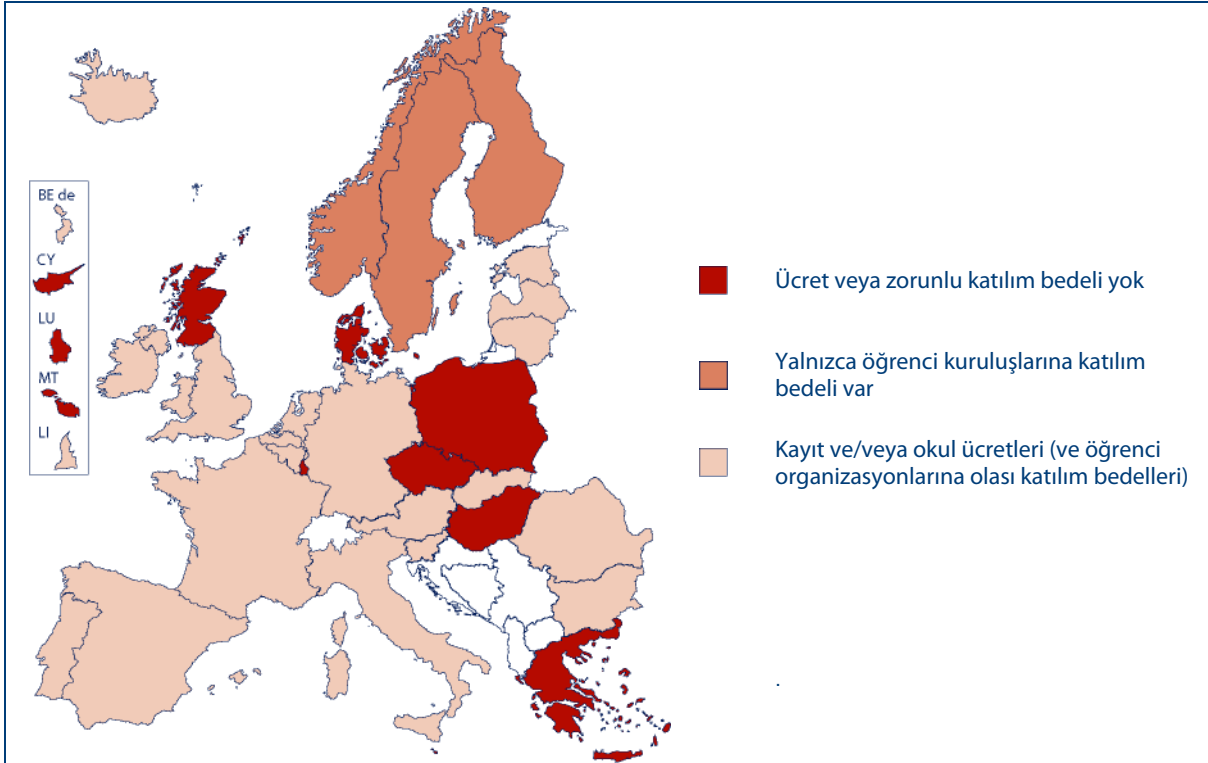
Diğer tüm ülkelerde, öğrenciler okudukları yüksek öğrenim kurumuna kayıt veya okul ücreti ve, bazı durumlarda, öğrenci kuruluşlarına katılım bedeli öderler. İlgili miktarlar, ülkeye, ve ülkedeki eğitim kademesine veya belirli bir eğitim programına bağlı olarak değişmektedir.

Belçika, İspanya, İrlanda, Hollanda, Avusturya, Portekiz, Slovenya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve Lihtenştayn'da, söz konusu kayıt veya okul ücretleri göreceli olarak yüksektir (Çizelge D20). Bu ülkelerin bazılarında, ücretler devlet tarafından diğerlerinde ise ilgili yüksek öğrenim kurumları tarafından belirlenmektedir. Ancak, bütün bu ülkeler ücretlerin ödenmesi için öğrencilere finansal destek sağlamaktadırlar (Çizelge D18). Bu tür destekler ihtiyaç sahibi olan belirli bir grup öğrenciyi hedeflemektedir (sonuç itibarıyla ödemedi kısmi veya tamamen muafiyet, veya gelire bağlı olarak tespit edilen miktarda ödeme yapılması ile neticelenmektedir).

Almanya, Slovenya, Slovakya, İzlanda ve Bulgaristan'da, bütün öğrenciler göreceli olarak düşük kayıt ücretleri ödemektedirler (Çizelge D20).

Estonya, Letonya, Litvanya ve Romanya'da devlet sübvansiyonunda olan yerlerde öğrenciler okul ücreti ödememekte, düşük miktarda kayıt ücreti ödemektedirler. Dört ülkenin tümünde, dolayısıyla, belirli sayıda öğrenci özellikle yüksek miktarda okul ücreti ödemektedir. Pek çoğu devlet sübvansiyonunda olan bir yeri ayarlayamamakta veya belirli sabit bir süreden daha uzun eğitim alamamaktadır.

Çizelge D19: Gündüz eğitime devam eden tam-zamanlı öğrencilerin, kamu sektörü veya eşitinde ilk yeterlik için ödedikleri okul taksitleri veya kayıt ücretleri ve katılım bedelleri, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Almanya: Bütün öğrenciler kayıt ücreti öderler. Okul taksitleri, Baden-Württemberg'de eğitim belirli sabit süreden daha uzun olduğu takdirde ödenir, ve 2003 ve 2004'ten bu yana diğer beş *Lander'de de* uygulanmaya başlamıştır.

Yunanistan: Açık Üniversite okul ücreti almaktadır.

Kıbrıs: Yeni giriş yapan öğrenciler öğrenci kuruluşlarına katılım ve sigorta kapsamında küçük bir kayıt ücreti ödemektedirler.

Finlandiya: Üniversite sektöründe tek zorunlu ödeme öğrenci birliklerine katılımıdır. Politeknik kurumlarda okuyan öğrenciler için opsiyoneldir.

Birleşik Krallık (ENG/NIR): Eylül 2006'dan itibaren, kurumlar, yıllık 3000 GBP'a kadar (APS 4422€) ücret talep edebileceklerdir.

Birleşik Krallık (İSKOÇYA): 2001/02 akademik yılından geçerli olmak üzere kayıt ve okul ücretleri kaldırılmıştır.

Açıklama

Rakam, ilk yeterlik için kamu sektör kurumlarında tam zamanlı olarak gündüz eğitime devam eden öğrenciler tarafından yapılan bütün zorunlu ödemeleri (yüksek öğrenim kurumuna ödenen kayıt ücreti veya okul ücreti ve/veya öğrenci kuruluşlarına ödenen katılım payları) kapsamaktadır. Bu ücretlere ayrıca diploma ücretleri dahildir. Tersine, sınavlara giriş ücretleri dahil değildir. Kayıt ücretleri, ve diğer katılım bedelleri yeni girenler tarafından bir kere olmak üzere ödenir.

"Okul ücreti" ifadesi ülkeden ülkeye değişik kavramları kapsar. Bazı ülkelerde yalnızca öğrenciler tarafından ödenen tutarlara aittir. Diğerlerinde, karşılığı tüm veya çoğunluk öğrencilerin adına resmi makamlar tarafından ödenen yüksek öğrenim kurumları tarafından verilen eğitim bedeline aittir. Rakam, sadece birinci durumla ilişkilidir. İkinci durum burada ücretsiz eğitime eşdeğer olarak dikkate alınmaktadır.

EĞİTİMLERİNİ UZATANLAR İÇİN YÜKSEK ÜCRETLER

Kayıt sırasında, ilk yeterlik için, gündüz eğitim programına katılan tam zamanlı yüksek öğrenim öğrencilerinin ödedikleri miktarlar ilgili katılımın tipine bağlıdır (Çizelge D19). Ödenecek miktarların yüksekliğine bağlı olarak, öğrencilere bu katılım bedellerinin ödenmesi için sağlanan finansal destekler artmaktadır. Pek çok ülkede, ücret ödemeleri ile ilgili düzenlemeler ve öğrencilere sağlanan finansal destekleri yöneten koşullar, eğitim otoritelerinin okunan sürenin sınırlandırılmasına olan isteklerini yansıtmaktadır.

Öğrenciler tarafından yalnızca öğrenci kuruluşlarına katılım bedellerinin ödendiği üç ülkede (Finlandiya, İsveç ve Norveç), ödenen miktarlar göreceli olarak düşüktür (20-90 SAP €).

Diğer üç ülkede (Almanya, Slovenya ve Slovakya), bütün öğrencilerden 150 SAP € altında olan düşük kayıt ücretleri alınmaktadır. Almanya (2002/03'de yalnızca Baden-Württemberg'de) ve Slovakya'daki yüksek öğrenim kurumları belirli bir süreden daha uzun eğitim alan öğrencilerden eğitim ücretlerini talep etmektedir.

Kayıt ücreti olmayan Çek Cumhuriyeti'nde, yüksek öğrenim kurumları belirli bir süreden daha uzun eğitim alan öğrencilerden, eğitimlerinin maliyetlerine katılım bedeli talep etmektedir. Öğrencilerin sadece diploma ücreti ödedikleri Polonya'da, kurumlar, bir öğretim yılını tekrar eden öğrencilerin katılım bedeli talep etmektedirler.

Letonya, Litvanya ve Romanya'da devlet sübvansiyonu olan yerlerde, öğrenciler yüksek öğrenim kurumlarına 150 SAP € altında olan kayıt ücreti ödemektedirler. Her üç ülkede de, geri kalan öğrenciler eğitimlerinin masraflarını ödemektedirler, ve Romanya'da öğrenciler her sınav tekrar edişlerinde ücret ödemektedirler. Estonya'da devlet sübvansiyonu olmayan yerlerde, veya belirlenen kavramsal süreden bir yıl daha uzun eğitim alan öğrencilerden okul ücreti talep edilmektedir.

Son grup ülkede, kayıt ücretleri derslerin tamamlanması için gereken süreye değil, ebeveyn gelirlerine göre belirlenmektedir. En yüksek miktarlar 200 ila 1650 SAP € arasında değişmektedir. Genel olarak, muafiyetler, ve/veya tenzilatlar maddi zorluk içinde olan öğrencilere verilmektedir (Çizelge D18). Hollanda'da öğrencilerin çoğunluğuna bakiş veya kredi olarak sağlanan finansal destekler okul taksitlerinin bir bölümünü kapsayacak şekilde hesaplanmaktadır. Bazı ülkelerde, öğrencilerin büyük bir kısmı eğitimlerini ücretsiz almaktadırlar. Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), örneğin, yüksek öğrenim kurumlarına öğrenciler tarafından ödenen katılım bedelleri (eğitim bedellerinin dörtte biri kadar) gelirleri ile bağlantılıdır ve öğrencilerin pek çoğunun katılımında bulunma zorunlulukları yoktur. Pek çok ülkede, bu destek öğrencilerin derslerini başarı ile tamamlamaları bakiş olarak verilmektedir.

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

İlave notlar (Çizelge D20)

Belçika (BE fr): Diploma masraflarını karşılamak üzere son yıl ücretler daha yüksektir (kısa ve uzun yüksek okullar). Öğrencilere ihtiyaç sahibinin gelirine göre tespit edilen mali destek olanakları mevcuttur.

Çek Cumhuriyeti: Belirli sabit süreden daha uzun eğitim alan öğrenciler aylık katılım bedelleri öderler. Rakam, dokuz aylık ilave eğitime karşılık gelen miktarı göstermektedir.

Almanya: Bütün öğrenciler kayıt ücreti öderler. Okul taksitleri, Baden-Württemberg’de eğitim belirli sabit süreden daha uzun olduğu takdirde ödenir, ve 2003 ve 2004’ten bu yana diğer beş *Lander’de de* uygulanmaya başlamıştır.

İtalya: Miktarlar kurumdan kuruma değişmektedir.

Finlandiya: Üniversite sektöründe tek zorunlu ödeme öğrenci birliklerine katılımdır. Politeknik kurumlarda okuyan öğrenciler için opsiyoneldir.

İsveç: Miktarlar öğrenci birlikleri tarafından belirlenmektedir ve kurumdan kuruma değişmektedir. Rakam ortalama miktarı göstermektedir.

Birleşik Krallık (ENG/NIR): Eylül 2006’dan itibaren, kurumlar, yıllık 3000 GBP’a kadar (PPS EUR 4422) ücret talep edebileceklerdir.

Romanya: Her üniversite ücretini belirlemede özgürdür. Bükreş Üniversitesinde kayıt ücretleri 32 ila 127 PPS EUR arasında değişmektedir, okul taksitleri (sübvans edilmiş yerler için) 1109’la 1273 PPS EUR arasında değişmektedir; ve öğrenciler her sınavı tekrar edişlerinde 9 PPS EUR ödemektedirler.

Açıklama notu

Rakam, ilk yeterlik için kamu sektör kurumlarında tam zamanlı olarak gündüz eğitimine devam eden öğrenciler tarafından yapılan bütün zorunlu ödemeleri (yüksek öğrenim kurumuna ödenen kayıt ücreti veya okul taksitleri ve/veya öğrenci kuruluşlarına ödenen katılım payları) kapsamaktadır. Bu ücretlere ayrıca diploma ücretleri, ve aynı zamanda belirli sabit süreden daha uzun süre eğitim alan öğrencilerle, bir yılı tekrar eden öğrenciler tarafından ödenen ücretler dahildir. Sınavlara giriş ücretleri, kayıt ücretleri, ve diğer katılım bedelleri yeni girenler tarafından bir kere olmak üzere ödenir, taşıma ve sağlık sigortaları, vs, gibi ilave hizmetler için olan özel katılım bedelleri dahil edilmemiştir.

Miktarlar, euro değeri üzerinden “Satın alma gücü paritesine” (PPP) dönüştürülmektedir. Bu durum, ulusal para birimlerinin, satın alma güçlerini aynı seviyeye getiren suni fakat genel bir para birimine dönüştürüldüğü anlamına gelmektedir (satın alma gücü standardı , veya PPS). Ulusal para birimleri cinsinden miktarlar ekte verilmiştir. PPP ve PPS’nin tanımını için, Terimlerin Açıklamaları ve İstatistik Araçlar bölümüne bakınız.

KAYNAKLAR

Çizelge D20: Gündüz eğitimine devam eden bütün tam-zamanlı öğrencilerin, kamu sektörü veya eşitinde ilk yeterlik için ödedikleri yıllık ücretler ve diğer katılımlar (PPS EUR cinsinden),2002/03

			0	200	400	600	800	1000	1200	1400	1600	Minimum SAP €	Maksimum SAP €	
BE fr	Kayıt ücretleri -	kısa süreli yükseköğretim											153	199
		-uzun yükseköğretim											305	397
		- üniversite											712	
BE de	Kayıt ücretleri	-kısa süreli yükseköğretim											127	204
BE nl	Kayıt ücretleri	- üniversite-dışı											79	458
		- üniversite											(:)	497
CZ	Öğrenim ücretleri (eğitim uzun sürdüğü takdirde)												(:)	412
DK													0	
DE	Yönetsel ücretler	Öğrenci kuruluşlarına katılım											75	94
													66	113
EE	Öğrenim ücretleri (eğitim uzun sürdüğü takdirde)												1485	2970
EL													0	
ES	Kayıt ücretleri ve öğrenim ücreti												552	848
FR	Öğrenim ücreti (temel oran)												137	
		-mesleki eğitim											265	
		- sağlık sektörü mesleki eğitimi											230 à 370	
		-mühendislik dersleri											398	
IE	Kayıt ücretleri												601	
IT	Öğrenim ücretleri												değişken	
CY														
LV	Kayıt ücretleri	Öğrenim ücretleri (sübvansedeilmeyen yerler)											18	71
													706	7488
LT	Kayıt ücretleri	Öğrenim ücretleri (sübvansedeilmeyen yerler)											44	113
													754	6910
LU													0	

- Kayıt ücretleri veya katılımlar bütün öğrenciler tarafından ödenir
- Muhtemelen kayıt ücretlerini de içeren öğrenim ücretleri öğrencilerin çoğunluğu tarafından ödenir (bağış, kredi, ödeme tenzilatı veya ödeme muafiyeti şeklinde finansal destek alanlar)
- Öğrenim ücretleri, eğitimlerine sabit dönemin dışında devam eden öğrenciler, veya devlet tarafından sübvansede edilenler kotasına dahil olmayan öğrenciler tarafından ödenir

Kaynak: Eurydice.

BÖLÜM I - YATIRIM VE DONANIM

Çizelge D20 (devamı): Gündüz eğitimlerine katılan bütün tam-zamanlı öğrencilerin, kamu sektörü veya eşitinde ilk yeterlik için ödedikleri yıllık ücretler ve diğer katılımlar (PPS EURO cinsinden), 2002/03

		0	200	400	600	800	1000	1200	1400	1600	Minimum SAP €	Maximum SAP €
HU	Diploma ücretleri										değişken	
	Öğrenim ücretleri (az sayıda öğrenci için)										664	
MT											0	
NL	Yasal ücretler (30 yaşın altında olanlar için)										1363	
AT	Öğrenim ücretleri										717	
	Avusturya öğrenci birliğine katılım										29	
PL	Diploma ücretleri										(-)	25
	Öğrenim ücretleri (öğrenci sınıf tekrar ederse)										985	1774
PT	Öğrenim ücretleri										475	
SI	Kayıt ücretleri - kısa kurslar										1	19
	- orta ve uzun kurslar										1	21
	Diploma ücretleri										(-)	145
SK	Kayıt ücretleri										11	55
FI	Öğrenci kuruluşlarına katılım										48	84
SE	Öğrenci kuruluşlarına katılım										29	
UK-ENG/ WLS/NIR	Öğrenim ücretleri										0	1622
UK-SCT											0	
IS	Kayıt ücretleri										317	
LI	Öğrenim ücretleri										748	
NO	Öğrenci kuruluşlarına katılım										22	40
BG	Kayıt ücretleri										263	417
	Diğer ödemeler										değişken	
RO	Kayıt ücretleri										değişken	
	Öğrenim ücretleri (sübvansedeilmeyen yerler)										değişken	
	İdari ücretler (sınav tekrarı) (her sınav başına)										değişken	

■ Kayıt ücretleri veya katılımlar bütün öğrenciler tarafından ödenir

■ Muhtemelen kayıt ücretlerini de içeren okul taksitleri öğrencilerin çoğunluğu tarafından ödenir (bağış, kredi, ödeme tenzilatı veya ödeme muafiyeti şeklinde finansal destek alanlar)

■ Okul taksitleri, eğitimlerine sabit dönemin dışında devam eden öğrenciler, veya devlet tarafından sübvansede edilenler kotasına dahil olmayan öğrenciler tarafından ödenir

Kaynak: Eurydice.

KAYNAKLAR

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

ZORUNLU EĞİTİM İÇİN ÖĞRETMEN EĞİTİMİ GENELLİKLE EŞ ZAMANLI MODELE GÖRE VERİLMEKTEDİR

Avrupa'da müstakbel öğretmenlerin büyük çoğunluğu, hangi seviyede öğretmenlik yapmak istediklerinden bağımsız olarak, başlangıç öğretmenlik eğitimlerini, üniversite, veya üniversite dışı yüksek okul programları (Çizelge D22-D25) ile yüksek öğrenim seviyesinde almaktadırlar. Üniversite seviye eğitimi giderek bir norm haline almaktadır. Yüzyılı aşkın bir süredir, Avrupa'daki tüm lise öğretmenleri eğitimlerini üniversite seviyesinde almaktadırlar.

Öğretmenlik eğitimi genel ve profesyonel bir bileşeni içermektedir. Genel unsur, dersler vasıtasıyla verilen ve genel eğitim ve öğretmenliği yapılacak olan bir veya daha belirgin olan birtakım konuların kapsandığı bölümdür. Profesyonel unsur, gerekli öğretmenlik becerilerine ayrılan dersleri ve okullara öğretmenlik yapmak üzere yerleştirmeyi içerir. Bu teorik ve uygulamalı profesyonel eğitim, genel derslerle aynı zamanda (eş zamanlı model) veya onlardan sonra (birbirini izleyen model) verilebilir. Eş zamanlı modele göre eğitim almak için, lise bitirme diploması ve aynı zamanda yüksek öğrenim için yetenek belgesi gerekmektedir. Birbirini izleyen modelde, üniversitede belirli bir alanda yüksek öğrenim görmüş olan öğrenciler, lisans üstü profesyonel öğretmenlik eğitimine başlarlar. Eş zamanlı modelde, öğrenciler öğretmen olmaya eğitimlerinin başında karar vermişlerken, birbirini izleyen modelde, karar yüksek öğrenimde bir aşama tamamlandıktan sonra alınmaktadır.

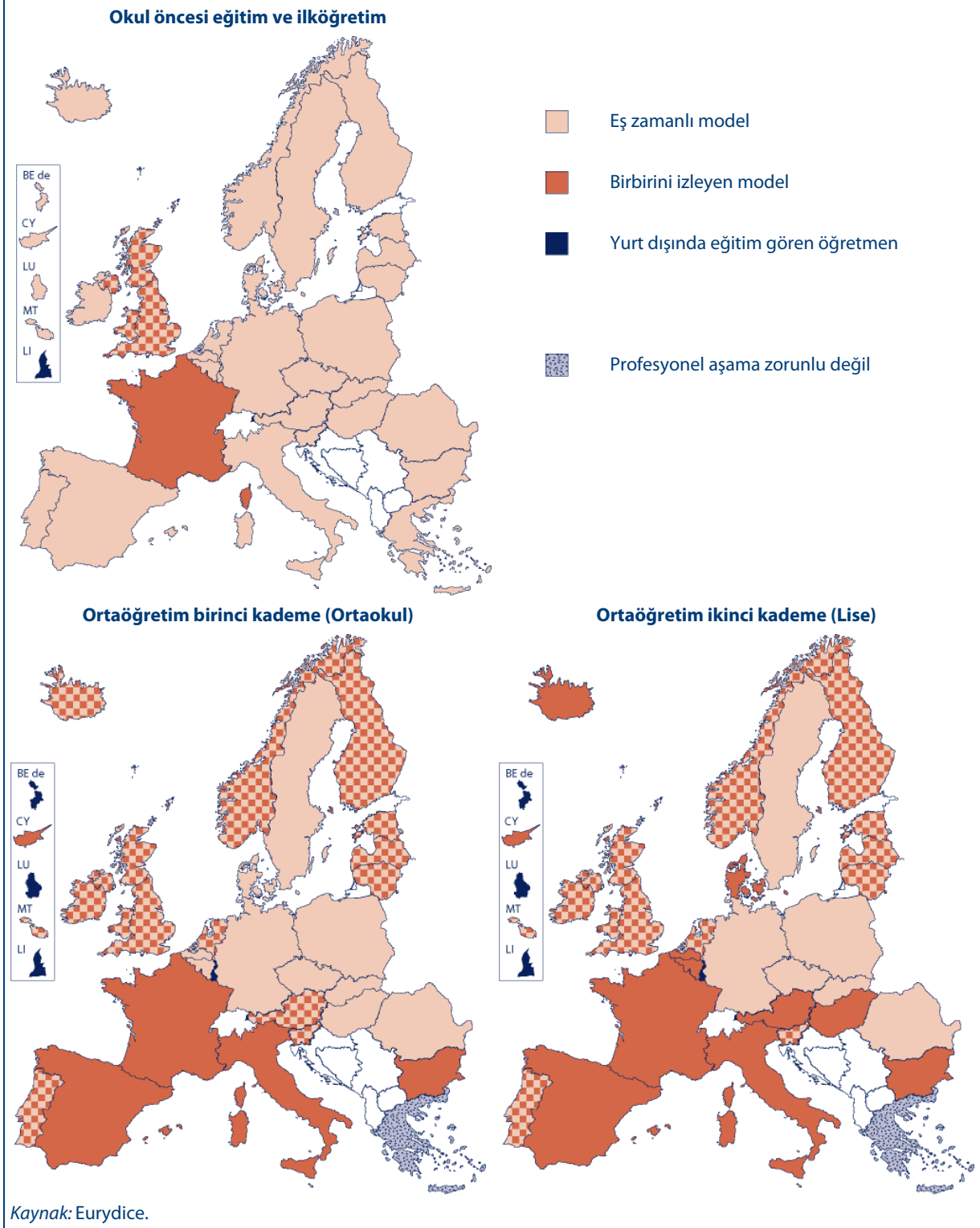
Hemen hemen bütün Avrupa ülkelerinde, okul öncesi ve ilköğretim seviyelerinde öğretmenler eş zamanlı modele göre eğitim almaktadırlar. Ancak, Fransa'da söz konusu bütün öğretmenler birbirini izleyen modelde eğitim almaktadırlar. Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) birbirini izleyen model giderek genel uygulama haline gelmektedir.

Genel ortaöğretim birinci kademe eğitimi için eş zamanlı model hala yaygındır ve tek seçenek olarak yada birbirini izleyen modelin yanında varlığını sürdürmektedir. Letonya, Malta ve İzlanda'da bu seviyedeki eğitimde eş zamanlı model en yaygın olan modeldir. Güney Avrupa'daki beş ülkede (İspanya, Fransa, İtalya, Kıbrıs ve Bulgaristan), orta okul eğitimi vermek için yegane eğitim alma olasılığı birbirini izleyen modeldir.

Birbirini izleyen model, daha ziyade genel lise eğitimi vermek üzere öğretmen eğitiminde benimsenen yoldur. Ancak, Almanya, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Slovakya ve Romanya'da bu kademedeki çalışan bütün öğretmenler, eş zamanlı modele uygun, üniversite seviyesinde eğitim almışlardır. Bu durum aynı zamanda İsveç için de 2001'den bu yana geçerlidir. İrlanda, Malta, Portekiz ve Birleşik Krallıkta lise eğitiminde görev yapan bazı öğretmenler de bu modele göre eğitilmektedir.

Finlandiya, Litvanya ve Slovenya'da, ortaokul ve lise seviyesindeki öğretmenler eş zamanlı modele göre eğitilmektedir.

Çizelge D21: Okul-öncesi, ilköğretim ve genel orta öğretim için başlangıç öğretmenlik eğitiminin yapısı, 2002/03

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Ek notlar (Çizelge D21)

Belçika (BE de): Orta öğretim seviyesi için başlangıç öğretmen eğitimi Almanca konuşan Topluluğun dışında verilmektedir. Öğretmenlerin çoğu Belçika'nın Fransız Topluluğunda eğitilmektedir.

Yunanistan: Orta öğretim seviyesi için profesyonel öğretmenlik eğitimi kuruma ve müstakbel öğretmenin uzmanlaşacağı konuya bağlı olarak verilir..

Lüksemburg: Orta öğretim için ülke dahilinde yalnızca nihai yeterlik aşaması verilmektedir.

Avusturya: *Allgemein bildenden höheren Schulen* (orta öğretim seviyesi) seviyesindeki müstakbel öğretmenler için, birbirini izleyen sistem giderek eş zamanlı modele benzeyen bir geçiş sürecindedir. Müstakbel *Hauptschule* öğretmenleri eş zamanlı modele göre eğitilmektedir.

Birleşik Krallık: En yaygın eğitim rotası birbirini izleyen modeldir. Eş zamanlı rota da geniş ölçüde, özellikle ilkökul öğretmenleri için mevcuttur. İngiltere ve Galler'de Yeterli Öğretmenlik Statüsünü kazanmak üzere yarı-zamanlı, esnek ve istihdam bazı eğitimi içeren diğer yollar da mevcuttur.

Lihtenştayn: Müstakbel öğretmenler Avusturya veya İsviçre'de eğitilirler.

Norveç: Lise seviyesi için, 2002'den bu yana her iki model de mevcuttur.

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİK EĞİTİMİ İÇİN VERİLEN PROFESYONEL EĞİTİM UNSURU GENELLİKLE KAYDA DEĞER ÖLÇÜLERDEDİR

Avrupa'da okul öncesi seviyesinde başlangıç öğretmenlik eğitimi pek çok durumda yüksek okul seviyesindedir. Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'da bu tür öğretmenlik eğitiminin iki türü bulunmaktadır, birisi lise eğitimi diğeri de üniversite seviyesinde verilmektedir. Avusturya'da, lise eğitimi seviyesinde, ya da, yüksek okul harici, lise eğitimi-sonrası eğitim seviyesinde verilmektedir. Malta'da ilkökul öncesi eğitim için müstakbel öğretmenler yalnızca lise seviyesinde eğitim almaktadırlar.

Fransa, Kıbrıs ve Birleşik Krallıkta ilkökul öncesi eğitimde uzmanlaşacaklar için öğretmenlik eğitimi okul öğretmenlerinin başlangıç öğretmenlik eğitimleri ile aynıdır. Aynı durum, okul-tabanlı okul öncesi seviyenin bulunmadığı İrlanda ve Hollanda için de geçerlidir (Çizelge B1).

Pek çok durumda, okul öncesi eğitim için başlangıç öğretmenlik eğitiminin süresi üç veya dört yıldır (iş başında yeterlik ve memuriyete geçiş aşamaları dahil). Ancak, ilgili eğitim Fransa, Polonya (olası pek çok rotadan birisi) ve Birleşik Krallıkta (İngiltere ve Galler) daha uzun (beş yıl), Malta'da ise daha kısadır (iki yıl). Avusturya'da öğretmen eğitiminin süresi hangi seviyede verildiğine bağlıdır. Lise sonrası eğitim seviyesinde iki yıl, ve lise eğitimi seviyesinde beş yıldır.

Başlangıç öğretmenlik eğitimi, genel eğitim ve teorik ve pratik bölümler içeren profesyonel eğitimi içermektedir. Bazı ülkelerde zorunlu 'iş başında' yeterlik veya memuriyete geçiş aşamaları bulunmaktadır. Burada söz konusu aşamalar başlangıç öğretmen eğitiminin bir bölümü olarak değerlendirilmektedir. Okul öncesi öğretmenlik eğitiminde zorunlu minimum profesyonel eğitim nerdeyse bütün ülkelerde şart koşulmaktadır. Yalnızca, Belçika (Flaman Topluluğu), Çek Cumhuriyeti, Portekiz, Slovakya ve Bulgaristan'da kurumlar bu süreyi diledikleri gibi belirleme özgürlüğüne sahiptirler. Diğer yerlerde profesyonel eğitime ayrılan sürede ciddi biçimde farklılıklar görülmektedir. Polonya'da minimum zorunlu süre altı ay civarında iken Lüksembourg'da iki buçuk yıldan fazladır.

Profesyonel eğitime harcanan süre, kısmen öğretmenlik eğitiminin hangi seviyede verildiğine bağlıdır. Örneğin, Lise eğitimi (ISCED 3) seviyesinde verildiğinde, profesyonel eğitim her zaman toplam ayrılan zamanın %50'sine, zaman zaman, Malta'da olduğu gibi, tüm kursa karşılık gelmektedir. Üniversite dışı yüksek okul seviyesinde (ISCED 5B) verildiğinde, profesyonel eğitimin oranı hiç bir zaman %30'dan az değildir ve genellikle minimum %50'dir (Belçika'nın Fransızca ve Almanca konuşan toplulukları, Almanya, Lüksemburg ve Slovenya'da olduğu gibi). Tersine olarak, üniversite seviyesinde (ISCED 5A), profesyonel eğitimin oranı, Yunanistan, İrlanda, Macaristan, Finlandiya ve İzlanda haricinde, genellikle %50'nin altındadır. Bu seviyede öğretmenlik eğitiminin süresi uzadıkça, profesyonel eğitime ayrılan sürenin oranı düşmektedir (Fransa ve Polonya'da olduğu gibi) Eş zamanlı modele göre öğretmenlik eğitimi veren bütün ülkelerde, Polonya ve Birleşik Krallık (İskoçya) haricinde, profesyonel eğitimin oranı her zaman %30'un üzerindedir.

KAYNAKLAR

Çizelge D22-D23-D24-D25 ile ilgili Açıklamalar

Başlangıç öğretmenlik eğitiminin tüm süresi içinde profesyonel eğitimin oranı belirlenirken, sadece tüm müstakbel öğretmenler için zorunlu olan minimum müfredat dikkate alınmaktadır. Bu zorunlu minimum müfredat içerisinde, genel ve profesyonel eğitimler arasında bir fark olmaktadır.

Genel öğretmen eğitimi: Kursiyerlerin yeterli aldıklarında eğitimini verecekleri genel dersler uzmanlık konusu (konuları). Bu derslerin amacı, dolayısıyla, kursiyerlere bir veya daha fazla konuda tam ve mükemmel bilgi vermek ve iyi seviyede genel bilgiler sağlamaktır.

Profesyonel eğitim: Müstakbel öğretmenlere meslekleriyle ilgili teorik ve pratik bakış açıları sağlamaktadır. Ayrıca psikoloji ve eğitim metodolojileri dersleri bulunmaktadır. Bu dersler kısa ve (genellikle) kazancı olmayan sınıf-içi yerleştirmeler içermektedir (ilgili sınıftan sorumlu olan öğretmenin denetiminde olan ve eğitim kurumundaki öğretmenler tarafından periyodik olarak değerlendirilen).

Rakamlar yalnızca başlangıç öğretmenlik eğitiminin zorunlu olan minimum bölümünü ve uygulandığı durumlarda, 'iş başında' yeterlik aşamasını göstermektedir.

Başlangıç öğretmenlik eğitiminin süresi yıllar cinsinden ifade edilir. Söz konusu sürenin toplanan krediler veya modüller cinsinden ifade edildiği ülkeler için yıllara göre olan karşılığı hesaplanmalıdır.

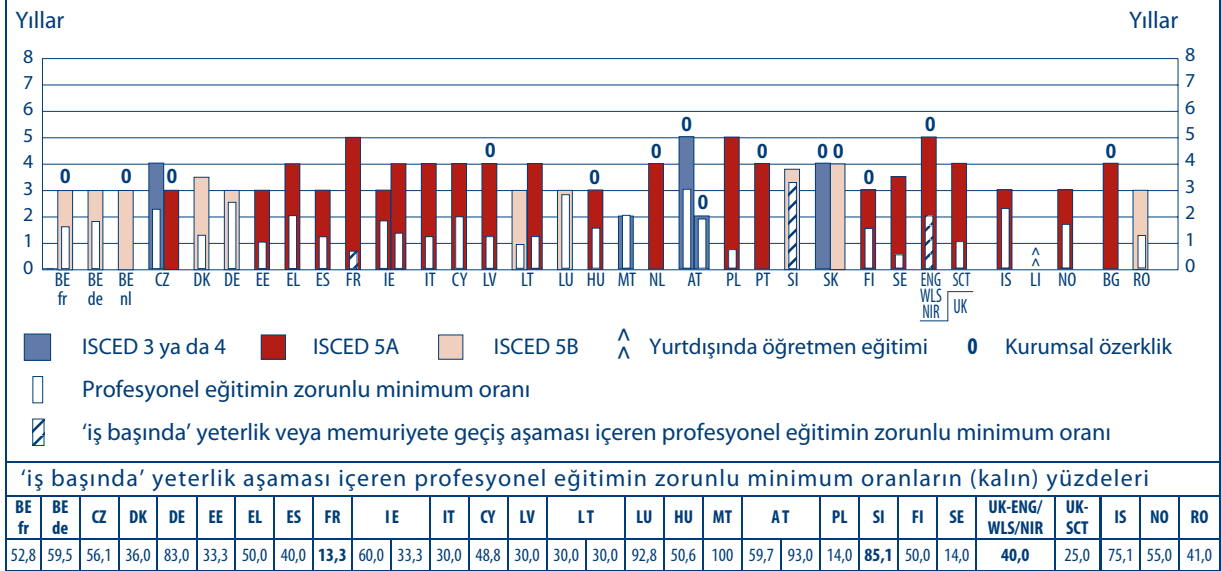
'İş başında' yeterlik veya memuriyete geçiş aşaması: Başlangıç öğretmenlik eğitimi ile tam anlamıyla deneyim kazanmış öğretmenler olarak profesyonel iş hayatı arasındaki zorunlu geçiş süreci. Burada başlangıç öğretmenlik eğitiminin son aşaması olarak değerlendirilmektedir. Bu geçiş aşamasının önemli destekleyici ve denetleyici boyutları bulunmakta, ve aynı zamanda öğretmenlik becerilerinin resmi değerlendirmesi ni içermektedir. Bu süreçte öğretmenler henüz tam anlamıyla yeterlik kazanmış sayılmazlar, ve genellikle 'aday' veya 'kursiyer' olarak adlandırılırlar. Belirli bir süre gerçek çalışma ortamında (okul), faaliyetleri karşılığında ücret almadan, yeterliğe sahip öğretmenlerin yükümlü oldukları görevleri tamamen veya kısmen yürütecekleri bir zaman geçirirler.

Bazı ülkelerde başlangıç öğretmenlik eğitiminde profesyonel eğitime ayrılacak olan zaman, bağımsız kurum tarafından belirlenmektedir. Kurumun özerkliği tam olabilir (minimum bir sürenin zorunlu olmadığı anlamını taşımaktadır). Bu durumlarda, sadece 0 sembolü Ek edilir. Ancak, özerklik de sınırlandırılabilir. Bu tür durumlarda, kurumlar profesyonel eğitim için merkezi/üst düzey merciler tarafından belirlenen ancak payının istenirse arttırılabileceği minimum süre tayin etmek zorundadırlar. Burada, minimum oranlar gösterilmektedir ve kurumların yükseltme olasılıkları bulunabilir ayrıca 0 sembolü ile ifade edilmektedir.

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Çizelge D22 Okul öncesi eğitimde başlangıç öğretmen eğitiminin düzeyi ve süresi ve mesleki yetiştirmeye ayrılan zorunlu zaman 2002/2003

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Çek Cumhuriyeti: Minimum profesyonel eğitim süresi yaz öğretmenlik stajlarını içermektedir.

Almanya: Bilgiler, öğretmenlik statüsüne sahip olmayan kalifiye gençlere ve amme görevi yapanlara (*Erzieher*) aittir.

Estonya: 2002'den itibaren öğrenciler aynı zamanda ISCED 5B seviyesinde kursa alınmaktadır. 2004/05'ten itibaren, mezunlar bir yıl süren 'iş başında' yeterlik aşamasını (*kutseasta*) tamamlamak zorundadırlar.

Yunanistan: Profesyonel eğitime ilgili oran tahminidir, bu uygulama her üniversitede bulunmamaktadır.

Fransa: 'İş başında' yeterlik aşaması bir yıl sürmektedir.

İrlanda ve Hollanda: 4 ila 6 yaş arasındaki çocuklar ilkökula başlamaktadır. Bu şema bu seviye için başlangıç öğretmenlik eğitimi ile ilgilidir.

Letonya: Profesyonel eğitim bölümü yalnızca uygulamalı okula yerleştirme ile ilgilidir. Öğretmenlik eğitimi, ilgili kuruma bağlı olarak beş yıl sürmektedir.

Malta: Ekim 2003'ten bu yana, başlangıç öğretmenlik eğitimi yalnızca profesyonel eğitimi içermektedir.

Avusturya: Lise seviyesinde verilen başlangıç öğretmenlik eğitimi (ISCED 3) en yaygın olanıdır.

Polonya: Yeterlilik sahibi öğretmenlik statüsü için çeşitli rotalar bulunmaktadır. En yaygın olan model burada gösterilmektedir.

Portekiz: Profesyonel eğitime ayrılan süre başlangıç öğretmenlik eğitiminin toplam süresinin %60'ını aşmamaktadır.

Slovenya: 10 ay süren 'iş başında' yeterlik aşaması zorunludur ve tamamen profesyonel eğitimde harcanmaktadır, ancak başlangıç öğretmenlik eğitiminin bir parçası değildir.

Slovakya: Kurumlar profesyonel eğitimin süresine karar vermektedir, ancak, uygulamalı okula yerleştirme üç ila beş hafta arasında sürmektedir.

Finlandiya: Ulusal düzenlemeler çerçevesinde, üniversiteler, verdikleri derecelerin kapsam ve yapılarını ve sonuçta ortaya çıkan yüzdesel değişiklikleri belirlerler.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Verilen bilgiler birbirini izleyen rota üzerindedir. Eşzamanlı rota da her zaman mevcuttur ancak çok yaygın değildir. İngiltere ve Galler'de yarı-zamanlı, esnek ve istihdama dayalı eğitim rotaları da mevcuttur. Profesyonel unsurlar, her ne kadar bütün kursiyerlerin okullarda minimum bir süre geçirmeleri gerekiyorsa da, süreden ziyade standartlara ve becerilere göre tanımlanmaktadır. Yeni mezun olmuş öğretmenler bir yıllık bir memuriyete geçme süresini tamamlamalıdır (Galler'de 2003'ten itibaren)..

Bulgaristan: Öğretmenlik eğitimi kuruma bağlı olarak beş yıl sürebilmektedir. Aynı zamanda ISCED 5B seviyesinde çok sınırlı olarak verilen üç yıllık eğitimler de bulunmaktadır.

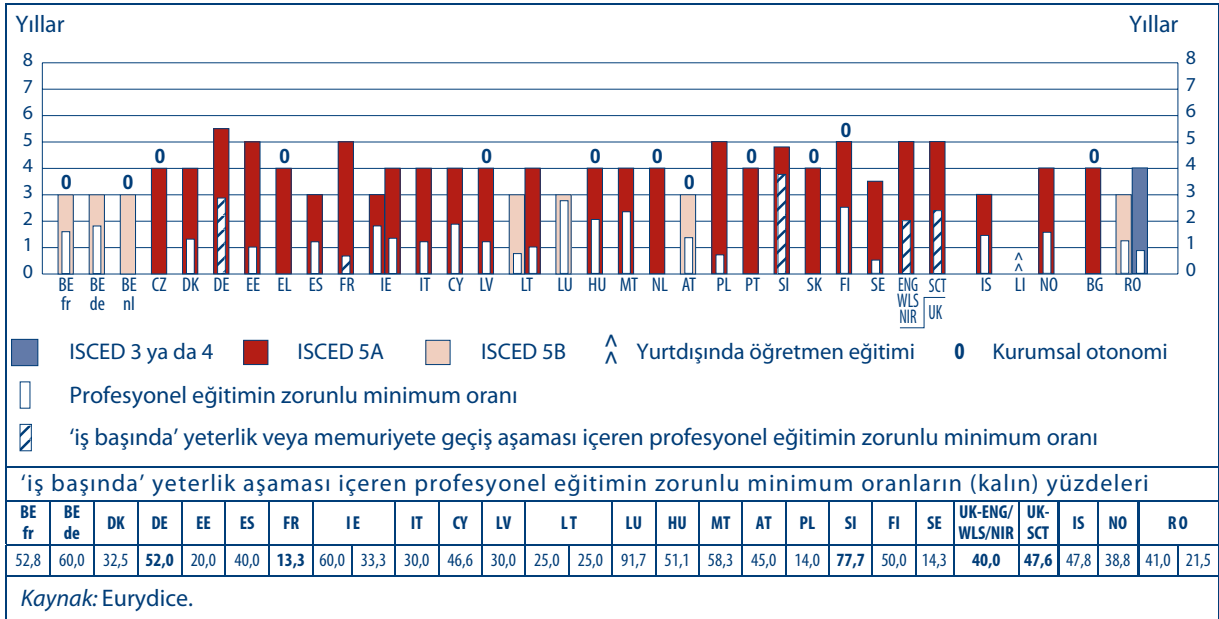
Açıklama, Çizelge D22-D23-D24-D25 ile ilgili açıklama notlarına bakınız.

İLKÖĞRETİM (ISCED 1) ÖĞRETMENLİĞİ İÇİN ÜNİVERSİTE SEVİYESİNDEKİ EĞİTİM - ÜNİVERSİTE HARİCİ EĞİTİMLERE GÖRE DAHA AZ PROFESYONEL EĞİTİM İÇERMEKTEDİR

Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğunda, ISCED 1 seviyesi için başlangıç öğretmenlik eğitimi üniversite seviyesinde (ISCED 5A) verilmektedir. Belçika, Lüksemburg, Avusturya ve Romanya'da üniversite dışı, yüksek okul seviyesinde verilmektedir (ISCED 5B). Litvanya ve Portekiz'de üniversite ve üniversite dışı yüksek okul eğitimleri yan yana bulunmaktadır. Lise eğitim seviyesi için öğretmenlik eğitim programı Romanya'da hala verilmektedir.

ISCED 1 için başlangıç öğretmenlik eğitiminin süresi ve özel profesyonel eğitime harcanan sürenin oranı, eğitimin verilme seviyesine bağlıdır. Öğretmenlik eğitiminin üniversite dışı yüksek okul eğitimi (ISCED 5B) ile verildiği ülkelerde norm üç yıldır, ve, Litvanya haricinde, bu sürenin %40'tan fazlası profesyonel eğitimde geçmektedir. Aynı durum Belçika (Fransızca ve Almanca konuşan Topluluklar) ve Romanya için de geçerlidir. Lüksembourg'da oran neredeyse %90'lara ulaşmaktadır. ISCED 1 öğretmenliği için üniversite seviyesindeki eğitim (ISCED 5A) genellikle dört yıl sürmektedir, bu sürenin %13 ila %70 arasında değişen kısmı profesyonel eğitime ayrılmaktadır. En yüksek yüzdeler, İrlanda, Macaristan, Malta, Finlandiya ve Slovenya'dadır. Genel olarak, eğitim süresi uzadıkça profesyonel eğitimin oranı azalmaktadır (Fransa ve Polonya'da olduğu gibi). Bu konuda Almanya istisnadır; toplam beş buçuk yıllık eğitim süresinde profesyonel eğitimin oranı %52'dir. Belçika (Flaman Topluluğu), Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Hollanda, Portekiz, Slovakya ve Bulgaristan'da, kurumlar profesyonel eğitime ayrılacak olan sürenin belirlenmesinde tamamen özgürdür. Diğer pek çok ülkede, sadece minimum profesyonel eğitim süresi belirlenmiştir ve verilen eğitim kurumdan kuruma değişmektedir.

Çizelge D23: İlköğretim (ISCED 1) kademesinde başlangıç öğretmenlik eğitiminin seviyesi ve minimum süresi, ve profesyonel eğitime ayrılması zorunlu olan minimum zamanın oranı, 2002/03

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Ek notlar (devamı)

Letonya: Profesyonel eğitim bölümü yalnızca uygulamalı okula yerleştirme ile ilgilidir. Öğretmenlik eğitimi, ilgili kuruma bağlı olarak beş yıl sürmektedir.

Hollanda: 2001'de seçimli olarak 'iş başında' yeterlik aşaması getirilmiştir. Bu aşama tam zamanlı olduğunda beş ay, yarım zamanlı olduğunda on ay sürmektedir.

Polonya: Yeterlilik sahibi öğretmenlik statüsü için çeşitli rotalar bulunmaktadır. En yaygın olan model burada gösterilmektedir. Yabancı dil öğretmenleri için ayrıca üç yıllık kurs verilmektedir (%19'u profesyonel eğitime ayrılmıştır).

Portekiz: Bu şema *ensino basico* üçüncü aşaması için öğretmenlik eğitimini göstermektedir. Profesyonel eğitime ayrılan süre başlangıç öğretmenlik eğitiminin toplam süresinin %60'ını aşmamaktadır.

Slovenya: 10 ay süren 'iş başında' yeterlik aşaması zorunludur ve tamamen profesyonel eğitimde harcanmaktadır, ancak başlangıç öğretmenlik eğitiminin bir parçası değildir.

Slovakya: *Zakladna skola*'nın ikinci aşaması için eğitim beş yıl sürmektedir. Kurumlar profesyonel eğitimin süresine karar vermektedir, ancak, uygulamalı okula yerleştirme üç ila beş hafta arasında sürmektedir.

Finlandiya: Ulusal düzenlemeler çerçevesinde, üniversiteler, verdikleri derecelerin kapsam ve yapılarını ve sonuçta ortaya çıkan yüzdesel değişiklikleri belirlerler. Burada verilen bilgiler başlıca, *perusopetus/grundlaggande utbildning'in* ilk altı yılındaki öğretmenlerle ilişkilidir.

İsveç: Bilgiler *grundskola'nın* ilk yedi yılındaki öğretmenlerle ilgilidir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Verilen bilgiler birbirini izleyen rota üzerinedir. Eşzamanlı rota da her zaman mevcuttur ancak çok yaygın değildir. İngiltere ve Galler'de yarı-zamanlı, esnek ve istihdama dayalı eğitim rotaları da mevcuttur. Profesyonel unsurlar, her ne kadar bütün kursiyerlerin okullarda minimum bir süre geçirmeleri gerekiyorsa da, süreden ziyade standartlara ve becerilere göre tanımlanmaktadır. Yeni mezun olmuş öğretmenler bir yıllık bir memuriyete geçme süresini tamamlamalıdır (Galler'de 2003'ten itibaren).

Birleşik Krallık (İSKOÇYA): Öğretmenlik eğitiminin ardından iki yıllık bir deneme hizmet süresi bulunmaktadır.

Norveç: *Universitet'te*, seçilen konuya bağlı olarak öğretmenlik eğitimi dört ila yedi yıl arasında sürmektedir.

Bulgaristan: Öğretmenlik eğitimi kuruma bağlı olarak beş yıl sürebilmektedir. Aynı zamanda ISCED 5B seviyesinde çok sınırlı olarak verilen üç yıllık eğitimler de bulunmaktadır.

Romanya: ISCED 3 seviyesindeki öğretmenlik eğitimi, öğretmen açığını kapatmak için yeniden uygulanmaya başlamıştır.

Açıklama, Çizelge D22-D23-D24-D25 ile ilgili açıklama notlarına bakınız.

ORTA ÖĞRETİM SEVİYESİNDEKİ ÖĞRETMENLİK EĞİTİMİNDE MEMURİYETE GEÇİŞ SÜRESİ DAHA SIKTIR

Bütün ülkelerde, ortaöğretim birinci kademedeki (ISCED 2) başlangıç öğretmenlik eğitimi yüksek öğrenim ile verilmekte, ve pek çok durumda üniversite seviyesinde yeterlik gerektirmektedir (ISCED 5A). Ancak, Belçika ve Avusturya'da (*Hauptschulen*) öğretmenler üniversite dışı yüksek okul eğitimlerini tamamladıktan sonra öğretmenlik görevine başlayabilirler. Artan sayıda ülkede başlangıç eğitimin son aşaması olarak zorunlu 'iş başında' yeterlik veya memuriyete geçme aşamaları bulunmaktadır.

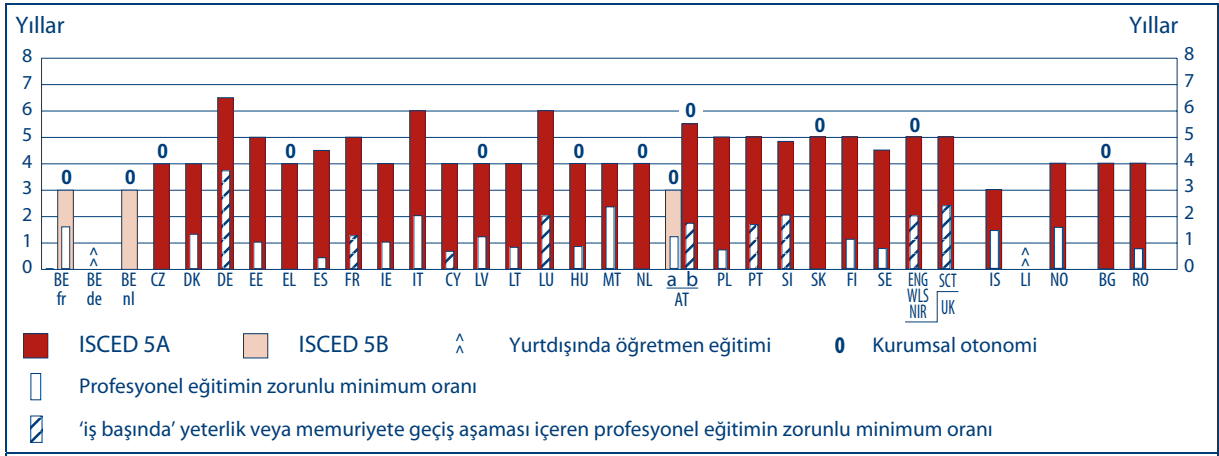
Hangi seviyede verildiğine bakılmaksızın, ortaokul seviyesi için başlangıç öğretmenlik eğitimi genel olarak dört veya beş yıl sürmektedir; Belçika, Avusturya (*Hauptschule* öğretmenleri) ve İzlanda hariç, bu ülkelerde üç yıl sürmektedir. Almanya'da bu eğitim altı buçuk yıl sürmektedir. Bu seviye için öğretmenlik eğitimi genellikle eş zamanlı modele uygun olarak verilmektedir (Çizelge D21). İtalya ve Lüksembourg'da olduğu gibi, birbirini izleyen modelin rotaları daha uzun sürmektedir.

Öğretmenlik eğitimi eş zamanlı modele uygun olarak verildiğinde, profesyonel eğitime ayrılan sürenin oranı genellikle daha yüksek olmaktadır; Danimarka, Avusturya (*Hauptschule* öğretmenleri), Slovenya ve Norveç'te olduğu gibi, %30'un üzerinde. Oran, yalnızca Belçika'nın Fransız Topluluğu, Almanya ve Malta'da %50'nin üzerindedir. Tersine olarak, birbirini izleyen modelde, Birleşik Krallık (İskoçya) haricinde bu oran hiç bir zaman %45'i aşmamaktadır.

Bazı ülkelerde, ISCED 2 seviyesi için başlangıç öğretmenlik eğitimi her iki modele göre de verilmektedir. Avusturya'da (*allgemein bildenden höheren Schulen'daki öğretmenler*), İzlanda ve Slovenya'da birbirini izleyen modele dayalı olan öğretmenlik eğitimi daha uzun sürmektedir, ancak profesyonel eğitimin oranı eş zamanlı modelde daha yüksektir. Tam tersine olarak, İrlanda ve Litvanya'da, öğretmenlik eğitimindeki profesyonel eğitimin ilgili oranı eğitim verilen modele bağlı değildir.

Genel olarak, profesyonel eğitime harcanan süre, eş zamanlı modelde, birbirini izleyen modele nazaran daha fazladır. Bazı ülkelerde öğretmenlik eğitiminin farklı unsurlarına ayrılan süreleri diledikleri gibi organize etmekte tamamen özgür bırakılmıştır. Ancak, pek çok ulusal politika bu bağlamda belirli minimum süreleri şart koşturmaktadır. Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) örneğin, bütün kursiyerlerin okullarda minimum bir süre geçirme zorunlulukları bulunmaktadır.

Çizelge D24: Genel ortaöğretim birinci kademe (ISCED 2) başlangıç öğretmenlik eğitiminin seviyesi ve minimum süresi, ve profesyonel eğitime ayrılması zorunlu olan minimum zamanın oranı, 2002/03

'iş başında' yeterlik aşaması içeren profesyonel eğitimin zorunlu minimum oranların (kalın) yüzdeleri

BE fr	DK	DE	EE	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	AT	PL	PT	SI	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	NO	RO	
52,8	32,5	57,0	20,0	9,1	25,0	25,0	33,3	16,6	30,0	20,0	33,3	20,8	58,3	40,0	31,3	14,0	33,3	42,1	21,9	16,7	40,0	47,6	47,8	38,8	18,4

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika: Ortaokul öğretmenleri genel lisenin ilk üç yılında öğretmenlik yapabilirler.

Çek Cumhuriyeti: Öğretmenlik eğitimi dört ila altı yıl sürmektedir.

Almanya: Üniversite seviyesindeki öğretmenlik eğitimi en az dokuz semestr (dört buçuk yıl) sürmektedir, ardından iki yıllık 'iş başında' nihai yeterlik aşaması gelmektedir (*Vorbereitungsdienst*).

Estonya: 2003/04'ten itibaren, mezunlar bir yıl süren 'iş başında' yeterlik aşamasını (*kutseasta*) tamamlamak zorundadırlar.

Yunanistan: Profesyonel öğretmenlik eğitimi kuruma ve müstakbel öğretmenin uzmanlaşacağı konuya bağlı olarak verilir.

İspanya: Öğretmenlik eğitimi beş veya altı yıldır. 2004/05'te öğretmenlikte yeni uzmanlık sertifikası uygulaması başlamıştır. Bu uygulama minimum 485 saatlik genel eğitim artı üç aylık öğretmenlik stajı ve 12 saatlik teorik profesyonel eğitim içermektedir.

Fransa: Profesyonel eğitim bir yıl süren 'iş başında' yeterlik aşamasında verilmektedir.

Letonya: Öğretmenlik eğitimi beş yıl sürmektedir. Profesyonel eğitim bölümü yalnızca uygulamalı okula yerleştirme ile ilgilidir.

Litvanya: Öğretmenlik eğitimi kuruma ve modele bağlı olarak üç ila beş yıl arasında değişmektedir.

Lüksemburg: Öğretmenlik eğitiminin genel unsurunun yurt dışında alınması gerekmektedir. Başlangıç öğretmenlik eğitiminin süresine seçimli araştırma projesinin tamamlanması için gereken süre dahil değildir, bu projenin süresi değişkendir. Profesyonel eğitim 'iş başında' yeterlik aşamasında verilmekte ve bu aşama en az iki yıl sürmektedir.

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Ek notlar (devamı)

Malta: Birbirini izleyen modele göre olan öğretmenlik eğitimi dört veya beş yıl sürmektedir. Burada gösterilen profesyonel eğitim oranı yalnızca eş zamanlı model içindir.

Hollanda: 2. dereceye sahip olan adaylar sadece ortaokul ve meslek liselerinde genel konularda öğretmenlik yapabilirler. 2001'den itibaren seçimli olarak 'iş başında' yeterli aşaması getirilmiştir. Bu aşama tam zamanlı olduğunda beş ay, yarım zamanlı olduğunda on ay sürmektedir.

Avusturya: Bu şema, (a) *Hauptschule* ve (b) *allgemein bildende höhere Schule* için öğretmenlik eğitimi göstermektedir. Sonucusu dört buçuk yıl sürmekte ve ardında bir yıllık 'iş başında' yeterli aşaması gelmektedir. Kurumların, sağlanan profesyonel eğitimin miktarına göre manevra odaları bulunmaktadır.

Polonya: ISCED 5A'da iki olası rota bulunmaktadır, en yaygın olanı burada gösterilmektedir. Yabancı dil öğretmenleri için ayrıca üç yıllık kurs verilmektedir (%19'u profesyonel eğitime ayrılmıştır).

Portekiz: Bu şema *ensino basico* üçüncü aşaması için öğretmenlik eğitimi göstermektedir. Dört ya da beş yıl sürmekte ve ardından bir yıl süren 'iş başında' yeterli aşaması gelmektedir.

Slovenya: 10 ay süren 'iş başında' yeterli aşaması zorunludur ve tamamen profesyonel eğitimde harcanmaktadır, ancak başlangıç öğretmenlik eğitiminin bir parçası değildir.

Finlandiya: Bilgiler, çoğunlukla *perusopetus/grundlaggande utbildning'in* son üç yılındaki uzmanlık konusu öğretmenleri ile ilgilidir. Eşzamanlı model daha uzun sürmektedir ancak profesyonel eğitimin ilgili oranı çok fazla değişmemektedir.

İsveç: Bilgiler *grundskola'nın* son yılındaki öğretmenlerle ilgilidir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Verilen bilgiler birbirini izleyen rota üzerindedir. Eşzamanlı rota da her zaman mevcuttur ancak çok yaygın değildir. İngiltere ve Galler'de yarı-zamanlı, esnek ve istihdama dayalı eğitim rotaları da mevcuttur. Profesyonel unsurlar, her ne kadar bütün kursiyerlerin okullarda minimum bir süre geçirmeleri gerekiyorsa da, süreden ziyade standartlara ve becerilere göre tanımlanmaktadır. Yeni mezun olmuş öğretmenler bir yıllık bir memuriyete geçme süresini tamamlamalıdır (Galler'de 2003'ten itibaren).

Birleşik Krallık (SCT): Öğretmenlik eğitiminin ardından iki yıllık bir deneme hizmet süresi bulunmaktadır.

İzlanda: Şema eş zamanlı modeli göstermektedir. Birbirini izleyen model dört yıl sürmektedir.

Norveç: *Universitet'te*, seçilen konuya bağlı olarak öğretmenlik eğitimi dört ila yedi yıl arasında sürmektedir. Profesyonel eğitimin oranı sırasıyla, %25 ve %14'tür.

Bulgaristan ve Romanya: Öğretmenlik eğitimi konusuna bağlı olarak beş yıl sürebilmektedir.

Açıklama, 'Çizelge D22-D23-D24-D25 ile ilgili açıklama notlarına bakınız'

ORTAÖĞRETİM İKİNCİ KADEME (ISCED 3) İÇİN BAŞLANGIÇ ÖĞRETMENLİK EĞİTİMİ HER ZAMAN ÜNİVERSİTE SEVİYESİNDE VERİLMEKTEDİR

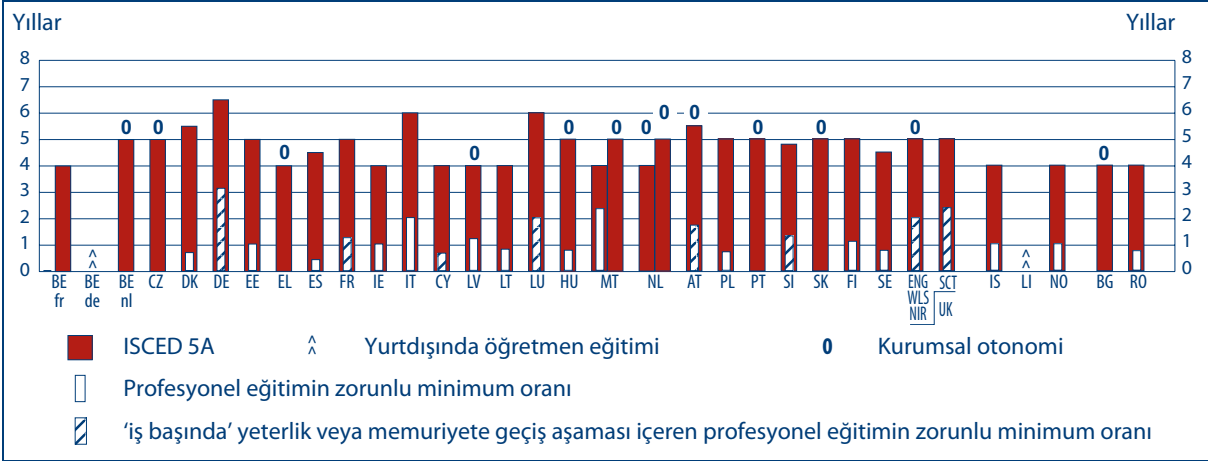
Bütün Avrupa ülkelerinde, lisesi seviyesinde çalışmak isteyenler için başlangıç öğretmenlik eğitimi üniversite seviyesinde (ISCED 5A) kurumlarda verilmektedir. Eğitim genellikle beş yıl sürmektedir, 10 ülkede daha kısa eğitimler verilmektedir. En uzun eğitim (altı buçuk yıl) Almanya'dadır.

Lise seviyesi için öğretmenlik eğitimi, ister birbirini izleyen, isterse eşzamanlı modeli (Çizelge D21) benimsesin, 'iş başında' yeterli aşaması da dahil olmak üzere teorik ve pratik profesyonel eğitimin oranı nadiren %30'u aşmaktadır (Almanya, Malta, Birleşik Krallık, ve daha az olmak kaydıyla, İtalya, Lüksemburg ve Avusturya hariç). Pek çok ülkede öğretmenlik becerileri kazanmak için gereken sürenin yüzdesi %14 ile %30 arasında değişmektedir.

Bazı ülkeler (Danimarka, İspanya ve Polonya), lise eğitimi için özel profesyonel eğitime daha az oranda süre (%15'ten az) ayırmaktadır. Ancak, Polonya'daki oran 2003/04'ten itibaren bir miktar yükselmiştir. Yunanistan'da sadece genel eğitim zorunludur.

Pek çok ülkede kurumlar, öğretmenlik eğitiminin farklı unsurlarını diledikleri gibi organize etmekte tamamen özgür bırakılmıştır.

Çizelge D25: Genel ortaöğretim kademesinde (ISCED 3) başlangıç öğretmenlik eğitiminin seviyesi ve minimum süresi, ve profesyonel eğitime ayrılması zorunlu olan minimum zamanın oranı, 2002/03

'iş başında' yeterlik aşaması içeren profesyonel eğitimin zorunlu minimum oranların (kalın) yüzdeleri

DK	DE	EE	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	AT	PL	SI	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	NO	RO
12,3	48,0	20,0	9,1	25,0	25,0	33,3	16,6	30,0	20,0	33,3	15,2	58,3	31,3	14,0	27,2	21,9	16,7	40,0	47,6	25,0	25,0	18,4

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika: Özel izne bağlı olarak, orta okul eğitimi için öğrenim görmüş olan öğretmenler (Çizelge D24) lise eğitiminde de görev alabilirler.

Belçika (BE fr): 2002/03'te, profesyonel eğitim 300 saatten oluşmaktadır. Bu eğitim, üniversite eğitimine paralel olarak veya daha sonra alınabilir.

Çek Cumhuriyeti: Öğretmenlik eğitimi dört ila altı yıl sürmektedir.

Almanya: Üniversite seviyesindeki öğretmenlik eğitimi en az dokuz sömestr (dört buçuk yıl) sürmektedir, ardından iki yıllık 'iş başında' nihai yeterlik aşaması gelmektedir (*Vorbereitungsdienst*).

Estonya: 2003/04'ten itibaren, mezunlar bir yıl süren 'iş başında' yeterlik aşamasını (*kutseasta*) tamamlamak zorundadırlar.

Yunanistan: Profesyonel öğretmenlik eğitimi kuruma ve müstakbel öğretmenin uzmanlaşacağı konuya bağlı olarak verilir.

İspanya: Öğretmenlik eğitimi beş veya altı yıldır. 2004/05'te öğretmenlikte yeni uzmanlık sertifikası uygulaması başlamıştır. Bu uygulama minimum 485 saatlik genel eğitim artı üç aylık öğretmenlik stajı ve 12 saatlik teorik profesyonel eğitim içermektedir.

Fransa: *Professeurs agrèges* aynı zamanda lise eğitiminde de görev alabilir. Öğretmenlik eğitimleri altı yıl sürmektedir. Profesyonel eğitim, bir yıl süren 'iş başında' yeterlik aşaması ile verilmektedir.

İrlanda ve Letonya: Birbirini izleyen model 5 yıl sürmektedir.

Litvanya: Birbirini izleyen modele uygun olarak beş yıllık eğitim mevcuttur.

Lüksemburg: Öğretmenlik eğitiminin genel unsurunun yurt dışında alınması gerekmektedir. Başlangıç öğretmenlik eğitiminin süresine seçimli araştırma projesinin tamamlanması için gereken süre dahil değildir, bu projenin süresi değişkendir. Profesyonel eğitim 'iş başında' yeterlik aşamasında verilmekte ve bu aşama en az iki yıl sürmektedir.

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Ek notlar (devamı)

Malta: Profesyonel eğitimin oranı, salt birbirini izleyen modele uygulanmaktadır.

Hollanda: 2. dereceleri olan öğretmenler bir eğitime katılarak 1. dereceyi alabilirler. Doktora (*doctoraal*) veya lisans üstü çalışmalarını tamamlamış olan üniversite mezunları, lisansüstü öğretmenlik eğitimi programlarına katılabilir ve 1. derece yeterlik alabilirler. Eğitimler tam veya yarım zamanlı olarak iki seçeneklidir.

Avusturya: Nihai 'iş başında' yeterlik aşaması bir yıl sürmektedir.

Polonya: Yabancı dil öğretmenleri için üç yıllık Ek eğitim verilmektedir (%19'u profesyonel eğitime tahsis edilmektedir).

Portekiz: Profesyonel eğitime tahsisi edilen süre toplam eğitim süresinin %20'sini aşmamalıdır. Bir kurum birbirini takip eden modele uygun olarak altı yıl süren başlangıç öğretmenlik eğitimi vermektedir. 'iş başında' yeterlik aşaması bir yıl sürmektedir.

Slovenya: Birbirini izleyen modele uygun olarak dört buçuk sene süren öğretmenlik eğitimi mevcuttur. 10 ay süren nihai 'iş başında' yeterlik aşaması zorunludur ve tamamen profesyonel eğitime adanmıştır, ancak başlangıç öğretmenlik eğitiminin bir parçası değildir.

Finlandiya: Birbirini izleyen modele uygun olarak daha uzun süreli bir eğitim mevcuttur, ancak profesyonel eğitimin ilgili oranı büyük ölçüde değişmemektedir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Verilen bilgiler birbirini izleyen rota üzerindedir. Eşzamanlı rota her zaman mevcuttur ancak çok yaygın değildir. İngiltere ve Galler'de yarı-zamanlı, esnek ve istihdama dayalı eğitim rotaları da mevcuttur. Profesyonel bileşenler, her ne kadar bütün kursiyerlerin okullarda minimum bir süre geçirmeleri gerekiyorsa da, süreden ziyade standartlara ve becerilere göre tanımlanmaktadır. Yeni mezun olmuş öğretmenler bir yıllık bir memuriyete geçme süresini tamamlamalıdır (Galler'de 2003'ten itibaren).

Birleşik Krallık (SCT): Öğretmenlik eğitiminin ardından iki yıllık bir deneme hizmet süresi bulunmaktadır.

Norveç: Seçilen konuya bağlı olarak, öğretmenlik eğitimi dört yıldan yedi yıla kadar değişmektedir. Profesyonel eğitimin ilgili oranı, dört yıllık eğitimlerde %25'ten, yedi yıllık eğitimde %14.3 aralığında değişmektedir.

Bulgaristan ve Romanya: Öğretmenlik eğitimi beş yıl sürebilmektedir.

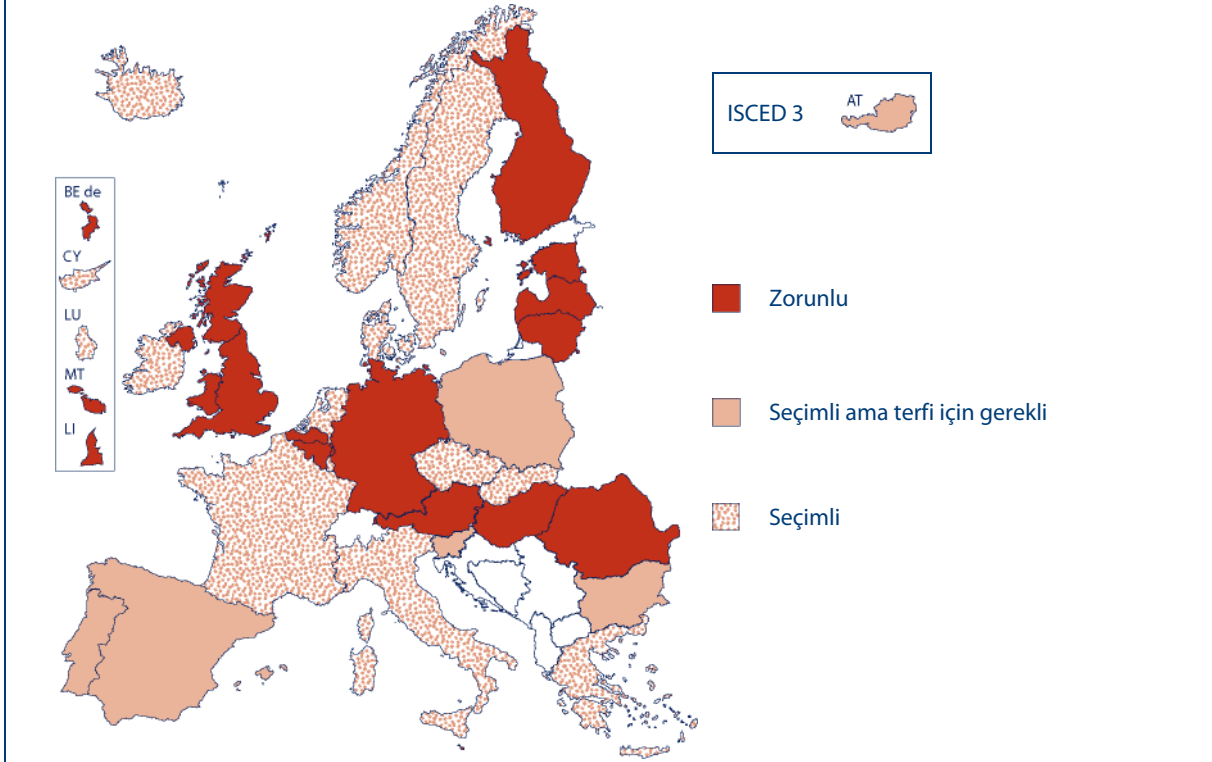
Açıklama, Çizelge D22-D23-D24-D25 ile ilgili açıklama notlarına bakınız'

AVRUPA ÜLKELERİNİN YARISINDA SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM, ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ GÖREVLERİNİN BİR PARÇASIDIR

Süreklili Profesyonel Gelişim (SPG) en fazla 15 Avrupa ülkesinde ve bölgelerinde zorunludur. Ancak, öğretmenlerin, hepsinde açıkça SPG ile meşgul olmak yükümlülükleri bulunmamaktadır, ve üstlenmedeki başarısızlıkları cezalandırmalarını gerektirmez. Bunun yanı sıra, hizmet-içi eğitimin zorunlu olma olgusu gerçek katılım oranları hakkında çok az fikir vermektedir. İlgili ülkelerin pek çoğunda SPG her yıl belirli bir süreyle sınırlı olduğundan, öğretmenler SPG faaliyetlerinde tamamen gönüllü olarak yer alabilirler.

İspanya, Polonya, Portekiz, Slovenya ve Bulgaristan'da hizmet-içi eğitim seçimidir, ancak kariyer ilerlemeleri ve ücret artışları ile açık bir şekilde ilişkilendirilmiştir. İspanya'da, belirli bir miktar eğitime kaydolan öğretmenlere ücret artışı uygun görülmektedir. Diğer dört ülkede SPG programlarına katılım vasıtasıyla kredi kazanılır ve bu krediler terfi amaçlı olarak değerlendirilir. Yunanistan'da, hizmet-içi eğitim yeni öğretmenler için zorunludur. SPG Fransa'da her ne kadar seçimli ise de, teftiş kurulu ve öğrencileri değerlendiren okul yönetimi katılımlarını dikkate alabilmektedir. Bu değerlendirme öğretmenlerin kariyer olasılıklarını etkilemekte ve terfilerini hızlandırabilmektedir. Eğitim, tanımlanmış profesyonel problemleri olan öğretmenler için zaman zaman "çok şiddetle" önerilebilmektedir.

Çizelge D26: İlköğretim, genel orta öğretim birinci ve ikinci kademe (ISCED 1,2,3) öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimin statüsü, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika (BE fr): Hizmet içi eğitim 2002 yılında zorunlu hale gelmiştir.

Belçika (BE nl): Hizmet içi eğitim okulun idari makamı/okulun yönetim ekibi tarafından gerekli görülebilir.

Hollanda: Öğretmenlerin yıllık çalışma saatlerinin %10'unun mesleki ilerlemeye ayrılması gerekmektedir ve öğretmenler, işverenleri ile yaptıkları değerlendirme konuşmalarında bununla ilgili rapor vermektedirler. Bu sürenin tam olarak nasıl kullanılacağı, okulların inisiyatifine bırakılmıştır.

Slovenya: Yeni eğitimsel reformların tanıtılması ile bağlantılı hizmet içi eğitimler zorunludur.

İsveç: Hizmet içi eğitimin zorunlu olduğunu belirten herhangi bir yasal belge mevcut değildir. Ancak tüm öğretmenler normal olarak eğitim faaliyetlerine katılır ve okullar eğitim fırsatları sunmakla yükümlüdür.

Romanya: Daha yüksek bir mesleki düzeye erişim imkânı sağlayan bir sınavdan geçmeyen öğretmenler için her beş yılda bir hizmet içi eğitim zorunludur.

ASGARİ ZORUNLU EĞİTİM SÜRESİ BİR YILDA BEŞ GÜNÜ AŞMAZ

Zorunlu hizmet içi eğitime ayrılan asgari yıllık süre, bir ülkeden bir diğerine belli bir ölçüde değişmektedir.

Estonya ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya'da) yılda 30 saatten daha fazla zorunlu eğitim süresi öngörülmektedir. Belçika ve Malta hariç olmak üzere diğer tüm ülkelerde eğitime ayrılan yıllık süre 20 saatin altındadır.

Almanya ve Liechtenstein'da, zorunlu süre merkezi bir makam tarafından belirlenmemiştir.

Birçok ülkede hizmet içi eğitime ayrılması gereken süre, ya Malta, Finlandiya ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya'da) olduğu gibi yıl içinde toplam gün sayısı olarak ya da Estonya, Litvanya, Macaristan ve Romanya'da olduğu gibi belli sayıda yıl içinde toplam gün olarak ifade edilmektedir.

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Çizelge D27: İlköğretim, genel orta öğretim birinci ve ikinci kademedede (ISCED 1,2,3) zorunlu hizmet içi eğitime ayrılan asgari süre (saat olarak), 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	DE	EE	LV	LT	HU	MT	AT	FI	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	LI	RO
ISCED 1	21	21	14		32	12	18	17	21	15	18		35		19
ISCED 2	21	21	21	✓	32	12	18	17	21	15	18	✓	35	✓	19
ISCED 3	21	21	21		32	12	18	17	21	✓	18		35		19
⊗	CZ, DK, EL, ES, FR, IE, IT, CY, LU, NL, PL, PT, SI, SK, SE, IS, NO et BG.														

⊗ Hizmet içi eğitim zorunlu değildir

✓ Değişken

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika: Yılda üç gün.

Almanya: Zorunlu hizmet içi eğitim süresi bir *Lander'den* diğerine değişmektedir.

Estonya: Beş yıllık bir süre içinde 160 saat ve üzeri.

Litvanya: Beş yıllık eğitim boyunca 15 gün. Bu, beş yıla yayılmış olarak 90 saate karşılık gelmektedir.

Letonya: Eğitimden sorumlu merkezi makamlar üç yılda asgari 36 saatlik bir sürenin ayrılmasını belirlemişlerdir.

Macaristan: Her yilda bir 60-120 saatlik hizmet içi eğitim zorunludur

Malta: Bir yılda üç gün, öğretim yılının başında ya da sonunda. 2002/02'den bu yana okul sonrası yıllık iki saat süre ayrılması uygulaması başlatılmıştır.

Hollanda: Öğretmenlerin yıllık çalışma saatlerinin %10'unun mesleki ilerlemeye ayrılması gerekmektedir. Bu, öğretmenlerin talep edebilecekleri resmi olarak öngörülen süredir.

Avusturya: ISCED 2. düzey için, burada verilen bilgiler *Hauptschulen'de* çalışan öğretmenler ile ilgilidir. *Allgemein bildenden höheren Schulen 'de* çalışan öğretmenler için eğitim süresi belirtilmemiştir.

Finlandiya: Bir yılda her biri altı saat olmak üzere üç gün.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Hizmet içi eğitim için genellikle öğretim yılı içinde ders yapılmayan beş gün kullanılmaktadır. Ek olarak, mesleki gelişime yönelik düzenlenen olaylara katılım, mesleki görevlerin önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Birleşik Krallık (SCT): Asgari beş günlük bir hizmet içi eğitim süresi bulunmaktadır. Ayrıca öğretmenler bir yıl içinde 50 saati planlanan etkinliklere ayrılmalıdır; bu sürenin bir kısmı hizmet içi eğitim için de kullanılabilir.

Liechtenstein: Öğretmenlerin her iki yılda bir en az bir eğitim etkinliğine katılmaları gerekmektedir.

Romanya: Öğretmenler bu süre içinde mesleki dereceler elde etmedikleri takdirde, her beş yılda 95 saat.

Açıklama

Hesaplama: Yukarıdaki notlarda aksi belirtilmediği müddetçe bir gün, yedi saate karşılık gelmektedir. Belirli sayıda yıl içinde belli bir eğitim süresinin zorunlu olduğu ülkeler için hesaplama, bir ortalama süreye dayandırılır.

ÖĞRETMENLER, HİZMET İÇİ EĞİTİMDE BELİRLİ BİR SÜREYİ OKUMA ÖĞRETİMİNE AYIRMAKTADIRLAR

Resmi yönetmeliklerde hizmet içi eğitime katılım, genellikle bir öğretmenin mesleki görevlerinin bir parçası olarak belirtilir (Çizelge D26). Aynı zamanda, ilköğretim müfredatında okuma öğretiminin önemi, evrensel olarak kabul edilmektedir (Çizelge E2). PIRLS 2001 anketi, katılan ülkelerde okuma öğretimine yönelik eğitim faaliyetlerine fiili katılım hakkında bazı yararlı bilgiler vermektedir.

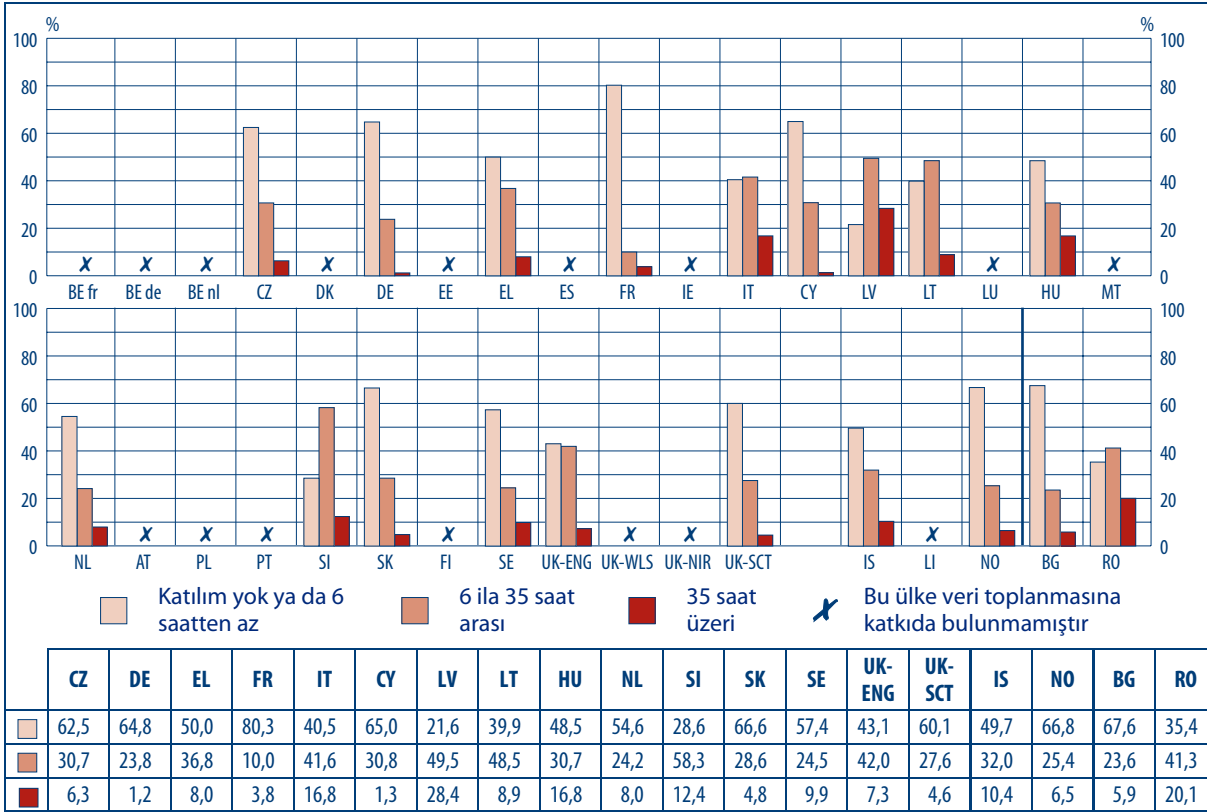
Çek Cumhuriyeti, Almanya, Fransa, Kıbrıs, Slovakya, Birleşik Krallık (İskoçya), Norveç ve Bulgaristan olmak üzere sekiz ülkede, dördüncü sınıf öğrencilerinin %60'tan fazlasının öğretmenleri, önceki iki yıl içinde bu alanda herhangi bir hizmet içi eğitim etkinliğine katılmadıklarını ya da altı saatten daha az bir süre katıldıklarını ifade etmiştir.

İtalya, Letonya, Litvanya, Slovenya, Birleşik Krallık (İngiltere) ve Romanya'da öğrencilerin yaklaşık %40'ının öğretmenleri, okuma öğretimine yönelik hizmet içi eğitime 6 ila 35 saat ayırmış olduklarını ifade etmektedir. Bu ülkeler arasında önceki iki yıl içinde 35 saatin üzerinde eğitime katılan öğretmenlerin en fazla Letonya ve Romanya'da olduğu görülmektedir.

KAYNAKLAR

Çizelge D28: İlköğretimin dördüncü yılında bulunan ve öğretmenleri son iki yıl içinde okuma öğretimine yönelik hizmet içi eğitime katıldığını bildirmiş olan öğrencilerin oranı, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01

Kaynak: IEA, PIRLS2001 veritabanı.

Açıklama

Kendilerine gönderilen anket formunda öğretmenlerden son iki yılda doğrudan okuma ile ya da okuma öğretimi ile ilgili olan hizmet içi eğitim seminerlerine kaç saat ayırdıklarını belirtmeleri istenmiştir.

Örneklem prosedürü, okulların seçimini ve ardından ilköğretimin dördüncü yılında bulunan öğrencilerin seçimini kapsamaktadır. Örneklemde her öğrenciye devam ettiği okulun boyutundan bağımsız olarak seçilme olasılığı tanınmıştır. Bu amaç doğrultusunda okullar, seçilme olasılıklarının boyutları ile ters orantılı olacağı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu durum, çizelgede neden doğrudan belirtilen seçeneklerden biri ya da diğeri ile ilgili belirli bir yanıt veren öğretmenlerin oranının değil de öğretmenleri bu yanıtı veren öğrencilerin oranının gösterildiğini açıklamaktadır.

PIRLS anketine ilişkin daha fazla bilgi için Terimler ve İstatistiksel Araçlar kısmına bakınız.

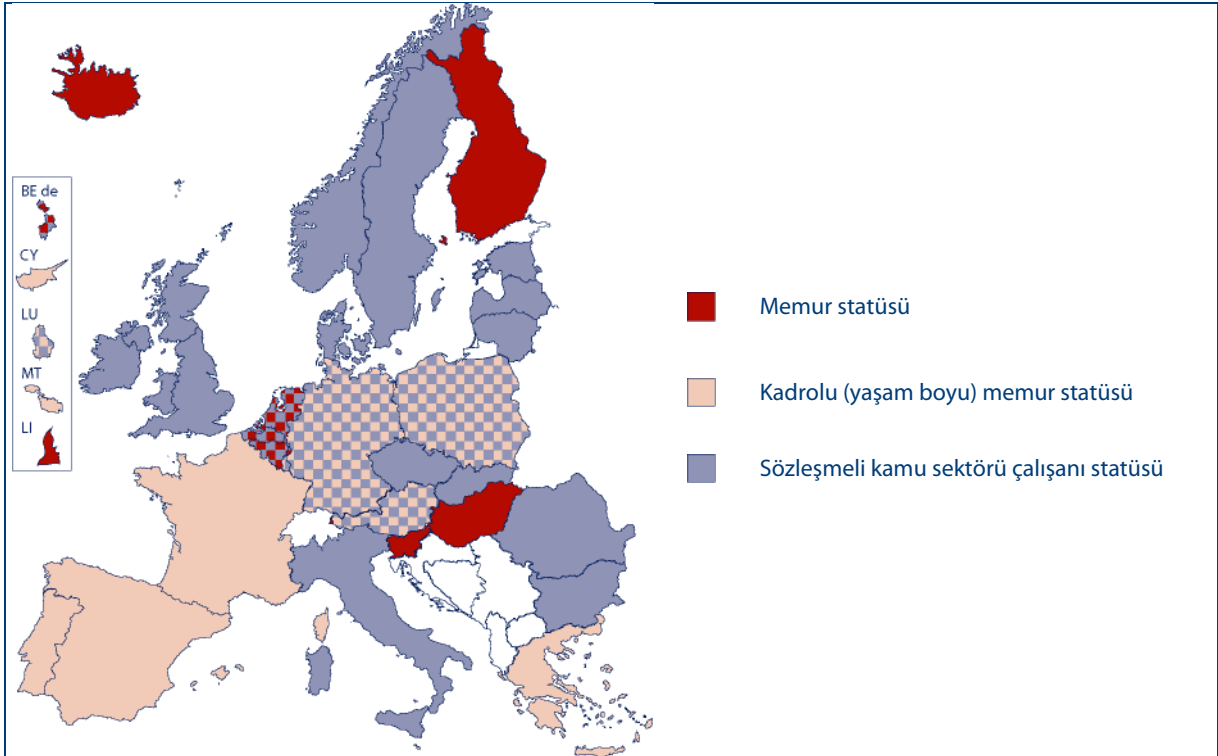

ÖĞRETMENLER AVRUPA ÜLKELERİNİN YALNIZCA ÇOK AZINDA KADROLU MEMUR KONUMUNDALAR

Avrupa ülkelerinde (ilköğretim, alt ortaöğretim ya da üst ortaöğretimde) öğretmenlerin istihdam durumu iki ana kategoriye ayrılmaktadır. Bu ülkelerin yarısında öğretmenler memur statüsündedirler ama bu ülkelerin yalnızca çok az bir bölümünde kadrolu ömür boyu memur konumundadırlar. Diğer ülkelerde öğretmenler sözleşmeli olarak istihdam edilmekte ve istihdam ile ilgili genel mevzuata tabi tutulmaktadır. Birkaç ülkede ise (Belçika, Almanya, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya ve Polonya) bu iki istihdam kategorisi bir arada kullanılmaktadır.

İlk kategoride öğretmenler; merkezi, bölgesel ya da yerel düzeyde kamu kuruluşları tarafından istihdam edilen memurlardır. Bu statüde olan memurlar, kamu sektöründeki ya da özel sektördeki sözleşmesel ilişkileri düzenleyen mevzuattan ayrı bir yasal çerçeveye uygun olarak istihdam edilmektedirler.

Çizelge D29: İlköğretimde ve genel ortaöğretimde öğretmenler için mevcut olan istihdam statüsü türleri, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika: Bu üç Topluluktan her biri tarafından idare edilen okullarda çalışan öğretmenler memur olarak atanmaktadır. Devlet destekli özel sektörde çalışan öğretmenler, genel istihdam mevzuatı kapsamında istihdam edilmelerine karşın, memur statüsüne "dönüştürülmüş" olarak görülmektedirler.

Almanya: Yeni *Lander'deki* öğretmenlerden bazıları kalıcı devlet sözleşmeleri kapsamında istihdam edilmektedirler. Genel olarak bu öğretmenlerin statüsü memur statüsüne benzerdir.

Litvanya: Temmuz 2002'den beri öğretmenler genel istihdam yasası kapsamında istihdam edilmektedirler.

Luxembourg: İlköğretim ve ortaöğretimdeki belli bazı öğretmenler (*charges d'education*) söz konusu kamu kuruluşu tarafından geçici sözleşmeler ile işe alınmaktadır.

Macaristan: Yarı zamanlı çalışan küçük bir bölüm öğretmen memur statüsünde değildir.

Malta: *Junior College'da* (üst orta eğitimde), iki ana statü kategorisi birlikte kullanılmaktadır.

KAYNAKLAR

Ek notlar (devam)

Avusturya: Öğretmenler, bir hizmet sözleşmesi ile (sözleşmeli öğretmenler) ya da kamu hukukuna göre (kadrolu) olarak istihdam edilmektedirler.

Hollanda: Kamu kuruluşu olan okullardaki öğretmenler, Merkezi ve Yerel Devlet Personeli Kanununun öngördüğü anlamda memurdurlar. Özel okullardaki öğretmenle, istihdam edildikleri tüzel kişinin ilgili kurulu ile bir sözleşme (özel hukuk sözleşmesi) imzalarlar. Ancak bu personelin, çalışma koşulları devlet tarafından belirlenen kamu sektörü personeli statüsünü paylaştıkları düşünülebilir; toplu sözleşmeler tüm eğitim sektörünü (hem devlet okullarını hem de özel okulları) kapsamaktadır.

Polonya: Çizelgede, öğretmen terfi skalası üzerinde birinci ve ikinci kategorilerdeki öğretmenler (sözleşmeli statü) ve üçüncü ve dördüncü kategorideki öğretmenler (kariyer yapan memur statüsüne “dönüştürülmüş” statü) gösterilmektedir.

Slovakya: Öğretmenler Nisan 2002’de memur statüsüne alınmışlardır.

Norveç: Devlet hizmetine ilişkin mevzuatın bazı unsurları öğretmenler için geçerlidir.

Bulgaristan: Eylül 2002’de yürürlüğe giren yasa öncesinde öğretmenler memur statüsündeydi.

Açıklama

Burada, öğrencilerin çoğunun devlet destekli özel okullara (yani temel finansmanının yarısından fazlası kamu bütçesinden karşılanan okullara) devam eden Belçika, İrlanda ve Hollanda dışında **kamu sektöründeki tam vasıflı öğretmenler** (yani devlet tarafından finanse edilen, yönetilen ve doğrudan denetlenen okullarda çalışan öğretmenler) ele alınmıştır.

Bazı ülkelerde uygulanan kalıcı memuriyet hakkının alınmasından önceki **geçici statü**, burada ele alınmamıştır.

Memur statüsü, (merkezi, bölgesel ya da yerel düzeyde) kamu kuruluşları tarafından kamu sektöründeki ya da özel sektördeki sözleşmesel ilişkileri düzenleyen mevzuattan ayrı bir mevzuata göre istihdam edilen bir öğretmenin statüsüdür. Yapısal kariyer sistemlerinde öğretmenler, eğitim ile ilgili üst düzey yetkili makamlara karşılık gelen uygun merkezi ya da bölgesel makamlar tarafından ömür boyu **kadrolu memurlar** olarak atanırlar.

Sözleşmeli statüsündeki kamu sektörü çalışanı ifadesi, genel olarak yerel makamlar ya da okullar ile ilgili yetkili makamlar tarafından istihdam ile ilgili genel mevzuata uygun olarak sözleşmeli bazda istihdam edilen öğretmenleri ifade etmektedir.

Ancak daha yakından incelendiğinde, bu öğretmenlerin bu temele dayalı olarak istihdamlarının bir ülkeden diğerine değişiklik gösterdiği ve daha kesin olarak tanımlanmaya ihtiyaç duyduğu açığa çıkmaktadır. **Kadrolu memurların** bir alt-kategoriye temsil ettikleri açıktır. Kariyer bazlı sistemlerde öğretmenler, bir ülkede eğitim ile ilgili üst düzey yetkili makama karşılık gelen merkezi ya da bölgesel makamlar tarafından işe alınırlar ve istihdam edilirler (zorunlu öğretim öğretmenleri ile ilgili olarak Almanya’da *Lander*, İspanya’daki Özerk Topluluklar ve Belçika’daki Topluluklar ve Avusturya’daki *Bundeslander* bu makamlara örnek olarak verilebilir). Ömür boyu atama kavramı çok önemlidir ve öğretmenler ancak çok istisnai koşullarda işlerini kaybetmektedirler. Alman, Yunan, İspanyol, Fransız, Kıbrıslı, Luxembourglu, Maltalı, Avustralyalı, Polonyalı ve Portekizli öğretmenler yapısal bir kariyer sisteminin parçaları olan memurlar olarak düşünülebilirler.

İkinci tür statüde olan öğretmenler, **“çalışanlar”** olarak değerlendirilebilirler. Bu öğretmenler, istihdam mevzuatının genel hükümlerine uygun olarak belirlenen bir **sözleşme bazında** çalışırlar. Kamu sektörü çalışanları gibi öğretmenler de (genel olarak yerel düzeyde ya da okul düzeyinde) devlet makamları tarafından atanabilirler ama en yaygın olarak görülen durum, bu öğretmenlerin doğrudan ilgili okul tarafından istihdam edilmesidir.

İş güvenliği ile ilgili olarak gerçekten keskin olan ayırım memur statüsü ile sözleşmeli çalışan statüsü arasındaki ayırım değil, kadrolu memur statüsü ile diğer kategorideki statüler arasındaki ayırımdır.

YENİ ÖĞRETMENLERE YÖNELİK DESTEK ÖNLEMLERİ HÂLÂ ÇOK YAYGIN DEĞİL

İlk öğretmenlik eğitiminin ve, bazı ülkelerde, nihai “işbaşında yetiştirme” ya da göreve başlama döneminin tamamlanmasının ardından öğretmenler kariyerlerinin ilk yıllarında yine de birçok güçlük ile karşılaşmaktadırlar. Özel destek önlemleri, mesleğe yeni giren kişiler olarak karşılaşılabilecekleri güçlüklerin üstesinden gelme konusunda öğretmenlere yardımcı olabilir ve bu öğretmenlerin mesleği erken bırakmaları ihtimalini azaltabilir. Potansiyel faydalarına rağmen bu tür tedbirler Avrupa ülkelerinde hâlâ yaygın değildir. 2002 yılında ülkelerin yalnızca yarısı bu süre içinde yeni öğretmenlere yardım sunmuştur. Yardımın sunulduğu yerlerde bu yardım genellikle özel sınıf içi destek ve/veya spesifik olarak tasarlanmış eğitim biçiminde olmuştur. Almanya, Birleşik Krallık (İngiltere ve Galler) ve Norveç gibi birkaç ülke yakın zaman önce erken dönemde mesleki gelişimi destekleyecek inisiyatifleri uygulamaya koymuştur.

Destek tedbirlerinin uygulandığı ülkelerde ilköğretimdeki ve (alt ortaöğretim ve üst ortaöğretim olmak üzere) ortaöğretimdeki yeni öğretmenler her şeyden önce gayri resmi tartışmalar ile, çalışmalarına yönelik sınıf gözlemleri ve danışmanları ile yaptıkları toplantılarda kaydettikleri ilerlemeye ya da diğer sorunlarına ilişkin tartışmalar ile desteklenmektedirler. Yeni öğretmenlere yardımcı olma sorumluluğunu almak üzere her zaman bir kişi (bir rehber) tayin edilmektedir – bu kişi genellikle hizmette önemli bir süreyi geride bırakmış deneyimli bir öğretmen ve/veya okul müdürü olmaktadır.

Çizelge D30: İlköğretim ve genel ortaöğretimde öğretmenlik mesleğine yeni giren öğretmenlere destek ve danışmanlık hizmetlerinin türlerine ilişkin düzenlemeler ve/veya tavsiyeler, 2002/03

DESTEĞİN TÜRÜ	CZ	DE	EL	ES	IE	IT	CY	PL	SK	UK-ENG/ WLS	UK- NIR	IS	LI	NO	BG
Resmi/yarı-resmi toplantılar (kaydedilen ilerleme ya da diğer sorunlara yönelik tartışmalar için)			●	●		●	●	●	●		●	●	●		●
Görüşler, bilgilendirmeler ve gayri resmi tartışmalar	●		●	●	●	●	●	●	●		●	●	●		●
Derslerin planlanmasında yardım			●	●		●		●	●			●	●		●
Öğrencilerin değerlendirilmesinde/onların okul raporlarının hazırlanmasında yardım				●		●		●	●		●	●	●		
Sınıf etkinliklerine katılım ve/veya sınıfta gözlem	●		●	●	●		●	●	●		●		●		●
Tavsiye ile ilgili beceriler			●	●		●	●	●	●		●	●			●
Seminerler/atölye çalışmaları/tartışma grupları düzenlenmesi			●	●			●	●	●						●
Diğer okullara/kaynak merkezlerine ziyaretler				●				●							
(Asgari bir süresi olan) özel zorunlu eğitimler			● (1)	● (2)		● (3)									● (4)
Kılavuzlar											●				
Pilot projeler (kontrollü uygulama)		●								●				●	
Hâlihazırda önlem yok	BE, DK, EE, FR, LV, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PT, SI, FI, SE, RO														
	(1) 100 saat (2) değişken (3) 40 saat (4) 24 saate kadar														
Kaynak: Eurydice.															

KAYNAKLAR

Ek notlar (Çizelge D30)

Almanya: Dört *Lander*'de yeni gelen öğretmenlerin desteklenmesinde okul müdürlerine yardımcı olunmasına yönelik pilot projeler başlatılmıştır.

İspanya: Fiili öğretmenliğin ilk yılının organizasyonu, Özerk Toplulukların sorumluluğu altındadır ve bir okuldan diğerine ya da bir Topluluktan diğerine farklılık gösterebilir.

İrlanda: Diğer destek biçimleri de mevcut olmakla birlikte ilgili okulun türüne bağlıdır.

Birleşik Krallık (ENG): 12 LEA'da Ekim 2001'de öğretmenliklerinin ikinci ve üçüncü yılında olan öğretmenlere yönelik üç yıllık bir *Erken Dönem Mesleki Gelişim* pilot projesi başlatılmıştır.

Birleşik Krallık (WLS): Eylül 2003'te öğretmenliklerinin ikinci ve üçüncü yılında olan öğretmenlere yönelik iki yıllık bir *Erken Dönem Mesleki Gelişim* pilot programı başlatılmıştır.

Birleşik Krallık (NIR): Öğretmenlik eğitiminin *Erken Dönem Mesleki Gelişim* aşamasını başarıyla tamamlayan öğretmenlere yardımcı olmak için rehberlik materyalleri sağlanmaktadır. Diğer türlü destekler de verilmektedir (örneğin derslerin planlanmasında yardım, seminerler/atölye çalışmaları/tartışma grupları ve diğer okullara/kaynak merkezlerine ziyaretler).

Norveç: 2003/04'te, birkaç yıllık pilot uygulamanın ardından, öğretmenlik mesleğine yeni girenler için geniş ölçekli ulusal bir proje uygulamaya konmuştur. Projenin içeriği ve organizasyonu, bir bölgeden ve belediyeden bir diğerine değişiklik göstermektedir.

Bulgaristan: 2003 yılında mesleğe yeni girenleri desteklemeye yönelik tedbirler uygulamaya konmuştur.

Açıklama

Yukarıdaki şekil, nihai "işbaşı" yetiştirme evresini ya da *göreve başlama* yılını kapsamamaktadır. Tam vasıflı yeni öğretmenlere mesleklerinin ilk ve ikinci yılında (ya da nihai "işbaşı" vasıflandırma ya da göreve başlama aşamasını ilk hizmet yılı olarak kabul eden ülkelerde mesleklerinin ikinci ve üçüncü yılında) verilen özel destek ve danışmanlığı göstermektedir. Bu destek tedbirleri öğretmenlere mesleklerinin ilk yıllarında karşılaşılabilecekleri güçlüklerin üstesinden gelmelerinde yardımcı olmak için özel olarak tasarlanmıştır. Bu erken dönem mesleki gelişime yönelik tasarlanan zorunlu eğitimler de dahil edilmiştir.

Yeni öğretmenlerin izlenmesine ve desteklenmesine yönelik düzenlemelerin mevcut olduğu yerlerde bu destek tüm öğretmenlere koşulsuz olarak verilmektedir. Birleşik Krallık'ta (Kuzey İrlanda) ve Polonya'da (stajyer öğretmenler ve sözleşmeli olarak istihdam edilen öğretmenler ile ilgili olarak) bu destek zorunlu hale gelmiştir. Kuzey İrlanda'da *Erken Dönem Mesleki Gelişim* programı, tüm öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde temel bir aşama olarak görülmektedir. Benzer olarak Yunanistan, İspanya ve İtalya'da öğretmenler, bir ya da birkaç yıllık deneme süreleri boyunca eğitim programından geçmek zorundadırlar. Bu son üç ülkede ve Bulgaristan'da bu özel eğitimin süresi büyük ölçüde farklılık göstermektedir.

ÖĞRETMENLERE YÖNELİK DESTEK YAYGIN OLARAK DÜZENLENMEMEKTEDİR

Öğretmenler, kariyerlerinin belirli bir noktasında görevlerini tam kapasite ile gerçekleştirmelerine engel olan durumlar ile karşılaşabilirler. Bu gibi koşullarda yardıma ihtiyaç duyabilirler ve bir ya da birkaç türde desteğin sağlanması normal olarak çok yardımcı olur. Öğretmenlerin sıklıkla karşılaştıkları dört durum burada belirtilmektedir; bunlar şu şekilde sıralanabilir: Kişisel nitelikte sorunlar; öğrencileri, ebeveynleri ve/veya meslektaşları içeren kişilerarası çatışmalar; öğretmenlik etkinliği ile ilişkili sorunlar (örneğin müfredatı yeni bir konunun dahil edilmesi ya da yeni öğretim ekipmanlarının ya da materyallerinin kullanılması vb.); ve karışık öğrenci grupları ile çalışma.

Söz konusu eğitimin üç düzeyinde (ilköğretim, ortaöğretim) ülkelerin çoğunluğu, spesifik olarak eğitsel nitelikte olan ya da daha genel olarak karışık öğrenci grupları ile çalışmalarında sorunlar ile karşılaşan öğrencilere (resmi ya da gayri resmi olarak) özel destekler vermektedir. Danimarka ve Yunanistan'da yalnızca öğretim ile ilgili sorunlar konusunda destek verilmektedir. İtalya'da öğretmenler yalnızca karışık öğrenci grupları ile çalışmalarında destek almaktadırlar.

Bunların aksine, kişisel nitelikteki sorunlar karşısında psikolojik destek verilmesi daha az yaygındır. Hatta belli bazı ülkelerde bu türden bir desteğin öğretmenlerin psikolojik bir sorunu olduğunun açık şekilde kabulünü varsayabileceği düşünülmektedir.

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Zor koşullar ile karşılaşan öğretmenlerin desteklenmesine yönelik çeşitli düzenlemeler genelde resmi olarak düzenlenmemektedir. Ülkelerin yalnızca üçte biri özel desteğin gerekli olabileceği sorunlu durumlara yönelik yönetmelikler ya da resmi tavsiyeler yayınlamıştır. Diğer ülkelerde zor durumlarda öğretmenlerin desteklenmesine yönelik prosedürleri belirleyen düzenleyici bir çerçeve sadece belli bazı spesifik durumlar için geçerlidir ya da bu tür prosedürler hiç belirlenmemiştir. Ancak ihtiyacın doğduğu durumlarda yardım isteyen öğretmenlere genelde gayri resmi olarak yardımlar yapılmaktadır.

Çizelge D31: İlköğretim ve genel ortaöğretimde öğretmenlere yönelik belli bazı destek biçimlerine ilişkin düzenlemeler ve/veya öneriler, 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO	BG	RO
A	○	○				●	○			●	●			○	●	○		●	●	●	○	●	●	○	●	●	●	○	○		●	●	
B	●	○	●			●	●		●	○	●		○	○	●	○		●	●	●	●	●	●	●	○	●	●	○	○	●	●	●	
C	●	●	●	●	○	●	●	●	●	○	●		●	○	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	○	●	○	●	●	●	○	○	
D	●	●	●	●		●	●		●	●	●	●	○	●	●		●	●	●	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	○	○	
●	(Merkezi/bölgesel/yerel düzeyde) yönetmelikler, tavsiyeler ve/veya kılavuzlar mevcut																				A	Kişisel sorunlar											
○	Destek var ama resmi değil (sistemik olarak organize edilmiyor)																				B	Çatışmalar											
○	Destek var ama resmi değil (sistemik olarak organize edilmiyor)																				C	Öğretim sorunları											
■	Bu tür destek verilmiyor																				D	Karışık öğrenci grupları ile çalışma											

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Danimarka: Danimarka Öğretmenler Sendikası, çalışma ortamı ile ilgili psikolojik sorunları olan üyelerine rehberlik sağlanmasına yönelik kalıcı düzenlemeler getirmiştir.

Fransa: İlköğretimde öğretim sorunlarına yönelik resmi bir destek mevcuttur.

Malta: 2002/03 öğretim yılında okuldaki durumlardan kaynaklanan kişisel sorunlar için psikolog desteği başlatılmıştır.

İzlanda: Ortaöğretim ikinci kademedeki C ve D kategorileri için gayri resmi destek düzenlemesi yapılmıştır.

Açıklama

Bu Çizelgenin amaçları doğrultusunda ne hizmet içi eğitim ne de maaş ikramiyeleri görev başındaki öğretmenlere yönelik özel yardım tedbirleri olarak düşünülmüştür.

Kişisel nitelikteki sorunlar özellikle ilgili öğretmenler için görevlerini etkili bir şekilde yerine getirmeyi güçleştiren fiziksel ve sinirsel tükenmişlik ile karakterize edilen bir stres biçimi olan çöküntü ile ilişkilidir. Öğrencileri, ebeveynleri ve/veya meslektaşları içeren **kişilerarası çatışmalar**, temel olarak öğrenciler ile yaşanan disiplin niteliğindeki çatışmalardır (yıkıcı sınıf içi davranışlar, öğretmenlere yönelik sözlü ve/veya fiziksel saldırılar vb.). **Öğretim sorunları**, öğretmenlerin yeni öğretim yöntemlerini vb. benimserken karşılaşılabilecekleri sorunlar ile ilişkilidir. **Karışık öğrenci grupları**, bir ya da birkaç spesifik kategoriden öğrencileri, yani özel eğitsel ihtiyaçları olan öğrencileri, göçmen öğrencileri, özel sorunları (dezavantajlı geçmişler, sosyal güçlükler) bulunan öğrencileri ve farklı öğrenme kabiliyetlerine sahip olan (ya önemli sorunları bulunan ya da istisnai derecede üst düzeyde performans gösteren) öğrencileri kapsamaktadır.

Ulusal kamu sağlık hizmetlerinde temel tıbbi kuruluşlar tarafından (özellikle kişisel sorunlar ile ilgili olarak) verilen destek burada ele alınmamıştır.

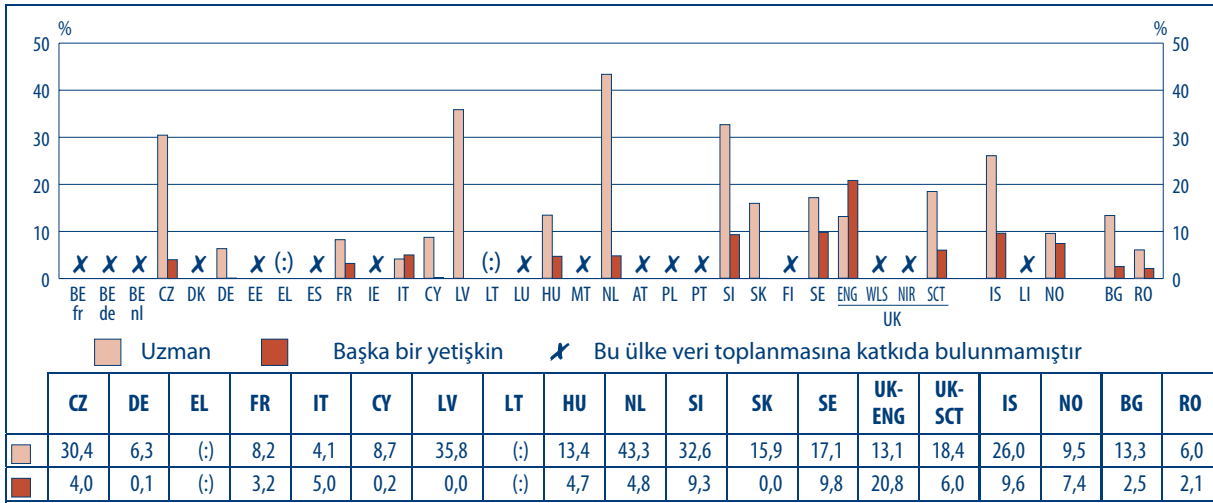
OKUMA GÜÇLÜĞÜ ÇEKEN ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK UZMAN DESTEĞİ

İlköğretimde öğretime harcanan süre bakımından en önemli konu, eğitimde kullanılan dildir. Genel olarak öğretim süresinin dörtte biri ile üçte biri arasında değişen süre bu konuya ayrılmaktadır (Çizelge E2). Okuma etkinliklerinde bazı öğrenciler ile ilgili olarak öğretim güçlükleri yaşanmaktadır ve dolayısıyla ek personelden gelecek destek yardımcı olabilir.

PIRLS 2001 verilerinin mevcut olduğu ülkelerin çoğunluğunda ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin dörtte birinden daha azının öğretmeni, okuma güçlüğü çeken öğrencilere yardımcı olmak için okulda ya da sınıfta bir uzmanın ya da başka bir yetişkinin hazır bulunduğunu bildirmiştir. Almanya, İtalya ve Romanya'da bu destek personeli (uzmanlar ya da diğer kişiler) çok ender durumlarda hazır bulunmaktadır.

Genel olarak ilgili kişinin sıklıkla bir asistan ya da başka bir yetişkin olduğu Birleşik Krallık (İngiltere) dışında, en yaygın olarak hazır bulunan kişiler uzman personeldir.

Çizelge D32: İlköğretimin dördüncü yılında bulunan ve öğretmenlerin okuma güçlüğü çeken öğrencilere yardımcı olmak için uzmanların yada başka yetişkinlerin hazır bulunduğunu bildirdiği öğrencilerin oranı, 2000/01

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Açıklama

Kendilerine gönderilen anket formunda öğretmenlerden okuma güçlüğü çeken öğrenciler ile ilgilenirken yardım alıp almadıklarını belirtmeleri istenmiştir.

Öğretmenlerden gelen yanıtlar iki kategoriye ayrılmıştır. İlk kategori olan "uzman" kategorisi, okuma güçlüğü çeken öğrencilere sınıfta ya da ek okuma sınıflarında yardımcı olmak üzere bir okuma uzmanının ya da başka bir uzmanın (örn. öğrenme uzmanı ya da konuşma terapisti vb.) hazır bulunduğu yanıtı veren öğretmenlerden oluşmaktadır. İkinci kategori olan "başka bir yetişkin" kategorisi, okuma güçlüğü çeken öğrencilere sınıfta yardımcı olmak üzere bir asistanın ya da başka bir yetişkinin hazır bulunduğu yanıtı veren öğretmenlerden oluşmaktadır.

Örneklem prosedürü, okulların seçilmesini ve daha sonra ilköğretimin dördüncü yılında bulunan öğrencilerin seçilmesini içermektedir. Örneklem prosedürü, okulların seçimini ve ardından ilköğretimin dördüncü yılında bulunan öğrencilerin seçimini kapsamaktadır. Örneklemde her öğrenciyi devam ettiği okulun boyutundan bağımsız olarak seçilme olasılığı tanınmıştır. Bu amaç doğrultusunda okullar, seçilme olasılıklarının boyutları ile ters orantılı olacağı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu durum, Çizelgede neden doğrudan söz konusu faktör ile ilgili ile ilgili belirli bir yanıt veren öğretmenlerin oranının değil de öğretmenleri bu yanıtı veren öğrencilerin oranının gösterildiğini açıklamaktadır.

PIRLS anketine ilişkin daha fazla bilgi için Terimler ve İstatistiksel Araçlar kısmına bakınız.

ÜLKELERİN ÇOĞUNLUĞUNDA, ÖĞRETMENLERİN İSTİHDAM SÖZLEŞMESİ — ÖĞRETİME HARCANAN SÜRE YERİNE TAAHHÜTLER İÇERMEKTEDİR —

Geleneksel olarak çoğu Avrupa ülkesinde öğretmenlerin **çalışma süresi**, öğretim saatlerine dayalı olarak tanımlanmıştır. Çalışma süresinin bu tanımı, öğretmenlerin iş profiline göre yapılmıştır; bu profil, bir yanda dersler ve diğer yanda da derslerin hazırlanması ve not verme olarak iki ana etkinliğe ayrılmıştır. Çok sayıda ülkede çalışma süresinin bu tanımı yerini diğer türde işleri de kapsayan ve daha geniş olan diğer bir tanımın yapılmasına bırakmıştır.

Dolayısıyla 2002/03 yılında öğretim süresi miktarına örneğin toplantılar ya da yönetim faaliyetleri vb. diğer etkinlikler için **okulda hazır bulunan saatlerin** kesin sayısı eklenebilir. Ülkelerin neredeyse yarısı öğretmenlerinin çalışma süresini bu şekilde tanımlamaktadır. Bazı ülkeler ayrıca genel çalışma süresini de belirlemiştir. Bu durum, üç düzeydeki eğitim için aynıdır.

Bazı ülkelerde **genel çalışma süresi**, toplu sözleşmelere uygun olarak müzakere edilen haftalık çalışma saati sayısına karşılık gelmektedir. Bu sözleşme, genel istihdam mevzuatının şartlarına tabi olan memurlar ya da çalışanlar olarak istihdam edilen öğretmenler için de geçerli olabilir (bu ülkeler Çizelgede italik harfler ile yazılmıştır).

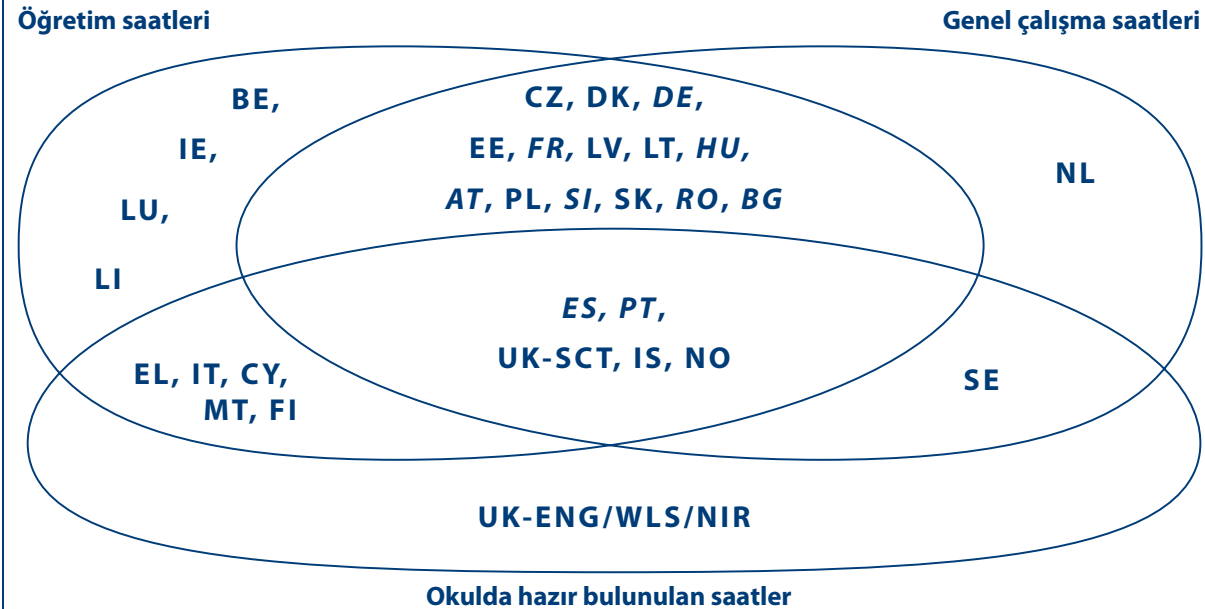
Öğretmenlerin çalışma süresi, sadece dört Avrupa ülkesinde (Belçika, İrlanda, Luxembourg ve Liechtenstein) öğretim saatlerinin sayısı baz alınarak sözleşmesel olarak tanımlanmıştır. Birçok ülke, ilkesel olarak öğretmenlerin belirlenen öğretim saatlerinin üzerinde verdikleri hizmetleri kapsayan bir genel çalışma saatleri uygulamasını kullanmaktadır.

Son olarak üç ülkede, yani Hollanda, İsveç ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), öğretmenlerden talep edilebilecek öğretim saatlerinin sayısı merkezi düzeyde belirlenmemiştir. Hollanda'da mevzuatta yalnızca (tüm etkinliklerin listesi de dahil olmak üzere) genel yıllık çalışma süresi belirlenmiştir. İsveç'te, öğretmenlerin okulda hazır bulunmaları gereken süre ile birlikte, saat olarak genel bir yıllık çalışma süresi belirlenmiştir. Ancak şunu belirtmek gerekir ki İsveç'te bazı okullarda, yeni çalışma süresi çerçevesinde bir öğretim derslerinin sayısının belirlenmesine yönelik daha önceki hesaplamaların kullanılmasına devam edilmektedir. Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) yönetmeliklerde yalnızca öğretmenlerin okulda ya da okul müdürü tarafından belirlenebilecek başka bir yerde görevini yerine getirmek için hazır bulunması gereken süre belirtilmiştir.

KAYNAKLAR

Çizelge D33: İlköğretimde ve genel ortaöğretimde öğretmenlerin iş yüküne ilişkin yasal tanımlar, 2002/03

İtalik harfler ile yazılmış ülkeler: Öğretmenlerin genel çalışma süresinin toplu sözleşmeler çerçevesinde müzakere edilmiş olan süreye karşılık geldiği ülkeler.

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika (BE fr, BE de): İlköğretimde, (ders vermeye ayrılan süre de dahil olmak üzere) okulda hazır bulunulması gereken azami saat sayısı da belirtilmiştir.

Danimarka: Öğretmenlerin okulda hazır bulunmalarının gerekli olduğu süre gösterilmemiştir çünkü bu süre yalnızca gün olarak ifade edilmiştir.

Estonya: Öğretmenlerin okulda hazır bulunmalarının gerekli olduğu süre gösterilmemiştir çünkü bu süre her bir okulun inisiyatifine bağlı olarak belirlenmiştir.

İtalya: Genel çalışma saati sayısı ele alınmamıştır çünkü bu süre, yalnızca gün sayısına dayalı olarak belirlenmiştir.

Luxembourg: Yalnızca memur statüsündeki öğretmenler gösterilmiştir. Geçici sözleşme ile çalışan öğretmenler (*charges d'education*), ile ilgili olarak öğretim saatlerinden çok hazır bulunulan saat sayısı belirlenmiştir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS): Ocak 2003'te imzalanan "Standartların Yükseltilmesi ve İş Yükünün Azaltılması" başlıklı ulusal bir iş yükü anlaşması, öğretmenlerin iş yükünde ve genel çalışma saatlerinde gelecek birkaç yıl içinde uygulanacak olan bir dizi değişikliğin temelini atmıştır. Bu ulusal anlaşma, *ileri eğitim kurumlarındaki* ISCED 3 programı kapsamında çalışan öğretmenler için geçerli değildir. Okulda hazır bulunulması gereken süre, öğretim süresini de kapsamaktadır.

Liechtenstein: Genel çalışma saati sayısının belirlenmesine yönelik yasa tasarısı uygulamaya konmamıştır.

Açıklama

Verilen tüm bilgiler, öğretmenlerin tam zamanlı olarak çalıştığı durumlar için geçerlidir. Henüz yeterlik kazanmamış olan ya da kariyerlerinin başlangıcında olan öğretmenler, eğer özel zaman çizelgesi gereksinimlerine tabi tutulmuşlarsa, dikkate alınmamışlardır.

Yasal tanımlar, öğretmenlerin istihdam sözleşmelerinde, iş tanımlarında ya da diğer resmi belgelerde tanımlandığı şekliyle çalışma süresi ile ilişkilidir. Genel çalışma süresi ile ilgili olarak toplu sözleşmeler de dikkate alınmalıdır (söz konusu ülkeler italik harfler ile yazılmıştır). Yasal tanımlar; eğitim ile ilgili üst düzey yetkili makama karşılık geldikleri ülkelerde merkezi yetkili makamlar ya da bölgesel yetkili makamlar tarafından yayınlanmış tanımlardır.

Öğretim saati sayısı, öğretmenler tarafından öğrenci grupları ile geçirilen süreye işaret etmektedir.

Okulda hazır bulunulması gereken saat sayısı, okulda ya da okul müdürü tarafından belirlenen başka bir yerde görevlerin yerine getirilmesi için hazır bulunulması gereken süreye işaret etmektedir. Bazı durumlarda bu, öğretime ayrılan süreye eklenen sürelerle işaret etmektedir ve diğer durumlarda hazır bulunulması gereken süre, öğretime ayrılan süreyi de kapsamaktadır.

Genel çalışma saatleri; öğretim saatleri, okulda hazır bulunulması gereken saatler ve okul dışında gerçekleştirilebilecek olan hazırlık ve not verme etkinliklerinin süresini kapsamaktadır.

ÖĞRETMENLERİN SÖZLEŞMEYE DAYALI HAFTALIK İŞ YÜKÜ İLGİLİ ÜLKEYE BAĞLI OLARAK BÜYÜK FARKLILIKLAR GÖSTERMEKTEDİR

Ülkelerin çoğunluğu ilk ve en önemli olarak öğretmenlerden talep edilebilecek **öğretim saati sayısını** belirlemektedir (Çizelge D33). Genel olarak ülkeler ya bir haftada uygulanacak olan öğretim dönemi sayısını ve bu dönemlerin süresini ya da haftalık öğretim saati sayısını belirlemektedirler. 2002/03'te Avrupa'daki öğretmenlerin çoğunluğu, normal olarak planlanan aralar ve öğrenciler ile öğretimi içermeyen iletişim süreleri hariç olmak üzere, haftada 18 ila 20 saat arasında öğrencilere aktif olarak öğretim vermek durumunda olmuştur. Ülkeler arasında önemli değişiklikler görülmektedir. Örneğin AB'ye yeni üye olan ülkelerin çoğunluğu, diğer ülkelerdekenden önemli ölçüde daha az olan haftalık öğretim saatleri sayıları belirlemişlerdir.

Eğitim düzeyleri arasındaki farklılıklar ile ilgili olarak bu durumun bir örnek olduğu çok az ülke vardır. Yalnızca beş ülke, yani Letonya, Macaristan, Polonya, Portekiz ve Birleşik Krallık (İskoçya) hem ilköğretim hem de ortaöğretim için haftalık olarak aynı öğretim süresini öngörmüşlerdir. Genel olarak ülkeler, alt ortaöğretim ve/veya üst ortaöğretim olmak üzere ortaöğretimdeki öğretmenlerinin haftalık öğretim sürelerini azaltma eğilimindedirler. Yalnızca Bulgaristan, orta öğretimdeki ve özellikle de üst ortaöğretimdeki öğretmenleri için çalışma saatlerini önemli ölçüde artırmıştır.

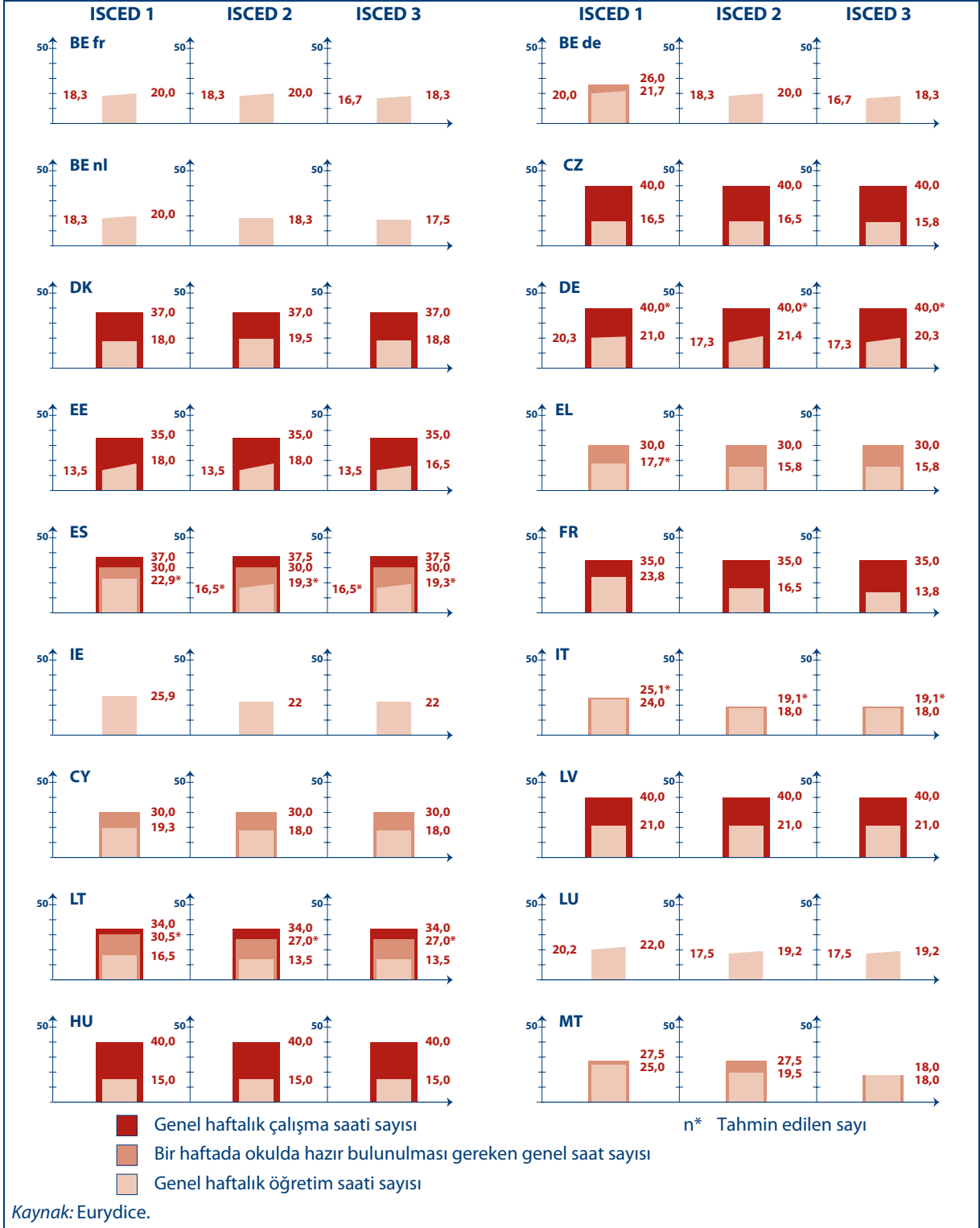
Avrupa ülkelerinin yarısından fazlası aynı zamanda diğer çalışanların çalışma sürelerine (35 ila 40 saat arası) dayalı olan ve toplu sözleşmelerde belirtilen bir haftalık **çalışma saati sayısı** da belirlemişlerdir.

Birkaç ülke, **öğretmenlerin her hafta okulda hazır bulunmalarının gerekli olduğu kesin süreyi** yasal olarak belirlemiştir. Genellikle bu gereksinimler yıllık olarak ya da saat yerine gün sayısı olarak tanımlanmaktadır. Ancak mümkün olduğunda kavramsal haftalık ortalamalar hesaplanmıştır. Genel olarak öğretmenlerden her hafta okulda hazır bulunmalarının istendiği süre, Portekiz ve İsveç (35 saat), İzlanda (ilköğretim ve alt ortaöğretimde 33,5 saat) ve kavramsal haftalık ortalamasının 32,4 saat olduğu Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) dışında 30 saati geçmemektedir.

KAYNAKLAR

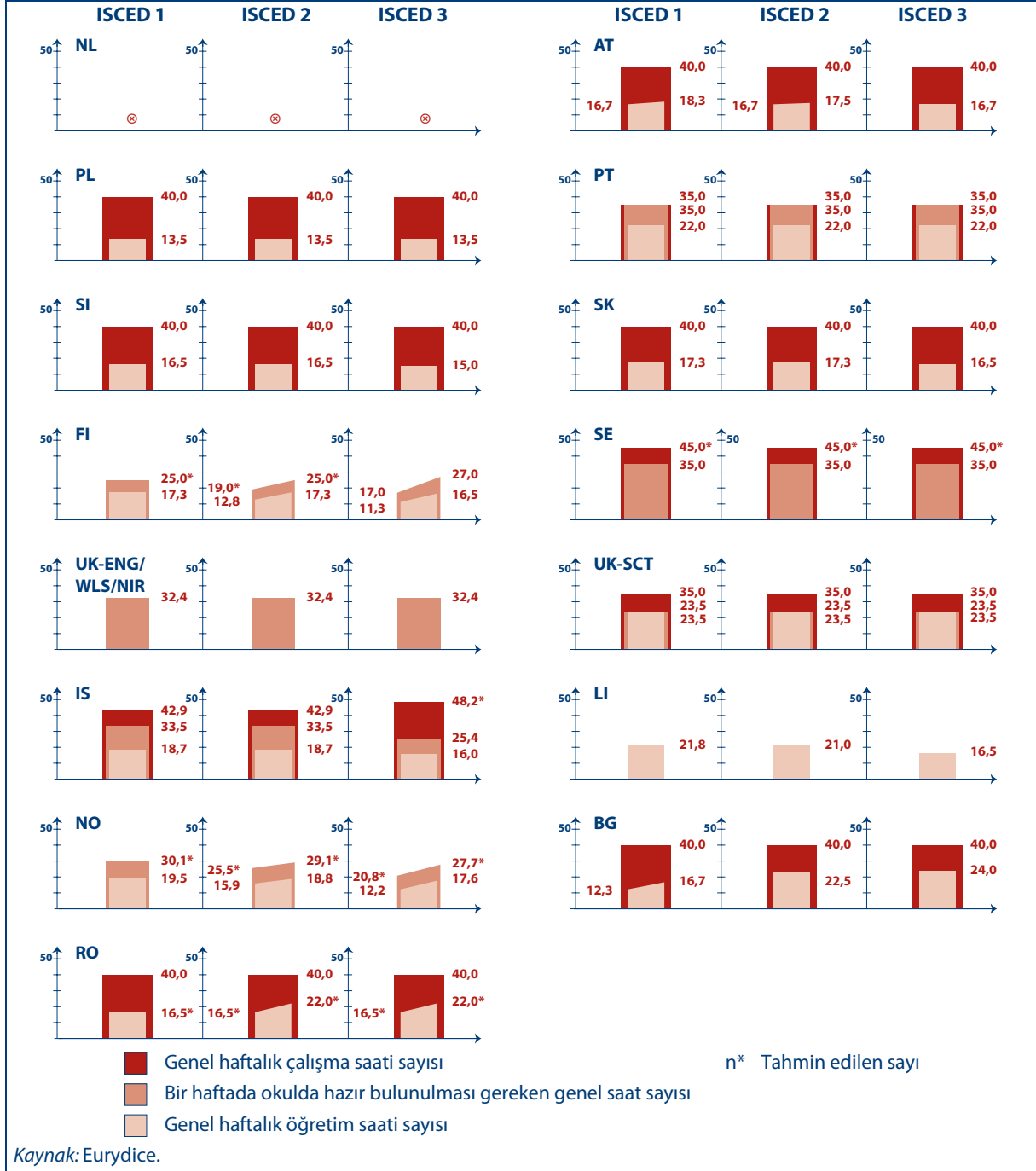
Çizelge D34: İlköğretim ve genel ortaöğretimde tam zamanlı öğretmenlerin iş yükünün haftalık saat olarak azaltılması (yasal tanımlar), 2002/03

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Çizelge D34 (devamı): İlköğretim ve genel ortaöğretimde tam zamanlı öğretmenlerin iş yükünün haftalık saat olarak azaltılması (yasal tanımlar), 2002/03

KAYNAKLAR

Ek notlar

Belçika (BE fr): İlköğretimde öğretmenler tarafından tüm hizmetler için harcanan toplam yıllık süre 962 saati geçemez. Bu süre dersleri, danışmanlık görevlerini ve diğer meslektaşlar ile yapılan (ve en az 60 döneme karşılık gelen) toplantı ve istişare çalışmaları içermektedir. Yalnızca öğretime ayrılan süre gösterilmiştir.

Belçika (BE nl): ISCED 3 sütununda gösterilen süre, *Algemeen Secundair Onderwijs'in* ikinci yılında çalışan öğretmenler için geçerlidir; üçüncü ve dördüncü yıllarda çalışan öğretmenler için öğretim süresi haftalık 16,7 saattir.

Danimarka: Öğretim süresi yıllık olarak belirlenmektedir. Burada bu süre, öğretim için belirlenmiş hafta sayısı dikkate alınarak, haftalık olarak yeniden hesaplanmıştır.

Almanya: Genel 40 saatlik süre, Tüm *Lander'ler* için ortalamayı temsil etmektedir.

Estonya: Genel çalışma süresi haftalık 35 saattir. Öğretmenlerden bu 35 saat boyunca okulda kalmaları istenebilir ama bu, ilgili okulun ya da okul müdürünün inisiyatifine bırakılmıştır.

Fransa: ISCED 2. düzey verileri *professeurs certifiés* için ve ISCED 3. düzey verileri *professeurs agrèges* için geçerlidir.

Kıbrıs: Haftalık öğretim süresi, azami saat sayısıdır ve hizmet yılı sayısına bağlıdır.

Macaristan: Haftada 15 saatlik öğretim süresi, asgari saat sayısına karşılık gelmektedir.

Malta: Çizelgede öğretim süresi ve öğretmenlerin tam gün okulda hazır bulunmalarının gerekli olduğu süre gösterilmektedir. Yarım günlerde öğretim süresi ilköğretimde haftalık 17,5 saat, alt ortaöğretimde haftalık 13 saat ve üst ortaöğretimde eğitiminde (Junior College dışında) haftalık 10,5 saattir. Hazır bulunulması gereken süre sırasıyla haftada 18,75, 18,75 ve 10,5 saattir.

Hollanda: Yalnızca yıllık öğretim günü (200) ve yıllık genel çalışma saati sayısı (1659) belirlenmiştir.

Portekiz: ISCED 1 için veriler, *ensino basico'nun* ikinci aşaması ile ilgilidir. İlk aşamada öğretim süresi haftalık 25 saattir ve günde 20 dakikalık resmi bir arayı içermektedir. Haftalık çalışma süresi miktarı ve okulda hazır bulunulması gereken süre miktarı aynı (35 saat) olsa da, yıllık genel çalışma günü sayısı öğretmenlerin bir yılda okulda bulunmalarının gerekli olduğu gün sayısından daha fazladır.

Slovenya: Öğrenim dili öğretimi gerçekleştiren öğretmenlerin durumu belirtilmemiştir. Bu öğretmenler ile ilgili olarak haftalık öğretim süresi ISCED 1 ve 2'de 15,8 saat ve ISCED 3'te 14,3 saattir. "Diğer etkinlikler"e ayrılan süre, öğretim süresine dahildir.

Finlandiya: Öğretmenlerin okulda hazır bulunmalarının gerekli olduğu süre, toplu sözleşmelerde belirlenen öğretmenler için yıllık 3-5 ek çalışma gününü içermemektedir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Çizelgede öğretmenlerin öğretim ile toplantılar ve mesleki gelişim vb. için hazır bulunmalarının gerekli olduğu 195 gün içinde 1265 saate dayalı olarak varsayımsal bir haftalık ortalama gösterilmektedir.

Birleşik Krallık (SCT): 2001 yılında öğretmenlerin maaş ve çalışma koşullarına ilişkin yapılan anlaşma kapsamında, öğretmenlerin okul binasında hazır bulunmalarını gerektirmeyen tüm işler, öğretmenin tercihine bağlı bir yer ve zamanda gerçekleştirilebilir. Öğretmenlerin, bir haftada öğretime ayrılan hafta sayısından 23,5 saat daha fazla okulda hazır bulunmaları gerekmektedir (öğretim için yılda 190 gün yerine 195 gün).

Liechtenstein: ISCED 3 için veriler, haftada 19,5 saate karşılık 26 dersi bulunan spor, müzik ya da sanat öğretmenleri ile ilgilidir.

Norveç: Toplam çalışma saati sayısı yalnızca yıllık saat sayısı olarak ifade edilmiştir (1687,5).

Açıklama not

Çizelgede tam zamanlı çalışan ve örneğin yönetim görevleri gibi başka görevleri olmayan bir öğretmenin durumu gösterilmektedir. Öğretilen konu ya da öğretmenin istihdam durumu gibi spesifik faktörler ile ilişkili oldukları ya da her bir öğretmen için öğretim saati sayısının ya da hazır bulunulması gereken sürenin belirlenmesine yönelik okul düzeyinde bir esnekliği temsil ettikleri durumlarda, ülke içindeki değişiklikler gösterilmiştir. Henüz yeterlik kazanmamış ya da henüz yeterlik kazanmış öğretmenlere yönelik azaltılmış süre koşulları gösterilmemiştir; hizmet süresine uygun olarak ya da başka görevler söz konusu olduğunda saat sayısının azaltılmasına yönelik esneklik de gösterilmemiştir.

Çizelgede yalnızca haftalık saat sayısına ilişkin bilgi verilmektedir. Öğretmenlerin gerçek çalışma süresi, yıllık hizmet günü sayısına göre de değişiklik gösterebilir.

Yasal tanımlar, öğretmenlerin istihdam sözleşmelerinde, iş tanımlarında ya da diğer resmi belgelerde tanımlandığı şekliyle çalışma süresi ile ilişkilidir. Genel çalışma süresi ile ilgili olarak toplu sözleşmeler de dikkate alınmalıdır. Yasal tanımlar; merkezi yetkili makamlar ya da, eğitim ile ilgili üst düzey yetkili makama karşılık geldikleri ülkelerde, bölgesel yetkili makamlar tarafından yayınlanmış tanımlardır.

Haftalık öğretim saati sayısı, öğretmenler tarafından öğrenci grupları ile geçirilen süreye işaret etmektedir. Bu sayı, verilen araların süresi ya da öğrenciler ile geçirilip öğretimi içermeyen süreler kesinlikle hariç tutularak hesaplanmaktadır. Ders sayısının her bir dersin süresi ile çarpılarak çıkan rakamın 60'a bölünmesi ile bulunur.

Okulda hazır bulunulması gereken haftalık saat sayısı, okulda ya da okul müdürü tarafından belirlenen başka bir yerde görevlerin yerine getirilmesi için hazır bulunulması gereken öğretim süresi dışındaki süreye işaret etmektedir.

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Açıklama (devam)

Genel çalışma saatleri; öğretim saatleri, okulda hazır bulunulması gereken saatler ve okul dışında gerçekleştirilebilecek olan hazırlık ve not verme etkinliklerinin süresini kapsamaktadır. Bu genel haftalık süre normal olarak toplu sözleşmelerde müzakere edilen süreye karşılık gelmektedir.

Tahminler, öğretmenlerin statüsünde ya da sözleşmesinde öğretim süresinin, öğretmenlerin okulda hazır bulunmalarının gerekli olduğu sürenin ve/veya genel çalışma süresinin haftalık ²saat sayısına dayalı olarak öngörülmediği ülkeler için yapılmıştır. Öğretmenlerin yükümlülüklerinin yıllık olarak belirlendiği yerlerde, mümkün olduğunda, okulda hazır bulunulması gereken gün sayısından ve/veya genel çalışma süresinden hareketle ortalama haftalık saat sayısı hesaplanmıştır.

Öğretmenlerin çalışma süresinin nasıl hesaplandığına ilişkin daha ayrıntılı bilgi için, ekteki tablolara bakınız.

İLKÖĞRETİM OKULLARI GENELDE ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETİM MATERYALLERİNİ VE YAKLAŞIMLARINI PAYLAŞMAK YA DA GELİŞTİRMEK ÜZERE TOPLANTI YAPMALARINA YÖNELİK SÜREYİ PLANLAMAKTADIRLAR

Sınıfta ve öğrenciler ile iletişim içinde geçirmeleri planlanmış süreler dışında öğretmenler sıklıkla işbirliği içinde çalışmak için toplanırlar. Birçok ülkede bu etkinlikler, öğretmenlerden gerçekleştirmeleri beklenen yeni görevler ile özdeşleştirilmektedir.

PIRLS 2001 verilerinin mevcut olduğu ülkelerin çoğunluğunda okul müdürleri, ilköğretimin dördüncü yılında çalışan öğretmenlerin öğretmenlik ile ilgili konuları ele almak üzere en az ayda bir kez (tartışmak ya da eğitim materyallerini/yaklaşımlarını geliştirmek için) toplanabilmelerine yönelik plan yaptıklarını söylemektedirler.)

İtalya, Kıbrıs, İsveç, Birleşik Krallık (İngiltere) ve Norveç'te okul müdürlerinin çoğu bu toplantıların çok sık (en az haftada bir kez) planlandığını bildirmektedir. Bu durum Hollanda ve İzlanda'da daha az bir düzeyde belirgindir. Bunun aksine bazı ülkelerde daha fazla sayıda okul müdürü, öğretmenler için yalnızca ara sıra toplantı planladıklarını söylemektedir. Almanya, Macaristan ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya) durum bu şekildedir.

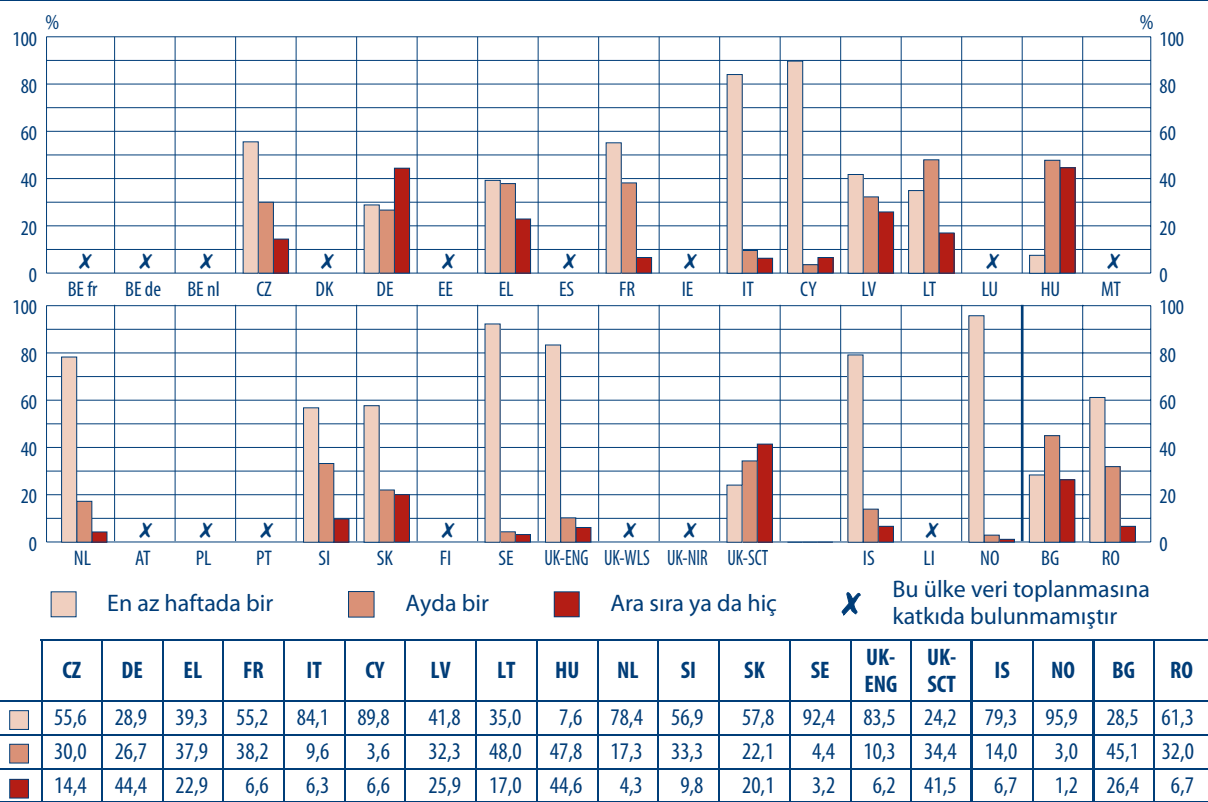
Öğretmenlerin bir araya gelebilmeleri için resmi olarak planlanan sürelerle ilişkin bu veriler, çalışma süresine ilişkin düzenlemeler ile ilişkili olarak ele alınabilir (Çizelge D33 ve D34). Genel olarak, okul müdürlerinin öğretmenlerin toplanması için toplantı sürelerinin resmi olarak ve sıklıkla planlandığını söylediği ülkeler, öğretmenlerin yasal olarak (öğretime ayrılmayan) belirli bir saat boyunca okul binasında çalışma yükümlülüğü altında olduğu ülkelerdir.

Ancak öğretmenler arasındaki toplantıların sıklığı, okul müdürlerinin bu tür toplantılar için planladığı süre ile sınırlı olmak zorunda değildir. Resmi olarak planlanan toplantıların yalnızca ara sıra gerçekleştirildiği bazı ülkelerde buna karşın öğretmenler, örneğin okuma öğretimi konusundaki deneyimlerini paylaşmak için, çok sık toplanmaktadır (Çizelge D36).

KAYNAKLAR

Çizelge D35: Okul müdürleri tarafından bildirildiği şekliyle toplantıların sıklığına göre, ilköğretimin dördüncü yılında olan ve öğretmenleri için öğretim materyallerini ve yaklaşımlarını tartışmaya yönelik toplantı süreleri planlayan öğrencilerin oranı, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Açıklama

Kendilerine gönderilen anket formunda okul müdürlerinden okullarındaki öğretmenlerin birbirleri ile buluşup öğretim materyalleri ya da yaklaşımlarını tartışma, paylaşma ya da geliştirmeleri için resmi olarak plan yapıp yapılmadığını belirtmeleri istenmiştir. İlk seçenek olan "en az haftada bir" seçeneği "her gün", "haftada iki ya da üç kez" ya da "haftada bir kez" yanıtlarını içermektedir. İkinci kategori "ayda bir" yanıtına karşılık gelmektedir. "Ara sıra ya da hiç" başlıklı üçüncü kategori ise, "ayda bir kezden az" ve "hiç" yanıtlarını içermektedir.

Örneklem prosedürü, okulların seçimini ve ardından ilköğretimin dördüncü yılında bulunan öğrencilerin seçimini kapsamaktadır. Örneklem her öğrenciye devam ettiği okulun boyutundan bağımsız olarak seçilme olasılığı tanımaya çalışmıştır. Bu amaç doğrultusunda okullar, seçilme olasılıklarının boyutları ile ters orantılı olacağı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu durum, şekilde neden ilgili konuda belirli bir yanıt veren okul müdürlerinin oranının değil de okul müdürleri bu yanıtı veren öğrencilerin oranının gösterildiğini açıklamaktadır.

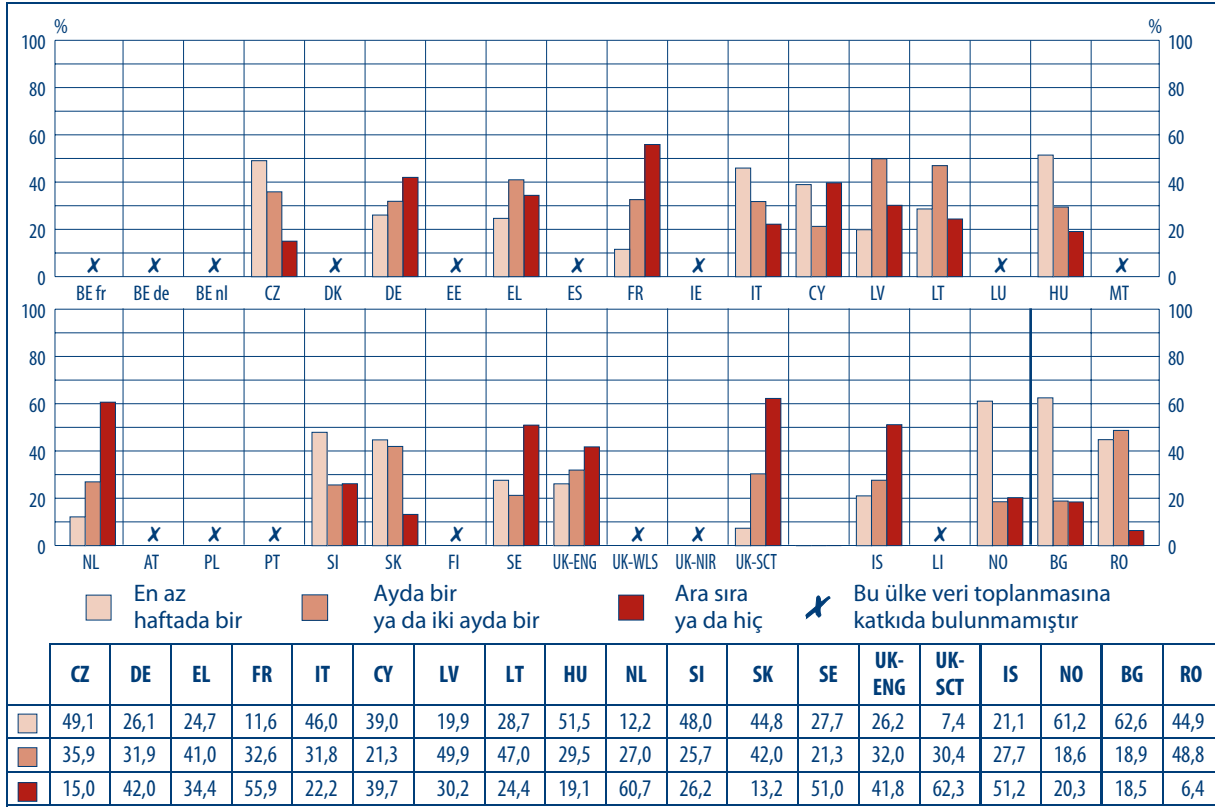
PIRLS anketine ilişkin daha fazla bilgi için Sözlük ve İstatistiksel Araçlar kısmına bakınız.

İLKÖĞRETİMDE ÖĞRETMENLER, OKUMA ÖĞRETİMİNİ TARTIŞMAK VE PLANLAMAK İÇİN DÜZENLİ OLARAK TOPLANMAKTADIRLAR

Öğrenim dilinin öğrenilmesi, ilköğretim müfredatının temel etkinliklerinden biridir. Aslında, ülkelerin çoğunluğunda bu konunun öğretilmesine diğer herhangi bir konunun öğretilmesine ayrılandan daha fazla süre ayrılması tavsiye edilmektedir (Çizelge E2). Okuma öğretimine yönelik sayısız yaklaşım mevcuttur. Bazı ülkelerde ders kitapları ve bir dizi çocuk kitabı ile kütüphaneye yapılan ziyaretler ya da eğitsel yazılımlar birlikte kullanılmaktadır (Çizelge E5 ve E6).

Çizelge D36: Toplantıların sıklığına göre, ilköğretimin dördüncü yılında bulunan ve öğretmeni okuma öğretimi ile ilgili olarak diğer öğretmenler ile toplantılara katıldığını bildiren öğrencilerin oranı, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Açıklama

Kendilerine gönderilen anket formunda öğretmenlerden okuma öğretimine yönelik olarak müfredatı ya metodolojik yaklaşımları tartışmak ve planlamak üzere diğer öğretmenler ile ne sıklıkla toplantı yaptıklarını belirtmeleri istenmiştir. Öğretmenlerden gelen yanıtlar üç kategoriye ayrılmıştır. "En az haftada bir" başlıklı kategori "her gün", "haftada iki ya da üç kez" ya da "haftada bir" yanıtlarını içermektedir. İkinci kategori, "ayda bir" ve "iki ayda bir" yanıtına karşılık gelmektedir. "Ara sıra ya da hiç" başlıklı üçüncü kategori, "yılda bir ya da iki kez" ve "hiç" yanıtlarını içermektedir.

Örneklem prosedürü, okulların seçimini ve ardından ilköğretimin dördüncü yılında bulunan öğrencilerin seçimini kapsamaktadır. Örneklem her öğrenciye devam ettiği okulun boyutundan bağımsız olarak seçilme olasılığı tanımaya çalışmıştır. Bu amaç doğrultusunda okullar, seçilme olasılıklarının boyutları ile ters orantılı olacağı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu durum, Çizelgede neden ilgili konuda belirli bir yanıt veren öğretmenlerinin oranının değil de okul öğretmenleri bu yanıt veren öğrencilerin oranının gösterildiğini açıklamaktadır.

PIRLS anketine ilişkin daha fazla bilgi için Terimler ve İstatistiksel Araçlar kısmına bakınız.

KAYNAKLAR

O halde PIRLS 2001 anketine katılan ülkelerin çoğunluğunda ilköğretimin dördüncü yılında bulunan öğrencilerin çoğunun öğretmeninin okuma öğretimine yönelik müfredatı ve yöntemleri tartışmak ve planlamak üzere diğer öğretmenler ile en az ayda bir kez toplantı yaptığını bildirmiş olması pek şaşırtıcı değildir. Bu türden toplantılar, birçok öğretmenin bu konuları ele almak üzere en az haftada bir kez toplantı yaptıklarını söylediği Çek Cumhuriyeti, İtalya, Macaristan, Slovenya, Slovakya, Norveç, Bulgaristan ve Romanya'da daha da sık yapılmaktadır.

Fransa, Hollanda, İsveç, Birleşik Krallık (İskoçya) ve İzlanda'da bu konu ile ilgili olarak daha az sıklıkla toplantı yapılmaktadır.

ÖĞRETMENLERİN MAAŞLARI VERDİKLERİ EĞİTİMİN DÜZEYİNDEN ÇOK HİZMETTE GEÇİRDİKLERİ SÜREYE BAĞLI

Ücretlendirmeyi düzenleyen şartlar, herhangi bir mesleğin çok önemli bir parçasıdır. Çeşitli ülkelerde öğretmenlerin mali durumunun karşılaştırılması için Çizelge D37 ile D39'da, bir ülkenin nüfusunun yaşam standardının bir göstergesi olan kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla yüzdesi olarak eğitim düzeyine göre asgari ve azami temel öğretmen maaşları gösterilmiştir. Bu raporda, bir ülkeden diğerine öğretmenlerin maaş durumlarının bir karşılaştırması verilmektedir. Ancak şunu belirtmek gerekir ki temel maaşlar, hizmet süresi ile bağlantılı olanlar dışındaki ödenekleri ve diğer avantajları kapsamamaktadır. Bazı ülkelerde bir öğretmenin maaşının önemli bir bölümünü oluşturabilen bu unsurlar, Çizelge D37 ile D39'da dikkate alınmamıştır.

İsveç dışında tüm ülkelerde öğretmen maaşları genel olarak ulusal bir düzeyde belirlenen bir maaş skalasına göre belirlenmektedir. Öğretmenlerin kariyer yapan memurlar olduğu durumlarda maaş skalası, öğretmenlik mesleğinin belirli karakteristik özellikleri ile ilgili belirli özellikleri içerse dahi, memuriyetin tamamı için belirlenebilir. Maaş skalasında ilerlemeyi ve ayrıca yükselmenin hızı ile derecelerin sayısını düzenleyen kıstaslar, bir ülkeden diğerine değişmektedir. En yaygın olarak kullanılan kıstaslar hizmet yılını, ek yeterlikleri ve terfi değerlerini vb. içermektedir. Bazı ülkelerde maaşlar ayrı ayrı ele alınan tekil kıstaslara göre yükseltilirken, diğerlerinde aynı kıstaslar bir arada ele alınmaktadır. Bu nedenle, kariyerlerinin başında ve sonunda olan öğretmenlerin maaşları değişiklik gösterebilir. Dolayısıyla Çizelgelerde, hizmet süresi dışında başka bir kıstas dikkate alınmaksızın, temel maaş skalasının asgari ve azami uç noktaları örneklenmektedir.

12 ülkede ya da bölgede asgari ve azami temel öğretmen maaşları tüm üç eğitim düzeyinde de (ilköğretim, alt ortaöğretim ve üst ortaöğretim) aynıdır. Bu, çoğu yeni AB Üyesi Devlette ve Bulgaristan'da ama aynı zamanda Yunanistan, Portekiz ve Birleşik Krallık'ta geçerlidir. İlköğretimde ve alt ortaöğretimde temel öğretmen maaşları tek bir yapıya sahip olan dört ülkede, yani Çek Cumhuriyeti, Danimarka, İzlanda ve Norveç'te (Çizelge B1) ve Ayrıca (Flaman Topluluğundaki asgari maaşlar ile ilgili olarak) Belçika ile Avusturya'da (*Hauptschulen*) tam olarak aynıdır. 2005/06 öğretim yılından itibaren bu durum ayrıca Belçika'nın Fransızca ve Almanca konuşan Toplulukları için de geçerli olacaktır. İspanya, İrlanda, Luxembourg ve Romanya'da alt ortaöğretim ve üst ortaöğretimde temel öğretmen maaşları aynıdır. Son olarak altı ülkede (Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Finlandiya ve Liechtenstein) maaşlar, öğretmenlerin verdikleri eğitim düzeyine göre yükselmektedir.

Avrupa ülkelerinin çoğunluğunda ilköğretimde ve alt ortaöğretimde asgari temel öğretmen maaşları kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın altındadır. Bu nedenle öğretmenlerin maaşlarını kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın üzerine çıkarabilmeleri için hizmette belli bir yılı doldurmuş olmaları ve/veya başka koşulları yerine getirmiş olmaları gerekmektedir. Letonya, Litvanya, Slovakya, Norveç, Bulgaristan ve Romanya'da, öğretmenlerin brüt yıllık maaşları kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın altındadır.

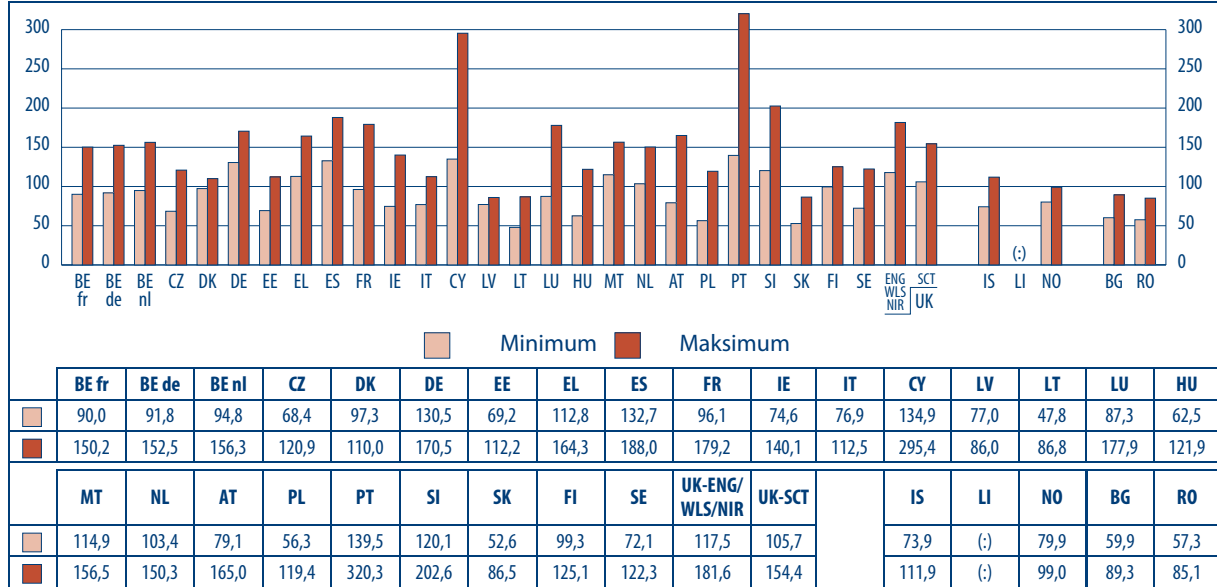
Üst orta öğretimde (üst ortaöğretimde), özellikle de azami maaşlar ile ilgili olarak durum farklıdır. Asgari maaşlar (Kıbrıs, Malta ve Slovenya dışında) yeni AB Üyesi Devletlerinde, İrlanda, İtalya, Avusturya, İsveç,

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

İzlanda, Norveç ve Bulgaristan'da hayat pahalılığı endeksinin altındadır. Azami temel maaşların kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın altında olduğu durumlar çok enderdir ve bu durum yalnızca üç yeni Üye Devlette (Letonya, Litvanya ve Slovakya) ve Bulgaristan'da bildirilmiştir.

Çizelge D37: İlköğretimde kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre asgari ve azami brüt yıllık öğretmen maaşları, 2002/03

Kaynaklar: Eurostat ve Eurydice.

Ek notlar

Belçika: Yapılacak bir yükseltmenin ardından ilköğretimdeki öğretmen maaşları, (Flaman Topluluğunda) 2004 yılında ve 2005 yılında (Fransızca ve Almanca konuşan Topluluklarda) alt orta öğrenimdeki düzeye ulaşacaktır. (Topluluklara göre kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla yerine) kişi başına düşen ulusal düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla dikkate alınmıştır.

Çek Cumhuriyeti ve Macaristan: Bu veriler ikramiyeleri, zamları ve ödenekleri içermektedir ve tüm öğretmenlere yönelik ortalama maaş tahminlerine karşılık gelmektedir.

Danimarka: Maaşların bir bölümü 2000 yılındaki reformdan bu yana yerel düzeyde müzakere edilmiştir. Gösterilen azami temel maaş, merkezi düzeyde üzerinde mutabık kalınan miktardır.

Almanya: Koşulların karmaşıklığı ve çok çeşitli oluşu göz önünde bulundurulduğunda öğretmen maaşları, kariyerin başlangıcındaki ortalama yaşa (ki bu da öğrenimin hangi yaşta başladığına ve ne kadar sürdüğüne bağlıdır) ve Alman Lander'indeki maaşlara göre hesaplanmaktadır.

İspanya: İlgili Özerk Topluluğa bağlı olarak asgari ve azami temel maaşlar sırasıyla kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın %124'ü ile %151,2'si ve %172,4'ü ile %222,5'i arasında değişmektedir. Çizelgede ortalama maaşlar gösterilmektedir.

Litvanya: Gösterilen maaşlar, bir üniversite (ISCED 5A) yeterliğine sahip olan öğretmenlerin maaşlarıdır.

Hollanda: Maaşlar, 1 Mart 2003'te geçerli olan endeks ile ilişkilendirilmiştir ve Çizelgede bu dikkate alınmıştır.

Portekiz: Yalnızca *Licentatura* sahibi öğretmenlerin maaşları gösterilmiştir. Yiyecek yardımı dahildir.

İsveç: Bir maaş skalası mevcut değildir ve bu nedenle veriler 2002 yılı sonunda toplanan bilgilere dayanmaktadır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Gösterilen maaşlar Londra içi ödeneklerini içermektedir. Ortak ücret skalaları İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda'nın diğer yerlerinde yürürlüktedir. Bir öğretmenin spesifik sorumluluklar için ek ödenekler almaksızın emeklilik düzeyine ulaşması muhtemel değildir. Azami miktara doğru ilerleme otomatik olarak gerçekleşmemektedir.

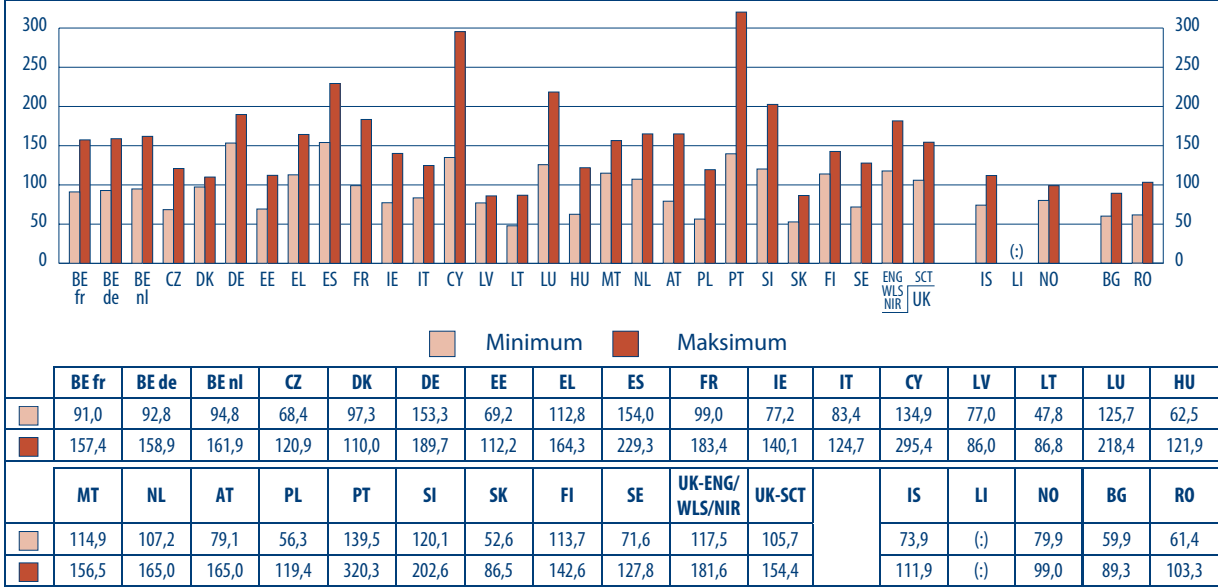
Birleşik Krallık (SCT): Ocak 2001'de öğretmen maaşları ve çalışma koşullarına ilişkin yapılan bir anlaşmanın şartları kapsamında öğretmenlere Nisan 2001'den itibaren üç yıl içinde %23,1 oranında asgari bir maaş artışı garanti edilmiştir.

Liechtenstein: Kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla mevcut değildir.

KAYNAKLAR

Çizelge D38: Ortaöğretim birinci kademedeki kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre asgari ve azami temel öğretmen maaşları, 2002/03

Kaynaklar: Eurostat ve Eurydice.

Ek notlar

Belçika: (Topluluklara göre kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla yerine) kişi başına düşen ulusal düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla dikkate alınmıştır.

Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Litvanya, Macaristan, Hollanda, Portekiz, İsveç, Birleşik Krallık ve Liechtenstein: Bkz. Çizelge D37.

Almanya: Bkz. Çizelge D37. Yalnızca *Realschule* öğretmenlerinin maaşları dikkate alınmıştır. *Gymnasium* öğretmenlerinin maaşları için bkz. Çizelge D39.

İspanya: İlgili Özerk Topluluğa bağlı olarak asgari ve azami temel maaşlar sırasıyla kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın %146,8'si ile 170,8'i ve %212,2'si ile %258,2'si arasında değişmektedir. Çizelgede ortalama maaşlar gösterilmektedir.

Avusturya: Veriler *Hauptschule* öğretmenlerine ilişkindir. *Allgemein bildenden höheren Schulen* öğretmenlerinin maaşları Çizelge D39'da gösterilmiştir.

Norveç: Gösterilen maaşlar, *adjunkt* öğretmen maaşlarıdır (dört yıllık ilk eğitim). 2001 yılında yapılan bir anlaşmanın ardından öğretmenlerin maaşları, iş yükleri ile birlikte, önemli ölçüde artmıştır.

Çizelge D37, D38 ve D39 için Açıklama

Veriler bekâr ve çocuksuz olan ve ülkelerinin başkentinde çalışan asgari yeterliklere sahip olan öğretmenlere ilişkindir.

Kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla için referans takvim yılı 2002'dir. Maaşlar için referans dönem, 2002 ya da 2002/03 öğretim yılıdır.

Diyaframda belirtilen rakamlar ulusal kur üzerinden (asgari ve azami) temel brüt yıllık maaş ile ilgili ülkenin (ulusal kurdaki rayiç üzerinden) kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılı arasında bir ilişki kurularak elde edilmiştir.

Temel brüt yıllık maaş; ikramiyeler, zamlar ve örneğin geçinme ile ilişkili ödenekler, (geçerli yerlerde) 13. ay ödeneği ve tatil ödenekleri vb. gibi ödenekler de dahil ama işverenin sosyal sigorta ve emeklilik prim ödemeleri hariç olmak üzere bir işveren tarafından bir yılda ödenen miktardır. Bu maaş hesaplanırken kaynakta vergilendirme, diğer maaş ayarlamaları ya da (örneğin daha ileri yeterlikler, kıdem, fazla mesai, ek sorumluluklar, coğrafi bölge, karışık ya da güç sınıflarda öğretim yapma yükümlülüğü veya barınma, sağlık ya da seyahat giderleri ile ilişkili) mali avantajlar hariç tutulmuştur.

Asgari maaş, yukarıda belirtilen koşullardaki öğretmenlerin kariyerlerinin başlangıcında aldıkları maaştır.

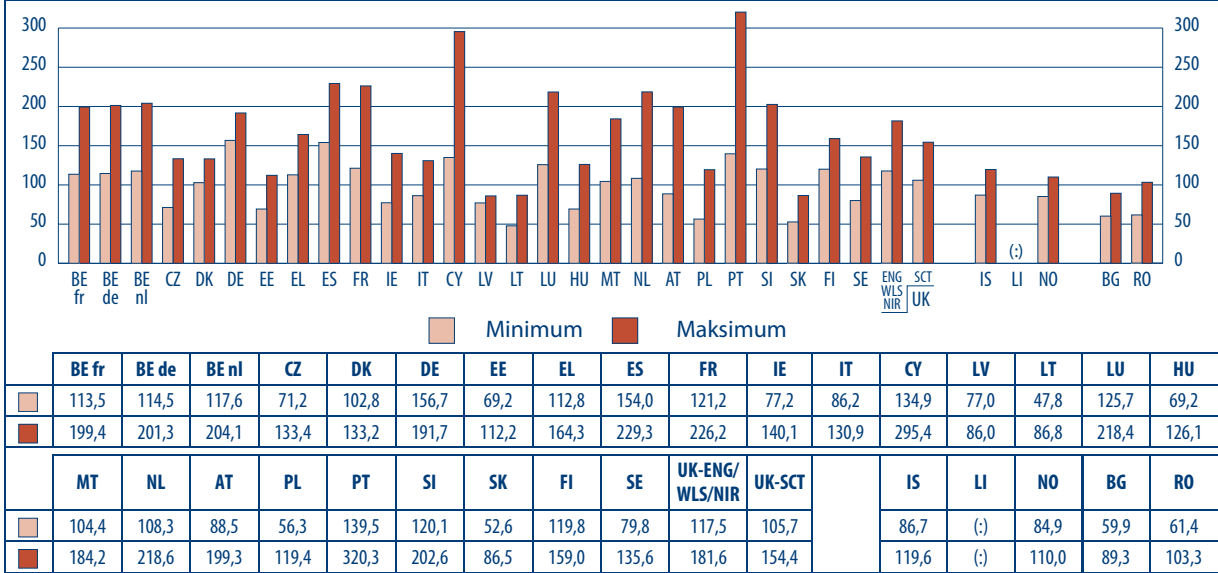
Azami maaş, yukarıda belirtilen koşullardaki öğretmenlerin emekli olduktan sonra ya da hizmette belli bir yılı doldurduktan sonra, hizmet süresi dışında herhangi bir kıstas ile bağlantılı maaş düzenlemeleri ya da mali kazançlar hesaba katılmaksızın aldıkları maaştır.

Bu Çizelgelerin hazırlanmasında kullanılan ham veriler, <http://www.eurydice.org> adresindeki İlköğretim ve Ortaöğretimde Öğretmen ve Okul Müdürü Maaşlarına ilişkin veritabanında her ülke ve eğitim yılı için mevcuttur.

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Çizelge D39: Üst orta öğrenimde kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre asgari ve azami brüt yıllık öğretmen maaşları, 2002/03

Kaynaklar: Eurostat ve Eurydice.

Ek notlar

Belçika, İspanya: Bkz. Çizelge DBS.

Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Litvanya, Macaristan, Portekiz, İsveç, Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR) ve Liechtenstein: Bkz. Çizelge D37.

Almanya: Bkz. Çizelge D37. Veriler, *Gymnasium* öğretmenlerine ilişkindir.

Hollanda: Bkz. Çizelge D37. Gösterilen maaşlar, VWO okullarındaki öğretmenlerin maaşlarıdır.

Avusturya: Veriler, *allgemein bildenden höheren Schulen* öğretmenlerine ilişkindir.

Birleşik Krallık (SCT): Bkz. Çizelge D37. Azami maaş, terfi edilmemiş olan bir öğretmenin maaşıdır.

Norveç: Bkz. Çizelge D38. Gösterilen maaşlar, bir *lektor*'un maaşlarıdır (beş ya da bazen beş buçuk yıllık ilk öğretmenlik eğitimi).

Hemen hemen tüm yeni AB Üyesi Devletlerde ve ayrıca Bulgaristan ve Romanya'da, kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre temel öğretmen maaşları genişleme öncesinde Avrupa Birliği'nde verilen maaşların çok altındadır. Yalnızca Kıbrıs, Malta ve Slovenya'da öğretmenler 01 Mayıs 2004 tarihinden önce Avrupa Birliğine katılmış 15 Üye Ülkelerdeki maaşlara yakın maaş almaktadırlar. Yeni Üye Devletlerde ve aday ülkelerde kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre öğretmen maaşları arasındaki ortalama fark ve genişleme öncesinde Avrupa Birliği'ne ilişkin rakamlar, 2000/01'den beri hafif bir düşüş göstermiştir. Ancak altı ülkede (Estonya, Litvanya, Malta, Polonya, Slovakya ve Romanya), (rayiç üzerinden) kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre temel öğretmen maaşları 2000/01'den beri düşmüştür. Dolayısıyla bu ülkelerde maaşlar, ekonomik büyüme ve/veya enflasyon hızı ile aynı hızda yükselmemektedir. 01 Mayıs 2004 tarihinden önce Avrupa Birliğine katılmış 15 Üye Ülkede kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre ortalama temel asgari maaş, 2000/01'den sonra çok az değişmiş, öte yandan azami maaş hafif bir düşüş göstermiştir.

Azami ve asgari temel yıllık maaşlar arasındaki ilişki, öğretmenlerin yalnızca hizmet süreleri dikkate alındığı takdirde kariyerleri boyunca makul olarak bekleyebilecekleri maaş artışına ilişkin uzun vadeli olanakların bir göstergesidir. Bu temel üzerinde azami ve asgari düzeyler genel olarak ikiden daha az bir faktöre göre farklılık göstermektedir. Danimarka'da (ilköğretim ve alt orta öğretim) ve Letonya'da öğretmenler (yaklaşık %10'a karşılık gelen) çok düşük düzeylerde maaş artışı almayı umut edebilirler. Ancak Kıbrıs, (ilköğretimdeki öğretmenler ile ilgili olarak) Luxembourg, (üst orta öğretimdeki öğretmenler ile ilgili olarak) Hollanda), Avusturya, Polonya ve Portekiz'de maaşlar ilk düzeylerinin iki katından fazlasına ulaşabilir.

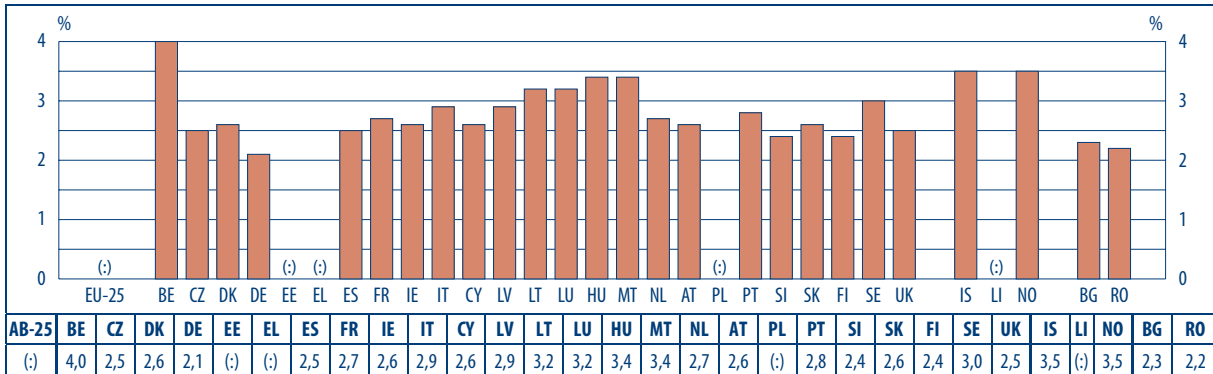
KAYNAKLAR

Bu olgu, maaş artışının sıklığı ile birlikte, öğretmenliğin neden bazı aşamalarda diğerlerinden daha cazip bir kariyer olduğunu açıklayabilir. Açık ki, kariyerlerinin tamamı boyunca maaşları önemli ölçüde artan öğretmenler, maaşları ilk birkaç yılın ardından fazla yükselmeyecek olan öğretmenlere göre mesleği bırakma eğilimini daha az sergileyebilirler. Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) 2000 yılında uygulamaya konan tedbirler ile, maaşları üst sınıra ulaşmış olan öğretmenleri meslekte kalmaya teşvik etmek için bu öğretmenlerin maaşlarında artış yapılmıştır.

HER BİR AVRUPA ÜLKESİNDE ÖĞRETMENLER, AKTİF NÜFUSUN %2'SİNDEN FAZLASINI TEMSİL ETMEKTEDİRLER

2002 yılında öğretmenler tüm Avrupa ülkelerinde aktif nüfusun %2'sinden fazlasını temsil etmişlerdir. Verileri mevcut olan AB'ye Üye Devletlerin neredeyse yarısında öğretmenler aktif nüfusun %2,4 ve 2,6'sını temsil etmişlerdir. Ancak, (zorunlu eğitimin süresi ve öğretmenlerin çalışma süresi bakımından) eğitim sistemleri çok farklı biçimlerde düzenlenmesinden ve demografik faktörlerden (toplam nüfusun bir oranı olarak aktif nüfustaki değişikliklerden) ötürü yüzdelerin ülkeler arası karşılaştırması ihtiyatlı bir şekilde yapılmalıdır.

Çizelge D40: Toplam aktif nüfusun bir yüzdesi olarak ilk ve ortaöğretimdeki öğretmenler (ISCED 1,2 ve 3),2002

Kaynak: Eurostat, UOE ve İşgücü anketi.

Ek notlar

Belçika: Almanca konuşan Topluluktaki öğretmenler ve bağımsız özel kurumlarda çalışan öğretmenler dahil edilmemiştir. Fransız Topluluğunda "sosyal ilerleme" alanında eğitimde çalışan öğretmenler de dahil edilmemiştir. ISCED 4 dahil edilmiştir.

İspanya, Birleşik Krallık, İzlanda ve Norveç: ISCED 4 dahil edilmiştir (İzlanda ile ilgili olarak kısmen dahil edilmiştir).

Luxembourg: Rakamlar yalnızca kamu sektörüne ilişkindir.

Hollanda: ISCED 0 dahil edilmiştir.

Finlandiya: ISCED 3 verileri teknik ve mesleki eğitimde ISCED 4. ve 5. düzeyleri içermektedir.

Açıklama

Yalnızca doğrudan ders veren öğretmenler dikkate alınmıştır. Veriler, özel eğitim alanındaki öğretmenleri ve bir sınıf içinde bir bütün olarak öğrenciler ile, bir kaynak odasında küçük öğretmenler ile ya da düzenli sınıfın içinde ya da dışında bire bir olarak öğrenciler ile çalışan öğretmenleri içermektedir. Öğretmenlik dışında görevler verilen personel, stajyerler ya da öğretmen yardımcıları dahil edilmemiştir. ISCED 1., 2. ve 3. düzeylerde kamu sektörü ve özel sektörde hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı çalışan öğretmenler paya dahil edilmiştir.

Aktif nüfus, nüfus içindeki istihdam edilmiş ve istihdam edilmemiş kişilerin toplam sayısına karşılık gelmektedir. (Paydada bulunan) aktif nüfus ile ilgili veriler, İşgücü Anketinden elde edilmiştir (2002 yılının ikinci çeyreği).

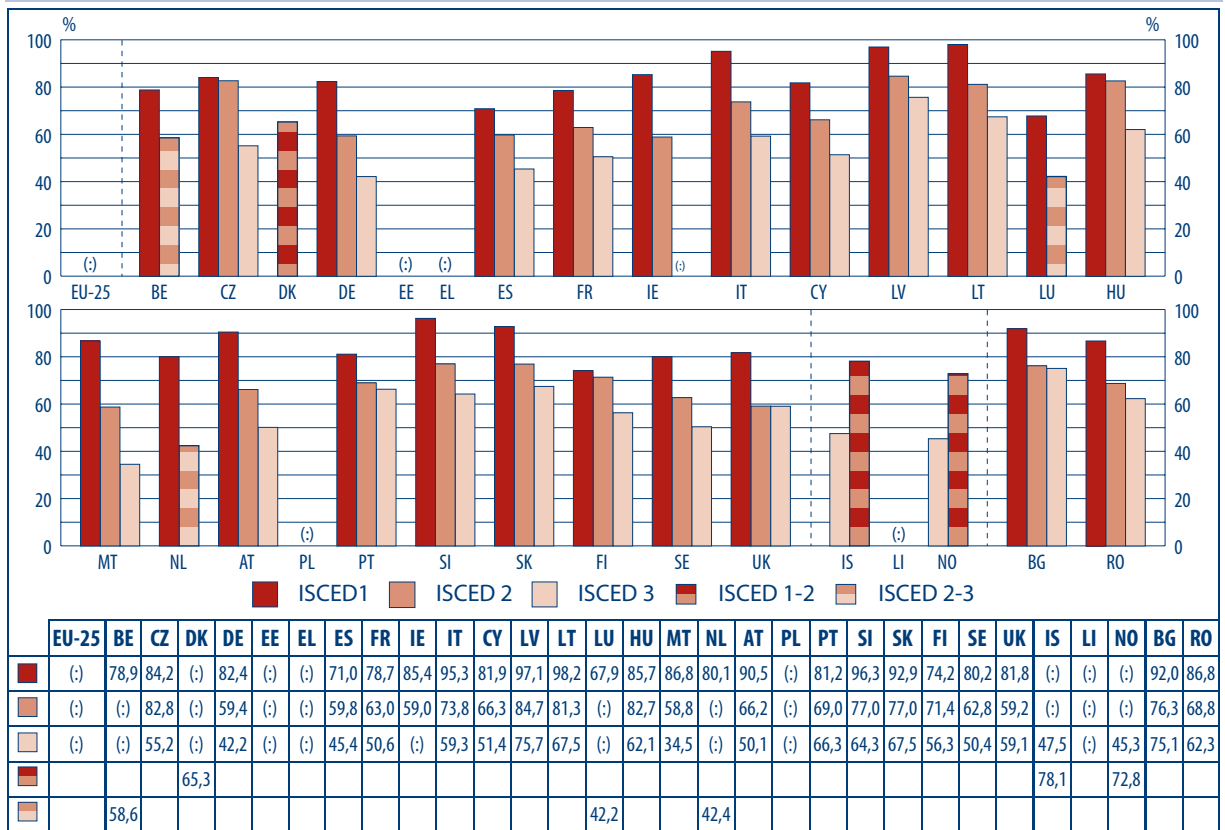
Toplam aktif nüfus içinde öğretmenlerin oranı, ilgili ülkeye bağlı olarak bir ve neredeyse iki faktör değişiklik göstermektedir. Öğretmenler, 2002 yılında aktif nüfusun %2,1 (Almanya) ve yaklaşık %3,5'ine (Macaristan, Malta, İzlanda ve Norveç) karşılık gelmişlerdir. Öğretmenler aktif nüfusta en fazla orana (%4) Belçika'da ulaşmışlardır ama yüksek öğretim niteliğinde olmayan ortaöğretim sonrası eğitimdeki öğretmen personel (ISCED 4) buna dahildir ve bu türden personelin geçici istihdamı oldukça yaygındır.

HEM İLKÖĞRETİMDE HEM DE ORTAÖĞRETİMDE KADIN ÖĞRETMENLER SAYICA ERKEK ÖĞRETMENLERDEN DAHA FAZLALAR

Kadınlar, hem ilköğretimde hem de ortaöğretimde öğretmenlerin çoğunluğunu oluşturmaktadır. Ancak hemen hemen verileri mevcut olan tüm ülkelerde eğitimin düzeyi yükseldikçe kadınların temsili bazen önemli ölçüde azalmaktadır.

Çizelge D41: İlköğretim (ISCED 1) ve ortaöğretimde (ISCED 2 ve 3) kadın öğretmenlerin yüzdesi, kamu ve özel sektör birlikte, 2001/02

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek notlar

Belçika: Almanca konuşan Topluluktaki öğretmenler ve bağımsız özel kurumlarda çalışan öğretmenler dahil edilmemiştir. Fransız Topluluğunda sosyal ilerleme alanında eğitimde çalışan öğretmenler de dahil edilmemiştir. ISCED 3, ISCED 2 ve ISCED 4'ü kapsamaktadır.

İspanya, Norveç ve Birleşik Krallık: ISCED 3, ISCED 4'ü kapsamaktadır.

Litvanya: ISCED 3'e yalnızca mesleki eğitim müfredatında çalışan öğretmenler dahil edilmiştir. Genel ISCED 3 müfredatında çalışan öğretmenler ISCED 2'ye dahil edilmiştir.

Luxembourg: Çizelge yalnızca kamu sektörüne ilişkindir.

Hollanda: ISCED 1, ISCED 0'ı kapsamaktadır.

Finlandiya: ISCED 3 verileri, teknik ve mesleki eğitim ile ilgili olarak, ISCED 4. ve 5. seviyeleri kapsamaktadır.

İzlanda: ISCED 3 kısmen ISCED 4'ü kapsamaktadır.

Açıklama

Yalnızca doğrudan ders veren öğretmenler dikkate alınmıştır. Veriler, özel eğitim alanındaki öğretmenleri ve bir sınıfta bir bütün olarak öğrenciler ile, bir kaynak odasında küçük öğretmenler ile ya da düzenli sınıfta ya da dışında bire bir olarak öğrenciler ile çalışan öğretmenleri içermektedir. Kamu sektörü ve özel sektörde hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı çalışan öğretmenler dahil edilmiştir. stajyerler ya da öğretmen yardımcıları dahil edilmemiştir.

KAYNAKLAR

2002 yılında (Lüksemburg dışında) tüm Avrupa Birliği ülkelerinde ilköğretimdeki öğretmenlerin %70'inden fazlasının (ISCED 1) kadın olduğu belirlenmiştir. Dört ülkede (İtalya, Letonya, Litvanya ve Slovenya) bu düzeydeki öğretmenler, yaklaşık %95'lik bir temsil ile, neredeyse tamamen kadınlardan oluşmaktadır.

Ortaöğretim birinci kademedeki (ISCED 2) kadın öğretmenlerin oranı genelde farklı bir şekilde çoğunluğu oluştursa da, ilköğretimde olduğu kadar yüksek değildir. Kadın öğretmenlerin orantısal olarak en az sayıda olduğu Almanya, İrlanda, Malta ve Birleşik Krallık'ta kadınlar gene de öğretmenlerin %59'unu oluşturmaktadırlar. Ortaöğretim birinci kademedeki kadın öğretmenlerin oranının en yüksek (%80'in üzerinde) olduğu ülkeler Çek Cumhuriyeti, Letonya, Litvanya ve Macaristan'dır.

Ortaöğretim ikinci kademedeki oranları daha az çarpıcı olsa da kadınlar burada da çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Böylelikle hemen tüm ülkelerde sayıca erkeklerden daha fazladır ve Fransa, Avusturya ve İsveç'teki öğretmenlerin yaklaşık %50'sini ve Letonya'daki öğretmenlerin %76'sını oluşturmaktadırlar. Bunun istisnaları, kadınların öğretmenlerin yarısından daha azını (%34 ile %47 arasında bir oranını) oluşturduğu Almanya, İspanya, Malta, İzlanda ve Norveç'tir. Lüksemburg ve Hollanda'da ortaöğretimde (ISCED 2 ve 3 birlikte) öğretmenlerin yarısından daha azı kadınlardan oluşmaktadır.

AVRUPA ÜLKELERİNİN ÇOĞUNDA İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ ÖĞRETMENLERİN ÖNEMLİ BİR BÖLÜMÜ 40-49 YAŞ GRUBUNDA

Danimarka, Almanya, İtalya, Hollanda, İsveç ve Birleşik Krallık'ta ilköğretimdeki öğretmenler görece yaşlılardır: En güçlü olarak temsil edilen iki yaş grubu 40-49 yaş ve 50 yaş grubudur.

Aynı zamanda diğer 11 ülkede de (Belçika, Fransa, İrlanda, Litvanya, Macaristan, Avusturya, Portekiz, Slovenya, Finlandiya, İzlanda ve Bulgaristan) 30-39 ve 40-49 yaş grupları en büyük bölümü teşkil etmektedir. Bu ülkeler arasında bu yaş grupları İrlanda'da öğretmenlerin yaklaşık %56'sını ve Bulgaristan'da %73'ünü oluşturmaktadırlar.

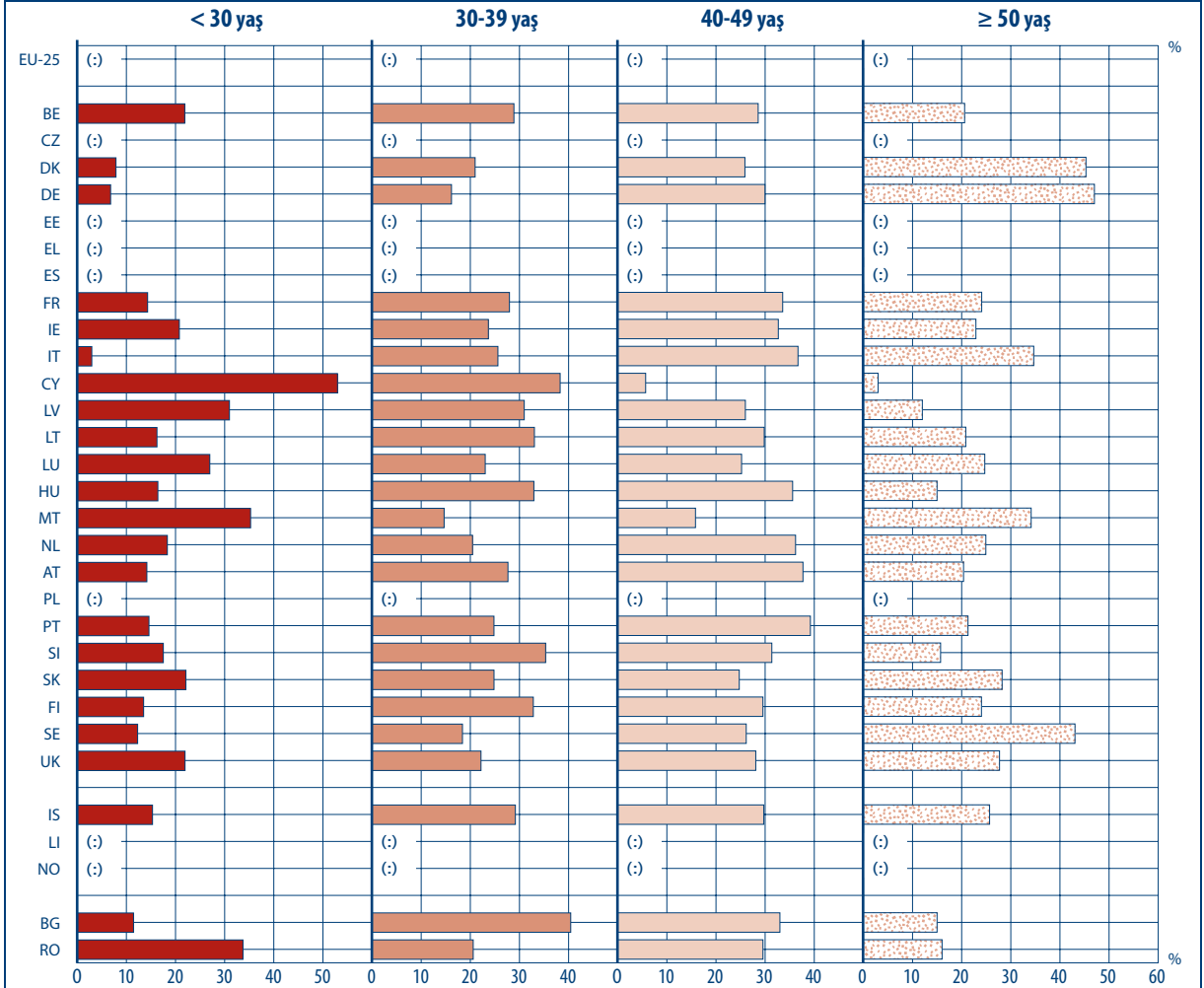
İlköğretimdeki öğretmenlerin en genç olduğu ülkeler, 30 yaş altı ve 30-39 yaş grubunun en güçlü şekilde temsil edildiği (%60 üzeri) Kıbrıs ve Letonya'dır.

Lüksemburg ve Slovakya'da öğretmenlerin yaşa göre dağılımı oldukça dengelidir. Her yaş grubu öğretmenlerin yaklaşık dörtte birini teşkil etmektedir. Diğer yandan Malta'da 30 yaş altı ve 50 yaş üstü öğretmenler sayısal olarak en güçlü şekilde temsil edilen öğretmenlerdir.

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Çizelge D42: İlköğretimde öğretmenlerin yaş grubuna göre dağılımı (ISCED 1), kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2001/02

	AB-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
< 30 yaş	(:)	21,9	(:)	7,9	6,8	(:)	(:)	(:)	14,3	20,8	3,0	53,0	31,0	16,3	27,0	16,4	35,3	18,4	14,2	(:)	14,6	17,5	22,1	13,5	12,3	22,0	15,3	(:)	(:)	11,5	33,8
30-39 yaş	(:)	28,9	(:)	21,0	16,2	(:)	(:)	(:)	28,0	23,7	25,6	38,3	31,0	33,1	23,1	33,0	14,7	20,5	27,7	(:)	24,8	35,4	24,9	32,9	18,4	22,2	29,2	(:)	(:)	40,5	20,6
40-49 yaş	(:)	28,6	(:)	25,9	30,0	(:)	(:)	(:)	33,6	32,7	36,7	5,7	26,0	29,8	25,2	35,6	15,9	36,2	37,7	(:)	39,2	31,4	24,8	29,6	26,2	28,1	29,8	(:)	(:)	33,0	29,6
≥ 50 yaş	(:)	20,6	(:)	45,3	47,0	(:)	(:)	(:)	24,1	22,9	34,7	3,0	12,0	20,8	24,7	15,0	34,1	24,9	20,4	(:)	21,3	15,7	28,2	24,0	43,1	27,7	25,7	(:)	(:)	15,0	16,0

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek notlar

Belçika: Almanca konuşan Topluluktaki öğretmenler ve bağımsız özel kurumlarda çalışan öğretmenler dahil edilmemiştir.

Danimarka ve İzlanda: ISCED 2. düzeydeki öğretmenler dahil edilmiştir.

Luxembourg: Çizelge yalnızca kamu sektörüne ilişkindir.

Hollanda: ISCED 0. düzeydeki öğretmenler dahil edilmiştir.

Açıklama

Yalnızca doğrudan ders veren öğretmenler dikkate alınmıştır. Veriler, özel eğitim alanındaki öğretmenleri ve bir sınıfta bir bütün olarak öğrenciler ile, bir kaynak odasında küçük öğretmenler ile ya da düzenli sınıfta ya da dışında bire bir olarak öğrenciler ile çalışan öğretmenleri içermektedir. Kamu sektörü ve özel sektörde hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı çalışan öğretmenler dahil edilmiştir. Stajyerler ya da öğretmen yardımcıları dahil edilmemiştir.

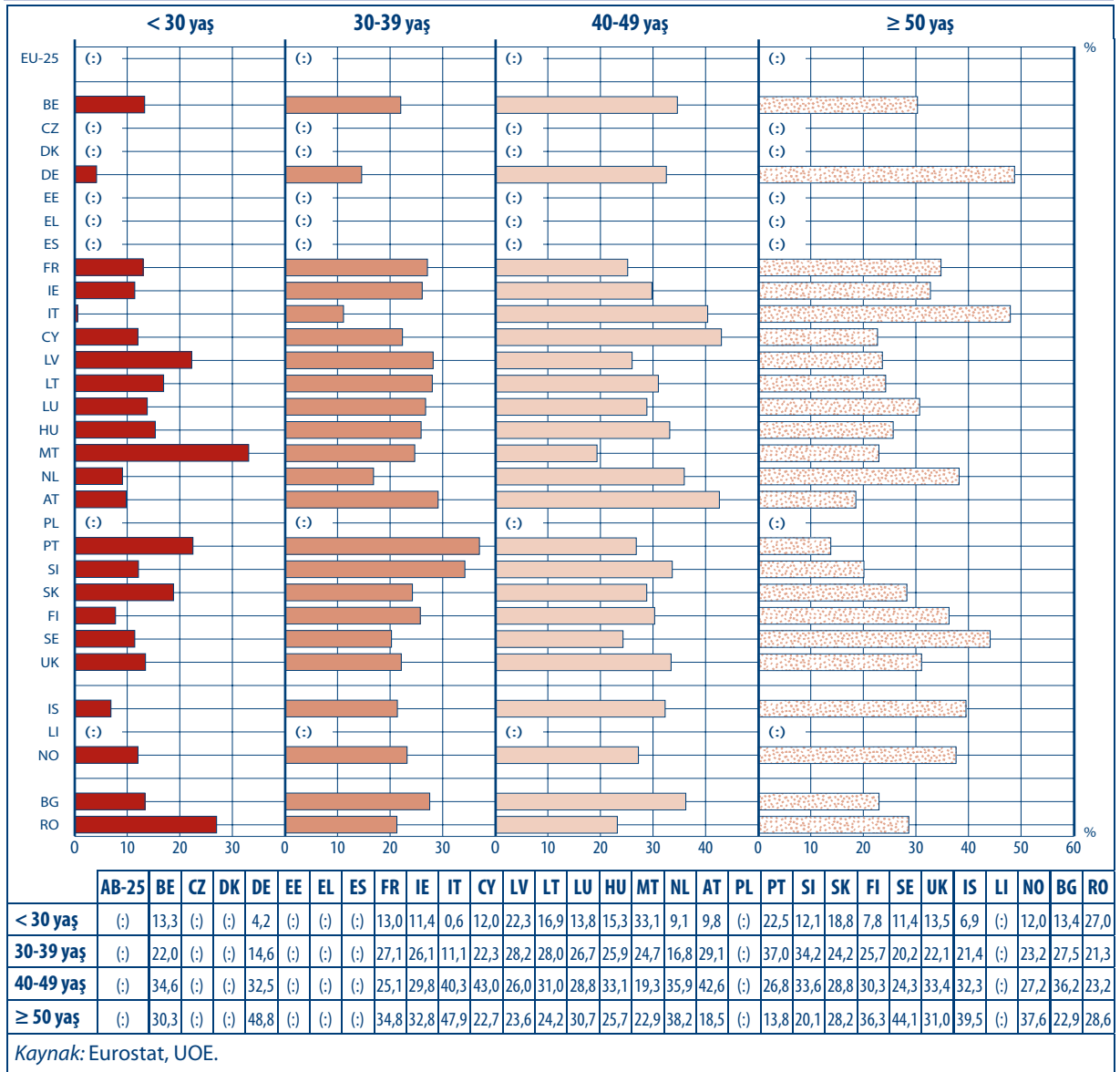
KAYNAKLAR

ORTAÖĞRETİMDEKİ ÖĞRETMENLER İLKÖĞRETİMDEKİ ÖĞRETMENLERDEN DAHA YAŞLILAR

Verileri mevcut olan ülkelerin büyük bir çoğunluğunda ortaöğretimdeki öğretmenler, 40 yaşındaki öğretmenlerin yüzdesinin çok yüksek olmadığı ilköğretimdeki öğretmenlerden daha yaşlılardır (Bkz. Çizelge D42) Litvanya, Malta ve Portekiz bu açıdan istisna teşkil etmektedirler.

Almanya, İtalya, Hollanda, İsveç ve İzlanda'da 50 ve üzeri yaştaki öğretmenler tüm öğretmenlerin %38'inden fazlasını oluşturmaktadırlar.

Çizelge D43: Ortaöğretimde öğretmenlerin yaş grubuna göre dağılımı (ISCED 2 ve 3), kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2001/02

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Ek notlar (Çizelge D43)

Belçika: Almanca konuşan Topluluktaki öğretmenler ve bağımsız özel kurumlarda çalışan öğretmenler dahil edilmemiştir. Fransız Topluluğunda sosyal ilerleme alanında eğitimde çalışan öğretmenler de dahil edilmemiştir. ISCED 4. düzeydeki öğretmenler dahil edilmiştir.

Luxembourg: Çizelge yalnızca kamu sektörüne ilişkindir.

Finlandiya: ISCED 3 verileri, mesleki ve teknik programlar ile ilgili olarak ISCED 4. ve 4. düzeyleri kapsamaktadır.

Birleşik Krallık: ISCED 4. düzeydeki öğretmenler dahildir.

İzlanda: ISCED 2. düzeydeki öğretmenler hariç tutulmuş, ISCED 4. düzeydeki öğretmenler ise kısmen dahil edilmiştir.

Norveç: ISCED 1. ve 4. düzeydeki öğretmenler dahil edilmiştir.

Açıklama

Yalnızca doğrudan ders veren öğretmenler dikkate alınmıştır. Veriler, özel eğitim alanındaki öğretmenleri ve bir sınıfta bir bütün olarak öğrenciler ile, bir kaynak odasında küçük öğretmenler ile ya da düzenli sınıfın içinde ya da dışında bire bir olarak öğrenciler ile çalışan öğretmenleri içermektedir. Kamu sektörü ve özel sektörde hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı çalışan öğretmenler dahil edilmiştir. Stajyerler ya da öğretmen yardımcıları dahil edilmemiştir.

Letonya, Malta ve Portekiz, ortaöğretimdeki öğretmenlerin en genç olduğu ülkelerdir. Letonya ve Portekiz'de 30-39 yaş grubu sayısal olarak en güçlü şekilde temsil edilen grupken, Malta'da 30 yaş altındaki öğretmenler tüm öğretmenlerin üçte birini oluşturmaktadır.

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNDE YARI ZAMANLI ÇALIŞMA GİDEREK DAHA YAYGIN HALE GELİYOR

1998 ve 2001 yıllarında yarı zamanlı çalışan öğretmenlerin yüzdeleri karşılaştırıldığında, ülkelerin çoğunluğunda üç eğitim düzeyinde de (ISCED 1, 2,3) yarı zamanlı çalışmanın yaygınlaşmakta olduğu açık şekilde görülebilir. Bu durum Letonya, Slovakya ve İzlanda için geçerli değildir. Letonya'da ilköğretimde (ISCED 1) ve ortaöğretimde ikinci kademede (ISCED 2) öğretmenler arasında yarı zamanlı çalışma azalmıştır; öte yandan Slovakya'da da üst ortaöğretimde yarı zamanlı çalışma oranı düşmüştür. İzlanda'da yarı zamanlı çalışan öğretmenlerin oranı tüm eğitim düzeylerinde düşmüştür.

1998 ve 2002 yılları arasında ilköğretimde (ISCED 1) yarı zamanlı çalışan öğretmenlerin oranı Avusturya'da neredeyse iki katına çıkmıştır. Her iki yıl için de verileri mevcut olan diğer ülkelerde ilköğretimdeki öğretmenler arasında yarı zamanlı çalışma oranındaki artış güçlü olmamıştır ve en önemli artışlar %7 (Almanya ve İsveç'te) ile %23 (İrlanda) arasında gerçekleşmiştir.

2002 yılında Slovakya'da alt ortaöğretimde yarı zamanlı görev yapan öğretmenlerin oranı 1998'dekine göre beş kat artmıştır. Almanya, Avusturya ve Finlandiya'da bu düzeyde yarı zamanlı istihdam %20 oranında artmıştır.

Ortaöğretim ikinci kademede (ISCED 3) yarı zamanlı çalışan öğretmenlerin oranı, artış oranlarının yaklaşık %36-73 arasında kaydedildiği İspanya, Litvanya ve Slovenya'da keskin biçimde artmıştır. Bunun aksine Slovakya'da bu düzeyde yarı zamanlı çalışan öğretmenlerin oranı %20 düşmüştür.

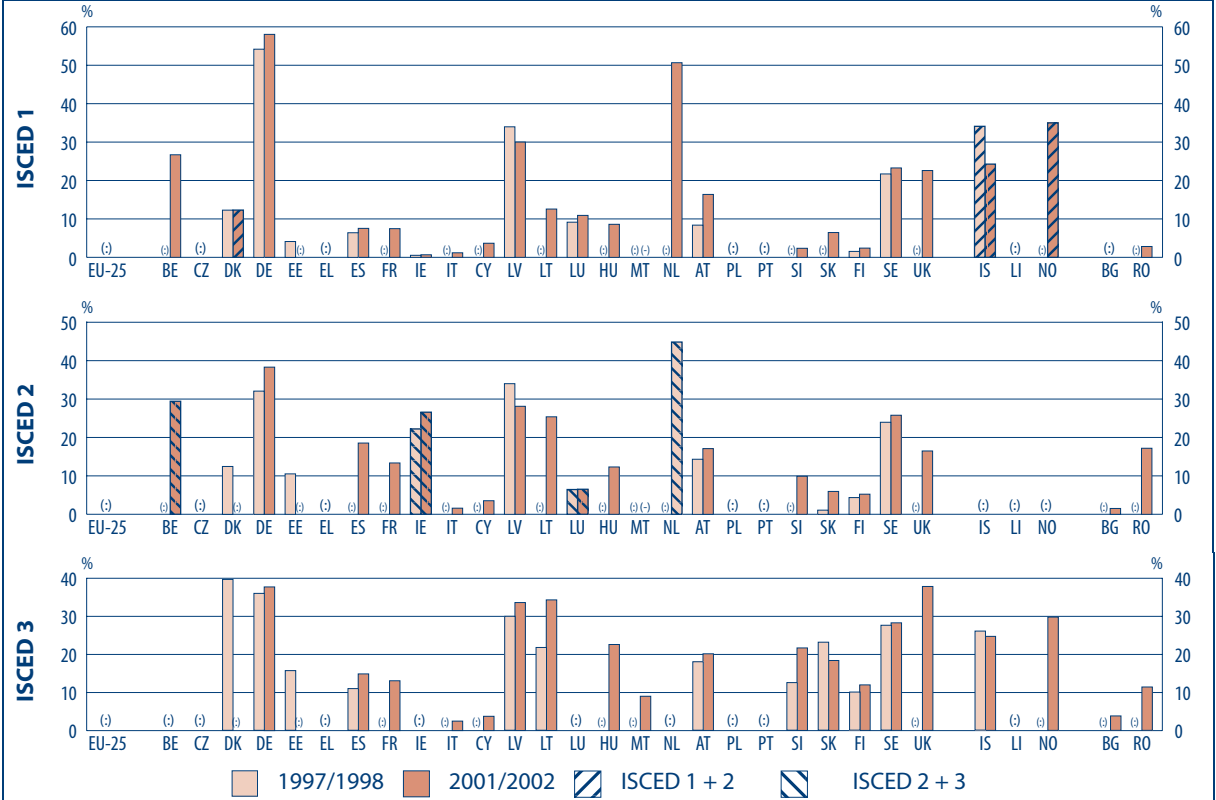
2002 yılında özellikle Belçika, Almanya, Letonya, Hollanda, İsveç, İzlanda ve Norveç'te yarı zamanlı çalışma, üç eğitim düzeyinde de öğretmenlerin dörtte birini ya da daha fazlasını içine alarak önemli ölçüde artmıştır. Bunun aksine İtalya ve Kıbrıs'ta 2002 yılında (eğitim düzeyinden bağımsız olarak) öğretmen personelinin %5'inden daha azı yarı zamanlı çalışmıştır.

Genel olarak yarı zamanlı çalışan öğretmenlerin oranı eğitim düzeyi ile birlikte hafif bir artış göstermektedir. Birçok ülkede yarı zamanlı öğretmenlik en fazla üst ortaöğretimde yaygındır. Ancak İspanya, Fransa ve Romanya da alt ortaöğretimde daha yaygındır. Almanya ve Hollanda'da yarı zamanlı çalışan öğretmenlerinin en yüksek olduğu düzey ilköğretim düzeyidir.

KAYNAKLAR

Çizelge D44: İlköğretim ve ortaöğretimde yarı zamanlı çalışan öğretmenlerin yüzdelerinde değişiklikler (ISCED 1,2 ve 3), 1998/2002

	AB-25		BE		CZ		DK		DE		EE		EL		ES		FR		IE		IT		CY		LV		LT		LU		HU	
	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	26,7	(-)	(-)	12,3	(-)	54,2	58,0	4,1	(-)	(-)	(-)	6,4	7,5	(-)	7,5	0,5	0,7	(-)	1,2	(-)	3,7	34,0	30,0	(-)	12,6	9,2	10,9	(-)	8,6
ISCED 2	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	12,4	(-)	32,0	38,2	10,5	(-)	(-)	(-)	(-)	18,5	(-)	13,3	(-)	(-)	(-)	1,6	(-)	3,5	33,9	28,0	(-)	25,3	(-)	(-)	(-)	12,3
ISCED 3	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	39,5	(-)	35,8	37,6	15,6	(-)	(-)	(-)	10,9	14,8	(-)	13,0	(-)	(-)	(-)	2,5	(-)	3,7	29,8	33,5	21,7	34,2	(-)	(-)	(-)	22,5
ISCED 1+2							12,3																									
ISCED 2+3				29,3															22,1	26,5												
	MT		NL		AT		PL		PT		SI		SK		FI		SE		UK				IS		LI		NO		BG		RO	
	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02	98	02
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	50,7	8,4	16,4	(-)	(-)	(-)	(-)	2,4	(-)	6,5	1,6	2,4	21,7	23,3	(-)	22,6			(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	2,8	
ISCED 2	(-)	(-)	(-)	14,3	17,0	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	9,9	1,1	5,9	4,4	5,2	23,9	25,7	(-)	16,4			(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	1,5	(-)	17,1	
ISCED 3	(-)	9,0	(-)	(-)	17,9	20,1	(-)	(-)	(-)	(-)	12,5	21,6	23,0	18,3	10,0	11,9	27,4	28,2	(-)	37,7			25,9	24,6	(-)	(-)	(-)	29,7	(-)	3,8	(-)	11,3
ISCED 1+2																							34,1	24,3								
ISCED 2+3				44,7																												

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek notlar

Belçika: Almanca konuşan Topluluktaki öğretmenler ve bağımsız özel kurumlarda çalışan öğretmenler dahil edilmemiştir. Fransız Topuluğunda "sosyal ilerleme" alanında eğitimde çalışan öğretmenler de dahil edilmemiştir. ISCED 4. düzey, ISCED 2+3. düzeye dahil edilmiştir.

İspanya ve Birleşik Krallık: ISCED 3. düzey ISCED 4. düzeyi kapsamaktadır.

İrlanda: ISCED 4. düzey, ISCED 2+3. düzeye dahil edilmiştir.

Litvanya: 1998 yılında ISCED 3. düzey, ISCED 2. ve 4. düzeydeki mesleki programlarda çalışan öğretmenleri kapsamaktadır. 2002 yılında ISCED 3. düzey yalnızca mesleki programlardaki öğretmenleri kapsamaktadır. Genel ISCED 3. düzey programlarında çalışanlar ISCED 2. düzeye dahil edilmiştir.

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Ek notlar (devam)

Luxembourg: Çizelge yalnızca kamu sektörüne ilişkindir.

Hollanda: ISCED 1. düzey ISCED 0. düzeyi kapsamaktadır.

Avusturya: 1998 yılı ile ilgili olarak okul yönetim personeli dahil edilmiştir.

Finlandiya: ISCED 3 verileri teknik ve mesleki eğitimde ISCED 4. ve 5. düzeyleri içermektedir.

İzlanda ve Norveç: ISCED 3. düzey (İzlanda'nın durumunda kısmi olmak üzere) ISCED 4. düzeyi kapsamaktadır.

Açıklama

Tam zamanlı iş yükünün %90'ından daha az iş yükü olan öğretmenler yarı zamanlı öğretmenler olarak değerlendirilmektedir. Tüm yarı zamanlı çalışma sistemleri dikkate alınmaktadır.

Yalnızca doğrudan ders veren öğretmenler dikkate alınmıştır. Veriler, özel eğitim alanındaki öğretmenleri ve bir sınıf içinde bir bütün olarak öğrenciler ile, bir kaynak odasında küçük öğretmenler ile ya da düzenli sınıfın içinde ya da dışında bire bir olarak öğrenciler ile çalışan öğretmenleri içermektedir. Kamu sektörü ve özel sektörde hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı çalışan öğretmenler dahil edilmiştir. stajyerler ya da öğretmen yardımcıları dahil edilmemiştir.

İLKÖĞRETİMDEKİ ÖĞRETMENLERİN ÇOĞU YÜKSEKÖĞRETİM DÜZEYİNDE NİTELİĞE SAHİPTİR

PIRLS 2001 verilerinin mevcut olduğu ülkelerde, ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrenciler ile çalışan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, bu öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun en fazla üst ortaöğretim (ISCED 3) düzeyinde bir yeterliğe sahip olduğu İtalya ve Romanya dışında, yükseköğretim düzeyinde bir yeterliğe (ISCED 5) sahiptir. Belirtilen bu istisna aynı zamanda Fransa'da da ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrenciler ile çalışan öğretmenlerin hemen hemen yarısı için geçerlidir.

En fazla üst ortaöğretim düzeyinde yeterliğe sahip olan (ISCED 3. düzey) öğretmenlerin varlığı temel olarak bazı ülkelerde ilköğretime yönelik öğretmen eğitiminin uzun bir süre boyunca – ya da halen - üst ortaöğretim düzeyinde yeterlik sağlayan eğitim kurumları tarafından verilmesine bağlanabilir. Vasıflı öğretmen eksikliği aynı zamanda yüksek okul eğitimi almamış olan kişilerin neden öğretmen olarak istihdam edilip çalıştıklarını da açıklayabilir. Dolayısıyla bu açıklama ilgili ülkeye göre değişmektedir.

Romanya'da en fazla üst ortaöğretim düzeyinde yeterliğe sahip olan (ISCED 3. düzey) öğretmenlerin oranının yüksek oluşu, bu eğitim uygulamasının şu anda hâlâ kullanılıyor olmasına bağlanabilir. Diğer eğitim seçeneği ise, üniversite dışında yüksek okul eğitimi düzeyinde verilen eğitimidir (Çizelge D23). Bir ISCED 5. düzey yeterliğe sahip olduğunu söyleyen Romanyalı öğretmenlerin oranının çok daha düşük olması, ortaöğretime yönelik olarak eğitilen ve ilköğretimde çalışan öğretmenlerin oranına paraleldir.

Fransa ve İtalya'daki durum, bir önceki eğitim şablonundan geçen yaşlı öğretmenlerin varlığına bağlanabilir. Gerçekten de ilk öğretmenlik eğitimi son 25 yıl içinde, özellikle de ilk eğitimin verildiği eğitim düzeyi ile ilgili olarak, önemli değişiklikler geçirmiştir⁽¹⁾. Bu ülkelerde reformlar, Avrupa'nın (reformların genel olarak 1960'larda başladığı) diğer ülkelerinin çoğunluğundan daha geç gerçekleşmiştir. İlköğretime yönelik öğretmen eğitiminin tamamen yüksek okul düzeyinde gerçekleştirilmesi (Fransa'da) 1980'lerde ve (İtalya'da) 1990'larda başlamıştır. Bu durum, Fransa ve İtalya'da 2001 yılında ilköğretimde çalışmakta olan öğretmenlerin büyük bir bölümünün neden hâlâ üst ortaöğretim düzeyine (ISCED 3) denk olan bir yeterliğe sahip olduklarını açıklayabilir.

İzlanda'da en fazla üst ortaöğretim düzeyinde yeterliğe sahip olan öğretmenler (ISCED 3. düzey) tam yeterliğe sahiptirler ve 1971 öncesinde bu düzeyde yeterlik sunan öğretmen eğitim okullarında eğitilmişlerdir.

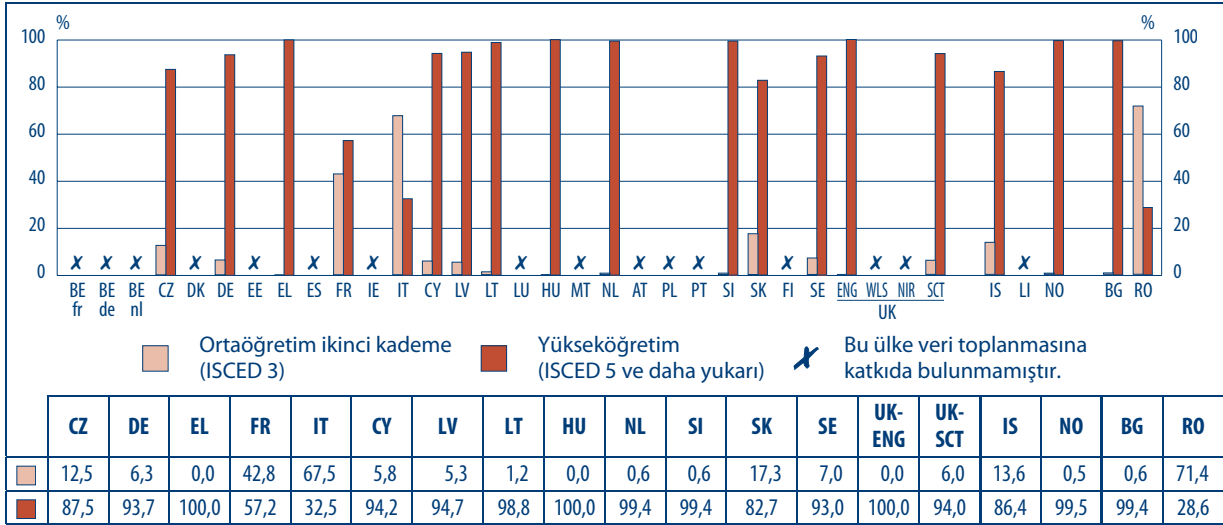
(1) İlköğretime yönelik ilk öğretmen eğitiminin arka planına ilişkin olarak bkz Bölüm H, *Key Data on education in the European Union -1995*. Luxembourg: Avrupa Toplulukları Resmi Yayınlar Dairesi, 1996.

KAYNAKLAR

Öğretmen açığı ile karşılaşmış olan Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'da, tam olarak ya da uygun olarak yeterli sahibi olmayan personelin acil olarak işe alınması, en yüksek yeterliği üst ortaöğretim düzeyinde (ISCED 3. düzey) olan öğretmenlerin oranının çok yüksek oluşunu açıklayabilir.

Çizelge D45: İlköğretimin dördüncü yılında olan ve öğretmenleri ISCED 3 ya da ISCED 5 düzeyinde bir eğitimi tamamladıklarını bildiren öğrencilerin oranı, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Ek not

İzlanda: ISCED 3. düzey, üst ortaöğretim düzeyinde yeterliğe sahip olmayan küçük bir öğretmen grubunu kapsamaktadır.

Açıklama

Kendilerine gönderilen anket forumunda öğretmenlerden en yüksek eğitim düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. ISCED 3., 4. ve 5. düzeyler anket formuna ulusal terimler ile yerleştirilmiştir ve dolayısıyla sonuçların yorumunda tercüme ve ulusal organizasyon biçimleri dikkate alınmalıdır. Anket formunda ISCED 4. ve 5. düzeyler, "ISCED 5 ya da daha yüksek" başlığı altında Şekle dahil edilmiştir. Birkaç ülkede ISCED 5. düzey, ISCED 4. düzeyde eğitim almış küçük bir grup öğretmeni (%10'un altında) içerebilir.

Örneklem prosedürü, okulların seçimini ve ardından ilköğretimin dördüncü yılında bulunan öğrencilerin seçimini kapsamaktadır. Örneklem her öğrenciye devam ettiği okulun boyutundan bağımsız olarak seçilme olasılığı tanımaya çalışmıştır. Bu amaç doğrultusunda okullar, seçilme olasılıklarının boyutları ile ters orantılı olacağı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu durum, Çizelgede neden ilgili konuda belirli bir yanıt veren öğretmenlerinin oranının değil de okul öğretmenleri bu yanıt veren öğrencilerin oranının gösterildiğini açıklamaktadır.

PIRLS anketine ve ISCED'in tanımına ilişkin daha fazla bilgi için Terimler ve İstatistiksel Araçlar kısmına bakınız.

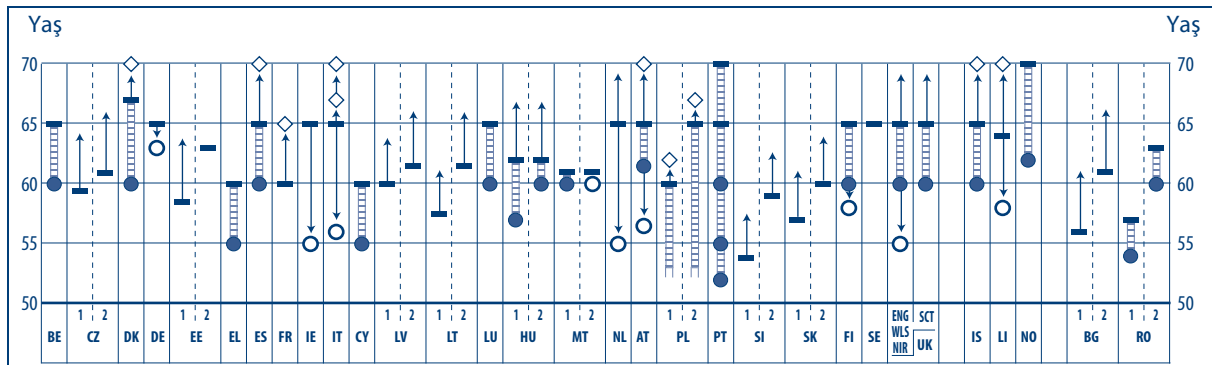

ÖĞRETMENLER İÇİN RESMİ EMEKLİLİK YAŞI GENELDE 65

Hemen hemen tüm Avrupa ülkelerinde öğretmenlerin özel durumlar dışında mesleki faaliyetlerini artık sürdüremeyecekleri bir sınır belirleyen resmi bir emeklilik yaşı mevcuttur. Bu üst yaş sınırı çoğu durumda 65 yaştır. Bu sınır Yunanistan ve Polonya'da (kadınlara yönelik olarak) 60 ve (*ensino bdsico*'nun ikinci ve üçüncü aşamalarında) ve Norveç'te yetmiştir.

Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, Slovenya, Slovakya ve Bulgaristan'da resmi emeklilik yaşı, öğretmenlerin mesleki faaliyetlerini artık sonlandırabilecekleri ve emekli maaşı almaya başlayabilecekleri yaş sınırının düşük olması ile paraleldir. Bu ülkelerde öğretmenlerin artık çalışamayacakları bir üst yaş sınırı ya da azami yaş eşiği mevcut değildir. Resmi emeklilik yaşı 65'in epey altındadır. Bu sınırın ilgili ülkeye bağlı olarak 60 ila 63 yaş arasında belirlenmesine yönelik reformlar hazırlanmaktadır.

**Çizelge D46: İlköğretim ve ortaöğretimdeki öğretmenlerin emeklilik yaşı,
2002/03**

1 | 2

Kadınlar | Erkekler

— Resmi emeklilik yaş(lar)ı

● Asgari emeklilik yaşı (hizmette doldurulması gereken yıl sayısına tabi olarak tam emeklilik hakkı ile birlikte)

○ Asgari emeklilik yaşı (azaltılmış emeklilik hakları ile birlikte)

◇ Hizmet süresinin, koşullara bağlı olarak resmi emeklilik yaşının ötesinde uzatılabileceği azami yaş

→ Uzatma/erken emeklilik fırsatları

▨ Dikey şeritler, hizmette doldurulması gereken yıl sayısına tabi olarak tam emeklilik hakkının elde edilebileceği yaş aralıkları örneklenmektedir (aşağıdaki tabloda gösterilmiştir).

Bir asgari yaşta emekliliğin mümkün olduğu durumlarda tam emeklilik hakkı için hizmette doldurulması gereken yıl sayısı

BE	CZ	DE	EE	EL	ES	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU		
37,5 – 41,25	25	35-37	⊗	30	30-35	⊗	⊗	33,3	⊗	⊗	30-35	34-38		
MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
30	40	35-40	30	32-30-36	⊗	⊗	30	⊗	40	32	⊗	30	⊗	25 (femmes), 30 (hommes)

⊗ Resmi emeklilik yaşından önce emekli olmak mümkün değildir

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika: Fransız Toplumunda asgari emeklilik yaşından daha önce, örneğin 55 yaşında, emekli olma imkânı hâlâ mevcuttur. 2002/03'ten beri Flaman Toplumunda 55 olan bu yaş sınırı 58'e çıkarılmıştır ve 50 ila 54 yaş arasındaki öğretmenler için kapsamlı geçici tedbirler getirilmiştir. 2005/06'da Almanca konuşan Toplumda da bu uygulamaya geçilecektir.

KAYNAKLAR

Ek notlar (devam)

Çek Cumhuriyeti: 1996 yılında çıkan yasadaki emeklilik yaşı, 2007 yılında kadınlar için 61'e ve erkekler için 62'ye çıkarılması için, her yıl bir yıl artırılmaktadır. Kadınların emekli olma yaşı, çocuk sayısına göre düşürülmektedir. Ayrıca iki ya da üç yıl önce emekli olmak da mümkündür.

Danimarka: Asgari emeklilik yaşına gelen her Danimarka vatandaşı, hizmet yılına göre miktarı artan bir emekli maaşına hak kazanmaktadır.

Estonya: 2016'ya kadar kadınlar için de resmi emeklilik yaşı 63 olacaktır.

Yunanistan: 2002 yılından beri, 31 Aralık 1982 öncesinde atanmış olan öğretmenler 55 yaşında ve 1 Ocak 1983 tarihinden sonra atanmış olan öğretmenler 60 yaşında emekli olabilmektedir.

Fransa: 2003 yılından beri hizmette doldurulan yıl sayısı tedricen değiştirilmektedir ve 2008 yılında 40'a ulaşacaktır. Bu süreye üç yıla kadar öğrenim ile geçirilen sürelerin eklenmesi de mümkün olacaktır.

Letonya: 2000 yılında çıkan yasadaki kadınlar için emeklilik yaşı her yıl altı ay artırılmaktadır ve 2006 yılında 62'ye ulaşacaktır.

Litvanya: 1995 yılından beri emeklilik yaşı, 2003 yılında erkekler için 62'ye ve 2006 yılında kadınlar için 60'a ulaşacak şekilde artırılmaktadır.

Avusturya: Çizelgede memur olan öğretmenler gösterilmiştir. Sözleşme kapsamında istihdam edilen öğretmenler ile ilgili olarak emeklilik yaşı kadınlar için 60, erkekler için 65'tir. Tam emeklilik hakkının elde edilmesi için doldurulması gereken yıl sayısı sözleşmeli öğretmenler için 40'tır.

Portekiz: Diyagramda *ensino basico*'un ilk aşamasında çalışan (ve resmi emeklilik yaşları 65 olan ama 52 ya da 55 yaşından sonra emekliliğe ayrılabilen) öğretmenlerin durumu ile ikinci ve üçüncü aşamalarda çalışan (ve resmi emeklilik yaşları 70 olan ama 60 yaşından sonra emekliliğe ayrılabilen) öğretmenlerin durumu birleştirilmiştir.

Slovenya: 2014 yılına kadar tedrici olarak uygulanan 1999 yılında çıkan yasa, resmi emeklilik yaşını hem kadınlar hem de erkekler için 58 olarak belirlemekte ve emekliliklerini hizmette sırasıyla 38 ve 40 yılın doldurulması koşuluna bağlı kılmaktadır. Kadınlar için 64 yaşına ve erkekler için 66 yaşına kadar emeklilik hakkının belirlenmesinde resmi emeklilik yaşının ardından tamamlanan hizmet yılları dikkate alınmaktadır.

Slovakya: Kadınların emeklilik yaşı, sahip oldukları çocuk sayısı arttıkça düşmektedir (asgari yaş 53'tür). Bu yaş sınırı her yıl artırılmaktadır ve kadınlar ve erkekler için 62'ye ulaşacaktır.

Finlandiya: Resmi emeklilik yaşı, 1989 yılının yazında kapsamlı okullarda çalışmakta olan ve 60 yaşında emekli olmayı seçme hakkına sahip olan öğretmenler dışında, çeşitli kıstaslara bağlı olarak 63 ila 65 yaş arasında değişmektedir. 2005 yılında emekli maaşı planında yapılacak reform ile emeklilik yaşı 63-68 olarak belirlenecektir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Haziran 2003'te hükümet, öğretmenler için normal emeklilik maaşı alma hakkının 65 yaşından itibaren geçerli olacağını duyurmuştur. Değişiklikler, 2006 yılından itibaren aşama aşama uygulamaya konacaktır.

İzlanda: 1997 yılından önce atanan öğretmenler, 60 yaşına ulaştıkları takdirde 35 yıllık, 61 yaşına ulaştıkları takdirde 34 yıllık vb. hizmet süresinin ardından emekli olabilmektedirler.

Bulgaristan: Mevzuata uygun olarak emeklilik yaşı, yıllık değişikliklere tabidir.

Romanya: 2000 yılında çıkan ve 2000 ile 2003 yılları arasında tedrici olarak uygulamaya konacak olan yasa, emeklilik yaşını kadınlar için 60 ve erkekler için 65 olarak belirlemektedir. Emeklilik için gereken hizmet süresi kadınlar için 30, erkekler içinse 35 yıla çıkarılmaktadır.

Birçok ülkede öğretmenler resmi emeklilik yaşına ulaşmadan önce emekli olabilmektedirler. Genel olarak öğretmenlerin emekli olabildikleri asgari yaş 60'tır ve bu emeklilik, gerekli hizmet süresini doldurdukları takdirde, tam emeklilik maaşı hakkını içermektedir. Bu rakam bir ülkeden diğerine değişmektedir ve örneğin İspanya'da (memur statüsündeki öğretmenler için) ve Norveç'te 30 ya da 35 (Avusturya) ile 40 (Belçika) yıl arasında değişmektedir. (Örneğin öğrenim ile ya da askerlik hizmetinde geçirilen süreler gibi) ek ya da "ikramiye" yılları da bazen, örneğin Belçika'da olduğu gibi, bu süreye dahil edilebilmektedir. Polonya'nın herhangi bir asgari emeklilik yaşı belirlemeksizin (20 yılı fiili öğretimde olmak üzere) 30 yıllık hizmet süresinin ardından emekliliği öngören düzenlemeleri muhafaza eden tek ülke olduğunu da belirtmek gerekir.

Malta'da (erkekler ile ilgili olarak), Finlandiya'da (1993 yılından sonra atanan öğretmenler ile ilgili olarak) ve İsveç'te resmi yaşa ulaşmış olmak, emeklilik için kabul edilen yegâne kıstastır ve bunun öncesinde emekli olmak mümkün değildir.

Bazı ülkelerde resmi emeklilik yaşına ulaşmadan önce emekli olanların emekli maaşları, normal olarak henüz doldurmadıkları hizmet yılı sayısı oranında azaltılmaktadır. Almanya, Yunanistan, İrlanda, İtalya, Hollanda ve Liechtenstein'da uygulama bu şekildedir. Belçika ve Avusturya'da (memur statüsündeki öğretmenler için), asgari emeklilik yaşı öncesinde öğretmenlikten emekli olmak mümkün olabilmektedir. Bunun gerçekleştiği durumlarda bu durum Belçika'da azaltılmış bir maaşı ("bekleme maaşı") ve Avusturya'da emeklilik maaşında

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

bir azalmayı beraberinde getirmektedir. Temel olarak yeni AB Üyesi Devletler dahil olmak üzere birçok ülkede öğretmenler kariyerlerini resmi emeklilik yaşının ötesinde uzatabilmektedirler. Ancak Danimarka, İspanya, İtalya, Avusturya, Polonya, İzlanda ve Liechtenstein'da bir azami yaş sınırı belirlenmiştir. Birçok ülkede öğretmenler, kendilerine tam bir emekli aylığı hakkı kazandıran hizmet süresini doldurmamışlarsa, resmi yaşı geçtikten sonra emekli olabilmektedirler (İspanya, İtalya ve Polonya'da uygulama bu şekildedir). Birleşik Krallık'ta, işveren ile yapılacak bir anlaşmaya tabi olarak gene bir uzatma yapmak mümkündür. Fransa'da resmi emeklilik yaşı 60'tır. Ancak öğretmenler, herhangi bir özel gereksinimi karşılamaksızın, 65 yaşına kadar kariyerlerini sürdürebilirler.

Ülkelerin çoğunluğunda emeklilik yaşını düzenleyen kıstaslar hem erkekler hem de kadınlar için aynıdır. Ancak Avusturya'da (yalnızca sözleşmeli öğretmenler ile ilgili olarak) ve birçok orta ve doğu Avrupa ülkesinde farklılıklar mevcuttur. Bu gibi durumların çoğunda kadınların emekli aylığına erkeklerden daha erken hak kazanabilmelerine karşın eğilim, kadınlar ile erkekler arasındaki bu farklılığın azaltılması yönündedir. Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, Slovenya ve Slovakya'da sürdürülmekte olan reformlar, bu farkı asgariye indirmeyi ya da tümünden kaldırmayı amaçlamaktadır.

ÖĞRETMENLERİN ÇOĞU MÜMKÜN OLDUĞU KADAR ERKEN EMEKLİ OLMAYI İSTEMEKTELER

Genel olarak, verileri mevcut olan ülkelerde, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, ilköğretim ya da ortaöğretimde olmalarından bağımsız olarak, emekli olma fırsatını elde eder etmez mesleklerinden emekli olmaktadır. Böylelikle öğretmenler, gerekli hizmet süresini doldurduktan ve/veya tam emekli maaşı hakkı için öngörülen asgari yaşa ulaştıktan sonra emekli olmaktadır. Ancak Danimarka'da (ilköğretimde), Kıbrıs, Portekiz'de ve Norveç'te (ortaöğretimde) öğretmenlerin önemli bir bölümü asgari emeklilik yaşına ulaştıktan sonra mesleklerinde kalmaktadırlar. İrlanda, İtalya, Hollanda ve Avusturya'da durum hemen hemen bu şekildedir. Bu dört ülkede bu durum, asgari emeklilik yaşında emekli olmanın daha düşük bir emeklilik maaşı getirmesine bağlanabilir (Çizelge D46).

Letonya, Litvanya, Slovakya ve İzlanda (ortaöğretim), öğretmenlerin önemli bir bölümünün (yaklaşık %5'inin) resmi emeklilik yaşının ötesinde çalışmaya devam ettikleri yegâne ülkelerdir. Bu ülkelerde, yaş sınırının 70 olduğu İzlanda dışında, öğretmenlerin bir üst yaş sınırına ulaşmaksızın çalışma yaşamlarını sürdürmeleri mümkündür. Bu olanak diğer 14 ülkede de mevcuttur ama verileri mevcut olan ülkelerde çok az öğretmen bu olanağı kullanmaktadır. Letonya, Litvanya, Slovakya ve İzlanda'da emekliliğe yakın olan öğretmenler (kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre) oldukça düşük temel maaşlar almaktadırlar ve bu, diğer maaş düzenlemeleri ya da mali avantajlar dikkate alınmaz ise, bu durumu kısmen açıklayabilir (Çizelge D37 ile D39).

Aynı veriler, gelecek yıllarda diğer tüm yönlerden durum değişmeden kaldığı takdirde öğretmen açığı sorunları ile karşılaşma riski taşıyan ülkelerin öngörülmesi için de kullanılabilir. 40 yaş üstü yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin oranının önce en yüksek noktaya ulaşmış ve daha sonra düşüş gösterebileceği Almanya ya da (özellikle ortaöğretim ile ilgili olarak) İtalya gibi ülkeler, yakın gelecekte çok büyük ölçekte öğretmen emeklilikleri ile karşılaşacaktır. Bu ülkelere yönelik diyagramlardaki demografik yükselme, emekliliğe en yakın olan yaş gruplarının oranının yüksek olduğuna işaret etmektedir. Almanya'da ve (ortaöğretim ile ilgili olarak) İtalya'da öğretmenlerin neredeyse %20'si gelecek 20 yılda emekli olacaktır. Bunun aksine, oranların yaş gruplarına paralel olarak düşme eğiliminde olduğu (ilköğretim ile ilgili olarak) Belçika İrlanda, Letonya, Litvanya, Macaristan, Avusturya, (özellikle ortaöğretim ile ilgili olarak) Portekiz, Slovenya, İzlanda ya da Bulgaristan gibi ülkelerde emeklilikler zamana daha fazla yayılmış olarak gerçekleşecektir.

(İlköğretim ile ilgili olarak) Kıbrıs ve (ortaöğretim ile ilgili olarak) Malta, diyagramın emekliliğe yakın olan yaş gruplarında çok hafif bir eğri çizdiği ve düşük oranlar gösterdiği çok az ülkeden ikisidir. Bu, bu ülkelerin öğretmenlerinin bir bütün olarak yaş gruplarına dengeli dağıldıklarını ve oldukça genç olduklarını

KAYNAKLAR

göstermektedir. Gerçekten'de ilköğretimdeki Kıbrıslı öğretmenlerin neredeyse %90'ı ve ortaöğretimdeki Maltalı öğretmenlerin %60'ı, 40 yaşın altındadır. Bu ülkelerde gelecek 20 yıl içinde az sayıda öğretmen emekli olacaktır ve her yıl hemen hemen aynı sayıda öğretmen emekli olacaktır.

Çizelge D47: İlköğretimde (ISCED 1) ve ortaöğretimde (ISCED 2 ve 3) emekliliğe yakın olan yaş gruplarındaki öğretmenlerin oranları, kamu sektörü ve özel sektör, 2001/02

ISCED 1		ISCED 2-3		ISCED 1		ISCED 2-3																																	
																													Kadınlar		Erkekler ve kadınlar/sadece erkekler	—	Resmi emeklilik yaşı	—●	Uzatma olanakları ile birlikte resmi emeklilik yaşı	●	Tam emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı	○	Azaltılmış emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı
																					Kadınlar		Erkekler ve kadınlar/sadece erkekler	—	Resmi emeklilik yaşı	—●	Uzatma olanakları ile birlikte resmi emeklilik yaşı	●	Tam emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı	○	Azaltılmış emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı								
																	Kadınlar		Erkekler ve kadınlar/sadece erkekler	—	Resmi emeklilik yaşı	—●	Uzatma olanakları ile birlikte resmi emeklilik yaşı	●	Tam emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı	○	Azaltılmış emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı												
													Kadınlar		Erkekler ve kadınlar/sadece erkekler	—	Resmi emeklilik yaşı	—●	Uzatma olanakları ile birlikte resmi emeklilik yaşı	●	Tam emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı	○	Azaltılmış emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı																
									Kadınlar		Erkekler ve kadınlar/sadece erkekler	—	Resmi emeklilik yaşı	—●	Uzatma olanakları ile birlikte resmi emeklilik yaşı	●	Tam emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı	○	Azaltılmış emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı																				
	Kadınlar		Erkekler ve kadınlar/sadece erkekler																																				
—	Resmi emeklilik yaşı	—●	Uzatma olanakları ile birlikte resmi emeklilik yaşı																																				
●	Tam emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı	○	Azaltılmış emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı																																				

Kaynaklar: Eurostat, UOE; Eurydice: 2002/03.

BÖLÜM II - ÖĞRETMENLER

Çizelge D47 (devam): İlköğretimde (ISCED 1) ve ortaöğretimde (ISCED 2 ve 3) emekliliğe yakın olan yaş gruplarındaki öğretmenlerin oranları, kamu sektörü ve özel sektör, 2001/02

ISCED 1		ISCED 2-3		ISCED 1		ISCED 2-3	
HU			MT				
NL			AT				
PL			PT				
SI			SK				
FI			SE				
UK			IS				
LI			NO				
BG			RO				
	Kadınlar		Erkekler ve kadınlar/sadece erkekler				
—	Resmi emeklilik yaşı	—●	Uzatma olanakları ile birlikte resmi emeklilik yaşı				
●	Tam emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı	○	Azaltılmış emekli maaşı hakkı ile birlikte asgari emeklilik yaşı				

Kaynaklar: Eurostat, UOE; Eurydice: 2002/03.

KAYNAKLAR

Ek notlar (Çizelge D47)

Belçika: Amanca konuşan Topluluktaki öğretmenler ve bağımsız özel kurumlarda çalışan öğretmenler dahil edilmemiştir. Fransız Topluluğunda “sosyal ilerleme” alanında eğitimde çalışan öğretmenler de dahil edilmemiştir.

Belçika ve Birleşik Krallık: ISCED 4'teki öğretmenler dahil edilmiştir.

Danimarka ve İzlanda: ISCED 2'deki öğretmenler dahil edilmiştir.

Luxembourg: Çizelge yalnızca kamu sektörüne ilişkindir.

Hollanda: ISCED 0'daki öğretmenler dahil edilmiştir.

Finlandiya: ISCED 4 ve 5'teki mesleki ve teknik programlarda bulunan öğretmenler dahil edilmiştir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Öğretmenler 55 yaşında emekli olabilmektedirler ama bu, emeklilik maaşında kayba yol açmaktadır.

İzlanda: ISCED 4'teki öğretmenler kısmen dahil edilmiştir.

Norveç: ISCED 1 ve 4'teki öğretmenler dahil edilmiştir.

Açıklama

Yalnızca doğrudan ders veren öğretmenler dikkate alınmıştır. Veriler, özel eğitim alanındaki öğretmenleri ve bir sınıf içinde bir bütün olarak öğrenciler ile, bir kaynak odasında küçük öğretmenler ile ya da düzenli sınıfın içinde ya da dışında bire bir olarak öğrenciler ile çalışan öğretmenleri içermektedir. Kamu sektöründeki ve özel sektördeki hem tam zamanlı hem de yarı zamanlı çalışan öğretmenler dahil edilmiştir. stajyer ya da yardımcı öğretmenler dahil edilmemiştir. Yaş gruplarına göre öğretmenlerin temsiline ilişkin daha ayrıntılı bilgi Çizelge D42 ve D43'de verilmiştir.

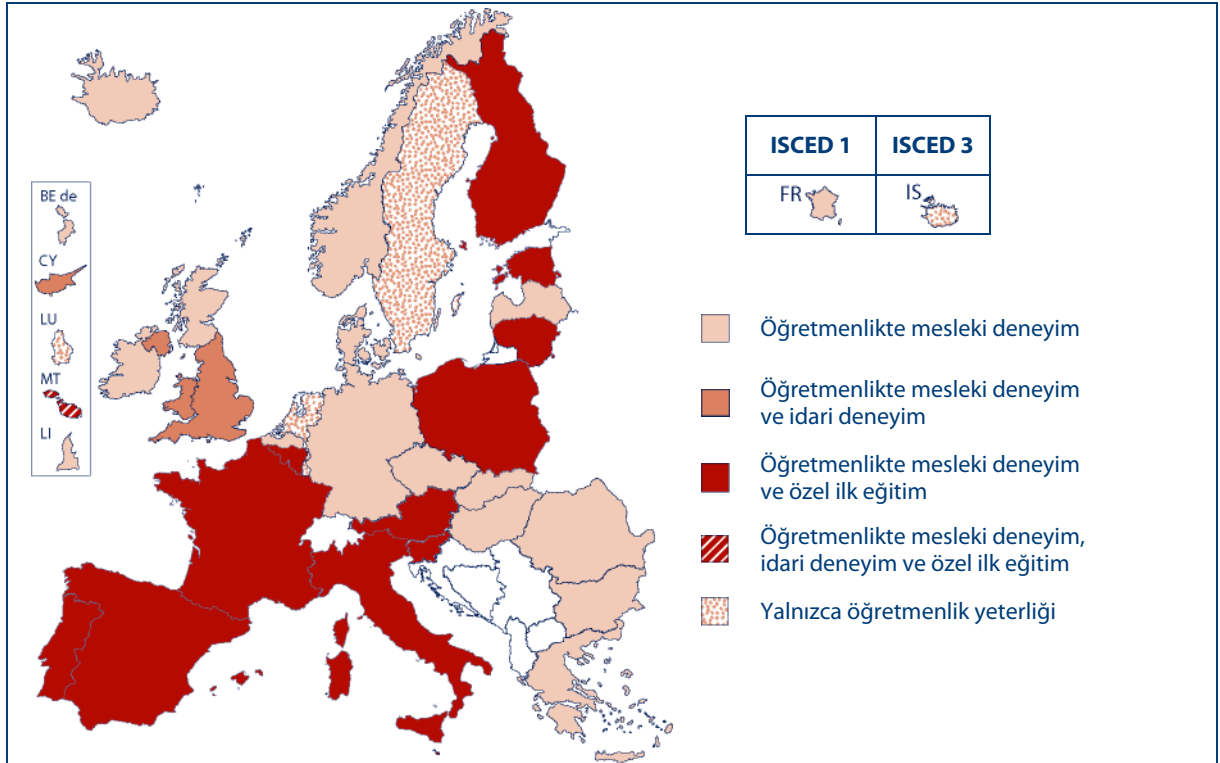
KAYNAKLAR

BÖLÜM III – YÖNETİM PERSONELİ

OKUL MÜDÜRÜ OLABİLMEK İÇİN GENELLİKLE MESLEKİ DENEYİM VE BAŞLANGIÇ EĞİTİMİ İSTENMEKTEDİR

Çoğu ülkede bir kişinin okul müdürü olarak atanmasında bir dizi farklı kıstas ele alınmaktadır. Bu kıstaslar mesleki deneyimi, idari/yönetimsel deneyimi, özel ilk eğitimi ya da ilgili kişinin davranışlarının olumlu olması, sağlam ahlaki karakterde ve sağlıklı olması gibi kıstasları içerebilir. Hemen hemen tüm Avrupa ülkelerinde, ilgili okulun zorunlu eğitimin tamamını mı yoksa veya tek bir düzeyde, ilköğretim, alt ortaöğretim ya da üst ortaöğretim düzeyinde mi eğitim verdiğinden bağımsız olarak, okul müdürü olmak isteyen kişilerden beklenen gereksinimleri belirleyen resmi belgeler mevcuttur.

Çizelge D48: İlköğretim ve ortaöğretim kademelerinde okul müdürü olabilmek için resmi olarak şart koşulan mesleki deneyim ve özel başlangıç eğitimi, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Okul müdürlüğü görevine atanmadan önce ya da atandıktan sonra asgari bir zorunlu ilk eğitim süresini şart koşan ülkeler. İlköğretim ve ortaöğretim, 2002/03

BE fr	12 gün	●	IT	160 saat	○	PL	200 saat	●
EE	(a) 160 saat; (b) 240 saat	●	LT	20-28 saat	○	PT	1 yıl	●
ES	Değişken	●	MT	1 yıl	●	SI	144 saat	●
FR	70 gün	●	AT	6 modül (yakl. 30 gün)	○	FI	320 saat	●

● Atanmadan önce ○ Atandıktan sonra

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar (Çizelge D48)

Belçika (BE fr): Fransız Topluluğu ve devlet destekli kamu sektörü eğitimi tarafından idare edilen eğitim. Devlet destekli özel eğitimde zorunlu eğitim şart koşulmamıştır.

Belçika (BE de): Almanca konuşan Topluluk tarafından idare edilen bir kuruluştaki okul müdürü görevine daimi olarak atanabilmek için bir yönetim sertifikası istenmektedir.

Belçika (BE nl): Muhtemel okul müdürlerinin uzmanlık eğitimi alıp almayacaklarına karar vermek, yetkili makamın inisiyatifine bırakılmıştır.

Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Hollanda, Slovenya, Slovakya, Finlandiya ve İzlanda: Bu bilgi aynı zamanda devlet destekli özel sektörün tamamındaki okul müdürleri için de geçerlidir.

Estonya: (a) *algkool* okul müdürleri ve (b) *pohikool* okul müdürleri için eğitim süresi.

İspanya: İlk eğitimin süresi, ilgili Özerk Topluluğa ve ilgili eğitim kurumuna bağlıdır.

Letonya: 2002 yılından beri, öğretmenlikte üç yıllık mesleki deneyim şartı getirilmiştir.

Luxembourg: Okul müdürü görevi ilköğretimde mevcut değildir.

Malta: İki yıl süreli yarı zamanlı eğitim olanağı da mevcuttur.

Avusturya: Altı modülün dört yıl içinde tamamlanması gerekmektedir. Toplam olarak bu modüller genelde yaklaşık altı hafta sürmektedir ama kesin süreler, bir *Bundesland*’dan diğerine değişiklik göstermektedir.

Polonya: Eğitim kurumunun inisiyatifine bağlı olarak 20 saat eklenebilir.

Finlandiya: Gösterilen süre, eğitim idaresi alanında kabul edilen bir sertifikaya denk gelmektedir (8 kredi). Bir okul müdürü ayrıca üniversitede okul yönetimi alanında 15 kredi almış ya da söz konusu alanda yeterli bilgiyi edinmiş olabilir.

İsveç: 2-3 yıllık bir süre zarfında 30 günlük bir süre tavsiye edilmektedir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Nisan 2004’ten beri *National Professional Qualification for Headship* (NPQH), İngiltere’nin tüm devlet okullarındaki yeni müdürler için zorunlu hale getirilmiştir. 2005 yılından itibaren Galler’de de benzer düzenlemeler uygulamaya konmaktadır ve bu süreç içinde *Professional Qualification for Headship* (PQH) Kuzey İrlanda’da zorunlu hale gelecektir.

Açıklama

Bu gösterge, yalnızca kamu sektöründe okul müdürü olabilmek için gerekli olan öğretmenlikte mesleki deneyimi, idari deneyim ve ilk eğitim ile ilgilidir. Öğretmenlik görevi döneminde yapılmış olabilecek herhangi bir performans değerlendirmesi burada ele alınmamıştır.

“Okul müdürü”, tek başına ya da örneğin bir kurul ya da konsey gibi idari bir organ içinde, okulun yönetiminden/idaresinden sorumlu olan kişidir. Koşullara bağlı olarak ilgili kişi aynı zamanda eğitimsel sorumluluklar (bu sorumluluklar öğretmenlik görevlerini içerebilir ama aynı zamanda örneğin zaman planlamaları, müfredatın uygulanması, öğretilecek konulara ve kullanılacak materyal ve yöntemlere karar verilmesi, öğretmenlerin ve öğretmenlerin performanslarının değerlendirilmesi vb. gibi kurumun genel işleyişine yönelik sorumlulukları da içerebilir) ve/veya (genellikle okula ayrılan kaynakların idaresinin sorumluluğu ile sınırlı olan) mali sorumluluklar taşıyabilir.

“Öğretmenlikte mesleki deneyim”, çoğunlukla kişinin okul müdürü olarak atanmayı istediği eğitim düzeyinde bir sınıf öğretmeni sıfatıyla profesyonel olarak belli sayıda yıl çalışmış olmasıdır.

“İdari deneyim”, örneğin müdür muavini görevinde okulun yönetimine ilişkin kazanılan deneyimdir. Bu terim, yönetim ya da idare alanında eğitim alınmış olmasına işaret etmemektedir.

“Özel ilk eğitim”, ilk öğretmenlik eğitiminin ve öğretmen olarak yeterlik kazanılmasının ardından gerçekleşen, spesifik olarak müdürlüğe yönelik eğitimidir. Dolayısıyla bu eğitim yalnızca halihazırda bu şekilde yeterlik sahibi olmuş kişiler tarafından alınabilir. Koşullara bağlı olarak bu eğitim okul müdürlüğü görevine ilk başvurunun öncesinde veya işe alma prosedürü dahilinde ya da (geçici ya da daimi olarak) göreve getirildikten sonraki bir ya da birkaç yıl içinde verilebilir. Dolayısıyla ilgili kişinin atanmasından önce ya da atanmasından sonra verilebilir. Bu eğitimin amacı, yeni görevlerin yerine getirilebilmesi için gerekli olan becerilerin kazandırılmasıdır. Bu eğitim, okul müdürlerinin hizmet içi eğitimi ya da ileri eğitimi ile karıştırılmamalıdır.

BÖLÜM III – YÖNETİM PERSONELİ

Şu anda dört ülke, yani Luxembourg, Hollanda, İsveç ve (üst ortaöğretimde) İzlanda, okul müdürlüğü görevine atanabilmenin bir koşulu olarak öğretmenlikte mesleki deneyim ile bağlantılı **herhangi bir şart** öngörülmemektedir. Ancak pratikte okul müdürü olan kişilerin genellikle bu tür bir deneyimi vardır. İsveç'te, aldığı eğitimin ya da deneyiminin bir sonucu olarak eğitim alanında beceriler kazanmış kişiler müdürlüğe terfi edebilmektedir ve bu kişilerin göreve atandıktan sonra özel bir eğitimden geçmeleri tavsiye edilmektedir.

Resmi belgelerde gelecekteki okul müdürleri tarafından karşılanması gereken koşulların belirlendiği ülkelerde **öğretmenlikte mesleki deneyim, atanmak için asgari koşuldur**. Ancak bunun öngörülen süresi değişmektedir (Çizelge D49). Birçok ülkede bu koşul, bir ya da daha fazla koşul ile desteklenmektedir. Belçika'nın Fransız Topluluğunda, Estonya, İspanya, Fransa, İtalya, Litvanya, Avusturya, Polonya, Portekiz, Slovenya ve Finlandiya'da okul müdürlüğü görevine başvuran kişilerin öğretmen olarak çalışmış olmaları ve özel ilk eğitimi almış olmaları gerekmektedir. Slovenya'da (burada ele alınan üç eğitim düzeyinde) danışman ya da rehber yeterliği de öngörülen mesleki deneyimin bir parçasıdır. Malta'da muhtemel okul müdürleri yalnızca öğretmenlikte mesleki deneyime ve idari deneyime sahip olmakla kalmayıp aynı zamanda atanmadan önce özel ilk eğitimden geçmeleri gerekmektedir. Kıbrıs ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) okul müdürlerinin hem öğretmenlik deneyimine hem de idari deneyime ve normal olarak liderlik deneyimine sahip olmaları gerekmektedir.

Birçok Avrupa ülkesinde okul müdürleri atandıktan sonra eğitim alabilmektedirler ve bunu yapmaları şiddetle tavsiye edilmektedir. Bu eğitim ender olarak zorunlu tutulmaktadır ve eğitimin içeriği ve uzunluğu, eğitimi veren kuruma bağlıdır. Ancak 12 ülkede, muhtemel okul müdürlerinin **özel ilk eğitimi** almış olmaları gerekmektedir. Çoğu durumda bu kişilerin sorumluluklarını üstlenmeden önce aynı zamanda bu gereksinimi de yerine getirmiş olmaları gerekmektedir. Ancak İtalya ve Litvanya'da eğitim, atanmanın ardından gerçekleşmektedir. Fransa'da, yönetim personeline yönelik rekabetçi sınavda başarı gösteren kişiler, iki aşamada eğitim almaktadırlar ve bu eğitimi başarıyla tamamlamalarının ardından tam hakları ile birlikte bu meslek koluna kabul edilmektedirler. Okul müdürlerine yönelik zorunlu ilk eğitimin asgari süresi bir ülkeden diğerine büyük farklılıklar göstermektedir. İspanya'nın bazı Özerk Topluluklarında ve Litvanya'da yalnızca birkaç saat sürmekte ama Malta ve Portekiz'de bu eğitim tam zamanlı olarak bir yıl süreyle verilmektedir.

Okul müdürlerine yönelik özel ilk eğitim veren tüm ülkeler bu eğitime eğitsel ya da öğretmenlik ile ilgili konuları, idari konuları, mali yönetim ile ilgili konuları ve okul kaynaklarının yönetimi ile ilgili konuları dahil etmektedirler. Bazı ülkeler örneğin ICT (İtalya ve Portekiz'de) ya da mevzuat (Avusturya, Polonya ve Slovenya'da) gibi daha başka unsurları da bu eğitime dahil etmektedirler. İspanya'da bu kursların içeriği, ilgili Özerk Topluluğa ve eğitimi veren kuruma bağlıdır ama çoğu durumda idare ile ilgili konuları, mali konuları ve insan kaynakları yönetimi ile ilgili konuları içermektedir.

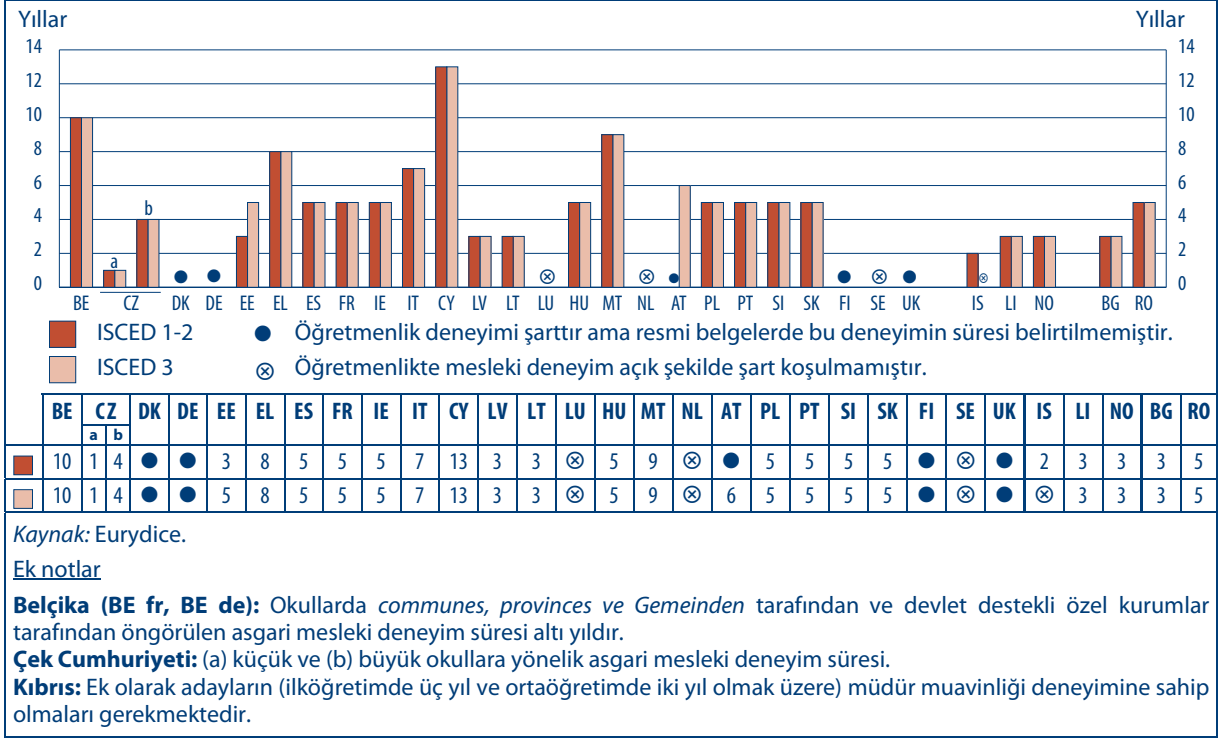

KAYNAKLAR

OKUL MÜDÜRÜ OLABİLMEK İÇİN GENELLİKLE ÜÇ İLA BEŞ YILLIK MESLEKİ DENEYİM ŞART KOŞULMAKTADIR

Öğretmenlikte öngörülen mesleki deneyim süresi Çek Cumhuriyeti'nde (küçük okullar ile ilgili olarak) bir yıldan Kıbrıs'ta 13 yıla kadar değişiklik göstermektedir. Çoğu durumda şart koşulan asgari süre üç ila beş yıl arasındadır. Bazı ülkelerde (Belçika'nın Fransızca ve Almanca konuşan Toplulukları, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, İspanya, İtalya, Slovenya, Slovakya ve Romanya) mesleki deneyim süresi belirlenirken yalnızca tam zamanlı öğretmenlik görevleri dikkate alınmaktadır. Danimarka, Almanya, Avusturya (ilköğretim), Finlandiya ve Birleşik Krallık'ta öğretmenlik deneyimi şart koşulmaktadır ama resmi belgelerde bu deneyimin süresi kesin olarak belirtilmemiştir.

Çizelge D49: İlköğretim ve ortaöğretim kademelerinde okul müdürü olabilmek için şart koşulan asgari öğretmenlik deneyimi, 2002/03

BÖLÜM III – YÖNETİM PERSONELİ

BİRKAÇ ÜLKEDA OKUM MÜDÜRLERİNİN İÇSEL DEĞERLENDİRME KAPSAMINDA YETİŞTİRİLMELERİ ZORUNLUDUR

“İçsel değerlendirme”de değerlendirmeyi yapanlar, (örneğin okul müdürü, öğretim personeli ve idari personel ya da öğrenciler gibi) okul faaliyetlerine doğrudan katılan ya da (örneğin ebeveynler ya da yerel topluluk temsilcileri gibi) bu faaliyetlerden doğrudan etkilenen kişilerden ya da kişi gruplarından oluşmaktadır. Bu uygulama çoğu ülkede bir biçimde zorunludur ve diğer ülkelerde de şiddetle teşvik edilmekte ya da tavsiye edilmektedir. Alman *Lander’i* dışında her yerde bu değerlendirme, hem eğitsel hem de idari görevler ile ilgili olarak yapılmaktadır.

Dahili değerlendirme, okul personelinin her zaman sahip olmadığı özel beceriler gerektiren karmaşık bir süreçtir. Dahili değerlendirme kapsamında eğitim yalnızca Fransa, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Romanya’da atam öncesinde ve Avusturya ve Malta’da atama sonrasında zorunludur. Diğer ülkelerde de bu tür bir eğitim sunulmaktadır ama okul müdürleri açısından şart koşulmamıştır. Ancak birçok ülkede okullara değerlendirme için destek verilmektedir ⁽¹⁾. Macaristan ve Norveç’te okul müdürlerine yönelik bu tür bir eğitimin zorunlu mu yoksa seçimli mi olacağına belediyeler karar vermektedir. Diğer ülkelerde bu türden bir eğitimin mevcut olduğu durumlarda, ilgili kararları eğitim bakanlığı ya da eğitimden sorumlu üst düzey yetkili makam vermektedir.

Çizelge D50: Okul müdürlerinin içsel değerlendirme kapsamında eğitimleri, zorunlu eğitim, 2002/03

BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO	BG	RO
							●								○		○								●				⊗	●

- Eğitim şart koşulmamıştır ● Atama öncesinde zorunlu
○ Atama sonrasında zorunlu ⊗ Dahili değerlendirme yok

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika (BE de): Dahili değerlendirme, az sayıda okulda deneysel olarak uygulanmaktadır.

Almanya ve İspanya: Yalnızca bazı *Lander’ler* ve Özerk Topluluklar bu eğitimi vermektedir.

Estonya ve Luxembourg: Kurumlar olarak okulların dahili değerlendirme uygulamaları 2002 yılından beri (Estonya) ortaöğretim okulları için 2004/05’ten beri (Luxembourg) şiddetle tavsiye edilmektedir.

Litvanya: 2002 yılından beri, tüm alt ortaöğretim okullarında okul müdürleri ve ayrıca okul topluluklarının temsilcileri için dahili okul denetimi metodolojisi kapsamında zorunlu eğitim uygulaması başlatılmıştır.

Macaristan, İzlanda ve Norveç: Yalnızca bazı belediyeler bu eğitimi sunmaktadır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Okulların kendi kendini değerlendirmesi anlayışı, ilk kez bu göreve getirilen okul müdürlerine yönelik yeterli standartlarını desteklemektedir. Bu program 2004 yılından beri İngiltere’de zorunlu hale getirilmiştir ve Galler’de 2005 yılından itibaren zorunlu hale gelecektir.

(1) Avrupa’da Zorunlu Eğitim veren Okulların Değerlendirmesi. Eurydice Anketleri. Brüksel: Eurydice, 2004

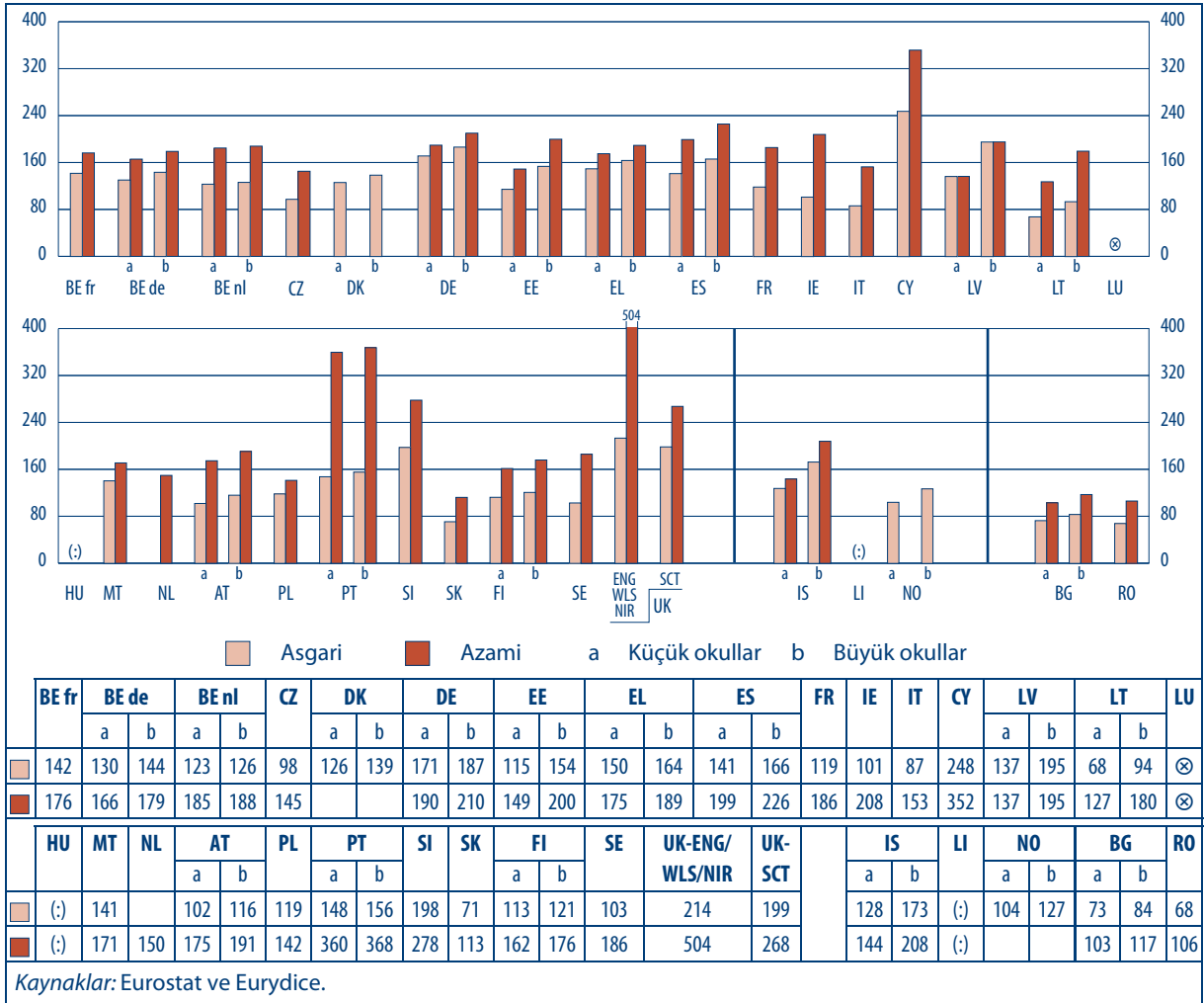

OKUL MÜDÜRLERİ TÜM EĞİTİM DÜZEYLERİNDE ÖĞRETMENLERDEN DAHA YÜKSEK MAAŞ ALMAKTADIRLAR

İlköğretim ve ortaöğretimdeki okul müdürlerinin maaşlarının karşılaştırılması için brüt yıllık asgari ve azami temel maaşlar, bir ülkenin nüfusunun yaşam standardının bir göstergesi olan kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla ile ilişkilendirilmiştir. Bu yolla okul müdürlerinin maaş durumlarını bir ülkeden diğerine karşılaştırmak mümkündür.

16 ülkede ya da bölgede okulların boyutlarının, bir okula ne kadar yüksek oranda kayıt olursa okul müdürünün maaşının da o oranda artması anlamında okul müdürlerinin maaşları üzerinde doğrudan bir etkisi mevcuttur ama bu faktör, öğretmenlerin maaşlarında dikkate alınmamaktadır (Çizelge D37-D39).

Çizelge D51: Kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre ilköğretimde ve ortaöğretimde okul müdürlerinin yıllık asgari ve azami brüt maaşları, 2002/03

BÖLÜM III – YÖNETİM PERSONELİ

Ek notlar

Belçika: 2005 yılında Fransız ve Almanca konuşan Topluluklarda ilköğretimdeki müdürlerin maaşı, yapılacak olan bir yükseltmenin ardından, ortaöğretimdeki meslektaşlarının maaşlarının düzeyine ulaşacaktır. Flaman Topluluğunda ilköğretimdeki okul müdürlerinin maaşları 1 Eylül 2004 yılından beri artırılmıştır ama ortaöğretimdeki meslektaşlarının maaşlarının düzeyine ulaşmamıştır. Kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla yerine kişi başına düşen ulusal düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla dikkate alınmıştır.

Çek Cumhuriyeti: Bu veriler ikramiyeleri, zamları ve ödenekleri içermektedir ve tüm okul müdürlerine yönelik ortalama maaş tahminlerine karşılık gelmektedir.

Danimarka: Azami maaş, okul müdürünün aldığı ek ödemelere bağlıdır. Bu ödemeler yerel düzeyde müzakere edilmektedir ve dolayısıyla azami değerler verilemez.

Almanya: Tekil durumların karmaşıklığı ve çok çeşitli oluşu dikkate alındığında, okul müdürlerinin maaşları eski Batı Almanya *Lander'indeki* maaşlar temelinde hesaplanmıştır. Okul müdürü olabilmek için şart koşulan bir yaş sınırı ya da asgari deneyim süresi mevcut değildir ve asgari maaş, varsayımsal olarak 40 yaşa göre hesaplanmıştır.

İspanya: Bir Özerk Topluluktan diğerine görülen maaş farklılıkları nedeniyle ortalama maaşlar gösterilmiştir. Küçük okullarda asgari maaşlar kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın %131'i ile %167'si ve azami maaşlar kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın %186'sı ile %238'i arasında değişmektedir. Büyük okullarda asgari ve azami temel maaşlar sırasıyla kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın %152'si ile %183'ü ve kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın %204'ü ile %259'u arasında değişmektedir.

Letonya: Aynı boyuttaki okullarda okul müdürlerinin maaşları, sahip oldukları yeterliklere ve yaptıkları işin niteliğine göre değişiklik göstermektedir.

Luxembourg: İlköğretimde okul müdürü mevcut değildir.

Hollanda: Okul müdürlerinin minimum maaşı, maaş skalasında öğretmen olarak daha önceden ulaşmış oldukları düzeyin hemen üzerindedir.

Portekiz: Gösterilen verilerde maaşa yiyecek yardımı dahil edilmiştir.

İsveç: Bir maaş skalası mevcut değildir. Veriler, 2002 yılı sonunda toplanan bilgilere dayanmaktadır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Asgari ve azami maaşlar, maaş skalasının iki ucuna karşılık gelmektedir. Fiili asgari ve azami maaşlar, öğrencilerin sayısına ve yaşına bağlı olarak belirlenen okul kapsamına göre tespit edilmektedir. Pratikte yalnızca çok büyük olan ortaöğretim okulları, skalanın en yüksek düzeylerine karşılık gelen bir okul kapsamına sahiptirler. Gösterilen maaşlar Londra içi ödeneklerini içermektedir. Ortak ücret skalaları İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda'nın diğer yerlerinde yürürlüktedir.

Birleşik Krallık (SCT): Ocak 2001'de öğretmen maaşları ve çalışma koşullarına ilişkin yapılan bir anlaşmanın şartları kapsamında okul müdürlerine Nisan 2001'den itibaren üç yıl içinde %23,1 oranında asgari bir maaş artışı garanti edilmiştir.

Liechtenstein: Kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla mevcut değildir.

Norveç: Azami maaş, okul müdürünün aldığı ek ödemelere bağlıdır. Bu ödemeler bir görevden diğerine değişiklik göstermektedir ve bu nedenle değerler belirtilememektedir. 2001 yılında yapılan bir anlaşmanın ardından okul müdürlerinin maaşları, iş yükleri ile birlikte, önemli ölçüde artırılmıştır.

Çizelge D51, D52 ve D53 için Açıklama

Veriler bekâr ve çocuksuz olan ve ülkelerinin başkentinde çalışan asgari yeterliklere sahip olan okul müdürlerine ilişkindir.

Kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla için referans takvim yılı 2002'dir. Maaşlar için referans dönem, 2002 ya da 2002/03 öğretim yılıdır.

Diyaframda belirtilen rakamlar ulusal kur üzerinden (asgari ve azami) temel brüt yıllık maaş ile ilgili ülkenin (ulusal kurdaki rayiç üzerinden) kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılı arasında bir ilişki kurularak elde edilmiştir.

Temel brüt yıllık maaş; ikramiyeler, zamlar ve örneğin geçinme ile ilişkili ödenekler, (geçerli yerlerde) 13. ay ödeneği ve tatil ödenekleri vb. gibi ödenekler de dahil ama işverenin sosyal sigorta ve emeklilik prim ödemeleri hariç olmak üzere bir işveren tarafından bir yılda ödenen miktardır. Bu maaş hesaplanırken kaynakta vergilendirme dikkate alınmamıştır. Bazı ülkelerde maaş skalasında yükselmeyi belirleyen ulusal düzeydeki kıstasların sayısı göz önünde bulundurulduğunda, bir kariyerin başlangıcındaki ve sonundaki maaşların belirtilmesi her zaman mümkün olmamaktadır. Bu gibi durumlarda asgari ve azami maaşlar, maaş skalasının iki ucuna karşılık gelmektedir. Gerçek maaşlar okulun boyutu, öğrencilerin yaşı, okul/öğrenci oranı vb. gibi faktörlere göre değişebilir. Asgari ve/veya azami maaşların okul müdürünün küçük veya büyük bir okulda çalışmasına göre değişiklik gösterdiği ülkelerde maaşlar, her bir durum için ayrı olarak belirtilmiştir.

Okul boyutunun tanımları bir ülkeden diğerine değişmektedir. Bu nedenle küçük okullar, ilgili ülkenin tanımına göre en küçük okulları ve, benzer olarak, büyük okullar ilgili ülkenin tanımına göre en büyük okulları temsil etmektedirler.

Asgari maaş, yukarıda belirtilen koşullardaki okul müdürlerinin kariyerlerinin başlangıcında aldıkları maaştır.

Azami maaş, yukarıda belirtilen koşullardaki öğretmenlerin emekli olduktan sonra ya da hizmette belli bir yılı doldurduktan sonra, hizmet süresi dışında herhangi bir kıstas ile bağlantılı maaş düzenlemeleri ya da mali kazançlar hesaba katılmaksızın aldıkları maaştır.

Bu çizelgelerin hazırlanmasında kullanılan ham veriler, <http://www.eurydice.org> adresindeki ilköğretim ve Ortaöğretimde Öğretmen ve Okul Müdürü Maaşlarına ilişkin veritabanında her ülke ve eğitim yılı için mevcuttur.

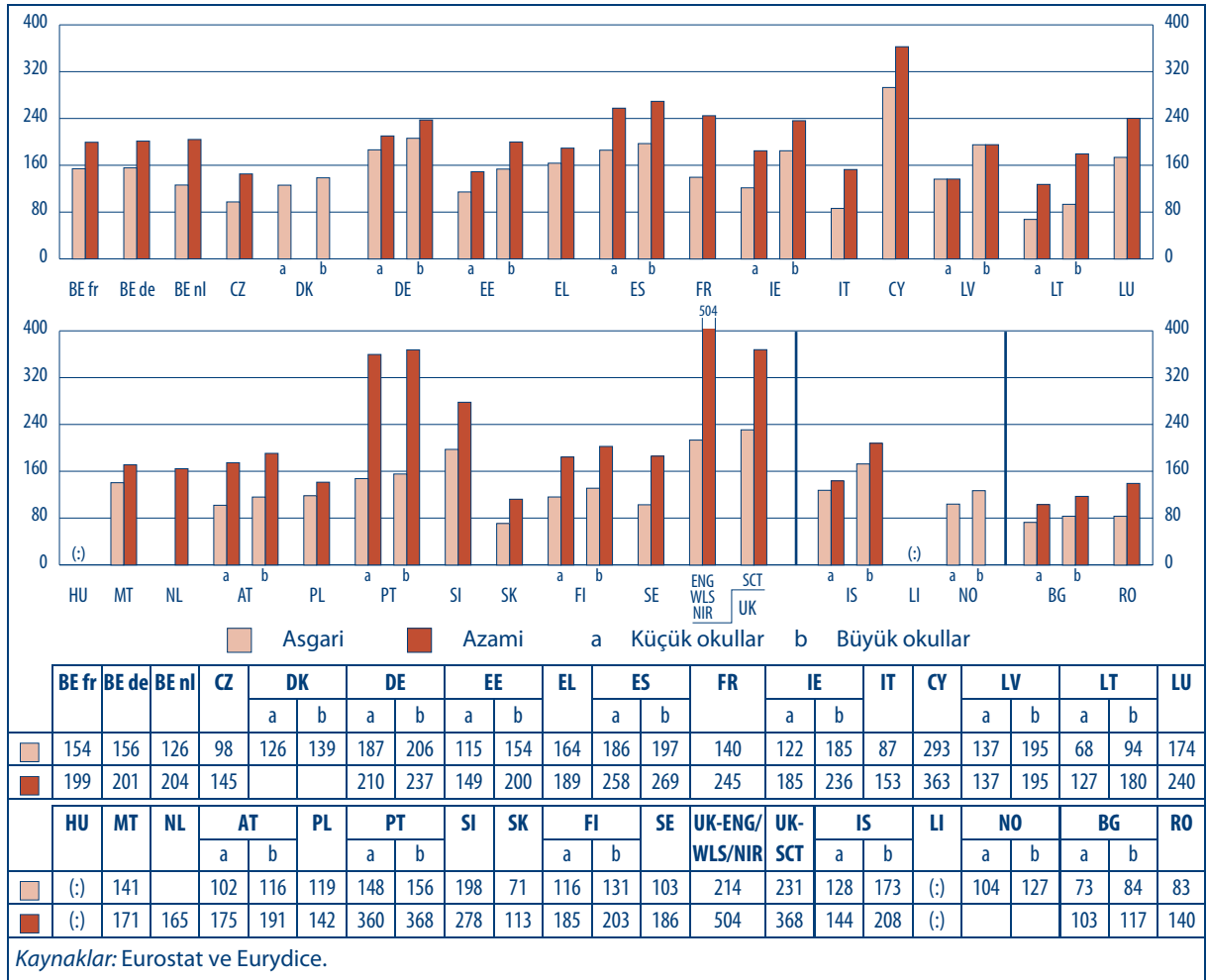

KAYNAKLAR

Bunun aksine, okul müdürlerinin yönettikleri okulların eğitim düzeyi genel olarak fazla önem taşımamaktadır. Ülkelerin çoğunluğunda okul müdürlerinin maaşları, genel ortaöğretimde tam olarak aynıdır. Tek yapılı eğitim sistemlerine sahip olan tüm ülkelerdeki okullarda, ilköğretime ve alt ortaöğretime denk gelen iki düzey arasında bir bölünme olmadığı göz önünde bulundurulduğunda, okul müdürlerine yönelik açık şekilde yalnızca tek bir maaş skalası mevcuttur. Bunun tek istisnası, çoğu belediyede öğretmen ve okul müdürü maaş düzenlemelerinin hizmet içi eğitim hâlâ tekli yapının uygulamaya konmasından önce kullanılan ücretlendirme sistemine dayandığı Finlandiya'dır.

Diğer yandan Belçika, Almanya, Fransa, Hollanda, Finlandiya ve Liechtenstein'da okul müdürlerinin temel maaşları, yönettikleri okulun verdiği eğitimin düzeyi ile birlikte yükselmektedir. Belçika (Flaman Topluluğu) hariç olmak üzere bu ülkelerin hepsinde aynı uygulama öğretmenlerin maaşları için de geçerlidir (Çizelge D37 ile D39).

Çizelge D52: Kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre ortaöğretim birinci kademe (ISCED 2) okul müdürlerinin asgari ve azami temel yıllık brüt maaşları, 2002/03

BÖLÜM III - YÖNETİM PERSONELİ

Ek notlar (Çizelge D52)

Belçika: Kişi başına düşen ulusal GSYİH hesaba katılmıştır (Toplulukların kişi başına GSYİH oranı yerine).

Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Letonya, Hollanda, Portekiz, İsveç, Birleşik Krallık, Liechtenstein ve Norveç: Bakınız Çizelge D51.

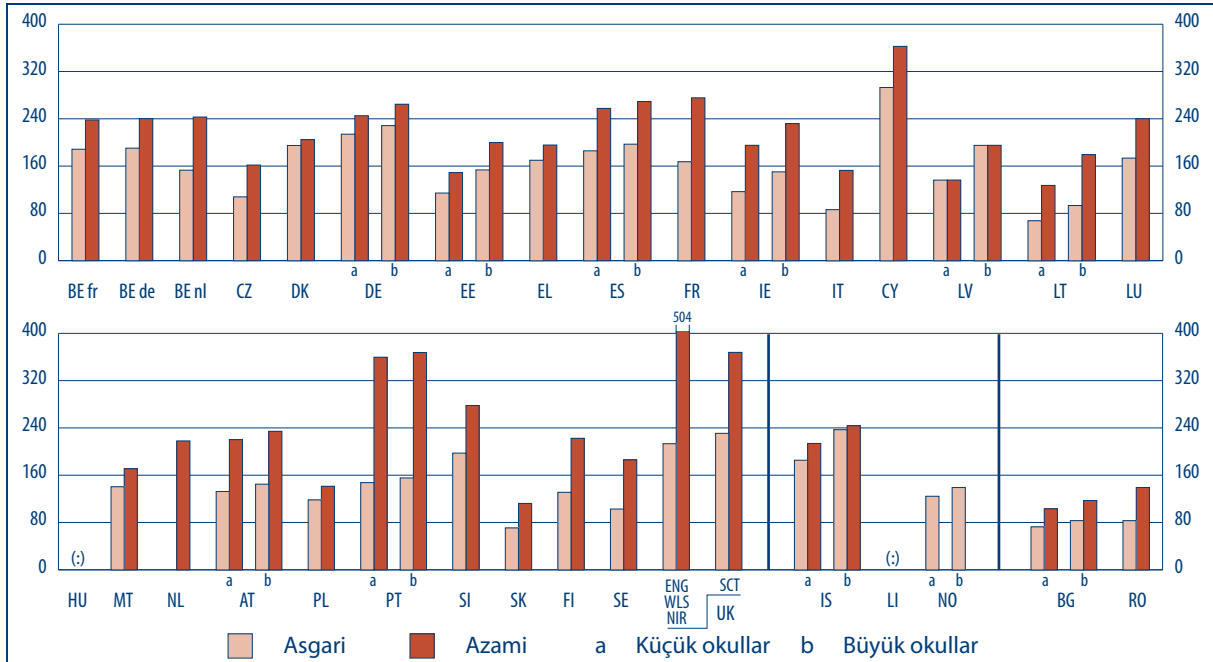
Almanya: Bakınız. Çizelge D51. Sadece *Realschule* okulunun müdürlerinin maaşları dikkate alınmıştır. *Gymnasium* Okul müdürlerinin maaşları için, bakınız Çizelge D53.

İspanya: Özerk bir Toplumdan bir sonrakine göre ödenen maaşlarda farklılıklarının bulunması nedeni ile, ortalama maaş değerleri gösterilmiştir. Küçük çaplı okullarda, asgari temel maaşlar kişi başına GSYİH oranının % 177 ile % 209 oranı arasında değişkenlik gösterirken, azami temel maaşlar ise kişi başına GSYİH oranının % 237 ile % 298 oranı arasında değişkenlik göstermektedir. Büyük çaplı okullarda ise, asgari ve azami temel maaşlar, sırası ile, kişi başına GSYİH oranının % 184 ile % 218 oranı ve % 242 ve % 300 oranı arasında oynamaktadır.

Lüksemburg: Asgari maaş kavramsal bir değeri temsil etmektedir. Okul müdürlerinin asgari maaşları önceki hizmet sürelerinin uzunluğuna bağlıdır ve genel olarak daha yüksektir.

Avusturya: Veriler *Hauptschulen* okul müdürlerine işaret etmektedir. *Allgemein bildenden höheren Schulen* okul müdürlerinin maaşları, Çizelge D53 içerisinde sunulmaktadır.

Çizelge D53: Ortaöğretimde bulunan okul müdürlerinin asgari ve azami temel brüt yıllık maaşlarının kişi başına GSYİH'e oranı, 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE		EE		EL	ES		FR	IE		IT	CY	LV		LT		LU
	a	b	a			b	a	b	a		b	a		b	a			b	a	b	a	
Asgari	189	191	153	108	195	214	229	115	154	170	186	197	168	117	151	87	293	137	195	68	94	174
Azami	238	240	243	162	205	245	265	149	200	196	258	269	276	195	232	153	363	137	195	127	180	240

	HU	MT	NL	AT		PL	PT		SI	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS		LI	NO		BG		RO
	a	b		a	b		a	b							a	b		a	b	a	b	
Asgari	(:)	141		133	145	119	148	156	198	71	131	103	214	231	186	237	(:)	125	139	73	84	83
Azami	(:)	171	218	220	235	142	360	368	278	113	223	186	504	368	214	244	(:)			103	117	140

Kaynaklar: Eurostat ve Eurydice.

Ek notlar

Belçika, İspanya ve Lüksemburg: Bakınız Çizelge D52.

Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Letonya, Hollanda, Portekiz, İsveç, Birleşik Krallık, Liechtenstein ve Norveç: Bakınız Çizelge D51.

Almanya: Bakınız Çizelge D51. Veriler *Gymnasium* okul müdürlerinin maaşlarına işaret etmektedir.

Avusturya: Veriler *allgemein bildenden höheren Schulen* okul müdürlerine işaret etmektedir.

KAYNAKLAR

Öğretmenler ile benzer şekilde (Çizelge D37'dan D39'a kadar), okul müdürlerinin temel maaşları yeni AB Üye Ülkelerinde ve aday ülkelerde 01 Mayıs 2004 tarihinden önce Avrupa Birliğine katılmış 15 Üye Ülkeden ortalama olarak daha düşüktür.

Bütün ülkelerde, okul müdürlerinin temel maaşları, aynı öğretim seviyesinde çalışan öğretmenlerin temel maaşlarına göre daha yüksektir.

Okullarda bulunan öğrenci sayıları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun, okul müdürlerinin asgari temel maaşları genel olarak her bir ülkede kişi başına GSYİH oranına eşittir ya da daha yüksektir. Ancak, İtalya, Litvanya, Slovakya, Bulgaristan ve Romanya'da ise okul müdürlerinin sadece azami temel maaşları kişi başına GSYİH oranının üzerindedir. Almanya'da (ortaöğretim), Kıbrıs'ta ve Birleşik Krallıkta ise asgari temel maaşlar kişi başına GSYİH oranının iki katına erişecek kadar yüksektir. Slovenya'da ise, asgari temel maaş % 198 oranı ile kişi başına GSYİH oranının neredeyse iki katına karşılık gelmektedir.

Okul müdürlerinin kariyerleri boyunca temel maaşlarında gerçekleşecek artışa ilişkin olarak beklentilerinin değerlendirilmesi için bir yöntem olarak asgari ve azami temel maaşları arasındaki tezat öğretmenler vakasında olduğu şekilde belirgin değildir. Mali açıdan bakıldığında, okul müdürlerinin mesleki kariyerleri çoğu ülkede daha düzgün bir şekilde gelişme seyrediyor. Ancak, İtalya'da, İrlanda'da (ilköğretim), Finlandiya'da ve Birleşik Krallıkta (İskoçya) bulunan okul müdürlerinin yanı sıra Letonya ve Bulgaristan'da bulunan büyük okulların müdürlerinin temel maaşları öğretmenlerin temel maaşlarından daha fazla oranda artış gösterebilir. İrlanda'da (ilköğretimde), okul müdürlerinin maaşları tüm mesleki kariyerleri boyunca iki katına çıkabilmektedir.

Her ne kadar okul müdürlerinin maaşlarının mesleki kariyerleri boyunca artışı istisnai olmasa da, müdürlerin başlangıç maaş oranlarının daha yüksek olması nedeni ile müdürlerin azami maaşları öğretmen meslektaşlarının maaşlarına göre daha yüksek miktarda olmaya devam edecektir.

Bu hususlar, çoğu ülkede bir okul müdürü olabilmek için belirli bir öğretim deneyiminin gerekli olduğu gerçeğine indirgenemez (Bakınız Çizelge D49). Bazı ülkelerde müdür olmak için özel eğitim alınması yönündeki zorunluluk (Bakınız Çizelge D48) benzeri diğer koşullarda ayrıca ders ile ilişkilendirilebilir. Bunun yanı sıra, okul müdürlerinin kariyerleri, gerekli olan ek deneyim yıllarına bakıldığında nispeten daha kısadır, bu yüzden maaşlarının artış gösterebileceği dönem de buna bağlı olarak daha kısadır.

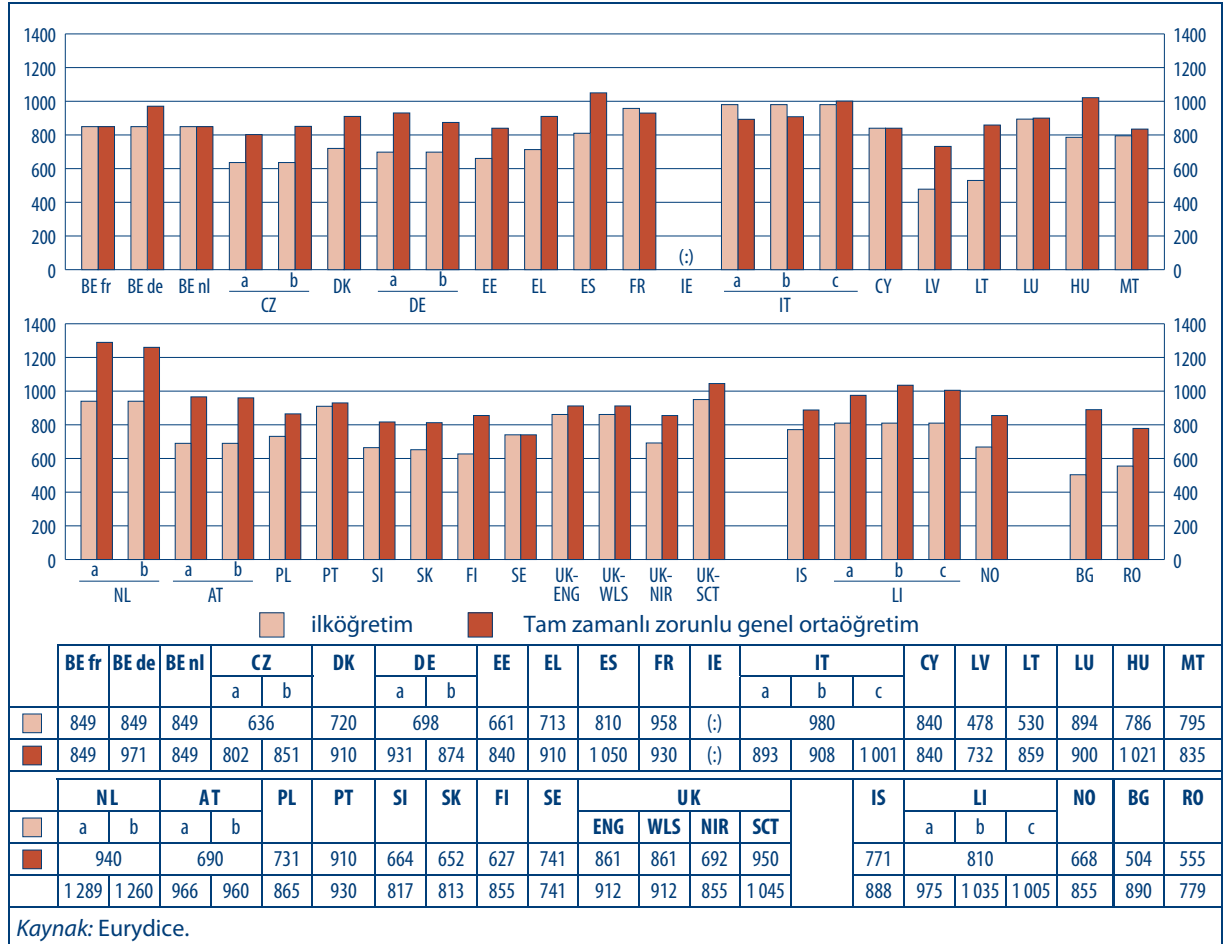
EĞİTİM SÜREÇLERİ

BÖLÜM I – ÖĞRETİM SÜRELERİ

ZORUNLU ORTAÖĞRETİMDE TAVSİYE EDİLEN YILLIK ÖĞRETİM SÜRESİ
ORTALAMA OLARAK İLKÖĞRETİMDEN 170 SAAT DAHA FAZLADIR

Ülkelerin büyük çoğunluğunda, zorunlu eğitim dokuz yıl sürmektedir. Zorunlu eğitim süresi, Romanya'da sekiz yıldan (2003/04 öğretim yılına kadar) Macaristan'da 13 yıla kadar değişkenlik sergilemektedir. İlkokul ya da ilköğretim yapısı içerisinde karşılık gelen yıllar ilgili ülkeye bağlı olarak dört ila sekiz yıl arasında sürmektedir (Çizelge B1). Genel olarak, öğretim süresi bir haftanın beş gününe yayılmış durumdadır ve bu süre belirli ülkelerde yada okulların öğretim sürelerine ilişkin karar vermekte serbest olduğu durumlarda altı güne uzatılabilir. Öğrenciler tarafından sınıfta geçirilen vaktin miktarı ve ders sürelerinin uzunluğu da ülkeden ülkeye göre, haftalık günler ve eğitim yılı olarak değişkenlik gösterebilir. Öğretim süresinin yoğunluğunda yukarıda belirtilen büyük değişkenlikler dikkate alındığında, sadece tavsiye edilen asgari yıllık öğretim yükü ülkeler arasında mukayese yapılabilmesi için güvenilir bir dayanak teşkil etmektedir.

Çizelge E1: İlköğretim ve tam zamanlı zorunlu genel ortaöğretimde tavsiye edilen asgari ortalama yıllık öğretim süresi (saati), 2002/03

Ek notlar (Çizelge B1)

Belçika: Sadece kamu okullarındaki öğretim süresi gösterilmektedir.

Çek Cumhuriyeti: Çizelgede, (a) sütununda *zakladniskola* (*Zakladni skola* müfredatı) okulundaki öğretim süresine, daha sonra *zakladni skola* okulundaki öğretim süresine ve (b) sütununda *gymnazium* okulundaki öğretim süresine ilişkindir. Diğer iki *zakladni skola* müfredatında (*Narodniskola* ve *Obecnaskola*) uygulanan öğretim süresi burada gösterilmemektedir.

Danimarka: Öğretim süresi 2003/04 öğretim yılından itibaren ıslah edilmiştir.

Almanya: Genel orta öğretimde, Çizelgede (a) sütununda *Gymnasium* okulu ve (b) sütununda *Hauptschule* ve *Realschule* okulları ile ilgilidir. Veriler, asgari süre tahsisatı üzerine Lander ile akdedilen bir sözleşmeye dayalıdır.

Fransa: Öğretim süresi, zorunlu eğitimin son yılı için öğrenciler tarafından seçilen çekirdek müfredat opsiyonlarına dayalıdır. En yaygın durum (haftada beş buçuk saat) burada gösterilmektedir. Öğretim süresi halihazırda reform çalışmalarından geçmektedir. 2002/03 öğretim yılında, sadece *cycle des approfondissements* (ilk okulun üçüncü yılı)'nın ilk yılındaki ders programı değiştirilmiştir.

İtalya: Çizelgede (a) sütununda *liceo scientifico* okulunun dokuzuncu yılı, (b) sütununda *liceo classico* okulunun dokuzuncu yılı ve (c) sütununda *liceo artistico* okulunun dokuzuncu yılı ile ilgilidir

Letonya: Zorunlu eğitimin son sekiz yılı boyunca dersler beşer dakika daha uzatılabilir. Okullar, asgari ve azami tavsiyelere riayet ederek her bir derse ne kadar zaman tahsis edilmesi üzerinde karar vermekte serbesttir. Bu nedenden dolayı ders saatlerinin toplam miktarı daha fazladır.

Hollanda: Ortaöğretimde, Çizelgede (a) sütununda HAVO ve VWO okulları ve (b) sütununda VMBO okulları ile ilgilidir. VMBO ders programında bulunan bazı dersler için öğretim süresi seçilen bölüme bağlıdır, bundan dolayı da ortalama bir değer gösterilmektedir.

Avusturya: Ortaöğretim ile ilgili olarak, Çizelgede (a) sütununda *Hauptschule* okulunun ardından *Polytechnische Schulen* gösterilirken, (b) sütununda *allgemein bildende höhere Schule* okulu gösterilmektedir. Öğretim süresi 2003/04 öğrenim yılından itibaren düşürülmüştür.

Portekiz: *ens/no basico* reformunun üçüncü aşaması 2004/05 öğrenim yılında tamamlanmıştır.

Slovenya: Yıllık olarak özel faaliyetler (bilim, spor, sanat ve teknoloji) için ayrılan 15 gün dahil edilmiştir.

İsveç: Resmi tavsiyeler zorunlu eğitimin tümüne dayalıdır. Çeşitli yıllar boyunca gerçekleştirilen düzenli bir inceleme burada gösterilmektedir.

Birleşik Krallık (İngiltere/ Galler / K. İrlanda): Toplam ders saati haftalık ya da günlük ders programına dayalı asgari tavsiyelere dayanmaktadır. Bu süre, zorunlu eğitimin başlangıcında hazırlık sınıfında geçirilen süreyi kapsamamaktadır.

Romanya: Zorunlu eğitimin her yılında, okullar ek faaliyetler için haftalık ders programına iki saat ilave edebilir.

Açıklama

Bu çizelgede anlatılan öğretim süresi öğrencilerin kavramsal minimum ders yüküne karşılık gelmektedir ve asgari ulusal tavsiyelere dayanmaktadır. İlköğretimin ya da tam zamanlı zorunlu genel ortaöğretimin her bir yılı için ders yükü günlük asgari ortalama ders yükünün bir yıl içerisinde eğitimin gerçekleştirildiği günlerin sayısı ile çarpılması yolu ile hesaplanmaktadır. Eğlence amaçlı ya da diğer her tür teneffüslerin yanı sıra isteğe bağlı dersler için verilen süreler hesaba katılmamıştır. Asgari öğretim süresinin yıllık toplamı, ilköğretim ve tam zamanlı zorunlu genel ortaöğretim seviyeleri için saat cinsinden toplam asgari ders yükünün elde edilmesi için toplanmıştır. Bu değerler her iki seviyenin eğitim süresine karşılık gelen yıllara bölünmüştür. Bu Şeklin hazırlanması için kullanılan ham veriler, <http://www.eurydice.org> Internet adresinde Zorunlu Eğitimde Öğrenim Süresi üzerine hazırlanan veritabanında her bir ülke ve eğitim yılı için mevcuttur. Tam zamanlı zorunlu genel ortaöğretimin sonu, Belçika, Fransa, İtalya, Macaristan, Hollanda (VWO ve HAVO), Slovakya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve Bulgaristan harici ülkelerde genel olarak genel orta öğretim ya da ilk öğretim dönemlerinin tamamlanması ile çakışmaktadır (Çizelge B1).

Çoğu ülkede, resmi haftalık ders programı ilköğretimin başlangıcında çok yoğun değildir. Daha sonra ise, öğretim için tavsiye edilen asgari süre giderek artmaktadır. İlköğretim seviyesi ile mukayese edildiğinde, tavsiye edilen öğretim süresinin asgari yıllık miktarı neredeyse her ülkede zorunlu genel ortaöğretim için daha yüksektir. Bundan dolayı, belirli çalışma alanlarında ya da kollarında farklılıklar oluşmasına imkan tanımak için, Avrupa'daki öğrenciler ortalama olarak ilköğretimin bir yılı içerisinde asgari 755 saatlik bir ders programına ve zorunlu ortaöğretimin bir yılı içerisinde asgari 922 saatlik bir ders programına tabi tutulurlar. Birkaç istisna bulunmakla birlikte, ilköğretimde bulunan öğrenciler için tavsiye edilen asgari ders saati bir yıl içerisinde 600 ila 800 saat arasındayken, zorunlu genel ortaöğretimde ise tavsiye edilen asgari ders saati normal olarak yılda 850 ila 950 saat arasında değişmektedir. İlköğretimdeki yıllık ders saati sayısının zorunlu genel ortaöğretimdeki ders saati sayısına eşit ya da fazla olduğu ülkeler sadece Belçika (Fransız ve Flaman Toplulukları), Fransa, İtalya (*liceo scientifico* ve *liceo classico* okullarına devam eden öğrenciler için) ve Kıbrıs'tır.

Genel olarak, 2000/01 öğrenim yılına kadar ilk ve zorunlu orta öğretim seviyelerine devam eden öğrencilerin çalışma saatleri nispeten az mertebede değişiklik göstermiştir. Tavsiye edilen asgari yıllık saat toplamında

artış gösteren tek ülke Macaristan olmuştur. Macaristan’da yürürlükteki mevzuat özellikle müfredatla ilişkin olarak 1996 yılından günümüze pek çok kez tadil edilmiştir ve müfredat 2000/01 öğrenim yılından itibaren sürekli reforma tabi tutulmaktadır.

İLKÖĞRETİMDE AYNI DERS KONULARI GENEL OLARAK HER ÜLKEDE ZORUNLU FAKAT AYRILAN ZAMAN GENELDE ESNEKLİK DÖSTERMEKTEDİR

İlköğretimde, resmi müfredat kapsamında açıkça belirtilen zorunlu dersler genellikle bütün ülkelerde neredeyse aynıdır. Bu öğretim seviyesinde gözlemlenen başlıca farklılıklar esnek haftalık ders programlarına, yabancı dil eğitimine ve dini ya da manevi eğitim verilmesi yükümlülüğüne dayanmaktadır.

Çoğu ülkede esnek bir haftalık ders programı uygulanmaktadır, böylece okullar belirli derslere ayrılacak süreyi tamamen ya da kısmen belirlemede serbest olacaktır. Belçika’da bulunan Fransız ve Flanan Topluluklarının okulları ve İtalya’da, Hollanda’da, Portekiz’de ve Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) bulunan okullar öğretim sürelerinin %50 oranından fazlasının nasıl kullanılması hususunda karar vermekte serbesttir. Bu okullar Hollanda’da ve Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) bu açıdan tamamen özerkliğe sahiptir. İspanya’da ve Polonya’da esnek sürenin oranı, toplam öğretim süresinin üçte birine ya da biraz fazlasına karşılık gelmektedir. Polonya’da, bu süre ilköğretimin ilk üç yılı esnasında birleşik şekilde öğretilen derslere atfedilebilmektedir. Bu dersler “esnek haftalık ders programı” kategorisine dahil edilmiştir. Birleşik Krallıkta (İskoçya) ve Bulgaristan’da, esnek süre toplam öğretim süresinin %15 ila %20 oranı arasında bulunmaktadır.

Diğer ülkelerde, ilköğretim esnasında değişik dersler için resmi olarak bloke edilmiş sürenin nispi miktarını mukayese etmek mümkündür. Verilecek eğitimin dili belirgin bir şekilde ders için tahsis edilecek öğretim süresinin miktarı açısından en önemli husustur ve genellikle tavsiye edilen toplam sürenin dörtte biri ile üçte biri arasındadır. Bu hususta tek istisna Lüksembourg’dur. Lüksembourg’da oldukça alışılmadık bir durum yaşanmaktadır, çünkü her ikisi de resmi dil olarak kabul edilen Almanca ve Fransızca müfredat tarafından yabancı dil olarak kabul edilmekte ve ilköğretimin başlangıcından itibaren öğretilmeye başlanmaktadır. Bu durum yabancı dillere tahsis edilen oldukça yüksek oranı, özellikle öğretilen yerel dil olan Letzeburgesch (% 4) ile karşılaştırıldığında net bir şekilde açıklamaktadır (% 39).

Çoğu ülkede, matematik dersi tavsiye edilen öğretim süresi açısından ikinci sırada bulunmaktadır. Malta ve İzlanda’da, eğitimde kullanılan dile ve matematik dersine eşit süre tahsis edilmiştir. Birleşik Krallıkta (İngiltere), tavsiyeler sadece eğitimde kullanılan dil, matematik ve spor dersleri ile ilgilidir. Yedi ülkede (Danimarka, Estonya, Macaristan, Finlandiya, İsveç, Liechtenstein ve Norveç) ise sanatsal faaliyetlerin öğretimine (birkaç sanat ve uygulama merkezli dersleri kapsamaktadır) matematik dersinden biraz daha fazla süre ayrılmaktadır.

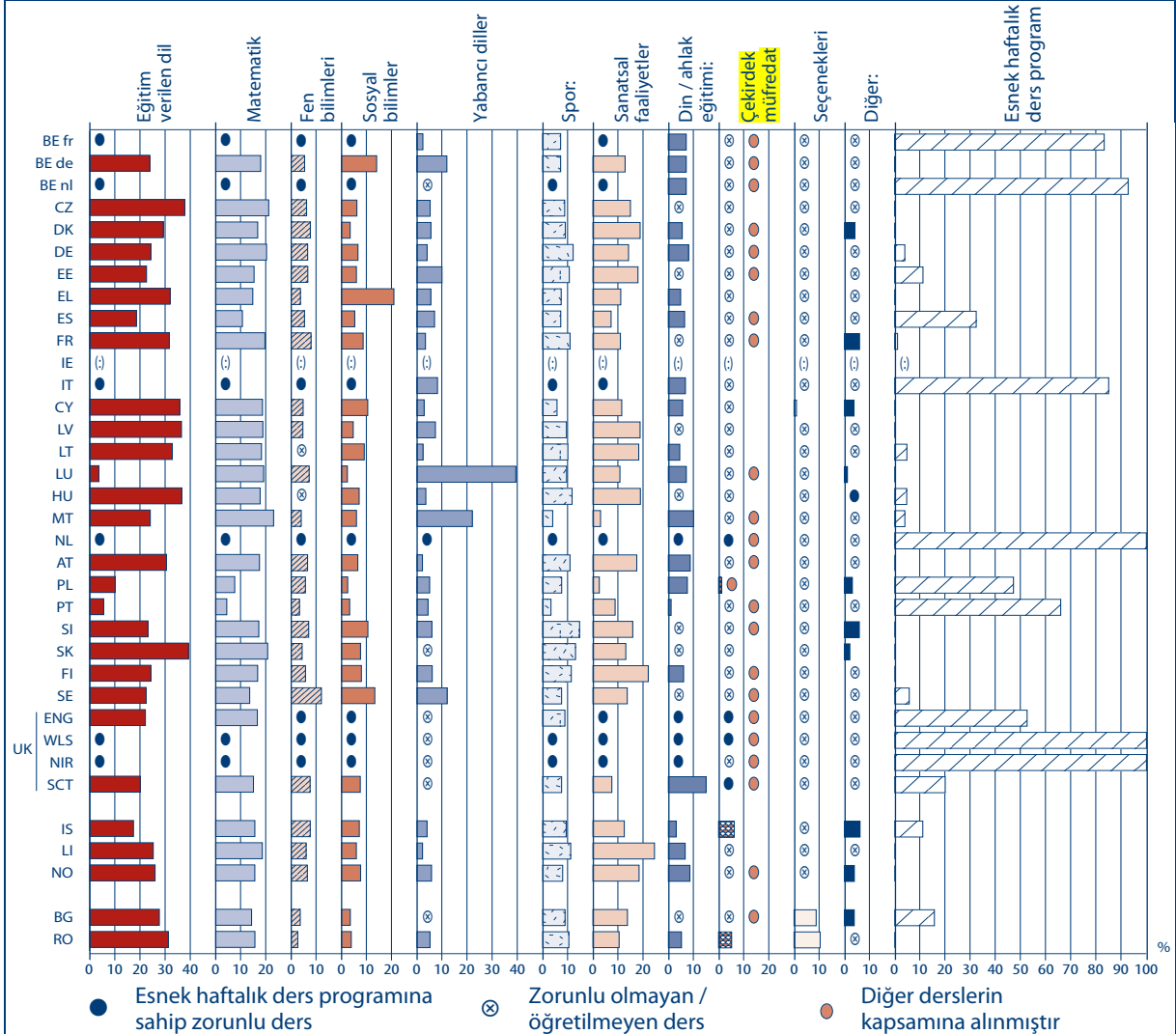
İlköğretim boyunca, sanatsal faaliyetlere ve spora fen bilimleri ya da sosyal bilimlerden daha fazla zaman ayrılmaktadır. Belçika’nın Almanca konuşan toplumu, Yunanistan, Fransa, Kıbrıs, Slovenya, İsveç ve Birleşik Krallık (İskoçya) haricinde fen bilimleri ve sosyal bilimler için bloke edilen süre, diğer ülkelerdeki toplam süreden % 15 oranında daha azdır. Bazı ülkelerde fen bilimleri ve sosyal bilimler arasında gerçek bir ayırım yapılmamakta ve bu konular ekseriyetle birleşik ders olarak işlenmektedir.

Yani, sanatsal faaliyetlere tahsis edilen süre oldukça değişkenlik sergilemektedir. Almanya, Avusturya, İskandinav ülkeleri ve AT’ye yeni üye olan ülkelerin çoğunda söz konusu sanatsal faaliyetlere nispeten daha fazla öğretim süresi tahsis edilmesi eğilimi gözlemlenmektedir.

EĞİTİM SÜREÇLERİ

Çizelge E2: İlköğretim tüm süresi bir bütün olarak alındığında zorunlu bütün konular için tavsiye edilen toplam öğretim süresinin yüzdesi olarak tavsiye edilen asgari zaman tahsisatı, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika (Fransa Topluluğu): Brüksel Başkent Bölgesinde, zorunlu yabancı dillerin öğretimi belirgin şekilde farklılık göstermektedir.

Flanca eğitimini ilköğretim üçüncü yılında başlamaktadır ve bundan dolayı da şekilde gösterilene oranla ilköğretim seviyesinde toplam saat içerisinde daha yüksek bir orantıya sahiptir.

Belçika, Danimarka, Birleşik Krallık (İngiltere / Galler / K. İrlanda) ve Romanya: Bakınız Çizelge El.

Almanya: Birkaç Lander içerisinde, haftalık ders programlarının bazıları ya da tamamı, özellikle ilk iki yıl için esnek olarak düzenlenmektedir. Veriler, asgari süre tahsisatı üzerine Lander ile akdedilen bir sözleşmeye dayalıdır.

Estonya: Eğitim dilleri Estonya dili olmayan öğrenciler daha fazla sayıda yabancı dil eğitimine tabi tutulmaktadır (Estonya dili ikinci bir yabancı dil olarak zorunludur) ve tahsis edilen süre çok daha az esneklik sergilemektedir.

İspanya: Merkezi hükümet tarafından tüm ülke için belirlenen zorunlu müfredat, ikinci bir ortak resmi dile sahip Özerk Toplumlarda öğretim süresinin % 55 oranını ve diğer toplumlarda % 65 oranını temsil etmektedir. Geriye kalan öğretim süresi her bir Özerk Toplum tarafından tespit edilmektedir.

Fransa: Zorunlu eğitim ile ilgili haftalık ders programları revizyondan geçirilmektedir. 2002/03 öğretim yılında, sadece *cycle des approfondissements* (ilk okulun üçüncü yılı)'nın ilk yılındaki ders programı değiştirilmiştir. Bu reform ile her bir ders için asgari ve azami olarak tahsis edilecek süreler tespit edilmektedir. Öğretmenler, önceden belirlenen sınırlar dahilinde ders konularına tahsis etmek için haftada bir buçuk saatlik bir süreye sahiptir.

Ek notlar (Çizelge E2 - devam)

İtalya: Okullar, burada gösterilen şekilde resmi müfredatın % 15'lik sınırı dahilinde belirli derslere tahsis edilen süreyi artırabilir ya da azaltabilir (ya da yeni dersler teklif edebilir) (Ancak, öğretim süresinin toplam ders saatinin mutlaka aynı kalması gerekmektedir).

Kıbrıs: Kırsal bölgelerde, her bir ders için tahsis edilen süre ilgili okulda bulunan öğretmenlerin sayısına bağlıdır.

Letonya: Okullar, asgari ve azami tavsiyelere riayet ederek her bir derse ne kadar zaman tahsis edilmesi üzerinde karar vermekte serbesttir.

Macaristan: Bilgi İşlem Teknolojisinin diğer derslere dahil edilmesi her bir okulun müfredatına, kullanılabilir kaynaklara ve öğretmenin kişisel metodoloji tercihine bağlıdır.

Hollanda: İlgili merciler Bilgi İşlem Teknolojisinin diğer derslere dahil etmek ya da Bilgi İşlem teknolojisinin kendi başına bir ders olarak verme konusunda karar verebilir.

Avusturya: İlk iki yıllık süre içerisinde, yabancı dil eğitiminde tümleşik bir yaklaşım doğrultusunda diğer dersler ile bağlantılandırılabilir. 2003/04 öğrenim yılından itibaren, bu husus zorunlu hale gelmiştir.

Polonya: "Diğer" kategori, ilköğretimin dördüncü yılından itibaren teknolojiyi de kapsamaktadır.

Portekiz: Spor için ayrılan süre insan kaynaklarının elverişliliğine ve okulun altyapısına bağlıdır. Öğrencilerin istemesi durumunda, dini ve manevi eğitim "kişisel ve sosyal gelişim" dersleri ile ikame edilebilir. *Ensino basico'nun* üçüncü aşamasına ilişkin bir reform 2004/05 öğretim yılında tamamlanmıştır. Bilgi İşlem Teknolojisi, zorunlu eğitimin son yılında kendi başına bir ders haline gelecektir.

Slovenya: Yıllık olarak özel faaliyetler (bilim, spor, sanat ve teknoloji) için ayrılan 15 gün dahil edilmiştir. "Diğer" kategorisinde bulunan teknik ve teknolojik bilimler Bilgi İşlem teknolojileri ile kısmen ilişkilendirilmiştir.

Finlandiya: Öğretim süresine ilişkin olarak 2001 yılında kabul edilen yeni tahsisat Ağustos 2006 itibarı ile kademeli olarak uyarlanacaktır.

İsveç: Resmi tavsiyeler zorunlu eğitimin tümüne dayalıdır. Çeşitli yıllar boyunca gerçekleştirilen düzenli bir inceleme burada gösterilmektedir. Yabancı diller ile ilgili olarak, çoğu öğrenci altıncı sınıftan sonra ikinci bir dil öğrenmeye başlamıştır. Bu uygulamanın gerçekleştirildiği yerlerde, yabancı diller ilköğretim kapsamındaki toplam öğretim süresinin % 9.3 oranını temsil etmektedir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Okullar her bir ders üzerine ne kadar zaman ayıracakları üzerine karar vermekte serbesttir. İngiltere'de, eğitim dili ve matematik için Çizelgede gösterilen süre yasal olmayan stratejik belgelerde bulunan tavsiyelere dayanmaktadır. Hükümet, müfredat dahilinde ve ötesinde okulda spor ve beden eğitimi üzerine bir haftada asgari iki saat harcayan çocukların oranını artırmak için hedefler belirlemiştir.

Birleşik Krallık (SCT): Sanatsal faaliyetler ve spor için olduğu gibi fen bilimleri ve sosyal bilimler de aynı müfredat alanlarına dahildir. Her iki ders grubu arasındaki döküm eşittir.

Açıklama

İlköğretimin tüm süresi için derslere göre yüzde oranları (ISCED 1) bireysel zorunlu derslere atanan süre ile bütün dersler için tavsiye edilen toplam ders saatleri arasındaki ilişkinin hesaplanması ile elde edilir. Bu Şeklin hazırlanması için kullanılan ham veriler, <http://www.eurydice.org> Internet adresinde Zorunlu Eğitimde Öğrenim Süresi üzerine hazırlanan veritabanında her bir ülke ve eğitim yılı için mevcuttur. Hesaplama resmi ulusal asgari tavsiyelere dayanmaktadır. Siyah noktalar ile belirtilen hususlar, müfredat kapsamında derslerin eğitiminin verilmesinin öngörüldüğü durumlarda belirli derslerin ülkelerde zorunlu olduğunu göstermek için kullanılmaktadır ve bu dersler için belirlenecek süreler konusunda hiçbir referans vermemektedir ve okulları bu dersler için ne kadar sürenin ayrılması konusunda karar vermek için tamamen serbest bırakılmaktadır.

Belirli konulara açıklık getirmek için bazı dersler bir arada gruplanmıştır. Bu durum "okul hayatı ve kültürü", çevresel çalışmalar, tarih, coğrafya, sosyal ve siyasi eğitim, yurttaşlık bilgisi, sağlık eğitimi, cinsel eğitim ya da yol güvenliği benzeri dersleri kapsayan "sosyal bilimlere" uygulanmaktadır. Fen bilimleri ise biyoloji, fizik ve kimya derslerini bir arada gruplanmaktadır. Bazı ülkelerde, öğretim süresi gösterilenden daha geniş kapsamlı olan dersler ya da ders grupları arasında paylaşılmaktadır. Mukayese yapılabilmesine imkan sağlamak için, bu gibi durumlara maruz kalan süre, söz konusu dersler / ders grupları arasında eşit olarak paylaştırılmıştır. Bu durum ekseriyetle sosyal ve fen bilimleri derslerine uygulanmaktadır.

Bilgi İşlem teknolojileri için belirlenen öğretim süresi, eğer bu konu tek başına ders olarak açılmış ise şekilde gösterilmiştir. Bilgi İşlem Teknolojileri dersinin zorunlu programının diğer derslerin içerisine dahil edilmesi durumunda, bu husus kırmızı bir nokta ile gösterilmiştir.

'Çekirdek müfredat seçenekleri' kategorisi, öğrencilerin zorunlu müfredat dahilinde bulunan bir ders grubundan bir ya da daha fazla sayıda ders seçmesi gerektiğini belirtmektedir.

'Esnek haftalık ders programı' kategorisi, çeşitli zorunlu dersler için belirlenen sürenin sabit olarak tespit edilmediğini ya da, bu dersler için belirlenen süreye ek olarak, müfredat kapsamında öğrencilerin ya da okulun kendi isteklerine göre bu dersler için ayırabileceği belirli sayıda ekstra saatin bulunduğunu ifade etmektedir.

Sanatsal faaliyetler kapsamında estetiğe giriş, müzik, resim, sanat, drama, el işçiliği, dikiş / nakış ve ev ekonomisi bulunmaktadır. 'Diğer' kategorisi ise eski diller (Latince ve Yunanca) benzeri dersleri ve öğretmenler ile müzakerelerin yapıldığı derleri ya da münazaraları kapsamaktadır.

EĞİTİM SÜREÇLERİ

Yabancı dil eğitimi neredeyse bütün ülkelerde zaruri dersler kapsamında iken, yabancı dil eğitimi, Belçika'nın Almanca konuşan Topluluğu, Lüksembourg ve Malta haricinde öğretim sürecinin % 10 oranından daha düşük yer tutmaktadır. Belçika'nın Almanca konuşan Topluluğu, Lüksembourg ve Malta'da ise yabancı dil eğitimi daha erken yaşlarda, ilköğretimin ilk yılından itibaren başlamaktadır. Dini veya manevi eğitim ülkelerin büyük çoğunluğunda zorunlu bir ders olarak okutulmaktadır, fakat, Malta ve Birleşik Krallık (İskoçya) haricinde bu dersler için toplam öğretim süresinin onda birinden daha az bir süre bloke edilmiştir. Son olarak, Bilgi ve İletişim teknolojisinin (ICT) bileşenleri ekseriyetle öğrencilerin zaruri olarak öğrenmesi gereken derslere dahil edilmektedir, fakat, ilköğretim esnasında Bilgi İşlem Teknolojisi kendi başına bir ders olarak oldukça nadiren öğretilmektedir. Bunun yerine, genel eğilim Bilgi İşlem Teknolojisinin diğer dersler üzerinde çalışma yapılması için bir kaynak olarak kullanılması yönündedir.

ZORUNLU GENEL ORTA ÖĞRETİMDE, TAVSİYE EDİLEN SÜRE TAHSİSATLARI DİL EĞİTİMİ, YABANCI DİLLER, MATEMATİK, FEN VE SOSYAL BİLİMLER ARASINDA EŞİT OLARAK PAYLAŞTIRILMAKTADIR

Zorunlu genel orta öğretim esnasında zorunlu dersler için ayrılan öğretim süresinin resmi dökümü ilköğretimden oldukça farklıdır (Çizelge E2). Neredeyse bütün ülkelerde eğitimde kullanılan dil ve matematik için bloke edilen süreye ait pay azalırken, fen bilimleri ve sosyal bilimler için ayrılan sürenin artması özellikle dikkat çekicidir. Çek Cumhuriyeti (*gymnazium* okuluna devam eden öğrenciler için), Estonya, Slovenya ve Slovakya'da, fen bilimleri ayrılan öğretim süresi açısından ilk sırada gelmektedir ve aynı durum Çek Cumhuriyeti (*Zakladni skola* müfredatını takip eden *zakladniskola* öğrencileri için), Letonya, Macaristan ve Portekiz'de sosyal bilimler için geçerlidir. Birleşik Krallık (İskoçya) haricinde bütün ülkelerde verilen yabancı dil eğitimine de nispeten daha fazla süre ayrılmaktadır. Genel olarak, tam zamanlı zorunlu genel orta öğretim kademesinde öğretim süresinin % 10 - % 20 oranı yabancı dil eğitimi için ayrılmaktadır.

Değişik eğitim sistemleri ve hatta tek bir ülke içerisinde uygulanan sistemler arasındaki farklılıkların bir sonucu olarak ve bu farklılıklara rağmen, eğitimde kullanılan dil, matematik, fen bilimleri, beşeri bilimler ve yabancı dil eğitimi için ayrılan süre ilköğretimde karşılaşıldan çok daha eşit bir şekilde dağılmaktadır.

Öğretim sürelerine ilişkin tavsiyeler kapsamında sanatsal faaliyetler için tahsis edilen sürenin oranı ise ilköğretim kademesi ile mukayese edildiğinde azalma sergilemektedir. Söz konusu faaliyetler genellikle zorunlu eğitimin ilk kademesinde toplam öğretim süresinin % 10 - % 19 oranına tekamül etse de, zorunlu genel orta öğretim esnasında bu faaliyetlere karşılık gelen oran normalde % 10 oranını aşmamaktadır. Ancak, sanatsal faaliyetler için bloke edilen süre İtalya (*ceo artistico* okulunda) ve Avusturya'da (*Polytechnische Schule*) en yüksek orandadır.

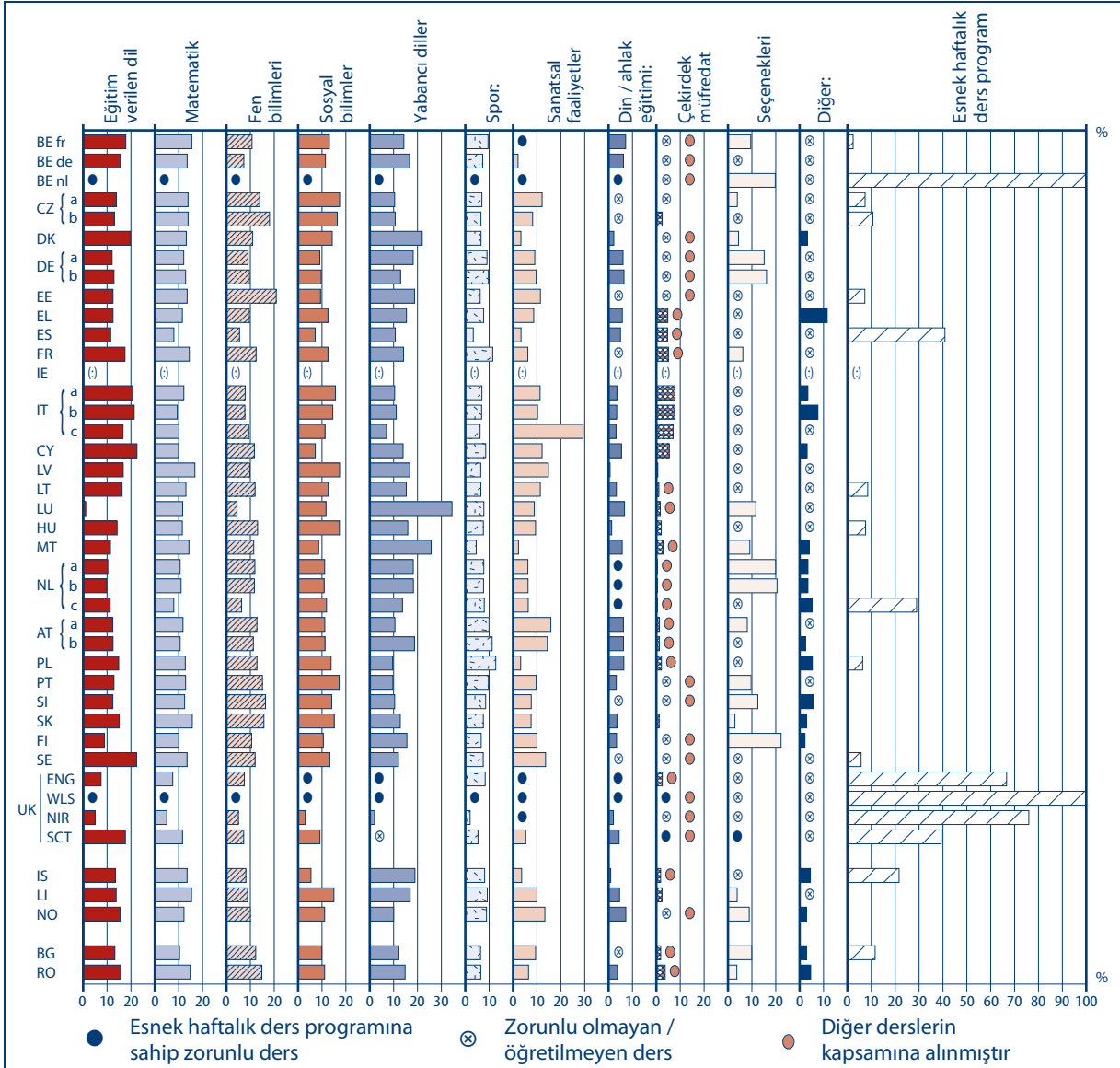
Esnek haftalık ders programının oranı Belçika'nın Flaman Toplumunda, İspanya'da, Hollanda'da (VMBO okullarında), Birleşik Krallıkta ve İzlanda'da halen oldukça önemlidir. Bunun yanında, ülkelerin büyük çoğunluğunda zorunlu genel orta öğretime devam eden öğrenciler, "çekirdek müfredat seçeneklerinin" önceden belirlenen bir listeden belirli dersleri seçmelerine imkan verdiği ölçüde devam etmek istedikleri dersleri seçmekte serbesttirler. Bu seçmeli ders sistemi ilköğretim kademesinde sadece Bulgaristan'da ve Romanya'da uygulanırken, zorunlu genel orta öğretim kademesinde oldukça yaygındır. Belçika'nın Flaman Toplumunda, Almanya'da, Hollanda'da (HAVO ve VWO okullarında) ve Finlandiya'da, çekirdek müfredat seçenekleri için bloke edilen sürenin oranı % 15'i aşmaktadır.

Bilgi İşlem Teknolojisi (ICT) ülkelerin neredeyse yarısında kendi başına bir ders olarak okutulmaktadır, ancak toplam ders programında oldukça düşük bir orana sahiptir. Ekseriyetle, Bilgi İşlem teknolojisi diğer derslerin kapsamına dahil edilmektedir.

BÖLÜM I - ÖĞRETİM SÜRESİ

Çizelge E3: Bir bütün olarak ele alınan tam zamanlı genel orta öğretimin tamamında okutulan bütün zorunlu dersler için tavsiye edilen toplam öğretim süresinin yüzdesi olarak tavsiye edilen asgari süre tahsisatı, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek notlar

Belçika, Danimarka ve Fransa: Bakınız Çizelge E1.

Çek Cumhuriyeti: Çizelgede, (a) sütununda *zakladniskola* (*Zakladni skola* müfredatı) okulundaki öğretim süresine, daha sonra *zakladni skola* okulundaki öğretim süresine ve (b) sütununda *gymnazium* okulundaki öğretim süresine ilişkindir. Diğer iki *zakladni skola* müfredatında (*Narodniskola* ve *Obecnaskola*) uygulanan öğretim süresi burada gösterilmemektedir.

Almanya: Genel orta öğretimde, Çizelgede (a) sütununda *Gymnasium* okulu ve (b) sütununda *Hauptschule* ve *Realschule* okulları ile ilgilidir. Veriler, asgari süre tahsisatı üzerine Lander ile akdedilen bir sözleşmeye dayalıdır.

Estonya, İspanya, İtalya, Letonya, Macaristan, Polonya, Portekiz, Slovenya, Finlandiya ve Birleşik Krallık: Bakınız Çizelge E2.

İtalya: Çizelge (a) sırasında //ceo *scientifico* okulunun dokuzuncu sınıfı, (b) sırasında //ceo *dassico* okulunun dokuzuncu sınıfı ve (c) sırasında //ceo *artistico* okulunun dokuzuncu sınıfı ile ilgilidir. ICT kategorisi, teknoloji eğitimi için harcanan süreyi de kapsamaktadır (kesin olarak ICT ile ilgili olması gerekmemektedir).

Kıbrıs: 'Diğer' kategorisi teknolojiyi kapsamaktadır.

EĞİTİM SÜREÇLERİ

Ek notlar

Hollanda: Çizelge, (a) sırasında HAVO okulları, (b) sırasında VWO okulları, ve (c) sırasında VMBO okulları ile ilgilidir. VMBO okulunda verilen eğitimde kullanılan dil ve ilk yabancı dil (İngilizce) öğretimi için harcanan toplam süre seçilen bölüme bağlı olduğu için bir ortalama değer gösterilmektedir. Konudan sorumlu olan yerel merciiler Bilgi İşlem teknolojisi (ICT) konusunun diğer derslere dahil edilmesi ya da tek başına bir ders olarak okutulması hususunda karar verebilir.

Avusturya: Çizelge, (a) sırasında *Hauptschule* ve daha sonra *Polytechnische Schule* okulları ve (b) sırasında *allgemein bildende höhere Schule* okulu ile ilgilidir.

İsveç: Resmi tavsiyeler zorunlu eğitimin tümüne dayalıdır. Çeşitli yıllar boyunca gerçekleştirilen düzenli bir inceleme burada gösterilmektedir. Yabancı diller ile ilgili olarak, çoğu öğrenci altıncı sınıftan sonra ikinci bir dil öğrenmeye başlamıştır. Bu uygulamanın gerçekleştirildiği yerlerde, yabancı diller zorunlu genel orta öğretim kademesi kapsamındaki toplam öğretim süresinin % 17 oranını temsil etmektedir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Okullar her bir ders için ne kadar süre ayrılacağı üzerine karar vermekte serbesttir. Zorunlu genel orta öğretim kademesi için uygulanan hiçbir tavsiye bulunmamaktadır. İngiltere ve Kuzey İrlanda için sunulan veriler bazı yıllar için belirtilen tavsiyelere / önerilere dayanmaktadır ve bütün yıllar için tavsiye edilen öğretim süresinin yüzdesi cinsinden ifade edilmektedir. Spor dersleri için İngiltere ile ilgili veriler, hükümetin müfredat dahilinde ve ötesinde okulda spor ve beden eğitimi üzerine bir haftada asgari iki saat harcayan çocukların oranını artırmak için belirlediği hedeflere dayanmaktadır.

Romanya: Zorunlu eğitimin her yılında, okullar ek faaliyetler için haftalık ders programına iki saat ilave edebilir. Bilgi İşlem teknolojisi konusunun diğer derslere dahil edilmesi elverişli kaynaklara bağlıdır.

Açıklama

Tam zamanlı zorunlu genel orta öğretim kademesinin tüm süresi boyunca okutulan derslerin yüzdeleri bireysel zorunlu derslere atanan süre ile bütün dersler için tavsiye edilen toplam ders saatleri arasındaki ilişkinin hesaplanması ile elde edilir. Tam zamanlı zorunlu genel ortaöğretimin sonu, Belçika, Fransa, İtalya, Macaristan, Hollanda (VWO ve HAVO), Slovakya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve Bulgaristan harici ülkelerde genel olarak genel orta öğretim ya da ilk öğretim dönemlerinin tamamlanması ile çalışmaktadır (Çizelge B1). Bu Şeklin hazırlanması için kullanılan ham veriler, <http://www.eurydice.org> Internet adresinde Zorunlu Eğitimde Öğrenim Süresi üzerine hazırlanan veritabanında her bir ülke ve tam zamanlı zorunlu genel orta öğretim yılı için mevcuttur. Hesaplama resmi ulusal asgari tavsiyelere dayalı olarak gerçekleştirilmiştir.

Siyah noktalar ile belirtilen hususlar, müfredat kapsamında derslerin eğitiminin verilmesinin öngörüldüğü durumlarda belirli derslerin ülkelerde zorunlu olduğunu göstermek için kullanılmaktadır ve bu dersler için belirlenecek süreler konusunda hiçbir referans vermemektedir ve okulları bu dersler için ne kadar sürenin ayrılması konusunda karar vermek için tamamen serbest bırakılmaktadır. Tam zamanlı zorunlu orta öğretimin değişik alanlar dahilinde verilen ortaokul eğitiminin bir ya da birkaç yılını içerisine aldığı ülkeler söz konusu olduğunda, bu ülkeler ya Çizelge içerisinde gösterilmiştir ya da alternatif bir şekilde hesaplama söz konusu bir ya da daha fazla yıl için bilim alanında uygulanan ders saati sayısına dayalı olarak gerçekleştirilmektedir.

Belirli konulara açıklık getirmek için bazı dersler bir arada gruplanmıştır. Bu durum "okul hayatı ve kültürü", çevresel çalışmalar, tarih, coğrafya, sosyal ve siyasi eğitim, yurttaşlık bilgisi, sağlık eğitimi, cinsel eğitim ya da yol güvenliği benzeri dersleri kapsayan "sosyal bilimlere" uygulanmaktadır. Fen bilimleri ise biyoloji, fizik ve kimya derslerini bir arada gruplamaktadır. Bazı ülkelerde, öğretim süresi gösterilenden daha geniş kapsamlı olan dersler ya da ders grupları arasında paylaşılmaktadır. Mukayese yapılabilmesine imkan sağlamak için, bu gibi durumlara maruz kalan süre, söz konusu dersler / ders grupları arasında eşit olarak paylaştırılmıştır.

Bilgi İşlem Teknolojisi için ayrılan öğretim süresi, konunun sadece kendi başına bir ders olarak okutulduğu durumlarda belirtilmektedir. Diğer derslere dahil edilmesi durumunda ise bu husus kırmızı nokta ile belirtilmiştir.

'Çekirdek müfredat seçenekleri' kategorisi, öğrencilerin zorunlu müfredat dahilinde bulunan bir ders grubundan bir ya da daha fazla sayıda ders seçmesi gerektiğini belirtmektedir.

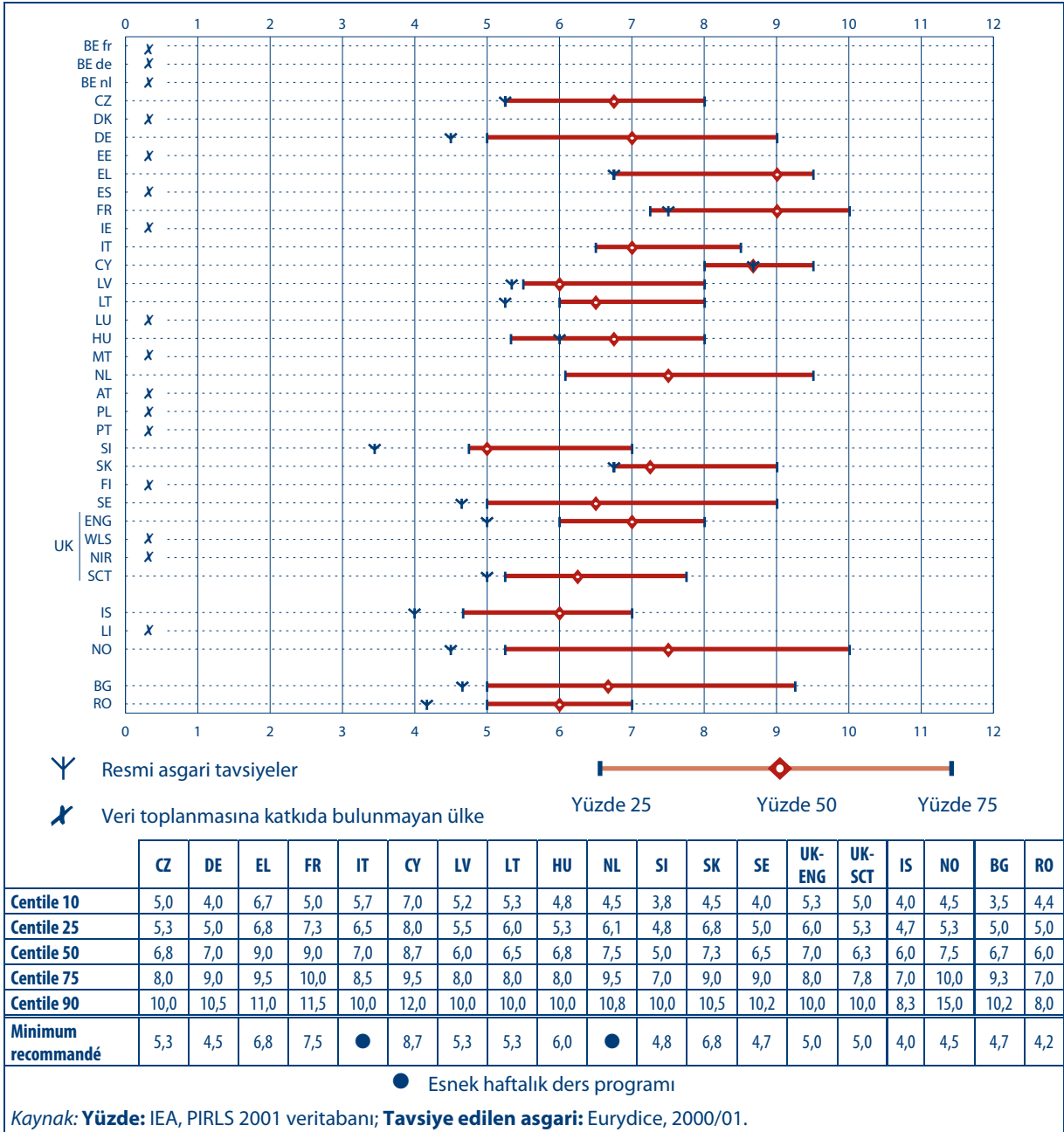
'Esnek haftalık ders programı' kategorisi, çeşitli zorunlu dersler için belirlenen sürenin sabit olarak tespit edilmediğini ya da, bu dersler için belirlenen süreye ek olarak, müfredat kapsamında öğrencilerin ya da okulun kendi isteklerine göre bu dersler için ayrabileceği belirli sayıda ekstra saatin bulunduğunu ifade etmektedir.

Sanatsal faaliyetler kapsamında estetiğe giriş, müzik, resim, sanat, drama, el işçiliği, dikiş / nakış ve ev ekonomisi bulunmaktadır. 'Diğer' kategorisi ise eski diller (Latince ve Yunanca) benzeri dersleri ve öğretmenler ile müzakerelerin yapıldığı derleri ya da münazaraları kapsamaktadır.

İLKÖĞRETİMDE DİL EĞİTİMİ İÇİN HARCANAN SÜRE GENELLİKLE TAVSİYE ASGARİ SÜRELERİNİ AŞMAKTADIR

Birkaç istisna bulunsa da, öğretim dili en yüksek asgari ders saati tavsiyesinin yapıldığı zorunlu derstir (Çizelge E2). Bahsi geçen bu resmi tavsiyeler ile PIRLS 2001 anketine katılan ülkelerde ilköğretimin dördüncü yılında öğretmenler tarafından eğitimde kullanılan dil için fiili olarak harcandığı ifade edilen süre arasında bir ilişki kurmak mümkün olabilir.

Çizelge E4: Tavsiye edilen resmi asgari süre ile mukayese edilmek üzere bir hafta içerisinde öğretim dili için verilen toplam saat sayısına göre kamu ve özel sektörde bulunan ilköğretim kademesi dördüncü sınıf öğrencilerinin dağılımı, 2000/01

EĞİTİM SÜREÇLERİ

Ek notlar (Çizelge E4)

Slovenya: PIRLS 2001 için rapor edilen okul yılı, ilköğretim kademesinin üçüncü sınıfıdır.

Birleşik Krallık (İngiltere / İskoçya): PIRLS 2001 için rapor edilen okul yılı, ilköğretim kademesinin beşinci sınıfıdır.

Açıklama

Öğretmenlere gönderilen anketin soru formunda, öğretmenlerden bir hafta içerisinde eğitimde kullanılan dil kaç saat harcadıklarını belirtmeleri istenmiştir.

Örnekleme yöntemi ilk olarak okulların seçimini, daha sonra ise ilköğretim kademesinin dördüncü sınıfında bulunan öğrencilerin seçimini içermektedir. Bu prosedür, öğrencinin devam ettiği okulun boyutundan bağımsız olarak her öğrenciye seçilebilmek için aynı olasılığın sunulmasını hedeflemiştir. Bu amaç doğrultusunda, okullara boyutları ile ters orantılı olacak şekilde ağırlık değerleri atanmıştır. Bu durum, Şeklin neden belirli bir yanıt veren öğretmenlerin oranını doğrudan göstermediğini, ancak bunun yerine öğretmenleri yanıt veren öğrencilerin oranını gösterdiğini açıklamaktadır.

PIRLS Anketi ile ilgili daha fazla bilgi için, Sözlük ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.

Belirli konulara açıklık getirmek için, Çizelge sadece dağılım kapsamında yüzde 25, 50 ve 75 oranlarına karşılık gelen değerleri göstermektedir. Yüzde 10 ve yüzde 90 oranları için değerler Şeklin alt kısmında verilen tabloda belirtilmiştir.

Dördüncü sınıf öğrencilerinin dörtte üçüne, Slovenya ve İzlanda haricindeki ülkelerde bir haftada en az beş saat eğitimde kullanılan dil eğitimi verilmektedir. Fransa, Kıbrıs ve Macaristan harici bütün ülkelerde ilköğretim kademesinin dördüncü sınıfındaki öğrencilerin en az % 75 oranı, bu konu üzerine haftada tavsiye edilen saat ya da daha fazla saat eğitim almaktadır. Bundan dolayı, öğretmenlerin tavsiyelere uyduğu söylenebilir.

Öğrencilerin, öğretmenlerin kendilerine haftada eğitim verilen dil eğitimi verdiklerini belirttikleri ders saati sayısı doğrultusunda dağılımı bazı açılardan değişkenlik göstermektedir. Yüzde 25 ile yüzde 75 arasında gerçekleşen sapma genel olarak iki ya da üç saate karşılık gelmektedir. Yüzde 10 ile yüzde 90 arasında ise haftada genel olarak dört ila yedi saatlik sapma bulunmaktadır. Almanya, Hollanda, İsveç, Norveç ve Bulgaristan'da ise dağılım nispeten geniştir. Tezat bir şekilde, İtalya, Kıbrıs, Birleşik Krallık (İngiltere) ve Romanya'da ise bu dağılım daha küçüktür.

İLKÖĞRETİMDE OKUMANIN ÖĞRETİLMESİ İÇİN ÇOCUK KİTAPLARI BİLGİSAYAR YAZILIMLARINDAN DAHA FAZLA KULLANILMAKTADIR

Öğrencilere okuma öğretilmesi ve öğrencilerin okumaya teşvik edilmesi özellikle ilköğretim kademesinde karşılaşılan temel faaliyetlerdir. Gerçekten de neredeyse bütün ülkelerde eğitim verilen dilin öğretilmesi için diğer bütün konulardan daha fazla süre tavsiye edilmektedir (Çizelge E2). İlköğretim kademesinin dördüncü sınıfında kullanılan okuma materyallerinin çeşitliliği ve bunların kullanım sıklığı, katılımcı ülkeler için PIRLS anketinden elde edilen verilere dayalı olarak analiz edilmiştir.

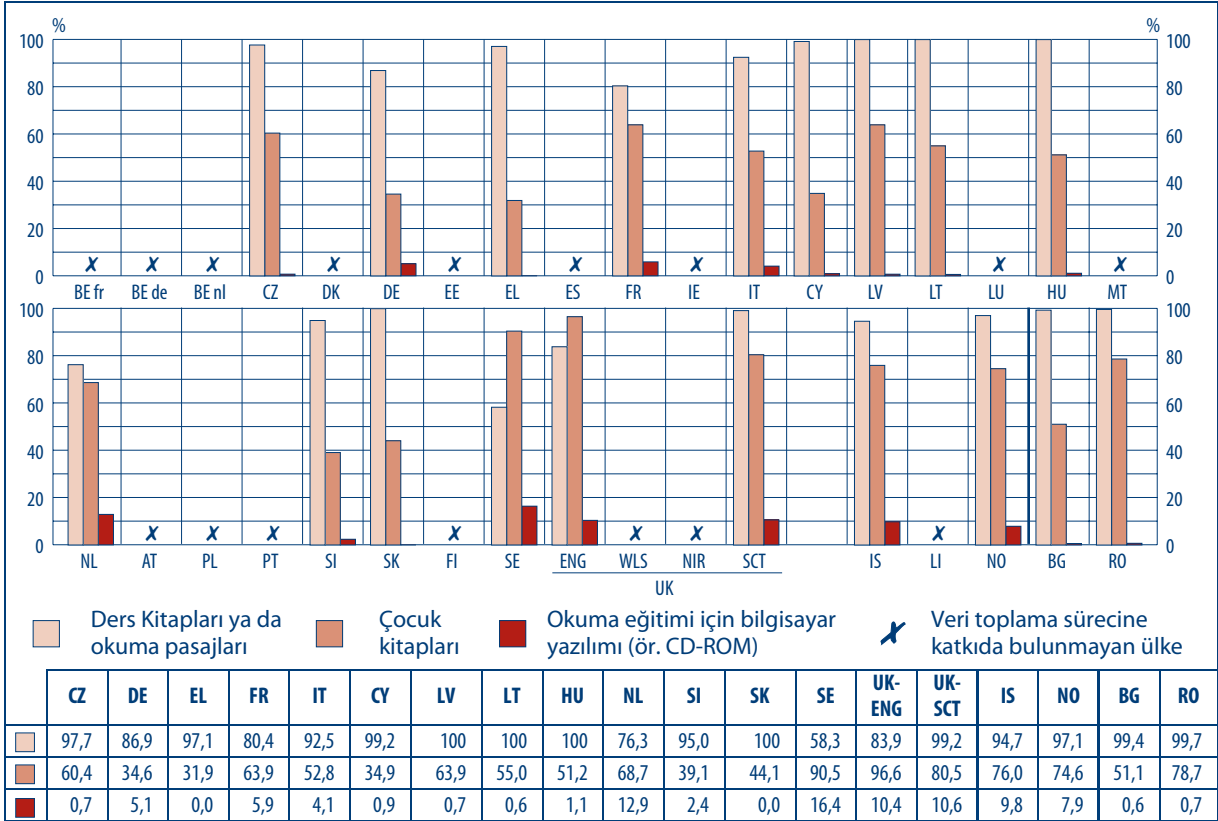
Ders kitapları ya da okuma pasajları ilköğretimin dördüncü yılına devam eden ve okumayı öğrenen öğrenciler için kullanılan başlıca kaynaklardır. İsveç haricindeki bütün ülkelerde, öğrencilerin dörtte üçünden fazlası haftada en az bir kez ders kitabı ya da okuma pasajları kullanan bir öğretmene sahiptir. Almanya, Yunanistan, Kıbrıs, Slovenya ve Slovakya haricindeki ülkelerde bulunan öğrencilerin yarısından fazlasının öğretmenleri çocuk edebiyatından belirledikleri bir dizi kitaba güvenmektedir. İsveç ve Birleşik Krallık (İngiltere), çocuk kitaplarının ders kitaplarından ya da okuma pasajlarından daha sık kullanıldığı tek ülkelerdir.

Bunlara zıt olarak, okumanın öğretilmesi için eğitsel yazılımların sık kullanımı yaygın olmaktan çok uzaktır. Sadece dört eğitim sisteminde, yani Hollanda, İsveç ve Birleşik Krallıkta (İngiltere ve İskoçya) on öğrenciden bir tanesine uygulanmaktadır. Bundan dolayı, ilköğretimde okumanın öğretilmesi halen ders kitapları ve çocuk kitapları benzeri geleneksel kaynaklara dayanmaktadır, bilgisayara dayalı kaynaklar ise düzenli olarak sadece birkaç ülkede kullanılmaktadır.

BÖLÜM I - ÖĞRETİM SÜRESİ

Çizelge E5: Kamu ve özel sektörde öğretmenleri haftada en az bir kez okuma öğretmek için ders kitabı, çocuk edebiyatı ya da eğitsel yazılım kullandığını ifade eden öğrencilerin yüzdeleri, 2000/01

Kaynak: IEA, PIRLS2001 veritabanı.

Açıklayıcı Not

Öğretmenlere gönderilen anketin soru formunda, öğretmenlerden çocuklara okumayı öğretmelerine yardımcı olmak için kullandıkları çeşitli materyalleri ne sıklıkla kullandıklarını belirtmeleri istenmiştir: (a) Ders kitapları ya da okuma pasajları, (b) 'Alıştırma kitapları ya da çalışma tabloları', (c) 'Çocuk gazeteleri ve dergileri', (d) 'Okuma eğitimi için bilgisayar yazılımı (ör. CD-ROM)', (e) 'İnternet üzerinde bulunan okuma materyalleri (Web sayfaları)', (f) 'çeşitli çocuk kitapları (örneğin romanlar, hikaye derlemeleri, vb.)' ve (g) 'Diğer derslerden elde edilen materyaller'. Çizelgede sadece (a), (d) ve (f) seçenekleri gösterilmektedir.

Olası yanıtlar ise (i) 'her gün ya da neredeyse her gün', (ii) 'haftada bir ya da iki kez', (iii) 'ayda bir ya da iki kez' ve (iv) 'hiç ya da neredeyse hiç' olarak belirlenmiştir. Çizelgede (i) ve (ii) kategorileri birleştirilmiş olarak gösterilmektedir.

Örnekleme prosedürü ilk olarak okulların seçimini, daha sonra ise ilköğretim kademesinin dördüncü sınıfında bulunan öğrencilerin seçimini içermektedir. Bu prosedür, öğrencinin devam ettiği okulun boyutundan bağımsız olarak her öğrenciye seçilebilmek için aynı olasılığın sunulmasını hedeflemiştir. Bu amaç doğrultusunda, okullara boyutları ile ters orantılı olacak şekilde ağırlık değerleri atanmıştır. Bu durum, Şeklin neden belirli bir yanıt veren öğretmenlerin oranını doğrudan göstermediğini, ancak bunun yerine öğretmenleri yanıt veren öğrencilerin oranını gösterdiğini açıklamaktadır.

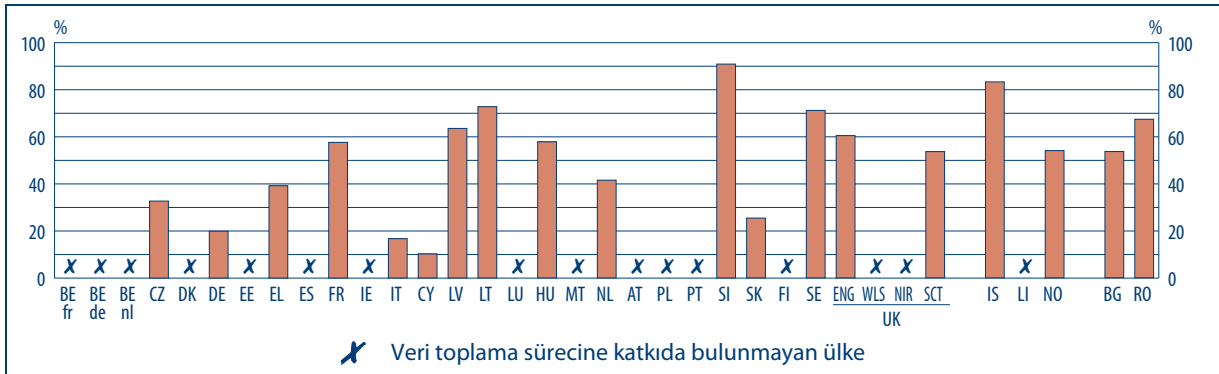

9 YAŞINDAKİ ÖĞRENCİLERİN YARISINDAN FAZLASI OKUL KÜTÜPHANELERİNİ DÜZENLİ OLARAK ZİYARET ETMEKTEDİRLER

Sınıfta kullanılan okuma materyallerine ek olarak, okul kütüphaneleri de PIRLS 2001 anketine katılan ülkelerin çoğunda ilköğretim kademesinin dördüncü sınıfına devam eden öğrenciler tarafından oldukça sık bir şekilde ziyaret edilmektedir. Bu öğrencilerin yarısından fazlası okul kütüphanesini haftada en az bir kez ziyaret etmektedir. Çek Cumhuriyeti, Almanya, Yunanistan, İtalya, Kıbrıs, Hollanda ve Slovakya'da ise bu oran çok daha düşüktür.

Bu ülkelerde kütüphanelerin daha düşük seviyelerde kullanımını kısmen okul tesislerinin eksikliğine bağlamak mümkündür (Çizelge D14). Örneğin, dördüncü sınıf öğretmenlerinin ifadelerine göre, Almanya'da bulunan öğrencilerin neredeyse yarısının okulunda kütüphane bulunmamaktadır. Kıbrıs'ta ise bu oran üçte ikinin üzerindedir. Ancak, okullarda iyi kütüphane tesislerinin bulunduğu gözlemlenen Çek Cumhuriyeti, İtalya ve Slovakya'da ise öğrencilerin üçte birinden daha azı haftada en az bir kez öğretmenleri tarafından kütüphaneye götürülmektedir.

Çizelge E6: Kamu ve özel sektör okullarında öğretmenleri tarafından haftada en az bir kez okul kütüphanesine götürülen ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin yüzdeleri, 2000/01

X Veri toplama sürecine katkıda bulunmayan ülke

CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
32,7	19,9	39,2	57,6	16,7	10,2	63,5	72,7	57,8	41,5	90,8	25,4	71,1	60,4	53,6	83,2	54,0	53,6	67,3

Kütüphanesiz Okul (%)

CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
7,2	52,6	22,3	19,1	20,0	68,0	0,4	1,6	3,1	30,0	0,1	6,3	4,3	7,1	15,1	2,4	1,7	13,1	3,2

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Açıklama

Öğretmenlere gönderilen anketin soru formunda, öğretmenlerden öğrencilerini okul kütüphanesine ne sıklıkla götürdükleri ya da gönderdiklerini belirtmeleri istenmiştir.

Olası yanıtlar ise (o) okulda kütüphane yok (i) 'her gün ya da neredeyse her gün', (ii) 'haftada bir ya da iki kez', (iii) 'ayda bir ya da iki kez' ve (iv) 'hiç ya da neredeyse hiç' olarak belirlenmiştir. Çizelgede (i) ve (ii) kategorileri birleştirilmiş olarak gösterilmektedir.

Örnekleme prosedürü ilk olarak okulların seçimini, daha sonra ise ilköğretim kademesinin dördüncü sınıfında bulunan öğrencilerin seçimini içermektedir. Bu prosedür, öğrencinin devam ettiği okulun boyutundan bağımsız olarak her öğrenciye seçilebilmek için aynı olasılığın sunulmasını hedeflemiştir. Bu amaç doğrultusunda, okullara boyutları ile ters orantılı olacak şekilde ağırlık değerleri atanmıştır. Bu durum, Şeklin neden belirli bir yanıt veren öğretmenlerin oranını doğrudan göstermediğini, ancak bunun yerine öğretmenleri yanıt veren öğrencilerin oranını gösterdiğini açıklamaktadır.

PIRLS Anketi ile ilgili daha fazla bilgi için, Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.

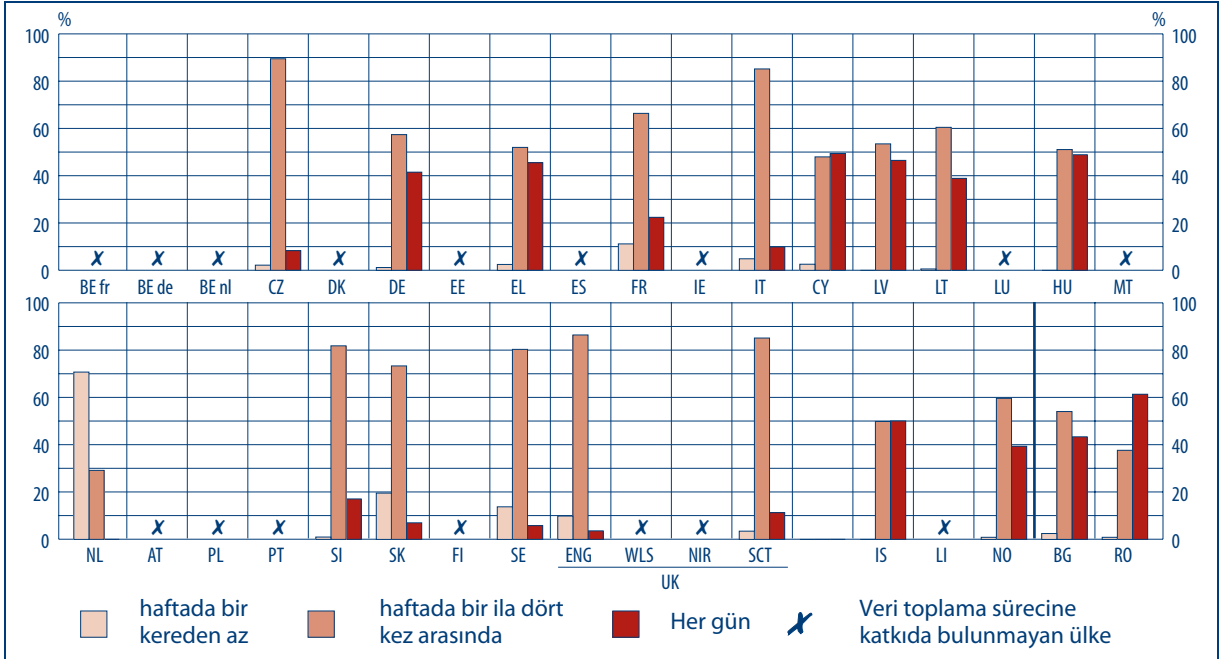

BÖLÜM I - ÖĞRETİM SÜRESİ

İLKÖĞRETİMDE ÖĞRENCİLERE HAFTADA BİR İLE DÖRT KEZ EĞİTİM VERİLEN DİLE İLİŞKİN ÖDEV VERİLMEKTEDİR

Eğitim verilen dilin öğrenimi sınıf ile sınırlı değildir. Gerçekte, PIRLS 2001 verilerinin mevcut olduğu ülkelerde, ilköğretim kademesinin dördüncü yılındaki öğretmenlerin büyük çoğunluğu bu ders üzerine öğrencilerine ödev verdiklerini ifade etmektedir. Romanya'da, öğrencilerin büyük çoğunluğu eğitim verilen dil üzerine her gün ödev yapmak zorundadır. Kıbrıs, Macaristan ve İzlanda'da ise öğrencilerin yarısı benzer bir gereksinime tabi tutulmaktadır. Ancak, en yaygın durum öğrencilerin haftada bir ile dört kez eğitim verilen dil üzerine ödev yapması şeklindedir. Hollanda bu hususta bir istisnadır; çoğu öğrenci bu konu üzerinde haftada bir kereden az olarak ödev yapmak zorundadır.

Çizelge E7: Kamu ve özel sektör okullarında öğretmenleri tarafından eğitim verilen dil ilişkin ödev verilen ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin yüzdeleri, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
■	2,2	1,2	2,5	11,2	4,9	2,6	0,0	0,6	0,0	70,8	1,0	19,6	13,8	9,9	3,5	0,0	0,9	2,5	0,9
■	89,5	57,4	52,0	66,4	85,2	48,0	53,5	60,5	51,1	29,2	81,9	73,4	80,4	86,5	85,2	49,9	59,7	54,1	37,7
■	8,3	41,5	45,5	22,4	9,9	49,4	46,5	38,9	48,9	0,0	17,1	7,0	5,8	3,6	11,3	50,1	39,4	43,4	61,4

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Açıklama

Öğretmenlere gönderilen anketin soru formunda, öğretmenlerden eğitim verilen dil üzerine öğrencilerine hangi sıklıkla ödev verdiklerini belirtmeleri istenmiştir (okuma, yazma, konuşma dili, edebiyat, ve diğer dil yetenekleri).

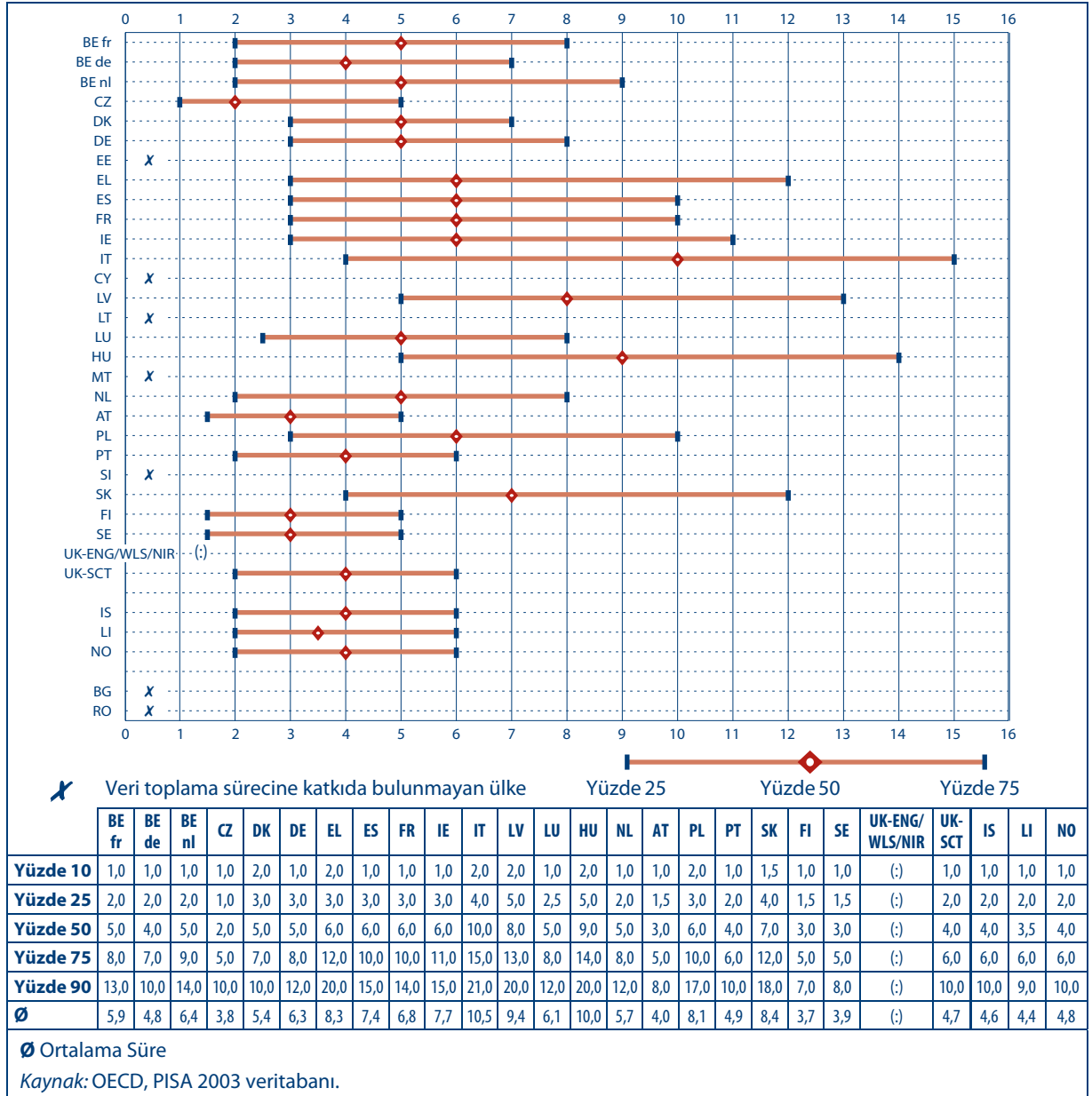
Örnekleme prosedürü ilk olarak okulların seçimini, daha sonra ise ilköğretim kademesinin dördüncü sınıfında bulunan öğrencilerin seçimini içermektedir. Bu prosedür, öğrencinin devam ettiği okulun boyutundan bağımsız olarak her öğrenciye seçilebilmek için aynı olasılığın sunulmasını hedeflemiştir. Bu amaç doğrultusunda, okullara boyutları ile ters orantılı olacak şekilde ağırlık değerleri atanmıştır. Bu durum, Şeklin neden belirli bir yanıt veren öğretmenlerin oranını doğrudan göstermediğini, ancak bunun yerine öğretmenleri yanıt veren öğrencilerin oranını gösterdiğini açıklamaktadır.

PIRLS Anketi ile ilgili daha fazla bilgi için, Terimler ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.

15 YAŞINDAKİ ÖĞRENCİLER İÇİN, ÖDEV VE ÇALIŞMALAR İÇİN HARCANAN — ORTALAMA ZAMAN HAFTADA 4 İLE 10 SAAT ARASINDA DEĞİŞMEKTEDİR —

PISA 2003 anketine katılan 15 yaşındaki öğrenciler tarafından ifade edilen şekilde evde gerçekleştirilen ödev ve çalışmalara harcanan ortalama zaman ülkeden ülkeye önemli farklılıklar sergilemektedir. Bu süre Çek Cumhuriyeti, Finlandiya ya da İsveç'te haftada 4 saatten daha az bir süreden İtalya'da haftada 10 saatten fazla arasında değişmektedir. Genel bir kural olarak, İskandinav ülkelerinde ödev ve ev çalışması üzerine ortalama süreden daha az vakit geçirilirken Akdeniz ülkelerinde ve Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde ise daha fazla zaman harcanmaktadır.

Çizelge E8: Kamu ve özel sektör okullarında evde yapılan ödev ve çalışmalar için bir haftada harcadıkları süre hakkında rapor sunan 15 yaşındaki öğrencilerin dağılımı, 2002/03

Ek Notlar (Çizelge E8)

Fransa: 2003 yılında okul anketi okul müdürleri tarafından doldurulmamıştır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 2003 yılında alınan yanıtların oranı verilerin mukayese edilebilirliğini temin etmek için çok düşük olarak dikkate alınmıştır. Bu durum verilerin (Yüzde 10 = 1.0; Yüzde 25 = 3.0; Yüzde 50 = 5.0; Yüzde 75 = 8.0; Yüzde 90 = 12.0 ; Yüzde 0 = 6.2) Çizelgede neden gösterilmediğini açıklamaktadır.

Açıklama

Öğrencilere gönderilen anketin soru formunda, öğrencilerden bir hafta içerisinde ödevler ve çalışma üzerine evde harcadıkları saat sayısını belirtmeleri istenmiştir.

Örnekleme prosedürü önce okulların, daha sonra ise öğrencilerin (15 yaşındaki 35 öğrenci) seçilmesini içermektedir. Bu prosedür, öğrencinin devam ettiği okulun boyutundan bağımsız olarak her öğrenciyi seçilebilmek için aynı olasılığın sunulmasını hedeflemiştir. PISA Anketi ile ilgili daha fazla bilgi için, Sözlük ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız.

Belirli konulara açıklık getirmek için, Çizelge sadece dağılım kapsamında yüzde 25, 50 ve 75 oranlarına karşılık gelen değerleri göstermektedir. Yüzde 10 ve yüzde 90 oranları için değerler Şeklin alt kısmında verilen tabloda belirtilmiştir.

Ancak, belirtilen bu ortalama değerler her bir ülkede karşımıza çıkan değişkenliklerin önemini saklamamaktadır. Neredeyse bütün ülkelerde belirgin bir azınlık (dörtte bir) bir hafta içerisinde evde üç saat ya da daha az çalıştıklarını söylemiştir. Buna tezat oluşturacak şekilde ise bazı ülkelerde öğrencilerin dörtte biri bir hafta içerisinde evde altı saat ya da daha fazla çalıştıklarını söylerken bu rakam bazı ülkelerde haftada 10, hatta 12 saate kadar çıkmıştır.

Evde yapılan ödevlere ve çalışmalara harcanan süre özellikle Yunanistan, İtalya, Letonya, Macaristan ve Slovakya'da daha fazladır. Bu ülkelerde (Letonya istisna olacak şekilde), 15 yaşındaki öğrencilerin çoğunluğu ortaöğretime kayıtlıdır (Çizelge C7), bu da neden kendi başlarına daha fazla çalışmalarının beklendiğini açıklamaktadır. Letonya'da ise, ev ödevlerine harcanan dikkate değer zamanın orta öğretimdeki öğrenciler için tavsiye edilen asgari süre, ki bütün Avrupa ülkeleri arasında en düşük seviyededir, ile dengelendiği gözlemlenmektedir (Çizelge E1).

OKUL TATİL DÖNEMLERİNİ BELİRLEMeye İLİŞKİN KARARLAR YAKLAŞIK ON ÜLKEDE MERKEZİYETÇİ OLMAKTAN ÇIKMIŞTIR

Ulusal farklılıkların yanında, Avrupa'da bulunan ülkeler okul tatillerinin yapısı üzerine pek çok benzerlik gösterir. Avrupa'da, okul tatilleri üç ana dönem içerisinde yoğunlaşmıştır, yani yaz tatili, Noel ve Yeni Yıl tatili, ve bahar ya da Paskalya yortusu. Bu tatil dönemlerine ek olarak, çoğu ülke kısa sonbahar ve kış ya da Karnaval tatilleri ve sadece bazı nadir durumlarda, final dönemi ya da Whitsun tatilleri düzenler. Bu dönemlerin yanı sıra, bütün ülkeler öğrencilerine ulusal ya da dini tatillerde bir ile on gün arasında tatiller sunarlar. Bu tatillerin kesin tarihleri her zaman kesin olarak belirli değildir.

Bir kural olarak, bir öğretim yılı içerisindeki tatillerin düzeni hem ilköğretim hem de ortaöğretim kademeleri için aynıdır. Farklılıklar sadece birkaç ülkede karşımıza çıkmaktadır. Yunanistan ve Bulgaristan'da, ortaöğretimde bulunan öğrenciler için öğretim yılı ilköğretimdekinden daha uzundur. Bu durumun tersi ise İspanya'da, İrlanda'da, Hollanda'da ve İzlanda'da geçerlidir (genel orta öğretim öğrencileri).

Ülkeler arasında tatillere ilişkin başlıca farklılıklar her bir tatil döneminin gün sayısı ve tarihleri ile ilgilidir. Böylece, yaz tatili genellikle 9 - 10 hafta sürer ve bu konuda çok az istisna bulunmaktadır. Bu süre Almanya, Hollanda (ilköğretim), Birleşik Krallık (İngiltere ve Galler) ve Liechtenstein için altı haftadan 15 haftaya (Bulgaristan'da ilköğretim kademesi) kadar değişkenlik gösterir. Noel ve Yeni Yıl Tatilleri çok daha az değişkenlik gösterir. Hemen hemen her ülkede neredeyse iki hafta sürer. Ancak, Noel ve Yeni Yıl Tatilleri İsveç'te üç hafta boyunca devam ederken Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Slovenya'da daha kısadır ve sadece bir hafta sürer. Son olarak, Paskalya Yortusu ya da bahar tatilleri bir ya da iki hafta sürer.

EĞİTİM SÜREÇLERİ

**Çizelge E9: Öğretim yılı boyunca tatillerin dağılımı,
2002/03**

	Eylül 02	Ekim 02	Kasım 02	Aralık 02	Ocak 03	Şubat 03	Mart 03	Nisan 03	Mayıs 03	Haziran 03	Temmuz 03	Ağustos 03	Eylül 03
BE fr													
BE de													
BE nl													
CZ													
DK													
DE													
EE													
EL													
ES													
FR													
IE													
IT													
CY													
LV													
LT													
LU													
HU													
MT													
NL													
AT													
PL													
PT													
SI													
SK													
FI													
SE													
UK													
IS													
LI													
NO													
BG													
RO													

Sabit ya da asgari gün sayısı

Azami gün sayısı

---- Başlangıç ve bitiş tarihleri değişebilir

Ülke

İlköğretim

Ortaöğretim

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar (Çizelge E9)

Belçika, Almanya, İspanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Portekiz, Slovenya, İsveç, Birleşik Krallık (NIR) ve Liechtenstein: Eğitim ile ilgili merkezi (ya da üst) merciler 1 ile 10 gün arasındaki ek tatil için özel bir tarih belirtmemektedir.

Danimarka: Okul tatillerinin hangi tarihte olması gerektiğine, hükümet tarafından tespit edilen öğretim süresi ve yaz tatilinin başlangıç tarihi uyarınca belediyeler karar vermektedir. Ancak, bakanlık bu hususta zorunlu olmayan kılavuzlar yayınlamaktadır.

Almanya: Federal hükümet tarafından tespit edilen tatil günleri uyarınca Okul tatillerinin hangi tarihte olması gerektiği *Lander* tarafından belirlenir.

İspanya, İtalya ve Avusturya: Okul tatillerinin hangi tarihte olması gerektiğine Özerk Toplumlar, Bölgeler ya da *Lander* (sırası ile) karar verir.

İtalya: Bir yıl içerisinde 200 günlük eğitim sağlanmasını garanti ettikleri sürece, okullar öğrencilerine normal olarak Şubat ya da Mart aylarında ekstra tatil günleri sağlayabilir.

İrlanda: Okul tatillerinin hangi tarihte olması gerektiğine, tatilin tespit edilmiş sabit günlerinin sayısı doğrultusunda okullar karar verir.

Litvanya: Okul konseyinin onayına tabi olarak ve hükümet tarafından tespit edilen öğretim süresi doğrultusunda Okul tatillerinin hangi tarihte olması gerektiğine okullar karar verebilmektedir.

Macaristan: Okullar tarafından beş günlük tatil verilebilir, okullar ayrıca öğretim süresi sabit kaldığı sürece tatil tarihlerinde değişiklikler de uygulayabilir.

Portekiz: Ulusal ya da dini festivaller ile bağlantılı periyodik tatiller gözden geçirilmektedir.

Finlandiya: Eğitim hizmetlerini sağlayan kurum (genellikle bir belediye) ders yılının kesin başlangıç tarihi ve olası diğer kısa tatil dönemleri üzerine karar verir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Her ne kadar asgari öğretim günü sayısı ulusal olarak belirlense de, okul sınıflarının tarihleri yerel mercii ya da okul yönetim kurulunun tarafından belirlenmektedir. İngiltere ve Galler’de, 2004 / 05 öğretim yılından itibaren bazı merciler standart hale getirilmiş altı dönemli bir ders yılı uygulamasını benimsemiştir. Bu uygulamada iki dönem yaklaşık olarak yedi haftadan meydana gelmektedir ve iki haftalık bir tatil ile ayrılmaktadır, daha sonra yaklaşık olarak altı haftalık dört dönem bulunmaktadır ve bu dönemler arasında bir ya da iki haftalık birer tatil bulunmaktadır. Ancak, bu yeni modelin benimsenmesi ile ilgili karar halen Yerel Eğitim Mercii (LEA) ya da okul yönetim kurulu seviyesinde bulunmaktadır.

İsveç ve Birleşik Krallık (SCT): Okul tatillerinin hangi tarihte olması gerektiğine belediyeler karar vermektedir.

İzlanda: Sonbahar ve kış tatillerinin tarihleri ve ne kadar sürecekleri konularına okullar karar vermektedir. Bundan dolayı tatillerin süreleri bilinmemektedir. Yaz tatili zorunlu eğitim için 11 hafta ve genel ortaöğretim için 13 hafta sürmektedir.

Norveç: Tatillerin öğretim yılı içerisindeki dağılımı kısmen yerel eğitim mercilerine bağlıdır, ancak tatilin toplam hafta sayısı merkezi merciler tarafından düzenlenmektedir.

Açıklama

Bazı ülkelerde, okulların tatile gireceği tarihler belirli bir eğitim seviyesinde bulunan bütün öğrenciler için aynıdır. Bazı durumlarda, bu tatillerin hangi tarihlerde verileceği bir federasyon, bölge, belediye ya da okulun durumuna bağlıdır. Bu durum Çizelgede gösterilen değişiklikler içerisinde gösterilmiştir.

Bazı durumlarda, ilgili merciler bütün öğrenciler için uygulanacak şekilde bazı ekstra tatiller verilmesine de karar verebilir. Ancak, söz bahsi geçen bu ekstra tatillerin çizelgede belirtilen azami gün sayısına karşılık gelen belirli sınırlar ile uyumlu olması gerekmektedir.

Avrupa üzerinde bulunan her ülkede sadece Noel ve Yeni Yıl genel tatilleri aynı tarihlere rastlamaktadır. Diğer okul tatili dönemleri ilgili ülkeye bağlı olarak değişik tarihlerde meydana gelmektedir. Örnek olarak, yaz tatilleri İrlanda’da ortaöğretimde verildiği üzere Mayıs ayının sonunda ya da Birleşik Krallıkta (İngiltere ve Galler) olduğu gibi Temmuz ayının sonunda başlayabilir ve Danimarka’da olduğu gibi Ağustos ayının ikinci haftasında ya da İspanya’da ortaokullarda olduğu gibi Eylül ayının sonunda bitebilir.

Okul tatillerinin süreleri ve tarihleri ayrıca ülke içerisinde de değişkenlik gösterebilir. Bazı ülkelerde bu açıdan verilecek kararlar Danimarka, İsveç, Finlandiya, Birleşik Krallık (İngiltere ve Galler’in yanı sıra İskoçya’da bulunan okulların büyük çoğunluğunu kapsayacak şekilde) ve Norveç’te olduğu gibi bölgesel mercilerin ya da Belediyelerin ya da İrlanda, Litvanya ve Birleşik Krallıkta (İngiltere ve Galler) bulunan okulların çok azında olduğu gibi okulların sorumluluk alanına girmektedir. Ancak, okulun tatil günlerini ve sürelerini belirlemekteki bu özgürlük sınırlandırılabilir. Öğretim süresi ve/veya ders yılının başlangıç ve bitiş tarihleri genel anlamda merkezi (ya da üst) yönetim seviyesi tarafından tespit edilmektedir.

Fransa’da, Noel ve Yeni Yıl tatilleri için ilgili bölgenin coğrafi konumuna bağlı olarak merkezi hükümet tarafından değişik tarihler tespit edilmektedir. Aynı durum bahar ya da Paskalya yortusu tatilleri için de geçerlidir. Hollanda’da ise merkezi hükümet sonbahar, kış ve yaz tatilleri için değişik tarihler tavsiye etmektedir, Polonya ve Slovenya’da ise bu tür farklılıklar kış dönemi tatilleri esnasında meydana gelmektedir.

EĞİTİM SÜREÇLERİ

BÖLÜM II - ÖĞRENCİLERİN GRUPLANDIRILMASI

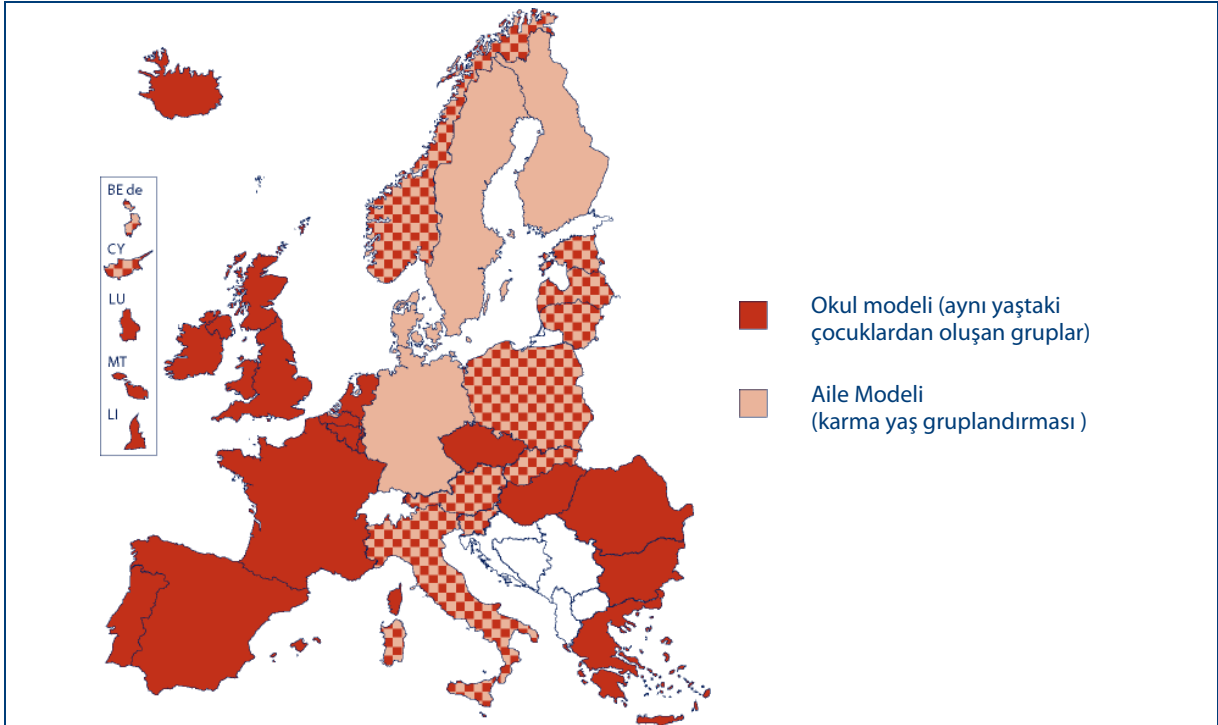
ÇOCUKLARIN YAŞA GÖRE GRUPLANDIRILMALARI OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE OLDUKÇA YAYGIN BİR UYGULAMADIR

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklar iki ana prosedüre göre gruplandırılırlar:

- İlki, yaşlarına göre gruplandırılmış çocuklarla, ilköğretim düzenlemelerinin önceden yaşanan küçük bir deneyimini arz eder. Bundan 'okul modeli' olarak söz edilir
- Farklı yaşta çocukların aynı grupta bulunduğu, ikincisi daha çok bir 'aile' düzenlemesini çağırır.

Avrupa'daki en yaygın uygulama, grupların okul modeli doğrultusunda aynı yaştaki çocuklardan oluşturulmasıdır. Bunun meydana geldiği kurumlar eğitim bakanlığının sorumluluğundadır. Açıklamaya göre, Danimarka, Finlandiya ve İsveç'te yalnızca belli bir yaştaki çocuklardan (6 yaş) oluşan gruplardaki durum da budur.

Çizelge E10: Okul öncesi eğitimde çocukların gruplandırılmasının başlıca yöntemleri, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar

Belçika (BE fr, BE nl), Letonya, Lüksembourg, İzlanda ve Liechtenstein: Aile modeli mevcuttur ancak daha az yaygındır.

Hollanda: Kelimenin dar anlamında okul öncesi yoktur. Çizelge 4-5 yaşındaki çocukların büyük bölümünün devam ettiği *basisonderwijs* (ilk okul)'un ilk yıllarındaki durumu göstermektedir.

İsveç: Okul modeli mevcuttur ancak daha az yaygındır.

Birleşik Krallık (İngiltere/Galler/Kuzey İrlanda): Okul modelinin hakim olmasına karşın, çocukların gruplandırılması kuruma bağlı bir husustur, bu yüzden farklılık gösterebilir.

EĞİTİM SÜREÇLERİ

Aksine, Almanya'da ve Danimarka'daki 6 yaş altı çocuklar için olan eğitime yönelik kurumlarda, Finlandiya ve İsveç'te, farklı yaştaki çocuklar daha çok "aileye benzer" bir modele göre birçok durumda birlikte gruplandırılmaktadırlar (buna 'dikey gruplandırma' da denmektedir). İsveç hariç adı geçen tüm ülkelerde, bu modelin eğitim bakanlığı dışındaki bakanlıkların sorumluluğundaki kurumlarda gözlemlendiği belirtilmelidir.

Diğer yerlerde, Belçika (Almanca konuşan topluluklar), Estonya, İtalya, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Avusturya, Polonya, Slovenya ve Norveç'te olduğu gibi her iki model yan yana mevcuttur. İlgili kurumlar milli eğitim bakanlığının sorumluluğundadır (Avusturya ve Norveç hariç). Bazı ülkelerde, karma yaş gruplandırması başlıca olarak kırsal kesimdeki çok küçük okullarda meydana gelmektedir. Bu yüzden, bu durumlarda, okul modeli açıkça en yaygın modeldir.

YETİŞKİN BAŞINA 20 İLA 25 ÇOCUK ÜST LİMİTİ OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ORTAK BİR KOŞULDUR

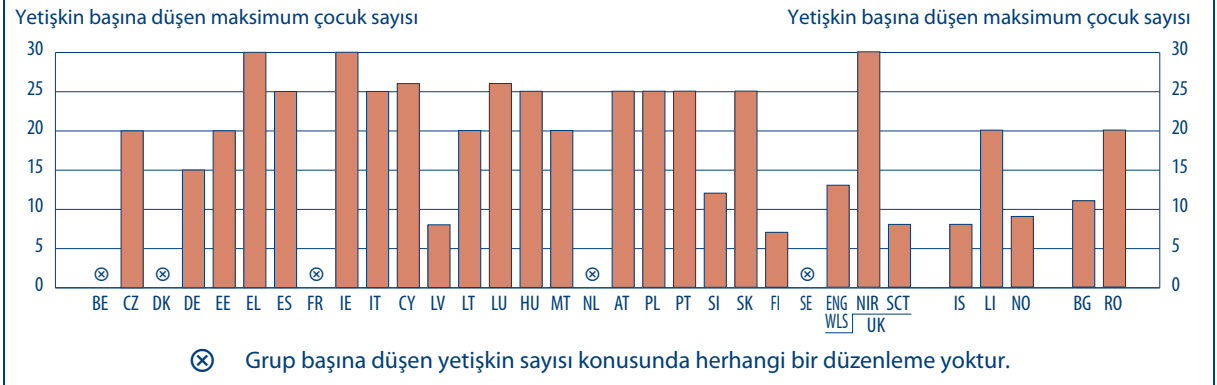
Okul öncesi eğitime ilişkin olarak, birçok ülke bir yetişkinin sorumlu olabileceği azami çocuk sayısını belirten bazı koşullar benimsemektedirler. Eğer bu rakam aşılsa, çocukların oluşturduğu grup ya ikiye bölünür, ya da eşzamanlı olarak çalışan iki yetişkin tarafından idare edilir.

Dört yaşındaki çocuklara ilişkin olarak, en yaygın resmi koşullar yetişkin başına en fazla 20-25 çocuk düşmesi gerektiğini belirtmektedirler. Bu limitler Finlandiya, Letonya, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Norveç'te çok daha düşüktür (yetişkin başına en fazla 7-9 çocuk). Ancak, Yunanistan, İrlanda, ve Birleşik Krallıkta (Kuzey İrlanda) ilk okulun ilk yılında önemli ölçüde daha yüksektir (yetişkin başına 30 çocuğa kadar).

Bazen, 3 yaşının altındaki çocukların kabulü (Malta ve Finlandiya), aynı grup içinde farklı yaşlardaki çocukların mevcudiyeti (Estonya ve Slovenya), dezavantajlı bölgelerde okulların konumu (Fransa ve Slovenya) veya bir grup içerisinde özel gereksinimleri olan çocukların mevcudiyeti (Slovenya) gibi özel durumlar için daha katı koşullar konulabilmektedir.

Çocuk / yetişkin oranlarını düzenleyen yasal düzenlemelere sahip olmayan ülkelerde, çeşitli düzenlemeler benimsenmektedir. Belçika ve Hollanda'da, bir kurumun sahip olabileceği toplam öğretmen sayısı kuruma kayıtlı öğrencilerin sayısına dayanır. Okul müdürleri sınıfların nasıl oluşturulacağını kendileri belirlerler. Fransa'da, *academie* müfettişleri yıllık olarak kendi bölümleri için sınıf başına düşen ortalama sayısını tanımlayabilir ve kendi kriterlerine göre sınıf başına düşen azami çocuk sayısını da belirleyebilirler.

İtalya istisna olmak üzere, nispeten yüksek çocuk / yetişkin oranları (yetişkin başına en fazla 20 çocuk) öngören resmi şartlara sahip ülkeler grupların okul modeline göre oluşturulmasını tercih ederler (Çizelge E10). Aksi doğru değildir. Şartların nispeten daha düşük oranlardan yana olduğu (yetişkin başına maksimum 15 çocuk) ülkelerin 'aile' modelini (farklı yaşlardaki çocuklar içeren gruplar) tercih etmeleri okul modelini tercih etmeleri kadar olasıdır.

Çizelge E11: Okullarda veya diğer eğitime yönelik kurumlarda tavsiye edilen yetişkin başına düşen 4 yaş grubu çocukların maksimum sayıları, 2002/03

BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	BG	RO
⊗	20	⊗	15	20	30	25	⊗	30	25	26	8	20	26	25	20	⊗	25	25	25	12	25	7	⊗	13	30	8	8	20	9	11	20

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar

Estonya: Koşul aynı yaştaki çocuklardan oluşan gruptan yanadır ve sayı gruplar farklı yaşta çocuklar içerdiği zaman 18'e düşürülür.

İrlanda: Çizelge ilk okullarındaki yuva sınıflarıyla ilgilidir.

Hollanda: Kelimenin dar anlamıyla okul öncesi öğretim yoktur. Çizelge, 4 yaşındaki çocukların büyük bölümünün deva ettiği ilk okulların (*basisonderwijs*) ilk yıllarındaki durumu göstermektedir.

Slovenya: Yetişkin başına 12 çocuk belirten koşul her gün 4 saati kapsamaktadır. Geri kalan zaman için, tek bir yetişkin tüm grupla ilgilenir (maksimum 22 çocuk).

Birleşik Krallık (ENG/WLS): İki yetişkin (bir vasıflı öğretmen ve bir vasıflı yuva asistanı) başına maksimum 26 çocuk olması gerektiğini belirten tavsiye kamu sektöründeki ana okulları ve sınıfları için geçerlidir. Eğer öğretmenin idari görevleri de varsa maksimum çocuk sayısı 20'dir. Diğer okul öncesi grupları eğer personelleri aynı vasıflara sahipse bu oranı benimseyebilirler; aksi taktirde tavsiye yetişkin başına maksimum sekiz çocuk düşmesinden yanadır. 4 yaşındaki birçok çocuk sınıf boyutu limiti yasalarla 30 olarak belirlenmiş, ilkokul *kabul sınıflarında*dir.

Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda): Diyagram ilk okulun ilk yılı ile ilgilidir. 4 yaşındaki çocukların birçoğunun ilk yılında olmasına rağmen, 4 yaşının daha başlarında diğer tavsiyelerin geçerli olduğu ana okullarında ve diğer okul öncesi ortamlarda olabilir.

Birleşik Krallık (İskoçya): Şart 2002 yılından beri yürürlüktedir. Daha önceleri oran yetişkin başına maksimum 10 çocuktur.

İzlanda: Şart sadece okul öncesi eğitimdeki vasıflı öğretmenlerle ilgilidir.

Açıklama

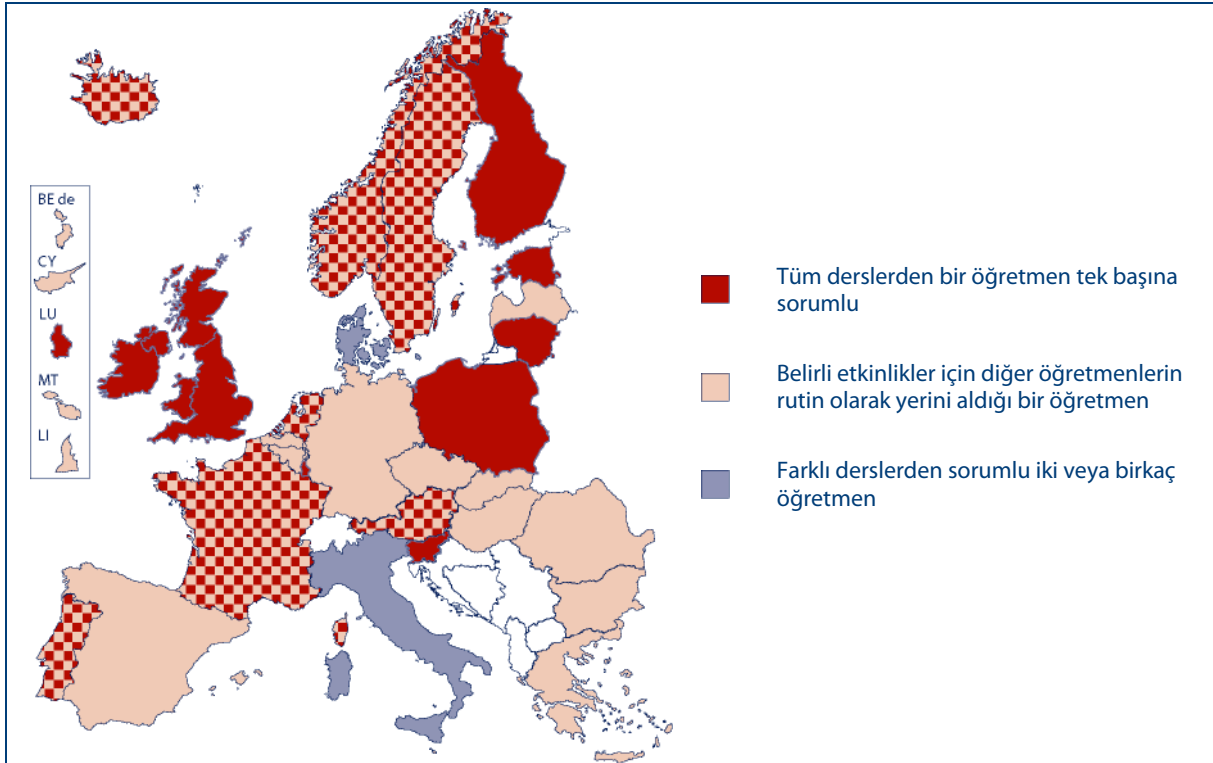
Çizelge yetişkin başına 4 yaşındaki çocukların maksimum sayısı ile ilgili resmi tavsiyelere atıfta bulunmaktadır. 'Yetişkin' ile, çocuklardan sorumlu olan vasıflı kişinin yanı sıra bu kişiye destek veren herhangi bir asistan ya da yardımcı personel kastedilmektedir.

7 YAŞINDAKİ ÖĞRENCİLERE GENELLİKLE TÜM DERSLER AYNI ÖĞRETMEN TARAFINDAN ÖĞRETİLMEKTEDİR

Derslerin öğretmenler arasında paylaşılması doğrudan öğretmenlerin ne ölçüde uzmanlaşmış olduklarına bağlıdır. Sekiz ülkede, bireysel sınıf öğretmenleri genellikle öğrenci gruplarına öğretilecek bütün derslere ilişkin tüm sorumluluğu üstlenmektedir. Bu, sınıfların her zaman ille de katı bir biçimde bölmelere ayrılacağı anlamına gelmez. Örneğin, Birleşik Krallıkta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), birçok okul öğretim kadrolarını esnek biçimde kullanmakta ve belli etkinlikler için sınıflar arasında personel alışverişi sağlamaktadır.

Diğer ülkelerin çoğunluğunda zorunlu eğitimin başlangıcında, sınıflar birçok konuda dersler veren ancak belli spesifik dersler (yabancı diller, beden eğitimi ve spor, müzik ve din bilgisi gibi) için yerini başka bir öğretmenin alabileceği belirli bir öğretmenin sorumluluğundadır.

Çizelge E12: 7 yaş civarı çocukların öğretmenleri arasında öğretimi ve dersleri bölmeye ilişkin başlıca modeller, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar

Estonya, Litvanya, Polonya, Slovenya, Birleşik Krallık ve Romanya: Bazı okullarda, müzik, resim, beden eğitimi veya yabancı diller vb. gibi konularda uzman olan kişilerce öğretmenler desteklenebilir.

İtalya: Durum değişmektedir. 2003 tarihli kanun ve bu kanunun uygulanmasına ilişkin 2004 tarihli kararname öğretim ekibini koordine etmek üzere imtiyazlı bir öğretmenin atanmasını şart koşmaktadır.

Fransa, Hollanda, Avusturya, Portekiz, İsveç, İzlanda ve Norveç'te okullar bazı durumlarda sınıf öğretmenleri tüm derslerden tamamıyla sorumlu olurken, diğerlerinde uzman öğretmenlerin öğretme görevini belli dersler için sınıf öğretmenlerinden ders alması açısından yukarıda anılan prosedürlere herhangi birisini benimserler.

İki ülkede, çeşitli dersler iki veya birkaç öğretmen arasında paylaşılmaktadır. Danimarka'da, öğretim görevlerinin bölünmesi orta öğretimde veya diğer ülkelerde zorunlu eğitimin ikinci aşamasında alışılmış

düzenlemeler yansıtmaktadır. Her bir ders farklı bir öğretmen tarafından öğretilir. Ancak, öğretmenler belli düzeylerde bir takım olarak çalışırlar ve bazı derslerin öğretimi disiplinler arasıdır. İtalya'da birkaç düzenleme mümkündür. Sözde birimsel sınıflar uygulamasını seçen okullarda, üç ya da dört öğretmen, sırasıyla, iki ya da üç sınıftan sorumludurlar ve bu sınıfların derslerini paylaşırlar. Sırayla bu sınıflardan birine ders verirler ve her gün birkaç saat bu sınıf ile birlikte çalışırlar. Tam zamanlı sınıf uygulamasını seçen okullarda iki öğretmen tek bir sınıftan sorumludur.

Bazı takım ülkelerde, öğretim sorumlulukları ilk öğretimin sonunda birkaç öğretmen arasında paylaşılır. Örneğin, Finlandiya'da öğrencilerin dersleri gittikçe artarak uzman öğretmenler tarafından verilmektedir; amaç öğrencileri, bu uygulamanın norm olduğu birleştirilmiş temel eğitimin son senelerine geçişe hazırlamaktır. Portekiz'de, *ensino bdsico*'nın ikinci aşamasında öğretmenlerin her biri bir grup dersten sorumludur. PIRLS 2001 araştırması bu düzenleme biçiminin Almanya ve Macaristan'da ilk öğretimin dördüncü yılında en yaygın düzenleme olduğunu göstermiştir (ŞEKİL E13).

DERSLER İLKÖĞRETİMİN DÖRDÜNCÜ YILINDA ÖĞRETMENLER ARASINDA BÖLÜNEBİLİR

PIRLS 2001 araştırmasında yer alan ülkelerde, ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin çoğunluğu bir öğretmenin (neredeysen) tüm derslerden sorumlu olduğu sınıflarda eğitim görmektedirler. Litvanya'da, bu durum bu tür çocukların tümü için geçerlidir. Ancak, birçok ülkede, sınıflara her birisi bir ya da daha fazla farklı dersten sorumlu bir grup öğretmen tayin edilebilir. Aslında, Almanya ve Macaristan'da – dördüncü yılın aynı zamanda ilköğretimin son yılı olduğu iki ülke – bu en yaygın uygulamadır. Öğrenciler bu yüzden orta öğretimde benimsenen bir düzenleme yöntemine hazırlanırlar. İtalya'da, farklı derslerin iki veya birkaç öğretmene tahsis edildiği ve kamu sektöründeki öğretimde şart koşulduğu bir düzenleme (Çizelge E12) neredeyse her yerde normal uygulamadır.

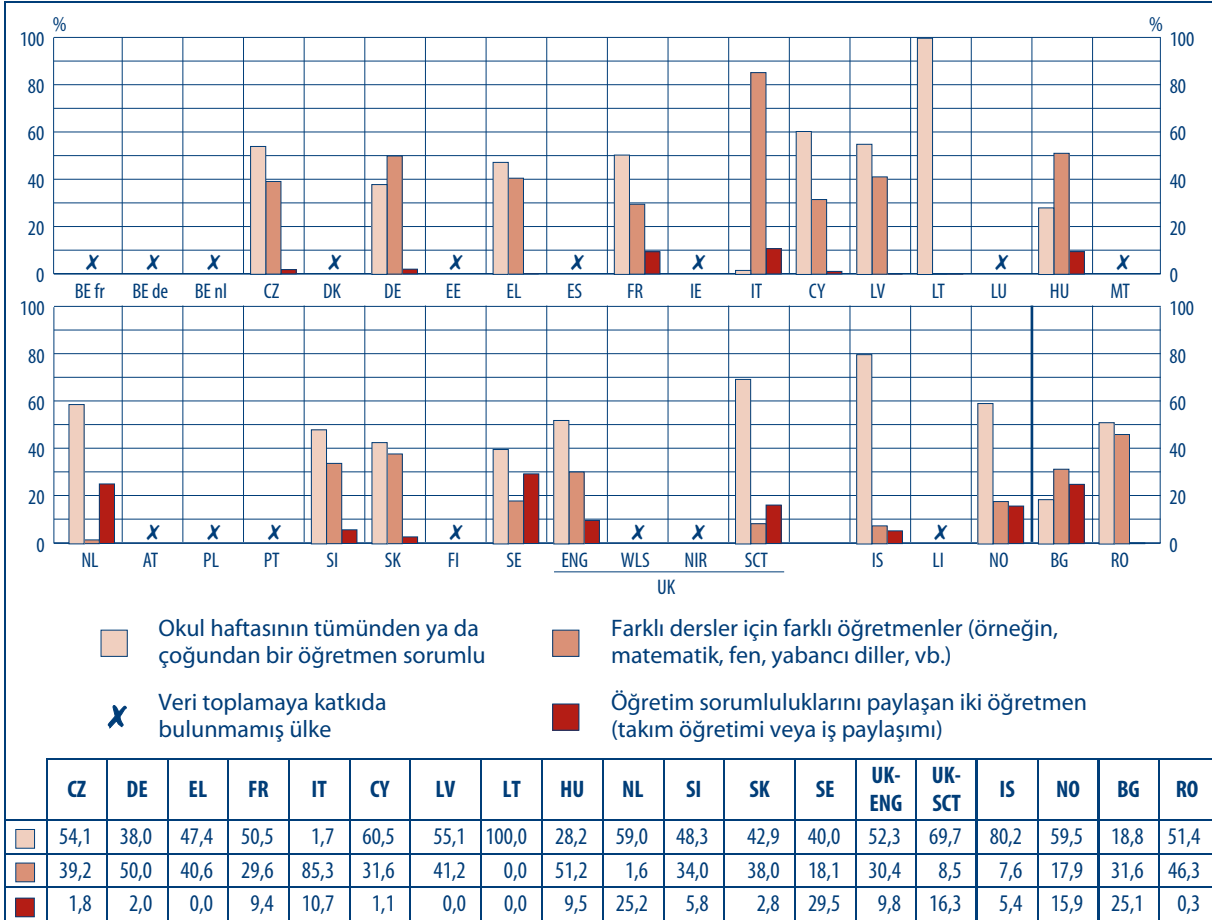
Hollanda ve İsveç'te, üçüncü bir yaklaşım nispeten yaygındır. Ya eş zamanlı (sözde 'takım öğretimi') ya da sırayla ('iş paylaşımı') çalışarak sorumlulukları paylaşan iki öğretmeni içerir. İsviçre'de zorunu eğitimin ilk yıllarında, öğretmenler, söz konusu okula bağlı olmak üzere, çeşitli biçimler (örneğin, ya tümü bir yerde ya da iki gruba bölünmüş bir grup öğrenci ile eş zamanlı çalışma) üstlenebilecek takım öğretimi üstlenmeye teşvik edilirler. Hollanda'daki durum gerek ilk öğretimdeki yarı zamanlı çalışan öğretmenlerin yüksek oranına (Çizelge D44) gerekse takım öğretimini teşvik eden eğitim bakanlığı tavsiyelerine atfedilebilir (bu husustaki nihai karar okulların kendisine bırakılır).

İş paylaşımına eğitimsel kaygılar değil, kişisel ya da istihdamla ilgili etkenler doğurur. Pratikte, tam zamanlı öğretmenlerin farklı dersleri aldıkları bir duruma benzerdir çünkü iki yarı zamanlı öğretmenin dersleri kendi aralarında bu biçimde fiilen bölmeleri olasılığı oldukça yüksektir.

EĞİTİM SÜREÇLERİ

Çizelge E13: Öğretim ve dersler sorumluluklarının öğretmenler arasında bölünme şekline göre ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin dağılımı, kamu sektörü ve özel sektör birleşik, 2000/01

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Açıklama

Kendilerine gönderilen ankette öğretmenlerden diğer öğretmenlerin sınıflarını haftanın önemli bir bölümü için alıp almadıklarını ve, eğer alıyorsa, öğrencilerin değişik dersler için farklı öğretmenleri olduğu bir durum ve öğretmenin derslere ilişkin sorumluluğu başka bir öğretmenle paylaştığı diğer bir durum arasında seçim yapmaları istendi. Örnekendirme prosedürü okulların ve daha sonra ilköğretimin dördüncü yılındaki bir sınıftan öğrenciler seçilmesini gerektirmiştir. Her bir öğrenciye devam ettiği okula bakılmaksızın aynı seçilme olasılığının sunulmasına gayret göstermiştir. Bu amaçla, okullar seçilme olasılıklarının boyutlarıyla ters orantılı olacağı biçimde değerlendirilmiştir. Bu, Çizelge'nin neden doğrudan belli bir cevap veren öğretmenlerin oranını değil de, öğretmenleri bu cevabı veren öğrencilerin oranını gösterdiğini açıklamaktadır. PIRLS araştırması konusunda daha fazla bilgi için, Lügatçe ve İstatistik Araçları bölümüne bakınız.

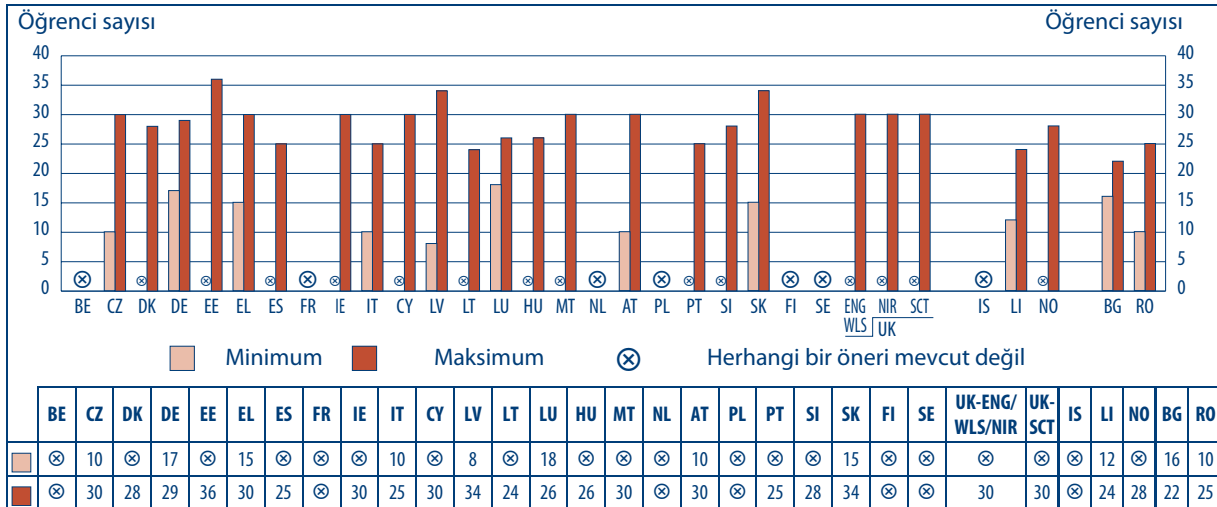
İLKÖĞRETİMDE SINIF BAŞINA 22-36 ÖĞRENCİ ÜST LİMİTLERİ ÖNERİLMEKTE VEYA ÖNGÖRÜLMEKTEDİR

Birçok ülkede, resmi şartlar ilköğretimdeki sınıf büyüklüklerine üst limitler koymaktadır. 11 ülkede, minimum öğrenci sayısına ilişkin bir koşul da mevcuttur. Bu sayı Almanya, Lüksembourg, Slovakya ve Bulgaristan'da özellikle yüksektir (en az 15 ila 18 öğrenci).

Kural olarak, yukarıda sözü edilen üst limitler sınıf başına 25 ila 30 arasında değişmektedir. Bu üst limitler Estonya, Letonya ve Slovakya'da daha da yüksektir (34 ila 36 öğrenci). En düşük maksimum mevcutlar (25'den az öğrenci) Litvanya, Liechtenstein ve Bulgaristan'dadır. Örneğin, Kıbrıs ve Slovakya'da ilköğretimin ilk yılına ilişkin koşullar daha küçük gruplar öngörür. Birkaç istisna dışında, maksimum sınıf büyüklükleriyle ilgili tavsiyelere sahip olmayan ülkeler ilköğretimde yetişkin başına düşecek maksimum çocuk sayısı konusunda tavsiyeleri olmayanlarla aynı ülkelerdir (Çizelge E11). Tüm bu ülkelerde, yerel yetkililer ve okullar öğrencilerin sınıflar halinde ne şekilde gruplandırılacaklarına karar verme yetkisine sahiptirler.

PIRLS 2001 araştırmasına katılan ülkelerde gözlemlenen sınıf büyüklükleri (Çizelge E16) genellikle şart koşulan ya da tavsiye edilen maksimum büyüklüklerden daha düşüktür.

Çizelge E14: İlköğretimde sınıf büyüklüğüne ilişkin yönetmelikler veya öneriler, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar

Çek Cumhuriyeti: İstisnai durumlarda, sınıflarda 30'dan fazla öğrenci olabilir.

Almanya: Rakamlar ülkenin her yerindeki resmi sınıf büyüklüğü koşullarının ortalamasını göstermektedir.

Kıbrıs: İlk iki yıl için koşul 30'dur. Son dört yılda, 32'dir. Sınıf başına 30 öğrenci yönündeki büyüklük şartı 2003/04 yılından beri ilk dört yıl için geçerlidir ve ilköğretimin bütününe yayılacaktır.

Portekiz: *Ensino bdsico*'nun ikinci devresinde, şart minimum 25 öğrenci ve maksimum 28 öğrenci öngörür.

Slovakya: İlk yılda, 29 öğrenci şartı öngörülmektedir.

Birleşik Krallık: Sınıf büyüklüğü yönetmelikleri sadece 5-7 (ENG/WLS) veya 4-8 yaş çocuklar için geçerlidir (NIR).

Birleşik Krallık (SCT): İlköğretimin son dört yılında, 33 öğrenci şartı koşulmaktadır.

Norveç: 2002/04'den bu yana, sınıf büyüklüğü üzerine ayrıntılı tavsiyeler olmamıştır.

Açıklama

Özel eğitim gereksinimleri olan çocukları içeren sınıfların büyüklükleri konusundaki yönetmelik ve tavsiyeler **hesaba** katılmamaktadır.

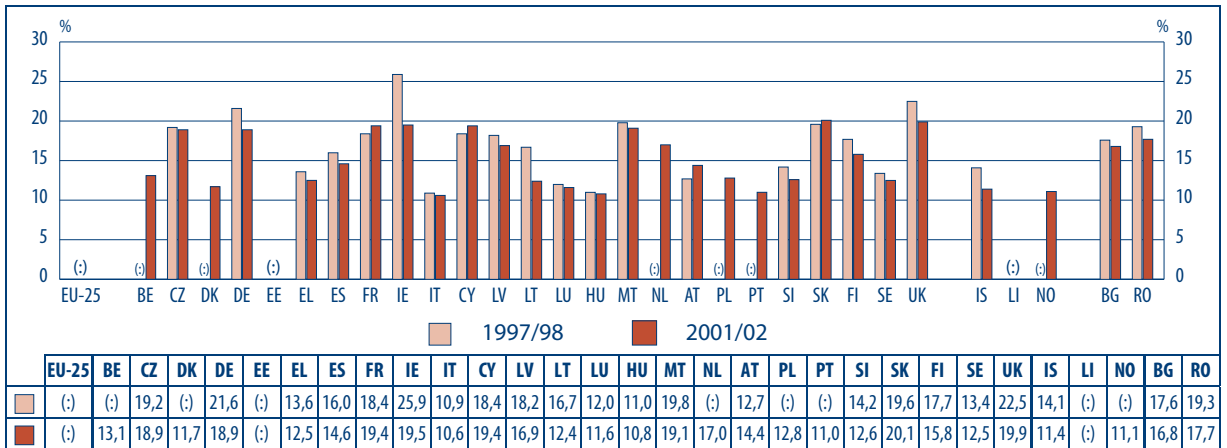

İLKÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN BAŞINA 10 İLA 20 ÖĞRENCİ

İlköğretimde, değişik ülkelerdeki öğrenci/öğretmen oranları arasındaki farklılıklar dikkate değerdir. 2001/02 yılında, bu oran İtalya'daki her öğretmen başına 10 öğrenciden biraz fazla ile Slovakya'da bir öğretmene düşen 20'den fazla öğrenci arasında farklılık göstermiştir. Genel olarak, 1997/98 ve 2001/02 arasındaki öğrenci/öğretmen oranlarındaki değişimler dikkate değer değildi. Sadece birkaç ülke (Almanya, İrlanda, Litvanya, Birleşik Krallık ve İzlanda) bazı örneklerde (özellikle Birleşik Krallıkta) grupların büyüklüklerini düşürmek için alınan önlemlere karşılık gelen daha büyük düşüşler kaydetmiştir.

Bu oranlar sınıfların büyüklüğüyle karıştırılmamalıdır. Bir sınıfın sorumluluğunun eş zamanlı olarak çalışan birkaç öğretmen arasında paylaşılması veya öğrenciler özel eğitimsel gereksinimler konusunda destek veren uzman öğretmenlerin mevcudiyeti sınıf büyüklüklerini etkilemeksizin öğrenci / öğretmen oranları üzerinde etkisi olan etkenler arasındadır.

Çizelge E15: İlköğretimde öğretmen başına öğrencilerin oranındaki değişimler (ISCED 1), 1998 ve 2002

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek Notlar:

Belçika: Devletten bağımsız olan özel okullar dahil değildir. Danimarka, İzlanda ve Norveç: Veriler ISCED seviye 2'de çalışan öğretmenleri içermektedir. Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Lüksembourg, Slovenya ve Slovakya: 1998 yılıyla ilgili 1999 verileri. Lüksembourg: Rakamlar sadece kamu sektörünü temsil etmektedir. Hollanda: Veriler ISCED seviye 0'daki öğretmenleri içermektedir. Avusturya: 1998 verileri yönetim personelini içermektedir.

Açıklama

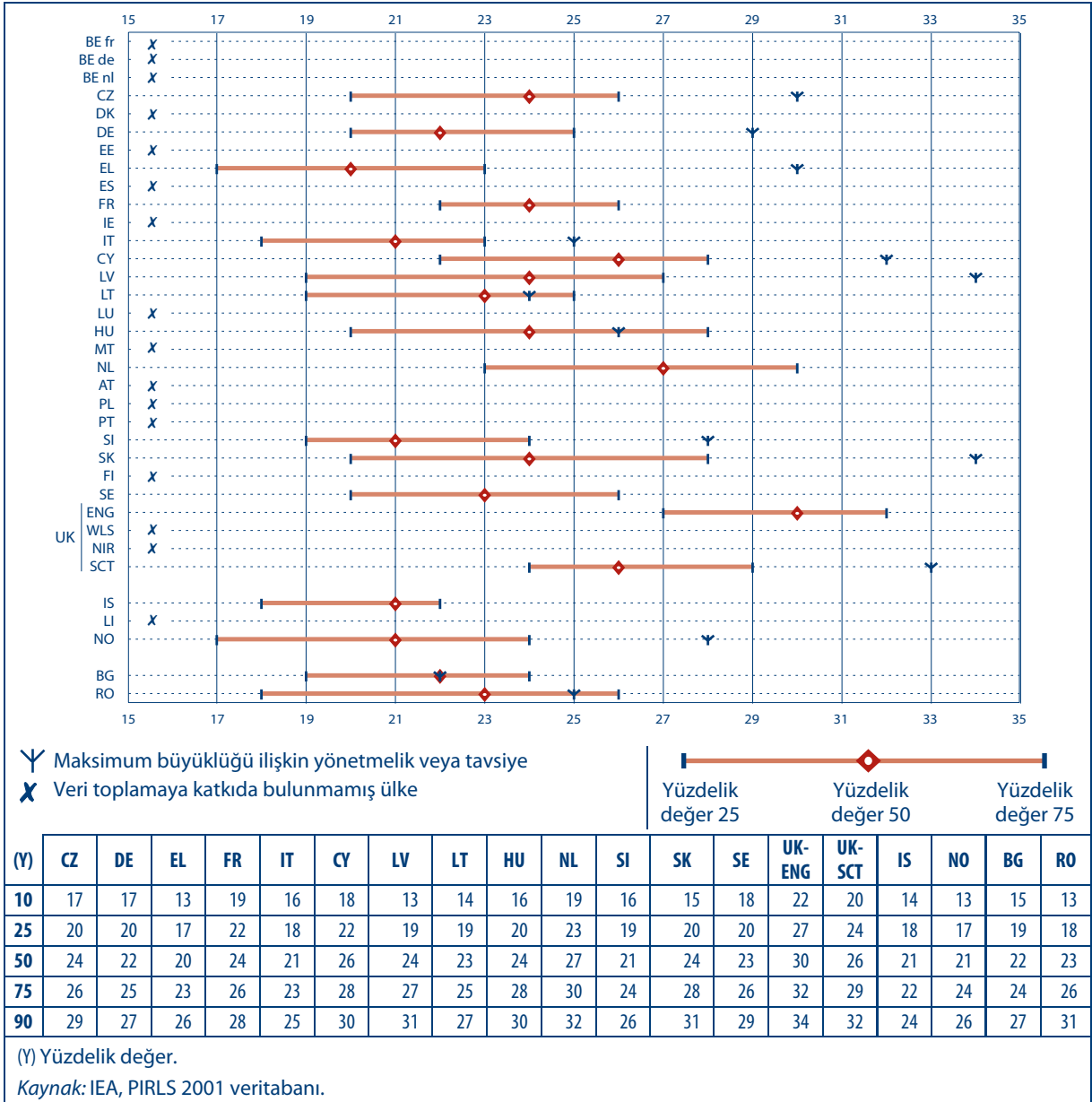
Öğrenci / öğretmen oranı belli bir eğitim düzeyindeki öğrencilerin sayısı aynı düzeyde çalışan tam zamanlı eşdeğer öğretmenlerin sayısına bölünerek elde edilir. Birkaç istisna dışında sadece iş başındaki öğretmenler dikkate alınır. Öğretimden başka görevler verilen personel (müfettişler, ders vermeyen okul müdürleri, başka bir kurumda görevlendirilmiş öğretmenler) ve okullarda öğretmenlik alıştırmaya yapan öğretmen adayları dahil edilmezler. Tek bir derslik içerisinde bütün bir sınıf ile, küçük gruplar ile kütüphanede çalışan veya alışılmış bir derslik içinde veya dışında bireysel öğretim hizmeti veren destek öğretmenleri ve diğer öğretmenler dahil değildir.

Genelde, sınıf mevcutları (Çizelge E16) öğrenci / öğretmen oranlarından çok daha büyüktür. Eğer tüm ülkeler bir bütün olarak düşünülürse, öğrenci / öğretmen oranlarının yüksek olduğu durumlarda sınıf mevcutlarının artması açısından iki gösterge arasında bir ilişki teşhis edilebilir. Bazı özel durumlar vurgulanabilir. Macaristan ve Slovakya'da, sınıf mevcutları oldukça benzerdir. Bununla birlikte, öğrenci / öğretmen oranı Slovakya'da son derece yüksek, Macaristan'da ise dikkate değer biçimde düşüktür.

İLKÖĞRETİMDE SINIF BÜYÜKLÜKLERİ ARASINDA BÜYÜK FARKLILIKLAR MEVCUTTUR

PIRLS 2001 anketine cevap veren öğretmenler tarafından bildirildiği gibi, ilk öğretimin dördüncü yılındaki sınıf büyüklükleri bir ülkeden diğerine olduğu gibi ülkeler içinde de dikkate değer biçimde farklılık göstermektedir. Kural olarak, okullardan gelen veriler kanunen emredici veya tavsiye edilen maksimum mevcutların oldukça içindedir (Çizelge E14). Litvanya, Macaristan, Bulgaristan ve Romanya bazı okullarındaki gerçek sınıf mevcutlarının tavsiye edilen maksimum büyüklükleri aşabileceği tek ülkelerdir.

Çizelge E16: Öğretmenler tarafından bildirildiği biçimiyle ve resmi olarak önerilen ya da veya şart koşulan maksimum mevcutlara kıyasla ilköğretimin dördüncü yılında sınıflarının mevcuduna göre öğrencilerin dağılımı, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01

Açıklama (Çizelge E16)

Kendilerine gönderilen ankette öğretmenlerden sınıflarındaki öğrencilerin sayısını belirtmeleri istenmiştir.

Örnekleme prosedürü okullar ve daha sonra ilköğretimin dördüncü yılındaki bir sınıftan öğrenciler seçilmesini gerektirmiştir. Bu amaçla, okullar seçilme olasılıklarının boyutlarıyla ters orantılı olacağı biçimde değerlendirilmiştir. Bu, Çizelge'nin neden doğrudan belli bir cevap veren öğretmenlerin oranını değil de, öğretmenleri bu cevabı veren öğrencilerin oranını gösterdiğini açıklamaktadır. PIRLS anketi konusunda daha fazla bilgi için Lügatçe ve İstatistiksel Araçlar bölümüne bakınız. Açıklık namına, Çizelge dağılımda sadece 25, 50 ve 75 yüzdelerine karşılık gelen değerleri göstermektedir. 10 ve 90 yüzdelerine ilişkin değerler Çizelge'in altındaki tabloda gösterilmektedir.

Özellikle büyük sınıflar başlıca olarak Kıbrıs, Hollanda ve Birleşik Krallıkta ve nispeten daha az ölçüde Letonya, Macaristan ve Slovakya'da görülmektedir. Yunanistan, İtalya, İzlanda, Norveç ve Romanya'da, sınıfların dörtte biri 17 veya 18'den az öğrenci içermektedir. Bu küçük sınıflar kısmen ilgili okulların kırsal alanlarda olma eğiliminde olan konumuna atfedilebilir.

Ancak, sınıf büyüklüğü öğrenci / öğretmen oranından (öğretmen başına düşen öğrenci) farklıdır. Genelde, birkaç öğretmenin tek bir sınıftan sorumlu olabileceği göz önüne alınırsa, sınıf büyüklükleri bu öğrenci / öğretmen oranını belirgin biçimde aşmaktadır (Çizelge E1 5). Bununla beraber, bu iki gösterge arasındaki ilişki ilköğretimin dördüncü yılında nispeten küçük sınıflara sahip ülkelerin aynı zamanda ilk öğretim düzeyinin bütünü için düşük öğrenci / öğretmen oranları bildirmeleri açısından apaçık görünmektedir. Örnek olarak, ortalama olarak sınıf başına 20 veya 21 öğrenci ve 10.5 ila 12.5 arasında bir öğrenci / öğretmen oranına sahip Yunanistan, İtalya, Slovenya, İzlanda ve Norveç örnekleri delil olarak iktibas edilebilir. Aksine, nispeten büyük sınıflara sahip ülkelerin öğrenci / öğretmen oranları da yüksektir. Bu yüzden, Kıbrıs, Hollanda ve Birleşik Krallıkta sınıf başına ortalama 25 öğrenciden fazla ve oran 17'den yüksektir. Ancak, birkaç ülke bu eğilimden ayrılmaktadır. Litvanya ve İsveç'te, sınıflar büyük (ortalama 23 öğrenci sayısı ile) ve öğrenci / öğretmen oranları düşük (öğretmen başına 12.5 öğrenci) olma eğilimi göstermektedir. Macaristan örneği sınıf başına ortalama 24 öğrenci ve öğretmen başına sadece 10.8 öğrenci ile daha da şaşırtıcıdır.

TÜM SINIF ÖĞRETİMİ OKUMA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN EN YAYGIN YAKLAŞIM

İlköğretimin dördüncü yılında okuma öğretimi için, tüm sınıf öğretimi PIRLS 2001 anketine katılan ülkelerdeki en yaygın örgütsel yaklaşım olarak görülmektedir. Öğretmenlerin tüm öğrenciler ile aynı anda iletişim kurmalarını mümkün kılmaktadır. Üç ülkedeki (İtalya, Bulgaristan ve Romanya) öğretmenlerden gelen cevaplara göre, bu yöntem neredeyse her yerde benimsenmektedir. Birleşik Krallıkta, İskoçya tüm sınıf öğretiminin diğer ülkelerdekinden çok daha az yaygın görünmesi açısından farklı bir yaklaşım örneğidir. Aynı durum İsveç'te de görülmektedir ancak daha az belirgindir.

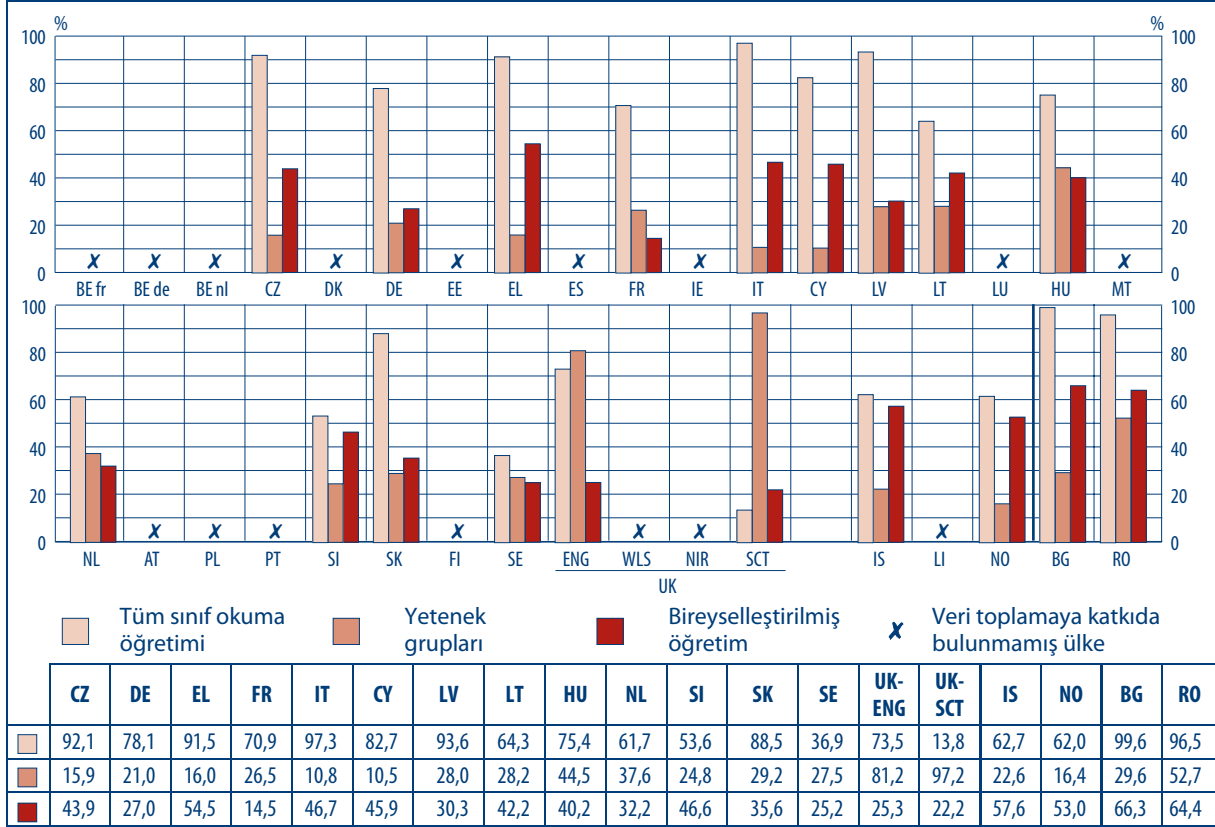
Yeteneğe dayalı küçük gruplar için öğretim Birleşik Krallıkta (İngiltere ve İskoçya) tercih edilen yaklaşımdır ve Romanya'da çok yaygındır. Son olarak, okuma konusunda bireysel öğretim özellikle öğretmenlerin büyük bölümünün tüm sınıf öğretimiyle meşgul oldukları ülkelerde (Yunanistan, İtalya, Bulgaristan ve Romanya'da olduğu gibi) ülkelerde ve aynı zamanda İzlanda ve Norveç'te çok yaygındır.

Bu verilen Avrupa'daki ülkelerin farklı eğitim geleneklerini yansıtmaktadır. Sınıfları farklılaştırılmış öğretim için küçük gruplar halinde alt gruplandırmanın son yirmi, otuz yıldır yaygın bir uygulama olduğu Birleşik Krallığın durumu daha fazla yorum gerektirmektedir. İngiltere'de 1998 yılında, okur yazarlık öğretmeye ilişkin ulusal bir strateji yürürlüğe koyulmuştur. Tüm sınıf öğretimine destek veren bu stratejinin yürürlüğe koyulması İngiltere ve İskoçya arasındaki söz edilen önemli farkın nedenini açıklayabilir.

BÖLÜM II - ÖĞRENCİLERİN RUPLANDIRILMASI

Çizelge E17: Okuma öğretimi için kullanılan örgütsel yaklaşıma göre ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin dökümü, kamu sektörü ve özel sektör birleşik, 2000/01

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Açıklama

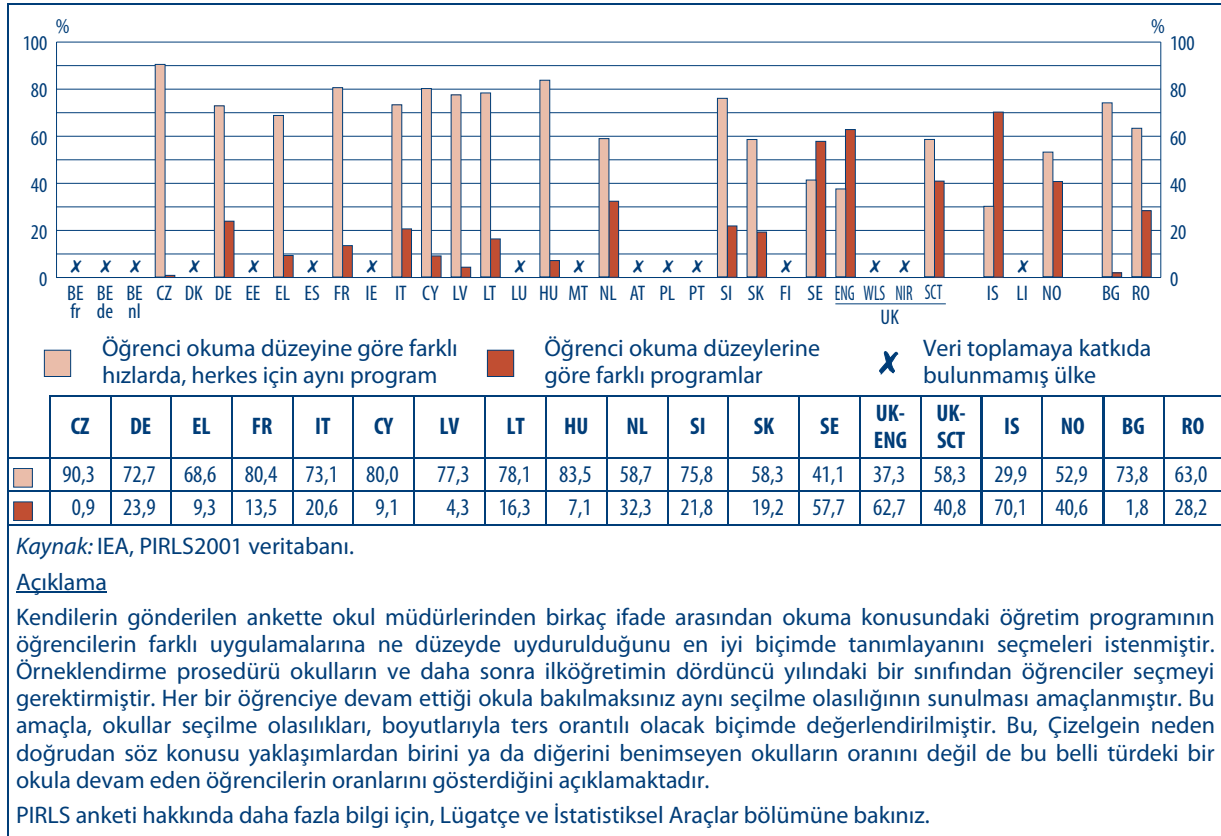
Kendilerine gönderilen ankette öğretmenlerden diğer öğretmenlerin sınıflarını haftanın önemli bir bölümü için alıp almadıklarını ve, eğer alıyorsa, öğrencilerin değişik dersler için farklı öğretmenleri olduğu bir durum ve öğretmenin derslere ilişkin sorumluluğu başka bir öğretmenle paylaştığı diğer bir durum arasında seçim yapmaları istendi. Örneklendirme prosedürü okulların ve daha sonra ilköğretimin dördüncü yılındaki bir sınıftan öğrenciler seçilmesini gerektirmiştir. Her bir öğrenciye devam ettiği okula bakılmaksızın aynı seçilme olasılığının sunulmasına gayret göstermiştir. Bu amaçla, okullar seçilme olasılıklarının boyutlarıyla ters orantılı olacağı biçimde değerlendirilmiştir. Bu, Çizelgenin neden doğrudan belli bir cevap veren öğretmenlerin oranını değil de, öğretmenleri bu cevabı veren öğrencilerin oranını gösterdiğini açıklamaktadır. PIRLS araştırması konusunda daha fazla bilgi için, Lügatçe ve İstatistik Araçları bölümüne bakınız.

OKUMADA FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM ÖZELLİKLE KUZEY AVRUPA'DADIR

Tüm eğitim sistemleri çocuklar arasındaki bireysel farklılıkları ilköğretimin başından itibaren göz önünde bulundurma gereksinimiyle karşı karşıyalar ancak bu farklılıkların ele alınış biçimi bir sistem türünden diğerine farklılık göstermektedir. Okumayı öğrenmek için her biri farklı bir öğrenci yetenek düzeyine yönelik ayrı programlar öğrenciler tarafından kaydedilen ilerlemeye göre sunulan öğretim oranında değişiklik yapmaya bir alternatif olarak görünmektedir.

Çizelge E18: Öğretim programının öğrenci okuma düzeylerine uydurulmuş biçimine göre ilköğretim dördüncü yılındaki öğrencilerin dökümü, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01

PIRLS 2001 anketine katılan birçok Avrupa ülkesinde ilköğretimde, okul müdürleri öğrenciler arasındaki yetenek farklılıklarının üstesinden okuma öğretimi hızında değişiklik yapılarak geldiğini bildirmişlerdir. İçerik ve metodolojik yaklaşımlar herkes için aynı kalırken, program söz konusu öğrencilere göre daha yüksek veya daha düşük bir hıza çekilmiştir.

Ancak, birkaç ülkede, okullar genellikle farklı öğrenci okuma düzeyleri için içerik veya yöntem açısından farklı programlar sunmaktadır. Bu biçimde farklılık gösteren programlar özellikle İsveç, Birleşik Krallık (İngiltere ve İskoçya), İzlanda ve Norveç'te yaygındır. Tüm bu ülkelerde öğrenciler otomatik olarak okulun bir sonraki yılına geçerler, oysa öğretim hızının öğrencilerin ilerlemelerine ayak uydurmak için farklılaştırıldığı diğer Avrupa ülkeleri öğrenme zorluğu olanların aynı yılı tekrarlamalarını şart koşarlar (Çizelge E23).

GÖÇMEN ÖĞRENCİLERİN ENTEGRASYONU: BİREYSEL DESTEKTEN AYRI SINIFLARA

Ulusal mevzuata ve tavsiyelere, bazı ülkelerde, okullar tarafından alınan kararlara bağlı olmak üzere, yabancı bir anadile sahip göçmen öğrenciler, başlıca üç düzenleme uyarınca okul sisteminin ana çizgisine entegre edilirler.

Çizelge E19: Yabancı anadile sahip öğrencilerin okul öncesi eğitim ve tam zamanlı zorunlu eğitim okullarına entegre edilmesine ilişkin düzenlemeler, 2002/03

SINIFÇİNDE destek önlemleri ile genel sınıflarda	Öğrencilerin birkaç ders için genel sınıflara katıldıkları ayrı sınıflarda
<p>PL, PT, UK-SCT</p>	<p>BE fr, BE nl, CZ, EE, EL, ES, FR, LT, LU, SI, SK, SE</p>
<p>DK, IE, IT, CY, NL, AT, UK-ENG/WLS/NIR, NO</p>	<p>DE, LV, RO</p> <p>BE de, FI, IS, LI</p>
<p>SINIF DIŞINDA destek önlemleri ile genel sınıflarda</p>	
<p>⊗: HU, MT, BG: Hiçbir özel önlem yok.</p> <p>Kaynak: Eurydice.</p> <p><u>Ek Notlar</u></p> <p>Belçika (BEfr): Okul öncesi eğitim dahil değildir.</p> <p>Çek Cumhuriyeti: Ayrı sınıfların oluşturulması sadece sığınmacıların çocuklarıyla ilgilidir.</p> <p>Estonya: Bu önlemler başlıca olarak ana dili Rusça olan göçmen çocukları etkilemektedir.</p> <p>İrlanda: İrlanda vatandaşı olmayan öğrencilerin %20'sinden fazlasını kayıt eden az sayıda okul alıştırma sınıfları düzenlemektedir.</p> <p>Letonya: Çizelge sadece Rusça, Polakça, Ukraynaca, İbranice, Litvanyaca, Estonyaca, Romence, Beyaz Rusça dil azınlıklarına ait öğrenciler için (iki dilli bir yaklaşım içeren) özel eğitim programları sunan okullar/sınıflarla ilgilidir.</p> <p>Avusturya: Avusturya'ya yeni gelmiş öğrenciler için ayrı sınıflar sadece istisnai bir temelde oluşturulur ve federal bakanlığın onayını gerektirir.</p> <p>Polonya: 2002/03'de okullar genel sınıflara entegre edilen göçmen öğrencilere Polakça öğrenmeleri konusunda destek vermeye zorlanmamışlardır ancak uygulamada anadili farklı olan öğrencilere özel destek verilmiştir. Göçmen çocuklara ilişkin yasama önlemleri Mayıs 2004'de yürürlüğe koyulmuştur.</p> <p><u>Açıklama</u></p> <p>Sadece genel okullarda uygulanan destek önlemleri göz önüne alınmaktadır. Kendi anadillerinde eğitim alan öğrenciler dikkate alınmamaktadır. Birçok ülkede mevcut olan ders dışı temin (normal okul zaman çizelgesi dışında) konusunda daha fazla bilgi için göçmen çocukların Avrupa'daki okullara entegre edilmeleri konulu ankete bakınız (Eurydice, 2004).</p>	

İlk yaklaşım, öğretim dili konusundaki bilgilerini geliştirmek için zamanlarının olması için yaşlarına karşılık gelen okul yılından önceki bir okul yılına kaydederek, öğrencilerin derhal eğitim sisteminin ana çizgisindeki okullara entegre edilmelerini içerir. Birçok ülke bu yaklaşımı benimsemekte ve öğretmenlerin göçmen öğrencilere bireysel destek vermeleri beklenmektedir.

EĞİTİM SÜREÇLERİ

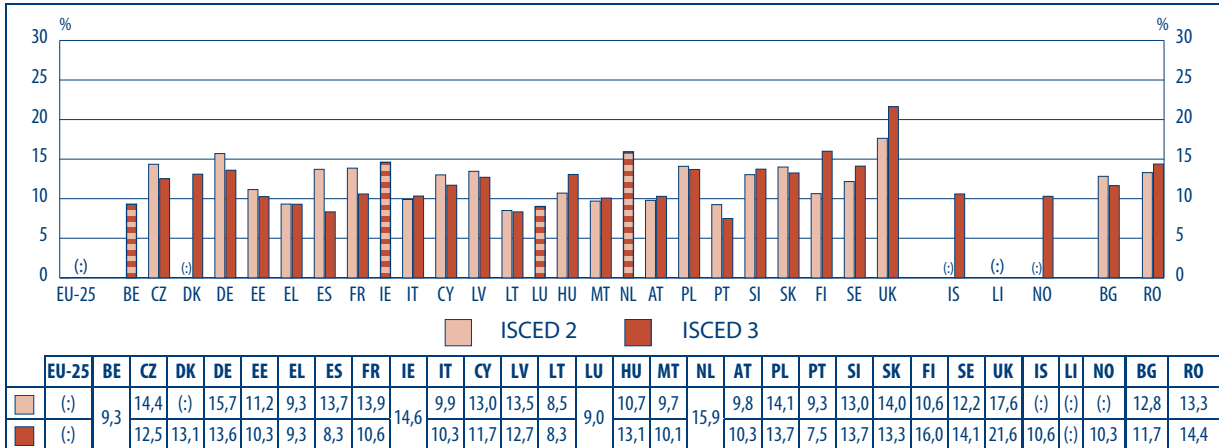
İkinci yaklaşım, öğrencilere özellikle eğitim diliyle ilgili dersler esnasında sınıfları dışında bireysel olarak ya da bazen 'çekilme' olarak da adlandırılan gruplar halinde destek verilmesini içerir. Yaklaşık on ülkede ilk yaklaşım ile birlikte benimsenmektedir.

Üçüncü yaklaşım bu öğrencilere, öğrencileri özel gereksinimlerine –özellikle dille ilgili olanlarına- odaklanan ayrı öğretim sağlamayı ve bu öğrencilerin zamanla okul sisteminin genel eğitim çizgisindeki okullara entegre edilmesini amaçlar. Bu yüzden, göçmen öğrenciler birkaç hafta ile birkaç ay arasında değişen ama genellikle bir okul yılından daha uzun olmayan bir süreyle (genellikle 'geçiş sınıfı', 'kabul sınıfı' ya da 'alıştırma sınıfı' olarak bilinen) bir sınıfa koyulurlar. Bazı durumlarda, öğretim dilinde sınırlı yeterliliğin ciddi bir engel olmadığı dersler için (sanatsal konular, spor etkinlikleri veya yabancı diller) genel sınıfa katılırlar. Ülkelerin çoğunluğunda bu yaklaşım benimsenmektedir. Bazen, okulda yeterli göçmen öğrenci oranı veya spesifik gruplar için temin (örneğin, sığınmacıların çocukları veya belli bir dil grubuna ait çocuklar) gibi koşullara tabidir. Almanya, Letonya ve Romanya'da, göçmen öğrenciler okullara esas itibarıyla bu üçüncü prosedür yoluyla entegre edilirler.

ORTAÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN BAŞINA 10 İLA 15 ÖĞRENCİ

Ortaöğretimde, birçok ülke öğretmen başına 10 ila 15 öğrenci arasında değişen öğrenci / öğretmen oranlarına sahiptirler (Çizelge E1 5).

Çizelge E20: Ortaöğretimde öğrencilerin öğretim personeline oranı (ISCED 2 ve 3), 2001/02

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek Notlar

Belçika: Devlete bağlı olmayan özel okullar dahil değildir. Fransız Topluluk içerisindeki 'sosyal gelişim' teminiyle ilişkili olan öğrenci ve öğretmenler dahil değildir, ve Almanca Konuşan Topluluk'daki öğretmen ve öğrenciler hesaba katılmamaktadır.

Belçika, İspanya, İrlanda, Birleşik Krallık, İzlanda ve Norveç: ISCED 3 verileri ISCED seviye 4'de çalışan öğretim kadrosunun tümünü ya da bir bölümünü içermektedir.

Estonya: 2001/02'ye ilişkin 2000/01 verileri.

Lüksembourg: Diyagram sadece kamu sektörüyle ilgilidir.

Finlandiya: ISCED 3 verileri ISCED seviye 4 ve 5 teknik ve mesleki programlarda çalışan öğretmenleri içermektedir.

Açıklama (Çizelge E20)

Öğrenci / öğretmen oranı belli bir eğitim düzeyindeki öğrencilerin sayısı aynı düzeyde çalışan tam zamanlı eşdeğer öğretmenlerin sayısına bölünerek elde edilir. Birkaç istisna dışında sadece iş başındaki öğretmenler dikkate alınır. Öğretimden başka görevler verilen personel (müfettişler, ders vermeyen okul müdürleri, başka bir kurumda görevlendirilmiş öğretmenler) ve okullarda öğretmenlik alıştırması yapan aday öğretmenler dahil değildir. Tek bir derslikte bütün bir sınıf ile, küçük gruplar ile kütüphanede çalışan veya alışılmış bir derslik içinde veya dışında bireysel öğretim veren destek öğretmenleri veya diğer öğretmenler dahil değildir.

Belçika, Yunanistan, Letonya, Lüksembourg ve Portekiz orta öğretimin her iki düzeyi için de öğretmen başına 10 öğrenciden düşük oranlar bildirmektedirler. Aksine, Birleşik Krallıkta oranlar çok daha yüksek görünmektedir. Öğrenci / öğretmen oranları sınıfların büyüklükleri ile karıştırılmamalıdır. Öğretmenler tarafından kanunun verilen ders saati sayısı ve öğrenciler için tahsis edilen ders saati sayısı arasındaki farka ek olarak ders yükü olmayan ve özel eğitim gereksinimleri olan öğrencilere yardım eden destek öğretmenlerinin mevcudiyeti sınıfların büyüklüğünü etkilemeksizin öğrenci / öğretmen oranları ile ilgili olan etkenler arasındadır (Çizelge E21). Kural olarak, sınıf büyüklükleri yukarıda sözü edilen oranlardan daima daha büyüktür.

15 YAŞ GRUBU İÇİN MATEMATİK SINIFLARININ MEVCUDU 10 İLA 40 ARASINDA DEĞİŞMEKTEDİR

PISA 2003 anketinde 15 yaşındaki öğrenciler tarafından bildirildiği halleriyle matematik sınıflarının mevcutları bir ülkeden diğerine dikkate değer biçimde değişmektedir. Liechtenstein'da ortalama 14 öğrenciden Fransa'da 26'dan fazla öğrenci arasında farklılık göstermektedirler. Ülkelerin çoğunluğunda, ortalama sınıf mevcudu 20 ila 23 öğrenci arasındadır. Danimarka, Finlandiya, İsveç, İzlanda ve Liechtenstein'da, 20'nin altındadır. Çek Cumhuriyeti, Fransa, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Slovakya'da, 23'ün üzerindedir. Bu değişiklikler ilköğretimde gözlemlenenle aynı dağrultudadır (Çizelge E1 6). Okullar arasındaki farklar, özellikle İspanya, Macaristan, Avusturya ve İzlanda'da dikkate değer ölçüdedir.

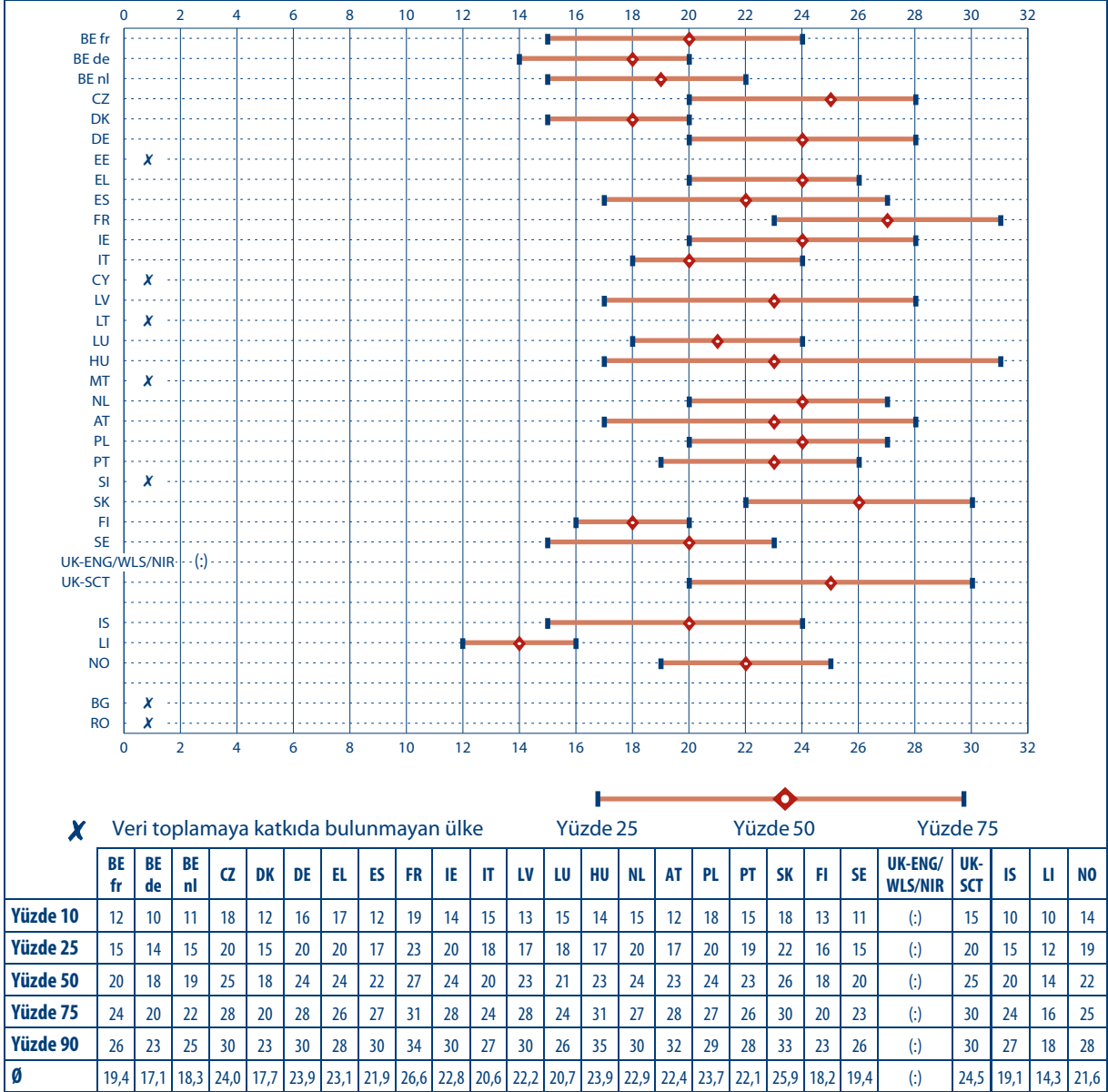
15 yaşındaki öğrencilerin alt orta öğretimde (ortaokul) veya üst orta öğretimde (lise) oldukları hatırlanmaya değer- ki bu bazı değişikliklerin kısmen nedenini açıklamaktadır. Sınıf mevcutlarının ortalamada daha düşük olduğu İskandinav ülkelerinde (Norveç hariç), neredeyse bütün 15 yaş grubu öğrenciler alt orta öğretime karşılık gelen yegane yapının son yılında kayıtlıdır (Çizelge C7).

Sınıf mevcutları öğrenci / öğretmen oranlarından daima daha büyüktür (Çizelge E20) ve bu ikisi arasında dikkate değer farklar dahi olabilir. Bu yüzden, Yunanistan'da 15 yaş grubu öğrencilerden oluşan sınıflar ortalama olarak neredeyse 23 öğrenci içerirken, öğrenci / öğretmen oranları öğretmen başına 10 öğrenciden daha azdır. Öğretmenlerin yasal öğretim zamanları ve öğrencilere tahsis edilen öğretim zamanı arasındaki farka ek olarak (Çizelge E1) özel eğitim gereksinimlerine sahip öğrencilere destek verme konusunda uzmanlaşmış ancak ders yükü olmayan öğretmenlerin mevcudiyeti, sınıf mevcudu ve öğrenci / öğretmen oranları arasında gözlemlenen farklılıkların nedenini büyük ölçüde açıklar.

EĞİTİM SÜREÇLERİ

Çizelge E21: 15 yaşındaki öğrencilerin matematik sınavlarının mevcuduna göre dağılımı, kamu ve özel sektör birlikte, 2002/03

Ø Ortalama mevcut

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Ek Not

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 2003 yılındaki yanıt oranının verilerin karşılaştırılabilirliğini temin edemeyecek kadar düşük olduğu düşünülmüştür. Bu verilerin (pi 0 = 15; p25 = 20; p50 = 25; p75 = 30; p90 = 30; 0 = 24.7) neden Çizelge'de gösterilmediğini açıklamaktadır.

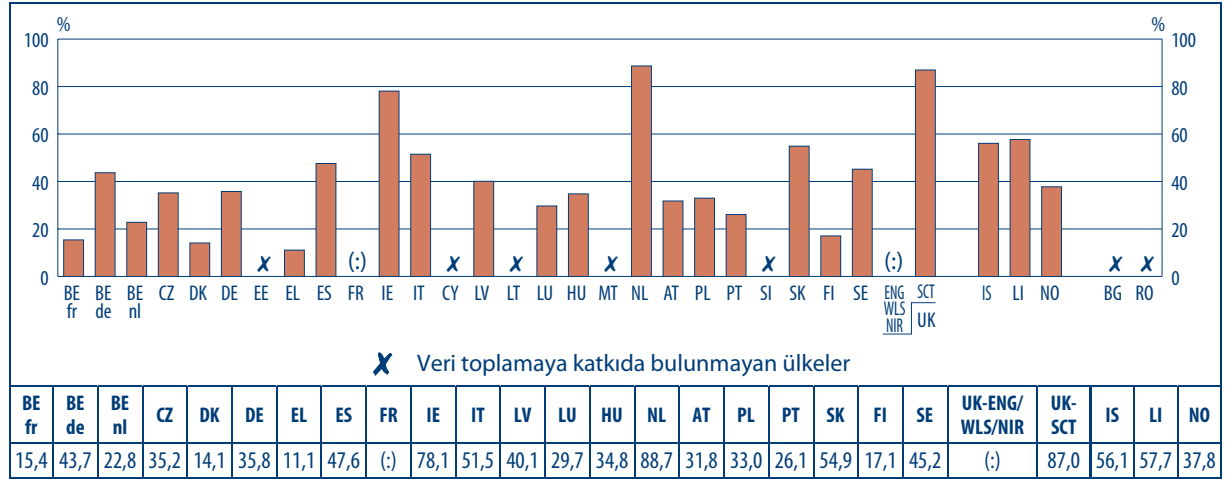
Açıklama

Kendilerine gönderilen ankette öğrencilerden matematik sınavlarındaki öğrencilerin sayısını belirtmeleri istenmiştir. Örneklandırma prosedürü okulların ve daha sonra öğrencilerin seçilmesini (15 yaşında 35 öğrenci) gerektirmiştir. Her bir öğrenciye devam ettiği okula bakılmaksızın aynı seçilme olasılığının sunulmasına gayret göstermiştir. PISA anketi konusunda daha fazla bilgi için, Lügatçe ve İstatistik Araçları bölümüne bakınız. Açıklık namına, Çizelge sadece dağılımda yüzde 25, 50, 75 yüzdelerine karşılık gelen değerleri göstermektedir. 10 ila 90 arası yüzdelerine karşılık gelen değerler Çizelge'nin altındaki tabloda gösterilmektedir.

ORTAÖĞRETİMDE ÖĞRETİM GRUPLARI OLUŞTURULURKEN ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRMESİNDEN YARARLANILIR

PISA 2003 anketine katılan okul müdürlerine göre, öğretim gruplarının oluşturulması için 15 yaşındaki öğrencilerin değerlendirmelerinden faydalanılmasının birçok ülkedeki öğrencilerin %30-60'ı için geçerli olan durum olduğu bildirilmektedir. Anket sorusunun grupların daimi mi (sınıflar) yoksa geçici mi (bir ders konusu için) olduğu konusunda spesifik bir yanıt sağlamadığı belirtilmelidir. Bu uygulamanın yaygın olduğu ülkeler (yani öğrencilerin %75'inden fazlası için geçerli olduğu) ülkeler İrlanda, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Hollanda'dır.

Çizelge E22: Kamu ve özel sektör okullarında, okul müdürlerine göre grupların ya da sınıfların oluşturulması esnasında takdirin kullanıldığı okula devam eden 15 yaşındaki öğrencilerin oranı, 2002/03

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Ek Notlar

Fransa: 2003 yılında, 'okul' anketi okul müdürleri tarafında doldurulmamıştır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 2003 yılındaki yanıt oranının verilerin karşılaştırılabilirliğini temin edemeyecek kadar düşük olduğu düşünülmüştür. Bu verilerin (öğrencilerin oranı = 94.31) Çizelgede neden gösterilmediğini açıklamaktadır.

Açıklama

Kendilerine gönderilen ankette, okul müdürlerine 15 yaşındaki öğrencilerin değerlendirmesinden kendi okullarında öğrencilerin eğitimsel amaçlar için gruplandırılması için faydalanılıp faydalanılmadığı sorulmuştur. Bunun öğrencilerin genel yeteneklerine göre sınırlar oluşturulması veya belli spesifik yetenekler bazında bazı dersler öğretmek için gruplar oluşturulması anlamına geldiği düşünülebilir.

Örneklendirme prosedürü okulların ve daha sonra öğrencilerin seçilmesini (15 yaşında 35 öğrenci) gerektirmiştir. Her bir öğrenciyi devam ettiği okula bakılmaksızın aynı seçilme olasılığının sunulmasına gayret etmiştir. Bu amaçla, okullar seçilme olasılıkları, boyutlarıyla ters orantılı olacak biçimde değerlendirilmiştir. Bu, Çizelge'nin neden söz konusu etkenlerden biri veya diğeri ile ilgili okul oranlarını değil de, bu türde bir okula devam eden öğrencilerin oranlarını gösterdiğini açıklamaktadır. PISA anketi konusunda daha fazla bilgi için, Lügatçe ve İstatistik Araçları bölümüne bakınız.

Öğrencilerin değerlendirmelerinin ardından sonuçlar bazında gruplandırılmalarının eğitimin yapılandırılması biçimiyle ilgisi yok gibi görünmektedir. Bu, İsveç ve İzlanda gibi tek eğitim yapısına sahip ülkelerde oldukça yaygın biçimde, yine tek bir eğitim yapısına sahip Danimarka ve Finlandiya gibi ülkelerde çok seyrek biçimde uygulanmaktadır (Çizelge B1).

Öte yandan, öğrencileri gruplandırmaya ilişkin düzenlemeler okul mevcudu veya öğrencilerin okula kayıt olurken yeteneğe göre seçilip seçilmedikleri gibi etkenlerde de ilgili olabilir. Eğer okullar mevcutları açısından daha küçüklerse, bu aslında yetenek grup ve sınıfları oluşturulması kapsamını sınırlandırır, ve Çizelge B11'de gösterildiği gibi, nispeten küçük okulların Yunanistan ve Finlandiya'da ve özellikle büyük olanların da

EĞİTİM SÜREÇLERİ

Hollanda ve Birleşik Krallıkta (İskoçya) olduğunu belirtmek gerekir. Ayrıca, bir okulun kabul ettiği öğrencilerin yetenek açısından oldukça tek tip olması yetenek grupları ve sınıfları oluşturma gereksinimini bir ölçüde giderebilir. Bu yüzden, İrlanda ve Birleşik Krallıkta (İskoçya) öğrencilerin yeteneğinin kayıt olurken dikkate alınmaması (Çizelge B6), okul içinde gruplar oluşturmak için öğrenci becerilerini kullandıklarını söyleyen okul müdürlerinin yüksek oranını açıklar niteliktedir. Aksine, kayıt anında yetenek değerlendirmesinin yapıldığı Lüksembourg'da, okullarda yetenek gruplarının oluşturulması daha nadirdir.

EĞİTİM SÜREÇLERİ

BÖLÜM III- ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

BİR SINIFTAN BİR ÜST SINIFA GEÇİŞ: BİR YILI TEKRAR ETME OLASILIĞI ORTA VE DOĞU AVRUPA ÜLKELERİNDE GENEL OLARAK MEVCUTTUR

Ülkeler, normalde iki standart prosedürden birisine göre bir yıldan bir sonraki yıla geçen öğrencilerin tarafından tecrübe edilen öğrenme zorluklarını idare etme biçimleri açısından değişiklik göstermektedirler. Bu prosedürlerden ilki öğrencilerin tamamladıkları yılı tekrar etmelerini içerir, oysa, ikincisinde, öğrenciler otomatikman bir sonraki yıla geçerler.

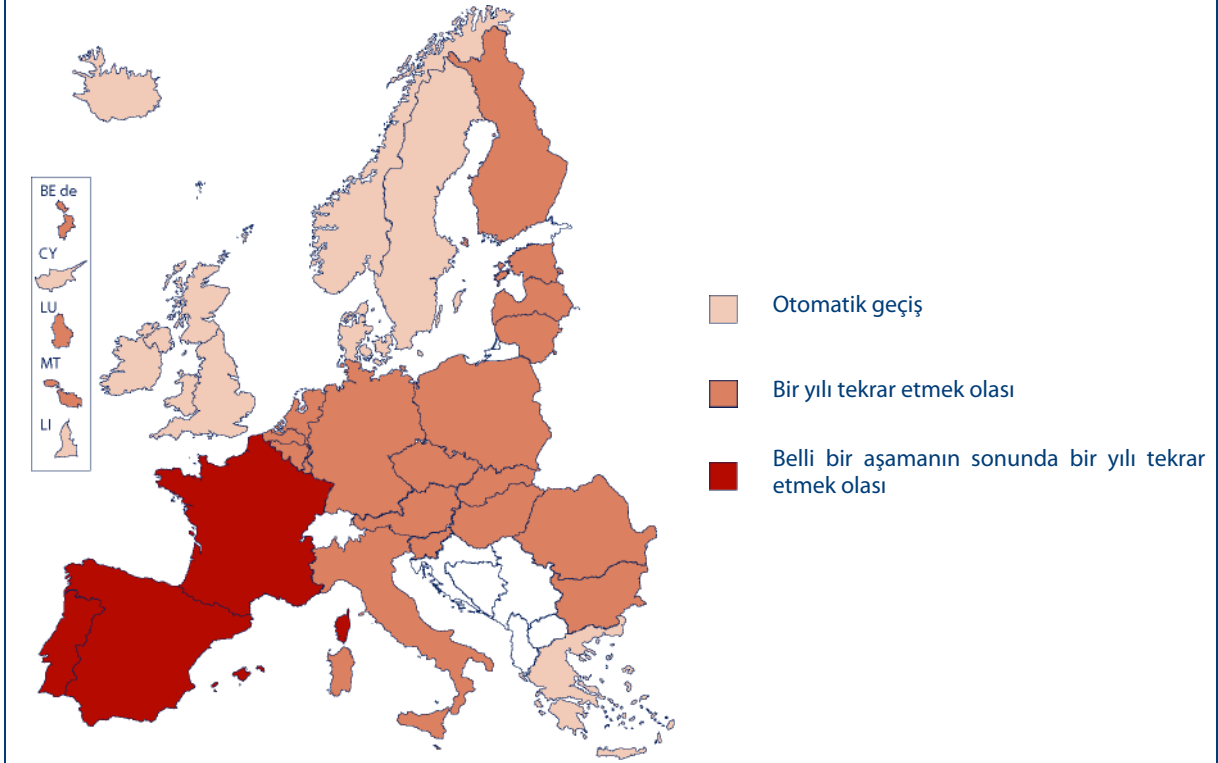
Birçok ülkede, bir okul yılının sonunda müfredat üzerinde yeterince hâkimiyet kazanamayan veya hemen bir sonraki yıla geçmek için yeterince olgun olarak görülmeyen öğrenciler yılı tekrar etme fırsatına sahiptirler. Öğrencilere bir yılı tekrar ettirme kararı ilgili okulun takdirine bağlıdır. Bu, Belçika, Almanya, İtalya, Lüksembourg, Malta, Hollanda, Finlandiya, ve Bulgaristan ve Romanya'ya ek olarak yeni Üye Devletlerin 9'unda meydana gelmektedir. Bu ülkede öğrencilerin bir yılı tekrar etmelerinin kuramsal olarak mümkün olabilmesine karşın, bunun pratikte bazen çok nadiren meydana gelebildiği belirtilmelidir. Örneğin, Finlandiya'da, öğrenciler bir yılı sadece iki olası durumda tekrar edebilirler - değerlendirme sonrasında bir ya da daha fazla dersten 'kalmış' oldukları düşünüldüğünde ya da genel çalışma gelişmeleri yılın tekrar edilmesinin uygun olacağına düşünülmesine neden olacak biçimde olduğunda. Ancak, ilk durumda, öğrencilere, daha fazla öğretme olmaksızın, bir sonraki yıla geçmeleri için gereken düzeye vardıklarının göstermeleri için bir fırsat verilmiş olması gerekir. İkincisinde, herhangi bir karar alınmadan önce bir veliye veya hamiye görüş ifade etme fırsatı verilmelidir.

Aksine, Danimarka, Yunanistan, İrlanda, Kıbrıs, İsveç, İngiltere, İzlanda, Liechtenstein ve Norveç gibi ülkelerde, öğrenciler zorunlu eğitim boyunca bir yıldan ikinci yıla, zor durumda olanlar için sağlanan ilave öğretim desteği önlemleriyle, **otomatik olarak geçerler**.

Bununla birlikte, otomatik ilerlemeyi seçmiş ülkelerde dahi, öğrencilerin istisnai **durumlarda bir yılı tekrar etmeleri mümkün** olabilmektedir. İlgili ülkeye bağlı olarak, bu istisnai durumlar okul yılı esnasındaki çok uzun bir devamsızlık döneminden (hastalık dolayısıyla), okul haricindeki uygun ehliyetli kişilerin (psikologlar, doktorlar, sosyal hizmet uzmanların, vb.) tavsiyesine kadar değişebilir. Bu tür kararlar genellikle ilgili okul müdürünün ve velilerin mutabakatı sonucu alınır.

Bir yılın tekrar etmenin mümkün olduğu ülkelerde bile, öğrencilerin bir yılı sınırsız sayıda tekrar etmelerine izin verilmez (Belçika, İspanya ve Kıbrıs). Ayrıca, bunu okul kariyerlerinin belli aşamalarında yapabilirler. Örneğin, İspanya, Fransa ve Portekiz'de öğrenciler sadece, bu ülkelerde, iki ila dört sene süren her bir aşamanın sonunda bir yıl tekrarlayabilirler. Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, Macaristan, Portekiz ve Bulgaristan'ın da dahil olduğu bazı ülkelerde öğrenciler ilkokulun başlangıç yılını ya da ilk yılını tekrar edemezler.

Çizelge E23: İlköğretimde bir üst sınıfa geçişe ilişkin başlıca resmi öneriler (ISCED 1), 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar

Belçika: İlköğretim esnasında bir yıl sadece iki kez tekrar yapmak mümkün.

Danimarka ve Yunanistan: Çocukların bir yılı tekrar etmelerin sadece çocukların bundan fayda elde edecekleri sonucuna varan istisnai nedenler varsa mümkündür.

Almanya ve Avusturya: Öğrenciler ilköğretimin ilk yılından ikinci yılına otomatikman geçerler. Akabinde, sonuçlarına bağlı olarak bir yılı tekrar ettirilebilirler.

Estonya: Öğrenciler sadece ilk ve ikinci yılı istisnai durumlarda tekrar etmek zorundadırlar (ör: tıbbi nedenler).

İspanya: Bunun üç *ciclos*'un her birinin sonunda meydana gelebilmesine karşın, öğrenciler bir yılı sadece bir kez tekrarlayabilirler.

İtalya: Bir sonraki yıla kabul edilmemeye sadece istisnai durumlarda izin verilir. Sınıf öğretmenlerinin ertelenmiş kabulün teklif edilmesinin gerekli olduğunu düşündükleri durumlarda, öğretmenler sınıflar arası konseye (*Consiglio di interdasse*) zorundadırlar.

Kıbrıs: Öğrenciler ilköğretim süresince sadece bir defa sene tekrarı yapabilirler.

Letonya: Eğitim ve Bilim Bakanlığı tarafından yayımlanan bir bildiri (27 Kasım 2003) uyarınca, okul yönetim kurullarının öğrencilerin bir yılı tekrar etmelerin yönünde alacağı herhangi bir karar için bundan böyle veli onayı gerekmemektedir.

Macaristan: Öğrenciler ilk yıldan ikinci yıla otomatik olarak geçerler. Bundan sonra, eğer istenen bilgi edinimi düzeyine ulaşamamışlarsa, bir yılı tekrar etmek zorunda kalabilirler.

Malta: İlköğretimde, öğrencilerin sadece istisnai durumlarda bir yılı tekrar etmeleri gerekir. Bunun olmasının gerekip gerekmediği konusunda okul müdürünün tavsiyesi çok önemlidir. Çocukları ilköğretimin sonunda *Junior Lyceum* sınavında başarısız olan veliler çocuklarının sınava bir sonraki yıl tekrar girmeleri amacıyla çocuklarının son yılı tekrar etmelerini talep edebilirler.

Hollanda: Bir yılı tekrar etme seçeneğinden mümkün olduğunca kaçınılır. Bu genellikle sadece bir çocuğu bilgi ve gelişim düzeyi açısından sınıf arkadaşlarından dikkate değer biçimde geri olduğu ve okulun başka bir çözüm bulamadığı durumlarda meydana gelir.

Polonya: İlk üç yıl boyunca, öğrenciler sadece istisnai durumlarda ve velilerinin ve psikolojik destek merkezlerindeki uzman personelin görüşü alındıktan sonra tekrar edebilirler.

Portekiz: İlk aşamada öğrencilerin bir yılı tekrar etmeleri çok seyrek.

Slovenya: Dokuz yıllık birleştirilmiş temel eğitimin ilk ya da ikinci aşamasındaki öğrenciler her bir yılı sadece velilerinin rızasıyla tekrar edebilirler. Daha önceki sekiz yıllık tek tip eğitimin (2003/04 yılında son verilen) son aşamasındakiler, bu tür bir onay gereksizdir bir yılı tekrar edebilirler.

Ek Notlar (Çizelge E23'ün devamı)

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Çocukların akranları ile birlikte bir üst sınıfa geçmeleri gerektiğinin genel olarak kabul edilmesine karşın, kanununda bunu doğrudan öngören hiçbir şey yoktur. Bu yüzden uygulama özel durumlarda değişebilir.

Liechtenstein: İlköğretim boyunca, bir yılı gönüllü bir temelde tekrar etmek mümkündür.

Bulgaristan: Ardından, zorluk çeken çocuklar için yaz kurslarının düzenlendiği ilk yıl dışında, ilköğretimin herhangi bir yılını tekrar etmek mümkündür.

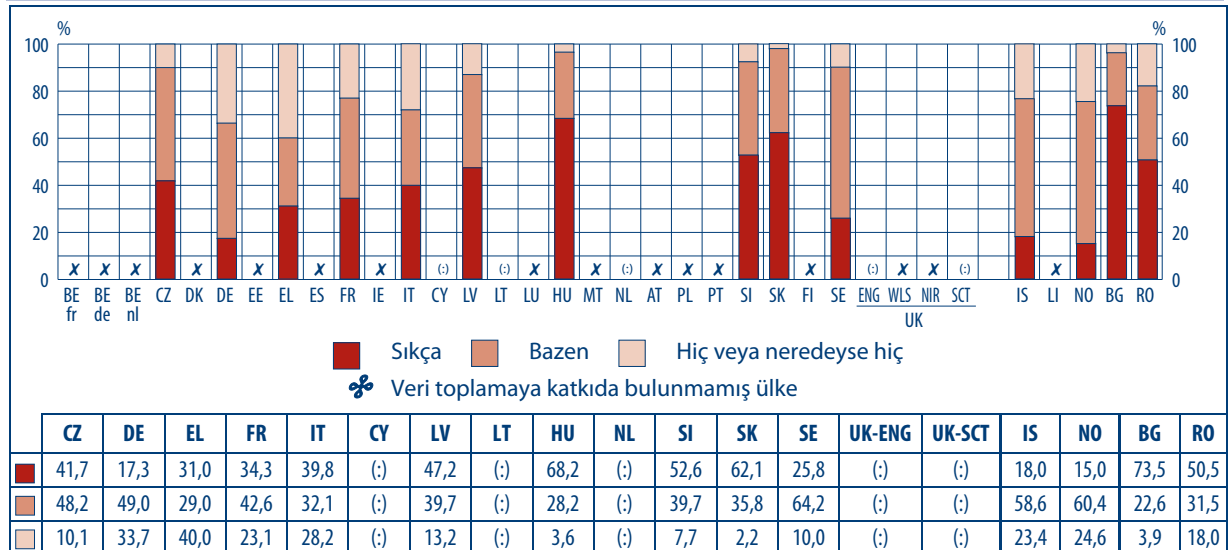
Açıklama

Genel eğitim sınıflarındaki özel eğitim gereksinimleri olan çocukların değerlendirilmesinden kaynaklanan kararlar dahil edilmemektedir.

VELİLER GENELLİKLE ÇOCUKLARININ ÖĞRETİM DİLİNDEKİ İLERLEMELERİNDEN HABERDAR EDİLİRLER

PIRLS 2001 anketine katılan ve hakkında verilerin mevcut olduğu birçok Avrupa ülkesinde, ilköğretimin dördüncü yılına devam eden çocukların velileri genellikle (sıkça veya zaman zaman) çocuklarının öğretim dilindeki ilerlemelerinden haberdar edildiklerini söylemektedirler. Bunun geçerli olduğu velilerin oranı en çok Slovakya'da yüksektir ve Slovakya'yı Macaristan, Slovenya ve Bulgaristan izlemektedir. Ancak, Yunanistan'daki dördüncü sınıf öğrencilerinin velilerinin yaklaşık %40'ı 'hiç' veya 'neredeyse hiç' bilgilendirilmediklerini belirtmektedirler. Almanya ve İtalya'da, velilerin yaklaşık üçte biri aynı durumdadır.

Çizelge E24: Velilere çocuklarının öğretim dilindeki performansı konusunda okul tarafından bilgilendirildiklerini söyleyen öğrencilerin oranları, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Ek Not

Kıbrıs, Litvanya, Hollanda ve Birleşik Krallık: Velilere yöneltilen ankete yanıt oranının verilerin kıyaslanabilirliğini temin edemeyecek kadar düşük olduğu düşünülmüştür.

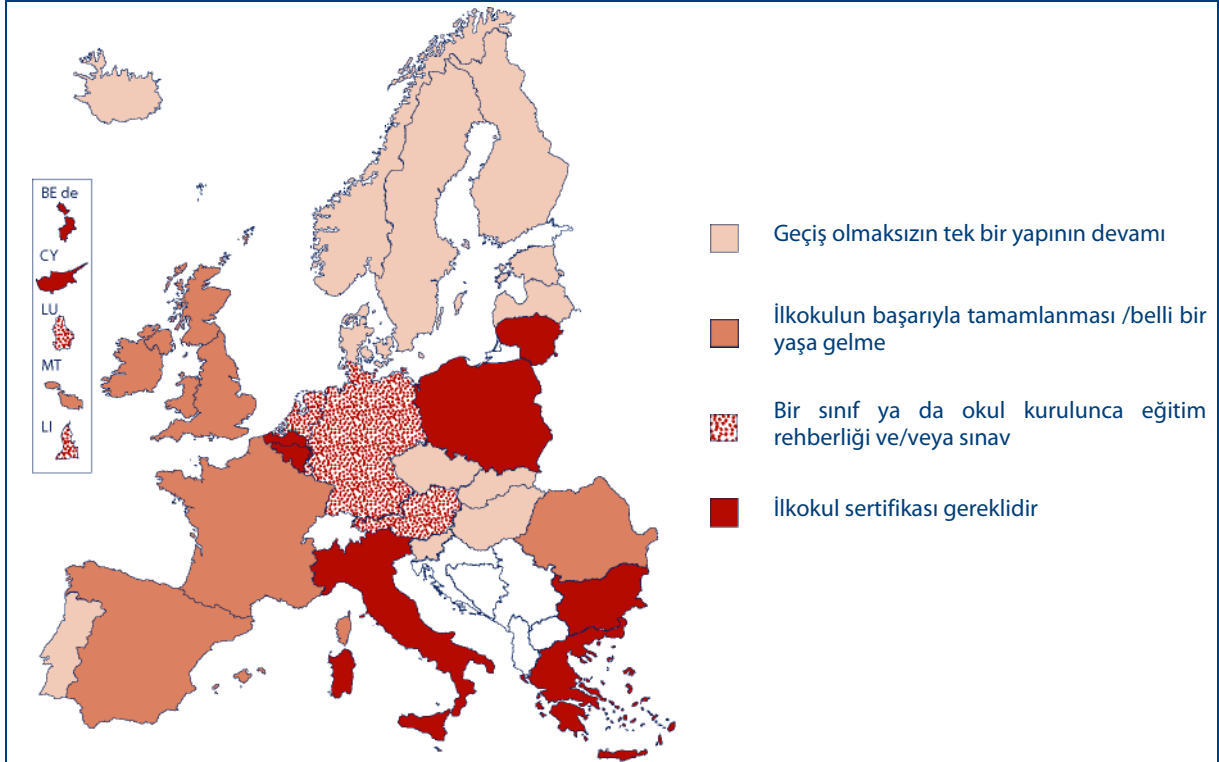
Açıklama

Kendilerine gönderilen ankette, öğrencilerin verilerinden çocuklarının öğretim dilinde elde ettikleri sonuçlar konusunda okul tarafından bilgilendirilme sıklıklarını belirtmeleri istenmiştir. Örnekendirme prosedürü okulların ve daha sonra öğrencilerin (ilköğretimin dördüncü yılındaki bir sınıftan) seçilmesini içermiştir. Devam ettikleri okulun büyüklüğüne bakılmaksızın, her öğrenciye aynı seçilebilme olasılığını sunmaya gayret etmiştir. PIRLS anketi hakkında daha fazla bilgi için, Lügatçe ve İstatistik Araçları bölümüne bakınız.

SADECE BİRKAÇ ÜLKEDE ORTAÖĞRETİME KABUL İÇİN İLKOKUL SERTİFİKASI TALEP EDİLMEKTEDİR

Zorunlu eğitimin yapısı Avrupa içerisinde büyük ölçüde değişiklik göstermektedir (Çizelge B1). İlk grubu oluşturan bir takım ülkelerde, öğrenciler zorunlu eğitimlerinin tümünü –ya da neredeyse tümünü- tek bir yapı içerisinde tamamlarlar. İkinci grubu oluşturan bir takım ülkelerde, ilk ve orta olmak üzere, birbirini izleyen iki eğitim düzeyi vardır ve bu ülkelerin çoğunda, orta öğretimin başlangıcında tüm öğrencilere ortak temel bir kurs sunan ortak bir merkez vardır. Ancak, bu ülkelerin bazılarında, öğrenciler bu noktada birkaç branş ya da okul türü arasında seçim yapabilirler.

Çizelge E25: Ortaöğretim birinci kademe (orta okul) kabul koşulları (ISCED 2), kamu sektörü ve devlete bağımlı özel, 2002/03

Kaynak: Eurydice.

Ek Notlar

Belçika: İlk öğretimin altıncı yılının tamamlanması üzerine ilkökul bitirme sertifikası almamış ve/veya en az 12 yaşında olan öğrenciler alt orta öğretimin ilk aşamasına genel eğitimin ilk yılına veya halen sertifika almamış öğrenciler için olan bir geçiş sınıfına kabul edilebilirler.

Litvanya: İlkokul sertifikası 2002/03'de başlatılmıştır.

Malta: Devlete bağımlı bir takım ortaokullara kabul de Ortak Giriş Sınavı adı verilen ulusal bazlı bir sınav yoluyla olmaktadır. Bu sınav, öğrenci kayıt etmek için bu sınavdan faydalanan kilise ortaokulları tarafından müştereken düzenlenmektedir. Orta öğretilerine *Junio Lyceum*'larda (Küçükler lisesi) devam etmek isteyen öğrencilerin özel bir *Junior Lyceum* sınavını geçmeleri gerekir.

Polonya: Birleştirilmiş temel eğitimin kaldırılmasının ardından, 1999 yılından beri, *gimnazjum*'a kabul için ilkökulun başarıyla tamamlanması ve ilkökul diplomasına sahip olunması talep edilmektedir. 2002 yılında, ilköğretimin sonunda zorunlu bir harici sınav başlatılmıştır. Seçici olmaktan ziyade tanı koyucu bir işlevi vardır. Bu sınava girmek, sonuçlarına bakılmaksızın, ilkökul eğitiminin tamamlanması için gereklidir.

Birleşik Krallık(ENG/NIR): Kuzey İrlanda'da ve İngiltere'nin bazı bölgelerinde, kabul edilmenin rekabete dayalı bir sınavın sonuçlarına bağlı olduğu seçici okullar vardır.

Bazı ülkelerde, öğrencilerin elde ettikleri sonuçların, öğrencilerin ilköğretimden orta öğretime geçmelerine ilişkin düzenlemeler ile ilgisi vardır. Başlıca dört grup ülke vardır.

Zorunlu eğitimin tek bir yapı oluşturduğu ilk grupta (12 ülke), son yıllara kabul geçiş olmaksızın, otomatiktir. Bu yüzden, bir önceki yılın şartlarını yerine getirmişlerse bir sonraki yıla geçerler. Ancak, Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve Slovakya'da öğrenciler zorunlu eğitimlerini birleştirilmiş temel eğitim sistemi yerine bir ortaokulda tamamlamak istediklerse, ilgili okul tarafından yapılan bir sınava girmeleri gerekir.

İkinci grup ülkelerde orta öğretime kabul hakkı kazanmak için, öğrencileri ilkokulun son yılını başarıyla tamamlamış olmaları gerekir. Bu, İspanya, İrlanda, Malta ve Romanya için geçerlidir. Fransa'da ve Birleşik Krallıkta, çocuklar normalde uygun yaşa geldiklerine orta düzeye kabul edilirler.

Üçüncü grup ülkelerde, orta öğretimin alt aşamasına geçiş, ilköğretim başarıyla tamamlanmasının yanısıra, bir sınıf konseyi ya da okul konseyinin kararına bağlıdır. Tüm bu ülkelerde, orta öğretimin alt aşaması birkaç eğitim türüne ayrılmaktadır. Bu nedenle, ilk öğretimlerini tamamlayan öğrenciler ilkokul düzeyinde elde ettikleri sonuçlara bağlı olarak farklı okul türlerine yönlendirilirler. Almanya'da, ilkokul tavsiyesi öğrencilerin bundan sonra ne tür bir eğitim almaları gerektiğine karar verilmesinin ve öğrencilere veya velilerine bu konuda tavsiyede bulunulmasının temelini oluşturur. Aslında, tavsiye her halükârda velilerle fikir alışverişi yapılmasını icap ettirir. İlgili *Land'e* bağlı olarak, nihai karar veliler, olası okul veya okul denetleme yetkilisince verilir. Lüksembourg, ilk okulun altıncı yılının sonunda bir rehberlik tavsiyesinde bulunulur. Eğer veliler bu tavsiyeyi kabul etmemeye karar verirlerse, öğrencinin genel orta öğretime kabul için ulusal giriş sınavına girmesi gerekir. Hollanda'da, ilkokul bitirme raporu kısmen, birçok durumda, öğrencinin, *basisonderwijs*'ın son yılında ulusal düzeyde düzenlenen testler içeren, değerlendirilmesine bağlıdır. Avusturya'da *allgemein bildende höhere Schule*'ye kabul öğrencilerin ilkokulun dördüncü yılını Almanca ve matematik dersleri için 'Pekiyi' veya 'İyi' notları ile tamamlamış olmalarına bağlıdır. *Allgemein bildende höhere Schule*'ye otomatikman kabul edilmeyen öğrenciler, bu okul tarafından düzenlenen giriş sınavına girebilirler.

Son olarak, ilk ve orta öğretimin ayrı olduğu az sayıda ülkede, öğrencilerin bir sonraki düzeye aktarılma ile ilgili karar öğrencilerin ilkokul bitirme sertifikaları olup olmadığına bağlıdır. Bu sertifika Yunanistan, İtalya (2004/05'den beri), Kıbrıs, Litvanya, Polonya ve Bulgaristan'da okul yılı boyunca çalışma bazında verilir. Belçika'da, sertifika ilköğretimin altıncı yılının tamamlanması üzerine, son iki yıldaki okul başarısı bazında elde edilebilir. Bu ülkelerin neredeyse tümünde, sertifika, herhangi bir harici gözetim olmadan, ilgili okul tarafından verilir.

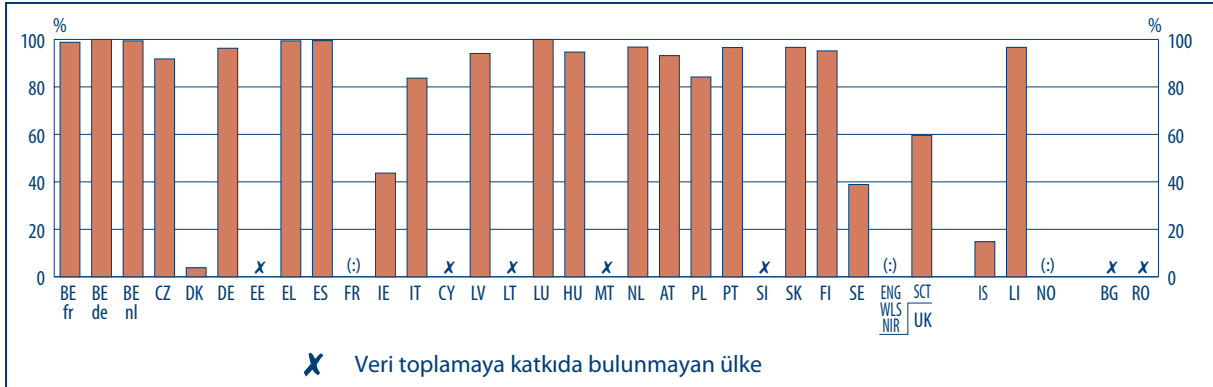
BİRÇOK ÜLKEDE ORTA ÖĞRETİMDE BİR SINIFA GEÇİŞ BAŞARIYA BAĞLIDIR

Okul yılı süresince, öğrencilerin sürekli olarak değerlendirilmesi yazılı ya da sözlü sınavlara, yazılı veya uygulamalı ödevlere, proje ve ödevlere veya ilgili öğretmenin takdirindeki diğer değerlendirme biçimlerine dayalı olabilir.

PISA 2003 anketine katılan birçok ülkede, orta düzeydeki 15 yaşındaki öğrencilere ilişkin değerlendirmeler öğrencilerin bir sonraki yıla geçip geçmemeleri gerektiğine karar verilirken yaygın olarak dikkate alınmaktadır. Danimarka ve İzlanda bunun en nadiren uygulandığı ülkelerdir; 15 yaşındaki öğrencilerin %15'inden azı değerlendirmeyi bu amaç için kullanan okullara devam etmektedirler.

Yukarıda bahsi geçen, değerlendirmenin daha nadiren bir sonraki okul yılına geçişin temelini oluşturan ülkelerin çoğunda, genel eğitimin ana çizgisindeki ilk öğretim boyunca bir sonraki seneye geçiş otomatik olma eğilimindedir ve öğrencilerin sadece nadiren bir yılı tekrar etmeleri gerekir (Çizelge E23). Çizelge E26'nın 15 yaşında çocuklarla ilgili olmasına karşın, orta öğretimde öğrencilerin bir sonraki yıla geçişlerine karar verilmesinde değerlendirmeden faydalanılması ve ilköğretim boyunca bir sonraki yıla geçişlerin düzenlenmesi biçimi arasında bir nevi ilişki olduğu görülmektedir.

Çizelge E26: Bir sonraki sınıfa geçip geçmemeleri gerektiğine karar verilirken başarı düzeylerinin dikkate alındığı bir okula devam eden 15 yaşındaki öğrencilerin oranları, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2002/03

X Veri toplamaya katkıda bulunmayan ülke

BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
98,8	100	99,4	91,8	3,8	96,3	99,4	99,5	(:)	43,7	83,7	94,1	100	94,7	96,8	93,2	84,2	96,6	96,7	95,2	38,9	(:)	59,6	14,8	96,7	(:)

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Ek Notlar

Fransa: 2003 yılında, 'okul' anketi okul müdürlerince doldurulmamıştır.

Birleşik Krallık(ENG/WLS/NIR): 2003 yılındaki yanıt oranının verilerin karşılaştırılabilirliğini temin edemeyecek kadar düşük olduğu düşünülmüştür. Bu verilerin (öğrencilerin oranı= 69.1) neden Çizelge'de gösterilmediğini açıklamaktadır.

Açıklama

Kendilerine gönderilen ankette, okul müdürlerine 15 yaşındaki öğrencilere ilişkin değerlendirmelerin okul tarafından çocukların sınıfta kalmaları veya bir sonraki yıla geçmelerine karar vermek için kullanılıp kullanılmadığını belirtmeleri istenmiştir.

Örneklendirme prosedürü okulların ve daha sonra öğrencilerin seçilmesini (15 yaşında 35 öğrenci) gerektirmiştir. Her bir öğrenciye devam ettiği okula bakılmaksızın aynı seçilme olasılığının sunulmasına gayret göstermiştir. Bu amaçla, okullar seçilme olasılıkları boyutlarıyla ters orantılı olacak biçimde değerlendirilmiştir. Bu, Çizelge'nin neden doğrudan söz konusu etkenlerin biri ya da bir başkasıyla ilgili okulların oranını değil de, söz konusu türde bir okula devam eden öğrencilerin oranını gösterdiğini açıklamaktadır. PISA anketi konusunda daha fazla bilgi için, Terimler ve İstatistik Araçları bölümüne bakınız.

TAM ZAMANLI ZORUNLU EĞİTİMİN SONUNDAKİ SERTİFİKALI DEĞERLENDİRME — GENELLİKLE KISMEN HARİCİ BİR FİNAL SINAVINA DAYANMAKTADIR —

Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğunda, genel orta öğretimin alt düzeyinin sonundaki öğrencilere ve tam zamanlı zorunlu eğitimlerini tamamlayanlara bir sertifika verilmektedir. Buradaki bilgiler sadece, birçok ülkede orta öğretimin üst düzeyine geçiş karşılık gelen, gelen eğitimde sertifika verilmesine değinmektedir. Sadece Hollanda'daki VWO ve HAVO okullarına devam eden öğrenciler ve Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'daki öğrenciler eğitimlerinin bu düzeyinde sertifika almazlar.

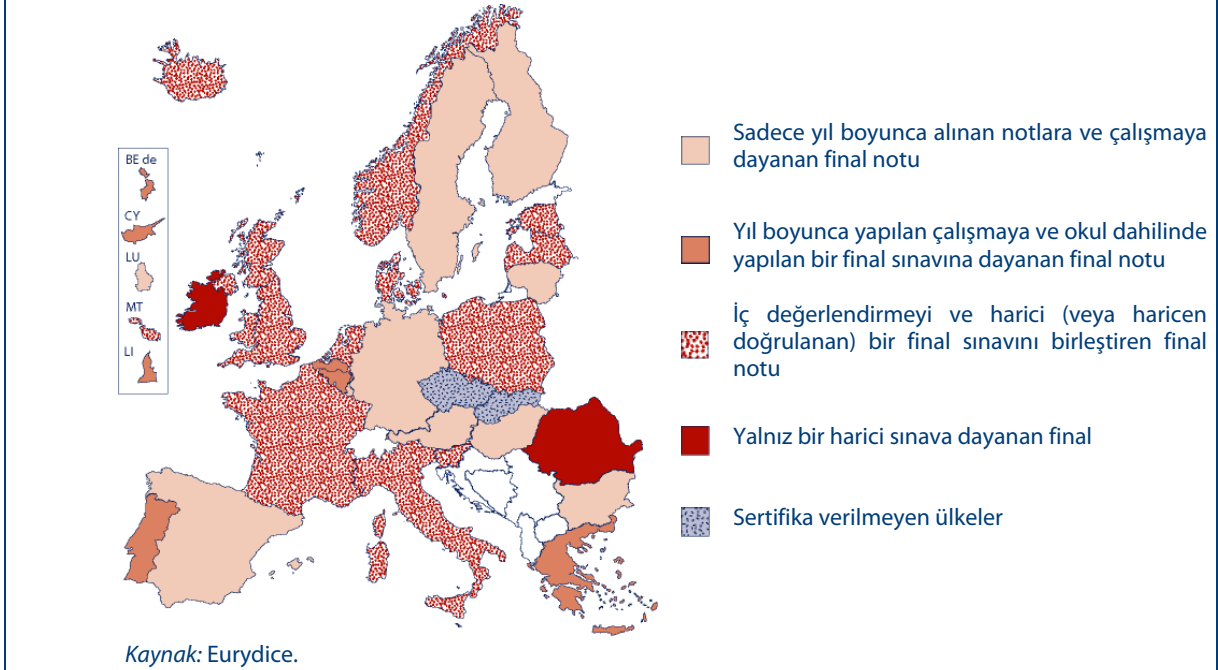
Çoğu durumda, bu sertifika öğrencilere, en azından kısmen, bir final sınavında elde edilen sonuçlar bazında verilir. Almanya'daki birkaç *Lander*'da (*Hauptschule* ve *Realschule* örneğinde), İrlanda ve Romanya'da tamamıyla bu temelde verilir. Ancak birçok Alman *Lander*'inde, İspanya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Avusturya, Finlandiya, İsveç ve Bulgaristanda, sertifika öğrencinin sene boyuncaki notları ve çalışması temelinde verilir.

Bir final sınavı düzenlendiğinde, bu sınav en az bir yazılı bölüm içerir. Bazen sınavlar, yazılı ve / veya sözlü, okul dışında bir ekip tarafından derlenir ancak genellikle okul tarafından yönetilirler. Yazılı bölümün, bu bölümden tamamıyla sorumlu olan, okul içerisinde hazırlandığı yerler sadece Yunanistan, Kıbrıs, Portekiz ve Liechtenstein'dir. İtalya'da, okulun bir üyesi olmayan, sınav kurulu başkanı öğretmenler tarafından yapılan sınavlar konusunda görüşlerini belirtir ve sınavların düzeltilmesi ve değerlendirilmesini denetler. Hollanda'da, final sınavı iki sınavdan oluşur: okul dahilinde yapılan, yazılı ve / veya sözlü, bir sınav (*schoolexamen*) ve harici bir kuruluş tarafından yapılan yazılı bir test (*centraal examen*). Estonya üç yazılı sınav ile ikinci modeli izler. Son olarak, İzlanda'da öğrenciler birleşik temel eğitimin sonunda okul içi ve harici sınavlara girerler.

Sertifikanın sene boyuncaki notlar ve çalışma veya okul tarafından yapılan bir sınav bazında verildiği durumlarda, öğretmenler genellikle sertifika üzerinde yazan nottan sorumludurlar. Letonya ve Hollanda'da, öğretmenler okul harici yapılan sınavı değerlendirirler ve ulusal bir kuruluş tarafından belirlenen değerlendirme şartlarına uyarlar.

Birkaç ülkede, öğretmenler tarafından verilen nota ya harici bir not eklenir (örneğin, harici sınavda elde edilen sonuçlar) ya da bir dış merci tarafından tespit edilen kriterler temelinde kararlaştırılır. İrlanda, Malta, Birleşik Krallık ve Romanya'da, final notu okul dışından sınav yetkililerince verilir.

Çizelge E27: Genel ortaöğretimin birinci kademesinin veya tam zamanlı zorunlu eğitimin sonunda sertifikaya dayalı değerlendirme, 2002/03

Sertifika aşağıdakiler bazında verilir:	
Final sınavı	DE (Hauptschule ve Realschule için bazı Lander'larda), IE, RO
Yıl içerisindeki notlar ve çalışma	DK (isteğe bağlı final sınavı), DE (birçok Lander), ES, LT, LU, HU, AT, FI, SE, BG
Final sınavı ve yıl içerisindeki notlar ve çalışma	BE, EE, EL, FR, IT, CY, LV, MT, NL (VMBO), PL, PT, SI, UK, IS, LI, NO
Bir sınav söz konusu olduğunda, bu sınav:	
Yazılıdır	BE de, EL, FR, IE (+ isteğe bağlı sözlü sınav), CY, NL (centraalexamen), PL, PT, SI, LI, RO
Yazılı ve sözlüdür	BE fr, BE nl, DK, DE (Hauptschule ve Realschule için bazı Lander'larda), EE, IT, LV, MT (yabancı diller ve fen, resim gibi bazı derslerin uygulamalı unsurları için sözlü sınav), NL (schoolexamen), UK (sadece bazı programlar için sözlü / uygulamalı sınavlar), IS, NO
Yazılı bir sınav söz konusu olduğunda, bu sınav aşağıdakiler tarafından yapılır:	
Okul (okul içerisinde)	BE, EL, CY, NL (schoolexamen), PT, IS, LI
Okul (dış doğrulama ile)	DE (Hauptschule ve Realschule bazı Lander'larda), IT, SI
Harici bir kuruluş / merci	DK, DE (Hauptschule ve Realschule bazı Lander'larda), EE, FR, IE, LV, MT, NL (centraalexamen), PL, UK, IS, NO, RO
Sözlü bir sınav söz konusu olduğunda, bu sınav aşağıdakiler tarafından yapılır:	
Okul (okul içerisinde)	BE fr, BE nl, DK, DE (Hauptschule ve Realschule için bazı Lander'larda), NL (schoolexamen), UK-SCT, IS
Okul (dış doğrulama ile)	IT, UK-SCT, NO
Harici bir kuruluş / merci	EE, IE, UK-ENG/WLS/NIR, LV, MT
Final notu aşağıdakiler tarafından verilir:	
Sadece öğrencinin öğretmenleri	BE, DE (birçok Lander'da), EL, ES, CY, LT, LU, HU, AT, PT, FI, SE, LI, BG
Öğretmenlerce ancak harici bir notun eklenmesiyle	DK, DE (Hauptschule ve Realschule için bazı Lander'larda), FR (iki yıllık çalışma ve sınav), IT, SI, IS, NO
Bir dış kuruluş tarafından tanımlanan kriterler bazında öğretmenler	EE, LV, NL
Okul haricindeki sınavlar	IE, MT, PL, UK, RO

Ek Notlar (Çizelge E27)

Belçika: Fransızca ve Flamanca konuşan Topluluklarda, zorunlu eğitimin sonra ermesinden bir yıl sonra ulaşılan ,ortaöğretimin ikinci aşamasının bitiminde sertifika verilir. Flamanca konuşan Toplulukta, ilk aşamanın sonunda yani tam zamanlı zorunlu eğitimin sona ermesinden bir sene öncesinde de bir sertifika verilir. Halen, Almanca konuşan Topluluk içerisinde, öğrenciler tarafından orta öğretimin ikinci aşamasının sonuna kadar öğrenciler tarafından edinilmesi gereken yeterlilikler kanunla tespit edilinceye kadar orta öğretimin üçüncü yılının sonunda (tam zamanlı zorunlu eğitimin sonuna karşılık gelmektedir) bir sertifika verilmektedir.

Danimarka: Sertifika daima yıl içerisindeki çalışmaya ilişkin notlar içerir. İsteğe bağlı sınavlara giren öğrenciler kendilerine verilen notları da gösteren bir sertifika alırlar.

Almanya: Bir takım *Lander*'da, *Hauptschule* veya *Realschule*'nin sonunda sertifika almak için öğrencilerin bir final sınavına (yazılı ve sözlü) girmeleri gerekir. *Land*'a bağlı olarak, okul denetim mercii (*Schulaufsichtsbehörde*) yazılı sınav konularını ya merkezi olarak tespit eder ya da bu konular okulların kendileri tarafından belirlenmesi durumunda tespit edilen konulara sadece onay verir.

İtalya: Öğrenciler bir de kazandıkları becerileri gösteren bir sertifika alırlar (okul tarafından verilir).

Litvanya: 2002/03'de, zorunlu eğitimin tamamlanmasının ardından yapılan harici sınav kaldırılmıştır.

Malta: Final notu için öğrencilerin orta öğretimin son üç yılındaki uygulama raporları sonuçları dikkate alınarak 11 derse ilişkin okul içi değerlendirme yapılır.

Hollanda: Çizelge VMBO okullarındaki durumu göstermektedir. HAVO ve VWO okullarındaki öğrenciler için, zorunlu eğitim orta öğretimin üst aşaması esnasında sona erer.

Polonya: Mayıs 2002'de, *gimnazjum*'un tamamlanmasına ilişkin bir harici final sınavı getirilmiştir. Öğrenciler tarafından elde edilen sonuçlar sertifikada gösterilir ve bu sonuçların öğrencilerin orta öğretimin üst aşamasına kabulleri ile çok büyük bir ilişkisi vardır.

Portekiz: 2004/05'de, okul için sınavın yerini Portekiz dili ve matematik konulu ulusal sınavlar alacaktır.

Slovenya: 2001 /02 öğretim yılından bu yana, yeni sistem kapsamında zorunlu eğitimlerini tamamlayacak ilk gruptaki tüm öğrencilerin zorunlu eğitimin dokuzuncu yılının sonunda harici bir sınava girmeleri gerekmektedir. Halen eski sistem kapsamında (sekiz yıl süren sistem) kayıtlı öğrencilerin herhangi bir final sınavına girmeleri gerekmemektedir (bir *numerus clausus* yükleyen üst aşama orta öğretim okullarına giriş için seçilme durumu dışında).

Pupils still

Birleşik Krallık(ENG/WLS/NIR): Harici belgeler tek bir konu bazında verilmektedir. Bu belgeler bağımsız kuruluşlarca tasdiklenmekte ancak devlet tarafından düzenlenmektedir. Bu belgelere ilişkin değerlendirme sistemleri farklılık göstermektedir ancak daima, kursun sonunda veya modüler programlarda, kursu bitimine ek olarak her modülün sonunda haricen yapılan ve değerlendirilen unsurlar içerirler. Değerlendirme sistemleri eğitimin iki yılı süresince tamamlanan, haricen idare edilen bir ya da daha fazla proje de içerebilir.

Açıklama

'İç değerlendirmeyi ve harici (veya haricen doğrulanan) bir final sınavını birleştiren final notu' kategorisinde, iç değerlendirme okul için bir final sınavı veya sene boyunca alınan notların veya yapılan çalışmaların değerlendirilmesi anlamına gelebilir.

GENEL ORTA ÖĞRETİMİN İKİNCİ KADEMESİNİN SONUNDAKİ BELGELEN DİRMEYE DAYALI DEĞERLENDİRME SINAVI GENELLİKLE HARİCİDİR

Bütün ülkelerde, genel orta öğretimin üst aşamasını tamamlayan ve belirlenen koşulları yerine getiren öğrencilere bir sertifika verilir. Bu sertifika normalde yüksek öğrenime kabul için asgari bir koşuldur. Birçok ülkede, sertifika öğrenciler tarafından final sınavında elde edilen sonuçlar ve son yıl veya yıllar içindeki çalışmaları bazında verilir. İspanya ve İsveç'te, sertifika sadece, genel orta öğretimin son yılı veya yıllarındaki sürekli değerlendirme temelinde verilir.

Çek Cumhuriyeti, Estonya, Macaristan, Polonya, Slovakya ve Finlandiya'da, genel orta öğretimin üst aşamasının sonunda iki sertifika verilebilir. Bu ülkelerin çoğunda, ilk sertifika sadece son öğretim yılındaki çalışma için alınan notlara dayanırken, ikisici bir final sınavı temelinde verilir. Finlandiya (*polytechnics* durumunda) hariç bu ülkelerin hiçbirisinde, ilk sertifika tek başına yüksek öğretime kabul hakkı sağlamaz.

Ülkelerin çoğunluğunda, final sınavı, yazılı ve sözlü olmak üzere, iki bölümden oluşur. Yunanistan, Kıbrıs, Litvanya, Portekiz, Finlandiya ve Bulgaristan'da sadece yazılıdır. Bu eğitim düzeyinde, halen zaman zaman okul tarafından yönetilmesine karşın, yazılı sınav çoğunlukla okul dışı bir kuruluş tarafından derlenmektedir.

Ancak, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve İzlanda'da, final sınavı okul içerisindeki bir öğretmen ya da öğretmenlerden oluşan bir ekip tarafından yapılmaktadır. Avusturya'da, sınav komitesinin başkanı okul

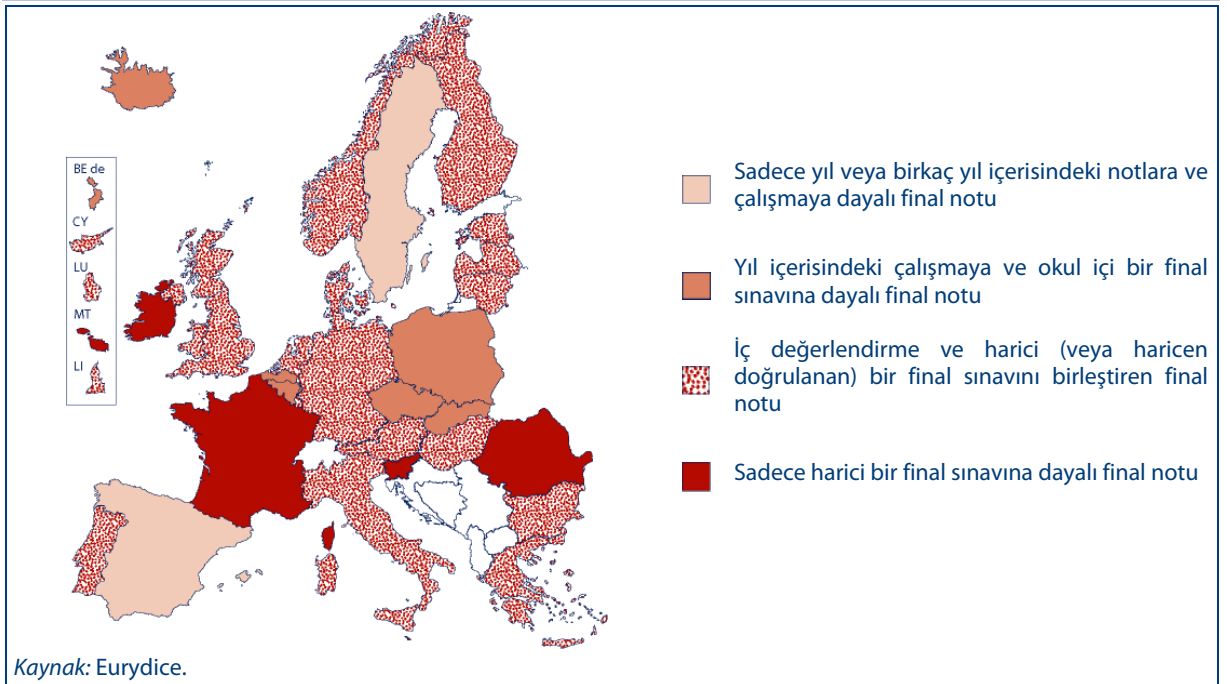
öğretmenleri tarafından önerilen sorular arasından sınav sorularını seçer. Yunanistan ve Portekiz'de, öğrenciler iki yazılı sınavdan geçerler; students take two written examinations; bunların birisi okul içi, biri ise harici sınavlardır. Portekiz'de, harici final sınavı sadece orta öğretimin üst aşamasının sonuna kadar okunan dersler için planlanmaktadır.

Final sınavının iki bölümden (yazılı ve sözlü) oluştuğu çoğu ülkede, bu bölümler aynı şekilde organize edilmektedir, ya okul içinde ya da harici bir kuruluş tarafından. Hollanda'da , final sınavı iki meydana gelir: öğretmen tarafından yapılan ve değerlendirilen sözlü ve / veya yazılı bir sınav, harici bir kuruluş tarafından yapılan ve harici kuruluş tarafından belirlenen standartlara göre öğretmenler tarafından değerlendirilen yazılı bir sınav.

Söz konusu ülkeye bağlı olarak, final notu, okul haricindeki bir sınav kuruluşu veya kişiler, veya öğrencilerin hangi notu almaları gerektiğine ve öğrencilere sertifika verilip verilemeyeceğine kadar veren öğretmenler tarafından verilir.

Finlandiya'daki harici yazılı giriş sınavının ardından sertifika elde etmek için, değerlendirme ilk başka öğretmenler tarafından daha sonra da harici bir kuruluş, *Giriş Sınavı Kurulu*, tarafından yürütülür. Lüksemburg'da ve yeni Üye Devletlerin çoğunluğunda, final notu, harici sınavda öğrenci tarafından elde edilen sonuçlar ve öğrencinin yıl içerisindeki çalışması göz önünde bulundurularak, harici sınav yetkililerince / kuruluşlarınca verilir. Son olarak, Danimarka, Almanya ve Norveç'te, sertifika öğrencinin final sınavında elde ettiği notları (değerlendirilen dersler için) ve son yıldaki veya yıllardaki çalışmasının sonuçlarını gösterir (diğer dersler ya da tüm dersler için). Estonya'da, harici sınavlar harici sınav yetkilileri / kuruluşları tarafından değerlendirilir. Letonya ve Litvanya'da, harici sınav yetkilileri merkezi olarak düzenlenen sınavlarda değerlendirilen derslere ilişkin değerlendirmede bulunurken, diğer dersler için, öğretmenler sınavları harici bir kuruluş tarafından tespit edilen normlara rücu düzenler. Hollanda'da , final notu iki sınavdaki (okul içi ve harici) sonuçların ortalamasıdır.

Çizelge E28 Ortaöğretimin ikinci kademesinin sonunda belgelendirmeye dayalı değerlendirme 2002/2003

Sertifika aşağıdakiler bazında verilir:	
Final sınavı	CZ (<i>vysvedceniomaturitnickousce</i>), EE (<i>riigeksamitunnistus</i>), FR, IE, HU (<i>Gimndziumi frettsegi Vizsga</i>), MT, AT, PT, SI, SK (<i>maturitne vysvedcenie</i>), FI (Giriş Sınavı), RO
Yıl içerisindeki notlar ve çalışma	CZ (<i>vysvedceni</i>), ES (sürekli değerlendirme), HU (<i>Gimndziumi Bizonyitvdny</i>), PL (<i>Swiadectwo ukonczenia liceum ogolnoksztatccego</i>), SK (<i>vysvedceni</i>), FI (bitirme sertifikası), SE (son üç yıldaki notlar)
Final sınavı ve yıl içerisindeki notlar ve çalışma	BE, DK, DE, EE (<i>giimnaasiumi loputunnistus</i>), EL, IT, CY, LV, LT, LU, NL, PL (<i>Swiadectwo maturalne</i>), UK, IS, LI, NO , BG
Bir sınav söz konusu olduğunda, bu sınav:	
Yazılıdır	EL, CY, LT, NL (<i>centraalexamen</i>), PT, FI (Giriş Sınavı), BG
Yazılı ve sözlüdür	BE, CZ (<i>vysvedcenio maturitnickousce</i>), DK, DE, EE (<i>riigeksamitunnistus</i> and <i>giimnaasiumi loputunnistus</i> , sadece ikinci ve yabancı diller için sözlü), FR, IE, IT, LV, LU, HU (<i>Gimndziumi Erettsegi Vizsga</i>), MT (diller ve fen, resim gibi bazı derslerin uygulamalı unsurları için sözlü), NL (<i>schoolexamen</i>), AT, PL (<i>Swiadectwo maturalne</i>), SI, SK (<i>maturitne vysvedcenie</i>), UK (sadece bazı programlar için sözlü / uygulamalı sınavlar), IS, LI, NO, RO
Yazılı bir sınav söz konusu olduğunda, bu sınav aşağıdakiler tarafından yapılır:	
Okul (okul içerisinde)	BE, CZ (<i>vysvedceniomaturitnickousce</i>), EE (<i>giimnaasiumi loputunnistus</i>), EL, IT (tek sınav), NL (<i>schoolexamen</i>), PT, SK (<i>maturitne vysvedcenie</i>), IS
Okul (dış doğrulama ile)	DE (bazı Lander'larda), AT, LI
Harici bir kuruluş / merci	DK, DE (bazı Lander'larda), EE (<i>riigeksamitunnistus</i>), EL, FR, IE, IT (iki sınav), CY, LV, LT, LU, HU (<i>Gimndziumi Erettsegi Vizsga</i>), MT, NL (<i>centraalexamen</i>), PL (<i>Swiadectwo maturalne</i>), PT, SI, FI (Giriş Sınavı), UK, NO, BG, RO
Sözlü bir sınav söz konusu olduğunda, bu sınav aşağıdakiler tarafından yapılır:	
Okul (okul içerisinde)	BE, CZ (<i>vysvedceniomaturitnickousce</i>), DK, EE (<i>giimnaasiumi loputunnistus</i>), NL (<i>schoolexamen</i>), PL (<i>Swiadectwo maturalne</i>), SK (<i>maturitne vysvedcenie</i>), UK-SCT, IS
Okul (dış doğrulama ile)	DE, IT, LV, HU (<i>Gimndziumi bettsegi Vizsga</i>), AT, UK SCT, LI, NO
Harici bir kuruluş / merci	EE (<i>riigeksamitunnistus</i>), FR, IE, LV (merkezi sınavlar için), LU, MT, SI, UK, RO
Final notu aşağıdakiler tarafından verilir:	
Sadece öğrencinin öğretmenleri	BE, CZ (<i>vysvedceni</i> and <i>vysvedceni o maturitni zkousce</i>), EE (<i>giimnaasiumi loputunnistus</i>), ES, HU (<i>Gimndziumi Bizonyitvdny</i>), PL (<i>Swiadectwo ukonczenia liceutn ogolnoksztatccego</i>), SK (<i>vysvedceni ve maturitne vysvedcenie</i>), FI (bitirme sertifikası), SE, IS
Öğretmenlerce ancak harici bir notun eklenmesiyle	DK (sözlü), DE (Abitur'daki sonuçlar), EL, IT (yazılı), CY (yıl içerisindeki notlar + final sınavı), AT, PT (<i>ortalama</i>), LI, NO (<i>projelerden elde edilen notlar + final sınavı</i>), BG (son üç yıldaki + sınavdaki notlar)
Bir dış kuruluş tarafından tanımlanan kriterler bazında öğretmenler	IT (sözlü), LV, LT, HU (<i>Gimndziumi Erettsegi Vizsga</i>), NL, PL (<i>Swiadectwo maturalne</i>)
Okul haricindeki sınavlar	DK (yazılı), EE (<i>riigeksamitunnistus</i>), FR (juri), IE, LV (merkezi sınavlar için), LT (merkezi olarak düzenlenen sınavlar durumunda), LU, MT, SI, FI (Bitirme Sınavı), UK, RO
Kaynak: Eurydice.	

EĞİTİM SÜREÇLERİ

Ek Notlar

Çek Cumhuriyeti: Öğrenciler, biri son eğitim yılında aldıkları notlar gösteren (*vysvedceni*), ikincisi ise okul içi final sınavını da geçtikten sonra verilen (*vysvedceni o maturitni zkousce*) iki sertifika alırlar. Sadece ikinci sertifika yüksek öğrenime geçiş hakkı verir.

Danimarka: Çizelge *Gymnasium*'un sonunda alınan sertifikaya değinmektedir. Sertifika yıl içerisindeki çalışmaya ilişkin notları da gösterir. Bitirme sınavı geçilmemişse sertifika verilmez.

Almanya: Yedi *Lander*'da, yazılı sınav konularını okul denetleme mercii (*Schulaufsichtsbehörde*) tespit eder.

Estonya: Öğrenciler, birisi son yıl veya yıllar içerisindeki çalışmalarına ve okul içi final sınavlarında (*gumnaasiumi loputunnistus*) sonuçlara dayanan diğeri ise harici ulusal sınavlarda (*riigieksamitunnistus*) elde edilen sonuçlara dayanan iki sertifika alırlar. Öğrenimin devamı için her iki sertifika da gereklidir.

İtalya: 2001/02 okul yılından bu yana yürürlükte olan reform uyarınca, sınav kurulu okuldaki tüm öğretmenler ve sadece bir harici sınav yetkilisinden oluşmaktadır.

Macaristan: Çizelge yüksek öğretime geçiş hakkı veren *gimnaziumierettsegi bizonyitvany* sertifikası hakkındadır.

Malta: Bazı derslerde (resim, coğrafya, bilgi teknolojisi ve bilgi sistemleri), final notu proje ve ödevler için verilen notları içerir.

Polonya: Yüksek öğrenime geçiş hakkı veren *Swiadectwo naturalne* sertifikası bir final sınavı ve son yılda elde edilen notlar bazında verilir. Yazılı sınavlar bölgesel eğitim yetkililerince düzenlenir ancak değerlendirme ve not vermeden öğretmenler sorumludur. *Matura* sınavına girmek istemeyen öğrencilere, sadece yıl içerisindeki çalışmaya ve notlara dayalı olan, *Swiadectwo ukonczenia liceum ogolnoksztakcego* sertifikası verilir. 2005 yılında harici bir *matura* sınavı getirilmektedir.

Slovakya: Son okul yılındaki çalışmaları için elde ettikleri notlara dayalı *vysvedcenie sertifikasını aldıktan sonra*, öğrencilerin *maturitne* adı verilen okul bitirmen sertifikasını almaları için okul içi bir sınavı geçmeleri gerekmektedir. 2005 yılında harici bir *maturita* sınavı getirilmektedir.

Finlandiya: Tüm öğrenciler final notları orta öğretimin üst aşamasındaki çalışmaları için verilen bir sertifika alırlar. Harici giriş sınavını geçen öğrenciler giriş sertifikası alırlar. Bu sertifikalardan herhangi birisi teknik okullara giriş hakkı verir ancak üniversiteye kabul için giriş sertifikasının gereklidir.

Birleşik Krallık(ENG/WLS/NIR): Harici diplomalar tek bir konu bazında verilmektedir. Bu diplomalar bağımsız kuruluşlarca tasdik edilmekte ancak devlet tarafından düzenlenmektedir. Bu belgelere ilişkin değerlendirme sistemleri farklılık göstermektedir ancak daima, kursun sonunda veya modüler programlarda, kursu bitimine ek olarak her modülün sonunda haricen yapılan ve değerlendirilen unsurlar içerirler. Değerlendirme sistemleri eğitimin iki yılı süresince tamamlanan, haricen idare edilen bir ya da daha fazla proje de içerebilir.

Bulgaristan: 2002/2003 yılında yeni bir orta öğretim üst aşama bitirme sınavı getirilmiştir.

Açıklama

Harita genel orta öğretimin üst aşamasının sonundaki, yüksek öğrenime geçiş hakkı veren belgeli değerlendirmeyi göstermektedir. İki sertifikanın verildiği ülkeler için, harita için kategori seçilirken her ikisi de dikkate alınmıştır. İç değerlendirmeyi ve harici (veya haricen doğrulanan) bir final sınavını birleştiren final notu' kategorisinde, iç değerlendirme okul için bir final sınavı veya yıl veya birkaç yıl içerisinde alınan notların veya yapılan çalışmaların değerlendirilmesi anlamına gelebilir.

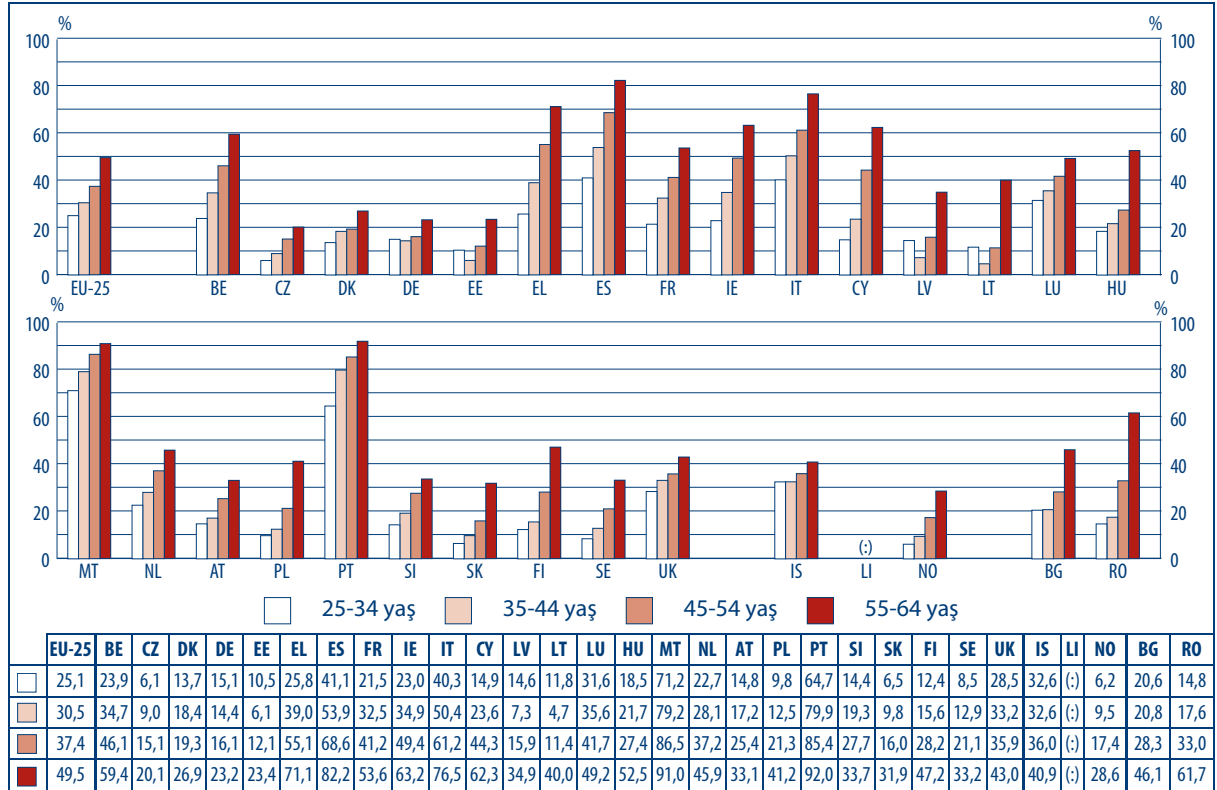

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

DAHA ESKİ KUŞAKLARA KIYASLA GENÇLERİN DAHA BÜYÜK BİR ORANI EN AZ ORTAÖĞRETİM İKİNCİ KADEME (LİSE) DİPLOMASINA SAHİP

Eğitim son yirmi, otuz yılda giderek daha uzun süren bir hal aldığı için (Çizelge C11), genç yaş gruplarındaki kişilerin (25-34 yaş grubu) ortalamada daha büyük yaş grubundaki kişilerden daha nitelikli oldukları görülmektedir. Tüm ülkelerde, en az orta öğretim üst düzey diplomasına sahip olmayan kişilerin oranı daha yüksek yaş gruplarında artmaktadır.

Çizelge F1: En az orta öğretim ikinci kademe diplomasına sahip olmayan nüfusun yüzdesi (ISCED 3), yaş grubuna göre, 2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü yoklaması.

Ek Notlar

Kıbrıs: Yurtdışında yüksek öğrenim görmekte olan öğrenciler henüz anket kapsamına dahil edilmemişlerdir.

Birleşik Krallık: Ulusal Mesleki Diplomalara (NVQ) seviye 1 ve Genel Ulusal Mesleki Diplomalara (GNVQ) ISCED seviye 3 diplomalara kabul edilmemektedir.

Açıklama

Eğitim düzeyleri burada Uluslararası Eğitim Standardı Sınıflandırması'na (ISCED) göre tanımlanmaktadır (bkz. Terimler ve İstatistiksel Araçları bölümü). Bir orta öğretim üst aşama diploması elde etmemiş kişiler en iyi durumda ISCED 0-2 seviyelerini tamamlamış kişilere karşılık gelmektedirler. Verilen İş gücü yoklaması (veya LFS, bkz. Terimler ve İstatistiksel Araçları bölümü) esasında, halen ikamet ettikleri ülkeler dışında eğitim görmüş insanların da dahil olduğu bir halk örneği ile ilgilidir. Bu yüzden göstergenin söz konusu ulusal eğitim sistemlerinin performansını yansıttığı düşünülemez. Bu, önemli miktarda göç alan ülkelerde özellikle akılda tutulmalıdır.

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

2002 yılında, Avrupa Birliği'nde, 55-64 yaş grubundaki %50'lik orana kıyasla, 25-34 yaşlarındaki gençlerin yaklaşık %25'i bir orta öğretim üst aşama diploması edinmemişti. Gençlerin eğitim düzeylerindeki bu artış özellikle, bu eğitim düzeyinde bir diploma almamış 25-34 yaş grubundaki kişilerin oranının 55-64 yaşındakilerin %38'lik oranına kıyasla sadece %11 olduğu, yeni AB Üye Devletlerinde dikkate değerdir. Tüm yaş gruplarının birleşiminde, yeni Üye Devletlerde bir orta öğretim üst aşama diplomasına sahip olmayanların yüzdesi 01 Mayıs 2004 tarihinden önce Avrupa Birliği'ne katılmış 15 Üye Ülkedekilerin (EU-15) yüzdesinin yarısından çok az fazladır. Eğitim düzeyleri özellikle Belçika, Yunanistan, İspanya, İtalya ve Kıbrıs'ta gelişmiştir. Bu gelişme düzeylerin zaten nispeten yüksek olduğu ülkelerde daha az göze çarpmaktadır.

Bir orta öğretim üst aşama diplomasına sahip olmayan kişilerin oranının en düşük olduğu yerlerden biri olan Almanya'da, 24-34 ve 35-54 yaş gruplarında diploması olmayan kişilerin yüzdeleri arasında küçük bir fark vardır. Batlık ülkelerinde, 35-44 yaş grubunda orta öğretim üst aşama diplomasına sahip olmayanların oranı 25-34 yaş grubundakilerin oranından çok az yüksektir. Bu kısmen, bu ülkelerin bağımsızlıktan sonra tecrübe ettikleri değişimlere atfedilebilir. Litvanya'da, piyasa ekonomisine geçiş ve bunun beraberinde getirdiği zorluklar bazı öğrencilerin zorunlu eğitimi tamamlayınca okuldan ayrılmalarına neden olmuştur. Estonya ve Letonya'da, bu dönemde orta öğretimin üst aşamasının artık zorunlu olmaması en az orta öğretim üst aşama diplomasına (ISCED 3) sahip olmayan kişilerin oranının 24-34 yaş grubunda neden 35-44 yaşındaki kişiler arasında olduğundan daha yüksek olduğunu açıklayabilir.

Gençler tarafından edinilen eğitim seviyesinde genel artışa rağmen, ülkeler arasındaki büyük farklılıklar sürmektedir. Böylece, Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Norveç'de, orta öğretim üst aşama diploması olmayan 25-34 yaşlarındaki gençlerin oranı %6'nın biraz üzerindedir. AB'nin güneyindeki bazı ülkelerdeki (İspanya, İtalya, Malta ve Portekiz) nüfusun (tüm yaş grupları birleşik) eğitim düzeyi diğer Üye Devletlerdekinden oldukça daha düşüktür. AB'nin güneyindeki ülkelerde, 25-64 yaş grubundaki kişilerin yarısından daha azı orta öğretim üst aşama diplomasına sahiptir.

GENÇLERİN YÜZDE YETMİŞBEŞİNDEN FAZLASI EN AZ ORTAÖĞRETİM İKİNCİ KADEME DİPLOMASINA SAHİPTİR

Avrupa'daki 20-24 yaşlarındaki gençlerin %76'sından fazlası orta öğretimin üst aşamasını başarıyla tamamlamıştır. Bu yüzde, aynı yaş grubunun % 87'lik bölümü oluşturduğu, yeni AB Üye Devletlerinde daha da yüksektir.

Avrupa içerisinde durum oldukça benzerdir. Üç ülkede (Çek Cumhuriyeti, Slovenya ve Slovakya) 20-24 yaşındaki kişilerin en az %90'ı orta öğretimin üst aşamasını başarıyla tamamlamışken, sadece üç ülke (Malta, Portekiz ve İzlanda) %60'dan az bir diploma oranı bildirmektedir.

Orta öğretimin üst aşamasının gerek genel gerekse mesleki programları (Çizelge B1) içermesi gerek çalışma piyasası için gerekse yüksek öğrenime geçiş için nitelikler doğurmaktadır. Bu nedenle, en yüksek 20-24 yaş grubunda orta öğretimin üst aşamasından mezun olmuş kişi oranlarına sahip ülkelerde, bu yaş grubunun %25'inden fazlası mesleki orta öğretimin üst aşamasını başarıyla tamamlamış ve doğrudan çalışma piyasasına veya ISCED seviye 4'de öğrenimlerinin devamına yönelmiştir ve bu nedenle ISCED seviye 3C'de vasıflara sahiptirler (Çizelge 5). Bu, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Macaristan, Polonya, Slovenya, Slovakya ve Norveç için geçerlidir. Aksine, Belçika, Yunanistan, İspanya, İrlanda, İtalya, Litvanya ve İzlanda'da karşılık gelen oran (ISCED 3C) %10'un altında kalmaktadır. Bu bulgu yukarıda sözü edilen, Avrupa ülkelerinin arasındaki benzerliğin ilk başta görüldüğü kadar açık olmadığını göstermektedir.

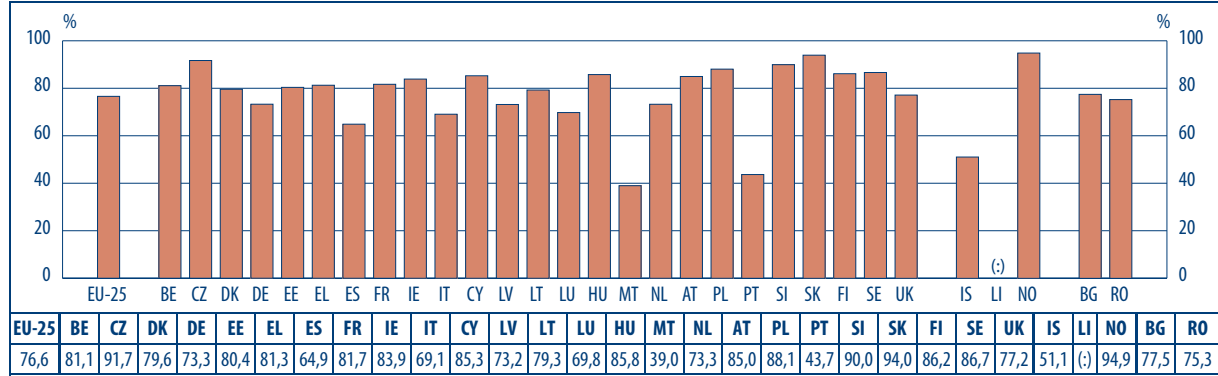
Yüksek öğrenimdeki gençlerin yüzdesinin (Çizelge C16) ISCED seviye 3'de vasıflı insanların yüzdesi ile neden doğrudan ilgili olmadığını da kısmen açıklar, çünkü doğrudan çalışma piyasasına veya ISCED seviye 4'de

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

öğrenime devam etmeye yönelik ISCED 3C seviyesinde orta öğretim diplomasına sahip kişiler prensipte yüksek öğrenime erişemezler.

Çizelge F2: En az ortaöğretimin ikinci kademesini (lise) başarıyla tamamlamış olan 20-24 yaş grubundaki kişilerin yüzdesi (ISCED 3), 2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü yoklaması.

Ek Notlar

Kıbrıs: Yurtdışında yüksek öğrenim görmekte olan öğrenciler henüz anket kapsamına dahil edilmemişlerdir.

Birleşik Krallık: Ulusal Mesleki Diplomalar (NVQ) seviye 1 ve Genel Ulusal Mesleki Diplomalar (GNVQ) ISCED seviye 3 diplomaları olarak kabul edilmemektedir.

Norveç: Diplomalı kişilerin sayısı gerçeğin üzerinde bir tahmindir çünkü UOE el kitabında ileri sürülenden daha geniş bir tanım kullanılmıştır. 'Elde edilen diploma (vasıf)' kavramı gözden geçirilmektedir.

Açıklama

Eğitim düzeyleri burada Uluslararası Eğitim Standardı Sınıflandırması'na (ISCED) göre tanımlanmaktadır (bkz. Terimler ve İstatistiksel Araçları bölümü). Orta öğretimin ikinci kademesini tamamlamış kişiler yeterlikleri en yüksek ISCED seviye 3,4,5 veya 6'da olabilecek kişilerdir.

Verilen İş gücü yoklaması (veya LFS, bkz. Terimler ve İstatistiksel Araçları bölümü) esnasında, halen ikamet ettikleri ülkeler dışında eğitim görmüş insanların da dahil olduğu bir halk örneği ile ilgilidir. Bu yüzden göstergenin söz konusu ulusal eğitim sistemlerinin performansını yansıttığı düşünülemez. Bu, önemli miktarda göç alan ülkelerde özellikle akılda tutulmalıdır.

SAYICA GENÇ ERKEKLERDEN DAHA FAZLA GENÇ KADIN GENEL ORTA ÖĞRETİMİN İKİNCİ KADEMSİNDEN MEZUN OLUYOR

2002 yılında, tüm Avrupa ülkelerinde genel orta öğretimin ikinci kademesinden mezun olan genç kadınların sayısı karşılık gelen genç erkeklerin sayısından fazlaydı. Avrupa Birliği'nde, bu hususta genç kadınların genç erkeklere olan oranı 139/100'dü.

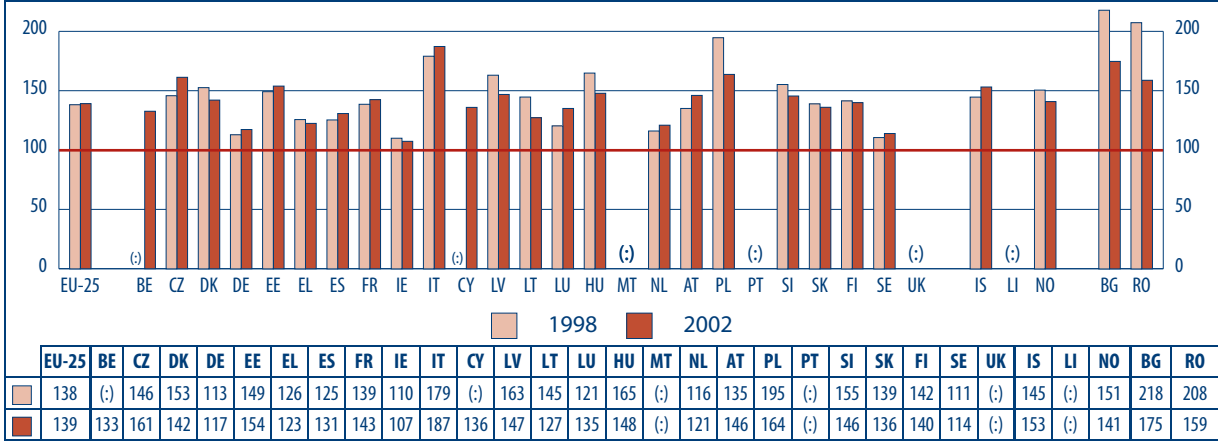
1998 ila 2002 arasında, ortalama oranın kabaca aynı kalmasıyla, durumun genelinde küçük bir değişiklik olmuştur. Ancak, bu genel istikrardan çok AB içerisindeki çelişen eğilimlerin sonucuydu. Nitekim, hakkında veriler mevcut olan Üye Devletlerin yarısı bu oranda bir düşüş bildirirken, diğer yarısı bir artış kaydetmiştir.

Genç kadınların daha yüksek oranı, her iki genç erkeğe karşı üç genç kadının genel ortaöğretim ikinci kademesi diplomasına sahip olduğu, Çek Cumhuriyeti, Estonya, İtalya, Polonya, İzlanda, Bulgaristan ve Romanya'da özellikle dikkate değerdir. Sadece Almanya, İrlanda ve İsveç'te oranlar her iki cinsiyet için eşitliğe yaklaşmaktadır.

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Çizelge F3: Her 100 genç erkeğe karşı orta öğretimin ikinci kademesinden (ISCED 3), diploma alan genç kadınların sayısındaki değişiklikler, 1998/2002

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek Notlar

Danimarka, Fransa, İtalya, Kıbrıs, Avusturya ve Finlandiya: 2001 yılına ilişkin veriler.

Macaristan: 2002 yılında diploma alan genç erkeklerin sayısındaki düşüş kısmen bazı programların artan uzunluğuna ve mesleki eğitim sistemindeki değişikliklere atfedilebilir.

Açıklama

Diploma sahibi her 100 erkeğe karşı genç kadınların sayısının oranı orta öğretimin üst aşamasını başarıyla tamamlayan genç kadınların sayısını aynı şeyi yapan genç erkeklerin sayısına bölerek hesaplanır. Sonuç 100 ile çarpılır. Orta öğretimin ikinci kademesinin (ISCED 3) başarıyla tamamlanmasına ilişkin koşullar ulusal kriterlere göre belirlenir. Avrupa ortalamaları mevcut verilerden (Danimarka, Fransa, İtalya, Kıbrıs, Avusturya ve Finlandiya'ya ait 2002 ortalamasını hesaplamak için 2001 verileri kullanılır) hesaplanır.

GENÇ KADINLAR EĞİTİM NİTELİKLERİ AÇISINDAN ERKEKLERİ YAKALADILAR

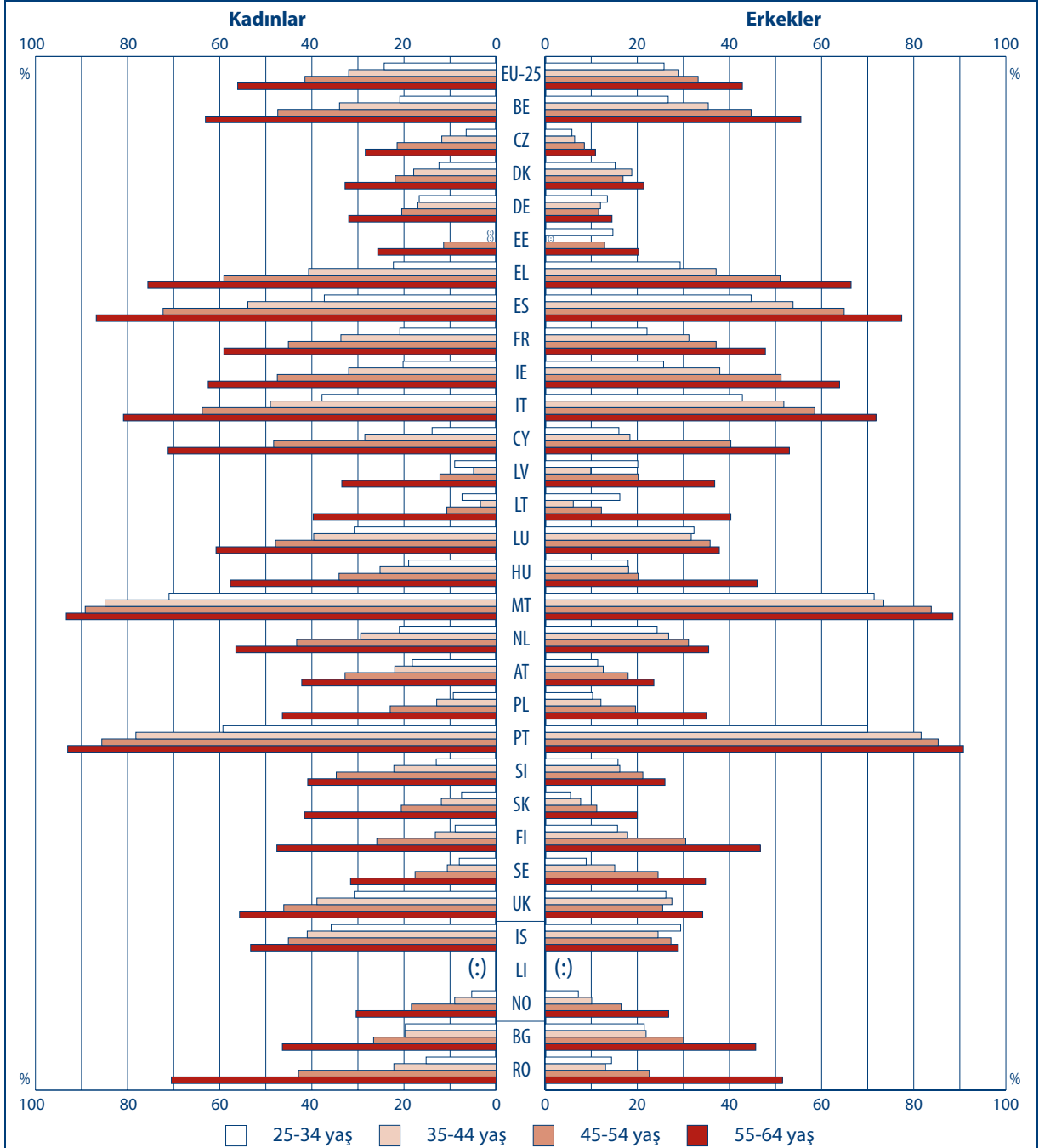
Tüm yaş grupları dikkate alındığında, kadınlar erkeklere nazaran eğitim açısından daha az nitelikli görünmektedirler. Ülkelerin çoğunluğunda, orta öğretim üst aşama diploması elde etmemiş olan kadınların yüzdesi erkeklerinkinden daha yüksek kalmaktadır. Kadınlar ve erkekler arasındaki eğitim düzeylerine ilişkin eşitsizlik büyük ölçüde geçmişin mirasıdır ve artık daha genç yaş grupları için geçerli değildir. Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğunda, daha büyük yaş gruplarındaki kadınlar ve erkekler arasındaki belirgin fark daha genç gruplar içinde görülmemektedir. Daha belirli bir biçimde, genç kadınların eğitim düzeylerindeki gelişme, orta öğretim üst aşama diplomasına sahip olmayan 55-64 yaşlarındaki kadın ve erkeklerin yüzdelerinin kabaca aynı olduğu İsveç dışında, bütün ülkelerde erkekler arasında olan gelişmeden büyüktür.

AB Üye Devletlerinin çoğunluğunda, diploma sahibi olmayan 25-34 yaşlarındaki kadınların yüzdeleri günümüzde aynı yaş grubundaki erkeklerin yüzdesinden daha düşüktür. Kadınların istihdamındaki genel artışlar beraber çalışma piyasasının nitelik koşulları muhtemelen bu eğilimi körüklemiştir.

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Çizelge F4: Orta öğretimin ikinci kademesinden (ISCED 3), diploması olmayan nüfusun yüzdeleri, yaş grubu ve cinsiyete göre, 2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü araştırması.

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Veriler (Çizelge F4)

		Kadınlar																													
	EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
□	24,3	20,9	6,5	12,4	16,7	(:)	22,3	37,3	20,9	20,2	37,8	13,9	9,0	7,4	30,8	19,0	71,0	21,0	18,2	9,3	59,3	13,0	7,5	8,9	8,0	30,8	35,8	(:)	5,3	19,7	15,4
■	32,0	34,0	11,8	17,9	17,0	(:)	40,7	53,9	33,7	32,0	49,0	28,5	4,9	3,4	39,6	25,2	84,9	29,4	22,0	12,9	78,2	22,2	11,9	13,2	10,6	38,9	41,0	(:)	9,0	19,8	22,2
■	41,5	47,4	21,5	21,9	20,5	11,4	59,1	72,3	45,1	47,5	63,8	48,3	12,2	10,7	47,9	34,1	89,2	43,3	32,8	23,0	85,6	34,7	20,6	25,9	17,6	46,1	45,1	(:)	18,4	26,6	42,9
■	56,1	63,1	28,4	32,8	32,0	25,7	75,6	86,8	59,1	62,5	80,9	71,2	33,5	39,7	60,8	57,7	93,3	56,5	42,2	46,4	93,0	40,9	41,6	47,6	31,6	55,7	53,3	(:)	30,4	46,4	70,5
		Erkekler																													
	EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
□	25,8	26,7	5,8	15,2	13,5	14,7	29,3	44,7	22,1	25,7	42,8	16,0	20,1	16,2	32,3	18,0	71,4	24,3	11,4	10,3	70,0	15,8	5,5	15,7	8,9	26,2	29,4	(:)	7,2	21,5	14,4
■	29,0	35,4	6,4	18,8	12,0	(:)	37,1	53,8	31,2	37,9	51,8	18,4	9,9	6,1	31,7	18,1	73,5	26,8	12,6	12,1	81,6	16,2	7,7	17,9	15,1	27,5	24,5	(:)	10,1	21,9	13,1
■	33,2	44,7	8,5	16,9	11,6	12,9	51,0	64,9	37,1	51,2	58,5	40,3	20,2	12,2	35,8	20,2	83,8	31,1	18,0	19,6	85,3	21,2	11,2	30,5	24,5	25,5	27,3	(:)	16,5	30,0	22,6
■	42,8	55,5	10,9	21,4	14,5	20,3	66,4	77,4	47,8	63,9	71,8	53,0	36,8	40,3	37,8	46,0	88,5	35,5	23,6	35,0	90,8	26,0	20,0	46,7	34,8	34,2	28,9	(:)	26,8	45,7	51,5

Kaynak: Eurostat, İş gücü yoklaması.

Ek Notlar

Kıbrıs: Yurtdışında yüksek öğrenim görmekte olan öğrenciler henüz anket kapsamına dahil edilmemişlerdir.

Birleşik Krallık: Ulusal Mesleki Diplomalar (NVQ) seviye 1 ve Genel Ulusal Mesleki Diplomalar (GNVQ) ISCED seviye 3 diplomaları olarak kabul edilmemektedir.

Açıklama

Eğitim düzeyleri burada Uluslararası Eğitim Standardı Sınıflandırması'na (ISCED) göre tanımlanmaktadır (bkz. Terimler ve İstatistiksel Araçları bölümü). Bir orta öğretim üst aşama diploması elde etmemiş kişiler en iyi durumda ISCED 0-2 seviyelerini tamamlamış kişilere karşılık gelmektedirler. Veriler İş gücü yoklaması (veya LFS, bkz. Terimler ve İstatistiksel Araçları bölümü) esnasında, halen ikamet ettikleri ülkeler dışında eğitim görmüş insanların da dahil olduğu bir halk örneği ile ilgilidir. Bu yüzden göstergenin söz konusu ulusal eğitim sistemlerinin performansını yansıttığı düşünülemez. Bu, önemli miktarda geç alan ülkelerde özellikle akılda tutulmalıdır.

AVRUPA'DAKİ GENÇLERİN ÜÇTE BİRİNDEN FAZLASI YÜKSEKÖĞRETİME GİRİŞ İÇİN GEREKEN NİTELİK DÜZEYİNE SAHİP DEĞİLDİR

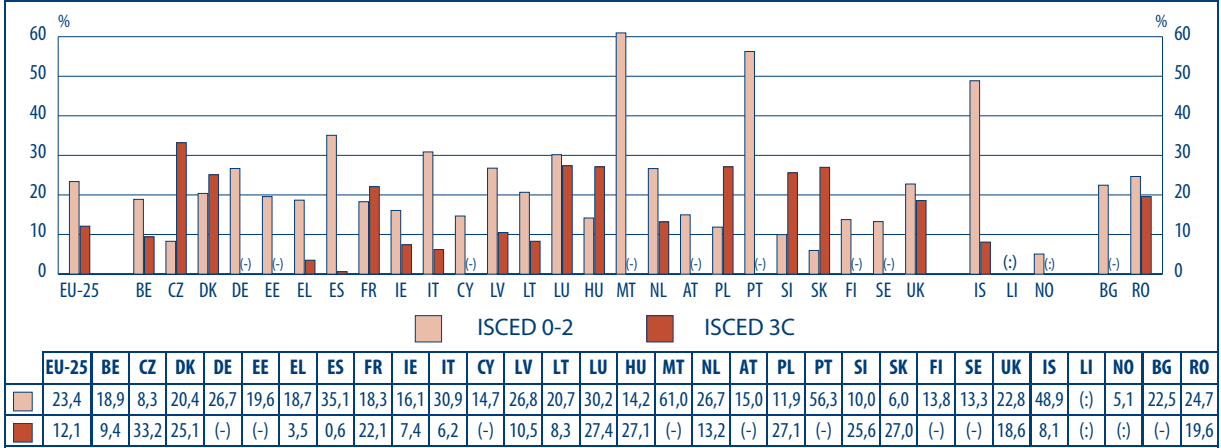
2002 yılında, Avrupa Birliği'ndeki 20-24 yaşlarındaki gençlerin %35,5'i en fazla bir ilköğretim sertifikasına (ISCED 1) veya alternatif olarak, doğrudan çalışma piyasasına giriş veya ISCED 4'de eğitime devam edilmesi ile sonuçlanan ISCED 3C seviyesinde bir orta öğretim ikinci kademe diplomasına sahiptirler. Bu diplomalar genellikle doğrudan yüksek öğretim geçiş hakkı vermezler.

En düşük, yüksek öğretime doğrudan geçiş hakkı kazanamayan 20-24 yaş grubu kişi oranları (%20'nin altında) Estonya, Kıbrıs, Avusturya, Finlandiya, İsveç ve Norveç'te kaydedilmektedir. Aksine, Lüksembour, Malta, Portekiz ve İzlanda'da aynı yaş grubunda yüksek eğitime doğrudan geçiş sağlamak için gereken diploma düzeyine sahip olmayan kişilerin oranları %55'in üzerindedir.

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Çizelge F5: 20-24 yaş grubunda en yüksek diplomaları, ISCED seviye 0 ila 2 veya ISCED 3C seviyesinde olanların yüzdeleri, 2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü yoklaması.

Ek Not

Birleşik Krallık: Ulusal Mesleki Diplomalar (NVQ) seviye 1 ve Genel Ulusal Mesleki Diplomalar (GNVQ) ISCED seviye 3 diplomaları olarak kabul edilmemektedir.

Açıklama

Eğitim düzeyleri burada Uluslararası Eğitim Standardı Sınıflandırması'na (ISCED) göre tanımlanmaktadır (bkz. Terimler ve İstatistiksel Araçları bölümü). Veriler İş gücü yoklaması (veya LFS, bkz. Terimler ve İstatistiksel Araçları bölümü) esnasında, halen ikamet ettikleri ülkeler dışında eğitim görmüş insanların da dahil olduğu bir halk örneği ile ilgilidir. Bu yüzden göstergenin söz konusu ulusal eğitim sistemlerinin performansını yansıttığı düşünülemez. Bu, önemli miktarda göç alan ülkelerde özellikle akılda tutulmalıdır.

YÜKSEKÖĞRETİM DİPLOMALARINA SAHİP KİŞİLERİN ORANI BİR NESİLDEN BİR SONRAKİNE ARTMAKTADIR

Genç yaş grupları daha yaşlı yaş gruplarına göre, yüksek öğretim diplomalarına sahip çok daha fazla kişi içermektedir. 2002 yılında Avrupa Birliği'nde, 30-34 yaş grubundaki kişilerin %24'ünden biraz daha fazlası lisans ya da diplomasına sahipken, bu oran 60-64 yaş grubunda %13 civarındaydı.

Bazı ülkelerde, nitelikli kişilerin bir nesilden bir sonrakine oranında dikkate değer bir artış vardır. Bu oran İspanya'da 30-34 yaş grubundaki kişiler arasında 60-64 yaş grubundan dört kat, Yunanistan, Fransa, Kıbrıs ve Portekiz'de üç kat daha fazladır. Belçika, İrlanda, İtalya, Finlandiya, İzlanda ve Norveç'te, 60 yaşının üzerindeki kişilere kıyasla, iki kat genç yüksek öğretim diplomalarına sahiptir.

Farklı nesillerin kabaca benzer yüksek öğretim diploması oranlarına sahip olduğu ülkeler 60 yaş üzeri kişiler arasında en yüksek nitelik düzeylerine sahip ülkeler olma eğilimindedir (Danimarka, Almanya, Estonya, İsveç ve Birleşik Krallıkta olduğu gibi).

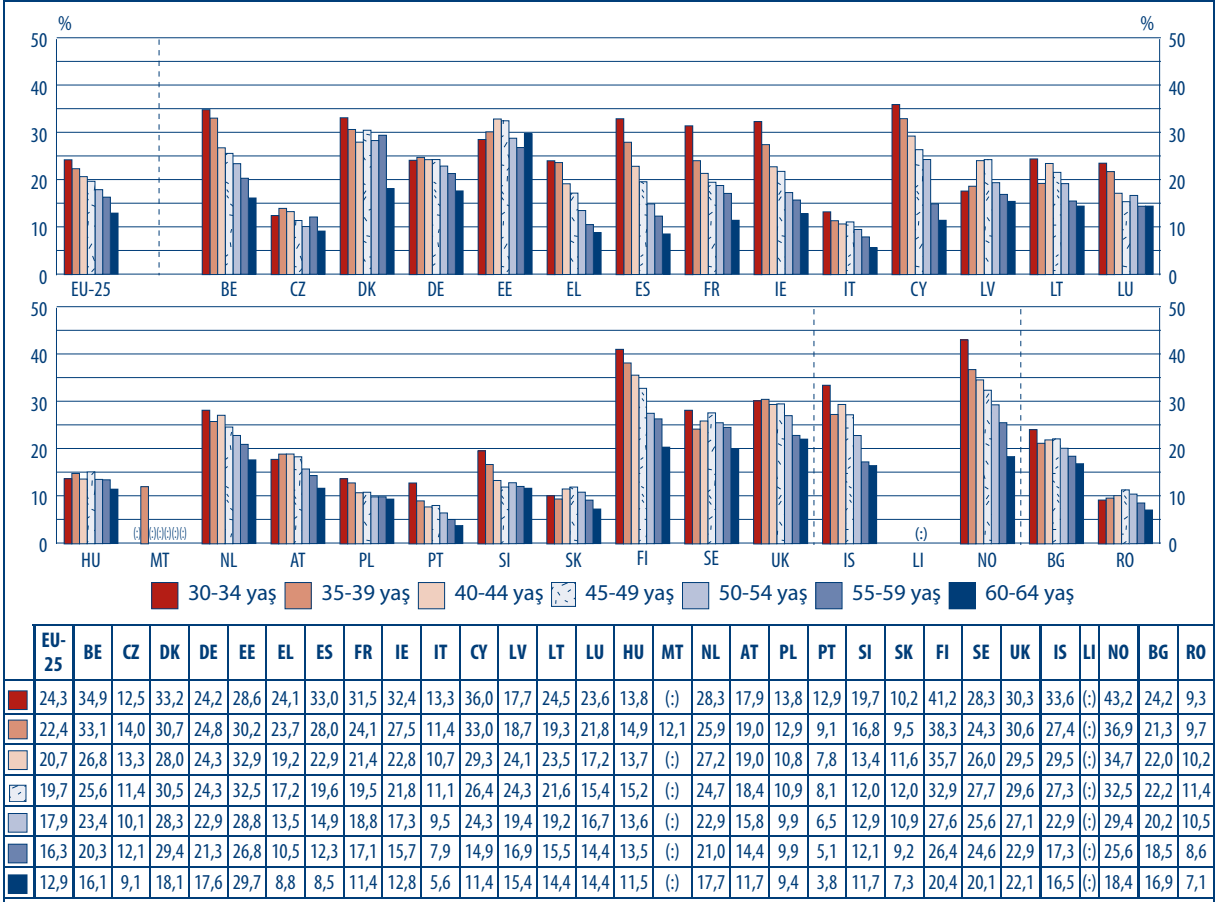
Yüksek öğretim diplomalarına sahip gençlerin yüzdesindeki artışa rağmen, ülkeler arasındaki önemli farklar değişmeden devam etmektedir. Bazı ülkelerde (Belçika, İspanya, Fransa, Kıbrıs, Finlandiya, Birleşik Krallık, İzlanda ve Norveç), 30-34 yaş grubundaki kişilerin üçte birinden fazlasının yüksek öğretim mezunu olmasının aksine Çek Cumhuriyeti, İtalya, Macaristan, Polonya, Portekiz, Slovakya ve Romanya'da karşılık gelen oran %15'den fazla değildir.

Son olarak, 30-34 yaş grubundaki kişilerin durumu kendilerinin hemen üzerindeki yaş grubuna (35-39 yaş grubu) kıyasla Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Macaristan ve Avusturya'da yüzde birin üzerinde bir oranda gerilemiştir.

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Çizelge F6: 30-64 yaş aralığındaki nüfus içinde yüksek öğretim diplomalarına sahip (ISCED 5 ve 6) nüfusun yüzdeleri, 2002

Kaynak: Eurostat, İş gücü yoklaması.

Ek Not

Kıbrıs: Yurtdışında yüksek öğrenim görmekte olan öğrenciler henüz anket kapsamına dahil edilmemişlerdir

Açıklama

Eğitim düzeyleri burada Uluslararası Eğitim Standardı Sınıflandırması'na (ISCED) göre tanımlanmaktadır (bkz. Terimler ve İstatistiksel Araçları bölümü). Veriler İş gücü yoklaması (veya LFS, bkz. Terimler ve İstatistiksel Araçları bölümü) esnasında, halen ikamet ettikleri ülkeler dışında eğitim görmüş insanların da dahil olduğu bir halk örneği ile ilgilidir. Bu yüzden göstergenin söz konusu ulusal eğitim sistemlerinin performansını yansıttığı düşünülemez. Bu, önemli miktarda göç alan ülkelerde özellikle akılda tutulmalıdır.

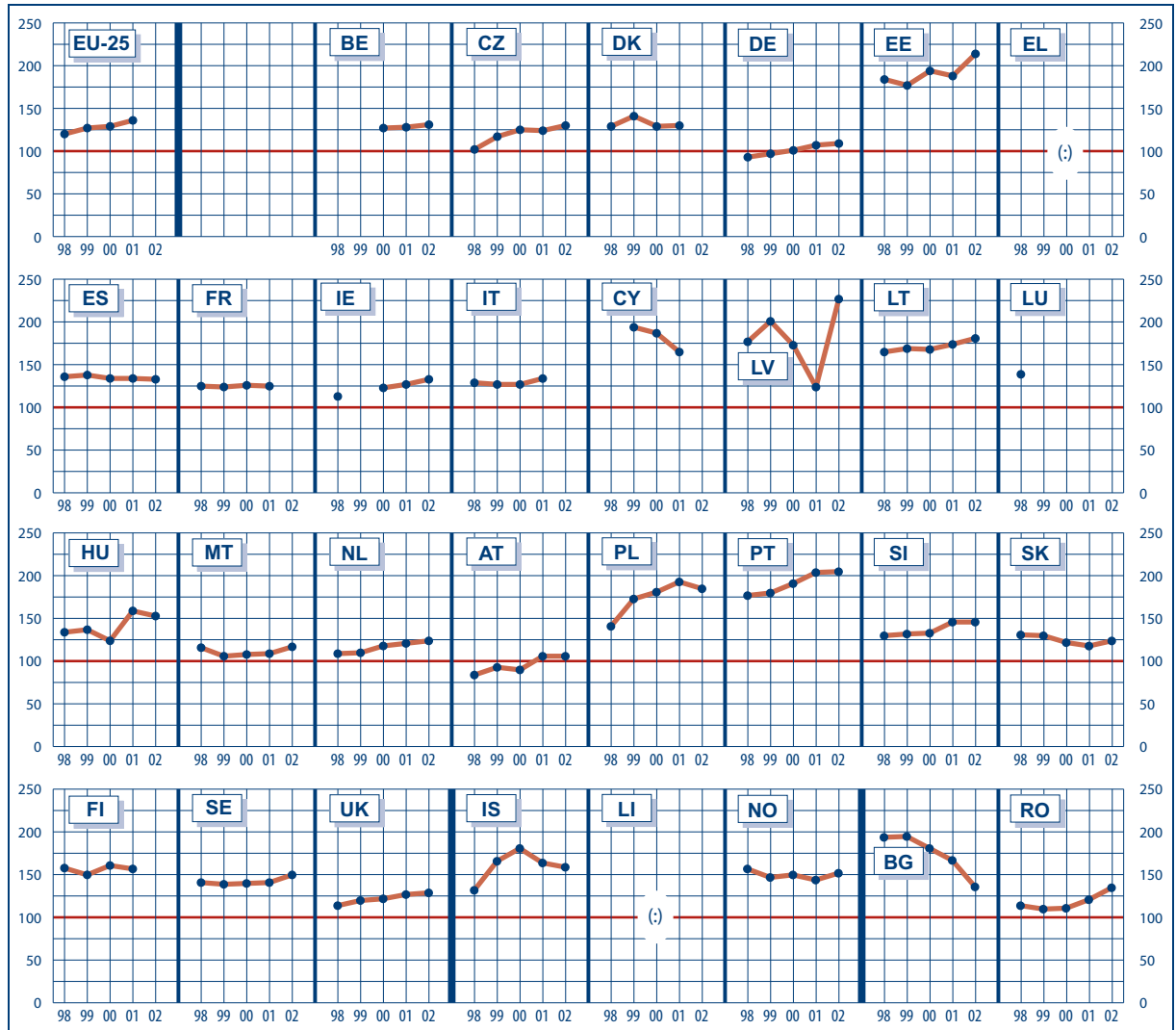

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

KADIN MEZUNLARIN ORANI SÜREKLİ ARTMAKTADIR- DAHA 1990'LARDA ORTAYA ÇIKAN BİR EĞİLİM

2002 yılında, hakkında veri bulunan ülkelerin hepsinde sayıya erkeklerden daha fazla kadın yüksek öğretimden mezun olmuştur. Estonya, Letonya ve Portekiz'de, bu sayı iki kat fazla olmuştur (Çizelge F7a).

Çizelge F7: Ülkelere göre yüksek öğretimden mezun olan 100 erkek başına kadınların sayısında meydana gelen değişiklikler (ISCED 5 ve 6), 1998-2002

	EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
1998	120	(:)	102	129	93	184	(:)	136	125	113	129	(:)	177	165	139	134	116	109	84	141	177	130	131	158	141	114	132	(:)	157	194	114
1999	127	(:)	117	141	97	177	(:)	138	124	(:)	127	194	201	169	(:)	137	106	110	93	173	180	132	130	150	139	120	166	(:)	147	195	110
2000	129	127	125	129	101	194	(:)	134	126	123	127	187	173	168	(:)	124	108	118	90	181	191	133	122	161	140	122	181	(:)	150	181	111
2001	136	128	124	130	107	188	(:)	134	125	127	134	165	124	174	(:)	159	109	121	106	193	204	146	118	157	141	127	164	(:)	144	167	121
2002	(:)	131	130	(:)	109	214	(:)	133	(:)	133	(:)	(:)	227	181	(:)	153	117	124	106	185	205	146	124	(:)	150	129	159	(:)	152	136	135

Kaynak: Eurostat, UOE.

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Ek Notlar (Çizelge F7)

Belçika (BE nl): Üniversite dışı yüksek öğretimde verilen ikinci diplomaların küçük yüzdesi dahil edilmemiştir.

Estonya: Yüksek lisans dereceleri (ISCED 5A) dahil değildir.

Kıbrıs ve Lüksemburg: Öğrencilerin çoğunluğu yurtdışında okumaktadır ve bu yüzden dikkate alınmamışlardır

Malta ve Portekiz: 2002 yılına ait veriler geçicidir.

Avusturya: ISCED seviye 5B verileri 1998-2000 ve 2002 durumlarında bir önceki yıla karşılık gelmektedir.

Slovakya ve Romanya: İkinci diplomalar da (sadece 1998'de Slovakya örneğinde) ileri Romanya'daki ileri araştırma programları (ISCED 6) da hesaba katılmamaktadır.

Birleşik Krallık: 2001 yılındaki metodolojik bir değişim 2001 ve 2002 verilerinin 2000 yılına ve daha önceki yıllara ait verilerle kıyaslanabilmesi düzeyini sınırlamaktadır. Bu değişim mezunların cinsiyet bazlı dağılımını değil, mezunların toplam sayısını etkilemektedir.

Açıklama

Mezun olan her 100 erkeğe karşı kadın mezunların oranı, yüksek öğretimi başarıyla tamamlayan kadınların sayısını, yüksek öğretimi başarıyla tamamlayan erkeklerin sayısına bölerek hesaplanır. Sonuç 100'le çarpılır. Genellikle ISCED 5A, 5B seviyesindeki tüm mezunlar dahil edilirler.

Mezunlar veri toplama referans dönemi süresince bir yüksek öğretim diploması elde eden kişilerdir. Birçok ülkede, referans dönemi takvim yılıdır ancak bazı ülkeler akademik yılı benimsemektedirler. Bir yüksek öğretim diplomasının verilmesine ilişkin koşullar ulusal kriterler uyarınca belirlenir. Ülke verilerinin iki defa sayılmasından mümkün olduğu durumlarda kaçınılmıştır. Belli bir öğrencinin aynı seviyede birkaç diploma (ISCED 5A'nın ilk devresi, ISCED 5A'nın ikinci devresi, ISCED 5B'nin ilk devresi, ISCED 5B veya ISCED'nin ikinci devresi), bu öğrenci sadece bir kişi sayılır. Avrupa ortalaması her yıl için mevcut veriler kullanılarak hazırlanır. 2000 yılında, Polonya için 1999 yılına ilişkin veriler kullanılmaktadır.

Saygıca erkeklerden çok kadının yüksek öğretimden mezun olduğu (Almanya ve Avusturya dışında) daha 1998'de görülüyordu. Bu akım, ülkelerin çoğunluğunda kadın mezunların sayısında erkek karşılıklarına kıyasla %10'dan fazla bir artışla 2002 yılına dek devam etmiştir.

Sonuç olarak 2002 yılında, Estonya, Letonya ve Portekiz'de kadın mezunların sayısı erkek mezunların sayısının iki katından daha fazlaydı. Diğer ülkelerde (Belçika, Danimarka, İspanya, Fransa, İtalya, Malta, Slovakya, Finlandiya, İsveç ve Norveç'te), mezun olan her 100 erkeğe karşı kadınların sayısı aynı dönemde oldukça az değişmiştir.

Bu oran sadece Kıbrıs ve Bulgaristan'da hakkında veriler mevcut olan dönemde önemli biçimde azalmıştır (Kıbrıs vakasında, yurt dışında okuyan kadın ve erkekler dahil edilmemiştir).

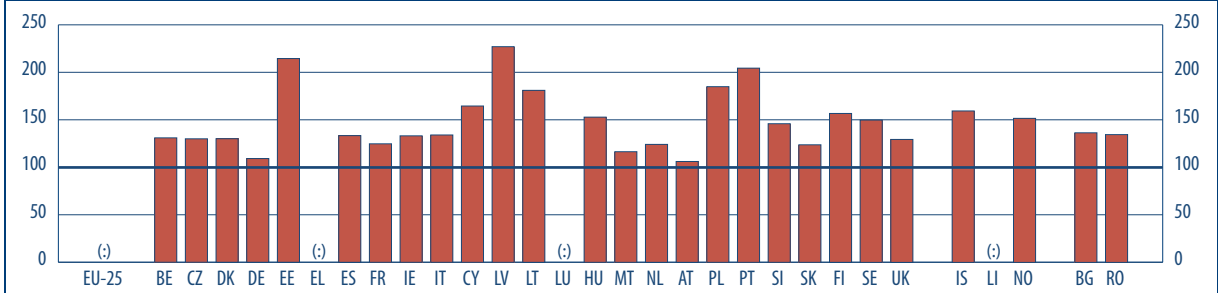
2002 YILINDA, KADINLAR YÜKSEK ÖĞRETİMDEN MEZUN OLAN KİŞİLERİN ÇOK BÜYÜK BİR ORANINI OLUŞTURMUŞTUR

2002 yılında, hakkında veri bulunan tüm ülkelerde, yüksek öğretimden mezun olan kadınların sayısı erkeklerin sayısından daha büyüktür. Bu durum daha 1998'de görülmekteydi (Çizelge F7). Estonya, Letonya ve Portekiz'de, bu sayı iki katın üzerinde fazlaydı. Litvanya, Macaristan, Polonya, İsveç, İzlanda ve Norveç'in oluşturduğu, doğu ve kuzey Avrupa'daki bazı ülkelerde kadın mezunların sayısı erkeklerin sayısından bir buçuk kat daha fazladır.

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Çizelge F7a: Yüksek öğretimden mezun olan her 100 erkeğe karşı kadınların sayısı, (ISCED 5 ve 6), 2001/02

EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
(:)	131	130	130	109	214	(:)	133	125	133	134	165	227	181	(:)	153	117	124	106	185	205	146	124	157	150	129	159	(:)	152	136	135

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek Notlar

Belçika (BE nl): Üniversite dışı yüksek öğretimde verilen ikinci diplomaların küçük yüzdesi dahil edilmemiştir.

Danimarka, Fransa, İtalya, Kıbrıs ve Finlandiya: Veriler 2001 yılına aittir.

Estonya: Yüksek lisans dereceleri (ISCED 5A) dahil değildir.

Kıbrıs ve Lüksembourg: Öğrencilerin çoğunluğu yurtdışında okumaktadır ve bu yüzden dikkate alınmamışlardır

Malta ve Portekiz: 2002 yılına ait veriler geçicidir.

Avusturya: ISCED seviye 5B verileri 2001 yılına karşılık gelmektedir.

Romanya: İkinci diplomalar ve ileri araştırma programları (ISCED 6) dahil değildir.

Açıklayıcı Not

Mezun olan her 100 erkeğe karşı kadın mezunların oranı, yüksek öğretimi başarıyla tamamlayan kadınların sayısını, yüksek öğretimi başarıyla tamamlayan erkeklerin sayısına bölerek hesaplanır. Sonuç 100'le çarpılır. Genellikle ISCED 5A, 5B seviyesindeki tüm mezunlar dahil edilirler.

Mezunlar veri toplama referans dönemi süresince bir yüksek öğretim diploması elde eden kişilerdir. Birçok ülkede, referans dönemi takvim yılıdır ancak bazı ülkeler akademik yılı benimsemektedirler. Bir yüksek öğretim diplomasının verilmesine ilişkin koşullar ulusal kriterler uyarınca belirlenir.

Eğitim düzeyleri burada Uluslararası Eğitim Standardı Sınıflandırması'na (ISCED) göre tanımlanmaktadır (bkz. Lügatçe ve İstatistik Araçları bölümü).

BİRÇOK ÜLKEDE, SOSYAL BİLİMLER, İŞLETME VE HUKUK KONUSUNDA DİĞER TÜM ALANLARDAN ÇOK MEZUN VARDIR

Sosyal bilimler, işletme ve hukuk mezunları Letonya ve Polonya'daki tüm mezunların yarısından fazlasını temsil etmektedir. Geri kalan ülkelerde, yüksek öğretim diplomalarına sahip kişilerin en az %25'i aynı alandan mezun olmaktadır. Bu alan, bu yüzden, neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde mezunların en büyük oranını oluşturmaktadır.

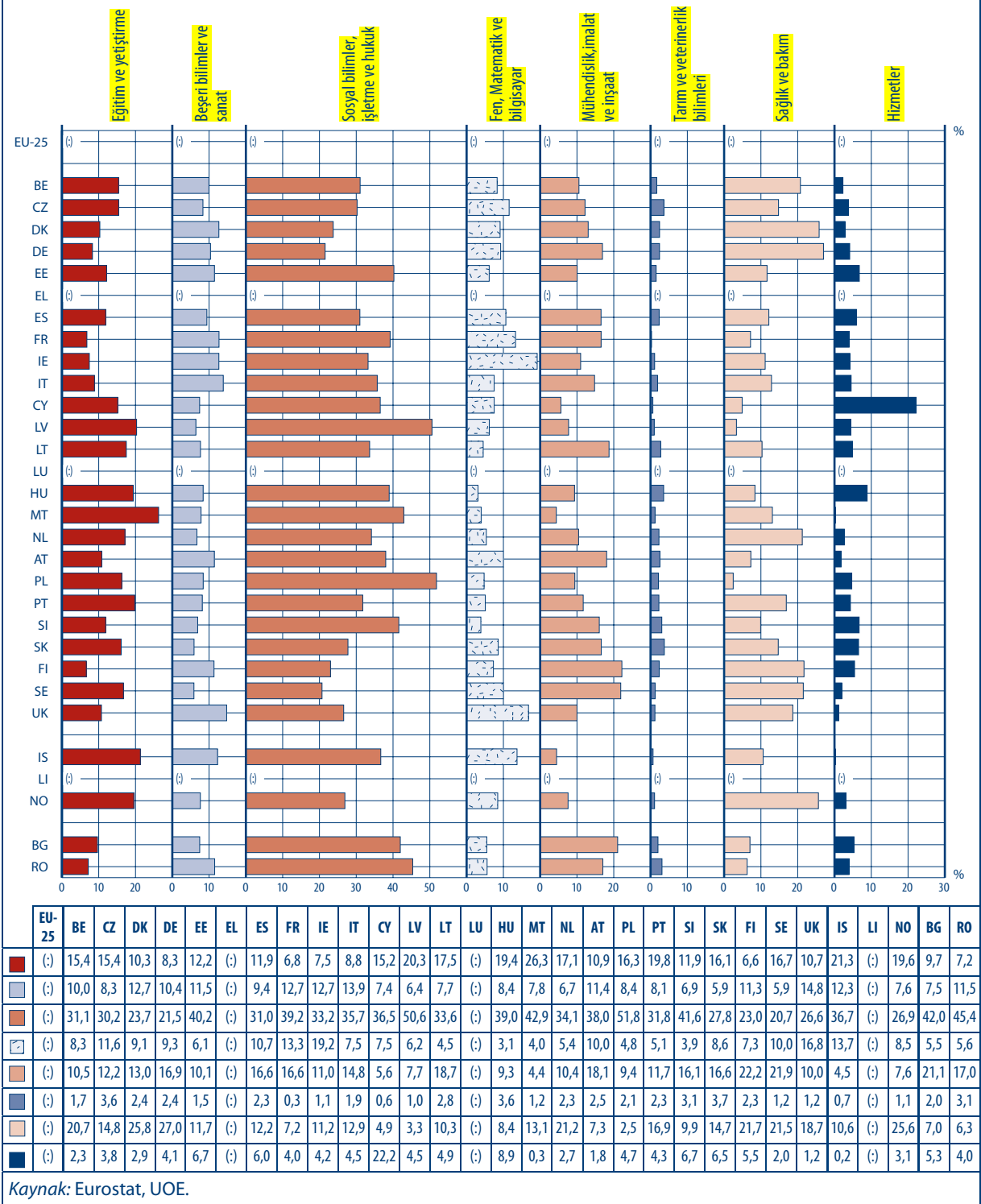
Üç ülke bunun istisnası niteliğindedir. Danimarka ve Almanya'da, 'sağlık ve sosyal yardım' alanı mezunlarının oranı en yüksek oran iken, İsveç'te 'mühendislik, üretim ve inşaat' alanındaki mezunlar diğer disiplinlerin mezunlarından sayıca daha fazladır.

Oranın sırasıyla %19 ve %17 olduğu İrlanda ve Birleşik Krallık dışında, hakkında verilere sahip olunan bütün ülkelerde, 'fen, matematik ve bilgi işleme' alanındaki mezunların oranı %15'den daha azdır.

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Çizelge F8: Yüksek öğretim mezunlarının (ISCED 5 ve 6) eğitim ve öğretim alanları arasındaki dağılımı, 2001/02

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Ek Notlar (Çizelge F8)

Belçika (BE nl): Üniversite dışı yüksek öğretimde verilen ikinci diplomaların küçük yüzdesi dahil edilmemiştir.

Danimarka, Fransa, İtalya, Kıbrıs, Malta, Portekiz ve Finlandiya: 2001 yılına ait veriler..

Estonya: Yüksek lisans dereceleri (ISCED 5A) dahil değildir.

Kıbrıs: Yurtdışında mezun olan öğrenciler dikkate alınmamıştır.

Avusturya: ISCED 5B seviyesi'deki mezunlar dahil değildir.

Portekiz: Geçici veriler.

Romanya: İkinci diplomalar ve ISCED seviye 6 programları dahil değildir.

Açıklama

Bu gösterge belli bir alandaki mezunların sayısı yüksek öğretimdeki mezunların toplam sayısına bölünerek elde edilir. Sonuç yüzde çarpılır. 'Bilinmeyen çalışma alanlarındaki' mezunların sayısını paydadan hariç tutar ancak bilinmeyen alandaki her bir ülkeye ait toplamlar eklerde gösterilir. Mezunlar veri toplama referans dönemi süresince bir yüksek öğretim diploması elde eden kişilerdir. Birçok ülkede, referans dönemi takvim yılıdır ancak bazı ülkeler akademik yılı benimsemektedirler. Bir yüksek öğretim diplomasının verilmesine ilişkin koşullar ulusal kriterler uyarınca belirlenir.

ISCED 5A ve 5B (ilk ve ikinci devreler) seviyelerinin yanında ISCED 6 seviyesindeki tüm mezunlar göz önünde bulundurulur.

SOSYAL BİLİMLER MEZUNLARININ ÇOĞU KADINDIR ANCAK FEN ALANINDA DAHA ÇOK ERKEK MEZUN VARDIR

Bütün ülkelerde, kadınların 'eğitim', 'beşeri bilimler ve toplum bilimleri', 'sağlık ve sosyal hizmet' alanlarında mezun olan erkeklerden sayıca fazla olmaları işten bile değildir. Bu, 'sosyal bilimler, işletme ve hukuk' için, kadınların az farkla azınlıkta olduğu yerler olan Danimarka, Hollanda, Malta ve Almanya dışında, daha az bir ölçüde geçerlidir.

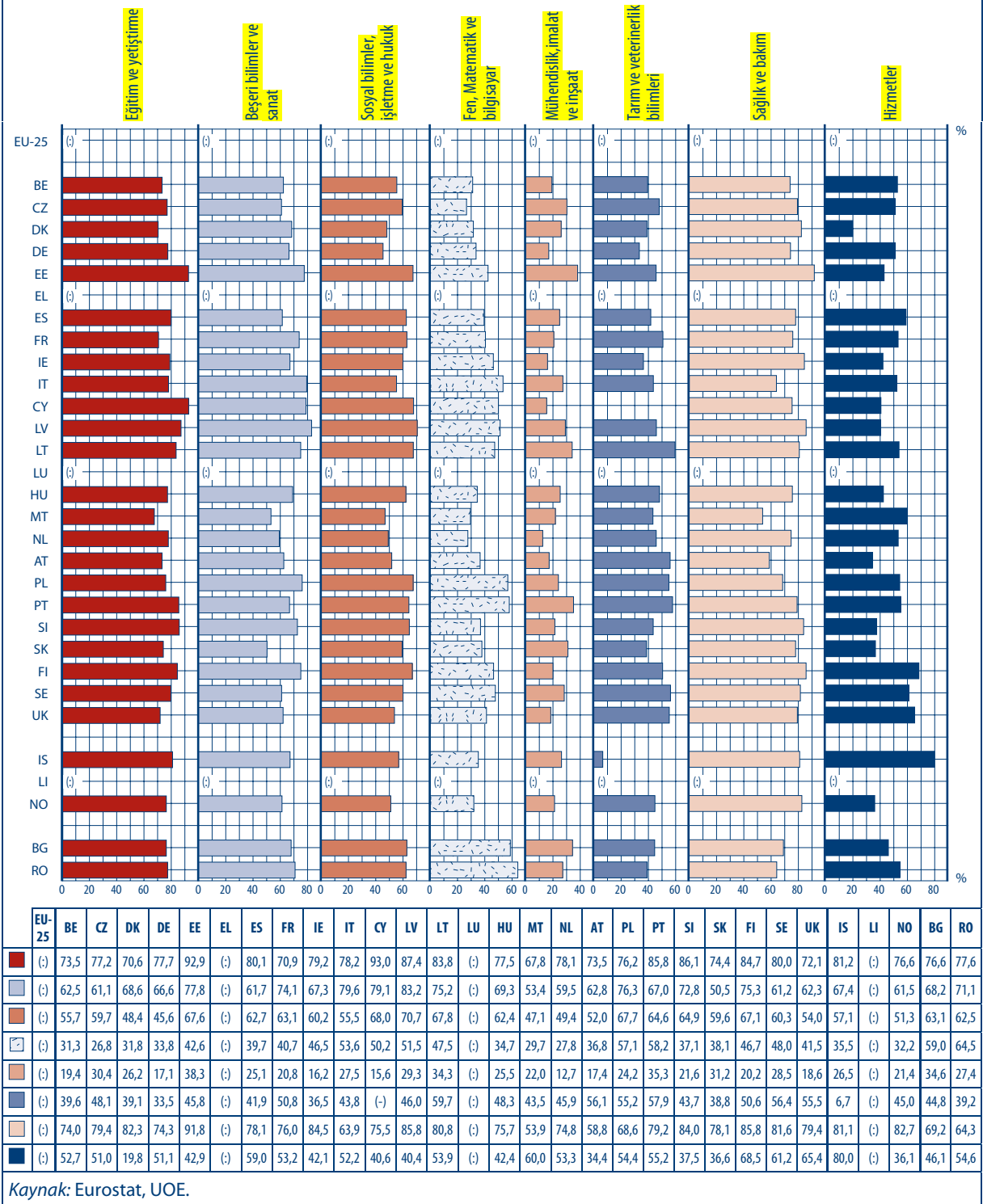
Malta hariç, 'eğitim' alanından mezun olan kişilerin %70'inden fazlası kadındır. Estonya, Kıbrıs, Letonya, Portekiz ve Slovenya'da, kadınların oranı %85'den fazladır. Kadınların bu aynı rakamsal üstünlükleri, Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğunda mezunların %70'inden fazlasını oluşturdukları, 'sağlık ve sosyal hizmetler' alanlarında da görülür. Sayıca 'beşeri bilimler ve toplum bilimleri' alanındaki erkek mezunlardan bundan önceki iki alanda olduğu ölçüde fazla olmasalar da, kadınlar neredeyse tüm ülkelerde %60'ın üzerindeki bir oranla çoğunlukta kalmaktadırlar.

Neredeyse her yerde, sayıca, kadınlardan daha fazla erkek 'mühendislik, üretim ve inşaat' ve 'fen, matematik ve bilgi işleme' okumaktadır (Çizelge CIS), bu alanlarda da genellikle kadınların oluşturduğundan daha çok mezun sayısı oluşturmaktadır. Erkeklerin en yüksek mezun derecesini temsil ettikleri alan, Estonya'da yaklaşık %62, Hollanda'da ise %87'nin üzerindeki oranla, 'mühendislik, üretim ve inşaat' alanıdır. Erkeklerin belirgin sayısal gücü, temsil edilme oranlarının asla %75'i aşmamasına karşın, 'fen, matematik ve bilgi işleme' alanındaki mezunlar arasında da belirgindir. Ancak, İtalya, Kıbrıs, Letonya, Polonya, Portekiz, Bulgaristan ve Romanya'da, bu inceleme alanındaki mezunların yarısından biraz fazlası kadındır.

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Çizelge F9: Kadınların aldığı yüksek öğretim diplomalarının (ISCED 5 ve 6) oranı, eğitim ve yetiştirme alanına göre, 2001/02

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Ek Notlar (Çizelge F9)

Belçika (BE nl): Üniversite dışı yüksek öğretimde verilen ikinci diplomaların küçük yüzdesi dahil edilmemiştir.

Danimarka, Fransa, İtalya, Kıbrıs, Malta, Portekiz ve Finlandiya: 2001 yılına ait veriler..

Estonya: Yüksek lisans dereceleri (ISCED 5A) dahil değildir.

Kıbrıs: Yurtdışında mezun olan öğrenciler dikkate alınmamıştır.

Avusturya: ISCED 5B seviyesi'deki mezunlar dahil değildir.

Portekiz: Geçici veriler.

Romanya: İkinci diplomalar ve ISCED seviye 6 programları dahil değildir.

Açıklama

Bu gösterge belli bir alandaki mezunların sayısı yüksek öğretimdeki mezunların toplam sayısına bölünerek elde edilir. Sonuç yüzle çarpılır. 'Bilinmeyen çalışma alanlarındaki' mezunların sayısını paydadan hariç tutar ancak bilinmeyen alandaki her bir ülkeye ait toplamlar eklerde gösterilir. Mezunlar veri toplama referans dönemi süresince bir yüksek öğretim diploması elde eden kişilerdir. Birçok ülkede, referans dönemi takvim yılıdır ancak bazı ülkeler akademik yılı benimsemektedirler. Bir yüksek öğretim diplomasının verilmesine ilişkin koşullar ulusal kriterler uyarınca belirlenir.

ISCED 5A ve 5B (ilk ve ikinci devreler) seviyelerinin yanında ISCED 6 seviyesindeki tüm mezunlar dikkate alınır.

BİLİM VE TEKNOLOJİ MEZUNLARININ ORANI BİRÇOK ÜLKEDE ARTIYOR

20-29 yaşlarındaki 1000 kişi başına düşen 'bilim ve teknoloji' alanındaki yüksek öğretim mezunlarının sayısı 1998 – 2002 döneminde birçok ülkede artmıştır. Bu artış, oranın iki katından fazlasına çıktığı, Bulgaristan'da olağanüstü olmuştur. Bu oran, Danimarka, İspanya, Litvanya, Polonya, Slovakya ve İsveç'te, hakkında veriler bulunan dönem süresince %50'nin üzerinde artmıştır. Diğer ülkelerde (Çek Cumhuriyeti, İtalya, Letonya, Hollanda, Portekiz, Slovenya, Birleşik Krallık, İzlanda ve Romanya), 1998 – 2002 yılları arasındaki dönem için %10'dan fazla olmuştur. Sadece Belçika, Fransa, Finlandiya ve Norveç, hakkında veriler bulunan dönem için daha az bir artış kaydetmiştir. Son olarak, Almanya, Estonya, İrlanda, Kıbrıs, Macaristan ve Avusturya 20-29 yaşları arasındaki 1000 sakin başına düşen 'bilim ve teknoloji' alanındaki yüksek öğretim mezunlarının sayısında küçük bir azalma kaydetmiştir.

2002 yılında, 20-29 yaşlarındaki 1000 sakin başına düşen 'bilim ve teknoloji' alanındaki mezunların sayısında, söz konusu ülkeye bağlı olarak, 1 ila 6 faktörlük bir değişiklik olmuştur. Hakkında verilere sahip olunan çoğu ülke 20-29 yaşlarındaki 1000 sakin başına 'bilim ve teknoloji' alanında 10'dan az mezun bildirmektedirler (Çizelge F10a).

Açıklama (Çizelge F10)

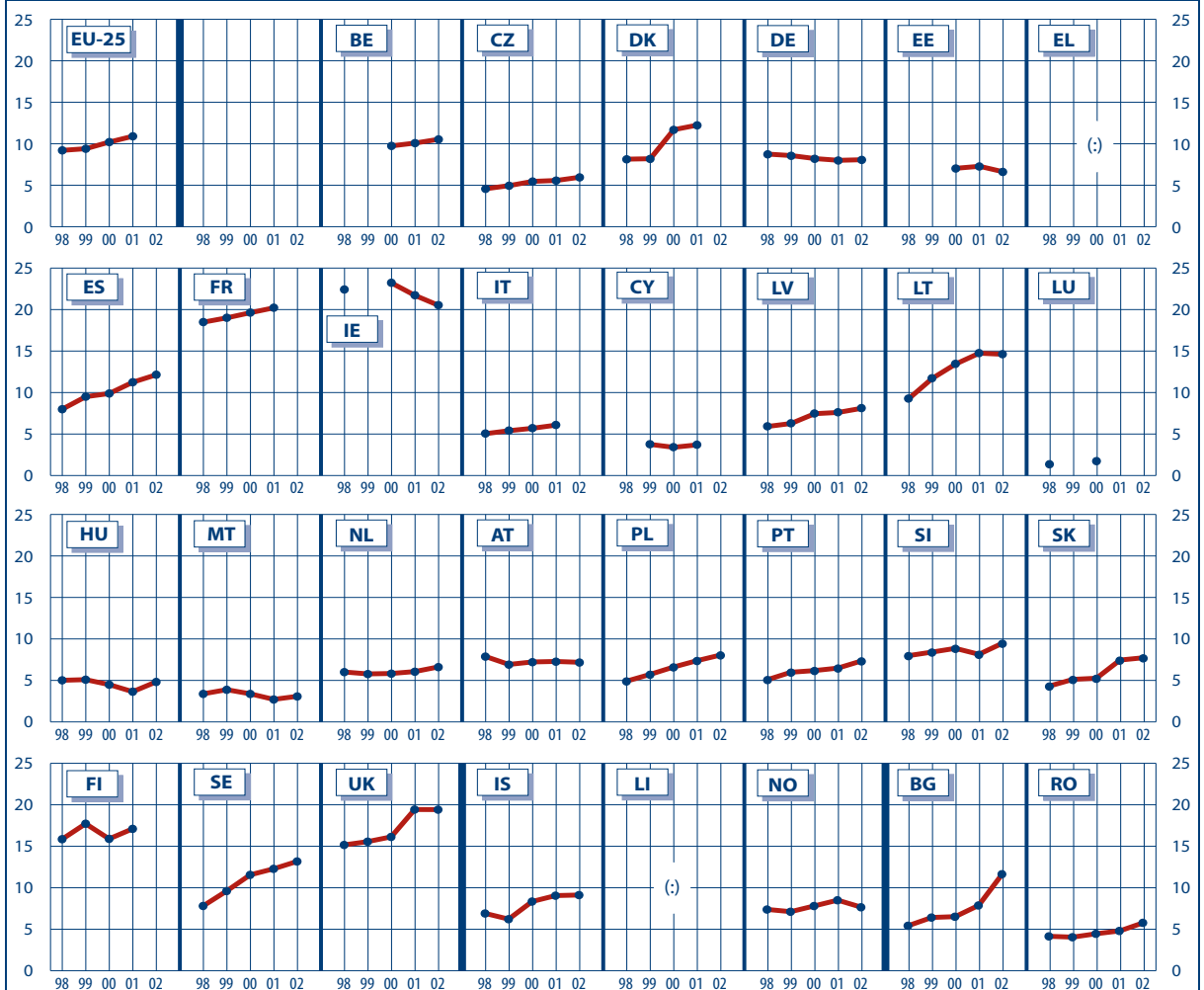
Bu gösterge 'bilim, matematik ve bilgi işleme' ve 'mühendislik, üretim ve inşaat' alanlarındaki her yaşta mezun sayısı, 20-29 yaş grubundaki nüfusun toplamına bölünerek elde edilir. Sonuç 1000'le çarpılır.

Mezunlar veri toplama referans dönemi süresince bir yüksek öğretim diploması elde eden kişilerdir. Birçok ülkede, referans dönemi takvim yılıdır ancak bazı ülkeler akademik yılı benimsemektedirler. Bir yüksek öğretim diplomasının verilmesine ilişkin koşullar ulusal kriterler uyarınca belirlenir. Payda 1 Ocak tarihindeki nüfusa tekabül eder.

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

Çizelge F10: 20-29 yaşlarında 100 kişi başına düşen, bilim ve teknoloji alanındaki yüksek öğretim (ISCED 5-6) mezunlarının sayısındaki değişiklikler, ülkelere göre, 1998-2002

	EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
1998	9,2	(:)	4,6	8,1	8,8	(:)	(:)	8,0	18,5	22,4	5,1	(:)	5,9	9,3	1,4	5,0	3,4	6,0	7,9	4,9	5,1	8,0	4,3	15,9	7,9	15,2	7,0	(:)	7,5	5,5	4,2
1999	9,4	(:)	5,0	8,2	8,6	(:)	(:)	9,5	19,0	(:)	5,4	3,8	6,3	11,7	(:)	5,1	3,9	5,8	6,9	5,7	6,0	8,4	5,1	17,8	9,7	15,6	6,3	(:)	7,2	6,5	4,1
2000	10,2	9,7	5,5	11,7	8,2	7,0	(:)	9,9	19,6	23,2	5,7	3,4	7,5	13,5	1,8	4,5	3,4	5,8	7,2	6,6	6,2	8,9	5,3	16,0	11,6	16,2	8,4	(:)	7,9	6,6	4,5
2001	10,9	10,1	5,6	12,2	8,0	7,3	(:)	11,3	20,2	21,7	6,1	3,7	7,6	14,8	(:)	3,7	2,7	6,1	7,3	7,4	6,5	8,2	7,5	17,2	12,4	19,5	9,1	(:)	8,6	7,9	4,9
2002	(:)	10,5	6,0	(:)	8,1	6,6	(:)	12,2	(:)	20,5	(:)	(:)	8,1	14,6	(:)	4,8	3,1	6,6	7,2	8,1	7,4	9,5	7,8	(:)	13,3	19,5	9,2	(:)	7,7	11,7	5,8

Kaynak: Eurostat, UOE.

Ek Notlar

Belçika (BE nl): İkinci diplomalar dahil değildir.

Estonya: Yüksek lisans dereceleri (ISCED 5A) dahil değildir.

Kıbrıs: 'Bilim ve teknoloji' alanında yurt dışında mezun olan öğrenciler mezun sayısına dahil edilmemiştir ancak toplam nüfus içinde sayılmaktadırlar, bu yüzden oran değerinin altında tahmin edilmektedir.

Lüksemburg: Öğrencilerin çoğunluğu yurtdışında okumaktadır ve dikkate alınmamışlardır

Malta ve Portekiz: 2002'ye ait veriler geçicidir.

Avusturya: ISCED 5B seviyesi verileri 1998-2000 ve 2002 durumunda bir önceki yıla karşılık gelmektedir.

Slovakya ve Romanya: İkinci diplomalar da (sadece 1998'de Slovakya örneğinde) ileri Romanya'daki ileri araştırma programları (ISCED 6) da hesaba katılmamaktadır.

Birleşik Krallık: 2001 yılındaki metodolojik bir değişim 2001 ve 2002 verilerinin 2000 yılına ve daha önceki yıllara ait verilerle kıyaslanabilmesi düzeyini sınırlamaktadır. 2002 yılına ait oranı hesaplamak için 1 Ocak 2001'deki nüfus kullanılmaktadır.

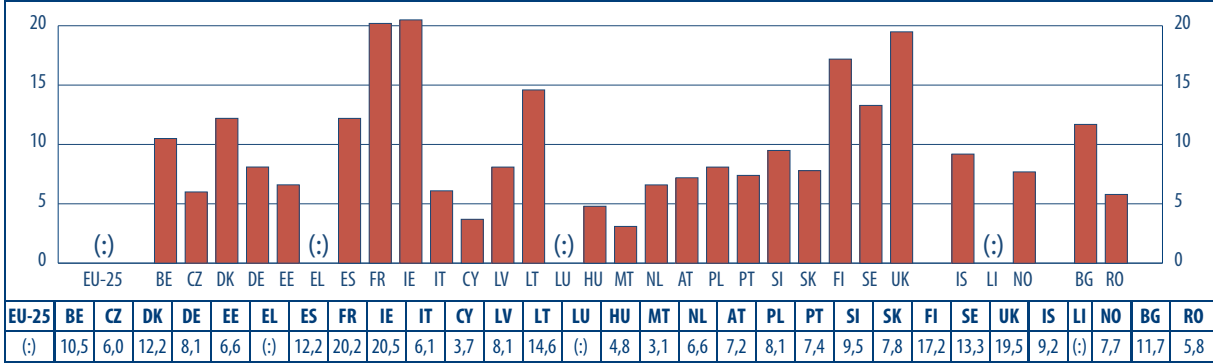

MEZUNLAR VE NİTELİK DÜZEYLERİ

BAZI AVRUPA ÜLKELERİNDE FEN VE TEKNOLOJİ MEZUNLARI ORANI DİĞER AVRUPA ÜLKELERİNE KIYASLA 6 KAT DAHA FAZLA OLABİLMEKTEDİR

20-29 yaşları arasındaki her 1000 kişide 'fen ve teknoloji' alanında yüksek öğretim mezunu kişi sayısı, ilgili Avrupa ülkesine bağlı olarak 1 ila 6 faktörü kadar değişkenlik arz edebilir. Bunların oranı ülkelerin çoğunda 1998 ila 2002 döneminde artış göstermiştir (Çizelge F10). Hakkında veri bulunan ülkelerin çoğunda, 20-29 yaşları arasındaki her bin kişi içerisinde 'fen ve teknoloji' alanlarından mezun olanların sayısı 10'un altındadır. 2002 yılında, bu oranlar İrlanda ve İngiltere'de sırasıyla %20,5 ve %19,5 ile en yüksek idi. 'Fen ve teknoloji' alanlarının yeterince iyi temsil edildiği Lituanya ve İsveç'te bu oran %13'ün üzerinde idi.

Çizelge F10a: 20-29 yaşları arasındaki her 1000 kişide fen ve teknoloji alanında mezun olan (ISCED 5 ve 6) kişi sayısı, 2001/02

Kaynak: Eurostat, UOE

Ek notlar

Belçika (BE nl): Üniversite harici yüksek öğretimde verilen küçük ikinci yeterlilik yüzdesi dahil değildir.

Danimarka, Fransa, İtalya, Kıbrıs ve Finlandiya: Veriler 2001 yılına aittir.

Estonya: Yüksek lisans seviyesi diplomaları (ISCED 5A) dahil değildir.

Kıbrıs: Yurt dışında mezun olmuş olan öğrenciler dikkate alınmamıştır, ancak nüfus verilerine dahil edilmiştir.

Lüksembourg: Yurt dışında mezun olmuş olan öğrenciler dikkate alınmamıştır.

Malta ve Portekiz: 2002 yılına ait veriler geçici niteliktedir.

Avusturya: 2002 yılına ait ISCED seviye 5B verileri önceki yıla tekabül etmektedir.

İngiltere: Nüfus verileri 1 Ocak 2001 itibarıyla verilmektedir.

Romanya: İkinci yeterlikler ve ISCED seviye 6 programları dahil değildir.

Açıklama notu

Bu gösterge, her yaştan 'fen, matematik ve bilgisayar' ile 'mühendislik, üretim ve inşaat' mezunlarının sayısını 20-29 yaşları arasındaki toplam nüfusa bölmek suretiyle elde edilmektedir. Elde edilen sonuç 1000 ile çarpılmaktadır.

ISCED seviye 5A ve 5B'deki (birinci ve ikinci döngüler) tüm mezunlar ve ayrıca ISCED seviye 6'dakiler dikkate alınmaktadır.

Mezunlar, veri toplama referans dönemi içerisinde yüksek öğretim yeterliği alan kişilerdir. Birçok ülkede, referans dönemi takvim yılıdır, ancak bazı ülkeler akademik yılı kabul etmektedir. Yüksek öğretim yeterliği verilmesi ile ilgili şartlar ulusal kriterlere göre belirlenmektedir.

Bu payda 1 Ocak 2002'deki nüfusa tekabül etmektedir.

Eğitim seviyeleri burada, Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması'na ya da ISCED'e göre tanımlanmaktadır (Sözlük ve İstatistiksel araçlar bölümüne bakınız).

EKLER

Çizelge A1: Avrupa Birliği'nde, EFTA/EEA ülkelerinde ve aday ülkelerdeki 0-9,10-19 ve 20-29 yaş gruplarında yer alan gençlerin sayısındaki değişiklik, bin, 1975-2000 arası

	TOPLAM NÜFUS						0-9 YAŞ GRUBU					
	1975	1980	1985	1990	1995	2000	1975	1980	1985	1990	1995	2000
EU-25	417 484	426 061	432 093	438 636	446 548	451 258	(:)	60 403	56 963	55 099	53 115	49 903
EU-15	348 644	354 568	358 464	363 719	371 346	376 381	54 212	48 565	44 710	43 566	42 872	41 357
BE	9 788	9 855	9 858	9 948	10 131	10 239	1 400	1 265	1 196	1 195	1 218	1 198
CZ	10 024	10 316	10 334	10 362	10 333	10 278	1 513	1 720	1 600	1 359	1 250	1 059
DK	5 054	5 122	5 111	5 135	5 216	5 330	757	685	587	557	627	682
DE	78 882	78 180	77 709	79 113	81 539	82 163	10 683	8 448	8 066	8 639	8 800	8 199
EE	1 424	1 472	1 523	1 571	1 448	1 372	207	219	228	239	195	143
EL	8 986	9 584	9 920	10 121	10 443	10 554	1 451	1 429	1 384	1 233	1 091	1 024
ES	35 338	37 242	38 353	38 826	39 197	39 733	6 498	6 465	5 720	4 676	4 012	3 797
FR	52 600	53 731	55 157	56 577	57 753	58 749	8 360	7 836	7 508	7 662	7 427	7 236
IE	3 164	3 393	3 544	3 507	3 598	3 777	663	696	687	617	545	530
IT	55 293	56 388	56 588	56 694	57 269	57 680	8 936	8 081	6 741	5 843	5 607	5 478
CY	506	506	538	573	645	690	(:)	83	94	103	107	102
LV	2 448	2 509	2 570	2 668	2 501	2 382	341	349	365	397	340	241
LT	3 289	3 404	3 529	3 694	3 643	3 512	543	530	538	570	530	434
LU	357	363	366	379	407	436	46	43	42	45	52	57
HU	10 509	10 709	10 657	10 375	10 337	10 222	1 471	1 638	1 527	1 273	1 222	1 099
MT	302	315	332	352	369	380	48	54	56	55	53	50
NL	13 599	14 091	14 454	14 893	15 424	15 864	2 259	1 961	1 763	1 814	1 934	1 985
AT	7 592	7 546	7 563	7 645	7 943	8 002	1 131	936	885	906	937	903
PL	33 846	35 413	37 063	38 038	38 581	38 654	5 335	6 033	6 621	6 403	5 540	4 565
PT	8 879	9 714	10 009	9 920	10 013	10 198	1 613	1 683	1 537	1 254	1 118	1 075
SI	1 778	1 884	1 937	1 996	1 989	1 988	282	296	292	267	227	196
SK	4 715	4 963	5 145	5 288	5 356	5 399	816	915	933	867	778	658
FI	4 702	4 771	4 894	4 974	5 099	5 171	657	620	650	636	642	627
SE	8 177	8 303	8 343	8 527	8 816	8 861	1 140	1 050	963	1 023	1 164	1 077
UK	56 231	56 285	56 596	57 459	58 500	59 623	8 617	7 367	6 980	7 464	7 700	7 487
IS	217	227	241	254	267	279	43	42	42	43	44	44
LI	24	26	27	28	31	32	(:)	4	(:)	4	4	4
NO	3 998	4 079	4 146	4 233	4 348	4 478	645	579	520	533	584	611
BG	8 710	8 846	8 971	8 767	8 427	8 191	1 311	1 340	1 296	1 146	963	774
RO	21 141	22 133	22 687	23 211	22 712	22 455	3 881	3 923	3 732	3 532	3 038	2 413

Kaynak: Eurostat, nüfus istatistikleri.

Çizelge A1 (devam): Avrupa Birliği'nde, EFTA/EEA ülkelerinde ve aday ülkelerdeki 0-9,10-19 ve 20-29 yaş gruplarında yer alan gençlerin sayısındaki değişiklik, bin, 1975-2000 arası

	10-19 YAŞ GRUBU						20-29 YAŞ GRUBU					
	1975	1980	1985	1990	1995	2000	1975	1980	1985	1990	1995	2000
EU-25	(:)	68 459	65 493	60 939	58 144	56 370	(:)	64 648	67 329	68 676	66 733	62 550
EU-15	55 676	58 055	54 867	49 127	46 011	44 945	50 486	52 185	55 811	58 398	56 275	50 968
BE	1 569	1 531	1 398	1 276	1 222	1 222	1 460	1 549	1 579	1 548	1 444	1 327
CZ	1 408	1 364	1 507	1 716	1 587	1 348	1 698	1 577	1 406	1 366	1 503	1 715
DK	759	788	762	690	602	580	800	747	762	798	782	723
DE	12 272	12 807	10 756	8 614	8 752	9 331	10 374	11 462	12 577	13 392	11 964	9 746
EE	208	204	212	221	207	211	216	231	232	223	193	189
EL	1 404	1 509	1 482	1 504	1 462	1 273	1 244	1 326	1 414	1 483	1 587	1 586
ES	6 123	6 398	6 591	6 494	5 777	4 724	5 023	5 496	5 949	6 304	6 544	6 573
FR	8 528	8 583	8 583	8 057	7 658	7 778	8 417	8 482	8 531	8 576	8 470	7 880
IE	607	658	683	671	672	632	442	511	543	513	542	623
IT	8 529	9 165	9 018	8 055	6 785	5 943	7 805	7 801	8 464	9 073	8 982	8 160
CY	(:)	94	89	89	101	112	(:)	91	92	90	94	98
LV	361	351	349	359	345	365	351	385	398	394	343	327
LT	573	564	552	542	522	537	467	524	583	586	542	487
LU	53	54	48	43	45	49	55	57	60	61	59	57
HU	1 470	1 353	1 473	1 624	1 520	1 313	1 688	1 705	1 457	1 299	1 438	1 596
MT	62	52	48	54	57	57	56	59	56	51	50	54
NL	2 387	2 470	2 322	2 008	1 826	1 888	2 304	2 338	2 469	2 555	2 447	2 132
AT	1 223	1 277	1 144	957	938	955	1 027	1 087	1 240	1 316	1 251	1 037
PL	6 300	5 342	5 304	6 009	6 577	6 358	6 059	6 710	6 150	5 187	5 215	5 927
PT	1 659	1 701	1 702	1 648	1 501	1 273	1 329	1 423	1 575	1 516	1 588	1 626
SI	280	287	287	295	292	266	292	300	308	307	292	295
SK	862	793	806	903	924	859	791	880	838	773	789	895
FI	788	740	658	627	659	648	873	797	766	731	661	633
SE	1 090	1 150	1 150	1 065	1 011	1 068	1 239	1 146	1 133	1 205	1 222	1 116
UK	8 683	9 224	8 569	7 417	7 102	7 582	8 094	7 962	8 749	9 327	8 732	7 749
IS	45	44	42	42	42	43	36	40	43	43	41	42
LI	(:)	4	(:)	4	4	4	(:)	5	(:)	5	5	5
NO	619	644	652	587	532	549	617	613	626	660	669	612
BG	1 286	1 245	1 268	1 289	1 196	1 090	1 351	1 293	1 254	1 158	1 153	1 226
RO	3 262	3 416	3 832	3 871	3 664	3 432	3 205	3 554	3 215	3 335	3 611	3 765

Kaynak: Eurostat, nüfus istatistikleri.

**Çizelge A6a: Yaş grubuna ve ülkeye göre işsizlik oranı trendleri (yüzdeler),
1992-2002**

EU-15	15-24	25-34	35-64					BE	15-24	25-34	35-64	CZ	15-24	25-34	35-64
92	(-)	(-)	(-)					92	13,2	7,3	4,9	92	(-)	(-)	(-)
93	(-)	(-)	(-)					93	18,5	8,5	5,8	93	(-)	(-)	(-)
94	(-)	(-)	(-)					94	21,8	10,1	7,0	94	(-)	(-)	(-)
95	21,2	11,9	7,9					95	21,5	9,8	6,9	95	(-)	(-)	(-)
96	21,7	12,1	8,1					96	20,5	10,0	7,3	96	(-)	(-)	(-)
97	21,1	11,8	8,2					97	21,3	9,3	6,8	97	7,0	5,1	3,4
98	19,3	11,2	7,9					98	20,4	9,9	7,2	98	10,8	6,5	4,5
99	18,2	10,3	7,3					99	22,6	8,3	6,7	99	16,6	9,4	6,3
00	16,0	9,1	6,6					00	15,2	6,9	5,0	00	17,0	9,6	6,8
01	14,0	8,0	5,7					01	15,3	7,3	4,3	01	16,3	8,7	6,2
02	14,6	8,5	6,0					02	15,7	7,7	5,2	02	15,4	7,2	5,6
DK	15-24	25-34	35-64	DE	15-24	25-34	35-64	EE	15-24	25-34	35-64	EL	15-24	25-34	35-64
92	12,3	10,7	7,5	92	6,0	6,4	6,5	92	(-)	(-)	(-)	92	25,0	9,0	4,0
93	14,6	13,0	8,8	93	7,7	7,7	7,7	93	(-)	(-)	(-)	93	26,7	9,8	4,4
94	10,2	8,9	7,1	94	9,0	8,8	8,7	94	(-)	(-)	(-)	94	27,7	10,8	4,4
95	9,9	7,5	5,9	95	8,5	7,7	8,4	95	(-)	(-)	(-)	95	27,9	11,1	4,7
96	10,6	7,2	5,6	96	9,6	8,3	9,0	96	(-)	(-)	(-)	96	31,2	12,0	4,8
97	8,1	5,6	4,6	97	10,7	8,8	10,3	97	18,7	11,8	8,5	97	31,0	12,0	4,9
98	7,2	5,6	4,2	98	9,8	8,5	10,4	98	14,9	10,1	8,6	98	29,7	13,2	5,8
99	10,0	5,1	3,9	99	8,9	7,8	9,4	99	22,1	11,0	10,2	99	31,7	14,5	6,6
00	6,7	5,1	3,7	00	8,5	6,7	8,4	00	23,5	12,8	11,8	00	29,5	14,8	6,1
01	8,3	3,6	3,5	01	7,8	6,9	8,2	01	24,5	11,9	10,8	01	28,0	13,2	5,9
02	7,1	4,2	3,8	02	9,3	7,8	8,7	02	17,3	8,7	8,8	02	25,7	13,1	5,6
ES	15-24	25-34	35-64	FR	15-24	25-34	35-64	IE	15-24	25-34	35-64	IT	15-24	25-34	35-64
92	33,1	20,0	11,1	92	21,7	11,1	7,4	92	22,7	14,8	12,6	92	27,3	10,3	3,5
93	42,2	25,1	13,8	93	25,5	12,6	8,0	93	25,0	15,0	12,6	93	29,8	12,1	4,2
94	44,9	27,3	15,8	94	28,8	13,9	9,1	94	23,0	13,5	12,3	94	31,6	13,8	5,1
95	41,9	26,0	14,9	95	27,1	13,0	8,7	95	19,0	11,2	10,2	95	32,8	14,4	5,3
96	41,9	25,5	14,8	96	27,6	14,2	9,1	96	18,1	11,0	10,2	96	34,1	14,6	5,6
97	39,3	23,8	14,1	97	28,9	14,3	9,3	97	15,9	9,7	8,7	97	33,6	15,4	5,7
98	35,6	21,6	12,8	98	26,2	14,0	9,1	98	11,6	6,9	7,0	98	33,8	15,2	6,2
99	29,2	17,3	11,1	99	26,3	13,5	9,0	99	8,6	5,2	5,3	99	32,9	15,0	6,0
00	25,4	15,3	10,3	00	20,6	11,5	8,1	00	6,6	4,1	3,7	00	31,5	13,7	5,7
01	20,7	11,6	7,3	01	18,0	9,8	6,6	01	6,3	3,7	2,9	01	27,8	12,5	5,3
02	21,5	12,4	8,1	02	18,9	9,8	6,6	02	7,8	4,5	3,0	02	27,1	12,3	5,1
CY	15-24	25-34	35-64	LV	15-24	25-34	35-64	LT	15-24	25-34	35-64	LU	15-24	25-34	35-64
92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)
93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	1,8
94	(-)	(-)	(-)	94	(-)	(-)	(-)	94	(-)	(-)	(-)	94	7,9	3,5	2,5
95	(-)	(-)	(-)	95	(-)	(-)	(-)	95	(-)	(-)	(-)	95	(-)	(-)	2,1
96	(-)	(-)	(-)	96	(-)	(-)	(-)	96	(-)	(-)	(-)	96	9,2	3,8	1,8
97	(-)	(-)	(-)	97	(-)	(-)	(-)	97	(-)	(-)	(-)	97	(-)	2,9	(-)
98	(-)	(-)	(-)	98	27,0	12,8	12,8	98	23,7	14,1	9,5	98	(-)	3,1	1,9
99	(-)	(-)	(-)	99	23,5	13,1	12,3	99	21,3	11,2	7,7	99	(-)	(-)	1,7
00	10,2	4,3	4,5	00	21,3	13,8	13,4	00	28,6	17,1	13,7	00	(-)	3,1	(-)
01	8,2	2,7	3,8	01	22,9	11,4	12,4	01	31,6	15,9	15,4	01	(-)	(-)	(-)
02	7,7	3,0	2,8	02	25,6	12,1	11,6	02	20,4	12,6	12,4	02	(-)	2,8	1,9

Kaynak: Eurostat, İşgücü Araştırması.

**Çizelge A6a (devam): Yaş grubuna ve ülkeye göre işsizlik oranı trendleri (yüzdeler),
1992-2002**

HU	15-24	25-34	35-64	MT	15-24	25-34	35-64	NL	15-24	25-34	35-64	AT	15-24	25-34	35-64
92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)	92	8,1	5,4	4,8	92	(-)	(-)	(-)
93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	(-)	93	10,4	5,8	5,2	93	(-)	(-)	(-)
94	(-)	(-)	(-)	94	(-)	(-)	(-)	94	11,3	7,5	5,7	94	(-)	(-)	(-)
95	(-)	(-)	(-)	95	(-)	(-)	(-)	95	12,1	7,2	5,6	95	5,9	4,3	4,0
96	19,4	11,0	7,7	96	(-)	(-)	(-)	96	11,4	5,7	5,4	96	6,9	5,2	5,0
97	16,9	9,2	7,1	97	(-)	(-)	(-)	97	9,7	4,7	4,8	97	7,6	5,2	4,6
98	15,2	9,0	7,1	98	(-)	(-)	(-)	98	8,8	3,5	3,6	98	7,5	4,6	5,5
99	12,3	7,4	5,4	99	(-)	(-)	(-)	99	7,4	3,1	2,9	99	5,9	4,7	4,5
00	12,3	7,3	5,0	00	(-)	(-)	(-)	00	5,3	2,2	2,3	00	6,3	4,4	4,5
01	10,7	6,5	4,3	01	(-)	(-)	(-)	01	4,4	1,8	1,6	01	6,0	4,0	3,6
02	11,4	6,2	4,3	02	15,3	(-)	4,0	02	4,6	2,4	2,1	02	7,2	4,9	4,5
PL	15-24	25-34	35-64	PT	15-24	25-34	35-64	SI	15-24	25-34	35-64	SK	15-24	25-34	35-64
92	(-)	(-)	(-)	92	9,7	4,5	2,2	92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)
93	(-)	(-)	(-)	93	12,1	6,2	3,3	93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	(-)
94	(-)	(-)	(-)	94	14,5	8,1	4,4	94	(-)	(-)	(-)	94	(-)	(-)	(-)
95	(-)	(-)	(-)	95	16,0	8,3	4,9	95	(-)	(-)	(-)	95	(-)	(-)	(-)
96	(-)	(-)	(-)	96	17,0	8,1	5,2	96	16,6	6,3	4,7	96	(-)	(-)	(-)
97	22,8	12,1	8,7	97	14,1	7,1	5,1	97	16,3	6,4	4,5	97	(-)	(-)	(-)
98	21,3	11,0	7,7	98	9,4	5,2	3,5	98	17,6	7,9	5,0	98	23,2	12,7	8,8
99	29,6	13,4	9,1	99	9,3	4,9	3,7	99	18,5	7,0	5,4	99	32,0	16,3	11,2
00	35,7	17,5	12,3	00	8,1	4,1	3,1	00	16,4	6,1	5,7	00	36,9	18,8	14,3
01	39,2	18,3	14,1	01	9,0	4,0	3,1	01	15,7	5,2	4,3	01	38,9	19,0	14,4
02	41,6	20,4	15,3	02	10,4	4,7	3,6	02	14,8	6,2	4,4	02	37,7	17,0	14,7
FI	15-24	25-34	35-64	SE	15-24	25-34	35-64	UK	15-24	25-34	35-64	IS	15-24	25-34	35-64
92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)	92	15,7	10,5	7,6	92	(-)	(-)	(-)
93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	(-)	93	17,5	10,5	8,1	93	(-)	(-)	(-)
94	(-)	(-)	(-)	94	(-)	(-)	(-)	94	16,4	9,9	7,6	94	(-)	(-)	(-)
95	41,2	16,5	12,8	95	19,6	10,0	6,8	95	15,5	9,0	6,7	95	12,2	4,4	3,7
96	41,6	14,2	11,4	96	21,5	11,1	7,1	96	14,9	8,5	6,2	96	8,7	3,2	2,4
97	35,4	15,5	11,1	97	21,9	11,8	8,2	97	13,6	6,9	5,5	97	8,1	3,8	2,6
98	34,6	11,4	9,8	98	17,5	10,6	7,2	98	12,5	6,4	4,5	98	7,0	(-)	1,9
99	28,6	10,1	8,2	99	16,3	8,0	6,3	99	12,5	5,9	4,6	99	4,3	(-)	(-)
00	28,4	9,7	7,5	00	9,5	5,6	4,9	00	12,1	5,2	4,2	00	4,4	(-)	(-)
01	26,6	9,0	7,0	01	11,7	4,4	3,6	01	10,3	4,5	3,4	01	5,1	(-)	(-)
02	28,2	9,3	6,8	02	12,9	4,9	3,7	02	10,9	5,0	3,6	02	6,4	(-)	2,2
LI	15-24	25-34	35-64	NO	15-24	25-34	35-64	BG	15-24	25-34	35-64	RO	15-24	25-34	35-64
92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)
93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	(-)
94	(-)	(-)	(-)	94	19,1	6,9	3,0	94	(-)	(-)	(-)	94	(-)	(-)	(-)
95	(-)	(-)	(-)	95	(-)	(-)	(-)	95	(-)	(-)	(-)	95	(-)	(-)	(-)
96	(-)	(-)	(-)	96	15,3	4,5	2,7	96	(-)	(-)	(-)	96	(-)	(-)	(-)
97	(-)	(-)	(-)	97	14,9	4,9	2,1	97	(-)	(-)	(-)	97	17,4	6,3	2,9
98	(-)	(-)	(-)	98	12,9	3,5	1,6	98	(-)	(-)	(-)	98	16,8	6,4	3,3
99	(-)	(-)	(-)	99	12,3	2,7	1,3	99	(-)	(-)	(-)	99	17,3	7,3	4,1
00	(-)	(-)	(-)	00	11,1	3,3	1,7	00	33,3	17,0	13,5	00	17,8	7,9	5,2
01	(-)	(-)	(-)	01	12,2	3,7	1,7	01	39,3	19,4	17,0	01	17,6	7,3	4,8
02	(-)	(-)	(-)	02	13,0	4,0	2,0	02	35,6	18,9	15,2	02	22,2	7,8	6,1

Kaynak: Eurostat, İşgücü Araştırması.

Çizelge A7: Üçüncü seviye yeterliğe (ISCED 5 ve 6) sahip olanlar arasında ve ülkeye göre genel işsizlik oranında yaş grubuna göre işsizlik oranı trendleri, 1992-2002

EU-15	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)					BE	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	CZ	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)
92	(:)	(:)	(:)					92	2,6	2,4	5,9	92	(:)	(:)	(:)
93	(:)	(:)	(:)					93	3,3	2,6	6,8	93	(:)	(:)	(:)
94	(:)	(:)	(:)					94	3,7	3,1	8,2	94	(:)	(:)	(:)
95	6,0	4,3	9,2					95	3,4	2,8	7,9	95	(:)	(:)	(:)
96	5,9	4,3	9,4					96	3,7	3,3	8,3	96	(:)	(:)	(:)
97	5,8	4,2	9,3					97	3,4	2,3	7,7	97	(:)	(:)	3,8
98	6,8	4,7	9,0					98	3,4	2,6	8,2	98	1,9	1,1	5,0
99	5,2	3,8	8,3					99	3,1	2,6	7,3	99	2,6	2,6	7,2
00	4,4	3,3	7,4					00	2,4	2,0	5,7	00	2,6	1,6	7,6
01	3,9	3,0	6,4					01	2,7	2,0	5,2	01	2,0	2,1	6,9
02	4,2	3,4	6,8					02	3,1	3,3	6,0	02	1,6	1,1	6,0
DK	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	DE	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	EE	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	EL	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)
92	3,6	3,5	8,5	92	4,1	3,6	6,4	92	(:)	(:)	(:)	92	4,3	(:)	5,4
93	5,2	3,9	10,1	93	4,6	4,1	7,7	93	(:)	(:)	(:)	93	5,4	2,2	6,0
94	4,5	3,7	7,6	94	5,4	4,8	8,8	94	(:)	(:)	(:)	94	5,2	2,4	6,4
95	4,9	3,9	6,4	95	4,9	4,5	8,2	95	(:)	(:)	(:)	95	5,6	2,7	6,7
96	3,8	(:)	6,0	96	5,3	4,5	8,8	96	(:)	(:)	(:)	96	5,5	2,6	7,0
97	3,4	(:)	4,9	97	5,7	5,0	9,9	97	6,7	(:)	9,4	97	5,6	2,2	7,0
98	3,3	(:)	4,6	98	(:)	(:)	9,9	98	5,2	5,6	9,0	98	6,2	2,4	8,2
99	3,0	(:)	4,3	99	5,0	3,8	8,9	99	5,8	6,1	10,4	99	7,3	4,0	9,2
00	2,6	(:)	4,1	00	4,3	3,5	7,9	00	(:)	(:)	12,1	00	7,1	3,7	8,9
01	3,4	4,0	3,5	01	4,2	3,3	7,9	01	7,2	(:)	11,1	01	6,6	4,1	8,4
02	3,6	3,5	3,9	02	4,3	3,6	8,5	02	(:)	(:)	8,8	02	6,3	3,4	8,1
ES	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	FR	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	IE	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	IT	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)
92	9,4	4,3	14,4	92	(:)	(:)	8,7	92	4,4	4,1	13,4	92	4,2	1,1	(:)
93	12,7	5,8	18,0	93	6,1	4,7	9,5	93	5,3	4,1	13,5	93	4,4	1,1	6,8
94	14,8	8,4	20,1	94	6,6	5,4	10,7	94	4,9	4,0	12,7	94	5,9	1,5	7,8
95	14,5	7,8	19,1	95	6,5	5,0	10,1	95	4,2	3,8	10,6	95	6,9	2,5	8,4
96	14,3	8,2	18,8	96	6,4	4,8	10,7	96	4,2	3,9	10,4	96	6,3	2,4	8,5
97	13,6	7,7	17,7	97	6,6	5,3	10,9	97	3,5	2,9	9,1	97	6,8	2,4	8,9
98	13,0	8,0	16,0	98	6,5	5,4	10,6	98	(:)	(:)	7,0	98	6,9	3,3	9,3
99	10,9	6,9	13,4	99	6,1	5,3	10,4	99	1,8	(:)	5,2	99	6,9	3,0	9,1
00	9,3	6,2	12,1	00	5,1	4,4	9,1	00	1,6	(:)	3,9	00	5,9	2,3	8,4
01	6,7	4,3	8,8	01	4,6	4,0	7,6	01	1,5	(:)	3,2	01	5,3	2,9	7,7
02	7,4	5,1	9,7	02	5,0	4,8	7,5	02	1,9	(:)	3,6	02	5,3	2,5	7,4
CY	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	LV	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	LT	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	LU	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)
92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	1,7
93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	2,0
94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	2,8
95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	2,3
96	(:)	(:)	(:)	96	(:)	(:)	(:)	96	(:)	(:)	(:)	96	(:)	(:)	2,5
97	(:)	(:)	(:)	97	(:)	(:)	(:)	97	(:)	(:)	(:)	97	(:)	(:)	2,0
98	(:)	(:)	(:)	98	7,0	(:)	12,8	98	7,3	5,9	12,2	98	(:)	(:)	2,4
99	(:)	(:)	(:)	99	5,9	(:)	12,6	99	6,3	6,3	11,9	99	(:)	(:)	1,9
00	2,6	(:)	4,4	00	7,5	7,8	13,6	00	8,8	7,7	14,7	00	(:)	(:)	2,0
01	2,3	(:)	3,5	01	5,5	(:)	12,1	01	6,2	(:)	15,5	01	(:)	(:)	1,4
02	1,9	(:)	2,9	02	6,2	7,3	11,8	02	5,8	(:)	12,4	02	(:)	(:)	2,2

Kaynak: Eurostat, İşgücü Araştırması.

Çizelge A7(devam): Üçüncü seviye yeterliğe (ISCED 5 ve 6) sahip olanlar arasında ve ülkeye göre genel işsizlik oranında yaş grubuna göre işsizlik oranı trendleri, 1992-2002

HU	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	MT	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	NL	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	AT	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)
92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	5,0	92	(:)	(:)	(:)
93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	5,4	93	(:)	(:)	(:)
94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	6,3	94	(:)	(:)	(:)
95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	6,2	95	2,3	(:)	4,1
96	(:)	(:)	8,6	96	(:)	(:)	(:)	96	4,0	3,5	5,5	96	2,6	2,2	5,1
97	1,7	(:)	7,7	97	(:)	(:)	(:)	97	3,3	3,2	4,7	97	2,7	2,4	4,8
98	2,0	(:)	7,7	98	(:)	(:)	(:)	98	2,0	1,9	3,6	98	2,3	1,9	5,1
99	1,1	(:)	6,0	99	(:)	(:)	(:)	99	1,7	(:)	2,9	99	2,1	2,3	4,5
00	1,2	(:)	5,7	00	(:)	(:)	4,7	00	1,7	(:)	2,2	00	2,3	2,5	4,5
01	1,1	(:)	5,0	01	(:)	(:)	3,8	01	1,5	1,7	1,7	01	1,9	1,3	3,7
02	1,5	(:)	4,9	02	(:)	(:)	4,5	02	1,7	(:)	2,2	02	1,7	1,8	4,5
PL	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	PT	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	SI	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	SK	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)
92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	2,9	92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)
93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	4,2	93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)
94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	5,5	94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)
95	(:)	(:)	(:)	95	3,2	(:)	5,8	95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	(:)
96	(:)	(:)	(:)	96	3,2	(:)	6,0	96	(:)	(:)	5,2	96	(:)	(:)	(:)
97	3,0	2,6	9,7	97	(:)	(:)	5,6	97	(:)	(:)	5,1	97	(:)	(:)	(:)
98	2,0	(:)	8,7	98	(:)	(:)	4,1	98	(:)	(:)	6,0	98	2,9	(:)	10,0
99	3,0	(:)	(:)	99	(:)	(:)	4,1	99	(:)	(:)	5,9	99	3,9	(:)	12,8
00	4,9	(:)	13,8	00	(:)	(:)	3,4	00	(:)	(:)	5,9	00	4,1	(:)	15,7
01	4,5	(:)	15,4	01	(:)	(:)	3,3	01	(:)	(:)	4,6	01	4,5	(:)	15,9
02	5,6	(:)	16,9	02	3,3	(:)	3,9	02	(:)	(:)	5,0	02	3,1	(:)	15,4
FI	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	SE	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	UK	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	IS	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)
92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)	92	3,6	2,5	8,5	92	(:)	(:)	(:)
93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)	93	4,4	3,4	8,9	93	(:)	(:)	(:)
94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)	94	4,1	3,4	8,4	94	(:)	(:)	(:)
95	7,1	7,3	13,9	95	3,9	3,5	7,7	95	3,9	3,3	7,5	95	(:)	(:)	3,9
96	6,7	5,2	12,2	96	4,3	5,0	8,2	96	3,6	3,4	7,0	96	(:)	(:)	2,7
97	5,6	4,3	12,3	97	4,2	5,1	9,2	97	3,0	2,6	5,9	97	(:)	(:)	2,9
98	6,2	5,7	10,2	98	4,6	6,2	8,1	98	(:)	(:)	5,1	98	(:)	(:)	2,2
99	4,7	4,4	8,7	99	4,0	4,8	6,7	99	2,8	2,6	5,0	99	(:)	(:)	1,6
00	4,9	4,0	8,1	00	3,0	(:)	5,1	00	2,2	1,8	4,5	00	(:)	(:)	1,3
01	4,1	3,4	7,5	01	2,2	2,5	3,8	01	2,0	1,9	3,8	01	(:)	(:)	1,2
02	4,0	2,9	7,4	02	2,6	2,5	4,0	02	2,4	2,3	4,0	02	(:)	(:)	2,3
LI	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	NO	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	BG	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)	RO	25-64	35-44	25-64 (ISCED 0-6)
92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)
93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)
94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)
95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	4,2	95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	(:)
96	(:)	(:)	(:)	96	2,6	(:)	3,3	96	(:)	(:)	(:)	96	(:)	(:)	(:)
97	(:)	(:)	(:)	97	2,2	(:)	3,0	97	(:)	(:)	(:)	97	2,0	0,9	4,0
98	(:)	(:)	(:)	98	2,1	(:)	2,2	98	(:)	(:)	(:)	98	2,2	1,6	4,3
99	(:)	(:)	(:)	99	1,5	(:)	1,8	99	(:)	(:)	(:)	99	2,3	1,6	5,2
00	(:)	(:)	(:)	00	2,2	(:)	2,2	00	6,3	5,0	14,4	00	3,4	3,0	6,1
01	(:)	(:)	(:)	01	1,9	(:)	2,3	01	8,0	6,6	17,7	01	3,4	1,8	5,7
02	(:)	(:)	(:)	02	2,3	(:)	2,6	02	7,7	5,9	16,3	02	3,4	2,9	6,7

Kaynak: Eurostat, İşgücü Araştırması.

Çizelge A1: 25-64 yaşları arasındaki geçici işe sahip çalışanların yüzdesindeki trendler, yeterlik seviyesine ve ülkeye göre, 1992-2002

EU-15	Düş.	Orta	Yüks.					BE	Düş.	Orta	Yüks.	CZ	Düş.	Orta	Yüks.
92	(-)	(-)	(-)					92	3,0	3,1	4,9	92	(-)	(-)	(-)
93	(-)	(-)	(-)					93	3,2	3,1	5,5	93	(-)	(-)	(-)
94	(-)	(-)	(-)					94	3,0	2,7	5,3	94	(-)	(-)	(-)
95	10,2	6,4	9,5					95	2,9	3,6	5,2	95	(-)	(-)	(-)
96	10,0	6,7	9,9					96	3,5	3,5	5,8	96	(-)	(-)	(-)
97	10,6	6,9	10,1					97	3,6	4,2	5,7	97	(-)	(-)	(-)
98	14,0	8,3	12,0					98	5,3	4,6	7,2	98	8,7	4,7	5,4
99	12,1	7,3	10,5					99	7,4	7,1	8,1	99	9,7	5,3	6,5
00	12,6	7,7	10,6					00	7,8	5,8	6,1	00	10,4	5,9	6,8
01	12,5	7,4	10,6					01	7,2	5,8	7,6	01	10,1	6,1	6,4
02	12,4	7,2	10,3					02	5,1	5,2	5,9	02	10,3	6,2	7,0
DK	Düş.	Orta	Yüks.	DE	Düş.	Orta	Yüks.	EE	Düş.	Orta	Yüks.	EL	Düş.	Orta	Yüks.
92	6,1	6,5	7,2	92	5,0	5,5	8,3	92	(-)	(-)	(-)	92	12,3	5,1	6,3
93	5,9	5,7	8,2	93	5,3	4,9	7,8	93	(-)	(-)	(-)	93	12,5	5,4	5,7
94	8,0	6,2	9,3	94	5,4	5,3	7,6	94	(-)	(-)	(-)	94	13,0	6,1	6,0
95	9,3	6,8	7,4	95	5,7	5,4	8,3	95	(-)	(-)	(-)	95	12,1	6,1	6,4
96	7,3	5,8	8,0	96	6,2	5,7	8,3	96	(-)	(-)	(-)	96	15,0	6,1	6,2
97	10,3	5,9	6,8	97	6,1	5,7	8,6	97	(-)	(-)	(-)	97	14,3	6,7	6,4
98	9,8	5,6	6,2	98	(-)	(-)	(-)	98	(-)	1,5	(-)	98	16,9	8,2	8,6
99	9,4	5,8	5,8	99	7,8	6,5	9,4	99	(-)	1,8	(-)	99	16,2	8,0	8,8
00	9,5	5,7	5,2	00	7,5	6,3	8,7	00	(-)	(-)	(-)	00	16,3	8,8	8,8
01	7,6	6,0	6,5	01	7,5	5,9	8,4	01	(-)	(-)	(-)	01	15,4	8,8	9,5
02	7,8	4,8	7,3	02	7,1	5,8	7,6	02	(-)	(-)	(-)	02	13,7	8,0	7,4
ES	Düş.	Orta	Yüks.	FR	Düş.	Orta	Yüks.	IE	Düş.	Orta	Yüks.	IT	Düş.	Orta	Yüks.
92	28,6	20,5	18,7	92	(-)	(-)	(-)	92	7,5	5,0	6,5	92	7,3	4,2	5,1
93	28,7	20,7	17,9	93	7,8	6,4	8,4	93	7,7	6,0	6,4	93	5,1	3,5	5,3
94	30,9	22,8	20,2	94	7,6	7,1	8,8	94	8,8	5,4	6,7	94	6,8	4,4	6,8
95	33,5	23,5	20,0	95	9,1	8,0	9,4	95	10,4	5,9	6,3	95	6,6	4,1	7,1
96	32,1	24,2	21,0	96	9,5	8,3	9,4	96	9,1	5,9	6,1	96	6,7	4,6	7,0
97	31,9	22,4	22,2	97	10,2	8,8	9,7	97	9,8	5,2	6,3	97	7,7	5,2	8,4
98	31,6	21,0	21,8	98	10,4	9,3	10,5	98	(-)	(-)	(-)	98	7,4	5,3	7,9
99	31,5	21,6	22,1	99	10,5	8,9	10,3	99	4,5	3,0	3,8	99	8,7	6,5	9,5
00	31,2	20,9	22,0	00	12,0	10,8	11,1	00	4,2	2,4	3,6	00	9,0	6,9	10,8
01	31,3	21,5	21,5	01	11,9	10,0	10,7	01	3,4	2,0	3,1	01	9,1	6,3	10,7
02	31,4	21,8	22,0	02	11,1	9,3	10,8	02	3,4	2,8	3,5	02	9,2	6,5	10,4
CY	Düş.	Orta	Yüks.	LV	Düş.	Orta	Yüks.	LT	Düş.	Orta	Yüks.	LU	Düş.	Orta	Yüks.
92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)	92	(-)	(-)	(-)
93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	(-)	93	(-)	(-)	(-)
94	(-)	(-)	(-)	94	(-)	(-)	(-)	94	(-)	(-)	(-)	94	(-)	(-)	(-)
95	(-)	(-)	(-)	95	(-)	(-)	(-)	95	(-)	(-)	(-)	95	(-)	(-)	(-)
96	(-)	(-)	(-)	96	(-)	(-)	(-)	96	(-)	(-)	(-)	96	(-)	(-)	(-)
97	(-)	(-)	(-)	97	(-)	(-)	(-)	97	(-)	(-)	(-)	97	(-)	(-)	(-)
98	(-)	(-)	(-)	98	14,6	7,9	(-)	98	13,0	6,5	3,0	98	(-)	(-)	(-)
99	12,7	6,3	7,6	99	13,8	7,3	(-)	99	10,4	6,0	2,5	99	(-)	(-)	(-)
00	15,3	7,6	6,6	00	15,0	6,3	(-)	00	(-)	5,1	1,6	00	(-)	(-)	(-)
01	16,6	8,7	6,9	01	10,7	6,5	(-)	01	15,2	7,3	2,7	01	3,2	(-)	(-)
02	11,6	10,7	4,7	02	18,8	11,3	4,5	02	16,3	8,0	2,5	02	3,2	3,0	(-)

Kaynak: Eurostat, İşgücü Araştırması.

Çizelge A11 (devam): 25-64 yaşları arasındaki geçici işe sahip çalışanların yüzdesindeki trendler, yeterlik seviyesine ve ülkeye göre, 1992-2002

HU	Düş.	Orta	Yüks.	MT	Düş.	Orta	Yüks.	NL	Düş.	Orta	Yüks.	AT	Düş.	Orta	Yüks.
92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)
93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)
94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)
95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	(:)	95	2,9	2,5	8,7
96	(:)	(:)	(:)	96	(:)	(:)	(:)	96	8,5	7,1	9,4	96	3,5	3,2	11,1
97	8,3	5,0	4,7	97	(:)	(:)	(:)	97	8,5	6,4	8,0	97	3,6	2,8	9,7
98	8,5	5,3	4,1	98	(:)	(:)	(:)	98	9,7	7,5	8,0	98	3,7	3,1	10,3
99	9,4	4,7	3,5	99	(:)	(:)	(:)	99	10,0	6,8	6,1	99	3,6	2,7	6,6
00	9,8	5,3	3,8	00	(:)	(:)	(:)	00	11,2	8,1	9,2	00	4,0	3,2	5,3
01	11,0	5,9	3,6	01	(:)	(:)	(:)	01	9,9	9,2	9,2	01	4,4	3,3	6,1
02	10,6	5,9	4,2	02	(:)	(:)	(:)	02	10,3	9,1	8,7	02	3,2	2,4	3,9
PL	Düş.	Orta	Yüks.	PT	Düş.	Orta	Yüks.	SI	Düş.	Orta	Yüks.	SK	Düş.	Orta	Yüks.
92	(:)	(:)	(:)	92	7,6	8,6	6,4	92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)
93	(:)	(:)	(:)	93	7,0	6,4	5,3	93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)
94	(:)	(:)	(:)	94	6,5	6,8	6,1	94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)
95	(:)	(:)	(:)	95	7,4	7,2	5,8	95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	(:)
96	(:)	(:)	(:)	96	7,1	7,7	8,2	96	(:)	4,1	(:)	96	(:)	(:)	(:)
97	9,6	4,2	1,8	97	8,2	10,7	8,6	97	11,4	8,2	10,7	97	(:)	(:)	(:)
98	10,3	3,9	2,0	98	13,0	11,2	14,1	98	(:)	6,6	9,3	98	7,5	3,0	(:)
99	8,5	3,5	2,0	99	14,0	14,3	15,5	99	(:)	6,9	(:)	99	4,7	3,1	(:)
00	11,5	4,5	1,8	00	15,9	15,5	17,1	00	(:)	8,4	11,0	00	5,2	3,2	2,6
01	16,7	9,0	6,5	01	15,8	15,6	16,5	01	(:)	8,7	(:)	01	8,9	3,6	3,3
02	20,3	11,7	9,8	02	16,5	18,3	21,6	02	9,8	9,9	10,0	02	8,0	3,7	2,2
FI	Düş.	Orta	Yüks.	SE	Düş.	Orta	Yüks.	UK	Düş.	Orta	Yüks.	IS	Düş.	Orta	Yüks.
92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)	92	4,0	4,0	7,0	92	(:)	(:)	(:)
93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)	93	4,0	4,2	7,4	92	(:)	(:)	(:)
94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)	94	4,1	4,5	8,4	92	(:)	(:)	(:)
95	9,1	13,8	16,3	95	7,4	10,4	10,1	95	4,7	4,7	8,6	92	(:)	(:)	(:)
96	10,0	13,8	18,5	96	6,7	8,9	9,4	96	4,7	4,9	9,0	92	(:)	(:)	(:)
97	8,9	15,1	15,0	97	7,3	9,5	9,5	97	4,6	5,1	9,0	92	(:)	(:)	(:)
98	10,7	15,2	15,7	98	8,8	8,8	11,3	98	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)
99	9,7	14,0	13,2	99	11,5	10,2	11,3	99	4,2	4,5	8,5	92	(:)	3,5	5,4
00	10,2	13,3	12,8	00	11,0	10,4	11,4	00	4,2	4,2	8,0	92	3,2	3,5	4,6
01	10,9	12,8	13,4	01	9,6	10,7	11,5	01	4,0	3,9	8,1	92	(:)	4,3	6,7
02	10,1	12,8	13,2	02	10,4	10,3	11,4	02	3,6	3,7	7,4	92	3,1	4,2	4,9
LI	Düş.	Orta	Yüks.	NO	Düş.	Orta	Yüks.	BG	Düş.	Orta	Yüks.	RO	Düş.	Orta	Yüks.
92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)	92	(:)	(:)	(:)
93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)	93	(:)	(:)	(:)
94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)	94	(:)	(:)	(:)
95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	(:)	95	(:)	(:)	(:)
96	(:)	(:)	(:)	96	8,1	8,9	10,0	96	(:)	(:)	(:)	96	(:)	(:)	(:)
97	(:)	(:)	(:)	97	7,3	7,3	9,9	97	(:)	(:)	(:)	97	3,9	1,8	0,6
98	(:)	(:)	(:)	98	7,4	7,0	8,3	98	(:)	(:)	(:)	98	4,5	1,9	1,2
99	(:)	(:)	(:)	99	7,8	6,1	8,3	99	(:)	(:)	(:)	99	5,2	2,1	1,7
00	(:)	(:)	(:)	00	5,2	5,6	8,2	00	(:)	(:)	(:)	00	4,0	2,0	1,2
01	(:)	(:)	(:)	01	4,0	5,1	7,9	01	13,5	5,7	3,5	01	6,0	2,0	1,5
02	(:)	(:)	(:)	02	6,5	6,3	8,8	02	13,5	5,0	2,6	02	1,6	0,6	0,7

Kaynak: Eurostat, İşgücü Araştırması.

Çizelge B6: Okul yönetimi tarafından bildirilen giriş şartları coğrafi, akademik ya da felsefi kriterlere uygunluğu içeren bir okula devam eden 15 yaşındaki öğrencilerin oranı, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2002/03

İkamet alanı																										
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
A	0,4	0,0	0,6	4,8	31,5	29,5	50,5	37,4	(-)	12,2	2,6	8,8	5,1	5,0	2,0	18,8	57,2	20,0	5,1	36,7	32,9	(-)	28,1	54,8	64,8	45,3
sh	0,39	0,00	0,62	1,48	3,05	2,88	4,61	3,35	(-)	2,57	1,15	2,62	0,03	1,34	1,17	2,25	3,66	2,97	1,32	3,30	3,77	(-)	4,39	0,18	0,39	3,78
B	0,0	7,5	0,4	18,0	27,8	25,4	14,2	34,1	(-)	29,5	4,6	10,8	10,0	3,8	4,5	7,4	25,0	38,7	5,9	30,5	29,4	(-)	45,4	38,3	0,0	28,5
sh	0,00	0,27	0,45	2,27	3,26	3,30	3,45	3,42	(-)	3,67	1,60	2,59	0,02	1,53	1,76	1,95	3,48	3,97	1,39	3,31	3,47	(-)	5,46	0,17	0,00	3,30
C	99,6	92,5	98,9	77,2	40,7	45,1	35,4	28,5	(-)	58,3	92,8	80,4	85,0	91,2	93,5	73,8	17,8	41,3	88,9	32,8	37,7	(-)	26,6	6,9	35,2	26,2
sh	0,39	0,27	1,07	2,02	3,21	2,87	4,02	2,96	(-)	3,75	1,97	3,46	0,04	1,71	2,14	2,67	2,70	3,96	1,84	3,28	3,39	(-)	4,69	0,11	0,39	3,50
Öğrenci yetkinliği																										
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
A	7,1	35,8	17,4	44,9	0,6	11,5	1,3	1,3	(-)	0,7	3,7	4,9	42,4	56,4	34,4	47,4	5,1	0,7	40,6	0,6	4,5	(-)	1,5	0,0	28,1	0,0
sh	1,93	0,26	2,72	2,60	0,47	1,78	1,33	0,72	(-)	0,67	1,59	1,73	0,06	3,58	4,20	3,03	1,72	0,50	3,15	0,64	1,19	(-)	1,03	0,00	0,32	0,00
B	3,6	25,0	21,2	6,3	3,4	12,4	0,0	1,3	(-)	3,5	4,0	11,7	7,2	18,5	35,6	5,0	21,6	0,0	9,1	2,6	0,0	(-)	1,0	0,0	48,5	0,0
sh	2,03	0,27	3,18	1,85	0,98	2,23	0,00	0,84	(-)	1,55	1,20	2,79	0,03	3,21	4,52	1,67	2,89	0,00	1,92	1,31	0,00	(-)	0,98	0,00	0,44	0,00
C	89,3	39,2	61,4	48,7	96,0	76,1	98,7	97,4	(-)	95,9	92,3	83,4	50,4	25,0	30,0	47,5	73,4	99,3	50,3	96,7	95,5	(-)	97,6	100,0	23,4	100,0
sh	2,78	0,24	3,62	2,60	1,08	2,66	1,33	1,11	(-)	1,69	1,99	2,98	0,06	3,27	4,42	2,96	2,82	0,50	3,16	1,46	1,19	(-)	1,43	0,00	0,48	0,00
Okul felsefesinin velilerce onaylanması																										
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
A	33,6	9,0	11,4	11,0	7,0	4,0	2,5	4,0	(-)	6,4	2,5	1,8	4,9	5,8	8,8	1,9	2,0	4,4	3,3	1,8	4,1	(-)	2,6	0,0	1,2	0,2
sh	4,77	0,05	2,63	2,46	1,59	1,30	1,57	1,53	(-)	1,95	1,07	1,10	0,03	1,96	2,54	1,11	1,15	1,66	1,29	1,02	1,37	(-)	1,52	0,00	0,01	0,15
B	5,4	0,0	26,7	1,6	10,1	2,0	0,0	7,1	(-)	19,3	4,4	15,8	9,3	17,6	8,5	7,9	10,4	4,5	3,5	3,4	4,4	(-)	9,6	1,8	0,0	0,7
sh	2,28	0,00	3,55	0,60	2,25	1,02	0,00	1,85	(-)	3,31	1,51	3,49	0,04	3,27	2,50	2,37	2,29	1,50	0,87	1,41	1,51	(-)	3,08	0,06	0,00	0,68
C	61,0	91,0	61,8	87,4	83,0	94,0	97,5	88,8	(-)	74,3	93,1	82,4	85,8	76,7	82,7	90,2	87,6	91,1	93,2	94,8	91,5	(-)	87,8	98,2	98,8	99,1
sh	5,31	0,05	3,81	2,52	2,41	1,66	1,57	2,21	(-)	3,63	1,84	3,62	0,05	3,64	3,55	2,63	2,39	2,24	1,58	1,75	2,03	(-)	3,44	0,06	0,01	0,69

A Ön koşul B Yüksek öncelikli C Dikkate alınmıyor/çok az dikkate alınıyor sh Standart hata

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge B8: Kızların (ve erkeklerin) devam edilen okuldaki oranı bakımından ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin dökümü, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Kız yok	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Standart hata	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Vs'den az kız	0.0	2.0	0.7	1.1	0.0	0.0	0.5	1.6	0.8	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	0.1	0.5	0.0
Standart hata	0.00	1.15	0.72	0.92	0.00	0.00	0.50	1.14	0.77	0.80	0.00	0.00	0.00	0.00	0.82	0.00	0.00	0.47	0.00
1/3 ve % arası	100.0	98.0	98.5	94.7	100.0	99.9	99.0	98.4	99.2	99.2	100.0	100.0	99.9	95.9	99.2	98.2	99.8	99.0	100.0
Standart hata	0.00	1.15	1.10	2.17	0.00	0.07	0.71	1.14	0.77	0.80	0.00	0.00	0.09	1.78	0.82	0.17	0.12	0.69	0.00
%'den fazla kız	0.0	0.0	0.8	4.2	0.0	0.1	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	4.1	0.0	1.8	0.1	0.5	0.0
Standart hata	0.00	0.00	0.83	1.96	0.00	0.07	0.51	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.09	1.78	0.00	0.17	0.12	0.50	0.00
Hepsi kız	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Standart hata	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge B9: Kızların (ve erkeklerin) devam edilen okuldaki oranı bakımından 15 yaşındaki öğrencilerin dökümü, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU
Kız yok	5,3	0,0	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,9	(-)	18,4	2,2	0,1	0,0
Standart hata	2,40	0,00	0,00	0,87	0,05	0,00	0,00	1,00	0,00	1,77	0,94	0,06	0,00
Vs'den az kız	13,1	16,3	19,0	14,5	1,6	1,5	4,0	4,4	(-)	5,2	16,7	1,1	11,9
Standart hata	3,03	0,27	2,35	2,35	0,90	0,52	1,49	1,55	0,00	1,66	2,14	0,52	0,05
1/3 ve % arası	75,1	74,8	62,9	66,4	97,8	93,7	94,3	91,9	(-)	48,5	52,2	98,3	77,9
Standart hata	3,59	0,26	2,96	2,57	0,80	1,29	1,75	1,92	0,00	2,53	3,44	0,75	0,06
%'den fazla kız	5,6	9,0	18,1	16,8	0,6	1,7	1,7	2,3	(-)	1,8	28,9	0,5	0,0
Standart hata	2,58	0,05	2,89	2,63	0,57	0,79	0,99	0,26	0,00	1,32	3,16	0,53	0,00
Hepsi kız	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,2	0,0	0,5	(-)	26,1	0,0	0,0	10,1
Standart hata	0,98	0,00	0,00	0,00	0,00	1,11	0,00	0,49	0,00	1,89	0,00	0,00	0,05
	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
Kız yok	2,8	0,0	0,6	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	(-)	0,0	0,0	0,0	0,0
Standart hata	1,37	0,00	0,55	0,00	0,00	0,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vs'den az kız	20,6	4,1	29,3	0,4	0,0	17,2	0,0	0,3	(-)	0,0	0,1	3,8	0,1
Standart hata	2,97	1,67	2,77	0,37	0,00	2,85	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01	0,29	0,04
1/3 ve % arası	59,0	94,8	40,8	98,8	99,7	70,5	99,3	98,5	(-)	97,6	99,8	96,2	99,9
Standart hata	3,40	1,85	3,25	0,76	0,21	2,64	0,66	0,76	0,00	2,30	0,02	0,29	0,04
%'den fazla kız	17,7	1,0	26,3	0,9	0,3	11,2	0,7	1,3	(-)	1,4	0,1	0,0	0,0
Standart hata	2,55	0,83	2,53	0,67	0,21	2,23	0,66	0,77	0,00	2,07	0,02	0,00	0,00
Hepsi kız	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	(-)	1,0	0,0	0,0	0,0
Standart hata	0,00	0,00	1,50	0,00	0,00	0,39	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge B11: Devam edilen okulun büyüklüğüne göre 15 yaşındaki öğrencilerin dağılımı (orta nokta ve yüzdebirlik bakımından), devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU
Yüzdebirlik 10	404,0	274,0	264,0	217,0	120,0	258,0	169,0	326,0	(-)	320,0	216,0	166,0	671,0
Standart hata	28,37	50,34	19,83	23,05	7,13	19,87	9,13	20,78	(-)	19,78	15,05	6,05	0,00
Yüzdebirlik 25	495,0	345,0	404,0	315,0	307,0	383,0	221,0	461,0	(-)	416,0	380,0	318,0	1044,0
Standart hata	22,03	0,00	31,13	14,95	39,12	37,31	7,86	19,73	(-)	16,05	43,06	51,98	0,00
Yüzdebirlik 50	653,0	828,0	646,0	450,0	458,0	613,0	281,0	650,0	(-)	564,0	650,0	638,0	1227,0
Standart hata	40,71	76,30	25,40	15,48	15,48	40,13	15,34	23,49	(-)	23,32	26,09	39,52	0,00
Yüzdebirlik 75	918,0	1070,0	847,0	611,0	575,0	872,0	362,0	920,0	(-)	715,0	968,0	965,0	1735,0
Standart hata	47,48	0,00	36,52	29,82	20,72	23,38	33,82	87,62	(-)	15,02	33,57	31,92	0,00
Yüzdebirlik 90	1309,0	1106,0	1030,0	754,0	669,0	1090,0	543,0	1206,0	(-)	859,0	1196,0	1146,0	1966,0
Standart hata	116,04	0,00	66,55	33,55	20,32	56,59	45,94	32,95	(-)	28,20	39,47	40,12	0,00
	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
Yüzdebirlik 10	188	372	134	161	521	220	176	268	(-)	545	117	86	164
Standart hata	25,66	46,02	19,09	7,76	26,00	15,46	14,22	14,07	(-)	92,44	0,95	0,00	13,95
Yüzdebirlik 25	288	532	263	255	694	325	277	347	(-)	765	282	121	218
Standart hata	10,16	34,92	29,43	5,55	31,77	14,84	14,64	14,10	(-)	29,73	6,26	0,00	11,01
Yüzdebirlik 50	469	870	483	374	929	467	369	478	(-)	951	463	168	296
Standart hata	7,13	106,18	28,30	12,29	28,51	12,95	10,91	14,36	(-)	35,65	0,00	0,00	18,49
Yüzdebirlik 75	634	1314	838	597	1203	643	456	643	(-)	1159	591	723	402
Standart hata	28,83	86,04	89,43	19,36	108,10	32,56	11,48	34,28	(-)	30,77	0,00	0,00	14,78
Yüzdebirlik 90	800	1715	1347	744	1535	802	572	833	(-)	1354	714	723	479

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge B11a: Kırsal alanlarda, küçük kasabalarda, ilçelerde/illerde ya da büyük şehirlerde bulunmalarına göre okulların ortalama büyüklüğü, 2003

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU
<15 000	722,0	596,8	579,5	387,5	383,1	561,5	201,6	477,4	(:)	565,0	487,8	387,5	1 386,7
Standart hata	71,96	1,94	46,90	16,62	15,07	30,67	12,32	22,70	(:)	26,00	40,35	27,58	1,06
15 000-100 000	724,2	852,1	675,5	523,7	501,9	748,5	354,7	697,5	(:)	694,2	667,2	866,7	1 465,9
Standart hata	49,07	5,33	31,02	20,07	22,78	54,55	14,38	31,05	(:)	81,03	35,37	42,47	1,50
100 000-1 000 000	862,4	0,0	644,0	661,5	531,4	732,6	350,0	930,5	(:)	522,3	924,0	855,5	0,0
Standart hata	188,54	0,00	71,10	96,24	54,98	36,27	56,11	76,64	(:)	34,47	61,23	38,49	0,00
>1 000 000	823,1	0,0	639,8	452,9	540,4	626,6	294,6	982,7	(:)	611,5	691,2	0,0	0,0
Standart hata	85,44	0,00	35,15	25,21	66,38	56,32	29,04	115,49	(:)	38,87	86,60	0,00	0,00

	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO	HU
<15 000	336,5	740,3	462,6	332,2	809,6	361,6	303,0	473,7	(:)	820,1	353,8	309,0	271,6	336,5
Standart hata	30,28	108,11	62,40	16,65	46,05	14,86	12,24	31,00	(:)	44,00	1,41	1,98	13,84	30,28
15 000-100 000	495,9	971,2	724,7	595,8	1025,3	577,3	441,9	527,6	(:)	1012,4	591,4	0,0	355,7	495,9
Standart hata	35,08	54,92	85,37	25,20	39,86	20,03	19,88	24,79	(:)	61,44	0,94	0,00	12,42	35,08
100 000-1 000 000	567,0	1042,6	852,4	493,9	1384,7	520,0	433,9	656,7	(:)	1087,2	458,2	0,0	415,6	567,0
Standart hata	34,46	72,34	105,82	27,56	195,90	36,62	23,91	75,14	(:)	57,89	1,30	0,00	15,31	34,46
>1 000 000	495,1	0,0	863,3	373,3	1117,9	0,0	0,0	650,5	(:)	0,0	0,0	0,0	0,0	495,1
Standart hata	26,27	0,00	83,87	51,84	129,03	0,00	0,00	109,24	(:)	0,00	0,00	0,00	0,00	26,27

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge B11b: 15 yaşındaki öğrencilerin devam ettiği okulların ortalama büyüklüğü ve nüfus yoğunluğu (yaşayan kişi/km²), 2003

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU
Büyüklik	749	692	644	482	433	675	317	737	(:)	583	707	656	1441
Yoğ. yaşayan/km²	(:)	(:)	(:)	123	126	231	84	80	110	56	187	36	179

	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO
Büyüklik	487	964	637	433	1000	495	379	532	1097	965	440	309	313
Yoğ. yaşayan/km²	108	437	96	123	114	111	17	20	327	64	3	(:)	14

Kaynaklar: **Büyüklik:** OECD, PISA 2003 veritabanı; **Yoğunluk:** <http://www.populationdata.net/europe.html>.

Çizelge B12: Ders saatleri öncesinde ya da sonrasında okul binasında çocuk bakımı hizmeti sunan bir okula devam eden ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin yüzdesi, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Yüzdelere	71,4	77,8	47,3	91,4	53,5	46,6	88,7	68,9	96,4	13,0	95,0	49,5	96,6	32,4	30,2	82,9	66,4	78,4	22,3
Standart hata	4,37	3,20	4,76	2,40	3,21	5,70	2,64	3,75	1,58	3,24	1,94	4,13	0,77	4,77	4,85	0,32	4,86	3,31	3,68

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge B14 a: Yüksek öğretimdeki yerlerin sayısının sınırlanmasına yönelik prosedür, 2002/03

	Ulusal/bölgesel seviyedeki yerlerin sayısındaki sınırlamalar	Kurumların kapasitesine göre getirilen sınırlamalar	Yeteneğe göre seçim	Sınırsız giriş
BE fr	Veterinerliğin tüm alanları için eşitlikçi bir giriş sınavı getirilmiştir. 2003/04, 2004/05 ve 2005/06 akademik yılları için uygulamaya koyulmuştur.		İnşaat mühendisliği ve az sayıda sanatsal alanda eğitim (seçim: kurum tarafından yapılan sınav).	Çoğu ders

Avrupa'daki Eğitim Sisteminin Temel Verileri 2005

	Ulusal/bölgesel seviyedeki yerlerin sayısındaki sınırlamalar	Kurumların kapasitesine göre getirilen sınırlamalar	Yeteneğe göre seçim	Sınırsız giriş
BE de		Öğretmen yüksek okulu (<i>Pädagogische Hochschule</i>). Kayıt yaptırmış olan Almanca konuşan öğrencilerin sayısı 20'yi aşmış ise yabancı öğrenciler kayıt yaptıramaz ve kayıt yaptıran öğrencilerin çoğunluğu (yani en az yarısı artı bir) her zaman Belçika uyruklu olmalıdır.		Çoğu ders
BEnl			Bazı dersler: İnşaat mühendisliği ve, 1997'ten bu yana diş hekimliği, tıp, denizbilim ve bazı sanat dersleri (seçim: kurum ya da devlet tarafından yapılan sınav)	Çoğu ders
CZ	Devlet tarafından sübvans edilen yerlerin sayısı devletçe belirlenir ve kurum mevcut yer sayısı konusunda son karar hakkına sahiptir	Tüm dersler (seçim: lise sınav sonuçlarına ve giriş sınavına göre kurum tarafından) Bazı dersler için, kurum yalnızca lise bitirme sınavları istemektedir.		
DK	Tıp ve eğitim	Çoğu ders (seçim: kurum tarafından; önceden sahip olunması gereken bilgiye ilişkin özel şartlar ve, başvuran sayısı mevcut yer sayısından fazla ise, seçim okul sonuçlarına ve o alandaki çalışma deneyimine göre yapılır)	Gazetecilik, foto-muhabirliği, sinema araştırmaları, müzik	
DE	Genellikle numerus <i>clausus</i> prensibi uygulanmaz, ancak bazı disiplinler için (mesela tıp) eyaletler arası anlaşmaya dayalı olarak bölgeler üzeri seçim prosedürü uygulanır (seçim: <i>Abitur</i> ' da alınan ortalama puan, <i>Abitur</i> ve uygulama arasında bekleyerek geçirilen süre ve sosyal kriterler; yerlerin yaklaşık %20'si üniversitelerin kendisi tarafından tahsis edilebilmektedir – seçim yeteneğe, motivasyona ya da özel şartlara göre yapılmaktadır).	Hemen hemen tüm <i>Fachhochschule</i> 'ler (seçim: kurum tarafından, genellikle <i>^Wfur</i> 'de alınan ortalama puana ve <i>Abitur</i> ile uygulama arasında bekleyerek geçirilen süreye göre) Federal düzeyde girişin kısıtlı olduğu derslerde, mevcut yerlerin yaklaşık %20'si üniversitelerin kendince tahsis edilebilmektedir. (seçim: yetenek, motivasyon ya da spesifik koşullara göre)	Sanat ve spor dersleri (seçim: yetenek testi)	Üniversitedeki çoğu ders
EE	Yer sayısı, devlet tarafından sübvans edilmektedir, merkezi seviye, merkezi düzeyde karar verilmektedir	Tüm dersler (seçim: devlet tarafından düzenlenen lise bitirme sınavlarının sonucuna göre ve/veya kurumca belirlenen kabul prosedürü ile)		
EL	Tüm dersler (seçim: ülke çapında sınav)		Sanat, dil, müzik, spor ve mimari alanlarındaki bazı dersler ve askeri okullar	
ES		Tüm dersler (seçim: ülke çapında yapılan sınavda alınan sonuçlara göre)	Sanat, mütercimlik ya da tercümanlık ve fiziksel eğitim alanlarındaki bazı dersler (seçim: ülke çapında yapılan sınava ek olarak yetenek testi)	
FR	Tıp, odontoloji, eczacılık, ebelik, sağlık görevlisi alanları (seçim: her kurumca düzenlenen eşitlikçi sınavlar)	Belirli kurumlardaki bazı genel dersler için geçerli (seçim: akademide ikamet eden öğrencilere öncelik verilir, <i>geri kalanlar için ise numerus clausus</i> prensibi uygulanır).	Belirli dersler (IDT, CPGE vs.) (seçim: kurum tarafından, okul kayıtlarına ve mülakata dayalı olarak)	Genel üniversite dersleri
IE	Tıp, diş hekimliği, veterinerlik ve eğitim alanında yüksek lisans ile sonuçlananlar da dahil olmak üzere öğretmen eğitimi dersleri (yerler ders kapasitesine göre sınırlanmakta ve ayrıca tıp ve eğitim alanları için <i>numerus clausus</i> prensibi uygulanmaktadır)	Tüm dersler (seçim: kurum tarafından, lisede alınan sonuçlara göre)		

	Ulusal/bölgesel seviyedeki yerlerin sayısındaki sınırlamalar	Kurumların kapasitesine göre getirilen sınırlamalar	Yeteneğe göre seçim	Sınırsız giriş
IT	Tıp ve cerrahi, diş hekimliği, veterinerlik, mimari dersleri. Önceden belirlenmiş uygulamalı eğitim unsuru içeren diploma dersleri (sağlık mesleği edindiren dersler) ve ilköğretime yönelik eğitim dersleri. Tüm uzmanlaşma dersleri. (yerler ve seçim kriterleri devlet tarafından belirlenmektedir; seçim kurum tarafından organize edilmektedir)	Sanat ve müzik alanlarındaki belirli üniversite dersleri ve yüksek öğretim programları	Sanat ve müzik alanlarında yüksek eğitim programları	Üniversitedeki çoğu ders
CY		Tüm üniversite dersleri (seçim: Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından yapılan giriş sınavı)		
LV	Devlet tarafından sübvansé edilen yerlerin sayısı, merkezi seviyede karar verilmektedir	Tüm dersler (seçim: kurum tarafından, giriş sınavında gösterilen performansa ya da lise bitirme sınavlarının sonuçlarına göre)	Sanat ve müzik alanlarındaki belirli dersler (seçim: giriş sınavı ve yetenek testi ile)	
LT	Devletçe sübvansé edilen yerlerin sayısını kurum belirlemektedir, Eğitim Bakanlığının onayına tabidir	Tüm dersler (seçim: lise bitirme sınavlarının sonuçlarına göre)	dil, sanat ve müzik, hukuk ve bilişim alanlarında belirli dersler (seçim: kurumlar tarafından lise bitirme sınavında alınan sonuçlara göre ve yetenek testi ile)	
LU	Öğretmen eğitimi (anaokulu ve ilkokul öğretmenleri)			Diğer dersler
HU	Devletçe sübvansé edilen yerlerin sayısını devlet belirlemektedir	Tüm dersler (seçim: kurum tarafından)		
MT		Tüm dersler (seçim kurum tarafından: genel giriş şartlarına ve MATSEC sınavında alınan spesifik notlara göre) kaynak olup olmamasına bağlıdır		
NL	Devletin her sene belirlediği belirli dersler (üniversite dersleri – dersle ilgili kotalar)	Belirli dersler: üniversite dersleri (kurum kotası) ve yüksek mesleki eğitim dersleri (üniversite harici-kurum kotası) (seçim: kurum tarafından)	Belirli dersler için, aşağıdaki dört konu kombinasyonundan birisi gerekmektedir: kültür ve toplum; ekonomi ve toplum; fen ve sağlık; fen ve teknoloji (seçim: ulusal karar)	Dört konu kombinasyonunun tamamına izin verilen tüm dersler
AT		Tüm üniversite harici dersler (örneğin, <i>Fachhochschul-Studiengänge</i>) ve ortaöğretim sonrası/yüksek öğretim sektöründeki diğer bazı kurumlar	Tüm <i>Universitäten der Künste</i> dersleri (seçim: yetenek testi) ve spor alanında üniversite dersleri	Üniversitedeki çoğu ders
PL	Tıp dersleri (yer sayısı Sağlık bakanlığı'nca sınırlanmaktadır)	Tüm dersler (seçim: kurum tarafından, giriş sınavına (yazılı ve/veya sözlü), mülakata, yetenek testine, lise bitirme sertifikasında yer alan sonuçlara dayalı olarak)		
PT	Mevcut yer sayısı kurumlarca belirlenir ve devletçe onaylanır.	Tüm dersler için, kapasitesine göre her bir kurum tarafından belirlenen <i>numerus dausus</i> söz konusudur. Ayrıca, kurumlar çeşitli dersleri için minimum giriş şartı belirtmek zorundadır (seçim: yeterli okul ve sınav sonuçlarına sahip adaylar için ulusal düzeyde eşitlikçi bir sınav ile: adayların bu sınavda aldığı puanlar her kurumca belirlenen minimum düzeyin üzerinde olmak zorundadır)	Bazı dersler (müzik ve PE öğretmenleri) (seçim: kurum tarafından yapılan sınav ile).	
SI	Yer sayısı kurumlarca belirlenir ve devletçe onaylanır.	Tüm dersler (seçim: kurum tarafından, lise bitirme sınavı sonuçlarına, lise sonuçlarına ya da ilgili alanlardaki sonuçlara göre)	Bazı dersler (seçim: kurum tarafından, yetenek testi ile)	
SK		Tüm dersler (seçim: kurum tarafından, giriş sınavı ile)		

Avrupa'daki Eğitim Sisteminin Temel Verileri 2005

	Ulusal/bölgesel seviyedeki yerlerin sayısındaki sınırlamalar	Kurumların kapasitesine göre getirilen sınırlamalar	Yeteneğe göre seçim	Sınırsız giriş
FI	Üniversiteler: Her disipline ait mezun kotaları Eğitim Bakanlığı ve kurumlar arasında kararlaştırılmaktadır. Meslek okulları: alana özel öğrenci alımı (meslek eğitimi) Eğitim Bakanlığı ve kurumlar arasında kararlaştırılır.	Tüm dersler (seçim: kurum tarafından, giriş sınavı ve/veya okul sonuçlarına göre; meslek liselerinde (ve bazı üniversite alanlarında), iş deneyimi, yapılan çalışmalar vs. de dikkate alınmaktadır)		
SE	Maksimum kayıt sayısında sınırlama yoktur, ancak finansal destek için maksimum sınır söz konusudur. Mezun kotaları devletçe belirlenmektedir.	Tüm dersler (seçim: kurum tarafından; önceden sahip olunması gereken bilgi ile ilgili spesifik bir takım şartlar ve, başvuran sayısı yer sayısından fazla ise, seçim okul sonuçlarına, ülke çapında düzenlenen üniversite yetenek testi sonuçlarına, diğer testlere ve iş deneyimine göre yapılmaktadır)		
UK-ENG/WLS/NIR	Her kurum hedef sayıları finansman sağlayan makamlarla birlikte kararlaştırır. Öğrenci sayısı için mutlak üst sınır bulunmamaktadır, ancak tıp, diş hekimliği ve ilk öğretmen eğitimi alanlarında kotalar geçerlidir	Tüm dersler (seçim: kurum tarafından)		
UK-SCT	Her kurum için hedef sayı belirlenmektedir	Tüm dersler (seçim: kurum tarafından)		
IS		Belirli dersler (seçim: lise sonunda girilen üniversite giriş sınavında alınan sonuçlara bağlı olarak) ve/veya mesleki deneyime göre ya da eşitlikçi sınav ile	Müzik ve sanat alanlarındaki dersler (seçim: okul raporlarına, mülakatlara göre ve yetenek testi ile)	Üniversitedeki çoğu ders
LI		Bazı dersler: <i>Fachhochschule</i> Liechtenstein (seçim: genel kabul şartları ve/veya yetenek testi sonuçları)		
NO	Yer sayısı devletçe belirlenmektedir (derslerin çoğu için) Çoğu ders (seçim: kurum tarafından okul sonuçlarına, yaşa ve iş deneyimine göre)		Müzik ve sanat alanlarındaki dersler (seçim: test ile) Belirli dersler, ör. tıp, mühendislik (seçim: lise notlarına ilişkin özel şartlar)	Bazı üniversite dersleri
BG	Yer sayısı merkezi olarak belirlenmektedir (seçim: kurum tarafından merkezin izin verdiği yer sayısına göre)			
RO	Devlet tarafından sübvansede edilen yer sayısına merkezi seviyede karar verilmektedir	Tüm dersler (seçim: kurum tarafından giriş sınavına ya da lisede alınan sonuçlara göre)	Sanat, müzik, spor, mimari alanındaki belirli dersler için, giriş sınavı eleme amaçlı yetenek testleri de içermektedir	

Kaynak: Eurydice.

Çizelge B20: Okul yönetimine göre kendi gelişimini izlemek ya da öğretmenlerini değerlendirmek için performansı kullanan bir okula devam eden 15 yaşındaki öğrencilerin yüzdesi, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2002/03

	BE	BE	BE	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/	UK-	IS	LI	NO
	fr	de	nl																			WLS/NIR	SCT			
A	27,2	8,5	45,7	85,6	8,4	44,0	35,6	68,6	(:)	49,5	69,3	99,2	26,1	95,8	63,3	59,2	96,6	78,5	95,0	65,0	85,4	(:)	96,7	88,1	17,5	67,7
Standart hata	4,37	0,42	3,93	2,36	2,04	3,20	5,72	3,18	0,00	3,98	3,05	0,64	0,06	1,39	4,15	3,93	1,46	3,12	1,54	4,10	2,74	(:)	1,75	0,09	0,28	3,34
B	5,7	15,7	29,9	61,7	3,7	11,8	15,2	35,9	(:)	16,9	23,3	86,5	21,0	77,0	42,2	35,6	73,2	34,7	75,0	32,1	21,2	(:)	57,7	30,9	39,1	19,5
Standart hata	2,44	0,39	3,81	3,41	1,37	2,34	4,36	3,51	0,00	3,25	3,22	2,84	0,04	3,49	4,37	3,45	3,25	4,42	2,67	3,48	3,14	(:)	5,21	0,16	0,46	3,03

A Okulun gelişimini izlemek B Öğretmenlerin etkililik düzeyi hakkında hüküm vermek

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge B24: Okul yönetimi tarafından altı alanda temel karar sorumluluğu olduğu belirtilen kişi veya makamlara göre 15 yaşındaki öğrencilerin dökümü, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2002/03

İşe alınacak öğretmenlerin seçimi																										
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO
A	6,8	4,8	24,6	1,7	69,6	9,1	3,7	13,1	(-)	64,2	0,1	8,5	0,0	48,3	7,3	0,6	0,6	3,1	11,2	13,0	3,7	(-)	9,4	12,1	76,3	12,1
sh	2,61	0,32	3,54	0,86	3,21	1,96	2,21	2,27	(-)	3,61	0,07	2,54	0,00	3,96	2,67	0,56	0,61	1,41	2,05	2,34	1,49	(-)	2,93	0,14	0,37	2,45
B	55,5	68,7	73,1	96,6	27,8	8,4	0,2	22,1	(-)	21,5	6,8	86,3	0,0	51,7	90,2	21,7	99,4	4,9	88,4	56,4	95,3	(-)	77,1	87,9	5,0	52,1
sh	3,35	0,32	3,68	1,37	3,20	2,09	0,11	1,85	(-)	3,56	1,78	2,95	0,00	3,96	2,96	2,64	0,61	1,21	1,94	3,50	1,48	(-)	4,58	0,14	0,28	3,71
C	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	(-)	0,0	0,6	4,4	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	(-)	0,0	0,0	0,0	0,0
sh	1,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,44	(-)	0,00	0,57	1,62	0,00	0,00	1,15	0,03	0,00	0,00	0,00	0,51	0,53	(-)	0,00	0,00	0,00	0,00
D	36,5	26,4	2,3	1,7	2,6	82,4	96,1	64,0	(-)	14,3	92,5	0,8	100,0	0,0	0,5	77,8	0,0	91,9	0,4	30,1	0,5	(-)	13,5	0,0	18,6	35,8
sh	2,47	0,24	1,22	1,07	1,20	2,71	2,21	1,48	(-)	1,80	1,87	0,68	0,00	0,00	0,50	2,57	0,00	1,65	0,41	3,52	0,47	(-)	3,56	0,00	0,29	3,83
Öğretmenlerin işten çıkarılması																										
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO
A	19,7	9,8	48,1	1,9	24,5	1,9	3,7	13,6	(-)	66,1	0,1	17,0	0,0	42,2	34,4	0,6	1,3	2,6	21,9	15,4	12,9	(-)	3,8	18,4	76,3	5,5
sh	4,59	0,30	3,93	0,90	2,34	0,97	2,21	1,84	(-)	3,05	0,07	3,17	0,00	4,20	4,16	0,56	0,90	1,24	3,39	2,62	2,86	(-)	1,90	0,14	0,37	1,70
B	48,9	44,5	46,9	96,4	38,6	4,5	0,2	22,3	(-)	4,1	7,6	82,0	0,0	55,7	64,9	7,7	97,9	4,8	78,1	19,5	70,2	(-)	10,4	81,3	5,0	40,5
sh	5,61	0,26	4,16	1,40	3,54	1,45	0,11	1,81	(-)	1,84	1,72	3,31	0,00	4,11	4,18	2,05	1,07	1,55	3,39	2,80	3,81	(-)	2,83	0,13	0,28	3,83
C	0,0	0,0	0,6	0,0	1,5	0,0	0,0	0,3	(-)	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	(-)	0,0	0,0	0,0	0,0
sh	0,00	0,00	0,53	0,00	0,87	0,00	0,00	0,31	(-)	0,00	0,00	1,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,52	0,00	(-)	0,00	0,00	0,00	0,00
D	31,4	45,8	4,4	1,7	35,5	93,7	96,1	63,8	(-)	29,8	92,3	0,0	100,0	2,1	0,7	91,8	0,8	92,6	0,0	64,5	17,0	(-)	85,8	0,4	18,6	53,9
sh	3,92	0,26	1,75	1,07	3,64	1,74	2,21	1,48	(-)	3,00	1,72	0,00	0,00	1,22	0,65	2,12	0,57	1,52	0,00	3,65	2,87	(-)	3,09	0,03	0,29	4,11
Öğrenci disiplin politikalarının belirlenmesi																										
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO
A	50,1	51,4	14,7	6,6	77,4	71,1	3,3	67,5	(-)	40,4	87,9	75,9	100,0	68,1	6,9	75,7	23,9	41,1	30,2	20,2	8,4	(-)	5,2	1,0	7,7	35,4
sh	4,89	0,28	2,78	1,51	2,40	3,40	2,19	3,11	(-)	4,06	2,49	4,16	0,00	4,01	2,09	3,52	3,55	4,68	3,51	3,19	2,09	(-)	2,23	0,06	0,07	3,78
B	39,5	48,6	79,2	89,0	18,6	9,8	0,5	20,5	(-)	41,3	5,6	15,3	0,0	8,3	81,8	18,5	19,3	1,6	58,0	58,3	69,7	(-)	87,7	93,9	60,7	35,0
sh	4,62	0,28	3,08	2,04	2,34	1,87	0,50	2,91	(-)	3,83	1,58	3,44	0,00	2,35	3,03	3,29	2,99	0,83	3,47	3,73	3,45	(-)	3,55	0,10	0,46	3,48
C	5,7	0,0	4,4	4,4	1,9	14,6	0,0	10,9	(-)	18,3	6,5	6,4	0,0	23,6	10,7	3,2	56,8	12,4	10,9	21,4	22,0	(-)	6,1	5,1	31,7	17,1
sh	2,40	0,00	1,65	1,34	0,89	2,65	0,00	2,62	(-)	3,10	1,90	2,08	0,00	3,77	2,41	1,29	3,82	2,86	2,06	3,28	2,85	(-)	2,62	0,10	0,49	2,79
D	4,7	0,0	1,6	0,0	2,1	4,5	96,1	1,2	(-)	0,0	0,1	2,4	0,0	0,0	0,5	2,6	0,0	44,9	0,9	0,1	0,0	(-)	1,1	0,0	0,0	12,6
sh	2,07	0,00	0,85	0,00	1,06	1,41	2,21	0,90	(-)	0,00	0,08	1,77	0,00	0,00	0,50	1,16	0,00	4,33	0,60	0,00	0,00	(-)	0,81	0,00	0,00	2,63

A okul yönetim kurulu

B okul yöneticisi

C Öğretmenler ya da öğretim bölümü başkanı

D Okulun temel sorumluluğu değil

sh Standart hata

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge B24 (devam): Okul yöneticileri tarafından belirtilen yedi karar alanında özerk olan bir okula devam eden 15 yaşındaki öğrencilerin oranı, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2002/03

Öğrenci değerlendirme politikalarının belirlenmesi																											
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO	
A	35,2	24,8	8,7	2,1	46,0	25,0	0,0	18,6	(-)	15,1	7,4	32,5	5,1	65,3	0,0	6,9	19,2	20,0	8,8	15,7	5,5	(-)	1,6	0,1	13,3	6,2	
sh	5,44	0,13	2,36	0,81	3,70	3,44	0,00	2,85	(-)	3,31	1,71	4,54	0,03	3,89	0,00	1,91	2,96	3,40	2,42	2,82	1,37	(-)	1,36	0,01	0,28	1,96	
B	39,9	47,1	82,7	73,9	29,3	15,0	0,0	22,1	(-)	55,8	18,7	28,9	0,0	6,6	77,5	26,8	25,2	0,9	44,0	47,4	40,6	(-)	73,0	82,3	35,2	33,0	
sh	4,61	0,28	3,22	3,04	3,03	2,03	0,00	2,74	(-)	4,13	3,14	3,70	0,00	2,02	3,77	3,14	3,43	0,52	3,59	3,57	3,86	(-)	4,54	0,16	0,39	3,97	
C	11,3	15,0	8,2	22,3	8,0	47,6	0,0	55,6	(-)	26,4	73,8	25,4	0,0	28,0	21,3	43,2	55,7	32,4	36,5	35,8	51,2	(-)	21,9	17,6	37,9	22,7	
sh	2,96	0,13	2,45	2,78	1,94	3,52	0,00	3,51	(-)	3,72	3,30	4,17	0,00	3,79	3,65	3,81	3,58	3,90	3,28	3,19	3,90	(-)	4,51	0,16	0,49	3,23	
D	13,6	13,2	0,4	1,7	16,8	12,5	100,0	3,8	(-)	2,7	0,2	13,2	94,9	0,0	1,2	23,1	0,0	46,7	10,8	1,0	2,6	(-)	3,5	0,0	13,6	38,1	
sh	3,36	0,24	0,41	1,00	2,68	2,93	0,00	1,41	(-)	1,39	0,16	3,69	0,03	0,00	0,86	3,05	0,00	4,21	2,02	0,65	1,33	(-)	2,27	0,00	0,12	3,73	
Okul kayıtları ile ilgili kararlar																											
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO	
A	10,4	0,0	4,9	2,6	7,6	2,3	3,7	53,2	(-)	45,7	22,9	12,8	5,1	49,2	2,6	6,1	4,3	79,9	15,9	2,5	6,5	(-)	1,2	12,7	65,7	3,5	
sh	3,40	0,00	1,80	1,31	2,17	1,06	2,21	3,35	(-)	4,13	3,16	2,77	0,03	3,93	1,53	1,85	1,69	3,44	2,59	1,00	1,70	(-)	1,00	0,15	0,45	1,47	
B	71,6	76,8	85,8	93,5	71,6	76,9	96,3	19,3	(-)	46,7	51,1	85,7	94,9	46,0	80,9	65,4	88,6	2,6	79,4	68,2	54,8	(-)	45,4	67,6	5,0	18,6	
sh	4,89	0,41	2,72	1,78	2,81	2,78	2,21	2,55	(-)	4,29	3,14	2,96	0,03	3,58	3,41	3,84	2,72	1,29	3,12	3,69	3,85	(-)	4,80	0,18	0,28	3,15	
C	2,8	0,0	3,1	0,0	3,4	0,2	0,0	0,3	(-)	3,5	16,3	1,0	0,0	4,5	15,7	1,6	4,5	0,0	1,0	0,3	1,8	(-)	0,0	0,3	0,0	1,9	
sh	1,61	0,00	1,29	0,00	1,43	0,22	0,00	0,31	(-)	1,76	2,74	1,00	0,00	1,80	3,17	0,96	1,71	0,00	0,88	0,44	1,05	(-)	0,00	0,03	0,00	1,08	
D	15,1	23,2	6,1	3,9	17,4	20,6	0,0	27,2	(-)	4,1	9,7	0,6	0,0	0,3	0,8	26,9	2,6	17,5	3,7	28,9	36,9	(-)	53,4	19,4	29,3	76,0	
sh	3,93	0,41	1,85	1,20	2,93	2,80	0,00	2,93	(-)	1,90	1,82	0,48	0,00	0,14	0,60	3,20	1,30	1,22	3,31	1,22	3,73	3,62	(-)	4,77	0,12	0,42	3,39
Hangi kitapların okutulacağına seçilmesi																											
	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO	
A	10,2	42,0	0,5	0,2	51,2	40,6	0,0	11,1	(-)	0,0	3,0	20,9	0,0	18,6	1,8	37,2	3,0	0,7	3,2	2,8	1,1	(-)	0,0	0,0	95,0	29,2	
sh	3,32	0,23	0,47	0,17	3,48	3,47	0,00	2,34	(-)	0,00	1,31	3,55	0,00	3,09	0,97	4,16	1,39	0,73	1,87	1,08	0,79	(-)	0,00	0,00	0,28	4,01	
B	20,1	3,7	33,7	38,8	13,4	5,5	0,0	9,7	(-)	9,9	3,9	24,1	0,0	6,2	49,6	16,0	14,0	0,0	25,8	28,5	8,2	(-)	2,1	30,3	5,0	28,8	
sh	3,90	0,30	4,04	3,09	2,72	1,68	0,00	1,85	(-)	2,51	1,40	3,84	0,00	2,14	4,52	2,74	2,54	0,00	2,55	3,91	1,72	(-)	1,45	0,18	0,28	3,99	
C	65,8	54,4	65,4	61,0	35,1	52,4	0,0	79,1	(-)	90,1	93,0	50,7	5,1	75,2	48,2	45,7	83,0	99,3	65,1	68,8	90,6	(-)	97,9	69,3	0,0	40,3	
sh	4,83	0,27	4,10	3,07	3,46	3,51	0,00	2,61	(-)	2,51	1,87	4,05	0,03	3,23	4,32	3,99	2,88	0,73	3,20	4,08	1,74	(-)	1,45	0,18	0,00	4,23	
D	3,8	0,0	0,4	0,1	0,3	1,5	100,0	0,0	(-)	0,0	0,0	4,3	94,9	0,0	0,5	1,2	0,0	0,0	5,9	0,0	0,0	(-)	0,0	0,4	0,0	1,7	
sh	1,75	0,00	0,41	0,09	0,20	0,88	0,00	0,00	(-)	0,00	0,02	1,88	0,03	0,00	0,51	0,98	0,00	0,00	1,49	0,00	0,00	(-)	0,00	0,00	0,00	0,96	

A okul yönetim kurulu

C Öğretmenler ya da öğretim bölümü başkanı

sh Standart hata

B okul yöneticisi

D Okulun temel sorumluluğu değil

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge C4: 15 yaşındaki öğrencilerin toplam nüfusu içerisinde göçmen altyapısına sahip olan öğrencilerin oranı, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK- SCT	IS	LI	NO
Yüzde	18,3	17,7	6,8	1,3	6,5	15,4	7,4	3,4	14,3	3,5	2,1	9,4	33,3	2,3	11,0	13,3	0,0	5,0	0,9	1,9	11,5	(-)	8,7	1,0	17,1	5,6
Standart hata	1,87	1,34	0,72	0,18	0,78	1,10	0,65	0,37	1,33	0,31	0,26	0,94	0,61	0,23	1,39	0,99	0,03	1,43	0,19	0,23	0,87		1,00	0,19	1,98	0,73

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge C6: İlkokul öncesi ve ilköğretimde yaşa göre katılım oranları (ISCED 0 ve 1), yaşa göre, 2001/02

	ISCED 0					ISCED 1				
	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
EU-25	67,6	87,3	73,8	26,0	1,0	0,0	0,6	16,4	72,7	99,3
BE	99,4	100,2	98,9	4,9	0,1	(-)	(-)	1,4	95,4	100,2
CZ	61,6	88,3	99,0	47,9	7,8	(-)	(-)	0,0	52,1	92,2
DK	81,5	92,3	92,3	95,8	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	99,7
DE	71,4	88,9	88,0	43,7	2,1	(-)	(-)	(-)	49,8	98,8
EE	77,1	82,1	83,3	83,4	(-)	(-)	(-)	0,0	11,4	98,8
EL	(-)	56,0	81,8	(-)	(-)	(-)	(-)	0,9	97,4	98,7
ES	93,0	100,6	101,7	0,5	0,0	(-)	(-)	(-)	101,8	102,2
FR	101,6	102,4	100,7	1,3	0,1	(-)	(-)	1,4	100,8	101,5
IE	2,6	1,8	1,1	(-)	(-)	0,5	47,7	97,6	100,9	99,5
IT	99,3	102,3	99,2	1,4	(-)	(-)	(-)	0,2	101,6	102,2
CY	30,1	58,3	75,4	1,8	0,1	(-)	(-)	2,4	94,7	99,8
LV	60,2	64,7	68,5	68,5	7,0	(-)	(-)	(-)	8,1	88,7
LT	45,8	51,6	59,6	67,1	6,8	(-)	(-)	0,2	12,5	92,7
LU	52,6	98,8	94,9	4,3	0,2	(-)	0,1	1,7	93,6	99,1
HU	71,8	90,2	96,2	73,0	4,1	(-)	(-)	(-)	26,7	95,8
MT	81,2	92,6	27,8	(-)	(-)	(-)	(-)	70,7	104,0	101,9
NL	0,1	99,1	99,4	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	100,2	99,0
AT	42,5	80,9	93,2	34,2	0,8	(-)	(-)	(-)	62,1	98,1
PL	23,2	32,7	42,8	99,7	1,8	(-)	(-)	(-)	0,9	96,3
PT	61,7	78,7	87,1	4,3	(-)	(-)	(-)	1,5	104,1	110,3
SI	61,1	72,3	77,1	73,9	(-)	(-)	(-)	(-)	36,4	96,0
SK	56,1	68,5	81,9	36,6	1,5	(-)	(-)	0,1	57,2	97,6
FI	35,0	44,0	52,4	96,1	1,4	(-)	(-)	(-)	0,6	96,1
SE	73,2	77,8	81,1	95,7	1,3	(-)	(-)	(-)	3,8	97,4
UK	53,4	99,9	0,0	0,0	(-)	(-)	(-)	97,4	95,6	98,1
IS	91,8	93,3	93,3	(-)	(-)	(-)	(-)	0,4	99,2	98,4
LI	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
NO	73,6	81,4	84,8	1,0	(-)	(-)	(-)	(-)	99,4	99,4
BG	65,0	74,6	77,2	76,8	2,1	(-)	(-)	1,2	12,7	100,0
RO	41,7	64,2	80,4	92,0	(-)	(-)	(-)	(-)	19,4	93,4

Kaynak: Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri.

**Çizelge C7: Ortaöğretim ile yüksek öğretimde yaşa göre katılım oranları (ISCED 2-5),
2001/02**

	ISCED 2					ISCED 3					ISCED 4		ISCED 5		
	15 yaş	16 yaş	17 yaş	18 yaş	19 yaş	15 yaş	16 yaş	17 yaş	18 yaş	19 yaş	18 yaş	19 yaş	17 yaş	18 yaş	19 yaş
EU-25	54,1	19,8	5,3	1,7	0,6	45,2	74,4	80,1	58,4	27,0	1,3	4,9	1,0	14,6	28,2
BE	9,4	3,4	4,6	2,8	3,0	90,7	95,5	96,6	42,5	19,2	5,5	5,8	1,1	35,9	46,1
CZ	54,9	6,3	1,1	0,3	0,1	44,7	93,5	97,0	79,4	33,6	3,4	9,2	0,1	4,4	20,3
DK	94,3	59,8	9,8	1,6	0,4	1,4	31,4	73,2	76,3	56,5	0,0	0,0	0,0	0,2	3,1
DE	93,5	62,3	16,5	3,9	0,8	4,9	37,0	76,9	79,2	41,0	0,1	16,5	0,8	2,5	9,0
EE	76,8	19,5	7,1	2,1	0,8	20,6	78,1	82,9	50,5	18,9	4,9	10,7	0,7	19,6	35,3
EL	12,9	10,9	(-)	(-)	(-)	80,4	82,0	69,8	24,6	30,6	5,1	5,2	(-)	46,2	47,4
ES	100,7	35,5	11,8	3,9	1,8	1,8	59,0	70,5	36,1	20,6	1,1	0,8	(-)	27,5	35,3
FR	43,7	8,7	0,7	0,1	0,0	53,7	88,0	88,1	52,7	27,0	0,2	0,3	2,2	26,6	38,2
IE	63,2	6,2	1,1	0,4	0,0	36,4	87,0	71,2	26,5	2,3	15,3	10,8	6,0	35,8	41,0
IT	2,9	0,9	(-)	(-)	(-)	90,5	85,6	79,3	69,4	18,4	0,0	0,2	(-)	3,8	31,0
CY	6,5	0,8	0,5	0,8	0,0	87,6	87,6	75,8	10,6	1,7	(-)	(-)	2,0	11,8	26,5
LV	84,0	19,5	5,5	1,9	0,8	13,7	76,2	84,3	48,7	22,8	3,8	4,4	0,5	22,2	33,7
LT	99,7	77,6	15,9	5,7	3,2	0,5	20,2	78,6	57,4	18,3	2,1	5,1	0,5	19,9	43,4
LU	58,8	21,2	4,3	0,8	0,0	32,8	63,7	75,8	69,5	49,7	0,0	0,4	(-)	(-)	(-)
HU	13,6	5,1	2,4	1,2	0,7	83,5	84,5	82,8	47,4	14,3	12,8	18,7	0,2	11,9	26,0
MT	103,0	39,0	3,1	0,1	0,0	0,7	20,1	54,0	36,8	14,1	1,8	2,3	0,7	17,9	20,4
NL	77,2	43,5	15,4	5,2	2,2	25,2	57,0	67,2	52,9	33,0	0,1	0,3	5,5	18,4	27,5
AT	8,2	1,1	0,2	0,0	0,0	86,3	90,2	88,5	44,7	17,1	18,8	11,9	0,1	5,7	14,2
PL	94,9	6,4	1,8	1,6	0,2	1,1	87,6	89,0	82,5	32,0	0,1	5,7	(-)	0,7	30,2
PT	43,4	21,1	9,1	3,5	1,7	47,0	61,2	61,3	40,2	25,2	(-)	(-)	0,5	16,6	25,1
SI	8,1	1,9	0,8	0,6	0,6	94,4	92,8	93,2	78,2	29,0	0,3	1,3	(-)	4,6	40,0
SK	38,8	5,3	1,2	0,2	0,0	59,8	89,1	86,3	48,6	11,7	1,1	2,1	0,0	13,8	23,3
FI	98,2	10,0	1,0	0,3	0,1	0,9	86,1	92,8	88,5	32,5	0,0	0,0	0,0	0,4	15,8
SE	96,6	4,9	1,5	1,2	1,3	2,5	91,9	94,2	91,6	27,9	0,0	1,1	0,0	0,4	12,3
UK	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	110,6	90,7	74,2	31,8	20,0	(-)	(-)	2,2	25,1	33,9
IS	98,3	1,1	0,2	0,1	(-)	1,1	89,5	80,6	71,6	65,0	(-)	0,0	0,1	0,1	0,9
LI	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)
NO	98,6	(-)	(-)	(-)	(-)	1,3	93,6	92,7	84,5	39,7	0,2	1,2	0,0	0,4	12,0
BG	9,7	3,2	0,9	0,3	0,1	79,4	81,3	73,4	39,6	3,1	0,2	0,3	1,2	10,6	23,5
RO	12,9	4,7	(-)	(-)	(-)	68,0	74,6	66,0	40,8	10,7	1,3	3,6	(-)	17,1	27,2

Kaynak: Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri.

Çizelge C10: Katılım oranları, genel ve cinsiyete göre, zorunlu eğitim sonrası, 2001/02

BE	Topl.	Erkekler	Kadınlar	CZ	Topl.	Erkekler	Kadınlar	DK	Topl.	Erkekler	Kadınlar	DE	Topl.	Erkekler	Kadınlar	EE	Topl.	Erkekler	Kadınlar
X-1	102,4	100,3	104,5	X-1	100,0	100,0	100,0	X-1	95,7	94,9	96,6	X-1	94,4	94,0	94,8	X-1	98,9	97,0	100,8
X	86,6	83,9	89,5	X	100,0	100,0	100,0	X	91,2	90,2	92,2	X	85,7	85,7	85,8	X	98,3	97,7	98,9
X+1	74,0	68,7	79,5	X+1	100,0	100,0	100,0	X+1	83,0	81,6	84,5	X+1	67,3	65,1	69,7	X+1	91,1	89,1	93,1
X+2	62,7	55,8	69,8	X+2	98,3	99,3	97,3	X+2	78,2	77,0	79,5	X+2	50,3	47,3	53,5	X+2	77,0	72,5	81,8
EL	Topl.	Erkekler	Kadınlar	ES	Topl.	Erkekler	Kadınlar	FR	Topl.	Erkekler	Kadınlar	IE	Topl.	Erkekler	Kadınlar	IT	Topl.	Erkekler	Kadınlar
X-1	95,1	93,7	96,8	X-1	103,0	102,2	103,8	X-1	98,4	97,9	99,0	X-1	99,8	98,3	101,4	X-1	102,2	103,3	100,9
X	93,3	91,1	95,8	X	94,6	92,9	96,4	X	97,7	98,0	97,4	X	106,0	102,5	109,7	X	93,4	93,5	93,3
X+1	92,8	90,3	95,6	X+1	82,3	77,7	87,1	X+1	91,8	91,1	92,6	X+1	95,1	91,2	99,1	X+1	86,5	85,7	87,3
X+2	69,8	66,4	73,6	X+2	68,7	63,5	74,1	X+2	80,2	78,0	82,5	X+2	82,9	76,6	89,7	X+2	79,3	77,3	81,4
CY	Topl.	Erkekler	Kadınlar	LV	Topl.	Erkekler	Kadınlar	LT	Topl.	Erkekler	Kadınlar	LU	Topl.	Erkekler	Kadınlar	HU	Topl.	Erkekler	Kadınlar
X-1	97,9	98,0	97,8	X-1	97,9	98,1	97,7	X-1	100,4	100,8	100,0	X-1	92,9	91,8	93,9	X-1	97,3	97,8	96,8
X	94,5	92,1	97,0	X	95,8	94,6	97,1	X	97,9	97,9	97,9	X	91,6	90,1	93,1	X	89,7	90,2	89,1
X+1	88,7	84,7	93,0	X+1	91,6	90,4	92,9	X+1	95,0	93,3	96,8	X+1	84,9	83,7	86,1	X+1	86,0	85,7	86,2
X+2	78,5	75,9	81,3	X+2	76,6	73,3	80,1	X+2	85,2	81,0	89,7	X+2	80,1	78,4	81,9	X+2	73,3	73,1	73,5
MT	Topl.	Erkekler	Kadınlar	NL	Topl.	Erkekler	Kadınlar	AT	Topl.	Erkekler	Kadınlar	PL	Topl.	Erkekler	Kadınlar	PT	Topl.	Erkekler	Kadınlar
X-1	103,8	102,2	105,6	X-1	100,7	101,6	99,8	X-1	99,6	99,4	99,8	X-1	91,0	89,6	92,5	X-1	102,9	102,9	102,9
X	60,2	64,3	55,9	X	88,4	88,7	88,1	X	94,5	94,5	94,5	X	85,0	82,4	87,6	X	93,5	96,8	90,0
X+1	59,6	55,4	64,0	X+1	76,8	76,7	76,9	X+1	91,6	93,0	90,1	X+1	68,2	66,5	70,1	X+1	83,0	80,5	85,6
X+2	56,6	50,2	63,6	X+2	63,1	63,2	63,0	X+2	88,5	90,9	86,1	X+2	61,1	57,6	64,7	X+2	71,2	66,6	76,1
SI	Topl.	Erkekler	Kadınlar	SK	Topl.	Erkekler	Kadınlar	FI	Topl.	Erkekler	Kadınlar	SE	Topl.	Erkekler	Kadınlar	UK	Topl.	Erkekler	Kadınlar
X-1	99,9	100,1	99,6	X-1	98,8	98,9	98,7	X-1	99,2	99,0	99,3	X-1	99,2	97,3	101,2	X-1	110,7	110,7	110,6
X	102,6	101,4	103,9	X	94,5	94,5	94,5	X	96,1	96,5	95,6	X	97,0	96,8	97,2	X	90,9	87,3	94,7
X+1	94,8	93,7	95,9	X+1	87,5	86,8	88,3	X+1	93,8	94,3	93,4	X+1	96,0	95,6	96,3	X+1	76,5	72,9	80,3
X+2	94,3	95,5	93,1	X+2	63,8	62,5	65,0	X+2	89,3	86,8	91,8	X+2	93,6	93,3	94,0	X+2	56,9	55,2	58,7
IS	Topl.	Erkekler	Kadınlar	LI	Topl.	Erkekler	Kadınlar	NO	Topl.	Erkekler	Kadınlar	BG	Topl.	Erkekler	Kadınlar	RO	Topl.	Erkekler	Kadınlar
X-1	99,3	99,4	99,3	X-1	(-)	(-)	(-)	X-1	99,9	99,1	100,8	X-1	90,1	91,5	88,8	X-1	80,9	79,6	82,4
X	90,6	89,6	91,5	X	(-)	(-)	(-)	X	93,6	93,1	94,2	X	84,8	85,9	83,6	X	79,3	78,8	79,8
X+1	80,9	79,1	82,7	X+1	(-)	(-)	(-)	X+1	92,7	92,2	93,2	X+1	75,6	75,9	75,3	X+1	66,1	63,3	69,0
X+2	71,7	67,8	75,6	X+2	(-)	(-)	(-)	X+2	85,1	83,2	87,0	X+2	50,6	50,1	51,1	X+2	59,2	52,8	66,0

X = zorunlu eğitimin sonu

Kaynak: Eurostat, UOE et statistiques démographiques.

Çizelge C16: Yüksek öğretimde (ISCED 5 ve 6) yaşa ve cinsiyete göre katılım oranları, 2001/02

EU-25	Topl.	Erkekler	Kadınlar	BE	Topl.	Erkekler	Kadınlar	CZ	Topl.	Erkekler	Kadınlar	DK	Topl.	Erkekler	Kadınlar	DE	Topl.	Erkekler	Kadınlar
18	14,6	11,8	17,5	18	35,9	28,4	43,6	18	4,4	3,8	5,0	18	0,2	0,2	0,3	18	2,5	0,6	4,5
20	32,4	27,4	37,7	20	46,5	40,1	53,1	20	28,3	26,0	30,7	20	12,0	10,2	13,7	20	16,7	11,5	22,1
22	27,5	24,8	30,2	22	30,0	29,1	30,9	22	22,3	21,0	23,7	22	28,5	23,0	34,1	22	21,1	20,1	22,1
24	18,1	17,5	18,8	24	13,1	13,7	12,5	24	13,7	13,5	14,0	24	30,5	25,1	35,9	24	20,3	21,6	19,0
26	10,9	10,8	11,0	26	6,6	7,0	6,2	26	7,0	7,0	6,9	26	22,9	20,6	25,2	26	15,8	17,9	13,6
28	6,7	6,7	6,7	28	4,0	4,1	3,9	28	4,3	4,4	4,3	28	13,7	12,9	14,6	28	10,0	11,8	8,1
30-34	3,8	3,6	4,0	30-34	3,9	3,9	4,0	30-34	1,9	1,9	1,9	30-34	5,3	4,7	6,0	30-34	4,1	4,7	3,5
35-39	1,7	1,6	1,8	35-39	0,4	0,5	0,3	35-39	0,7	0,7	0,7	35-39	2,6	1,8	3,3	35-39	1,6	1,7	1,4

Kaynak: Eurostat, UOE.

Çizelge C16 (devam): Yüksek öğretimde (ISCED 5 ve 6) yaşa ve cinsiyete göre katılım oranları, 2001/02

EE	Topl.	Erkekler	Kadınlar	EL	Topl.	Erkekler	Kadınlar	ES	Topl.	Erkekler	Kadınlar	FR	Topl.	Erkekler	Kadınlar	IE	Topl.	Erkekler	Kadınlar
18	19,6	13,5	25,8	18	46,2	38,8	54,4	18	27,5	21,7	33,6	18	26,6	21,5	31,9	18	35,8	29,3	42,7
20	38,9	30,4	47,8	20	50,7	43,3	58,8	20	39,1	32,7	45,9	20	40,3	35,4	45,3	20	38,4	33,6	43,2
22	28,4	23,0	34,0	22	33,6	33,3	33,8	22	33,0	29,3	36,9	22	30,4	27,7	33,0	22	20,2	19,8	20,6
24	18,9	16,1	21,8	24	20,2	20,5	20,0	24	21,0	20,4	21,6	24	16,2	15,2	17,1	24	8,5	8,2	8,9
26	13,9	11,3	16,6	26	15,4	15,8	15,0	26	12,2	12,4	12,0	26	7,2	6,7	7,8	26	5,3	5,0	5,7
28	9,2	7,0	11,5	28	9,8	10,5	9,1	28	6,7	7,0	6,4	28	3,7	3,4	3,9	28	3,7	3,3	4,1
30-34	6,1	3,8	8,3	30-34	0,6	0,7	0,5	30-34	2,7	2,9	2,5	30-34	3,4	3,1	3,6	30-34	4,5	4,1	4,8
35-39	4,8	3,0	6,6	35-39	0,07	0,08	0,06	35-39	1,6	1,8	1,5	35-39	(-)	(-)	(-)	35-39	(-)	(-)	(-)
IT	Topl.	Erkekler	Kadınlar	CY	Topl.	Erkekler	Kadınlar	LV	Topl.	Erkekler	Kadınlar	LT	Topl.	Erkekler	Kadınlar	LU	Topl.	Erkekler	Kadınlar
18	3,8	3,2	4,4	18	11,8	4,2	19,8	18	22,2	17,6	26,9	18	19,9	15,5	24,5	18	(-)	(-)	(-)
20	31,9	26,8	37,2	20	21,9	18,3	25,6	20	35,5	28,3	43,0	20	44,5	35,7	53,7	20	(-)	(-)	(-)
22	26,9	22,3	31,6	22	13,1	17,7	8,6	22	28,6	22,9	34,5	22	29,9	24,2	35,7	22	(-)	(-)	(-)
24	20,0	17,2	22,8	24	6,9	9,8	3,9	24	18,1	15,7	20,5	24	17,4	13,9	20,9	24	(-)	(-)	(-)
26	11,8	10,6	13,0	26	3,1	3,7	2,6	26	12,4	9,6	15,3	26	11,3	8,5	14,1	26	(-)	(-)	(-)
28	6,9	6,4	7,4	28	2,5	2,7	2,2	28	9,9	7,3	12,5	28	8,4	6,0	10,7	28	(-)	(-)	(-)
30-34	2,5	2,3	2,7	30-34	0,4	0,5	0,3	30-34	6,8	4,3	9,2	30-34	3,8	2,8	4,9	30-34	(-)	(-)	(-)
35-39	2,0	2,0	2,0	35-39	0,4	0,3	0,4	35-39	3,8	3,3	4,4	35-39	1,8	1,1	2,5	35-39	(-)	(-)	(-)
HU	Topl.	Erkekler	Kadınlar	MT	Topl.	Erkekler	Kadınlar	NL	Topl.	Erkekler	Kadınlar	AT	Topl.	Erkekler	Kadınlar	PL	Topl.	Erkekler	Kadınlar
18	11,9	9,5	14,3	18	17,9	12,5	23,7	18	18,4	15,8	21,2	18	5,7	2,4	9,1	18	0,7	0,5	0,9
20	28,7	24,4	33,1	20	19,0	13,8	24,4	20	32,6	28,8	36,4	20	19,9	16,0	23,9	20	38,4	32,1	45,0
22	25,1	22,0	28,3	22	9,8	9,4	10,1	22	30,1	29,5	30,7	22	20,5	19,8	21,2	22	36,7	32,3	41,3
24	15,3	14,3	16,3	24	3,6	3,8	3,4	24	18,5	20,3	16,7	24	17,0	17,4	16,7	24	21,9	21,6	22,3
26	9,2	8,5	9,9	26	2,3	2,4	2,3	26	8,9	10,0	7,8	26	12,0	13,0	11,0	26	9,2	9,0	9,5
28	6,7	6,3	7,1	28	2,3	2,2	2,4	28	4,5	5,0	3,9	28	7,5	8,5	6,5	28	5,4	4,7	6,2
30-34	3,6	3,2	4,0	30-34	4,4	4,3	4,4	30-34	2,1	2,3	2,0	30-34	3,7	4,2	3,1	30-34	7,3	4,9	9,8
35-39	2,2	1,8	2,6	35-39	(-)	(-)	(-)	35-39	1,3	1,3	1,4	35-39	1,3	1,4	1,2	35-39	(-)	(-)	(-)
PT	Topl.	Erkekler	Kadınlar	SI	Topl.	Erkekler	Kadınlar	SK	Topl.	Erkekler	Kadınlar	FI	Topl.	Erkekler	Kadınlar	SE	Topl.	Erkekler	Kadınlar
18	16,6	12,4	21,1	18	4,6	3,3	5,9	18	13,8	13,0	14,6	18	0,4	0,4	0,4	18	0,4	0,3	0,4
20	29,0	22,4	35,8	20	45,5	36,6	55,1	20	23,9	21,4	26,5	20	30,5	24,0	37,4	20	23,8	19,9	27,7
22	28,8	24,1	33,7	22	39,9	30,7	49,8	22	21,7	20,0	23,4	22	44,8	39,7	50,1	22	32,2	28,2	36,3
24	17,8	16,6	19,1	24	24,5	20,4	28,9	24	9,4	9,2	9,6	24	36,9	36,1	37,7	24	27,3	24,7	29,9
26	10,5	10,1	10,9	26	11,9	10,7	13,1	26	4,9	5,2	4,6	26	24,8	24,2	25,4	26	17,4	15,9	18,9
28	6,8	6,8	6,8	28	7,0	6,6	7,3	28	3,1	3,3	2,9	28	16,3	15,9	16,8	28	12,0	10,5	13,5
30-34	3,4	3,3	3,6	30-34	4,1	3,9	4,4	30-34	1,5	1,4	1,5	30-34	8,9	8,3	9,5	30-34	7,3	5,7	8,9
35-39	2,0	1,7	2,3	35-39	2,9	2,3	3,4	35-39	0,98	0,88	1,08	35-39	5,3	4,4	6,1	35-39	5,1	3,1	7,1
UK	Topl.	Erkekler	Kadınlar	IS	Topl.	Erkekler	Kadınlar	LI	Topl.	Erkekler	Kadınlar	NO	Topl.	Erkekler	Kadınlar	BG	Topl.	Erkekler	Kadınlar
18	25,1	22,3	27,9	18	0,1	0,0	0,1	18	(-)	(-)	(-)	18	0,4	0,2	0,6	18	10,6	9,3	11,8
20	34,5	31,4	37,7	20	15,0	13,3	16,7	20	(-)	(-)	(-)	20	25,3	17,6	33,1	20	26,9	22,7	31,3
22	18,5	17,7	19,3	22	28,7	23,9	33,5	22	(-)	(-)	(-)	22	30,3	24,6	36,1	22	25,4	21,1	29,9
24	9,8	8,9	10,6	24	23,5	19,8	27,3	24	(-)	(-)	(-)	24	26,1	24,3	28,0	24	14,1	14,1	14,2
26	7,0	6,0	8,1	26	15,1	11,2	19,0	26	(-)	(-)	(-)	26	17,8	16,3	19,3	26	8,3	8,0	8,6
28	5,6	4,8	6,4	28	10,1	8,0	12,5	28	(-)	(-)	(-)	28	11,8	10,6	13,1	28	5,4	5,0	5,9
30-34	4,5	4,0	5,1	30-34	6,0	3,7	8,3	30-34	(-)	(-)	(-)	30-34	6,4	5,2	7,6	30-34	2,3	2,0	2,5
35-39	3,9	3,3	4,6	35-39	3,9	2,3	5,5	35-39	(-)	(-)	(-)	35-39	4,7	3,3	6,1	35-39	0,9	0,7	1,1
RO	Topl.	Erkekler	Kadınlar																
18	17,1	13,9	20,4																
20	25,5	21,9	29,3																
22	19,9	17,6	22,2																
24	10,4	9,7	11,2																
26	5,3	5,2	5,5																
28	3,7	3,7	3,8																
30-34	0,9	0,9	1,0																
35-39	1,30	1,41	1,20																

Kaynak: Eurostat, UOE.

Çizelge D1a: Ülkeye göre GNI'nin yüzdesi olarak eğitime yapılan toplam devlet harcamasındaki değişiklikler, 1995-2001

	EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
1995	5,2	(:)	4,6	7,8	4,6	5,8	2,8	4,7	6,1	6,1	4,9	4,7	6,2	5,1	4,0	5,4	4,9	5,0	6,2	5,2	5,4	(:)	4,9	7,1	7,4	5,2	5,0	(:)	7,5	3,5	3,3
1996	(:)	(:)	4,7	8,2	(:)	6,0	3,0	4,7	6,0	5,8	4,9	4,9	5,2	5,2	3,8	4,8	5,3	5,0	6,1	4,8	5,6	(:)	4,5	7,2	7,6	5,1	5,4	(:)	7,0	2,7	3,6
1997	5,1	(:)	4,5	8,1	4,7	6,1	3,3	4,6	6,0	5,7	4,6	5,6	5,1	5,5	4,1	5,0	5,5	4,7	6,0	4,9	5,7	(:)	4,8	6,7	7,8	4,9	5,7	(:)	7,6	2,7	3,2
1998	(:)	(:)	4,0	8,4	(:)	5,7	3,4	4,5	5,9	5,5	4,8	5,7	6,2	6,1	(:)	5,0	5,3	4,9	5,9	5,1	5,7	(:)	4,5	6,4	7,8	4,8	6,0	(:)	7,6	3,3	4,4
1999	5,1	(:)	4,1	8,2	4,6	6,2	3,6	4,5	5,9	5,3	4,8	5,6	5,8	6,3	(:)	5,1	5,1	4,8	6,0	4,9	5,8	(:)	4,4	6,4	7,5	4,5	6,1	(:)	7,2	3,7	3,4
2000	5,0	(:)	4,1	8,6	4,6	5,8	3,8	4,5	5,8	5,0	4,6	5,5	5,4	5,8	(:)	4,8	5,1	4,8	5,9	5,0	5,9	(:)	4,2	6,2	7,5	4,6	6,2	(:)	6,9	4,5	2,9
2001	5,1	6,0	4,3	8,6	4,6	5,8	3,9	4,5	5,7	5,1	5,0	6,2	5,5	6,0	4,1	5,4	4,9	5,0	5,9	5,6	6,1	(:)	4,0	6,3	7,4	4,7	6,7	(:)	7,1	3,6	3,3

Kaynak: Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar.

Çizelge D12: 15 yaşındaki öğrencilerin devam ettiği devlet okullarında ya da özel okullarda bilgisayar başına düşen öğrenci sayısı, 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
Devlet	16,3	7,4	5,7	13,3	7,1	16,8	21,9	14,0	(:)	8,3	12,7	20,5	6,7	7,5	7,8	6,9	21,9	15,5	35,7	7,1	7,5	(:)	3,7	6,3	4,1	7,0
Standart hata	1,77	0,03	0,49	0,41	0,24	0,57	2,61	0,97	0,00	0,45	0,57	0,76	0,00	0,47	0,61	0,36	0,73	0,47	3,06	0,29	0,22		0,10	0,01	0,02	0,23
Özel	14,7	11,6	8,1	8,6	6,7	15,8	5,5	21,6	(:)	14,3	7,6	11,0	6,2	7,8	8,3	9,1	3,4	16,1	20,9	11,5	10,2	(:)	3,2	3,4	4,0	3,2
Standart hata	1,16	0,01	0,39	1,18	0,64	1,57	1,95	1,35	0,00	0,71	1,68	1,28	0,01	0,94	0,32	0,70	1,18	2,74	4,41	2,27	2,44		0,54	0,10	0,12	0,23

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge D13: 15 yaşındaki öğrencilerin devam ettiği okullarda İnternet bağlantısına sahip bilgisayarların ortalama oranlarındaki değişiklikler, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000 ve 2003.

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT
2000	47,2	X	42,6	39,8	65	37,3	X	26,4	40,7	26,3	46,6	24,1	X	42,4	X	87,8	58,5	X
Standart hata	3,52		2,83	2,56	1,72	2,56		2,72	3,06	2,16	3,1	2,35		3,86		0,07	2,36	
2003	65,2	71,6	79,8	76,5	87,8	70,7	X	69,2	79,3	(:)	67,4	70,8	X	60,5	X	95,9	78,8	X
Standart hata	2,74	0,17	2,01	1,6	1,37	1,99		3,74	1,69		2,57	2,12		3,4		0,01	1,96	
	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	BG	RO	
2000	(:)	69,3	35,3	35,3	X	X	83,7	74,3	53,8	X	30,9	37,8	82,6	78,9	49,8	28,5	26,7	
Standart hata		3,4	3,1	2,32			1,56	2,37	3,42		2,38	3,8	0,08	0,2	2,32	3,06	2,77	
2003	84,8	87,3	82,7	60,4	X	50,8	92,1	91,9	(:)	(:)	(:)	90,8	95,7	96,6	81,2	X	X	
Standart hata	2,56	1,87	2,01	2,31		1,86	0,89	1,06				1,34	0,05	0,16	1,66			

Kaynak: OECD, PISA 2000 ve 2003 veritabanı.

Çizelge D14: Öğretmene göre okul kütüphanesi ve/veya sınıf kütüphanesi ya da okuma köşesinden istifade edebilen ilkököl dördüncü sınıf öğrencilerinin oranı, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Okul kütüphanesi ve sınıfta okuma köşesi	52,0	37,7	45,4	72,5	61,5	30,7	65,3	79,5	61,4	52,2	69,0	60,1	41,8	74,5	76,4	45,7	51,3	29,9	46,6
Standart hata	4,70	3,49	3,87	4,38	3,31	4,02	4,48	3,74	3,60	4,77	4,13	4,18	2,95	4,06	3,91	0,37	4,54	3,61	4,16
Okul kütüphanesi	40,8	9,9	31,9	8,2	18,3	1,3	34,3	18,9	35,5	17,1	30,9	33,6	53,9	18,5	8,6	51,8	47,1	56,9	50,2
Standart hata	4,46	1,96	3,63	2,42	2,60	0,96	4,53	3,60	3,30	3,81	4,14	3,93	2,82	3,65	2,49	0,35	4,60	3,86	4,11
Sınıfta okuma köşesi	3,9	45,5	14,6	19,3	13,3	67,6	0,4	1,6	2,1	30,7	0,1	3,6	2,8	7,1	15,1	0,5	0,6	4,2	1,4
Standart hata	1,89	3,19	3,19	3,74	2,63	4,19	0,39	1,14	1,22	4,74	0,10	1,53	1,06	2,48	3,36	0,10	0,49	1,62	0,98

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge D15: Okul yöneticisine göre farklı okuma materyalleri kullanımına göre sınıflandırılan ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin dökümü, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

Ders kitapları															UK-					
	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LU	HU	NL	SI	SK	SE	ENG	SCT	IS	NO	BG	RO	
Eğitime esas teşkil etmek üzere	89,9	93,1	95,4	52,9	90,9	87,3	85,7	96,5	86,2	45,7	73,2	91,2	57,6	28,3	56,1	51,4	84,7	99,4	98,5	
<i>Standart hata</i>	2,50	1,88	2,58	5,29	2,18	2,48	2,78	1,59	2,52	4,80	3,92	2,58	3,88	4,04	5,61	0,39	3,83	0,65	1,07	
Ek olarak	8,0	2,9	2,3	32,3	2,5	11,0	12,4	2,1	8,7	53,1	19,4	8,1	19,2	59,4	40,3	39,1	13,4	0,0	0,0	
<i>Standart hata</i>	2,16	1,32	2,23	4,83	1,15	2,46	2,90	1,21	2,35	4,91	3,42	2,50	3,61	4,79	5,41	0,37	3,63	0,00	0,00	
Kullanılmıyor	1,4	0,7	0,0	1,2	1,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,7	0,0	0,1	6,2	2,3	0,2	0,0	0,0	0,0	
<i>Standart hata</i>	0,97	0,69	0,00	0,07	0,68	0,00	0,00	0,00	0,53	0,00	0,72	0,00	0,12	2,24	1,47	0,00	0,00	0,00	0,00	
Öğrenim yılına göre değişir	0,8	3,3	2,4	13,6	5,6	1,7	1,9	1,4	4,6	1,2	6,7	0,7	23,1	6,2	1,4	9,2	1,9	0,7	1,5	
<i>Standart hata</i>	0,82	1,44	1,35	3,34	1,67	0,09	1,09	1,02	1,60	0,89	2,06	0,65	3,00	2,28	1,00	0,18	1,15	0,65	1,07	
Bir dizi çocuk kitabı															UK-					
	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LU	HU	NL	SI	SK	SE	ENG	SCT	IS	NO	BG	RO	
Eğitime esas teşkil etmek üzere	4,1	2,8	1,0	46,2	5,4	4,5	3,1	3,3	0,9	18,6	6,8	6,2	36,0	47,7	16,6	11,8	15,5	4,7	8,8	
<i>Standart hata</i>	2,13	1,35	0,99	4,68	1,74	2,18	1,45	1,49	0,58	4,02	2,27	2,05	4,78	4,68	3,53	0,29	4,36	1,73	2,47	
Ek olarak	89,7	86,0	50,7	41,5	78,0	67,7	90,0	88,6	85,5	79,3	87,8	87,3	52,0	46,3	80,1	77,8	75,8	78,9	68,9	
<i>Standart hata</i>	3,04	2,79	4,55	4,94	2,97	5,27	2,13	2,43	2,89	4,05	2,56	2,72	4,92	4,83	3,60	0,35	4,91	3,33	3,58	
Kullanılmıyor	0,0	0,0	5,9	0,1	0,0	2,8	0,5	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	1,2	0,6	0,6	
<i>Standart hata</i>	0,00	0,00	1,65	0,07	0,00	1,83	0,54	1,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,21	0,61	0,56	
Öğrenim yılına göre değişir	6,3	11,2	42,5	12,2	16,6	25,0	6,4	5,6	13,6	2,1	5,3	6,5	12,0	6,0	3,3	10,3	7,5	15,7	21,8	
<i>Standart hata</i>	2,21	2,44	4,32	3,09	2,77	4,52	2,14	1,97	2,83	1,27	1,54	2,10	3,14	2,36	1,68	0,22	2,16	2,84	3,22	
Çocuk gazeteleri ya da dergileri															UK-					
	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LU	HU	NL	SI	SK	SE	ENG	SCT	IS	NO	BG	RO	
Eğitime esas teşkil etmek üzere	0,0	0,0	0,0	31,8	2,2	3,6	1,3	2,2	1,4	1,6	0,7	5,7	3,4	5,2	1,9	0,2	0,0	3,5	2,8	
<i>Standart hata</i>	0,00	0,00	0,00	4,12	1,14	1,96	0,91	1,25	1,33	0,97	0,74	2,30	1,63	1,84	1,36	0,07	0,00	1,44	1,17	
Ek olarak	65,0	55,1	22,6	48,1	39,5	54,2	71,6	65,9	50,3	63,3	85,0	74,6	48,6	49,9	38,4	29,5	43,1	49,9	55,2	
<i>Standart hata</i>	4,45	3,65	3,68	4,55	3,86	4,92	4,25	3,73	3,92	4,94	3,35	3,81	4,82	4,71	5,07	0,38	5,20	4,36	4,66	
Kullanılmıyor	3,7	5,2	14,4	0,3	6,9	6,5	0,0	2,5	1,4	21,5	0,0	1,8	6,3	21,9	33,1	14,9	15,0	8,8	5,0	
<i>Standart hata</i>	1,67	1,67	2,92	0,25	1,91	2,61	0,00	1,24	0,81	4,52	0,00	1,07	2,24	3,51	4,40	0,22	3,49	2,20	2,38	
Öğrenim yılına göre değişir	31,4	39,7	63,0	19,8	51,5	35,8	27,2	29,4	47,0	13,7	14,3	17,9	41,6	23,0	26,6	55,3	42,0	37,9	37,1	
<i>Standart hata</i>	4,17	3,56	4,37	4,26	3,79	5,19	4,15	3,41	4,02	3,26	3,27	3,27	4,69	3,48	4,69	0,38	5,03	3,75	4,20	

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge D20: Devlet sektöründe ya da denginde gündüz derslerine yönelik ilk yeterlik için eğitim gören öğrenciler tarafından ödenen yıllık ücret tutarları ve diğer katkı payları, 2002/03

		ULUSAL PARA BİRİMİ CİNSİNDEN TUTAR		PPS EURO CİNSİNDEN (2002)	
		Minimum	Maksimum	Minimum	Maksimum
BE fr	Kayıt ücretleri - iki yıllık	150 EUR	(final) 195 EUR	153	199
	- dört yıllık	300 EUR	(final) 390 EUR	305	397
	- üniversite	699 EUR		712	
BE de	Kayıt ücretleri - iki yıllık	125 EUR	200 EUR	127	204
BE nl	Kayıt ücretleri - üniversite harici	77 EUR	450 EUR	79	458
	- üniversite	(:)	488 EUR	(:)	497
CZ	Ders ücretleri (eğitim uzun sürerse)	(:)	726 CZK	(:)	412
DK		0		0	
DE	İdari ücretler	2 x 40 EUR	2 x 50 EUR	75	94
	Öğrenci kuruluşları katkı payları	2 x 35 EUR	2 x 60 EUR	66	113
EE	Ders ücretleri (eğitim uzun sürerse)	12 600 EEK	25 200 EEK	1485	2970
EL		0		0	
ES	Kayıt ücretleri ve ders ücretleri	456 EUR	700 EUR	552	848
FR	Ders ücretleri (temel ücret)	137 EUR		137	
	- mesleki eğitim	265 EUR		265	
	- sağlık sektörü mesleki eğitim	230 - 370 EUR		230 - 370	
	- mühendislik dersleri	398 EUR		398	
IE	Kayıt ücretleri	670 EUR		601	
IT	Ders ücretleri	Değişken		Değişken	
CY					
LV	Kayıt ücretleri	5 LS	20 LS	18	71
	Ders ücretleri (sübvansedeilmeyen yerler)	200 LS	2120 LS	706	7488
LT	Kayıt ücretleri	70 LTL	180 LTL	44	113
	Ders ücretleri (sübvansedeilmeyen yerler)	1.200 LTL	11.000 LTL	754	6910
LU		0		0	
HU	Sertifika ücretleri	Değişken		Değişken	
	Ders ücretleri (öğrencilerin az bir bölümü öder)	Tahmini: ((78.400 + 91000)/2) HUF		664	
MT		0		0	
NL	Kanuni ücretler (30 yaş altı için)	1396 EUR		1363	
AT	Ders ücretleri	2 x 364 EUR		717	
	Avusturya öğrenci kuruluşu katkı payı	2 x 14 EUR		29	
PL	Sertifika ücretleri	(:)	50 PLN	(:)	25
	Ders ücretleri (eğitim uzun sürerse)	2 x 1000 PLN	2 x 1800 PLN	985	1774
PT	Ders ücretleri	348,01 EUR		475	
SI	Kayıt ücretleri - kısa dersler	180 SIT	3000 SIT (ilk yıl)	1	19
	- orta uzunlukta ve uzun dersler	180 SIT	3380 SIT (ilk yıl)	1	21
	Sertifika ücretleri	(:)	23000 SIT	(:)	145
SK	Kayıt ücretleri	200 SKK	1000 SKK	11	55
FI	Öğrenci kuruluşları katkı payları	51 EUR	90 EUR	48	84
SE	Öğrenci kuruluşları katkı payları	300 SEK (ortalama)		29	
UK –ENG/WLS/NIR	Ders ücretleri	0 GBP	1100 GBP	0	1622
UK – SCT		0		0	
IS	Kayıt ücretleri	32500 ISK		317	
LI	Ders ücretleri	1500 CHF		748	
NO	Öğrenci kuruluşları katkı payları	220 NOK	410 NOK	22	40
BG	Kayıt ücretleri	170 BGL	270 BGL	263	417
	Diğer ödemeler	Değişken		Değişken	
RO	Kayıt ücretleri	Değişken		Değişken	
	Ders ücretleri (sübvansedeilmeyen yerler)	Değişken		Değişken	
	İdari ücretler (yeniden sınava girme)	Değişken		Değişken	

Kaynak: Eurydice.

Çizelge D28: Öğretmenleri son iki yılda öğretme okuma eğitimine katıldığı bildirilen ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin oranı, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Katılım yok	34,4	36,7	30,8	60,0	31,4	29,3	7,4	15,1	29,9	23,6	15,3	23,2	33,4	10,2	32,4	32,8	43,2	48,4	24,6
Standart hata	3,14	3,09	3,75	3,52	3,84	5,25	2,19	3,17	3,81	3,39	3,08	3,41	2,96	2,61	4,46	0,38	4,52	4,07	3,33
6 saatten az	28,1	28,1	19,2	20,3	9,0	35,7	14,2	24,9	18,6	31,0	13,3	43,5	24,0	32,9	27,7	16,8	23,6	19,3	10,8
Standart hata	3,29	2,32	3,39	3,01	2,27	5,34	3,21	3,37	2,72	3,89	2,25	4,33	2,90	4,44	4,48	0,30	3,79	3,50	2,57
6 ila 15 saat arası	22,7	19,6	22,3	6,2	20,8	22,6	32,4	34,1	19,8	20,4	33,9	21,7	18,2	26,6	23,5	20,6	17,4	15,9	23,7
Standart hata	3,46	1,95	4,52	1,71	3,13	3,79	4,18	4,01	2,81	3,51	4,12	3,39	2,38	4,43	4,72	0,28	3,05	2,72	3,51
16 ila 35 saat arası	8,0	4,2	14,5	3,8	20,8	8,2	17,2	14,4	10,9	3,7	24,4	6,9	6,3	15,4	4,1	11,4	8,0	7,7	17,6
Standart hata	2,24	1,10	3,50	1,39	3,08	2,48	3,31	2,84	2,50	1,68	3,45	2,14	1,48	3,12	1,87	0,28	2,65	2,25	2,43
35 saatten fazla	6,3	1,2	8,0	3,8	16,8	1,3	28,4	8,9	16,8	8,0	12,4	4,8	9,9	7,3	4,6	10,4	6,5	5,9	20,1
Standart hata	2,33	0,67	2,12	1,33	2,60	0,83	3,53	2,31	2,90	2,39	2,86	1,79	2,26	2,62	1,92	0,20	1,73	1,88	3,78

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge D32: Öğretmenleri okuma zorluğu çeken çocuklara uzmanların ya da başka yetişkinlerin baktığını bildiren ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin oranı, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Uzman	30,4	6,3	(:)	8,2	4,1	8,7	35,8	(:)	13,4	43,3	32,6	15,9	17,1	13,1	18,4	26,0	9,5	13,3	6,0
Standart hata	4,30	1,56	(:)	2,17	1,61	2,62	4,50	(:)	2,43	4,64	3,98	3,18	2,50	3,15	4,15	0,32	2,57	2,92	2,03
Başka yetişkin	4,0	0,1	(:)	3,2	5,0	0,2	0,0	(:)	4,7	4,8	9,3	0,0	9,8	20,8	6,0	9,6	7,4	2,5	2,1
Standart hata	1,81	0,06	(:)	1,63	1,72	0,18	0,00	(:)	1,59	1,93	2,43	0,00	1,93	4,28	2,29	0,26	2,24	1,24	1,47

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge D34: Tam zamanlı çalışan öğretmenlerin iş yükünün haftalık ders saati cinsinden dökümü (kanuni tanımlar), ortaokul ve genel (alt ve üst) düzey ortaöğretimde, 2002/03

ISCED 1	Ders süresi (dakika)	Periyot sayısı		Saat sayısı	Teneffüssüz ders süresi				Yıllık okul günü sayısı		
		haftalık			Haftalık (saat)	yıllık (saat)					
BE fr	50	22			18,33	22*50/60	667,33	min	18,33*182/5	182	
		24			20	24*50/60	728	max	20*182/5		
BE de	50	24			20	24*50/60	728	min	20*182/5	182	
		26			21,67	26*50/60	788,67	max	21,67*182/5		
BE nl	50	22			18,33	22*50/60	667,33	min	18,33*182/5	182	
		24			20	24*50/60	728	max	20*182/5		
CZ	45	22			16,50	22*45/60	613,8		16,5*186/5	186	
DK	45	24	18/45*60		18	720/200*5	720			200	
DE	45	27			20,25	27*45/60	761,4	min,	20,25*188/5	188	
		28			21	28*45/60	789,6	max	21*188/5		
EE	45	18			13,5	18*45/60	472,5		13,5*175/5	175	
		24			18	24*45/60	630		18,0*175/5		
EL	42,5	25			17,71	25*42,5/60	690,63		17,71*195/5	195	
ES				25	22,92	25-2,08	825		22,92*180/5	180	
FR		26			23,75	26-(15*9)/60	855		23,75*180/5	180	
IE				25,85	25,85		946,11		25,85*183/5	183	
IT				24	24		800		24*200/6	200	
CY	40	29			19,33	29*40/60	680,53		19,3*176/5	176	
LV	40			21							
LT	45	22			16,5	22*45/60	561		16,5*170/5	170	
LU	55	22			20,17	22*55/60	871,2	min	20,17*216/5	216	
		24			22	24*55/60	950,4	max	22*216/5		
HU	45				15		540	min	15*180/5	180	
MT (1)					25		760		25*152/5	152	
					(2)	17,5		119		17,5*34/5	34
					(3)			879		760+119	186
NL									200		
AT	50	20			16,67	20*50/60	600	min	16,67*180/5	180	
		22			18,33	22*50/60	660	max	18,33*180/5		
PL	45	18			13,5	18*45/60	499,5		13,5*185/5	185	
PT (4)					25		900		25*180/5	180	
					(5)		22		792		22*180/5
SI (6)	45	21			15,75	21*45/60	641,25		175/5*15,75+90	175	
		22			16,5	22*45/60	667,50		16,5*175/5+90		
SK	45	23			17,25	23*45/60	655,5		17,25*190/5	190	
FI	45	23			17,25	23*45/60	655,5		17,25*190/5	190	
SE											
UK-ENG/WLS/NIR										190	
UK-SCT				23,5	23,5		893		23,5*190/5	190	
IS	40	28			18,67	28*40/60	672,12	max	18,67*180/5	180	
LI	45	29			21,75	29*45/60	870		21,75*200/5	200	
NO	45	26			19,5	26*45/60	741		19,5*190/5	190	
BG	35	21		12,25	21*35/60		651			155	
											40
RO					16,5	18-1,5				175	

İtalik: Tahmini sayı

Ek notlar (ISCED 1 seviye)

Fransa: Teneffüs süresi her yarım günde bir 15 dakika (bunlardan her hafta dokuz tane bulunmaktadır).

İtalya: Öğretmenlerin yıl içerisinde okulda hazır bulunması gereken süre toplantılar için 40 saati içermektedir.

Malta: (1) tam gün; (2) yarım gün; (3) toplam.

Çizelge D34 (devam): Tam zamanlı çalışan öğretmenlerin iş yükünün haftalık ders saati cinsinden dökümü (kanuni tanımlar), ortaokul ve genel (alt ve üst) düzey ortaöğretimde, 2002/03

ISCED 1	Teneffüs süresi			Ders süresi ve teneffüsler				Okulda hazır bulunulan süre	
	Ders başına (dakika)	haftalık (saat)	haftalık	haftalık (saat)	haftalık	saat)	yıllık	haftalık (saat)	
BE fr									
BE de		2,58	(5*15+4*20)/60	22,58	20+2,58	822,03	22,58*182/5	26	
		2,58	(5*15+4*20)/60	24,25	21,67+2,58	882,70	24,25*182/5	26	
BE nl									
CZ	15	5,5	22*15/60	22	16,5+5,5	818,4	22*186/5		
DK									
DE	15	6,75	15*27/60	27	20,25+6,75	1015,20	27*188/5		
		7	15*28/60	28	21+7	1052,8	28*188/5		
EE									
EL	9,6	4		21,71	17,71+4	846,625	21,71*195/5	30	max
ES	5	2,08	25*5/60			900	25*180/5	30	
FR		2,25		26	23,75+2,25	936	26*180/5		
IE		2,5		28,35	2,5+25,85	1037,61	28,35*183/5		
IT								25,09	920/220*6
CY	5	2,42	29*5/60	21,75	19,3+2,4	765,6	21,7*176/5	30	
LV						840			
LT								30,5	
LU	5	1,83	22*5/60	22	20,17+1,83	950,4	22,0*216/5		
		2	24*5/60	24	22+2	1036,8	24*216/5		
HU									
MT (1)								27,5	
(2)								18,75	
(3)									
NL									
AT	10	3,33	20*10/60	20	16,67+3,33	720	20*180/5		
		3,67	22*10/60	22	18,33+3,67	792	22*180/5		
PL	10	3	18*10/60	16,5	13,5+3	610,5	16,5*185/5		
PT (4)		1,67	20*5/60	26,67	25+1,67			35	
(5)		1,67	20*5/60	23,67	22+1,67				
SI (6)	5	2,58	(21*5+10*5)/60	18,33	15,75+2,58	731,67	18,33*175/5+90		
(7)		2,67	(22*5+10*5)/60	19,17	16,5+2,67	760,83	19,17*175/5+90		
SK	15	5,75	23*15/60	23	17,25+5,75	874	23*190/5		
FI	15	5,75	23*15/60	23	17,25+5,75	874	23*190/5	25	min
								25	max
SE								35	
UK-ENG/WLS/NIR								32,44	1265/195*5
UK-SCT								23,5	
IS		5,72		24,39	5,72+18,67	878,04	24,39*180/5	33,53	
LI	7,5	3,63	29*7,5/60	25,38	21,75+3,63	1015	25,38*200/5		
NO								30,14	1175,5/195*5
BG									
RO	5	1,5	5*18/60	18		630	18*175/5		

İtalik: Tahmini sayı

Ek notlar (ISCED 1 seviye devam)

Portekiz: (4) ensino basico 1 st cycle; (5) ensino basico 2nd cycle.**Slovenya:** Yıllık ders süresi (teneffüslü ve teneffüssüz) 'diğer etkinlikler' için belirlenmiş 90 saati içermektedir. Ders dilini öğretmenler için, her ders için teneffüs süresi 5 dakikadır ve günde bir kere fazladan 10 dakikalık teneffüs yapılır.**İzlanda:** Öğretmenlerin okulda hazır bulunması gereken gün sayısı şu şekilde hesaplanmaktadır: ders günü sayısı (180) + 5 günlük işbirliği + 8 günlük okulda hazırlık.

Çizelge D34 (devam): Tam zamanlı çalışan öğretmenlerin iş yükünün haftalık ders saati cinsinden dökümü (kanuni tanımlar), ortaokul ve genel (alt ve üst) düzey ortaöğretimde, 2002/03

ISCED 1	Okulda bulunulan süre yıllık			Bağımsız süre (*)			Genel iş süresi				
	(saat)		(gün)	haftalık (saat)	haftalık (gün)	yıllık (gün)	haftalık (saat)	haftalık (gün)	yıllık (saat)		
BE fr	962 max										
BE de	946,4	26*182/5									
BE nl	946,4	26*182/5									
CZ							40	212		1696	40*212/5
DK			209			375	37				
DE				19,75	40-20,25	188	40	188		1504	40*188/5
					40-21	188	40	188		1504	40*188/5
EE							35	210		1470	35*210/5
EL	1170	30*195/5	195								
ES	1134	30*189/5	189				37	189		1398,6	37*189
FR							35				
IE											
IT	920	24*220/6 +40	220					281	365-32 -365/7		
CY											
LV							40	175		1400	
								185		1480	
LT	1037	30,5*170/5	170	3,5			34				
LU											
HU							40	256		256	40*256/40
MT (1)	836	27,5*152/5	152								
(2)	127,5	18,75*34/5	34								
(3)	963,5	836+127,5	186	152+34							
NL										1659	
AT							40	180		1440	40*180/5
PL							40	185		1480	40*185/5
PT (4)	1260	35*229/5	180				35	225		1575	35*225/5
(5)											
SI (6)							40				
(7)							40				
SK							40	209		1672	40*209/5
FI			193 min 195 max								
SE	1358	35*194/5	194				45	194		1767	
UK-ENG/ WLS/NIR	1265		195								
UK-SCT	916,5	23,5*195/5	195				35	195		1365	35*195/5
IS	1304,6	33,53*185/ 5+64	193	9,33		495,2	9,33*185/ 5+150	42,86	193	1799,82	42,86*185/5 +64+150
LI											
NO	1175,5		195			512				1687,5	1175,5+512
BG							40				
RO							40	175		1400	40*175/5

İtalik: Tahmini sayı

(*) **Bağımsız süre**, öğretmenlerin okulda hazır bulunmaları gereken süreye ek olarak tamamlamak zorunda oldukları çalışma süresidir. Genellikle genel iş süresi eksi okulda hazır bulunmaları gereken süreye eşittir.

Çizelge D34 (devam): Tam zamanlı çalışan öğretmenlerin iş yükünün haftalık ders saati cinsinden dökümü (kanuni tanımlar), ortaokul ve genel (alt ve üst) düzey ortaöğretimde, 2002/03

ISCED 2	Ders süresi (dakika)	Periyot sayısı		Saat sayısı	Teneffüssüz ders süresi				Yıllık okul günü sayısı	
		haftalık			haftalık (saat)	yıllık (saat)				
BE fr	50	22			18,33	22*50/60	667,33	min	18,33*182/5	182
		24			20	24*50/60	728	max	20*182/5	
BE de	50	22			18,33	22*50/60	667,33	min	18,33*182/5	182
		24			20	24*50/60	728	max	20*182/5	
BE nl	50	22			18,33	22*50/60	667,33	min	18,33*182/5	182
CZ	45	22			16,50	22*45/60	613,80		16,5*186/5	186
DK	45	26	19,5/45*60		19,50	780/200*5	780			200
DE	45	23			17,25	23*45/60	648,60	min	17,25*188/5	188
		29			21,38	28,5*45/60	803,70	max	21,375*188/5	
EE	45	18			13,50	18*45/60	472,50		13,5*175/5	175
		24			18	24*45/60	630		18,0*175/5	
EL	45	21			15,75	21*45/60	614,25		15,75*195/5	195
ES				18	16,50	18-1,5	577,50		16,5*175/5	175
				21	19,25	21-1,75	673,75		19,25*175/5	
FR	55	18			16,50	18*55/60	594		16,5*180/5	180
IE	40	33			22	33*40/60	734,80		22*167/5	167
IT				18	18		600		18*200/6	200
CY	45	24			18	24*45/60	763,20		18*212/5	212
LV	40			21						
LT	45	18			13,50	18*45/60	459		13,5*170/5	170
LU	50	21			17,50	21*50/60	756	min	17,5*216/5	216
		23			19,17	23*50/60	828	max	19,17*216/5	
HU	45				15		540	min	15*180/5	180
MT (1)	45	26			19,50	26*45/60	592,80		19,5*152/5	152
(2)	30				13	26*30/60	88,4		13*34/5	34
(3)							681,20		592,8 + 88,4	186
NL										200
AT	50	20			16,67	20*50/60	600	min	16,67*180/5	180
		21			17,50	21*50/60	630	max	17,5*180/5	
PL	45	18			13,5	18*45/60	499,5		13,5*185/5	185
PT				22	22		792		22*180/5	180
SI (4)	45	21			15,75	21*45/60	641,25		175/5*15,75+90	175
(5)		22			16,50	22*45/60	667,50		16,5*175/5+90	
SK	45	23			17,25	23*45/60	655,5		17,25*190/5	190
FI	45	17			12,75	17*45/60	484,50	min	12,75*190/5	190
		23			17,25	23*45/60	655,50	max	17,25*190/5	
SE										
UK-ENG/WLS/NIR										190
UK-SCT				23,5	23,50		893		23,5*190/5	190
IS	40	28			18,67	28*40/60	672	max	18,67*180/5	180
LI	45	28			21	28*45/60	840		21*200/5	200
NO	45	21,2			15,9	21,2*45/60	604,2		15,9*190/5	190
		25			18,8	25*45/60	712,5		18,8*190/5	
BG	45	30		22,5	30*45/60		648			170
		30		22,5	30*45/60		792			
RO					16,5	18-1,5				175
					22	24,0-2,0				

İtalik: Tahmini sayı

Ek notlar (ISCED 2 seviye)

İtalya, Slovenya ve İzlanda: Bkz. ISCED 1.

Malta: (1) tam gün; (2) yarım gün; (3) toplam.

Çizelge D34 (devam): Tam zamanlı çalışan öğretmenlerin iş yükünün haftalık ders saati cinsinden dökümü (kanuni tanımlar), ortaokul ve genel (alt ve üst) düzey ortaöğretimde, 2002/03

ISCED 2	Teneffüs süresi				Ders süresi ve teneffüsler				Okulda bulunulan süre	
	Ders başına		haftalık		haftalık		yıllık		haftalık	
	(dakika)		(saat)		(saat)		(saat)		(saat)	
BE fr										
BE de			0,83	10*5/60	19,17	18,33+0,83	697,67	19,17*182/5		
			0,83	10*5/60	20,83	20+0,83	758,33	20,83*182/5		
BE nl										
CZ	15		5,5	22*15/60	22	16,5+5,5	818,4	22*186/5		
DK										
DE	15		5,75	23*15/60	23	17,25+5,75	864,80	23*188/5		
			7,13	28,5*15/60	28,50	21,375+7,125	1071,6	28,5*188/5		
EE										
EL	7,50	(10+5)/2	3,13		18,88	15,75+3,13	736,32	18,88*195/5	30	max
ES	5		1,50	5*18/60			630	18*175/5	30	
			1,75	21*5/60			735	21*175/5		
FR	5		1,50	18*5/60	18	16,5+1,5	648	18*180/5		
IE										
IT									19,1	700/220*6
CY	5		2	24*5/60	20	18+2,	848	20*212/5	30	
LV							840			
LT									27	
LU	5		1,75	21*5/60	19,25	17,5+1,75	831,6	19,25*216/5		
			1,92	23*5/60	21,08	19,17+1,9	910,8	21,8*216/5		
HU										
MT (1)									27,50	
(2)									18,75	
(3)										
NL										
AT	10		3,33	20*10/60	20	16,67+3,33	720	min 20*180/5		
			3,50	21*10/60	21	17,5+3,5	756	max 21*180/5		
PL	10		3	18*10/60	16,5	13,5+3	610,5	16,5*185/5		
PT									35	
SI (4)	5		2,58	(21*5+10*5)/60	18,33	15,75+2,58	731,67	18,33*175/5+90		
(5)			2,67	(22*5+10*5)/60	19,17	16,5+2,67	760,83	19,17*175/5+90		
SK	15		5,75	23*15/60	23	17,25+5,75	874	23*190/5		
FI	15		4,25	17*15/60	17	12,75+4,25	646	17*190/5	19	min 17+2
			5,75	23*15/60	23	17,25+5,75	874	23*190/5	25	max 23+2
SE									35	
UK-ENG/WLS/NIR									32,44	1265/195*5
UK-SCT									23,50	
IS			5,72		24,39	5,72+18,67	877,92	24,39*180/5	33,53	
LI	7,5	15'/2	3,50	28*15/2/60	24,50	21+3,5	980	24,5*200/5		
NO									25,5	995,5/195*5
									29,12	1135,5/195*5
BG										
RO	5		1,5	18*5/60	18		630	18*175/5		
			2	24*5/60	24		840	24*175/5		

İtalik: Tahmini sayı

Ek notlar (ISCED 2 seviye devam)

Slovenya: (4) Ders dili öğretmenleri; (5) Diğer öğretmenler.

Çizelge D34 (devam): Tam zamanlı çalışan öğretmenlerin iş yükünün haftalık ders saati cinsinden dökümü (kanuni tanımlar), ortaokul ve genel (alt ve üst) düzey ortaöğretimde, 2002/03

ISCED 2	Okulda bulunulan süre				Bağımsız süre (*)				Genel çalışma süresi			
	yıllık		yıllık		haftalık		yıllık		haftalık		yıllık	
	(saat)		(gün)		(saat)		(gün)		(saat)	(gün)	(saat)	
BE fr												
BE de												
BE nl												
CZ								40	212		1696	40*212/5
DK			209				375	37				
DE					22,75	40-17,25	188	40	188		1504	40*188/5
					18,63	40-21,38	188	40	188		1504	40*188/5
EE								35	210		1470	35*210/5
EL	1170	30*195/5	195									
ES	1134	30*189/5	189					37,5	189		1417,5	37,5*189/5
FR								35				
IE												
IT	700	18*220/6+40	220						281	365-32-365/7		
CY												
LV								40	175		1400	
									185		1480	
LT	1053	27*195/5	195		6,8			34				
LU												
HU								40	256		2048	40*256/5
MT (1)	836	27,5*152/5	152									
(2)	127,5	18,75*34/5	34									
(3)	963,5	836+127,5	186	152+34								
NL											1659	
AT								40	180		1440	40*180/5
PL								40	185		1480	40*185/5
PT	1260	35*180/5	180					35	225		1575	35*225/5
SI (4)								40				
(5)								40				
SK								40	209		1672	40*209/5
FI			193 min									
			195 max									
SE	1358	35*194/5	194					45	194		1767	
UK-ENG/ WLS/NIR	1265		195									
UK-SCT	916,5	23,5*195/5	195					35	195		1365	35*195/5
IS	1304,61	33,53*185/5 +64	193		9,33	495,21	9,33*185/5 +150	42,86	193		1799,82	42,86*185/5 +64+150
LI												
NO	995,5		195		692						1687,5	995,5+692
	1135,5				552						1687,5	1135,5+552
BG								40				
RO								40	175		1400	40*175/5

İtalik: Tahmini sayı

(*) **Bağımsız süre**, öğretmenlerin okulda hazır bulunmaları gereken süreye ek olarak tamamlamak zorunda oldukları çalışma süresidir. Genellikle genel iş süresi eksi okulda hazır bulunmaları gereken süreye eşittir.

Çizelge D34 (devam): Tam zamanlı çalışan öğretmenlerin iş yükünün haftalık ders saati cinsinden dökümü (kanuni tanımlar), ortaokul ve genel (alt ve üst) düzey ortaöğretimde, 2002/03

ISCED 3	Ders süresi (dakika)	Periyot sayısı		Saat sayısı		Teneffüssüz ders süresi				Yıllık okul günü sayısı	
		haftalık		haftalık		haftalık		yıllık			
						(saat)		(saat)			
BE fr	50	20				16,67	20*50/60	606,67	min	16,67*182/5	182
		22				18,33	22*50/60	667,33	max	18,33*182/5	182
BE de	50	20				16,67	20*50/60	606,67	min	16,67*182/5	182
		22				18,33	22*50/60	667,33	max	18,33*182/5	
BE nl (1)	50	21				17,50	21*50/60	637		17,5*182/5	182
(2)		20				16,67	20*50/60	606,67		16,67*182/60	
CZ	45	21				15,75	21*45/60	585,90		15,75*186/5	186
DK	45	25	18,75/45*60			18,75	750/200*5	750			200
DE	45	23				17,25	23*45/60	648,60	min	17,25*188/5	188
		27				20,25	27*45/60	761,40	max	20,25*188/5	
EE	45	18				13,50	18*45/60	472,50		13,5*175/5	175
		22				16,50	22*45/60	577,50		16,5*175/5	
EL	45	21				15,75	21*45/60	614,25		15,75*195/5	195
ES				18		16,50	18-1,5	577,50		16,5*175/5	175
				21		19,25	21-1,75	673,75		19,25*175/5	
FR	55	15				13,75	15*55/60	495		13,75*180/5	180
IE	40	33				22	33*40/60	734,80		22*167/5	167
IT				18		18		600		18*200/6	200
CY	45	24				18	24*45/60	763,20		18*212/5	212
LV	40			21							
LT	45	18				13,50	18*45/60	526,50		13,5*195/5	195
LU	50	21				17,50	21*50/60	756	min	17,5*216/5	216
		23				19,17	23*50/60	828	max	19,17*216/5	
HU	45					15		540	min	15*180/5	180
MT (3)	60	18				18	18*60/60	547,20		18*152/5	152
(4)	35	18				10,50	18*35/60	71,40		10,5*34/5	34
(5)								618,60			186
(6)	60	15				15		420			140
NL											200
AT	50	20				16,67	20*50/60	600		16,67*180/5	180
PL	45	18				13,50	18*45/60	499,50		13,5*185/5	185
PT				20		22		792		22*180/5	180
SI (7)	45	19				14,25	19*45/60	498,75		14,25*175/5	175
(8)		20				15	20*45/60	525		15*175/5	
SK	45	22				16,50	22*45/60	627		16,5*190/5	190
FI	45	15				11,25	15*45/60	427,50	min	11,25*190/5	190
		22				16,50	22*45/60	627	max	16,5*190/5	
SE											
UK-ENG/WLS/NIR											190
UK-SCT				23,50		23,50		893		23,5*190/5	190
IS	40	24				16	24*40/60	560		16*175/5	175
LI (9)	45	26				19,50	26*45/60	780		19,5*200/5	200
(10)	45	22				16,50	22*45/60	660		16,5*200/5	200
NO	45	16,3				12,23	16,3*45/60	464,55		12,2*190/5	190
		23,5				17,63	23,5*45/60	669,75		17,6*190/5	
BG	45	32		24	45*32/60			648			155
		32		24	45*32/60			792			180
RO						16,50	18-1,5				175
						22	24-2				

İtalik: Tahmini sayı

Ek notlar (ISCED 3 seviye)

Belgique (BE nl): (1) 15/16 yaş; (2) 16-19 yaş.

Çizelge D34 (devam): Tam zamanlı çalışan öğretmenlerin iş yükünün haftalık ders saati cinsinden dökümü (kanuni tanımlar), ortaokul ve genel (alt ve üst) düzey ortaöğretimde, 2002/03

ISCED 3	Teneffüs süresi				Ders süresi ve teneffüsler				Okulda hazır bulunulan süre		
	Ders başına		haftalık		haftalık		yıllık		haftalık		
	(dakika)	(saat)			(saat)		(saat)		(saat)		
BE fr											
BE de			0,83	10*5/60	17,50	16,67+0,83	637	17,50*182/5			
			0,83	10*5/60	19,17	18,33+0,83	697,67	19,17*182/5			
BE nl (1)											
(2)											
CZ	15		5,25	21*15/60	21	15,75+5,25	781,20	21*186/5			
DK											
DE	15		5,75	23*15/60	23	17,25+5,75	864,80	23*188/5			
			6,75	27*15/60	27	20,25+6,75	1015,20	27*188/5			
EE											
EL	7,5	(10+5)/2	3,13		18,88	15,75+3,13	736,32	18,88*195/5	30	max	
ES	5		1,50	5*18/60			630	18*175/5	30		
			1,75	21*5/60			735	21*175/5			
FR	5		1,25	15*5/60	15	13,75+1,25	540,00	15*180/5			
IE											
IT									19,09		700/220*6
CY	5		2,00	24*5/60	20	18+2,	848,00	20*212/5	30		
LV							840,00				
LT									27		
LU	5		1,75	21*5/60	19,25	17,5+1,75	831,60	19,25*216/5			
			1,92	23*5/60	21,08	19,17+1,9	910,80	21,8*216/5			
HU											
MT (3)									18		
(4)									10,50		
(5)											
(6)									19		
NL											
AT	10		3,33	20*10/60	20	16,67+3,33	720	20*180/5			
PL	10		3,00	18*10/60	16,50	13,5+3	610,50	16,5*185/5			
PT									35		
SI (7)	5		2,42	(19*5+10*5)/60	16,67	14,25+2,42	583,33	16,67*175/5			
(8)			2,50	(20*5+10*5)/60	17,50	15+2,5	612,50	17,5*175/5			
SK	15		5,50	22*15/60	22	16,5+5,5	836	22*190/5			
FI	15		3,75	15*15/60	15	11,25+3,75	570	15*190/5	17	min	
			5,50	22*15/60	22	16,5+5,5	836	22*190/5	27	max	
SE									35		
UK-ENG/WLS/NIR									32,44		1265/195*5
UK-SCT									23,50		
IS	12,29		4,92	24*12,29/60	20,92	4,92+16	732,08	20,92*175/5	25,43		
LI (9)	7,5		3,25	26*7,5/60	22,75	19,5+3,25	910	22,75*200/5			
(10)	7,5		2,75	22*7,5/60	19,25	16,5+2,75	770	19,25*200/5			
NO									20,76		809,5/195*5
									27,73		1081,5/195*5
BG											
RO	5		1,50	18*5/60	18		630	18*175/5			
			2,00	24*5/60	24		840	24*175/5			

İtalik: Tahmini sayı

Ek notlar (ISCED 3 seviye devam)

Malta: Okullar Eğitim Birimi'nin sorumluluğu altındadır: (3) tam gün; (4) yarım gün; (5) toplam; ve (6) iki yıllık yüksekokullar. İki yıllık yüksekokullar: öğretmenlerin okulda hazır bulunması gereken gün sayısı şu şekilde hesaplanmaktadır: 140 gün ders + 13 gün Mayıs ayında sınavlar için + 10 Eylül ayında sınavlar için.

Slovenya: Ders dilini öğreten öğretmenler için, her ders için teneffüs süresi 5 dakikadır, ayrıca günde bir kere 10 dakikalık teneffüs. (7) Ders dili öğretmenleri; (8) Diğer öğretmenler

Çizelge D34 (devam): Tam zamanlı çalışan öğretmenlerin iş yükünün haftalık ders saati cinsinden dökümü (kanuni tanımlar), ortaokul ve genel (alt ve üst) düzey ortaöğretimde, 2002/03

ISCED 3	Okulda bulunulan süre yıllık			Bağımsız süre (*)			Genel iş süresi				
	yıllık		yıllık	haftalık		yıllık	haftalık	yıllık		haftalık	
	(saat)		(aün)	(saat)		(aün)	(saat)	(aün)		(saat)	
BE fr											
BE de											
BE nl (1)											
(2)											
CZ							40	212		1696	40*212/5
DK			209			375	37				
DE				22,75	39,5-17,25	188	40	188		1504	40*188/5
				19,75	39,5-20,25	188	40	188		1504	40*188/5
EE							35	210		1470	35*210/5
EL	1170	30*195/5	195								
ES	1134	30*189/5	189				37,50	189		1417,50	37,5*189/5
FR							35				
IE											
IT	700	18*220/6+40	220					280,86	365-32-365/7		
CY											
LV							40	175		1400	
								185		1480	
LT	1053	27*195/5	195	6,80			34				
LU											
HU							40	256		2048	40*256/5
MT (3)	547,20	18*152/5	152								
(4)	71,40	18*34*5	34								
(5)	618,60		186								
(6)	619,40		163								
NL										1659	
AT							40	180		1440	40*180/5
PL							40	185		1480	40*185/5
PT	1260	35*180/5	180				35	225		1575	35*225/5
SI (7)							40				
(8)							40				
SK							40	209		1672	40*209/5
FI			193 min								
			195 max								
SE	1358	35*194/5	194				45	194		1767	
UK-ENG/WLS/NIR	1265		195								
UK-SCT	916,50	23,5*195/5	195				35	195		1365	35*195/5
IS	922	25,43*175/5+32	179	22,80		878	22,8*175/5+80	48,23	179	1800	48,23*175/5+32+80
LI (9)											
(10)											
NO	809,50		195	878						1687,50	809,5+878
	1081,50			606						1687,50	1081,5+606
BG							40				
RO							40	175		1400	40*175/5

İtalik: Tahmini sayı

(*) **Bağımsız süre**, öğretmenlerin okulda hazır bulunmaları gereken süreye ek olarak tamamlamak zorunda oldukları çalışma süresidir. Genellikle genel iş süresi eksi okulda hazır bulunmaları gereken süreye eşittir.

Ek notlar (ISCED 3 seviye devam)

İzlanda: Bkz. ISCED1.

Liechtenstein: (9) Müzik, spor, sanat; (10) Diğer alanlar.

Çizelge D35: Okul yöneticisi tarafından bildirildiği üzere toplantıların sıklığı ile ilgili olarak öğretmenlerin öğretim materyalleri ve yaklaşımlarını tartışması için zaman planlaması yapan bir okula devam eden ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerin oranları, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
En az haftada bir kere	55,6	28,9	39,3	55,2	84,1	89,8	41,8	35,0	7,6	78,4	56,9	57,8	92,4	83,5	24,2	79,3	95,9	28,5	61,3
Standart hata	4,34	4,04	3,97	4,73	2,56	2,55	4,50	4,09	1,98	4,13	3,73	4,01	2,73	3,31	4,59	0,36	1,99	3,89	4,26
Ayda bir kere	30,0	26,7	37,9	38,2	9,6	3,6	32,3	48,0	47,8	17,3	33,3	22,1	4,4	10,3	34,4	14,0	3,0	45,1	32,0
Standart hata	4,03	3,27	4,47	4,50	2,02	1,76	4,36	4,13	4,24	3,72	2,99	3,37	1,97	2,69	5,23	0,33	1,78	3,66	4,13
Nadiren ya da asla	14,4	44,4	22,9	6,6	6,3	6,6	25,9	17,0	44,6	4,3	9,8	20,1	3,2	6,2	41,5	6,7	1,2	26,4	6,7
Standart hata	2,85	3,90	3,89	2,47	1,97	1,96	4,00	3,35	4,26	1,95	2,71	3,31	1,88	2,33	5,44	0,22	0,87	3,79	1,80

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge D36: Toplantı sıklığı ile ilgili olarak öğretmenlerinin başka öğretmenler ile birlikte okuma dersleri konusunda toplantı yaptığı bildirilen ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin oranları, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
En az haftada bir kere	49,1	26,1	24,7	11,6	46,0	39,0	19,9	28,7	51,5	12,2	48,0	44,8	27,7	26,2	7,4	21,1	61,2	62,6	44,9
Standart hata	4,44	3,06	3,42	2,15	3,50	4,54	3,42	3,98	4,17	2,91	4,49	4,23	2,76	3,61	2,48	0,33	4,13	3,61	4,29
Ayda bir kere	35,9	31,9	41,0	32,6	31,8	21,3	49,9	47,0	29,5	27,0	25,7	42,0	21,3	32,0	30,4	27,7	18,6	18,9	48,8
Standart hata	4,63	3,28	4,57	3,88	3,62	3,78	4,43	4,42	4,06	4,20	3,85	4,21	2,69	4,24	4,22	0,29	3,86	3,09	4,35
Nadiren	11,4	31,0	18,3	33,4	10,3	24,8	29,0	24,4	16,9	54,5	17,9	10,6	36,8	32,9	44,5	39,8	11,1	15,8	6,0
Standart hata	2,72	3,28	2,96	4,13	2,06	4,38	3,93	3,52	3,30	4,54	3,26	2,65	3,24	4,23	5,11	0,32	2,47	2,55	1,97
Asla	3,6	10,9	16,1	22,4	11,9	14,9	1,2	0	2,1	6,2	8,4	2,7	14,2	8,9	17,8	11,4	9,2	2,7	0,4
Standart hata	1,62	2,2	3,3	3,95	2,67	3,39	0,86	0	1,28	2,14	2,37	1,25	1,9	2,26	3,76	0,23	2,91	1,26	0,4

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge D45: Öğretmenlerinin lise ya da yüksek öğretime tekabül eden bir düzeyde eğitim aldığı bildirilen ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin oranları, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2001/02

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
< ISCED 3	0,0	0,8	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,3
Standart hata	0,00	0,56	0,00	0,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,29
ISCED 3	12,5	5,5	0,0	41,4	67,5	5,8	5,3	1,2	0,0	0,6	0,6	17,3	7,0	0,0	6,0	10,7	0,5	0,6	71,1
Standart hata	2,83	0,90	0,00	3,80	3,27	2,52	1,52	0,89	0,00	0,56	0,59	3,45	2,03	0,00	2,30	0,25	0,53	0,62	3,65
ISCED 4	10,2	1,3	79,3	23,4	6,7	0,0	7,9	12,2	1,0	0,0	74,8	0,0	0,0	0,0	0,0	10,3	0,9	23,7	23,6
Standart hata	3,00	0,63	3,88	2,68	1,98	0,00	2,04	2,73	0,72	0,00	3,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,62	2,95	3,42
ISCED Sandover	77,3	92,5	20,7	33,8	25,8	94,2	86,9	86,6	99,0	99,4	24,6	82,7	93,0	100,0	94,0	76,2	98,6	75,7	5,0
Standart hata	3,97	0,85	3,88	3,31	3,42	2,52	2,57	2,88	0,72	0,56	3,33	3,45	2,03	0,00	2,30	0,39	0,81	3,02	1,81

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge E5: Öğretmenleri okuma amaçlı olarak en az haftada bir kere ders kitapları, çocuk kitapları ya da eğitim yazılımı kullandığını söyleyen öğrencilerin (ilkokul dördüncü sınıf) yüzdeleri, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Ders kitapları ya da okuma serileri																			
Her gün ya da hemen hemen her gün	68,0	43,2	95,1	28,5	68,0	95,9	95,0	93,3	98,6	21,7	56,3	98,1	27,0	42,9	66,9	68,7	62,8	96,6	86,5
Standart hata	4,14	2,85	1,95	4,27	3,67	1,76	1,62	2,13	1,05	3,70	4,44	1,17	3,43	4,72	3,94	0,36	4,58	0,95	3,31
Haftada bir ya da iki kere	29,8	43,7	1,9	51,9	24,5	3,3	5,0	6,7	1,4	54,6	38,7	1,9	31,3	40,9	32,3	26,0	34,3	2,9	13,2
Standart hata	3,91	2,95	1,20	4,54	3,19	1,63	1,62	2,13	1,05	4,79	4,45	1,17	3,49	4,62	3,84	0,30	4,53	0,76	3,29
Bir dizi çocuk kitabı																			
Her gün ya da hemen hemen her gün	6,7	6,2	3,6	14,7	12,8	4,4	12,0	9,1	2,2	29,8	7,4	5,8	63,0	56,0	33,0	42,1	24,0	9,4	20,3
Standart hata	2,31	1,53	1,74	2,99	2,14	1,77	3,30	2,20	1,24	3,65	2,17	2,14	3,56	4,40	4,91	0,36	4,09	2,19	3,55
Haftada bir ya da iki kere	53,7	28,4	28,3	49,2	40,0	30,5	51,9	45,9	49,0	38,9	31,7	38,3	27,5	40,6	47,5	33,9	50,6	41,7	58,4
Standart hata	4,14	2,83	3,91	4,07	3,95	4,27	4,14	4,28	3,89	3,70	3,76	4,26	3,03	4,36	4,77	0,35	4,76	4,18	4,13
Okuma dersleri için bilgisayar yazılımı (ör. CD-ROM)																			
Her gün ya da hemen hemen her gün	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	0,0	0,0	1,0	1,3	0,8	0,6	0,0	0,0	0,0
Standart hata	0,00	0,00	0,00	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,02	0,00	0,00	0,48	0,94	0,84	0,00	0,00	0,00	0,00
Haftada bir ya da iki kere	0,7	5,1	0,0	5,0	4,1	0,9	0,7	0,6	1,1	7,7	2,4	0,0	15,4	9,1	9,8	9,2	7,9	0,6	0,7
Standart hata	0,69	1,63	0,00	1,44	1,39	0,51	0,65	0,64	0,98	2,04	1,20	0,00	2,33	2,82	2,73	0,19	2,33	0,59	0,72

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge E6: Öğretmenleri en az haftada bir kere okul kütüphanesine götürdüğünü söyleyen ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yüzdeleri, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Okulda kütüphane olmadığından geçerli değil	7,2	52,6	22,3	19,1	20,0	68,0	0,4	1,6	3,1	30,0	0,1	6,3	4,3	7,1	15,1	2,4	1,7	13,1	3,2
Standart hata	2,52	3,36	3,07	3,71	2,96	4,15	0,39	1,13	1,42	4,62	0,10	1,92	1,50	2,48	3,36	0,15	0,92	2,56	1,08
Her gün ya da hemen hemen her gün	2,8	1,1	3,5	6,4	4,2	0,4	13,0	17,0	11,0	10,7	45,1	4,5	23,4	10,3	1,4	26,9	5,7	13,0	13,7
Standart hata	1,66	0,64	1,39	2,11	1,55	0,32	3,06	3,06	2,78	2,99	4,55	1,70	3,12	3,07	1,00	0,30	2,05	2,68	2,96
Haftada bir ya da iki kere	29,9	18,8	35,7	51,2	12,5	9,8	50,6	55,7	46,8	30,8	45,8	21,0	47,7	50,0	52,2	56,2	48,3	40,5	53,6
Standart hata	3,41	2,54	4,10	4,34	2,80	2,96	4,68	4,17	4,07	4,50	4,36	3,26	3,61	5,17	4,61	0,36	4,52	3,66	4,21
Ayda bir ya da iki kere	47,0	16,2	29,3	16,3	33,1	9,7	33,4	23,9	38,0	17,1	8,2	63,2	21,7	26,1	20,6	14,2	37,8	33,0	27,0
Standart hata	4,12	2,21	4,36	3,09	3,52	3,31	4,39	3,60	3,78	3,73	2,36	3,85	2,83	4,38	4,02	0,28	4,47	4,07	3,94
Hiç ya da hemen hemen hiç	13,1	11,3	9,2	7,0	30,2	12,1	2,7	1,8	1,1	11,4	0,9	5,1	2,9	6,5	10,7	0,2	6,5	0,3	2,5
Standart hata	2,81	2,26	2,54	2,46	3,33	3,31	1,37	1,33	0,53	2,37	0,85	1,82	1,15	2,09	3,05	0,06	1,90	0,33	1,48

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge E7: Öğretmenleri dil dersi ile ilgili ev ödevi verdiğini söyleyen ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin yüzdeleri, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Hiç	0,0	0,4	0,5	3,7	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	37,4	0,0	0,0	3,2	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0
Standart hata	0,00	0,32	0,46	1,29	1,26	0,00	0,00	0,00	0,00	3,98	0,00	0,00	1,60	0,00	0,00	0,00	0,45	0,00	0,00
Haftada bir kereden az	2,2	0,8	2,0	7,6	2,4	2,6	0,0	0,6	0,0	33,4	1,0	19,6	10,6	9,9	3,5	0,0	0,4	2,5	0,9
Standart hata	1,21	0,64	1,04	2,17	1,21	1,77	0,00	0,64	0,00	4,21	0,74	3,64	1,99	3,08	1,96	0,00	0,41	1,50	0,85
Haftada bir ya da iki kere	39,6	15,3	19,1	30,3	45,7	15,0	8,2	5,8	12,6	28,5	14,2	39,3	75,7	75,1	47,8	13,8	23,3	5,7	2,9
Standart hata	4,12	1,98	4,22	3,97	3,21	3,74	2,42	1,73	2,65	4,24	2,67	4,07	3,04	4,41	5,49	0,21	3,88	1,87	1,31
haftada 3 ya da 4 kere	49,9	42,1	32,9	36,1	39,5	33,0	45,3	54,7	38,6	0,7	67,8	34,1	4,7	11,5	37,4	36,1	36,4	48,4	34,8
Standart hata	4,61	2,73	3,98	3,72	3,15	4,25	4,61	4,62	4,03	0,66	4,16	3,64	1,35	3,21	5,24	0,38	4,11	4,06	3,94
Her gün	8,3	41,5	45,5	22,4	9,9	49,4	46,5	38,9	48,9	0,0	17,1	7,0	5,8	3,6	11,3	50,1	39,4	43,4	61,4
Standart hata	1,93	2,59	5,00	3,79	1,89	4,79	4,49	4,38	4,19	0,00	3,41	2,02	1,01	1,65	3,22	0,39	3,89	3,91	4,09

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge E8: 15 yaşındaki öğrencilerin evde ödev yapmaya ve ders çalışmaya ayırdıkları saat sayısına göre dağılımı, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU
Yüzdebirlik 10	1,0	1,0	1,0	1,0	2,0	1,0	2,0	1,0	1,0	1,0	2,0	2,0	1,0
Standart hata	0,00	0,00	0,00	0,00	0,59	1,24	0,89	0,22	0,22	0,63	0,00	0,00	0,00
Yüzdebirlik 25	2,0	2,0	2,0	1,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	4,0	5,0	2,5
Standart hata	0,00	0,13	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,64	0,00	0,25
Yüzdebirlik 50	5,0	4,0	5,0	2,0	5,0	5,0	6,0	6,0	6,0	6,0	10,0	8,0	5,0
Standart hata	0,00	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,45	0,00	0,00	1,00	0,50	0,00	0,00
Yüzdebirlik 75	8,0	7,0	9,0	5,0	7,0	8,0	12,0	10,0	10,0	11,0	15,0	13,0	8,0
Standart hata	0,39	0,25	0,65	0,00	0,00	0,74	0,59	0,00	0,92	0,95	0,00	1,48	0,00
Yüzdebirlik 90	13,0	10,0	14,0	10,0	10,0	12,0	20,0	15,0	14,0	15,0	21,0	20,0	12,0
Standart hata	1,20	0,00	0,00	1,55	0,00	0,00	0,00	0,00	1,58	0,00	0,00	1,02	0,00
	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
Yüzdebirlik 10	2,0	1,0	1,0	2,0	1,0	1,5	1,0	1,0	(-)	1,0	1,0	1,0	1,0
Standart hata	0,00	0,00	0,00	0,22	0,00	0,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yüzdebirlik 25	5,0	2,0	1,5	3,0	2,0	4,0	1,5	1,5	0,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Standart hata	0,00	0,00	0,07	0,00	0,00	0,45	0,55	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yüzdebirlik 50	9,0	5,0	3,0	6,0	4,0	7,0	3,0	3,0	0,0	4,0	4,0	3,5	4,0
Standart hata	0,94	0,56	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,62	0,00
Yüzdebirlik 75	14,0	8,0	5,0	10,0	6,0	12,0	5,0	5,0	0,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Standart hata	0,25	0,00	0,00	0,00	0,07	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,68	0,74
Yüzdebirlik 90	20,0	12,0	8,0	17,0	10,0	18,0	7,0	8,0	0,0	10,0	10,0	9,0	10,0

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge E13: Öğretmenlerin kendilerinden edinilen bilgiye göre eğitim ve ders sorumluluklarının öğretmenler arasında nasıl dağıtıldığına göre ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin dökümü, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	UK																		
	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	ENG	SCT	IS	NO	BG	RO
Okuldaki haftadan bir öğretmen sorumludur	54,1	38,0	47,4	50,5	1,7	60,5	55,1	100,0	28,2	59,0	48,3	42,9	40,0	52,3	69,7	80,2	59,5	18,8	51,4
Standart hata	5,12	2,40	4,14	3,19	0,88	5,32	4,60	0,00	2,61	4,64	3,79	4,29	3,66	4,61	4,36	0,31	3,77	3,13	4,80
Farklı dersler için farklı öğretmenler vardır	39,2	50,0	40,6	29,6	85,3	31,6	41,2	0,0	51,2	1,6	34,0	38,0	18,1	30,4	8,5	7,6	17,9	31,6	46,3
Standart hata	4,95	2,97	4,40	2,73	2,57	5,39	4,52	0,00	2,79	1,10	3,60	3,90	2,49	4,32	2,86	0,25	3,11	4,17	4,86
Eğitim sorumluluğu iki ögr. tarafınd. paylaşılmaktadır	1,8	2,0	0,0	9,4	10,7	1,1	0,0	0,0	9,5	25,2	5,8	2,8	29,5	9,8	16,3	5,4	15,9	25,1	0,3
Standart hata	1,05	0,82	0,00	1,82	2,08	0,73	0,00	0,00	1,97	3,85	2,20	1,44	3,05	2,69	3,46	0,09	3,16	3,49	0,34
Diğer	4,9	10,0	12,1	10,5	2,3	6,8	3,7	0,0	11,1	14,3	11,9	16,3	12,4	7,6	5,6	6,8	6,7	24,5	2,0
Standart hata	1,80	2,11	2,76	2,22	1,23	2,38	1,72	0,00	2,14	3,39	2,59	3,18	2,24	2,50	2,05	0,19	1,80	3,42	1,18

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge E17: Öğretmenler tarafından verilen bilgilere göre okumayı öğretmek için en sık kullanılan organizasyonel yaklaşıma göre ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerin dökümü, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

Sınıfın tamamına verilen okuma dersi

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Daima/neredeyse daima	38,1	30,4	71,1	25,7	56,9	31,5	57,8	27,7	10,9	15,1	8,1	39,7	14,9	25,3	1,1	29,7	14,5	77,5	80,3
Standart hata	4,05	3,17	4,79	2,59	3,45	4,16	4,11	3,93	2,02	3,03	2,26	4,05	2,27	3,89	1,06	0,34	2,95	3,43	2,97
Sıklıkla	54,1	47,8	20,4	45,2	40,4	51,1	35,9	36,6	64,5	46,7	45,6	48,8	22,1	48,3	12,7	33,0	47,4	22,1	16,2
Standart hata	4,55	3,39	4,30	3,01	3,38	4,93	4,03	3,34	3,36	4,72	4,48	4,03	2,32	4,66	3,62	0,34	4,30	3,39	3,15

Yetenek grupları

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Daima/neredeyse daima	2,4	1,2	0,0	4,8	2,1	0,5	2,3	4,2	5,7	7,3	0,0	0,9	5,6	26,5	65,7	6,7	3,0	1,1	4,4
Standart hata	1,41	0,57	0,00	1,56	1,30	0,53	1,37	1,71	1,30	2,56	0,00	0,70	1,51	4,30	5,00	0,16	1,36	0,75	1,93
Sıklıkla	13,5	19,8	16,0	21,8	8,7	9,9	25,7	24,0	38,9	30,3	24,8	28,4	21,9	54,7	31,5	15,8	13,5	28,6	48,3
Standart hata	3,11	2,84	3,44	2,72	2,23	2,83	3,83	3,57	3,22	4,33	3,83	3,61	2,12	5,11	4,74	0,35	2,52	3,71	4,80

Bireysel öğretim

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	UK-ENG	UK-SCT	IS	NO	BG	RO
Daima/neredeyse daima	7,7	6,7	10,4	3,5	7,7	11,9	5,7	6,6	2,2	4,7	6,3	6,5	7,4	3,5	6,0	19,9	11,0	24,4	29,3
Standart hata	2,66	1,64	3,37	0,80	2,33	2,45	1,94	1,90	0,93	1,96	2,16	1,77	1,90	1,60	2,46	0,41	2,46	3,18	3,84
Sıklıkla	36,2	20,3	44,1	11,0	39,0	34,1	24,7	35,6	38,0	27,6	40,3	29,2	17,8	21,9	16,2	37,8	42,0	41,9	35,2
Standart hata	4,88	2,89	4,79	1,83	3,58	4,11	3,47	4,22	3,34	3,66	4,31	3,89	2,12	3,99	4,44	0,35	4,59	3,75	4,48

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge E18: Okul yöneticisinin bildirdiğine göre öğretim programının öğrencilerin okuma seviyelerine göre nasıl uyarlandığına bağlı olarak ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerin dökümü, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	ENG	SCT	IS	NO	BG	RO
Herkes için aynı program, öğrenci okuma seviyelerine göre farklı hızlarda	90,3	72,7	68,6	80,4	73,1	80,0	77,3	78,1	83,5	58,7	75,8	58,3	41,1	37,3	58,3	29,9	52,9	73,8	63,0
Standart hata	2,79	3,81	4,58	3,77	3,27	4,40	3,41	3,13	3,02	4,85	3,51	4,78	4,52	4,37	4,84	0,33	5,23	3,28	4,40
Öğrenci okuma seviyelerine göre farklı programlar	0,9	23,9	9,3	13,5	20,6	9,1	4,3	16,3	7,1	32,3	21,8	19,2	57,7	62,7	40,8	70,1	40,6	1,8	28,2
Standart hata	0,85	3,65	3,22	2,91	3,26	3,22	1,76	2,95	1,84	4,69	3,20	3,31	4,34	4,37	4,92	0,33	5,04	1,03	4,12
Herkes için aynı program, aynı hızda	8,9	3,4	22,0	6,1	6,2	10,9	18,4	5,6	9,3	9,0	2,4	22,5	1,3	(-)	1,0	(-)	6,5	24,4	8,8
Standart hata	2,67	1,23	3,69	2,43	1,87	3,13	3,42	1,71	2,41	2,02	1,41	4,01	1,29	(-)	0,98	(-)	2,01	3,25	2,51

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge E21: 15 yaşındaki öğrencilerin matematik sınıflarının büyüklüğüne göre dağılımı, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU
Yüzde	12	10	11	18	12	16	17	12	19	14	15	13	15
Standart hata	1,47	0,39	0,39	0,32	1,00	0,95	1,34	0,84	0,77	0,59	0,81	0,87	1,28
Yüzde	15	14	15	20	15	20	20	17	23	20	18	17	18
Standart hata	1,22	0,50	0,00	0,00	0,00	1,05	1,05	0,55	0,00	1,26	0,32	1,36	0,00
Yüzde	20	18	19	25	18	24	24	22	27	24	20	23	21
Standart hata	0,00	1,18	0,87	0,00	0,00	0,81	0,39	1,12	1,14	0,00	0,00	0,45	0,00
Yüzde	24	20	22	28	20	28	26	27	31	28	24	28	24
Standart hata	1,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,10	1,41	0,00	0,00	0,00	0,74	0,00
Yüzde	26	23	25	30	23	30	28	30	34	30	27	30	26
Standart hata	0,22	0,59	0,00	0,00	0,45	0,00	0,84	0,00	0,59	0,00	0,77	0,00	0,00
	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
Yüzde	14	15	12	18	15	18	13	11	(-)	15	10	10	14
Standart hata	0,63	0,00	0,81	1,18	0,89	0,71	1,22	1,16	(-)	0,00	0,00	0,50	0,50
Yüzde	17	20	17	20	19	22	16	15	(-)	20	15	12	19
Standart hata	0,87	0,00	0,92	1,30	0,87	0,22	0,00	0,63	(-)	0,00	0,00	0,00	0,55
Yüzde	23	24	23	24	23	26	18	20	(-)	25	20	14	22
Standart hata	1,73	0,00	0,32	0,00	0,32	1,43	1,05	0,00	(-)	0,50	0,00	0,00	0,00
Yüzde	31	27	28	27	26	30	20	23	(-)	30	24	16	25
Standart hata	1,05	0,32	0,00	0,74	0,00	1,16	0,00	1,36	(-)	0,00	0,00	0,00	0,92
Yüzde	35	30	32	29	28	33	23	26	(-)	30	27	18	28

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge E22: Okul yöneticisine göre grup ya da sınıfl oluşturulurken değerlendirmelerden faydalanılan bir okula devam eden 15 yaşındaki öğrencilerin oranı, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2002/03

	BE fr	BE de	BE nl	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/ WLS/NIR	UK-SCT	IS	LI	NO
Yüzde	15,4	43,7	22,8	35,2	14,1	35,8	11,1	47,6	(-)	78,1	51,5	40,1	29,7	34,8	88,7	31,8	33,0	26,1	54,9	17,1	45,2	(-)	87,0	56,1	57,7	37,8
Standart hata	3,62	0,28	3,23	3,25	2,61	2,98	2,15	3,50	(-)	3,26	3,95	4,25	0,07	3,54	2,67	2,30	4,07	3,79	3,84	3,01	3,97	(-)	3,62	0,19	0,39	4,05

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge E24: Ebeveynleri çocuklarının ders dilindeki performansı ile ilgili olarak okuldan bilgi aldıklarını söyleyen ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerin oranı, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01

	CZ	DE	EL	FR	IT	CY	LV	LT	HU	NL	SI	SK	SE	ENG	SCT	IS	NO	BG	RO
Sıklıkla	41,7	17,3	31,0	34,3	39,8	(-)	47,2	(-)	68,2	(-)	52,6	62,1	25,8	(-)	(-)	18,0	15,0	73,5	50,5
Standart hata	1,71	0,68	1,25	1,23	1,12	(-)	1,56	(-)	1,07	(-)	1,41	1,09	0,94	(-)	(-)	0,63	0,84	1,28	1,90
Bazen	48,2	49,0	29,0	42,6	32,1	(-)	39,7	(-)	28,2	(-)	39,7	35,8	64,2	(-)	(-)	58,6	60,4	22,6	31,5
Standart hata	1,49	0,78	1,27	1,02	0,89	(-)	1,26	(-)	0,93	(-)	1,25	1,10	0,72	(-)	(-)	0,85	1,16	1,14	1,46
Hiç ya da hemen hemen hiç	10,1	33,7	40,0	23,1	28,2	(-)	13,2	(-)	3,6	(-)	7,7	2,2	10,0	(-)	(-)	23,4	24,6	3,9	18,0
Standart hata	0,77	0,88	1,43	0,91	0,89	(-)	0,84	(-)	0,43	(-)	0,62	0,33	0,66	(-)	(-)	0,83	1,23	0,53	0,98

Kaynak: IEA, PIRLS 2001 veritabanı.

Çizelge E26: Bir sonraki yıla devam edip etmemeleri hususunda başarı düzeylerinin dikkate alındığı bir okula devam eden 15 yaşındaki öğrencilerin oranları, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2002/03

	BE	BE	BE	CZ	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LV	LU	HU	NL	AT	PL	PT	SK	FI	SE	UK-ENG/	UK-	IS	LI	NO
	fr	de	nl																			WLS/NIR	SCT			
Terfi	98,8	100,0	99,4	91,8	3,8	96,3	99,4	99,5	(-)	43,7	83,7	94,1	100,0	94,7	96,8	93,2	84,2	96,6	96,7	95,2	38,9	(-)	59,6	14,8	96,7	(-)
Standart hata	0,98	0,00	0,62	1,87	0,95	1,19	0,51	0,33	0,00	4,19	2,76	2,68	0,00	1,91	1,58	2,30	2,83	1,56	1,04	0,91	4,05		5,44	0,14	0,03	

Kaynak: OECD, PISA 2003 veritabanı.

Çizelge F8: Yüksek öğretim mezunlarının (ISCED 5 ve 6) farklı temel ve mesleki eğitim alanları arasındaki dağılımı, 2001/02

Alan: Bilinmiyor

EU-25	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	BG	RO
(-)	0,02	(-)	(-)	0,37	(-)	(-)	0,10	0,18	4,10	0,29	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	0,04	0,17	23,6	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	4,30	(-)	3,30

Kaynak: Eurostat, UOE.

SÖZLÜK VE İSTATİSTİKSEL ARAÇLAR

I. SINIFLANDIRMALAR

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması (ISCED 1997)

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması (ISCED), eğitimle ilgili istatistiklerin uluslararası düzeyde derlenmesine elverişli bir araçtır. İki adet çapraz sınıflandırma değişkenini içerir: genel/mesleki/meslek öncesi oryantasyonu ve eğitim/işgücü piyasası yönelmesi gibi ek boyutları da içeren eğitim seviyeleri ve alanları. Mevcut sürüm olan ISCED 97 (*), yedi ayrı eğitim seviyesi öngörmektedir. Ampirik olarak ISCED, eğitim programlarının eğitim seviyelerine tahsis edilmesine yardımcı olabilecek çeşitli kriterler bulunduğunu varsaymaktadır. İlgili eğitimin seviyesine ve tipine bağlı olarak, ana ve yan kriterler arasında hiyerarşi içeren bir derecelendirme sistemi kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır (tipik giriş yeterliği, minimum giriş şartları, minimum yaş, personel yeterliği vs.).

ISCED 0: Okul Öncesi Eğitim

İlköğretime başlamadan önce organize ders sürecinin ilk aşaması olarak tanımlanmaktadır. Okul ya da merkez odaklı olup, en az 3 yaşındaki çocuklar için geliştirilmiştir.

ISCED 1: İlköğretim

Bu seviye 5 ila 7 yaşları arasında başlar, tüm ülkelerde zorunludur ve genellikle dört ila altı yıl sürer.

ISCED 2: Ortaöğretim birinci kademe (Orta okul)

İlköğretim seviyesinin temel programlarına devam edilir, ancak öğretim tipik olarak daha çok konu odaklıdır. Genellikle, bu seviyenin sonu zorunlu eğitimin de sonu olmaktadır.

ISCED 3: Ortaöğretim ikinci kademe (Lise)

Bu seviye genellikle zorunlu eğitimin sonu ile birlikte başlar. Giriş yaşı tipik olarak 15 ya da 16'dır. Giriş yeterlikleri (zorunlu eğitimin sonu) ve diğer minimum giriş şartları genellikle gereklidir. Dersler çoğunlukla, ISCED seviye 2'ye kıyasla daha konu ağırlıklıdır. ISCED seviye 3'ün tipik süresi iki ila beş yıldır.

ISCED 4: Ortaöğretim sonrası yüksek okul harici öğretim

Bu programlar, ortaöğretim ve yükseköğretim arasındaki sınırdaki yer alır. ISCED 3 mezunlarının bilgi düzeyini genişletme amacına yöneliktirler. Tipik örnekler olarak öğrencileri seviye 5'teki derslere ya da doğrudan işgücü piyasasına girmeye hazırlayan programlar gösterilebilir.

ISCED 5: Yüksek öğretim (birinci aşama)

Bu programlara girmek için genellikle ISCED seviye 3 ya da 4'ün başarılı şekilde tamamlanması gerekmektedir. Bu seviye, büyük ölçüde teorik tabanlı olan akademik yüksek öğretim programlarını (A tipi) ve genellikle A tipi programlardan daha kısa olan ve işgücü piyasasına girişi hedefleyen mesleki yüksek öğretim programlarını (B tipi) içermektedir.

ISCED 6: Yükseköğretim (ikinci aşama)

Bu seviye, ileri araştırma yeterliğine ulaştıran yüksek öğretim çalışmaları (Ph.D. ya da doktora) için ayrılmıştır.

(*) <http://unesco.org/en/pub/pub0.htm>

Coğrafi Birimler İstatistiksel Terimler (NUTS)

Eurostat'ın Sınıflandırmalar Sunucusu'na (RAMON) bakınız: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/ramon>

Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırması, 1988 (ISCO-88)

Eurostat'ın Sınıflandırmalar Sunucusu'na (RAMON) bakınız: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/ramon>

II. TANIMLAR

Aktif nüfus (ekonomik bakımdan aktif nüfus/işgücü): İşgücü Araştırması'nda yer alan tanıma göre, çalışan ve işsiz kişilerin toplamı.

Temel brüt yıllık maaş: İşveren tarafından yıl içerisinde ödenen tutar; buna ikramiyeler, zamlar ve geçim maliyeti ile ilgili çeşitli ödenekler, (varsa) artı bir maaş ikramiye ve ücretli izinler dahildir; maaştan işverenin ödediği sosyal sigorta primleri ve emeklilik katkı payları kesilir. Bu maaşta kaynağında vergilendirme ya da başka herhangi bir vergi düzenlemesi veya mali yardımlar ve ek ödemeler (örneğin diğer yeterlikler, kıdem, fazla mesai ya da ek zorunluluklar, coğrafi konum veya karma veya problemlili sınıflara der verme zorunluluğu, barınma, sağlık ya da seyahat masrafları ile ilgili) dikkate alınmaz.

Sermaye harcaması: Bir yıldan daha uzun ömürlü olan öz varlıklar. Bu terim, binalar (taşınmaz mülkler) üzerindeki inşaat, yenileme ya da önemli onarım işleri ve ayrıca ekipman, mobilya, bilgisayarlar (taşınabilir mülkler) ile ilgilidir. Ancak belirli bir tutarın altındaki küçük harcamalar işletim harcamaları başlığı altında mütalaa edilmektedir.

Devlet memuru: Devlet sektöründeki ya da özel sektördeki geçerli sözleşme yönetmeliklerinden ayrı bir mevzuat uyarınca resmi makamlarca (merkez, il ya da ilçe düzeyinde) çalıştırılan öğretmen. Yapılandırılmış kadro sistemlerinde, öğretmenler genellikle ömür boyu **kadrolu memur** olarak ilgili merkez ya da il makamı tarafından işe alınırlar, bunlar eğitim için en üst düzey yetkiye tekabül eder.

Eşzamanlı model: Başlangıcından itibaren genel öğretmen eğitimini bir ya da daha fazla konuda teorik ve uygulamalı mesleki eğitim ile birleştiren ilk öğretmen eğitim programı.

Ardıl model: İki kademeli ilk öğretmen eğitim programı. Öğrenciler belirli bir alanda diploma almak amacıyla ilk olarak genel eğitim alırlar. Bu dönemin sonunda ya da sonuna yakın, öğrenciler ilk mesleki eğitim programına kaydolurlar ve öğretmen olma hakkını ve yeterliğini kazanırlar.

Cari harcama: Devam eden yıl içerisinde kullanılan her yıl yenilenmesi gereken mallar ve hizmetler. Bunlar, personel ve işletim harcamalarını da içermektedir.

Eğitim amaçlı okul öncesi kurumlar ya da ortamlar: Personelin (bir grup çocuktan sorumlu) kurumlar eğitim bakanlığına bağlı olsun ya da olmasın burada belirtilen eğitim yeterliliklerine sahip olması gereken kurumlar ya da ortamlar.

Çalışan kişiler: İşgücü Araştırması'nda yer alan tanıma göre, referans haftası içerisinde (bir saat gibi kısa bir süre bile olsa) para ya da kazanç karşılığında herhangi bir iş yapmış olan ya da o sırada çalışmayan ancak geçici olarak gitmedikleri bir iş sahibi olan kişiler. Aile içerisinde çalışanlar da dahildir.

Sözleşmeli çalışanlar: İşgücü Araştırması'nda yer alan tanıma göre, şayet bir çalışan ve bir işveren belli bir işin bitiş tarihi olarak spesifik bir tarih, bir işin tamamlanması ya da yerine bakılan çalışanın geri dönmesi gibi objektif şartlar belirlemişler ise o iş geçici iştir. Sınırlı süreye sahip bir iş akdi söz konusu ise, genellikle sözleşmenin hangi şartlar üzere sona ereceği belirtilir.

İşveren kurum: Öğretmenlerin atanması, çalışma koşullarının belirlenmesi (varsa diğer ortaklarla birlikte) ve bu şartların yerine getirilmesinin sağlanmasından doğrudan sorumlu olan makam. Buna öğretmenlerin maaşlarının ödenmesi de dahildir, ancak bu amaca yönelik fonlar bu makamın kendi bütçesinden sağlanmak zorunda değildir.

Okulların bir kurum olarak değerlendirilmesi: Okul çalışanlarının etkinlikleri üzerine odaklanan, ancak bu etkinlikler için ilgili okulun mensuplarından birine ya da daha fazlasına bireysel sorumluluk yüklemek gibi bir amacı olmayan değerlendirme. Bu türden değerlendirmenin amacı okulun performansını ve sonuçlarını izlemek ya da iyileştirmek olup,

bu değerlendirmede elde edilen bulgular bireysel değerlendirmeler içermeyen genel bir rapor halinde sunulur. Okul yöneticilerinin tüm okul faaliyetleri (kendilerinin sorumlu olmadığı etkinlikler de dahil olmak üzere) ile ilgili olarak mercek altında olduğu ve bulguların ilgili okulun kalitesini artırmak için kullanıldığı durumlarda, bu işleme bir tüzel kişi olarak okulun değerlendirilmesi gözüyle bakılır. Bunun aksine, okul yöneticilerinin yalnızca kendileri ile ilgili olarak tek başına değerlendirildiği durumlarda, okul kurulunun ya da konseyinin personel yönetimi veya kaynak yönetimi faaliyetleri dikkate alınmaz.

Öğretmenlerin bireysel olarak değerlendirilmesi: Öğretmenlere yol gösterilmesi ve bireyler olarak işlerini geliştirmelerine yardımcı olunması için çalışmalarını hakkında görüş bildirilmesi. Bu görüşler, gözleme tabii olan öğretmene bizzat yazılı ya da sözlü olarak bildirilir.

Aday Öğretmenlik Evresi veya İşbaşı Yeterliliği: Öğretmen adaylarının, hizmet öncesi eğitimi ile tam zamanlı meslek yaşamına geçişleri arasında zorunlu bir geçiş dönemi. İlk eğitimin son evresi olarak muamele edilmektedir. Bu evre, önemli bir destek ve gözetim boyutunu ve ayrıca öğretme becerilerinin resmi olarak değerlendirilmesini bünyesinde barındırmaktadır. Bu dönem boyunca, öğretmenler henüz yeterlik sahibi değildir ve genellikle 'aday' ya da 'eğitim katılımcısı' olarak görülürler. Gerçek çalışma ortamında (okulda) önemli miktarda zaman geçirirler; burada yeterlik sahibi öğretmenlerin yaptığı işleri tam ya da kısmi sorumlulukla üstlenip yaparlar ve bu etkinlikleri karşılığında ücret alırlar.

Öğrencilere yönelik maddi destek: UOE anketinde yer alan tanıma göre, bunun bir tarafta bursları ve diğer destekleri, diğer tarafta ise öğrenci kredilerini kapsadığı anlaşılmaktadır. Birinci kategori teorik olarak katı anlamı ile bursları, daha geniş anlamı ile bursları (bağışlar, ödüller vs.), öğrenciler için aynı ya da nakdi cinsten temin edilen her türden özel desteğin değerini (ücretsiz seyahat ya da toplu taşımada indirim gibi) ve ayrıca aile indirimlerini ve veliye bağımlı durumda olan öğrenciler için vergi indirimlerini içermektedir. Vergi avantajları dahil değildir. İkinci kategori ise kredileri içermektedir; bu kredilerin burada brüt tutarı dikkate alınmaktadır (yani önceki yıllardan kredi alanlardan gelen geri ödemeler düşülmemektedir).

Esnek zaman çizelgesi: Ya çeşitli zorunlu derslere tahsis edilmesi gereken sürenin sabit olarak belirlenmediği ya da bunlara tahsis edilen süreye ek olarak müfredatta öğrencilerin veya okulun istediği derse ayırabileceği belirli ders saatlerinin öngörüldüğü anlamına gelir.

Genel öğretmen eğitimi: Genel dersler ve yeterlik alındıktan sonra öğretilecek olan konularda uzmanlaşılması için alınan dersler. Dolayısıyla bu derslerin amacı, eğitim alanlara bir ya da iki ders alanında kapsamlı bilgi ve iyi düzeyde genel bilgi sağlamaktır.

Gayri safi yurtiçi hasıla (GDP-HSYİH): Ülkede yerleşik üretim birimlerinin yürüttüğü üretim etkinliğinin nihai sonucu.

Gayri safi milli gelir (GNI-GSMH): GDP eksi yerleşik birimler tarafından yerleşik olmayan birimlere ödenecek temel gelir, artı yerleşik birimler tarafından dünyanın geri kalanından alınacak temel gelir. Küçük açık ekonomilerde büyüyen GDP ve GNI farkını yansıtır, bu farkın nedeni üretim tesislerini orada kuran denizaşırı şirketler tarafından uygulanan büyük ve giderek artan kar iadeleridir.

İşgücüne dahil olmayan kişiler: İşgücü Araştırması'nda yer alan tanıma göre, çalışan ya da işsiz olarak sınıflandırılmayan kişiler.

Okulların iç değerlendirmesi: Okul topluluğu üyeleri, yani okul etkinliklerine doğrudan katılım gösteren kişiler veya gruplar (ör. okul yöneticisi, öğretmenler, idareciler ve öğrenciler) veya bunlar ile doğrudan ilgili olan kişilerce (ör. veliler ya da yerel topluluk temsilcileri) tarafından yapılan değerlendirme.

Başarılı şekilde tamamlanan seviye: LFS araştırmasında yer alan tanıma göre, sertifikasyonun söz konusu olduğu durumlarda bir sertifika veya diploma alma ile ilgili ifade. Sertifikasyonun olmadığı durumlarda ise, başarılı tamamlama tam devam ile ilişkilendirilmelidir. En yüksek seviyeyi belirlerken, hem genel hem de mesleki eğitim dikkate alınmalıdır.

Eğitim sisteminin izlenmesi: Bu türden izlemenin birden fazla amacı vardır; bunlar arasında sistemin yakından incelenmesi, kalitesi hakkında rapor verilmesi ve performansını artıracak şekilde adapte olmasının sağlanması yer almaktadır. Ulaşmaya çalışması gereken standartların ve hedeflerin ve ayrıca gereken şekilde adapte olabilmesi için lazım gelen düzenleyici mekanizmaların açık şekilde tanımlanmış olduğu varsayılabilir. Okul seviyesinde ya da yerel, bölgesel veya ulusal seviyelerde gerçekleştirilebilir.

İlgili seviyeye ve hangi ülke olduğuna bağlı olarak farklı referans kriterleri kullanılabilir. Bunlar okul geliştirme (ya da eylem) planları, okulun kendi üzerinde yaptığı değerlendirmenin sonuçları, dış incelemeler, özel olarak hazırlanmış performans göstergeleri, yetkinlik eşiklerinin tanımlanması ya da nihai şartlar, ulusal ya da uluslararası değerlendirmeler (PIRLS, TIMSS, PISA vs. dahil) ya da uzmanlar veya özel makamlar ile çalışma (örneğin, bir reformu izlemek için kurulmuş bir konsey) ile ilgili olabilir.

Toplam çalışma süresi (öğretmenlerin): Ders saati, okulda bulunulan saatler ve okul dışında yapılabilecek olan sınav ve ödevlerin değerlendirilmesi etkinlikleri ile geçirilen saatlerin toplamı. Bu toplam haftalık süre normal olarak toplu iş sözleşmelerinde görüşülen süreye tekabül etmektedir (haftada 40 saat).

Yarım gün çalışma: UOE anketinin tanımı uyarınca, tam gün iş yükünün %90'ından daha düşük olan iş yükü. Her düzeyde yarım gün çalışma dikkate alınmaktadır.

Öğretmenlerin mesleki eğitimi: Geleceğin öğretmenlerine gelecekte yapacakları iş ile ilgili olarak teorik ve uygulamalı bilgiler sağlar. Psikoloji, öğretim yöntemleri ve metodoloji derslerine ek olarak, (genellikle) ücretsiz staj (ilgili sınıftan sorumlu öğretmen gözetiminde ve eğitim kurumundaki öğretmenler tarafından periyodik değerlendirmeye tabi olarak).

Özel okullar/kurumlar: Doğrudan ya da dolaylı olarak bir sivil toplum kuruluşu (kilise, sendika, özel bir teşebbüs ya da başka herhangi bir kuruluş) tarafından idare edilen ve UOE anketinde yer alan tanıma göre finansmanının %50'sinden fazlasını resmi makamlardan alıyorsa devlete bağımlı sayılan okullar/kurumlar.%50'den az ...

Sözleşmeli kamu sektörü çalışması: Genellikle yerel makamlar tarafından çalıştırılan ya da okullar tarafından genel istihdam mevzuatı çerçevesinde sözleşmeli olarak çalıştırılan öğretmen.

Devlet okulları/kurumları: Doğrudan ya da dolaylı olarak bir kamu eğitim yetkilisi tarafından idare edilen okullar/kurumlar.

Satınalma gücü paritesi (SAP): Ulusal bir para birimi cinsinden ifade edilen ekonomik göstergeleri farklı ulusal para birimlerinin satın alma gücünü eşitleyen yapay bir para birimine dönüştüren bir para birimi dönüşüm kuru. Başka bir deyişle PPP, Satın Alma Gücü Standardı (PPS) adı verilen yapay bir ortak para birimine dönüştürme sürecinde ülkeler arasındaki fiyat seviyesi farklılıklarını ortadan kaldırır.

Satınalma gücü standardı (SGS): Avrupa Birliği'nde ülkeler arasındaki fiyat seviye farklılıkları ortadan kaldırılacak şekilde uzamsal karşılaştırmalar yapmak amacıyla ekonomik toplam hacmini ifade etmek için kullanılan yapay ortak referans para birimi. SGS cinsinden ekonomik hacim toplamları, bunların ulusal para birimlerindeki orijinal değerleri ilgili SAP'ye bölmek suretiyle elde edilir. Dolayısıyla SAP tüm ülkelerde aynı mal ve hizmet hacmini satın alırken, farklı ülkelerde aynı hacimde mal ve hizmet almak için fiyat seviyelerine bağlı olarak farklı miktarlarda ulusal para birimlerine ihtiyaç duyulmaktadır

Kayıt ücretleri: Kayıt ve/veya sertifika ile ilgili olan ve öğrenciler tarafından ödenen ücretler.

Okul: Bir okul yöneticisi veya bir yönetim organı tarafından temsil edilen tüzel kişi. Okul yönetim organının bu bağlamda kabul edilebilmesi için okul seviyesinde yerleşik olması şarttır. Ancak yine de okul dışından kimseler içerebilir; mesela yerel topluluğu temsil eden kişiler.

Eğitim Beklentisi: Mevcut kayıt örüntülerinin değişmeden kalması durumunda 5 yaşındaki tipik bir çocuğun okulda kayıtlı kaacağı tahmini yıl sayısı. Her yaş için tek yıllık net kayıt oranları (yıl cinsinden ifade edilir) eklediğimizde bu yaşları kapsayan dönem için tahmini bir değer elde ederiz (yıl cinsinden). Tüm yaşlar için tek yıllık net kayıt oranlarını eklediğimizde bir ömür boyunca beklenen tahmini eğitim yılı sayısını elde ederiz. Bu türden tahmini değer, mevcut kayıt örüntüleri değişmeden kalırsa kati olacaktır. Tahmini değerler sayım verilerine dayanmaktadır, yani yarım gün ve tam gün çalışmalar arasında bir ayırım gözetilmemektedir.

Okul müdürü: Yalnız başına ya da kurul veya konsey gibi idari bir organ bünyesinde bir okulun yönetiminden sorumlu olan kimse. Koşullara bağlı olarak, ilgili kişi eğitim sorumluluklarını (ders vermek buna dahildir, ancak zaman çizelgesi, müfredatın uygulanması, ne öğretileceğine ve hangi materyal ve yöntemlerin kullanılacağına karar verilmesi, öğretmenlerin ve performanslarının değerlendirilmesi vs. gibi alanlarda kurumun genel işleyişi ile ilgili görevleri de içerebilir) ve/veya mali sorumlulukları (genellikle okula tahsis edilen kaynakların idare edilmesi ile sınırlıdır) da yerine getiriyor olabilir.

Tek yapılı sistem: Eğitim, zorunlu okul döneminin başından sonuna kadar kesintisiz bir şekilde verilir; ilköğretim ve orta okul arasında geçiş yoktur; genel eğitim tüm çocuklar için aynı şekilde uygulanmaktadır.

Öğrencilerin ders süresi: Ulusal minimum tavsiyelere dayalı olan ulusal minimum öğrenci iş yükü. İlköğretimin ya da tam gün zorunlu genel ortaöğretimin her bir yılı için iş yükü, ortalama minimum günlük yük, yıl içerisindeki öğretim günlerinin sayısı ile çarpılmak suretiyle hesaplanmaktadır. Dinlenme amaçlı ya da her türden diğer teneffüsler ve ayrıca seçmeli derslerde geçirilen süreler dikkate alınmamaktadır. Minimum ders süresinin toplam yıllık miktarları alt alta toplanmak suretiyle ilköğretimin ya da tam gün zorunlu genel ortaöğretim için saat cinsinden toplam minimum iş yükü elde edilmektedir. Bu değerler, her iki seviyeye tekabül eden yıl sayısına bölünmektedir.

Ders süresi (öğretmenlerin): Öğretmenlerin öğrenci grupları ile birlikte geçirdikleri ders saatlerinin sayısı (net teneffüsler için ayrılan süre hariç).

Okulda bulunma süresi (öğretmenlerin): Okuldaki veya okul yöneticisi tarafından belirtilen başka bir yerdeki görevleri yerine getirmek için kullanılabilen süre. Bazı durumlarda bu, ders süresine ilave bir süre için kullanılır, bazı durumlarda ise ders saatleri de dahil olmak üzere okulda bulunulan süre şeklinde kullanılır (ders saatleri merkezi olarak belirlenmiyorsa).

Toplam kamu eğitim harcaması: Eğitim kurumları, hanehalkı ve firmalara doğrudan transfer edilen kamu kaynaklarını içeren, eğitimle ilgili toplam kamu harcamaları.

Genel olarak devlet sektörü eğitim harcamalarını okulların cari ve sermaye harcamaları için doğrudan sorumluluk üstlenmek (okulların doğrudan kamu finansmanına tabi olması) ya da öğrencilere ve ailelerine mali destek sağlamak (devlet bursları ve kredileri) ve özel iş sektörünün veya sivil toplum kuruluşlarının eğitim etkinliklerini sübvans etmek (hane halkına ve firmalara aktarım) suretiyle finanse etmektedir. Yüksek öğretime yönelik direkt kamu finansmanı, yüksek öğretim kurumlarının fonlarının hem eğitim hem de AR-GE etkinlikleri için ayrılmış genel bütçelerden sağlandığı belirli ülkelerde araştırma ve geliştirme harcamalarını içerebilir.

Öğrenim ücretleri: Bir ülkeden diğerine farklılık arz eden kavramları kapsamaktadır. Bazı ülkelerde yalnızca öğrenciler tarafından ödenen ücretler anlamına gelmektedir. Yine bazı ülkelerde ise yüksek öğretim kurumları tarafından üstlenilen ve tüm öğrenciler veya öğrencilerin çoğunluğu adına yetkili resmi makam tarafından karşılanan eğitim maliyeti anlamına gelmektedir. Bu yayında, bu iki durumdan ikincisi ücretsiz eğitimle aynı şey olarak algılanmaktadır.

İşsiz kişiler: İşgücü Araştırması'nda yer alan tanıma göre, yaşları 15 ila 74 arasında bulunan ve referans haftası içerisinde a) işsiz olan, yani işi olmayan veya ücretli bir işte (bir saat ya da daha uzun bir süre) veya serbest meslek sahibi olan, b) şu anda çalışabilecek durumda olan, yani referans haftayı izleyen iki hafta sona ermeden önce ücretli bir işte ya da serbest meslekte çalışabilecek durumda olan ve c) aktif şekilde iş arayan, yani referans haftası ile birlikte sona eren dört haftalık dönem içerisinde ücretli bir iş bulmak ya da serbest meslek işi kurmak için spesifik girişimlerde bulunmuş olan ve ayrıca daha sonra başlamak üzere iş bulanlar, yani en fazla üç ay içerisinde çalışmaya başlayacak olanlar.

İşsizlik oranı: İşgücünün yüzdesi olarak ifade edilen işsiz kimseler.

III. VERİTABANLARI

UOE veritabanı

UOE (UNESCO/OECD/Eurostat) veri toplama aracı sayesinde bu üç kuruluş, idari kaynakları kullanarak eğitim sistemlerinin temel özellikleri hakkında uluslararası düzeyde karşılaştırılabilir verileri yıllık bazda müştereken toplayabilmektedir. Veriler ISCED 97 sınıflandırmasına göre toplanmakta ve kayıtları, yeni girişleri, mezunları, eğitim personelini ve eğitim harcamalarını kapsamaktadır. Spesifik ayrıntılar arasında eğitim seviyesi, cinsiyet, yaş, müfredat tipi (genel, mesleki), çalışma biçimi (tam gün/yarım gün), kurum tipi (resmi/özel), araştırma alanı ve uyruk yer almaktadır.

2001/02 UOE koleksiyonu için kullanılan ve bu yayına dahil edilen verilerin de alındığı metodoloji ve anketlere Eurostat Temel ve Mesleki Eğitim ve Kültür İstatistikleri İnternet sitesinden ⁽¹⁾ erişilebilmektedir.

DEMOGRAFI Veritabanı

⁽¹⁾ http://forum.europa.eu.int/Public/irc/dsis/edtcslibrary?l=/public/unesco_collection/2001

Eurostat, ulusal istatistik kurumlarına gönderilen yıllık bir ankete verilen cevaplardan ulusal demografik veriler toplamaktadır. Yıllık ulusal nüfus tahminleri, ya en güncel nüfus sayımına ya da nüfus kayıtlarından alınan verilere dayanmaktadır. Kitabın bu sürümünde yer alan demografik verilerin referans yılı 2002'dir.

Topluluk İşgücü Araştırması (LFS)

1983'ten bu yana her yıl yapılmakta olan Topluluk İşgücü Araştırması, Avrupa Birliği'nde istihdam ve işsizlik ile ilgili istatistiklerin ana kaynağı durumundadır. Bu örnek araştırma, bireyleri ve hane halklarını hedef almaktadır. Sorular temel olarak istihdam ve iş arama hususlarının özellikleri ile ilgilidir. Bu araştırma ayrıca, araştırma öncesindeki dört hafta içerisinde iştirak edilen genel ve mesleki eğitim çalışmaları ile ilgili sorular ve ISCED 97 sınıflandırmasına göre ulaşılan eğitimin seviyesi hakkında bilgiler de içermektedir. LFS'de kullanılan kavramlar ve tanımlar, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından 1982 yılında düzenlenen 13. Çalışma İstatistikçileri Konferansı'nda kabul edilen tavsiyelerde yer alan kavram ve tanımlara dayanmaktadır.

1897/2000 (EC) sayılı Komisyon Yönetmeliği'nde, Avrupa Birliği içerisindeki istatistiksel verilerin karşılaştırılabilirliğini artırmak amacıyla işsizliğin kati bir tanımı yapılmaktadır. Bu tanım, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün tavsiyeleri ile de tutarlıdır. Aşağıdaki tanımların tamamı, 15 yaşında ve üzerinde olup da özel hane halkı içerisinde yaşayan bireyler için geçerlidir.

Çeşitli ülkeler için maksimum referans dönemi eşitliği elde etmek ve *Temel Veriler* içerisinde yer alan verilerin tutarlılığını devam ettirmek için, bu sürümde referans yılın ikinci çeyreğine ait verilere yer verilmiştir (Nisan-Haziran). İngiltere ve İrlanda'ya ait sonuçlar referans yılın bahar dönemine ait veriler iken, Fransa ve Avusturya verileri ilk çeyreğe aittir. LFS'den alınan istatistiklere ait referans dönemi 2002 bahar dönemidir.

Tüm araştırmalar gibi, LFS de bir nüfus örneğine dayalıdır. Dolayısıyla bulguları örnekleme koşullarından ve bunlarla ilişkili hatalardan etkilenebilir. Bu sürümde yer alan ulusal veriler, Eurostat tarafından tavsiye edilen en yüksek güvenilirlik eşiklerine uygundur. Yeterli bir güvenilirlik eşiklerine uymayan veriler yok sayılmış (:) işareti ile gösterilmiştir.

ULUSAL HESAPLAR Veritabanı

Avrupa Ulusal ve Bölgesel Hesaplar Sistemi (kısaca 'ESA 1995', 'ESA' ya da kimi zaman 'sistem' olarak da bilinir), bir 'toplam ekonominin' (yani bir bölge, ülke ya da ülkeler grubu), bileşenlerinin ve diğer 'toplam ekonomiler' ile olan ilişkilerinin sistematik ve ayrıntılı bir şekilde açıklanması amacıyla yönelik uluslararası düzeyde karşılaştırılabilir bir hesaplama çerçevesidir.

Bu sürümde Ulusal Hesaplar ile ilgili olarak yer alan verilerin referans yılı 2001'dir.

OECD ve IEA Veritabanları (sırasıyla PISA 2000/2003 ve PIRLS 2001)

Performansı ölçmenin yanı sıra, PISA ve PIRLS araştırmaları bulguları açığa çıkaracak okul ve aile bağlamı değişkenleri tespit etmeye yönelik anketler de içermektedir. Bu anketler, PISA araştırması süresi içerisinde okul yöneticilerine ve öğrencilerine, PIRLS araştırmasında ise öğretmenlere ve öğrenci velilerine gönderilmiştir. Bu yayında yer alan 30 gösterge bu diğer anketlerden elde edilen cevaplar kullanılarak hazırlanmıştır.

- Örnekleme prosedürü çerçevesinde, okullar ve sonrasında öğrenciler seçilmiştir (35 adet 15 yaşındaki öğrenci ya da bir ilkokulun dördüncü sınıfı). Devam ettiği okulun yerine ya da büyüklüğüne bakılmaksızın her öğrenciye eşit seçilme olasılığı sağlayacak şekilde yapılmasına gayret gösterilmiştir. Bu amaçla, örnekleme öncesinde okullar ağırlıklı olarak değerlendirmeye tabi tutulmuş ve seçilme olasılıklarının büyüklükleri ile ters orantılı olması sağlanmıştır⁽²⁾. Şekillerin yorumlanmasında bu prosedürün sonuçları, açıklama notlarında belirtilmektedir.
- Verilerin ülkenin tüm nüfusuna uygulanacak şekilde alındığı durumlarda, standart hata analizi (örnekleme ile ilgili hataların ölçülmesi) gibi bazı çok katı şartlara uyulması hayati önem taşımaktadır; bunun sonucunda da iki veri kalemi arasındaki algılanabilir bir fark istatistiksel anlamda önemsiz sayılabilir. Standart hatalar <http://www.eurydice.org> adresinde verilen yayının ekinde gösterilmektedir. Standart hatanın tanımı için, Bölüm IV'e (İstatistiksel terimler) bakınız.

(2) PISA'da, küçük okullar (hepsinin seçilmesi durumunda aynı seçilme olasılığına sahip olacak 35 tane 15 yaşında öğrenci bulunan okullar) yeterince temsil edilebildikleri (bu kategorideki okulların %5'inden fazlası) ülkelerde ayrı olarak örneklendirilmiştir.

- Anket cevap oranı da dikkate alınmıştır. Verinin güvenilirliğini olumsuz etkileyecek kadar düşük ise, bunlar şekillere değil bunların altındaki ilave bir nota dahil edilmektedir. Bu durum, PISA 2000 araştırmasında Hollanda, PISA 2003 araştırmasında ise İngiltere (İskoçya hariç) için geçerlidir. Belirli bir soru ve ülkede cevap oranının çok düşük olması durumunda, bu ülkeye ait verilerin eksik olduğu söylenir.

IV. İSTATİSTİKSEL TERİMLER

Korelasyon katsayısı: İki değişken arasındaki ilişki derecesi; buna ait değerler -1 ile +1 sınırları arasında değişiklik arz edebilir. Korelasyon katsayısının eksi değerleri iki değişken arasında ters bir ilişki olduğunu gösterir: Bir değişkene ait değerler azalırken diğer değişkene ait değerler artar. Örneğin, bir bireyin yaşı ile geriye kalan ömrü arasındaki varyasyon katsayısı -1'dir. İki değişkene ait değerler aşağı yukarı aynı anda arttığında ya da azaldığında, korelasyon katsayısı artıdır. Örneğin, bir bireyin büyüklüğü ile aynı bireyin ayağının büyüklüğü arasında artı korelasyon söz konusudur. Bir korelasyon -1 ya da +1'e ne kadar yaklaşırsa, iki değişken arasındaki ilişki de o kadar kuvvetli olacaktır. 0 değerine sahip bir korelasyon katsayısı, iki değişken arasında herhangi bir ilişki bulunmadığı anlamına gelir.

Desil: Bu değer, verilerin tamamını eşit frekansa sahip on gruba böler.

Medyan / Ortanca: Bir dağılım içerisinde tam ortada yer alan değer, bu sayının yukarıdaki ve aşağıdaki değerlerin sayısı birbirine eşittir.

Yüzdebirlik (percentile): Birden yüze kadar olan ölçek üzerinde bulunan bir değer; bu değere eşit ya da bu değer altında olan dağılım yüzdesini gösterir. Orta sayıyı tespit etmek çok kolaydır: 50. yüzdebirlik. Örneğin, teste katılan insanların aldığı skorların %90'ından daha büyük olan en küçük test skorunun 90. yüzdebirlikte olduğunu söyleyebiliriz. Kısaca açıklamak gerekirse yüzdebirlikler, belirli bir istatistiksel veri kümesini ya da frekans dağılımını 100 bölüme ayıran 99 değerdir ve bunlardan her biri aynı (ya da hemen hemen aynı) sayıda birey içerir.

Standart sapma: Bu değer, ortalama değer ile ilgili olarak bir dağılım içerisindeki dağılımı ya da aralığı ölçer.

Standart hata: Bir nüfus parametresinin örnekleme dağılımının standart sapması. Örnekten elde edilen nüfus parametresi tahmini ile ilişkili belirsizlik derecesinin ölçüsüdür. Aslında, örnekleme işleminin rasgele olması nedeniyle, daha fazla ya da daha az farklı sonuçların elde edilebileceği farklı bir örnek almış olabilirsiniz. Varsayalım ki, belirli bir örnek üzerinden düşünürsek, tahmini nüfus ortalaması 10 idi ve bu örnek ile ilişkili standart hata iki birim idi. Daha sonra, kendinizden %95 emin bir şekilde nüfus ortalamasının 10 artı ve 10 eksi iki standart sapmaları arasında, yani 6 ile 14 arasında olacağına hükmedebilirsiniz.

ÇİZELGELER TABLOSU

○ Okul öncesi □ İlk ve orta öğretim ● Yüksek öğretim

○ □ ●	Çizelgeler	Kaynaklar	P.
A-KAPSAM			
	Çizelge A1: EU-15 ve yeni Üye Ülkeler içinde 0-9, 10-19 ve 20-29 yaş gruplarındaki genç nüfusta görülen değişiklikler, 1975-2000	Eurostat, nüfus istatistikleri	29
	Çizelge A1a: 0-29 yaş grubundaki genç nüfusun NUTS bölgesine göre oranı, 2002	Eurostat, nüfus istatistikleri	31
	Çizelge A2: 0-9, 10-19 ve 20-29 yaş gruplarındaki genç nüfus oranı, 2002	Eurostat, nüfus istatistikleri	32
□	Çizelge A3a: 2000 ve 2010, ve 2000 ve 2015 yılları arasında 5-9 yaşlarındaki öğrencilerin sayısında büyüme oranının projeksiyonu	Eurostat, nüfus istatistikleri	33
□	Çizelge A3b: 2000-2010 ve 2000-2015 yılları arasındaki 10-14 yaşlarındaki öğrencilerin sayısında büyüme oranının projeksiyonu	Eurostat, nüfus istatistikleri	33
□	Çizelge A4: Yabancı nüfusun toplam nüfus ve 15 yaş altı nüfus içindeki oranı, 2002	Eurostat, nüfus istatistikleri	35
	Çizelge A5: 15-24 yaş grubundaki bütün gençler ve eğitim ve öğretim sisteminden ayrılmış 15-24 yaş grubu gençlerde işsizlik oranları, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	36
□ ●	Çizelge A6: Yaş grubu ve eğitim düzeyine göre işsizlik oranı, EU-25, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	37
	Çizelge A6a: Yaş grubu ve ülkelere göre işsizlik oranlarındaki (yüzde) trendler, 1992-2002		
●	Çizelge A7: Yükseköğretim mezunları arasında yaş gruplarına göre işsizlik oranı trendleri (ISCED 5 ve 6), ve ülkelere göre genel işsizlik oranı trendleri, 1992-2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	40
●	Çizelge A8: Üçüncü seviye yeterlik sahibi olanlar arasında (ISCED 5 ve 6) yaş grubuna göre işsizlik oranları, 2002 Çizelge A8: Yükseköğretim mezunları arasında, yaş gruplarına göre, işsizlik oranları (ISCED 5 ve 6), 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	41
□ ●	Çizelge A8a: Yaş gruplarına ve eğitim düzeylerine göre işsizlik oranları, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	42
□ ●	Çizelge A9: Eğitim düzeyleri ve cinsiyete göre 25-64 yaş arası nüfusun işsizlik oranları, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	44
●	Çizelge A10: Mezunların (ISCED 5 ve 6) meslek kategorisi, yaş grubu ve cinsiyete göre sınıflandırılması, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	46
□ ●	Çizelge A11: 25-64 yaş arası geçici işte çalışan kişilerin yüzdelerindeki trendler, Eğitim düzeyleri ve ülkelere göre, 1992-2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	49
□ ●	Çizelge A12: Geçici işte çalışan 25-64 yaş arası kişilerin eğitim düzeyi ve cinsiyete göre yüzdeleri, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	51
□ ●	Çizelge A12a: 25-64 yaş grubunda geçici işlerde çalışanların eğitim düzeylerine göre yüzdesi, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	52
B-ÖRGÜTLENME			
BÖLÜM I - YAPILAR			
○ □ ●	Çizelge B1: Okul öncesi eğitimden yüksek öğrenime eğitim sistemlerinin yapısı (ISCED 0'dan 5'e), 2002/03	Eurydice	56
○	Çizelge B2: Okul öncesi eğitim odaklı kurumlara kabul edilme yaşları ve koşulları (ISCED 0), 2002/03	Eurydice	66
○	Çizelge B3: 3-7 yaş arasındaki çocukların okul öncesi eğitimde geçirdikleri sürenin (yıl) potansiyel eğitim süresiyle karşılaştırılması (ISCED 0) 2001/02	Eurydice, Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri	67

Avrupa'da Eğitime İlişkin Temel Veriler 2005

○ Okul öncesi □ İlk ve orta öğretim ● Yükseköğretim

○ □ ●	Çizelgeler	Kaynaklar	P.
□	Çizelge B4: İlköğretime giriş: İstenecek yaşa girilen takvim yılı içinde belirlenen süreler, 2002/03	Eurydice	69
□	Çizelge B5: Zorunlu eğitim için devlet okullarında velilerin seçim özgürlüğü, 2002/03	Eurydice	70
□	Çizelge B6: Giriş koşullarının okul müdürlerinin bildirdiğine göre coğrafi, akademik veya felsefi ölçütlere uygunluk olduğu okullara giden 15 yaşındaki gençlerin oranları, devlet okulları ve özel okullar, 2002/03	OECD,PISA 2003 veritabanı	72
□	Çizelge B7: Devam ettikleri okulun türüne göre (devlet veya özel) öğrenci dağılımı (ISCED 1, 2, 3 ve 4) (2001/02)	Eurostat, UOE.	68
□	Çizelge B8: İlköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin devam ettikleri okullarda kız (ve erkek) oranlarının dokümü, devlet okulları ve özel okullar 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	74
□	Çizelge B9: 15 yaşındaki öğrencilerin devam ettikleri okullarda kız (ve erkek) oranlarının dağılımı, devlet okulları ve özel okullar, 2002/03	OECD,PISA 2003 veritabanı	75
□	Çizelge B10: İlköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin okulun büyüklüğüne göre dağılımı, (ortalama ve yüzdelik değer açısından) devlet okulları ve özel okullar, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	77
□	Çizelge B11: 15 yaşındaki öğrencilerin okulun büyüklüğüne göre dağılımı (ortalama ve yüzdelik değer açısından), devlet okulları ve özel okullar, 2002/03	OECD,PISA 2003 veritabanı	78
□	Çizelge B12: Ders saatlerinden önce veya sonra okul binasında çocuk bakım hizmeti veren, okullara devam eden ilköğretim dördüncü yılındaki öğrencilerin yüzdeleri, devlet okulları ve özel okullar, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	80
□	Çizelge B13: Tam zamanlı zorunlu eğitimin bitişinde öğrencilerin yaşları, ve birinci kademe ortaöğretim yapısı, 2002/03	Eurydice	82
●	Çizelge B14: Devlet ve devlet yardımı alan özel yükseköğretim kurumlarının birçok bölümünde kontenjanın sınırlandırılması	Eurydice	83
BÖLÜM II - HEDEFLER VE DEĞERLENDİRME			
○	Çizelge B15: Eğitim odaklı okul öncesi kurumlar için resmi direktiflerin kapsamındaki alanlar, 2002/03	Eurydice	89
□	Çizelge B16: Eğitim sisteminin değerlendirmeye tabi bölümleri, zorunlu genel eğitim, 2002/03	Eurydice	91
□	Çizelge B17: Zorunlu genel eğitimde okulların değerlendirilmesi için (iç ve dış) standart kriter listeleri 2002/2003.	Eurydice	93
□	Çizelge B18: Okulların dış ve iç değerlendirmesi arasındaki ilişkiler, zorunlu genel eğitim, 2002/03	Eurydice	95
□	Çizelge B19: Okulların dış değerlendirilmesinden elde edilen verilerin yayınlanması, zorunlu genel eğitim, 2002/03	Eurydice	97
□	Çizelge B20: Okul müdürlerine göre, kendi gelişimini izlemek veya öğretmenlerini değerlendirmek için öğrencilerin performansını kullanan okullara devam eden 15 yaşındaki öğrencilerin oranları, devlet okulları ve özel okullar, 2002/03	OECD, PISA 2003 veri tabanı	98
□	Çizelge B21: Öğrencilerin değerlendirilmesiyle ilgili verilerin kullanımı ve ilk ve ortaöğretim düzeyinde eğitim sistemlerinin izlenmesi, 2002/03	Eurydice	100
□	Çizelge B22: Eğitim sisteminin ilk ve ortaöğretim seviyelerinin izlenmesi için özellikle tasarlanmış dış testlerin organizasyonu, 2002/03	Eurydice	102
BÖLÜM III - KARAR VERME DÜZEYLERİ VE SÜREÇLERİ			
□	Çizelge B23: Devlete ait ilk ve orta öğretimde okulların özerkliği (44 husus için), 2002/03	Eurydice	105
□	Çizelge B24: Altı alanda karar verme sorumlulukları bulunan ve okul müdürü tarafından tanımlanmış olan kişi ve yetkililere göre 15 yaşındaki öğrencilerin tahlili, kamu ve özel sektör birlikte, 2002/03	OECD,PISA 2003 veritabanı	106
□	Çizelge B25: beveynlerin dahil olduğu okul konseyi/kurulları tarafından kullanılan sekiz alandaki yetkiler, zorunlu eğitim, 2002/03	Eurydice	116
□	Çizelge B26: Katılımcı kuruluşlara ebeveynlerin katılımı, zorunlu eğitim, 2002/03	Eurydice	117
□	Çizelge B27: İlk ve ortaöğretim kurumları öğretmen istihdam sorumluluğunun yönetim seviyesi, 2002/03	Eurydice	118

○ Okul öncesi □ İlk ve orta öğretim ● Yükseköğretim

○ □ ●	Çizelgeler	Kaynaklar	P.
□	Çizelge B28: Zorunlu eğitim veren okullar için tahsis edilen kamu kaynaklarının toplam miktarını belirleyen kararı veren makamların konumları, kamu kesimi veya eşdeğeri, 2002/03	Eurydice	121
□	Çizelge B29: Zorunlu eğitimde kamu harcamalarının toplam miktarlarına karar veren seviyeye ilişkin olarak okullar arasında kaynakların dağılımından sorumlu olan karar verme seviyesinin konumu, kamu kesimi veya eşdeğeri, 2002/03	Eurydice	124
C – KATILIM			
	Çizelge C1: Okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar öğrencilerin (ISCED 0'dan 6'ya) toplam nüfus içindeki oranı, 2001/02	Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri	127
	Çizelge C2: 0-19 ve 0-29 yaş grubundaki öğrencilerin oranları, 2001/02	Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri	128
□	Çizelge C3: Ayrı olarak eğitilen özel ihtiyaçlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısı içindeki oranlarındaki eğilimler, zorunlu eğitim, 1996-2004	Avrupa Özel Eğitimi Geliştirme Ajansı ve Eurydice	130
□	Çizelge C4: Göçmen geçmişli öğrencilerin 15 yaşındaki toplam öğrenci nüfusu içindeki oranı, kamu ve özel sektör birlikte, 2002-03	OECD, PISA 2003 veritabanı	131
○	Çizelge C5: 1978/80'den 2001/02'ye kadar 4-yaş grubu çocukların okul öncesi eğitime (ISCED 0) katılım oranlarındaki değişim	Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri	133
○ □	Çizelge C6: Yaşa göre okul öncesi ve ilköğretime katılım oranları (ISCED 0 ve 1). 2001/02	Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri	135
□ ●	Çizelge C7: Ortaöğretim birinci kademedeki (orta okul) yükseköğretime kadar yaşa göre katılım oranları (ISCED 2 ve 5), 2001/02	Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri	137
□	Çizelge C8: NUTS bölgeleri itibarıyla genel eğitim programına devam eden lise öğrencilerinin (ISCED 3) yüzdeleri, 2001/02	Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri	139
□	Çizelge C9: Lise (ISCED 3) öğrencilerinin eğitim programının yönelimi (genel veya mesleki) ve cinsiyet göre dağılımı, 2001/02	Eurostat, UOE	140
□ ●	Çizelge C10: Zorunlu eğitim sonrası, toplam ve cinsiyetlere göre dağılmış katılım oranlarının dağılımı, 2001/02	Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri	142
	Çizelge C11: 15-24 yaşları arasındaki genç nüfusun eğitim-yetiştirmeye katılım oranları, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması.	144
	Çizelge C12: 5 yaşındaki için Okul Beklentisi Süresi (ISCED 0'dan 6'ya) 2001/02	Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri	145
●	Çizelge C13: Bütün öğrencilerin yüzdesel oranı olarak yüksek öğrenimdeki öğrenciler (ISCED 5 ve 6) 2001/02	Eurostat, UOE	146
●	Çizelge C14: Endekste trend, yüksek öğrenimdeki öğrenci sayıları için 1998 ile karşılaştırma (ISCED 5 ve 6), 1998-2002	Eurostat, UOE	147
●	Çizelge C15: NUTS bölgeleri itibarıyla, yüksek öğrenim öğrencilerinin (ISCED 5 ve 6) nüfus içindeki paylarının oranı, 2001/02	Eurostat, UOE ve nüfus istatistikleri	148
●	Çizelge C15a: NUTS bölgeleri itibarıyla yüksek öğrenim gören öğrencilerin bütün öğrencilere oranı (ISCED 5 ve 6), 2001/02	Eurostat, UOE	150
●	Çizelge C16: Yaş ve cinsiyete göre yükseköğretime katılım oranları (ISCED 5 ve 6), 2001/02	Eurostat, UOE	152
●	Çizelge C17: Yükseköğretimde tam zamanlı öğrencilerin yaşa göre dağılımı (ISCED 5 ve 6), 2001/02	Eurostat, UOE	155
●	Çizelge C18: Yükseköğretimde değişik alanlara kaydolmuş kız öğrencilerin yüzdeleri (ISCED 5 ve 6), 2001/02	Eurostat, UOE	157
●	Çizelge C19: "Fen bilimleri, matematik ve bilgisayar" ve "mühendislik ve inşaat" alanlarına kayıtlı öğrencilerin yüzdeleri, (ISCED 5 ve 6), 2001/02	Eurostat, UOE	158
●	Çizelge C20: Bir başka AB Üye Ülkesinde, aday ülkede veya EFTA/EEA ülkesinde yüksek öğrenim gören öğrencilerinin yüzdeleri 1998-2002	Eurostat, UOE	160

○ Okul öncesi □ İlk ve orta öğretim ● Yükseköğretim

○ □ ●	Çizelgeler	Kaynaklar	P.
D – KAYNAKLAR			
BÖLÜM I – YATIRIM VE DONANIM			
	Çizelge D1: Eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının (ISCED 0 ila 6) GSYİH ve GSMH içindeki yüzdeleri, 2001	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	161
	Çizelge D1 a: Ülkeler bazında, GSYİH içindeki yüzdelerine göre eğitime yapılan toplam kamu harcamalarındaki değişiklikler, 1995-2001	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	163
	Çizelge D2: Ülkeler bazında, eğitime yapılan toplam kamu harcamalarının (ISCED 0 ila 6) toplam kamu harcamaları ile karşılaştırılmasındaki değişimler, 1995-2001	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	165
	Çizelge D2a: Toplam kamu harcamasının payı cinsinden eğitime yapılan toplam kamu harcaması, ISCED 0-6, 2001	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	166
□ ●	Çizelge D3: Eğitim kademesine göre, eğitime ayrılan toplam kamu harcamalarının (ISCED 1, 2-4 ve 5-6) GSYİH'daki yüzdeleri 2001	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	167
	Çizelge D4: Öğrenci başına (ISCED 0'dan 6'ya) kamu sektöründeki yıllık harcama (SAP bin EURO), 2001	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	169
□ ●	Çizelge D5: Kamu kesimi kurumlarında öğrenci başına ve eğitim seviyesine göre yıllık harcama ISCED 1,2-4 ve 5-6), SAP olarak EURO (bin), 2001	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	170
□ ●	Çizelge D5a: Kamu sektörü kesiminde (ISCED 5 ve 6) seviyelerindeki öğrencinin yıllık maliyetinin ISCED 1 seviyesindeki bir öğrencinin yıllık maliyetine oranı,2001	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	171
□ ●	Çizelge D6: Kamu kesimi kurumlarda eğitim seviyesine göre (ISCED 1,2-4 ve 5-6) öğrenci başına yıllık eğitim harcamasının kişi başına GSYİH ile karşılaştırılması, 2001	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	171
	Çizelge D6a: Kamu kesimi kuruluşlarının öğrenci başına yaptıkları yıllık harcamanın kişi başına GSYİH ile karşılaştırılması, 2001	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	173
□ ●	Çizelge D7: Özel ve kamu kaynaklarından yapılan eğitim harcamalarının (ISCED 0'dan 6'ya) oranı, 2001	Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar	173
○	Çizelge D8: Eğitime yönelik kuruluşlarda ücretli ve ücretsiz olarak verilen okul öncesi eğitim, 2002/03	Eurydice	177
□	Çizelge D9: Destek alan özel okullara ilk ve orta öğretim için yapılan devlet finansmanın kamu kesimi okulları ile(miktar ve hesaplama yöntemleri açısından) karşılaştırılması, 2002/03	Eurydice	178
	Çizelge D10: Transferlerden önce ve sonra yönetim seviyesine göre eğitimin kamu kaynaklarından fonlanması (ISCED 0'dan 6'ya), 2001	Eurostat, UOE	180
	Çizelge D11: Kamu kesimi kuruluşlarda yıllık toplam giderlerin önemli harcama kategorileri arasında dağılımı (ISCED 0'dan 6'ya), 2001	Eurostat, UOE	182
□	Çizelge D12: 15 yaşında öğrencilerin devam ettiği kamu veya özel okullarda bilgisayar başına ortalama öğrenci sayısı 2002/03	OECD, PISA 2000 ve 2003	183
□	Çizelge D13: 15 yaşındaki öğrencilerin devam ettiği okullarda internet bağlantılı bilgisayarların ortalama oranlarındaki değişimler kamu ve özel okullar toplu olarak, 2000/2003	OECD, PISA 2000 ve 2003	184
□	Çizelge D14: Öğretmenlere göre ilkokulun dördüncü sınıfında okuyan ve bir okul kütüphanesine ve/veya bir sınıf kitaplığına veya okuma köşesine erişim imkanı olan öğrencilerin oranları	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	186
□	Çizelge D15: Okuma malzemelerinin ilkokulun dördüncü sınıfındaki öğrencilerin kullanımına göre sınıflandırılması, özel ve kamu kesimi birlikte, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	187
□ ●	Çizelge D16: Eğitim kademelerine göre, toplam kamu harcamalarının bir yüzdesi olarak öğrencilere doğrudan sağlanan devlet desteği (bağış ve krediler), (ISCED 1-4 ile ISCED 5-6 karşılaştırması)	Eurostat, UOE	189
	Çizelge D16a: Eğitime dair toplam devlet harcamasının oranı olarak öğrencilere doğrudan sağlanan destek, ISCED 0-6,2001	Eurostat, UOE	190
□	Çizelge D17: Çocukları ilk ve orta öğretimde bulunan ailelere sağlanan yardım türleri, 2002/03	Eurydice	191
	● Çizelge D18: Kamu sektörü veya eşitinde gündüz eğitimine devam tam-zamanlı öğrencilere sağlanan finansal destek, 2002/03	Eurydice	193
	● Çizelge D19: Gündüz eğitimine devam eden tam-zamanlı öğrencilerin, kamu sektörü veya eşitinde ilk yeterlik için ödedikleri okul taksitleri veya kayıt ücretleri ve katılım bedelleri, 2002/03	Eurydice	195
	● Çizelge D20: Gündüz eğitimine devam eden bütün tam-zamanlı öğrencilerin, kamu sektörü veya eşitinde ilk yeterlik için ödedikleri yıllık ücretler ve diğer katılımlar (PPS EUR cinsinden),2002/03	Eurydice	198

○ Okul öncesi □ İlk ve orta öğretim ● Yükseköğretim

○ □ ●	Çizelgeler	Kaynaklar	P.
BÖLÜM II – ÖĞRETMENLER			
○ □	Çizelge D21: Okul-öncesi, ilköğretim ve genel orta öğretim için başlangıç öğretmenlik eğitiminin yapısı, 2002/03	Eurydice	202
○	Çizelge D22: Okul öncesi eğitimde başlangıç öğretmen eğitiminin düzeyi ve süresi ve mesleki yetiştirmeye ayrılan zorunlu zaman 2002/2003	Eurydice	205
□	Çizelge D23: İlköğretim (ISCED 1) kademesinde başlangıç öğretmenlik eğitiminin seviyesi ve minimum süresi, ve profesyonel eğitime ayrılması zorunlu olan minimum zamanın oranı, 2002/03	Eurydice	206
□	Çizelge D24: Genel ortaöğretim birinci kademe (ISCED 2) başlangıç öğretmenlik eğitiminin seviyesi ve minimum süresi, ve profesyonel eğitime ayrılması zorunlu olan minimum zamanın oranı, 2002/03	Eurydice	208
□	Çizelge D25: Genel ortaöğretim kademesinde (ISCED 3) başlangıç öğretmenlik eğitiminin seviyesi ve minimum süresi, ve profesyonel eğitime ayrılması zorunlu olan minimum zamanın oranı, 2002/03	Eurydice	210
□	Çizelge D26: İlköğretim, genel orta öğretim birinci ve ikinci kademe (ISCED 1,2,3) öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimin statüsü, 2002/03	Eurydice	212
□	Çizelge D27: İlköğretim, genel orta öğretim birinci ve ikinci kademe (ISCED 1,2,3) zorunlu hizmet içi eğitime ayrılan asgari süre (saat olarak), 2002/03	Eurydice	213
□	Çizelge D28: İlköğretimin dördüncü yılında bulunan ve öğretmenleri son iki yıl içinde okuma öğretimine yönelik hizmet içi eğitime katıldığını bildirmiş olan öğrencilerin oranı, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	214
□	Çizelge D29: İlköğretimde ve genel ortaöğretimde öğretmenler için mevcut olan istihdam statüsü türleri, 2002/03	Eurydice	215
□	Çizelge D30: İlköğretim ve genel ortaöğretimde öğretmenlik mesleğine yeni giren öğretmenlere destek ve danışmanlık hizmetlerinin türlerine ilişkin düzenlemeler ve/veya tavsiyeler, 2002/03	Eurydice	217
□	Çizelge D31: İlköğretim ve genel ortaöğretimde öğretmenlere yönelik belli bazı destek biçimlerine ilişkin düzenlemeler ve/veya öneriler, 2002/03	Eurydice	219
□	Çizelge D32: İlköğretimin dördüncü yılında bulunan ve öğretmenlerin okuma güçlüğü çeken öğrencilere yardımcı olmak için uzmanların yada başka yetişkinlerin hazır bulunduğunu bildirdiği öğrencilerin oranı, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	220
□	Çizelge D33: İlköğretimde ve genel ortaöğretimde öğretmenlerin iş yüküne ilişkin yasal tanımlar, 2002/03	Eurydice	222
□	Çizelge D34: İlköğretim ve genel ortaöğretimde tam zamanlı öğretmenlerin iş yükünün haftalık saat olarak azaltılması (yasal tanımlar), 2002/03	Eurydice	224
□	Çizelge D35: Okul müdürleri tarafından bildirildiği şekliyle toplantıların sıklığına göre, ilköğretimin dördüncü yılında olan ve öğretmenleri için öğretim materyallerini ve yaklaşımlarını tartışmaya yönelik toplantı süreleri planlayan öğrencilerin oranı, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	228
□	Çizelge D36: Toplantıların sıklığına göre, ilköğretimin dördüncü yılında bulunan ve öğretmeni okuma öğretimi ile ilgili olarak diğer öğretmenler ile toplantılara katıldığını bildiren öğrencilerin oranı, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	229
□	Çizelge D37: İlköğretimde kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre asgari ve azami brüt yıllık öğretmen maaşları, 2002/03	Eurostat ve Eurydice	231
□	Çizelge D38: Ortaöğretim birinci kademe kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre asgari ve azami temel öğretmen maaşları, 2002/03	Eurostat ve Eurydice	232
□	Çizelge D39: Üst orta öğrenimde kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre asgari ve azami brüt yıllık öğretmen maaşları, 2002/03	Eurostat ve Eurydice	233
□	Çizelge D40: Toplam aktif nüfusun bir yüzdesi olarak ilk ve ortaöğretimdeki öğretmenler (ISCED 1,2 ve 3), 2002	Eurostat, UOE ve İşgücü Araştırması	234
□	Çizelge D41: İlköğretim (ISCED 1) ve ortaöğretimde (ISCED 2 ve 3) kadın öğretmenlerin yüzdesi, kamu ve özel sektör birlikte, 2001/02	Eurostat, UOE	235
□	Çizelge D42: İlköğretimde öğretmenlerin yaş grubuna göre dağılımı (ISCED 1), kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2001/02	Eurostat, UOE	237
□	Çizelge D43: Ortaöğretimde öğretmenlerin yaş grubuna göre dağılımı (ISCED 2 ve 3), kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2001/02	Eurostat, UOE	238

○ Okul öncesi □ İlk ve orta öğretim ● Yükseköğretim

○ □ ●	Çizelgeler	Kaynaklar	P.
□	Çizelge D44: İlköğretim ve ortaöğretimde yarı zamanlı çalışan öğretmenlerin yüzdelerinde değişiklikler (ISCED 1,2 ve 3), 1998/2002	Eurostat, UOE	240
□	Çizelge D45: İlköğretimin dördüncü yılında olan ve öğretmenleri ISCED 3 ya da ISCED 5 düzeyinde bir eğitimi tamamladıklarını bildiren öğrencilerin oranı, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	242
□	Çizelge D46: İlköğretim ve ortaöğretimdeki öğretmenlerin emeklilik yaşı, 2002/03	Eurydice	243
□	Çizelge D47: İlköğretimde (ISCED 1) ve ortaöğretimde (ISCED 2 ve 3) emekliliğe yakın olan yaş gruplarındaki öğretmenlerin oranları, kamu sektörü ve özel sektör, 2001/02	Eurostat, UOE; Eurydice:2002/03	246
BÖLÜM III - YÖNETİM KADROSU			
□	Çizelge D47: İlköğretimde (ISCED 1) ve ortaöğretimde (ISCED 2 ve 3) emekliliğe yakın olan yaş gruplarındaki öğretmenlerin oranları, kamu sektörü ve özel sektör, 2001/02	Eurydice	249
□	Çizelge D49: İlköğretim ve ortaöğretim kademelerinde okul müdürü olabilmek için şart koşulan asgari öğretmenlik deneyimi, 2002/03	Eurydice	252
□	Çizelge D50: Okul müdürlerinin içsel değerlendirme kapsamında eğitimleri, zorunlu eğitim, 2002/03	Eurydice	253
□	Çizelge D51: Kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre ilköğretimde ve ortaöğretimde okul müdürlerinin yıllık asgari ve azami brüt maaşları, 2002/03	Eurostat ve Eurydice	254
□	Çizelge D52: Kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre ortaöğretim birinci kademe (ISCED 2) okul müdürlerinin asgari ve azami temel yıllık brüt maaşları, 2002/03	Eurostat ve Eurydice	256
□	Çizelge D53: Ortaöğretimde bulunan okul müdürlerinin asgari ve azami temel brüt yıllık maaşlarının kişi başına GSYİH'e oranı, 2002/03	Eurostat ve Eurydice	257
E - EĞİTİM SÜREÇLERİ			
BÖLÜM I - ÖĞRETİM SÜRELERİ			
□	Çizelge E1: İlköğretim ve tam zamanlı zorunlu genel ortaöğretimde tavsiye edilen asgari ortalama yıllık öğretim süresi (saati), 2002/03	Eurydice	259
□	Çizelge E2: İlköğretimin tüm süresi bir bütün olarak alındığında zorunlu bütün konular için tavsiye edilen toplam öğretim süresinin yüzdesi olarak tavsiye edilen asgari zaman tahsisatı, 2002/03	Eurydice	262
□	Çizelge E3: Bir bütün olarak ele alınan tam zamanlı genel orta öğretimin tamamında okutulan bütün zorunlu dersler için tavsiye edilen toplam öğretim süresinin yüzdesi olarak tavsiye edilen asgari süre tahsisatı, 2002/03	Eurydice	265
□	Çizelge E4: Tavsiye edilen resmi asgari süre ile mukayese edilmek üzere bir hafta içerisinde öğretim dili için verilen toplam saat sayısına göre kamu ve özel sektörde bulunan ilköğretim kademesi dördüncü sınıf öğrencilerinin dağılımı, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı ve Eurydice	267
□	Çizelge E5: Kamu ve özel sektörde öğretmenleri haftada en az bir kez okuma öğretmek için ders kitabı, çocuk edebiyatı ya da eğitsel yazılım kullandığını ifade eden öğrencilerin yüzdeleri, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	269
□	Çizelge E6: Kamu ve özel sektör okullarında öğretmenleri tarafından haftada en az bir kez okul kütüphanesine götürülen ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin yüzdeleri, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	270
□	Çizelge E7: Kamu ve özel sektör okullarında öğretmenleri tarafından eğitim verilen dil ilişkin ödev verilen ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin yüzdeleri, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	271
□	Çizelge E8: Kamu ve özel sektör okullarında evde yapılan ödev ve çalışmalar için bir haftada harcadıkları süre hakkında rapor sunan 15 yaşındaki öğrencilerin dağılımı, 2002/03	OECD, PISA 2003 veritabanı	272
□	Çizelge E9: Öğretim yılı boyunca tatillerin dağılımı, 2002/03	Eurydice	274
BÖLÜM II - ÖĞRENCİLERİN GRUPLANDIRILMASI			
○	Çizelge E10: Okul öncesi eğitimde çocukların gruplandırılmasının başlıca yöntemleri, 2002/03	Eurydice	277
○	Çizelge E11: Öğretim ve dersler sorumluluklarının öğretmenler arasında bölünme şekline göre ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin dağılımı, kamu sektörü ve özel sektör birleşik, 2000/01	Eurydice	279

○ Okul öncesi □ İlk ve orta öğretim ● Yükseköğretim

○ □ ●	Çizelgeler	Kaynaklar	P.
□	Çizelge E12: Ders ve konuların 7 yaşlarındaki öğrencilerin öğretmenleri arasında paylaşılmasına ilişkin temel modeller, 2002/03	Eurydice	280
□	Çizelge E13: Öğretmenlerin kendilerinden edinilen bilgiye göre eğitim ve ders sorumluluklarının öğretmenler arasında nasıl dağıtıldığına göre ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin dökümü, devlet okulları ve özel okullar birlikte, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	282
□	Çizelge E14: İlköğretimde sınıf büyüklüğüne ilişkin yönetmelikler veya öneriler, 2002/03	Eurydice	283
□	Çizelge E15: İlköğretimde öğretmen başına öğrencilerin oranındaki değişimler (ISCED 1), 1998 ve 2002	Eurostat, UOE	284
□	Çizelge E16: Öğretmenler tarafından bildirildiği biçimiyle ve resmi olarak önerilen ya da veya şart koşulan maksimum mevcutlara kıyasla ilköğretimin dördüncü yılında sınıflarının mevcuduna göre öğrencilerin dağılımı, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	285
□	Çizelge E17: Okuma öğretimi için kullanılan örgütsel yaklaşıma göre ilköğretimin dördüncü yılındaki öğrencilerin dökümü, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	287
□	Çizelge E18: Öğretim programının öğrenci okuma düzeylerine uydurulmuş biçimine göre ilköğretim dördüncü yılındaki öğrencilerin dökümü, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	288
○ □	Çizelge E19: Yabancı anadile sahip öğrencilerin okul öncesi eğitim ve tam zamanlı zorunlu eğitim okullarına entegre edilmesine ilişkin düzenlemeler, 2002/03	Eurydice	289
□	Çizelge E20: Ortaöğretimde öğrencilerin öğretim personeline oranı (ISCED 2 ve 3), 2001/02	Eurostat, UOE	290
□	Çizelge E21: 15 yaşındaki öğrencilerin matematik sınıflarının mevcuduna göre dağılımı, kamu ve özel sektör birlikte, 2002/03	OECD, PISA 2003 veritabanı	292
□	Çizelge E22: Kamu ve özel sektör okullarında, okul müdürlerine göre grupların ya da sınıfların oluşturulması esnasında takdirin kullanıldığı okula devam eden 15 yaşındaki öğrencilerin oranı, 2002/03	OECD, PISA 2003 veritabanı	293
BÖLÜM III - ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ			
□	Çizelge E23: İlköğretimde bir üst sınıfa geçişe ilişkin başlıca resmi öneriler (ISCED 1), 2002/03 Normal ilköğretimin akışı içerisinde bir sonraki yıla geçiş için temel resmi tavsiye (ISCED 1), 2002/03	Eurydice	296
□	Çizelge E24: Velilere çocuklarının öğretim dilindeki performansı konusunda okul tarafından bilgilendirildiklerini söyleyen öğrencilerin oranları, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2000/01	IEA, PIRLS 2001 veritabanı	297
□	Çizelge E25: Ortaöğretim birinci kademe (orta okul) kabul koşulları (ISCED 2), kamu sektörü ve devlete bağımlı özel, 2002/03	Eurydice	299
□	Çizelge E26: Bir sonraki sınıfa geçiş geçmemeleri gerektiğine karar verirken başarı düzeylerinin dikkate alındığı bir okula devam eden 15 yaşındaki öğrencilerin oranları, kamu sektörü ve özel sektör birlikte, 2002/03	OECD, PISA 2003 veritabanı	300
□	Çizelge E27: Genel ortaöğretimin birinci kademesinin veya tam zamanlı zorunlu eğitimin sonunda sertifikaya dayalı değerlendirme, 2002/03	Eurydice	302
□	Çizelge E28: Ortaöğretimin ikinci kademesinin sonunda belgelendirmeye dayalı değerlendirme 2002/2003	Eurydice	305
F - MEZUNLAR NİTELİK DÜZEYLERİ			
□	Çizelge F1: : En az orta öğretim ikinci kademe diplomasına sahip olmayan nüfusun yüzdesi (ISCED 3), yaş grubuna göre, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	307
□	Çizelge F2: En az ortaöğretimin ikinci kademesini (lise) başarıyla tamamlamış olan 20-24 yaş grubundaki kişilerin yüzdesi (ISCED 3), 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	309
□	Çizelge F3: Her 100 genç erkeğe karşı orta öğretimin ikinci kademesinden (ISCED 3), diploma alan genç kadınların sayısındaki değişiklikler, 1998/2002	Eurostat, UOE	310
□	Çizelge F4: Orta öğretimin ikinci kademesinden (ISCED 3), diploması olmayan nüfusun yüzdeleri, yaş grubu ve cinsiyete göre, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	311
□	Çizelge F5: 20-24 yaş grubunda en yüksek diplomaları, ISCED seviye 0 ila 2 veya ISCED 3C seviyesinde olanların yüzdeleri, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	313
●	Çizelge F6: 30-64 yaş aralığındaki nüfus içinde yüksek öğretim diplomalarına sahip (ISCED 5 ve 6) nüfusun yüzdeleri, 2002	Eurostat, İşgücü Araştırması	314

○ Okul öncesi □ İlk ve orta öğretim ● Yükseköğretim

○ □ ●	Çizelgeler	Kaynaklar	P.
●	Çizelge F7: Ülkelere göre yüksek öğretimden mezun olan 100 erkek başına kadınların sayısında meydana gelen değişiklikler (ISCED 5 ve 6), 1998–2002	Eurostat, UOE	315
●	Çizelge F7a: Yüksek öğretimden mezun olan her 100 erkeğe karşı kadınların sayısı, (ISCED 5 ve 6), 2001/02	Eurostat, UOE	317
●	Çizelge F8: Yüksek öğretim mezunlarının (ISCED 5 ve 6) eğitim ve öğretim alanları arasındaki dağılımı, 2001/02Yüksek öğretim mezunlarının (ISCED 5 ve 6) farklı temel ve mesleki eğitim alanları arasındaki dağılımı, 2001/02	Eurostat, UOE	318
●	Çizelge F9: Kadınların aldığı yüksek öğretim diplomalarının (ISCED 5 ve 6) oranı, eğitim ve yetiştirme alanına göre, 2001/02	Eurostat, UOE	320
●	Çizelge F10: 20-29 yaşlarında 100 kişi başına düşen, bilim ve teknoloji alanındaki yüksek öğretim (ISCED 5-6) mezunların sayısındaki değişiklikler, ülkelere göre, 1998-2002	Eurostat, UOE	322
●	Çizelge F10a: 20-29 yaşları arasındaki her 1000 kişide fen ve teknoloji alanındaki yüksek öğretim mezunlarının (ISCED 5 ve 6) sayısı, 2001/02	Eurostat, UOE	323

TEŞEKKÜR BÖLÜMÜ

YAZANLAR

EURYDICE AVRUPA BİRİMİ

Arlette Delhaxhe (Genel Editör)
Arnaud Desurmont (Eurostat Göstergeleri Koordinasyonu)
Anne Godenir (PISA ve PIRLS verilerinin koordinasyonu ve işlenmesi)
Misja Coghlan
Isabelle De Coster
Bernadette Forsthuber
María Luisa García Mínguez
Stéphanie Oberheidt
Jesús Alquézar Sabadie
Marion Steinberger

AVRUPA KOMISYONU – EUROSTAT EĞİTİM VE KÜLTÜR BİRİMİ

Birgitta Andrén
Pascal Schmidt
Spyridon Pilos

ÜRETİM KOORDİNATÖRÜ

| Gisèle De Lel

DİZGİ VE GRAFİKLERİN HAZIRLANMASI

| Patrice Brel, Eurydice Avrupa Birimi

SEKRETERYA DESTEĞİ

| Helga Stammherr, Eurydice Avrupa Birimi

Son Sürüm, Eurydice Avrupa Birimi

EURYDICE AĞI

Eurydice Avrupa Birimi
Avenue Louise 240
B-1050 Brüksel
(<http://www.eurydice.org>)

Bu raporun hazırlanmasında görev alan ulusal birimler:

BÄLGARIJA

Eurydice Unit
Equivalence and Information Centre
International Relations Department
Ministry of Education and Science
2A, Kniiaz Dondukov Bld
1000 Sofia
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

BELGIQUE / BELGIË

Unité francophone d'Eurydice
Ministère de la Communauté française
Direction des Relations internationales
Boulevard Léopold II, 44 – Bureau 6A/002
1080 Bruxelles
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

Vlaamse Eurydice-Eenheid
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Onderwijs
Afdeling Beleidscoördinatie
Hendrik Consciencegebouw 5 C 11
Koning Albert II – laan 15
1210 Brussel
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

Agentur Eurydice
Agentur für Europäische Bildungsprogramme
Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Gospertstraße 1
4700 Eupen
Birim Katkısı: Leonhard Schifflers

ČESKÁ REPUBLIKA

Eurydice Unit
Institute for Information on Education
Senovážné nám. 26
P.O. Box č.1
110 06 Praha 06
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

DANMARK

Eurydice's Informationskontor i Danmark
CIRIUS
Fiolsstræde 44
1171 København K
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

DEUTSCHLAND

Eurydice Unit of the Federal Ministry of Education and Research
EU - Bureau of the Federal Ministry of Education and Research
Königswinterer Straße 522-524
D - 53227 Bonn
Birim Katkısı: Cornelia Schneider

Eurydice-Informationsstelle der Länder im Sekretariat der
Kultusministerkonferenz
Lennéstrasse 6
53113 Bonn
Birim Katkısı: Gerdi Jonen, Brigitte Lohmar

EESTI

Eurydice Unit
Estonian Ministry of Education and Research
Tallinn Office
11 Tõnismägi St.
15192 Tallinn
Birim Katkısı: Kersti Kaldma

ELLÁDA

Eurydice Unit
Ministry of National Education and Religious Affairs
Direction CEE / Section C
Mitropoleos 15
10185 Athens
Birim Katkısı: Antigoni Faragoulitaki, Spyros Pardalis, Tina
Martaki, Maria Tsakona

ESPAÑA

Unidad Española de Eurydice
CIDE – Centro de Investigación y Documentación Educativa
(MECD)
c/General Oraá 55
28006 Madrid
Birim Katkısı: Alberto Alcalá Lapido, Javier Alfaya Hurtado,
Mercedes Muñoz-Repiso Izaguirre

FRANCE

Unité d'Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enseignement supérieur
et de la Recherche
Direction de l'évaluation et de la prospective
61-65, rue Dutot
75732 Paris Cedex 15
Birim Katkısı: Thierry Damour

IRELAND

Eurydice Unit
Department of Education and Science
International Section
Marlborough Street
Dublin 1
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

ÍSLAND

Eurydice Unit
Ministry of Education, Science and Culture
Division of Evaluation and Supervision
Sölvhólgata 4
150 Reykjavík
Birim Katkısı: Margrét Harðardóttir, María Gunnlaugsdóttir

ITALIA

Unità di Eurydice
Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca
c/o INDIRE
Via Buonarroti 10
50122 Firenze
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

KYPROS

Eurydice Unit
Ministry of Education and Culture
Kimonos and Thoukydidou
1434 Nicosia
Birim Katkısı: Christos Theofilides; Gregory Makrides; Unité CY d'Eurydice

LATVIJA

Eurydice Unit
Socrates National Agency – Academic Programmes Agency
Blaumaņa iela 28
1011 Riga
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk avec des fonctionnaires du ministère de l'éducation et des sciences

LIECHTENSTEIN

Eurydice National Unit
Schulamt
Austrasse 79
9490 Vaduz
Birim Katkısı: Corina Beck

LIETUVA

Eurydice Unit
Ministry of Education and Science
A. Volano 2/7
2691 Vilnius
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk avec des fonctionnaires du ministère et des experts du Centre de développement de l'éducation

LUXEMBOURG

Unité d'Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale et de la Formation professionnelle (MENFP)
29, Rue Aldringen
2926 Luxembourg
Birim Katkısı: Jean-Claude Fandel, Sara d'Elicio

MAGYARORSZÁG

Eurydice Unit
Ministry of Education
Szalay u. 10-14
1055 Budapest
Birim Katkısı: Dóra Demeter, Katalin Zoltán, Áron Ecsedy

MALTA

Education Officer (Statistics)
Eurydice Unit
Department of Planning and Development
Education Division
Floriana CMR 02
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

NEDERLAND

Eurydice Nederland
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
Directie Internationaal Beleid
IPC 2300 / Kamer 10.086
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Birim Katkısı: Raymond van der Ree

NORGE

Eurydice Unit
Ministry of Education and Research
Department for Policy Analysis and International Affairs
Akersgaten 44
0032 Oslo
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

ÖSTERREICH

Eurydice-Informationstelle
Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur –
Abt. I/6b
Minoritenplatz 5
1014 Wien
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

POLSKA

Eurydice Unit
Foundation for the Development of the Education System
Socrates Agency
Mokotowska 43
00-551 Warsaw
Birim Katkısı: Anna Smoczyńska en coopération avec des experts du ministère de l'éducation nationale et des sports

PORTUGAL

Unidade de Eurydice
Ministério da Educação
Gabinete de Informação e Avaliação do Sistema Educativo
(GIASE)
Av. 24 de Julho 134
1399-029 Lisboa
Birim Katkısı: Célia Costa, Helder Guerreiro, Manuela Perdigão,
Glória Ramalho, Lucília Ramos, Manuela Castro,
Margarida Leandro, Ana Araujo, Isabel Almeida

ROMÂNIA

Eurydice Unit
Socrates National Agency
1 Schitu Magureanu – 2nd Floor
70626 Bucharest
Birim Katkısı: Tinca Modrescu, Alexandru Modrescu

SLOVENIJA

Eurydice Unit
Ministry of Education, Science and Sport
Office Development of Education (ODE)
Kotnikova 38
1000 Ljubljana
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Eurydice Unit
Slovak Academic Association for International Cooperation
Socrates National Agency
Staré grunty 52
842 44 Bratislava
Birim Katkısı: Marta Ivanova en coopération avec Vladislav Rosa
(Conseiller du ministre de l'éducation),
Maria Lipska (Analyste – UIPS)

SUOMI / FINLAND

Eurydice Finland
National Board of Education
Hakaniemenkatu 2
00530 Helsinki
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

SVERIGE

Eurydice Unit
Ministry of Education and Science
10333 Stockholm
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk (Ministry of Education,
Research and Culture); Kerstin Lundman (co-ordination)

TÜRKİYE

Eurydice Unit
Ministry of National Education
Board of Research, Planning and Coordination
06648 Bakanlıklar-Kızılay / Ankara

UNITED KINGDOM

Eurydice Unit for England, Wales and Northern Ireland
National Foundation for Educational Research (NFER)
The Mere, Upton Park
Slough, Berkshire SL1 2DQ
Birim Katkısı: Müşterek Sorumluluk

Eurydice Unit Scotland
The Scottish Executive Education Department (SEED)
International Relations Unit
Information, Analysis & Communication Division
Area 1-B South / Mailpoint 25
Victoria Quay
Edinburgh EH6 6QQ
Birim Katkısı: Jeff Maguire et différents collègues

EUROSTAT İRTİBAT NOKTALARI

Avrupa Toplulukları İstatistik Dairesi
Adres: Batiment Jean Monnet, Rue Alcide de Gasperi, L-2920 Lüksembourg
Büro: Batiment Joseph Bech, 5 Rue Alphonse Weicker, L-2721 Lüksembourg

Bu raporun hazırlanmasında görev alan ulusal irtibat noktaları:

BĂLGARIJA

Statistical Institute
2 P. Volov Str.
1000 Sofia
Katkı: Stoyan Baev

BELGIQUE / BELGIË

Ministère de la Communauté française de Belgique
Boulevard Leopold II, 44
1080 Bruxelles
Katkı: Nathalie Jauniaux

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II – laan 15
1210 Brussel
Katkı: Ann Van Driessche

ČESKÁ REPUBLIKA

Institute for Information on Education
Senovážné nám. 26
P.O. Box č.1
110 06 Praha 06
Katkı: Vladimír Hulík

DANMARK

Ministry of Education
Frekeriksholms Kanal 21
1220 København K
Katkı: Ken Thomassen

DEUTSCHLAND

DESTATIS
Gustav-Stresemann-Ring 11
65189 Wiesbaden
Katkı: Christiane Krueger-Hemmer

EESTI

Statistical Office of Estonia
Endla 15
15174 Tallinn
Katkı: Aavo Heinlo

ELLÁDA

Ministry of National Education and Religious Affairs
Mitropoleos 15
10185 Athens
Katkı: Maria Dokou

ESPAÑA

Ministry of Education
C/Alfonso XII 3 y 5
28014 Madrid
Katkı: Jesus Ibáñez

FRANCE

Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enseignement
supérieur et de la Recherche
Direction de l'évaluation et de la prospective
Sous-direction des études prospectives et des outils d'aide au
pilotage
61-65, rue Dutot
75732 Paris Cedex 15
Katkı: Pierre Fallourd, Alain Goy, Christine Ragoucy

IRELAND

Department of Education and Science
Marlborough Street
Dublin 1
Katkı: Mary Dunne

ÍSLAND

Statistics Iceland
Skuggassund 3
150 Reykjavík
Katkı: Asta Urbancic

ITALIA

ISTAT
Viale Liegi 13
00198 Roma
Katkı: Francesca Brait

KYPROS

Statistical Service of Cyprus
Michalakis Karaolis Street
1444 Nicosia
Katkı: Demetra Costa, Maria Hadjiprokopi

LATVIJA

Central Statistical Bureau of Latvia
Culture, Education, Science and Health Statistics Section
Lacpleša St. 1
1301 Riga
Katkı: Baiba Zukula

LIETUVA

Statistical Office
Gedimino Ave. 29
2746 Vilnius
Katkı: Gaile Dapsiene

LUXEMBOURG

Ministère de l'Éducation nationale et de la Formation
professionnelle (MENFP)
29, Rue Aldringen
2926 Luxembourg
Birimin Katkısı: Jérôme Levy

MAGYARORSZÁG

Hungarian Central Statistical Office
Keleti Károly u. 5-7
P.O. Box 51
1525 Budapest II
Katkı: Katalin Janak

MALTA

National Statistics Office
Lascaris CMR 02
Valletta
Katkı: Elaine Apap

NEDERLAND

Department FEZ/IR
Ministry of Education, Culture and Science
Rijnstraat 50 / Office 06.137
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
Katkı: Pauline Thoolen

NORGE

Statistics Norway
Otervn. 23
2225 Kongsvinge
Katkı: Sadiq Boateng

ÖSTERREICH

Statistics Austria
Guglgasse 13
Postfach 9000
A-1110 Wien
Katkı: Wolfgang Pauli

POLSKA

Statistics Office
Al. Niepodleglosci 208
00925 Warsaw
Katkı: Alina Baran

PORTUGAL

National Statistical Institute (INE)
Avenida Antonio José de Almeida 5
P-1000 043 Lisboa
Katkı: Cláudia Pina

ROMÂNIA

Direction of Social Services Statistics
16 Libertatii Boulevard
70 542 Bucharest Sector 5
Katkı: Georgeta Istrate

SLOVENIJA

Statistical Office of Slovenia
Vožarski Pot 12
1000 Ljubljana
Katkı: Breda Ložar

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Institute of Information and Prognosis of Education (UIPS)
Stare grunty 52
842 44 Bratislava
Katkı: Mária Hrabinská

SUOMI / FINLAND

Senior Statistician, Education Statistics
Statistics Finland
00022 Statistics Finland
Katkı: Mika Tuononen

SVERIGE

Statistics Sweden
701 89 Örebro
Katkı: Henrik Engström

UNITED KINGDOM

DfES
Room E637
South Yorkshire
Moorfoot
S1 4PQ Sheffield
Katkı: Steve Hewitt

Avrupa Özel Eğitimi Geliştirme Ajansı

Sekreteryaya: Teglgardsparken 102, DK-5500 Middelfart
Brüksel Bürosu: 3, Avenue Palmerston, B-1000 Brüksel

Bu raporun hazırlanmasında görev alan ulusal irtibat noktaları

BELGIQUE / BELGIË

Ministerie van de Vlaamse
Gemeenschap
Departement Onderwijs
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Katkı: Theo Mardulier

Ministère de la Communauté
Française
Administration de l'enseignement
Bâtiment les Ateliers
Rue Adolphe Lavallée, 1
1080 Bruxelles
Katkı: Danielle Choukart

EPESCF
Avenue Max Buset, 24
7100 La Louvière
Katkı: Thérèse Simon

ČESKÁ REPUBLICA

Ministry of Education
Karmelitska 7
11812 Prague 1
Katkı: Zuzana Kaprová

Department Special Education
Masaryk University Brno
Porici 9
603 00 Brno
Katkı: Věra Vojtová

DANMARK

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Katkı: Poul Erik Pagaard, Preben
Siersbæk Larsen

DEUTSCHLAND

Federal Ministry of Education
Friedrichsstraße 130 B
10117 Berlin
Katkı: Hans Konrad Koch

Ministerium für Bildung Schleswig-
Holstein
Gartenstrasse 6
24103 Kiel
Katkı: Christine Pluhar

IPTS22–BIS Beratungsstelle für
Integration
Schreiberweg 5
24119 Kronshagen
Katkı: Anette Hausotter

EESTI

Ministry of Education
Munga 18
50088 Tartu
Katkı: Kai Kukk; Ulv Soomlais

ELLADA

Department of Education
University of Patras
GR - Patra 26110
Katkı: Venetta Lampropoulou

ESPAÑA

Ministerio de Educación
Paseo del Prado 28
28014 Madrid
Katkı: Andrés Hernández Zalón,
Victoria Alonso Gutiérrez

FRANCE

CNEFEI
58-60, Avenue des Landes
92150 Suresnes
Katkı: Dominique Lerch, Nel Saumont

IRELAND

Department of Education
Clonminch, Tullamore
Co. Offaly
Katkı: Gabriel Harrison

ÍSLAND

Ministry of Education
Sölvhólgata 4
150 Reykjavík
Katkı: Gudni Olgeirsson

Borgarholtsskóla
Við Mosaveg
112 Reykjavík
Katkı: Bryndís Sigurjónsdóttir

ITALIA

Ministero Istruzione
Dir. Ordinamenti Scolastici
Viale Trastevere, 76/a
00153 Rome
Katkı: Paola Tinagli,
Maria Rosa Silvestro

KYPROS

Ministry of Education
Kimonos & Thoukididi Corner
1434 Nicosia
Katkı: Andreas Theodorou

LATVIJA

Ministry of Education
Valnu Iela 2
1050 Riga
Katkı: Guntis Vasilevskis

Gaujiena Boarding School
Gaujiena, Aluksnes raj.
4339 Latvia
Katkı: Mudite Reigase

LIETUVA

Ministry of Education
A. Volano g. 2/7
2691 Vilnius
Katkı: Regina Labiniene

LUXEMBOURG

Service ré-éducatif ambulatoire
64, rue Charles Martel
2134 Luxembourg
Katkı: Lucien Bertrand,
Jeanne Zettinger

NEDERLAND

Ministry of Education, Culture and
Science, Primary Education
Rijnstraat 50
P.O. Box 16375
Katkı: Marjan Zandbergen

Instituut voor Orthopedagogiek
Rijksuniversiteit Groningen
Grote Rozenstraat 3
9712 TG Groningen
Katkı: Sip Jan Pijl

NORGE

Ministry of Education and Research
Dept. of Education and Training
P.O. Box 8119 Dep.
0032 Oslo
Katkı: Ida Drage

Utdanningsdirektoratet, Statens Hus
Parkgaten 36, Postboks 4305
2317 Hamar
Katkı: Marit Hognestad

ÖSTERREICH

Federal Ministry of Education,
Dept. of Special Needs Education
Minoritenplatz 5
1014 Vienna
Katkı: Lucie Bauer

Pädagogisches Institut des Bundes in
Salzburg
Erzabt-Klotz-Strasse 11
5020 Salzburg
Katkı: Irene Moser

POLSKA

Ministry of National Education
Dept. for General & Special Education
and Social Prevention
Al. J. Ch. Szucha 25
00918 Warszawa
Katkı: Alexander Tynelski, Alina
Sarnecka

PORTUGAL

Ministry of Education
Innovation & Curricular Development
Department
Av. 24 de Julho 140
1399-025 Lisbon
Katkı: Filomena Pereira

SUOMI / FINLAND

Ministry of Education, Dept. of
Education and Science Policy
Meritullinkatu 10
P.O. Box 29
00023 Government
Katkı: Jussi Pihkala

SVERIGE

Swedish Institute for Special Needs
Education
Box 1100
87129 Härnösand
Katkı: Per Gunvall

Specialpedagogiska institutet
Box 47
611 S - 117 94 Stockholm
Katkı: Lena Thorsson

UNITED KINGDOM

Special Educational Needs Division,
Dept. for Education and Employment
Area 2E13, Sanctuary Buildings
Great Smith Street, Westminster
London SW1P 3BT
Katkı: Phil Snell

National Foundation for Educational
Research
The Mere, Upton Park
Slough
Berkshire SL1 2DQ
Katkı: Felicity Fletcher-Campbell

Üretim

Matbaa: Imprimerie Bietlot, Gilly, Belçika

Avrupa Komisyonu; Eurydice; Eurostat,

Avrupa'daki Eğitim Sisteminin Temel Verileri, 2005

Lüksembourg: Avrupa Toplulukları Resmi Yayınlar Dairesi

2005 – Internet Sitesi versiyonu: 390 ss. - 21 x27 cm

ISBN 92-79-01569-9

Fiyatı (KDV hariç) Lüksembourg'da: 30 Euro

